Bernhard Gomard & Hardy Rechnagel

International Købelov

De Forenede Nationers konvention
om internationale køb

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1990

International Købelov
© 1990 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
eller mangfoldiggørelse af denne bog
eller dele heraf
er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Tryk: Narayana Press, Gylling

Printed in Denmark 1990
ISBN 87-574-5810-3

Bogens sagregister er udarbejdet
af stud. jur.
Carsten Bo Nielsen

Forord

Ved International Købelov nr. 733 af 7. december 1988 blev De Forenede Nationers konvention om aftaler om international løsørekøb af 11. april 1980 (Konventionen) gjort til en bestanddel af dansk ret. Ved loven af 1988 blev det samtidigt bestemt, at Købeloven lovbekendtgørelse nr. ~~28 af 21. januar 1980~~) ikke gælder for køb, der er omfattet af Den Internationale Købelov.

Konventionen af 1980 er resultatet af et mangeårigt arbejde i UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law). Konventionens bestemmelser er påvirket af flere retssystemer og indeholder på adskillige punkter selvstændige løsninger.

Bestemmelserne i Konventionen adskiller sig en del fra Købelovens. Vi har derfor fundet, at der er behov for også i Danmark i en kommentar ~~at gøre rede~~ for indholdet af Konventionen og for på hvilke punkter Konventionen stemmer overens med og på hvilke punkter den afviger fra gældende dansk ret om køb.

Redegørelsen for indholdet af Konventionen bygger foruden på selve teksten, på dennes forarbejder, bemærkningerne til det danske forslag til lov om internationale køb og juridisk litteratur om Konventionen.

København og Århus, september 1989

Bernhard Gomard og Hardy Rechnagel

Indhold

I
International købelov nr. 733 af 7. december 1988 11

II
FN-Konventionen om internationale køb 17
Indledning og præambel 17

DEL I
Konventionens anvendelsesområde og almindelige bestemmelser
Art. 1-13 25

Kapitel I
Anvendelsesområdet
Art. 1-6 26

Kapitel II
Almindelige bestemmelser
Art. 7-13 46

DEL II
Aftalens indgåelse
Art. 14-24 63

DEL III
Løsørekøb
Art. 25-88 87

Kapitel I
Almindelige bestemmelser
Art. 25-29 89

Kapitel II
Sælgers pligter
Art. 30-52 97

Afsnit I
Levering af varen og overgivelse af dokumenter
Art. 31-34 99

Afsnit II
Varens kontraktmæssighed (mangler) og tredjemandskrav
Art. 35-44 112

Afsnit III
Købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse
Art. 45-52 138

Kapitel III
Købers pligter
Art. 53-65 158

Afsnit I
Købesummens betaling
Art. 54-59 160

Afsnit II
Modtagelse af levering
Art. 60 172

Afsnit III
Sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse
Art. 61-65 174

Kapitel IV
Risikoens overgang
Art. 66-70 186

Kapitel V
Regler som er fælles for sælgers og købers pligter
Art. 71-88 198

Afsnit I
Forventet misligholdelse og køb hvor varen skal leveres efterhånden
Art. 71-73 199

Afsnit II
Skadeserstatning
Art. 74-77 209

Afsnit III
Renter
Art. 78 217

Afsnit IV
Ansvarsfritagelse
Art. 79-80 219

Afsnit V
Virkningerne af aftalens ophævelse
Art. 81-84 225

Afsnit VI
Sælgers og købers omsorgspligt
Art. 85-88 232

DEL IV
Afsluttende bestemmelser
Art. 89-101 241

Forkortelser 253

Litteraturfortegnelse 257

BILAG:
1) Autentisk tekst (engelsk og fransk) 261
2) Lovbekendtgørelse nr. 722 af 24. oktober 1986 om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter 297
3) Incoterms (1980) 299

Sagregister 341

I

International købelov nr. 733 af 7. december 1988

Lovforslaget med bemærkninger blev fremsat i Folketinget den 6. oktober 1988, jfr. lovforslag nr. L 35, og er optrykt i FT 1988/89, tillæg A, sp. 869 ff.

Retsudvalget afgav betænkning den 22. november 1988 og indstillede lovforslaget til vedtagelse uændret.

Lovforslaget blev vedtaget ved 3. behandling den 1. december 1988 og er optrykt i Lovtidende A 1988 sp. 2722 ff.

Loven træder i kraft den 1. marts 1990

§ 1

Bestemmelserne i De Forenede Nationers konvention af 11. april 1980 om aftaler om internationale køb, jf. bilaget til denne lov, gælder her i landet. Dette gælder dog ikke konventionens Del II om aftalens indgåelse.

De Forenede Nationers konvention af 11. april 1980 om aftaler om internationale køb (herefter Konventionen) er gennemført til dansk ret ved inkorporation. Konventionens autentiske tekst på engelsk og fransk er optaget som bilag til lov nr. 733 af 7. december 1988 (herefter Gennemførelsesloven) tillige med en oversættelse heraf til dansk. Som en følge heraf er de køberetlige spørgsmål, som er omfattet af Konventionen, undtaget fra Købeloven, jfr. lbkg. nr. 28 af 21. januar 1980 om køb.

Konventionens regler gælder som dansk ret, bortset fra reglerne i Del II om aftalens indgåelse, idet Danmark har erklæret, at den ikke vil være bundet af disse regler, jfr. art. 92.

Konventionens anvendelsesområde fremgår af Del I, Kapitel I (art. 1-6). Reglerne afgrænser Konventionens anvendelsesområde i såvel territoriel som materiel henseende. Endvidere fastslås det, at Konventionen er deklaratorisk, dvs. at Konventionens regler kan fraviges ved aftale., art 6

I øvrigt fremgår det af Gennemførelseslovens § 2 og § 5, at Konventionen ikke finder anvendelse på de nordiske køb, jfr. art. 94 (nabolandsklausulen), samt for Færøerne og Grønland, jfr. art. 93.

§ 2

Loven finder ikke anvendelse, hvis både sælger og køber har deres forretningssteder i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige. Hvis en part ikke har et forretningssted, sidestilles partens bopæl med et forretningssted.

Efter den såkaldte nabolandsklausul i art. 94 er der hjemmel til, at lande, der har samme eller nært beslægtede retsregler om køb, kan tage forbehold, således at Konventionen ikke skal gælde for køb mellem parter, som har deres forretningssted/bopæl i de pågældende lande.

Det nordiske lovgivningssamarbejde og den retsenhed, der derved er etableret, er grundlaget for, at alle de fem nordiske lande har taget forbehold efter art. 94. Forbeholdet er virksomt, også efter at retsenheden – i hvert fald indtil

videre - er mindre end før, idet de nye Købelove i Norge og Finland afviger en del fra de gamle Købelove i Sverige, Island og Danmark.

Ensartede regler for køb på det nordiske marked kunne også være skabt ved at gøre Konventionen anvendelig på køb mellem parter, som har deres forretningssteder/bopæl i de nordiske lande. En sådan løsning ville imidlertid være i strid med de lovgivningsmæssige bestræbelser, der er foretaget for at gøre Norden til en slags hjemmemarked, idet løsningen ville indebære, at der ville gælde forskellige regler ved national handel og ved handel mellem de nordiske lande.

§ 3

I lov om køb, jfr. lovbekendtgørelse nr. 28 af 21. januar 1980, indsættes i § 1 a som stk. 4:

»Stk. 4. Loven gælder ikke for køb, der er omfattet af den internationale købelov.«

Det fremgår af Konventionens art. 1, stk. 1, at Konventionen finder anvendelse på aftaler om løsørekøb mellem parter, som har deres respektive forretningssteder i forskellige lande, når landene er kontraherende lande, eller når international privatrets regler fører til anvendelsen af et kontraherende lands ret. I så fald finder Købeloven ikke anvendelse, såfremt dansk ret i øvrigt finder anvendelse på købet.

Anvendelsen af de retsregler, som afgør, hvilket lands købelove der finder anvendelse på et internationalt køb, jfr. de såkaldte IP-regler eller lovvalgsregler, kan føre til anvendelsen af en fremmed national købelov.

Her i landet bliver spørgsmålet afgjort af reglerne i bkg. nr. 722 af 24. oktober 1986 af lov om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter (herefter Int.lkbl.). Reglerne i det land, hvor sælgeren havde bopæl/forretningssted, da han modtog bestillingen, finder - som udgangspunkt - anvendelse, såfremt andet ikke er udtrykkeligt aftalt mellem parterne.

Derimod finder EF-lovvalgskonventionen ikke anvendelse på spørgsmålet om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter, idet EF-lovvalgskonventionens regler ifølge Lovvalgskonventionslovens § 1, stk. 3 ikke finder anvendelse, hvor særlige lovvalgsregler er fastsat i andre retsforskrifter. Dette fremgår også forudsætningsvis af EF-lovvalgs-

konventionens art. 21. Reglerne om lovvalget vedrørende aftaler om løsørekøb, bortset fra forbrugerkøb, skal fortsat findes i den Int. lkbl., jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, p. 159 og p. 199 ff.

§ 4

Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af justitsministeren.

Konventionen trådte i kraft den 1. januar 1988, hvilket var 12 måneder efter, at 10 lande havde ratificeret, antaget, godkendt eller tiltrådt sig Konventionen, jfr. Konventionens art. 99, stk. 1.

Efter at Konventionen er trådt i kraft, træder Konventionen i kraft i de enkelte lande fra den første dag i den måned, som følger efter, at 12 måneder er forløbet fra et lands deponering af landets dokument om ratifikation, antagelse, godkendelse eller tiltrædelse, jfr. Konventionens art. 99, stk. 2.

Konventionen træder således i kraft her i landet den 1. marts 1990, idet deponeringen af dokumentet fandt sted i februar måned 1989.

Det fremgår af Konventionens art. 100, at Konventionen kun finder anvendelse på aftaler, der er indgået på eller efter den 1. marts 1990. Konventionen får dermed kun virkning for fremtidige aftaler. Om løbende aftaler er omfattet af Konventionen, når aftalen er indgået efter den 1. marts 1990, tager Konventionen ikke direkte stilling til. Idet Konventionen udelukkende finder anvendelse på aftaler indgået efter den 1. marts 1990, vil det være naturligt at slutte modsætningsvis, således at løbende aftaler ikke er omfattet af Konventionen, cfr. Lovvalgskonventionslovens § 4, stk. 2, der også finder anvendelse på aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, p. 155.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsigter.

Hjemmelen til det anførte forbehold findes i Konventionens art. 93.

Forbeholdet kan til enhver tid ændres ved afgivelse af en ny erklæring overfor depositaren, dvs. De forenede Nationers Generalsekretær, jfr. art. 89. Endvidere er justitsministeren bemyndiget til at sætte Konventionen i kraft for disse landsdele ved kgl. anordning med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger. Konventionen indeholder dog ingen hjemmel til at foretage de nævnte afvigelser.

Om forbeholdet i den konkrete situation finder anvendelse afhænger af, om en parts forretningssted er beliggende i eller uden for et landområde, for hvilket Konventionen gælder.

II

De Forenede Nationers Konvention om aftaler om international løsørekøb

Indledning og præambel:

De kontraherende stater.

***som under hensyn* til de generelle målsætninger i de resolutioner, som blev vedtaget af De Forenede Nationers sjette særlige generalforsamling om etablering af en ny international økonomisk orden,**

***som anser* at en udvikling af den internationale handel på grundlag af lighed og gensidige fordele er en vigtig faktor for fremme af venskabelige forbindelser mellem stater,**

***som anser* at vedtagelsen af ensartede regler, som regulerer aftaler om internationale løsørekøb, og som tager hensyn til forskellige sociale, økonomiske og retlige systemer, vil bidrage til fjernelsen af retlige hindringer i den internationale handel og fremme dennes udvikling,**

***er blevet enige* om følgende:**

1) *Konventionens historie*

Arbejdet med en international købelov begyndte allerede i 1930. UNIDROIT (International Institute for the Unification of Private Law) tog initiativ til udarbejdelse af udkast til en lov om international køb. Flere udkast så dagens lys (1935, 1939, 1956 og 1963). Udkastene fra 1935 og 1939 er offentliggjort af UNIDROIT. Udkastene fra 1956 og 1963 findes i Actes et Documents de la Conference sur la Vente Internationale, La Hage, 1964, Bind II.

På grundlag af UNIDROIT's udkast blev der udarbejdet konventioner om internationale køb på en diplomatisk konference om ensartede regler om international løsørekøb i Haag i 1964. Reglerne var opdelt i to konventioner »Uniform Law on the Formation of International Sales of Goods« (herefter ULF) indeholdt regler om indgåelse af aftaler om køb (svarende til Del II i Wienerkonventionen) og de egentlige køberetlige regler fandtes i »Uniform Law on International Sales of Goods« (herefter ULIS). ULIS er tiltrådt af Belgien, Israel, Italien, Nederlandene, San Marino, Vesttyskland og United Kingdom og ULF af de samme lande med undtagelse af Israel. ULF og ULIS vil formentlig miste deres betydning. Den nye konvention CISG – forventes at blive ratificeret af et stort antal lande, og et land,

der ratificerer CISG, skal samtidig opsige ULF og ULIS, jfr. art 99, stk. 3-6 i CISG.

Haagerkonventionerne var præget af Europas lande, og efter krigen fandtes det rigtigst at også andre fik mulighed for at præge den internationale køberet. De Forenede Nationer (herefter FN) havde i slutningen af 1960'erne nedsat en *Kommission for International Handelsret* (United Nations Commission on International Trade Law) eller UNCITRAL. Som en af sine første opgaver påtog UNICITRAL sig at revidere ULF og ULIS. Nye udkast forelå i 1974, 1975, 1976, 1977 og 1978.

Udkastet fra 1978 (»1978 Draft Convention«) blev lagt til grund for diskussionen og arbejdet på en diplomatisk konference i Wien under De forenede Nationers auspicier. Her blev Konventionen vedtaget. Konventionens engelsksprogede navn er »*United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*«. Konventionen kaldes i almindelighed enten Wienerkonventionen eller med en forkortelse af dens navn CISG. Her i denne fremstilling vil benævnelsen Konventionen almindeligvis blive anvendt.

Se endvidere om den historiske udvikling *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht, 1976 s. 31 ff og *Bonell*: Commentary, p. 3 ff.

2) *Forarbejder til Konventionen*

Konventionens *tekst* er offentliggjort i FN's Official Records under forkortelsen A/CONF. 97/18, Annex 1.

Konventionens tekst blev i hovedsagen udarbejdet af de under konferencen etablerede *to komiteer*, som forelagde deres udkast på plenarmøde, hvor de enkelte artikler blev endeligt vedtaget. Den 1. komité forberedte Konventionens materielle artikler, jfr. Del I-III, art. 1-88, medens den 2. komité forberedte de afsluttende artikler, jfr. Del IV. art. 89-101. De *dokumenter* og *forhandlingsprotokoller*, som er udarbejdet af de nævnte to komiteer, har betydning som hjælp til forståelse af Konventionen. Dette materiale er offentliggjort i Official Records under forkortelsen A/CONF.97/19, Sales No. E.82 V.5 (herefter Forarbejderne). Forkortelsen »A.CONF.97« er benyttet i alle dokumenter, der er udarbejdet i forbindelse med CISG, idet konferencen i 1980 var den 97. i rækken af FN-konferencer. Også *FN-sekretariatets* analyser og forslag kan få betydning som retligt kildemateriale. Bl.a. sekretariatets kommentar til »1978 Draft Convention«, som blev fremlagt under 1980 konferencen (A.CONF.97/5) har betydelig værdi som retskilde.

På UNCITRAL's årlige møde udarbejder *Kommissionen* – almindeligvis på baggrund af en arbejdsgruppes rapport – en rapport, som præsenteres for FN's generalforsamling. Kommissionen behandlede i 1977 et af ar-

bejdsgruppen forberedt »Sales Draft« fra 1976, der i 1978 blev samlet med arbejdsgruppens »Formation Draft« fra 1977 til »1978 Draft Convention«. De af Kommissionens rapporter offentliggøres i UNCITRAL's årbøger.

En amerikansk opfordring om at lade udarbejde en egentlig (officiel) »kommentar« blev ikke efterkommet, jfr. Joseph *Lookofsky:* Internationale Køb, 1989, p. 20.

3) *Konventionens indhold og systematik*

Konventionens *indhold* er delt op i fire dele:

- Del I indeholder reglerne om Konventionens anvendelsesområde og almindelige bestemmelser, jfr. art. 1-13
- Del II regulerer aftalens indgåelse, jfr. art. 14-24.
- Del III omhandler løsørekøb, jfr. art. 25-88, medens
- Del IV indeholder afsluttende bestemmelser, jfr. art. 89-101.

Konventionen regulerer *to væsentlige sider* af løsørekøbet, dels i Del II en del af de spørgsmål, som kan opstå i forbindelse med *aftaleindgåelsen*, dels i Del III en række af de spørgsmål, som kan opstå mellem parterne i en bindende købeaftale vedrørende forpligtelser overfor hinanden.

4) *Ratifikation*

Konventionen var den 17. maj 1989 *ratificeret* eller på anden måde tiltrådt af Amerikas Forenede Stater, Argentina, Egypten, Frankrig, Italien, Jugoslavien, Den Kinesiske Folkerepublik, Lesotho, Syrien, Ungarn og Zambia. For disse staters vedkommende trådte konventionen i kraft den 1. januar 1988 ifølge art. 99, stk. 1. Finland, Mexico, Sverige og Østrig har ratificeret konventionen, således at den for disse staters vedkommende trådte i kraft den 1. januar 1989. I Australien trådte Konventionen i kraft den 1. april 1989. Norge har ratificeret konventionen, således at den trådte i kraft den 1. august 1989. Danmark og Den Tyske Demokratiske Republik har ratificeret Konventionen, således at den træder i kraft den 1. marts 1990, jfr. art. 99, stk. 2. De stater, som har undertegnet konventionen, men (endnu) ikke tiltrådt den, er Chile, Forbundsrepublikken Tyskland, Ghana, Nederlandene, Polen, Singapore, Tjekkoslovakiet og Venezuela.

5) *Sprog*

Konventionen er udarbejdet og undertegnet på lige *autentiske sprog*: Arabisk, engelsk, fransk, kinesisk, russisk og spansk. Teksterne på disse sprog, der har samme gyldighed, er udtryk for den eneste gyldige affattelse af de forpligtelser, de deltagende stater er enige om. Kun de autentiske tek-

ster er bestemmende for fortolkningen af Konventionen. Dansk er ikke et 'autentisk sprog'. Oversættelsen til dansk er kun et hjælpemiddel for danske jurister og retsanvendende myndigheder ved fortolkningen af Konventionen, jfr. *Vinding Kruse*: Købsretten, 2. udg. p. 107.
Konventionen er deklaralogisk, og parterne kan derfor vedtage at alene dens tekst på ét eller nogle sprog skal finde anvendelse.

6) *Del II om aftalens indgåelse*
Konventionen opregner i art. 92-96 de forbehold som kan tages af de kontraherende stater. En konventionsstat kan bl.a. efter art. 92, stk. 1, på det tidspunkt, da staten underskriver eller ratificerer Konventionen, erklære, at den ikke vil være bundet af Del II eller Del III af CISG. Danmark har ligesom Finland, Norge og Sverige ved undertegnelsen af Konventionen den 26. maj 1981 erklæret, at landet ikke vil være bundet af Del II om aftalens indgåelse, og dette forbehold er udnyttet i lov nr. 733 af 7. december 1988 § 1, 2. pkt. Del II er derfor kun kommenteret summarisk.

7) *Lovharmonisering og International Privatret* (lov- eller retsvalg)
FN's *målsætning*, som er nævnt i præamblen, om etablering af en ny international økonomisk orden, går ud på, at den interntionale handel - på grundlag af lighed og gensidige fordele - bør blive en vigtig faktor for fremme af venskabelige forbindelser mellem staterne. Denne udvikling kan - efter FNs opfattelse - fremmes, såfremt der mellem staterne gælder ensartede regler, som regulerer aftaler om internationale løsørekøb. Ensartede regler vil endvidere bidrage til fjernelsen af retlige hindringer i den internationale handel. En forudsætning herfor er dog, at der tages hensyn til forskellige sociale, økonomiske og retlige systemer. Se om konventionens formål *Bonell*: Commentary, p. 7 ff.

Et af FNs mål med Konventionen er således at eliminere *lovvalgsproblemet*, dvs. spørgsmålet om hvilket lands retsregler, der finder anvendelse på et internationalt løsørekøb. I det omfang, landenes købelove er identiske, hvilket de vil være i de lande, der har ratificeret Konventionen, mister lovvalget sin betydning. Uanset i hvilken kontraherende stat en retssag bliver anlagt, vil der blive truffet afgørelse efter de samme retsregler, nemlig efter reglerne i CISG.

CISG finder kun anvendelse på kontrakter om køb, som er internationale, idet de er indgået mellem personer eller virksomheder - køberen og sælgeren - bosat eller hjemmehørende i forskellige lande, såfremt begge lande har ratificeret Konventionen, jfr. art. 1, stk. 1, litra a. I andre tilfælde beror det på den internationale privatrets regler (eller reglerne om rets- eller lovvalg), hvilket retssystem, der finder anvendelse på køb af intrnatio-

nal karakter. Såfremt reglerne om lovvalg peger på et land (ofte sælgerens hjemland), der har tiltrådt Konventionen, anvendes dennes regler og ikke landets nationale Købelov, jfr. art. 1, stk. 1, litra b.

I alle lande – også i Danmark – anvender domstolene landets egne regler om lovvalg. En ensartet bedømmelse af en tvist, uanset i hvilket land der anlægges sag, forudsætter derfor, at lovvalgsreglerne i landene er ens. Danmark har ratificeret Haagerkonventionen af 15. juni 1955 (med ændring af 1980) om, hvilken lovgivning der skal anvendes på løsørekøb af international karakter, og reglerne i denne konvention er gennemført til dansk ret ved lov nr. 122 af 15. april 1964 (nu lbkg. nr. 722 af 24. oktober 1986). Haagerkonventionen er trykt i LTC nr. 53 af 7. maj 1965 og som bilag til lovforslaget i FT 1963/64, tillæg A, sp. 569. Haagerkonventionen er ratificeret af nogle vesteuropæiske lande, men ved loven af 1964 er reglerne i dansk ret gjort anvendelige på alle internationale køb, uanset i hvilke lande parterne hører hjemme. Loven af 1964 er ikke ændret ved den senere generelle lov nr. 188 af 9. maj 1984 om lovvalg vedrørende kontraktlige forpligtelser, der inkorporerer EFs Konvention af 1980 herom i dansk ret, idet denne konvention i forhold til lande, der har tiltrådt andre konventioner bl.a. Haagerkonventionen af 1955, viger for disse, jfr. art. 21 i Konventionen af 1980, samt Torben Svenné *Schmidt*: International Formueret s. 159 f.

Et internationalt løsørekøb vil blive bedømt efter samme køberetlige system, uanset hvor i verden, der anlægges sag, både i tilfælde af at reglerne i CISG finder anvendelse, og hvor landenes regler om lovvalg er ensartede. Det er imidlertid ikke altid givet, at udfaldet er upåvirket af, hvem der dømmer. For så vidt angår reglerne i CISG er der ganske vist i art. 7 – 9 både givet anvisninger på, hvordan Konventionen og de enkelte købekontrakter skal fortolkes, men det er ikke muligt ved hjælp af sådanne generelle anvisninger at sikre, hverken at kontrakterne eller at reglerne i Konventionen vil blive fortolket på samme måde overalt i verden. Det må imidlertid forventes, at der vil blive udgivet fælles samlinger af afgørelser fra mange lande, hvilket vil få betydning for fortolkningen af Konventionen. Se om bestræbelserne for at sikre retsenheden på grundlag af CISG *Honnold* i Einheitliches Kaufrecht, 1987, s. 115 ff.

På *nordisk* plan har justitsministrene i Danmark, Finland, Norge og Sverige besluttet i juni 1980 at nedsætte en arbejdsgruppe, som fik til opgave at afgive indstilling om, hvorvidt de nordiske lande burde tiltræde Konventionen, samt at undersøge mulighederne for at gennemføre nye ensartede købelove i de nordiske lande. I november 1980 anbefalede arbejdsgruppen til justitsministrene, at de nordiske lande skulle underskrive Konventionen, dog med forbehold om ikke at ville være bundet af Konven-

tionens Del II. Arbejdsgruppen udarbejdede herefter udkast til nye købelove, som i væsentligt omfang bygger på Konventionen. Arbejdsgruppens arbejde afsluttedes med afgivelsen af betænkningen »Nordiska Köplagar« NU 1984:5 den 30. oktober 1984. En ny købelov på grundlag af dette forslag vil måske blive gennemført her i landet i begyndelsen af 1990'erne. Nye købelove er vedtaget i Finland som Köplag 27.3.1987/355 (omtalt i *Sevon-Wilhelmsson-Koskelo*: Huvudpunkter i Köplagen, 1987 og i Norge som Lov av 14. mai 1988 nr. 27 om Kjøp (lovforslag med bemærkninger i Ot.prp. nr. 80 (1986-87). I Sverige er der udarbejdet et forslag til ny købelov (Prop. 1988/89.76).

Mellem de nordiske lande finder stadig de nationale Købelove og ikke CISG anvendelse. Efter art. 94 (*nabolandsklausulen*) i Konventionen kan to eller flere stater, som har samme eller nært beslægtede retsregler om de retsproblemer, som Konventionen omhandler, erklære, at Konventionen ikke skal gælde for køb mellem parter, som har deres forretningssted i disse stater. De nordiske lande har benyttet sig af denne mulighed. Konventionen finder derfor, medmindre parterne vedtager at anvende Konventionen, ikke anvendelse, hvis både sælgeren og køberen har deres forretningssteder i *Danmark*, *Finland*, *Island*, *Norge* og *Sverige*. Hvis en part ikke har et forretningssted, sidestilles partens bopæl med et forretningssted, jfr. Gennemførelseslovens § 2. Nabolandsklausulen er gældende også efter, at den nordiske retsenhed på køberettens område er noget begrænset i forhold til den tidligere tilstand. Et af formålene med det nordiske lovgivningssamarbejde og den retsenhed, som dette fører til, er at lette samhandlen mellem de nordiske lande.

Justitsministeren fremsatte den 6. oktober 1988 *forslag* til international købelov, hvorefter bestemmelserne i CISG, bortset fra Del II om aftalens indgåelse, skal gælde her i landet. Gennemførelsen af CISG er således sket ved inkorporation. Konventionen er i sin helhed optaget som bilag til lovforslaget.

Retsudvalget afgav *betænkning* den 22. november 1988 og indstillede lovforslaget til vedtagelse uændret.

Lovforslaget blev *vedtaget* af Folketinget i uændret form ved 3. behandling den 1. december 1988, og stadfæstet som lov nr. 733 af 7. december 1988.

Danmark har ved ratifikationen af Konventionen taget forbehold efter art. 93 om, at Konventionen ikke gælder for Færøerne og Grønland. Konventionen kan imidlertid ved kgl. anordning sættes i kraft for *Færøerne* og *Grønland* med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger, jfr. Gennemførelseslovens § 5. Sådanne anordninger er (endnu) ikke udstedt.

Såfremt et køb er omfattet af Konventionens bestemmelser, gælder *lov om køb*, jfr. lbkg.nr. 28 af 21. januar 1980, ikke, jfr. Gennemførelseslovens § 3.

Tidspunktet for lovens *ikrafttræden* fastsættes af justitsministeren, jfr. Gennemførelseslovens § 4. Ratifikationen fandt sted i februar 1989, og tidspunktet for ikrafttrædelsen vil derfor blive den 1. marts 1990. Konventionen er kun gældende for aftaler, der indgås på eller efter ikrafttrædelsesdagen, jfr. art. 100.

DEL I

Konventionens anvendelsesområde og almindelige bestemmelser

(Art. 1-13)

Del I er opdelt i *to kapitler.*

Kapitel I (art. 1-6) regulerer Konventionens *anvendelsesområde.* Konventionen angår internationale køb med tilknytning til kontraherende stater, jfr. art. 1. Konventionen angår parternes indbyrdes forhold i handelskøb, jfr. nærmere art. 2 - 5. Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6.

Kapitel II (art. 7-13) indeholder nogle *almindelige bestemmelser* om fortolkningen af konventionen og af købekontrakten, om sædvaners betydning, om konventionens anvendelse når en part har flere forretningssteder, og om formkrav til aftalen.

Bestemmelserne i Del I finder anvendelse både på Del II om aftalers indgåelse, og Del III om løsørekøb. Danmark og de andre nordiske lande har imidlertid ved ratifikationen af Konventionen taget forbehold over for Del II, jfr. art. 92, og Del II er undtaget i Gennemførelseslovens § 1.

KAPITEL I

Anvendelsesområdet

(Art. 1-6)

Følgende *hovedspørgsmål* reguleres i Kapitel I:

- *Art. 1* angiver, hvilke *aftaler* om løsørekøb, der er omfattet af Konventionen.
- *Art. 2 og 3* angiver, hvilke *typer af køb*, der ikke er omfattet af Konventionen.
- *Art. 4 og 5* angiver, hvilke *retlige spørgsmål*, der er omfattet af Konventionen.
- *Art. 6* angiver parternes mulighed for ved aftale at *udelukke* anvendelsen af Konventionen i sin helhed eller enkelte af dens bestemmelser.

Afgrænsningen af Konventionens anvendelsesområde er i Konventionens titel og art. 1, stk. 1 foretaget ved hjælp af begrebet »*aftale om internationale løsørekøb*«, men Konventionen indeholder ikke nogen fuldstændig definition af, hvad den forstår ved »løsørekøb«, udover hvad der følger af art. 2 og 3 om en række aftaler, som *ikke* er omfattet af Konventionen. Salgsgenstanden betegnes i Konventionen som the goods (les marchandises), og dette ord er - træffende oversat til »varer«. Ifølge bemærkningerne til det danske lovforslag (herefter Motiverne) svarer begrebet »varer« nærmest til begrebet »løsøre« i dansk ret og anvendelsen i oversættelsen af ordet »varer« begrænser ikke anvendelsesområdet. Den danske tekst er en oversættelse, ikke en autentisk konventionstekst. Købeloven udtaler i § 1 a, at loven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom og benytter i øvrigt den neutrale benævnelse »salgsgenstanden«.

ARTIKEL 1

1.

Denne konvention gælder for aftaler om løsørekøb mellem parter, som har deres respektive forretningssteder i forskellige stater:

a) når staterne er kontraherende stater, eller

b) når international privatrets regler fører til anvendelsen af en kontrahe-rende stats ret.

2.

Den omstændighed, at parterne har deres respektive forretningssteder i forskellige stater, er uden betydning, hvis dette hverken fremgår af aftalen eller af tidligere forretningsforbindelse mellem parterne, eller af oplysninger der er afgivet af parterne før eller ved aftalens indgåelse.

3.

Ved afgørelsen af om denne konvention skal finde anvendelse, skal der hverken tages hensyn til parternes statsborgerskab, eller om aftalen har karakter af handelskøb eller civilt køb.

Artiklen opstiller *betingelserne* for, at konventionen finder anvendelse på aftaler om løsørekøb. Konventionen angår, som det fremgår af dens navn, internationale køb[1] og herved forstås efter art. 1 køb, hvor sælgeren og køberen har forretningssted i hver sit land.[2] Det entydige og objektive kriterium »parternes forretningssted« er anvendt, fordi begrebet »international« uden en nærmere præcisering er uskarpt og derfor vanskeligt at anvende i praksis.[3]

Det fremgår modsætningsvis af art. 1, at konventionen ikke finder anvendelse, såfremt parterne har deres respektive forretningssteder i samme stat. Et sådant køb reguleres af den *nationale* køberet i denne stat.[4]

Konventionen finder kun anvendelse, hvis parterne har deres respektive forretningssteder i *forskellige kontraherende stater*, jfr. art. 1, stk. 1, litra a. Et køb indgået mellem en dansk eksportør og en importør i USA, er undergivet konventionen, da både Danmark (ikrafttrædelse 1. marts 1990) og USA har ratificeret konventionen. Dette gælder, hvadenten en tvist mellem parterne kommer til afgørelse ved domstolene i Danmark, USA eller i et tredjeland,

1. Jfr. Ole *Lando*: Udenrigshandelens kontrakter, 3. udg., p. 72f, samt *Jayme*: Commentary, p. 29f.
2. Begrebet »forretningssted« er ikke defineret i Konventionen, men »forretningssted« i art. 1 og 10's forstand må forstås som et permanent sted for udøvelse af normal erhvervsvirksomhed. Lokaler, som en part midlertidigt har lejet, f.eks. i et hotel, for at føre forhandlinger, er ikke et forretningssted. Hvis en part har mere end et forretningssted, fremgår det af art. 10, litra a, hvilket af forretningsstederne, der skal tillægges betydning, jfr. *Jayme*: Commentary, p. 30f.
3. Jfr. nærmere om definitionen af begrebet »international« Allan *Philip*: Dansk International Privatret og Procesret, 1976, p. 323 f og Ole *Lando*: Kontraktstatuttet, p. 35 f.
4. Jfr. *Forarbejderne* p. 15.

der har ratificeret konventionen. Ligeledes vil konventionen finde anvendelse, selv om varen ikke skal transporteres fra et land til et andet, idet den bliver leveret fra et lager i køberens land. Bestemmelsen i art. 1, stk. 1, litra a fortrænger den internationale privatrets regler for så vidt angår de spørgsmål, som er reguleret af konventionen, jfr. herved bl.a. art. 4 og 7, stk. 2. konventionen kommer ikke til anvendelse, hvis der anlægges sag i en ikke-kontraherende tredjestat, og denne stat efter den internationale privatret anvender sine egne retsregler (lex fori) eller henviser til en anden ikke-kontraherende stat.[5] konventionen finder anvendelse, selv om international privatrets regler i en kontraherende stat måtte vise hen til retsreglerne i en ikke-kontraherende tredjestat. Konventionen gælder ikke, hvis parterne ved aftale har bestemt, at en national ret skal finde anvendelse. Parterne kan efter art. 6 ved aftale udelukke anvendelse af konventionen.

Konventionen tager ikke stilling til, hvilken af de to konventionsstaters nationale retsregler, som domstolen skal anvende. Parterne kan derfor have en interesse i at foretage et lovvalg (retsvalg), dvs. aftale hvilke retsregler der er anvendelig på deres aftale for så vidt angår spørgsmål, som ikke er reguleret af konventionen.

Selv om parterne har deres respektive forretningssteder i forskellige stater, finder konventionen ikke anvendelse, hvis dette hverken fremgår af aftalen, eller må være parterne bekendt på grund af tidligere forretningsforbindelse mellem dem, eller af oplysninger der er afgivet af parterne før eller ved aftalens indgåelse, jfr. art. 1, stk. 2. Handler en dansk eksportør eksempelvis med en dansk eksportformidler, finder dansk køberet anvendelse, selv om den danske eksportformidler handler for en udenlandsk importør, der har forretningssted i en kontraherende stat, såfremt den danske eksportformidler ikke har givet oplysning, hvoraf hans opdragsgivers hjemsted fremgår.

Konventionen finder også anvendelse, når parterne har deres forretningssted i *forskellige stater*, selv om disse ikke eller ikke begge er kontraherende stater, såfremt *international privatrets regler* fører til anvendelse af en kontraherende stats ret, jfr. art. 1, stk. 1, litra b. Bestemmelsen nævner ikke og kan ikke nævne et bestemt lands internationale privatret (retsvalgsregler), da sag kan tænkes anlagt i flere lande. Der er i doktrinen almindelig enighed om, at domslandets internationale privatret finder anvendelse (lex fori).[6] Har en dansk eksportør indgået en købeaftale med en udenlandsk importør, der har forretningssted i en ikke-kontraherende stat, finder konventionen anvendelse,

5. Jfr. *Forarbejderne* p. 15.
6. Jfr. f.eks. Allan *Philip*: Dansk International Privatret og Procesret, 1976, p. 3 og Hardy *Rechnagel* i Juristen & Økonomen, 1979, p. 221 ff.

såfremt dansk eller et fremmed domslands internationale privatret fører til anvendelse af dansk eller en anden kontraherende stats ret. Dansk international privatret (lovvalgsregler) om international løsørekøb er lovfæstet i lbkg.nr. 722 af 24. oktober 1986 om, hvilket lands retsregler, der skal anvendes på løsørekøb af international karakter.[7] Anlægges sagen i udlandet, vil den fremmede stats internationale privatret normalt være afgørende for, om konventionen finder anvendelse. Såfremt en sag kan anlægges i flere stater, f.eks. ved hjemting eller ved opfyldelsesværneting, vil der fortsat være mulighed for »forum shopping«, dvs. for at vælge en domstol (forum) i det gunstigste land.[8]

En kontraherende stat kan efter art. 95 tage forbehold om kun at ville anvende konventionen mellem parter, der har forretningsstedet i forskellige kontraherende stater. Danmark har ikke taget et sådant forbehold. Konventionen er således her i landet anvendelig, hvis dansk international privatrets regler fører til anvendelsen af en kontraherende stats retsregler, også selv om en (eller begge) parter har forretningssted i en »Non-contracting State«.

En aftale om lovvalg (retsvalgsaftale) mellem parter med forretningssted i forskellige stater, hvorefter en kontraherende stats retsregler finder anvendelse, må normalt fortolkes således, at konventionen er gjort anvendelig, også selv om dette ikke udtrykkeligt er sagt i retsvalgsaftalen.[9] Parterne kan også aftale, at konventionen skal finde anvendelse. I de fleste lande - også i en ikke-kontraherende stat - vil domstolene efter landets internationale privatret respektere en sådan - gyldigt vedtaget - retsvalgsklausul.

Bestemmelsen i art. 1, stk. 3 fastslår, at konventionen gælder, hvor betingelserne i art. 1, stk. 1 er opfyldt uden hensyn til parternes *statsborgerskab*, eller om aftalen har karakter af *handelskøb* eller *civilt køb*, ved afgørelsen af om CISG finder anvendelse. Det er kun »ved afgørelsen af om denne konvention skal finde anvendelse«, at de nævnte kriterier ikke er relevante. I sjældne situationer kan statsborgerskabet være et relevant kriterium, f.eks. ifølge art. 1, stk. 1, litra b, når en stat anvender statsborgerskabet som tilknytningsmoment i dets retsvalgsregler.[10] Konventionen gælder dog ikke om forbruger-

7. Loven, der er en gennemførelse af Haagerkonventionen af 1955, er nærmere omtalt i Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, p. 199 ff og Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg. p. 94 ff.
8. Jfr. Ole *Lando*: Kontraktstatuttet, p. 41. Henvisningen til en kontraherende stats ret vil ikke altid være entydigt, idet en kontraherende stat kan have erklæret, at den ikke vil være bundet af Del II eller Del III, jfr. art. 92, stk. 1 eller på anden måde have begrænset Konventionens anvendelsesområde, jfr. eksempelvis art. 94.
9. Jfr. *Forarbejderne* p. 15.
10. Jfr. *Honnold* p. 48.

køb, jfr. art. 2, litra a. Reglerne i konventionen gælder både handelskøb og civilt køb,[11] men i nogle relationer vil købets karakter være af betydning for, hvad der f.eks. er »a reasonable time«, jfr. art. 39, stk. 1.[12]

Konventionen gælder for køb af alle arter af *løsøre*, hvorved i almindelighed fastslås fysiske, rørlige genstande. Køb af fast ejendom er ikke omfattet af begrebet, og køb bl.a. af fordringer, patenter, know-how og elektricitet er udtrykkeligt undtaget fra konventionen i art. 2.

Konventionen gælder kun om køb, men ikke f.eks. forkøbsret, køberet, bytte (modkøb), lejeaftale (leasing), pantsætning eller overførelse af retten til en løsøregenstand ved arv. Salg ved auktion og tvangssalg er udelukket efter art. 2, litra b og c.

ARTIKEL 2

Denne konvention gælder ikke for:

a) Køb af varer købt til personlig brug eller til brug for familien eller husholdningen, medmindre sælgeren før eller ved aftalens indgåelse hverken vidste eller burde have vidst, at varen var købt til en sådan anvendelse,

b) Køb på auktion,

c) Køb der står i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse eller anden form for tvangssalg i henhold til lov,

d) Køb af aktier, værdipapirer, omsætningspapirer eller penge,

e) Køb af skibe, fartøjer, luftpudefartøjer eller fly,

f) Køb af elektricitet.

Konventionen finder anvendelse på *alle former* for køb af løsøre, der er omfattet af begrebet »international løsørekøb«, jfr. art. 1 og som ikke hører til en af de typer af køb som efter art. 2 er udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Bestemmelsen i art. 2 må på grund af dens karakter af *undtagelsesregel* i almindelighed fortolkes indskrænkende. De køb, der er nævnt i art. 2, bedømmes efter national ret, dvs. efter Købeloven, hvis dansk ret finder anvendelse, også selv om købet indeholder et internationalt element.

11. Jfr. *Forarbejderne* p. 15.
12. Jfr. *Forarbejderne* p. 15

Art. 2 udelukker de seks former for køb, der er opregnet i litra a-f fra konventionens anvendelsesområde, i litra a-c på grund af særlige forhold ved *overdragelsen* (købet), og i litra d-f på grund af *løsøregenstandens* særlige karakter.

Ad litra a:
Konventionen finder ikke anvendelse i *forbrugerkøb*. I adskillige lande findes der særlige regler om forbrugerkøb, og disse regler er som oftest præceptive.

Denne beskyttelse af forbrugerkøberen fastholdes også, hvor købet er af international karakter, jfr. bl.a. de særlige værnetingsregler i EF-domskonventionen art. 13-15, hvorefter forbrugeren i visse sager kan sagsøge og kun kan sagsøges i sit hjemland. Forbrugerbeskyttelsen efter national ret sikres forbrugeren både ved værnetingsregler og ved at forbrugskøb er undtaget fra den Int. lkbl.

Bestemmelsen i art. 2, litra a er formuleret noget anderledes end Kbl. § 4 a, men bestemmelsernes område er dog næsten det samme. Kriteriet efter art. 2, litra a for undtagelse fra konventionen, at salgsgenstanden er »købt til personlig brug eller til brug for familien eller husholdningen«, mens Kbl. § 4 a benytter kriteriet »bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse for køberen«. Uanset at Kbl.'s kriterium taget på ordene rækker videre end kriteriet i litra a, er reglerne formentlig indholdsmæssigt i det væsentlige ens, jfr. bemærkningerne til Kbl.'s § 4 a, hvor det anføres, at »en genstand må anses for bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse, hvis den er købt til privat brug eller forbrug«.[1] Køb af driftsinventar og driftsmateriel til brug i en erhvervsvirksomhed og køb af genstande med henblik på erhvervsmæssigt videresalg er hverken omfattet af konventionen eller af Kbl.'s definition af forbrugerkøb. Formuleringen af bestemmelsen i litra a synes at gå ud fra, at køberen er en fysisk person. Dette synes at stemme overens med Kbl.'s definition af en forbruger.[2] Det kan dog ikke udelukkes, at f.eks. køb, som foretages af ikke-er-

1. Jfr. Bet. nr. 845/78 om forbrugerkøb, p. 57. I bemærkningerne til forslaget til Gennemførelsesloven, anføres det p. 79, at definitionen af forbrugerkøb ikke er helt i overensstemmelse med den sædvanlige definition af forbrugeraftaler i dansk ret, som f.eks. findes i Købeloven og Renteloven.
2. Jfr. Bet. nr. 839/78 om køb på kredit p. 60.

hvervsmæssige foreninger, såsom sportsklubber, efter omstændighederne anses for et forbrugerkøb, dersom de hensyn, der ligger til grund for ønsket om at beskytte den enkelte forbruger, gør sig gældene med samme styrke, hvor flere optræder i et fællesskab.

Købeloven stiller i § 4a krav om, at sælgeren skal være *erhvervsdrivende*, og at den erhvervsdrivende handler som led i sit erhverv.[3] Denne betingelse er ikke optaget i art. 2, litra a. Civilkøb er ikke omfattet af Kbl.'s forbrugerbegreb. Det fremgår af konventionens art. 1, stk. 3, at konventionen omfatter både handelskøb og civilt køb, og det ligger herefter nærmest at forstå art. 1, stk. 3 således, at også køb af varer til personlig brug eller til brug for familien eller husholdningen fra en person, der ikke er erhvervsdrivende, der sælger som led i sit erhverv, i konventionens forstand er et forbrugerkøb og således ikke er omfattet af konventionen. Konventionen hindrer således ikke anvendelse på køb mellem to privatpersoner, når varen er købt til personlig brug m.m. Sådanne køb er uden betydning i den internationale handel, som det efter præambelens tredje led er konventionens formål at fremme.

Køb til privat brug er omfattet af konventionen, hvis sælgeren før eller ved aftalens indgåelse hverken *vidste* eller *burde have vidst*, at varen var købt til personlig brug eller til brug for familien eller husholdningen. De konkrete omstændigheder er afgørende for bedømmelsen heraf, f.eks. art og kvantitet af den købte vare, adressen for levering af varen, om køberen søger momsrefusion og andre forhold, som viser, om varen er købt til personlig eller kommerciel brug. Sælgeren vil kunne undgå tvivl ved at spørge køberen, om købet er privat eller kommercielt.[4] Bevisbyrden er reguleret i Kbl. § 4a, der lægger byrden på sælgeren, men er uomtalt i art. 2, litra a. Udgangspunktet er herefter, at den, der rejser sagen, har bevisbyrden for, at hans påstand er rigtig. Rejser køberen sagen, har køberen bevisbyrden for, at han købte varen til privat brug, medens sælgeren, såfremt han rejser sagen, har bevisbyrden for, at han ikke vidste, at varen var købt til privat brug.[5]

Det kan forekomme, at en vare, f.eks. en bil, købes af en person, der vil anvende varen både privat og erhvervsmæssigt. Art. 2, litra a tager ikke stilling til, om sådanne »*blandede*« handler er omfattet af konventionens bestemmelser. Den løsning af dette problem, som er anført i Kbl. § 4a, er naturlig og nærliggende og må derfor også finde anvendelse i internationale køb. Konventionen finder herefter ikke anvendelse, såfremt varen *hovedsagelig* er købt til personlig brug eller til brug for familien eller husholdningen. Konventio-

3. Jfr. Bet. nr. 845/78 om forbrugerkøb p. 56.
4. Jfr. *Honnold* p. 87.
5. Jfr. *Honnold* p. 87 og *Khoo*: Commentary p. 39.

nen skal fortolkes på en måde, der fremmer en ensartet praksis i de kontraherende stater, jfr. art. 7. Det synes dog på dette stadium uundgåeligt i mangel af andre data at følge en rimelig national opfattelse.

Det kan også forekomme, at varer, der oprindeligt var bestemt til enten privat eller erhvervsmæssig anvendelse, senere *faktisk* anvendes til det modsatte formål. Efter art. 2, litra a, der henviser til sælgerens viden senest på aftaletidspunktet, jfr. art. 23, er det afgørende, til hvilket brug varen oprindelig er købt.

Ad litra b:

Køb på auktion er ofte undergivet særegne *nationale regler*. Reglerne i konventionens Del II om aftalens indgåelse lader sig ikke uden videre anvende på auktion, og reglen i art. 1, stk. 2 ville jævnligt føre til, at konventionen ikke finder anvendelse, da parterne ikke på forhånd, før den højest bydende har fået hammerslag, som bekræftelse af købet, kender hinandens forretningssted. Køb på auktion er derfor undtaget fra konventionens anvendelsesområde. Dette gælder også, selv om sælgeren skulle være vidende om, at køberen har sit forretningssted eller hjemsted i en anden konventionsstat.

Bestemmelsen i litra b angår formentlig kun »*frivillige*« auktioner, men heller ikke tvangsauktioner er omfattet af konventionen, jfr. art. 2, litra c.

Køb på en *varebørs* (»commodity exchange«) er omfattet af konventionen, hvis købet ikke ganske ligner en almindelig auktion. Såfremt et køb på varebørs alene er karakteristisk ved, at kommunikationen vedrørende aftaleindgåelsen (tilbud/accept) går særligt hurtigt, kan købet ikke karakteriseres som køb på auktion, og købet er da, såfremt betingelserne ifølge art. 1 i øvrigt er opfyldt, omfattet af konventionen.[6]

Ad litra c:

Tvangsfuldbyrdelse og andre former for tvangssalg, såsom en skifterets salg fra et dødsbo, foregår på en anden måde end sædvanlige varesalg. Parterne har ikke mulighed for selv at forhandle og bestemme kontraktens vilkår. Tvangssalg har ikke stor betydning for den internationale handel. De fleste sådanne salg er nationale, og det er naturligt, at disse salg i det hele behandles efter de nationale regler i det land, hvor tvangssalget finder sted.[7]

En sælger er berettiget til at sælge varerne til anden side, hvis køberen undlader at tage dem i besiddelse, cfr. nærmere bl.a. art. 88.[8] Et sådant salg eller andet selvhjælpssalg bringer ikke salget ind under undtagelsesbestemmelsen.

6. Jfr. *Honnold* p. 87, note 3.
7. Jfr. Allan *Philip*: Dansk international Privat- og Procesret, 1976 p. 107.
8. Jfr. *Honnold* p. 462 f.

Ad litra d:
Køb af fordringer er, som det fremgår af Kbl. § 20, omfattet af denne lov, men køb af *fordringer* er ikke omfattet af konventionen. Dette gælder også fordringer ifølge negotiable dokumenter, såsom aktier, værdipapirer og omsætningsgældsbreve. Heller ikke køb af penge (veksling) er løsørekøb i konventionens forstand. Fragtdokumenter, der har med *levering af varen* at gøre, såsom konnossementer og fragtbreve, er ikke omfattet af undtagelsesbestemmelsen og dokumenter, der indgår i afvikling af betalingen, såsom CAD (kontant mod dokumenter) og L/C (remburs), er ikke omfattet af undtagelsesbestemmelsen, idet dokumenterne er et hjælpemiddel til afvikling af salget, men er ikke salgets genstand. Dette gælder, selv om salg mod benyttelse af sådanne dokumenter i nogle lande karakteriseres som salg af kommercielle papirer.[9]

Ad litra e:
Bestemmelsen, der medtager skibe, fartøjer, luftpudefartøjer og fly, tager ikke stilling til, om undtagelsen omfatter ethvert fartøj uden hensyn til størrelse og uden hensyn til om de nævnte transportmidler er eller skal være registreret, f.eks. i et skibsregister. Såfremt også robåde og sejlbåde anses for at være medtaget, opnås en klar regel. Andre transportmidler end skibe og fly, såsom lastbiler og tog, er ikke omfattet af undtagelsesbestemmelsen, men er undergivet konventionens almindelige regler.

Luftpudefartøjer blev tilføjet bestemmelsen under den diplomatiske konference i Wien, idet der opstod tvivl om, hvorvidt et sådant fartøj kunne karakteriseres som skib eller fly.[10]

Ad litra f:
Elektricitet er omfattet f.eks. af Produktansvarsdirektiv og -lov, jfr. lovens § 3, stk. 1 in fine, men er væsentligt forskellig fra rørlige ting og er ikke omfattet af konventionen. Internationalt køb af elektricitet foretages som oftest mellem offentlige eller koncessionerede selskaber. De spørgsmål, der opstår i forbindelse med sådanne køb, har ofte en anden karakter end dem, der kan opstå ved almindelige internationale løsørekøb.

Der blev under den diplomatiske konference stillet forslag om, at også internationalt køb af *gas* skulle være undtaget konventionen. Forslaget blev ikke vedtaget.[11] Både køb af luftarter i stålflasker og gennem ledninger er omfattet af konventionen.

9. Jfr. *Forarbejderne* p. 16.
10. Jfr. *Honnold* p. 89, note 6.
11. Jfr. *Honnold* p. 89, note 7.

ARTIKEL 3

1.
Aftaler om levering af varer, der skal tilvirkes eller fremstilles, anses som køb, medmindre den part, der bestiller varen, påtager sig at levere en væsentlig del af de materialer, der er nødvendige for varens tilvirkning eller fremstilling.

2.
Denne konvention gælder ikke for aftaler, hvor den overvejende del af leverandørens forpligtelser består i at levere arbejdskraft eller andre tjenesteydelser.

Løsørekøb forstås almindeligvis, som en aftale om overdragelse af ejendomsretten til en løsøregenstand mod et vederlag i penge. Leasing og en række andre kontraktstyper er, som anført i kommentaren til art. 1, ikke omfattet af begrebet løsørekøb og heller ikke af konventionen. I art. 3 er der foretaget yderligere afgrænsninger, nemlig mellem kontrakter om køb og om tjenesteydelser, specielt i stk. 1, *bestillingskøb* og i stk. 2 andre kontrakter om tjenesteydelser (*værksleje m.m.*).

Ved *bestillingskøb* forstås undertiden ethvert køb, hvor bestilleren (køberen) indgår aftale med sælgeren om, at denne skal levere en vare på et senere tidspunkt. Årsagen hertil vil almindeligvis enten være, at varen ikke lagerføres på det tidspunkt, da bestillingen afgives, eller at køberen først har brug for varen senere. Ved bestilling forstås køberens tilbud eller køberens accept af sælgerens tilbud. Denne form for bestillingskøb er omfattet af konventionens bestemmelser uden udtrykkelig bestemmelse herom.

Ved bestillingskøb forstås både i Kbl. § 2 og i konventionens art. 3 (og også i den Int. lkbl. § 1, stk. 3) som et køb, hvor varen først efterfølgende skal *tilvirkes* eller *fremstilles* ofte efter køberens anvisninger af materialer, der fremskaffes af sælgeren. Der er behov for at afgrænse bestillingskøb over for entreprise og andre værkslejekontrakter, som ikke er omfattet af konventionen.

Det følger af art. 3, at bestillingskøb er omfattet af konventionen, medmindre bestiller påtager sig at levere en *væsentlig* del af de *materialer*, der er nødvendige for varens tilvirkning eller fremstilling. Stilles derimod en væsentlig del af materialerne til rådighed af bestilleren, foreligger der en aftale, som er omfattet af stk. 2.[1] Udtrykket en »væsentlig del« kan relatere sig til

1. Jfr. *Forarbejderne* p. 17.

mængden eller til værdien af de af bestilleren leverede materialer.[2] Bestemmelsen må, da ikke andet er sagt, antages at lægge vægt på en helhedsbedømmelse; også fordi det - i den konkrete situation - kan være vanskeligt at bedømme, hvad der forstås ved »væsentlig«. Er en materialeværdi på 18% af de leverede varer en væsentlig del? Vil konklusionen blive den samme, hvis de 18% værdimæssigt udgør 43% af produktionsomkostningerne? Det må derfor tilrådes - på forhånd - i kontrakten at bestemme, om konventionen skal eller ikke skal være gældende for købet.

Bestemmelsen i artiklen lægger ikke vægt på, om bestillingen har karakter af species- eller genuskøb.

Ordlyden af art. 3, stk. 1 afviger noget fra Kbl. § 2, stk. 1, men bestemmelserne må indholdsmæssigt antages, i hvert fald de hyppigst forekommende tilfælde, at stemme overens.[3]

Kontrakter om tjenesteydelser (*værksleje*) er ikke omfattet af konventionen, jfr. stk. 2. Ved værksleje forstås en aftale, hvor den, som skal udføre et arbejde, forpligter sig til mod et vederlag at frembringe et arbejdsresultat for den anden part (kunden). Konventionen gælder ej heller hvor den, som udfører arbejdet, ikke - ud over at præstere et stykke arbejde - forpligter sig til at frembringe et *resultat*. En aftale, der går ud på at opføre eller forandre en bygning, kaldes ofte *entreprise*.

Det er en forudsætning for, at konventionen ikke finder anvendelse, at »den *overvejende*[4] del af leverandørens[5] forpligtelser består i at levere arbejdskraft eller andre tjenesteydelser«. Afgrænsningen må som efter stk. 1 foretages ud fra værdierne af de forskellige ingredienser i ydelsen.

Undtagelsesbestemmelserne i art. 3, stk. 2, finder kun anvendelse, såfremt en og samme kontrakt både angår *varer* og *service* som én samlet ydelse. Såfremt de to arter af ydelser faktisk og f.eks. prismæssigt lader sig adskille, må aftalen mellem parterne karakteriseres som to separate kontrakter, og i så fald

2. Honnold går ind for, at begrebet skal relateres til værdien, jfr. *Honnold* p. 92. Motiverne anfører p. 79, at afgrænsningen i første række bør ske på baggrund af materialets værdi. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at grænsen for den del, som betragtes som væsentlig, skal være højere, hvad værdi angår, hvis sælgerens ydelse er af central betydning for det endelige produkt. Som et eksempel kan nævnes bestilling af udførelse af et maleri, hvor bestiller stiller lærred og farver til rådighed for kunstmaleren.
3. Jfr. nærmere om afgrænsningen ifølge dansk ret *Nørager/Theilgaard* p. 36 ff.
4. På engelsk »preponderant«. Ordet antages at være mere omfattende end ordet »substantial«, der er benyttet i *Honnold* p. 92.
5. I tidligere udkast benævnt »sælgeren«, jfr. *Forarbejderne* p. 5. Begrebet »sælgeren« er knyttet til varesalg, medens begrebet »leverandøren« eller »party who furnishes the goods« omfatter flere former for leverancer, også »salg« af serviceydelser.

finder konventionens bestemmelser anvendelse på den kontrakt, der angår varehandel.[6]

En aftale om *reparation* eller omdannelse af løsøre, som tilhører bestilleren, er ikke omfattet af konventionen, idet tjenesteydelsen normalt vil være det fremherskende i en sådan aftale.[7]

Standardprogrammel til computers (Computer Software) vil almindeligvis blive karakteriseret som løsøre.[8]

ARTIKEL 4

Denne konvention gælder kun for købeaftalens indgåelse og sælgers og købers rettigheder og forpligtelser i henhold til denne aftale. Medmindre andet udtrykkeligt er bestemt i konventionen, gælder den især ikke for:

a) gyldigheden af aftalen eller enkelte af aftalens bestemmelser eller af sædvane.

b) den virkning aftalen kan have på ejendomsretten til den solgte vare.

Mens art. 1-3 afgør, hvilke aftaler om internationale køb, der er omfattet af konventionens bestemmelser, udtaler art. 4 sig om, hvilke *retsspørgsmål* vedrørende disse aftaler, som er reguleret eller ikke reguleret af konventionen.

Konventionen omfatter i princippet *alle* retsspørgsmål, der vedrører købeaftalens indgåelse og parternes indbyrdes retsforhold, jfr. herved art. 7, stk. 2. Alle retsspørgsmål, der i dansk ret er reguleret af Aftl. kap. 1, Kbl., K.Kbl. for så vidt angår retsforholdet inter partes, er omfattet af konventionen. Disse spørgsmål omfattes af de to retsområder, som konventionen efter art. 4 gælder for, nemlig

- købeaftalens *indgåelse*, jfr. konventionens Del II (art. 14-24), og
- sælgerens og køberens *rettigheder* og *forpligtelser* i henhold til denne aftale, jfr. konventionens Del III (art. 25-88).

6. Jfr. *Forarbejderne* p. 16 f samt *Khoo*: Commentary p. 43.
7. Jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 39.
8. Jfr. Joseph *Lookofsky:* Internationale køb, p. 34.

Konventionen gælder ikke for aftalens gyldighed. Her finder national ret anvendelse. Konventionen indeholder ikke nogen bestemmelse om tilsidesættelse af *urimelige aftaler*. Konventionen er ikke til hinder for anvendelse af den aftaleretlige generalklausul i Aftl. § 36, såfremt dansk ret i øvrigt finder anvendelse på aftalen.

Konventionen tager dog stilling til spørgsmålet om *form*. En aftale om et internationalt løsørekøb er gyldig, selvom aftalen er indgået mundtligt, jfr. art. 11. En kontraherende stat kan dog efter art. 96 tage forbehold om, at aftalen skal være skriftlig, såfremt én af parterne har forretningssted i denne stat, og parterne kan ikke fravige dette krav, jfr. art. 12 og 29, stk. 2. Skriftlighedskravet efter art. 12 er således præceptivt. De øvrige regler i konventionen er deklaratoriske, jfr. art. 6.

Det præciseres i *litra a og b*, at visse væsentlige retsspørgsmål ikke er omfattet af den almindelige beskrivelse af, hvad konventionen omfatter i begyndelsen af art. 4 og således falder udenfor dennes anvendelsesområde, medmindre andet udtrykkeligt er bestemt i konventionen. Disse to undtagelsesbestemmelser er, som det fremgår af ordet »især«, ikke en udtømmende angivelse af de retsspørgsmål, der falder uden for konventionen.

Ad litra a:
Spørgsmålet om *gyldigheden* af købeaftalen i dens helhed eller af en eller flere af dens bestemmelser, er ikke omfattet af konventionen. Spørgsmål om ugyldighed på grund af tvang, svig, udnyttelse, falsk, vildfarelse etc., samt ugyldighed på grund af indholdsmangler, afgøres efter national ret, i Danmark navnlig Aftl. kap. 3. Både spørgsmålet om kontrakten eller en del af denne må karakteriseres som ugyldig, f.eks. på grund af svig, og *retsvirkningerne* af ugyldigheden og de beføjelser en part i så fald kan gøre gældende, er undtaget fra konventionen. Tilfælde af misligholdelse, såsom forsinket og mangelfuld levering, vil sjældent medføre ugyldighed, bortset fra særligt grove tilfælde, f.eks. af svig, der ikke er omfattet af konventionen.[1] Misligholdelse forekommer derfor normalt alene.

Danmark og de andre nordiske lande har ved deres ratifikation af konventionen undtaget Del II, jfr. art. 92, og aftalens indgåelse bedømmes derfor efter national dansk aftaleret (Aftl. kap. 1), men kun såfremt indgåelsen efter den Int. lkbl. er undergivet dansk ret. Hvilket lands ugyldighedsregler, der findes anvendelse, afgøres i en sag herom ved de danske domstole af den Int. lkbl.,[2]

1. Jfr. *Barry Nicholas* i 105 LQR (1989) p. 207 f.
2. Lovbkg. nr. 722 af 24.10.1986 om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter undtager i § 2 parternes evne til at indgå retshandler, aftalens form og købets virkning for tredjemand, men ikke spørgsmålet om aftalens gyldighed.

dvs. enten efter de retsregler, som parterne har vedtaget, jfr. § 3,[3] eller efter de retsregler, som købeaftalen efter lovens almindelige regler skal være undergivet, jfr. § 4.[4]

Spørgsmål om gyldigheden af en *sædvane*,[5] er ikke omfattet af konventionen. Spørgsmålet om hvilket lands retsregler, der finder anvendelse, afgøres efter retningslinier i den Int. lkbl.

Konventionen indeholder, bortset fra art. 11 og 12 om skriftlig form ikke regler om gyldigheden af en aftale eller sædvane. Enkelte af konventionens bestemmelser kan dog efter national ret i et vist omfang kvalificeres som ugyldighedsregler, jfr. især art. 35, 36 og 55. I tilfælde af konflikt skal konventionens bestemmelser normalt anvendes.

Ad litra b:

Konventionen angår ikke aftalens betydning for *ejendomsretten*[6] til den solgte vare. Denne undtagelsesbestemmelse skal ses i sammenhæng med indledningen i art. 4, hvorefter konventionen angår forholdet mellem sælgeren og køberen (inter partes).

Konventionen tager ikke stilling til, hvor og på hvilket tidspunkt *ejendomsretten overgår* til køberen. Der kunne ikke under Konferencen opnås enighed om et enkelt kriterium for ejendomsrettens overgang. Efter nogle retssystemer overgår ejendomsretten ved aftaleindgåelsen, medens ejendomsretten efter andre retssystemer overgår på et senere tidspunkt, f.eks. på leverings- eller overgivelsestidspunktet. Undladelsen af, at lade et enkelt kriterium være afgørende for ejendomsrettens overgang, er velbegrundet set udfra dansk ret, hvorefter overgangen er opløst i en række enkeltspørgsmål, der løses efter hver sine regler. Konventionen tager stilling til nogle enkeltspørgsmål, der i nogle lande betragtes som knyttet til ejendomsretten overgang, f.eks. til på

3. Det følger bl.a. heraf, at en retsvalgsklausul har betydning, selv om Konventionen finder anvendelse. Retsvalgsklausulens betydning er i så fald begrænset til de køb og retsspørgsmål, der ikke er omfattet af Konventionen, medmindre andet ikke fremgår af aftalen.
4. Jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, 1986, p. 202, men anderledes Niels *Ørgaard* i Juristen 1974.329 f.
5. Bestemmelsen finder anvendelse både på egentlige retssædvaner, dvs. en handlemåde, som et samfunds medlemmer almindeligt, stadig og længe har fulgt i den overbevisning, at man var retlig forpligtet hertil og på kutymer.
6. Ejendomsret defineres i dansk ret almindeligvis, som en ret til almindelig råden over ting i enhver henseende, hvor der ikke ved lovgivning eller ved privat viljeserklæring er fastsat særlige grænser herfor. Ved køb opnår køberen en fuldstændig ejendomsret. Retten kaldes i modsætning til f.eks. en panteret undertiden »umiddelbar«, da den ikke er afledt af en anden videregående ret. Se om »property« i engelsk ret *Chalmers*: Sale of Goods, 18 ed., 1981 p. 269 f.

hvilket tidspunkt risikoen for hændelige begivenheder overgår til køberen, jfr. art. 66-70. Undtagelsen fra konventionen angår de *tingsretlige* spørgsmål, dvs. den virkning, aftalen kan have på ejendomsretten til den solgte vare for *andre* end købeaftalens parter, såsom parternes beskyttelse over for kreditorer, omsætningserhververe og andre samt om omstødelse i konkurs.[7] I en sag om disse spørgsmål ved danske domstole, vil almindeligvis retsreglerne i det land, hvor varen befinder sig, på det tidspunkt, da aftalen blev indgået, eller da problemet opstod, blive lagt til grund.[8] Det afgøres således efter dansk ret, om et ejendomsforbehold kan opretholdes overfor en dansk købers kreditorer, selv om købeaftalens parter har aftalt, at kontrakten er undergivet f.eks. den udlandske eksportørs hjemlands ret.[9]

Om sælgers *standsningsret* findes der en bestemmelse i art. 71, hvortil henvises.

Andre spørgsmål, der er undtaget fra konventionen:
Opremsningen af undtagelserne er ikke udtømmende. Også andre af de retsspørgsmål, der kan opstå i forbindelse med et løsørekøb end dem, der er nævnt i litra a og b og som regulerer forholdet inter partes, falder udenfor konventionens område. Afgrænsningen af disse spørgsmål foretages (kvalificeres) i henhold til nationale retsregler, der er gældende i domslandet (lex fori). De almindeligste af disse retsspørgsmål er her kort omtalt.

Habilitet, dvs. spørgsmål om parternes evne til at indgå retshandler - for fysiske personers vedkommende spørgsmål om inhabilitet på grund af mindreårighed eller umyndiggørelse - er ikke omfattet af konventionen. Sådanne spørgsmål regulerer forholdet inter partes, men betegnes almindeligvis som ugyldighedsregler. Habilitet bedømmes efter dansk international privatret almindeligvis efter retsreglerne i det land, hvor den umyndige har domicil.[10]

Form er i princippet undtaget fra konventionens anvendeslesområde, jfr. dog art. 11 og 13 om skriftlighed. Spørgsmål om anvendelse af særlige formularer, registrering som gyldighedsbetingelse o.lign. er ikke reguleret af kon-

7. Den Int. lkbl. bestemmer i § 3, at »købets retsvirkninger for andre end parterne«, ikke er omfattet af loven.
8. Det retssystem, der her udpeges af retsvalgsreglen benævnes ofte »lex rei sitae«.
9. I UfR 1984.8 H fandtes de særlige betingelser for at opretholde et ejendomsforbehold i den danske købers konkursbo at skulle afgøres efter dansk ret, mens spørgsmålet om ejendomsforbeholdet var gyldigt aftalt mellem parterne, herunder også spørgsmålet om betydningen af en mindsteudbetaling i overensstemmelse med en gyldig lovvalgsklausul måtte afgøres efter engelsk ret. I UfR 1987.766 H er antaget, at spørgsmålet om omstødelse af tilbagetagelse af en ting solgt med et ejendomsforbehold, der efter den aftalte tyske ret var gyldigt, måtte bedømmes efter dansk ret.
10. De andre EF-lande - bortset fra England og Irland - lægger vægt på nationalitet, jfr. nærmere Torben Svenne *Schmidt*: International formueret, 1986 p. 185.

ventionen. Form er ejheller omfattet af den Int. lkbl., jfr. dennes § 2 og skal - ifølge dansk international privatret - reguleres enten af indgåelseslandets ret (lex loci actus) eller af reglerne i kontraktstatuttet (lex causae),[11] jfr. EF-lovkonventionens art. 9.[12]

Forholdet mellem mandant og mandatar i *fuldmagtsforhold* og *anden repræsentation* er ikke omfattet af konventionen, idet forholdet mellem dem ikke kan betegnes som køb.[13] Heller ikke de øvrige retsforhold, der opstår i forbindelse med fuldmagt, såsom forholdet mellem fuldmægtigen og tredjemand og forholdet mellem fuldmagtsgiveren og tredjemand, er omfattet af konventionen.[14] Almindeligvis anvendes - ifølge dansk international privatret - reglerne i det land, hvor fuldmægtigen har handlet, ved afgørelsen af, om mellemmanden har fuldmagt, fuldmagtens omfang og om retsvirkningerne heraf.[15]

Spørgsmålet om *produktansvaret* er omfattet af konventionen og er behandlet i kommentaren til art. 5.

Retsregler af *processuel* karakter er ikke omfattet af konventionen,[16] selv om sådanne retsregler kan påvirke og forringe en parts retsstilling i en sådan grad, at denne kan sidestilles med hel eller delvis ugyldighed. Konventionen angår i øvrigt ikke ugyldighed.

Retsregler af *offentligretlig* karakter, herunder regler om straf,[17] hvis overtrædelse kan medføre ugyldighed, er ikke omfattet af konventionen.

ARTIKEL 5

Denne konvention gælder ikke for sælgerens erstatningsansvar for skade, som den solgte vare volder på nogens liv og helbred.

11. Dvs. de regler, der skal anvendes ved sagens afgørelse.
12. Jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International Formueret, 1986 p. 183 ff.
13. Ligeledes må det antages, at kommissionsforhold ikke er omfattet.
14. Jfr. *Honnold* p. 97. UNIDROIT diskuterede i 1979 et konventionsudkast om en »Uniform Law on Agency of an International Character in the Purchase and Sale of Goods«, jfr. *Honnold* p. 96.
15. Jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International formueret , 1986 p. 192 ff.
16. Forældelsesregler opfattes ikke i dansk ret som processuelle, men dette er anderledes i nogle fremmede retssystemer.
17. Jfr. *Honnold* p. 96.

Bestemmelsen, der blev konciperet under den diplomatiske konference i Wien, undtager det erstatningsansvar, som benævnes som *produktansvar*, og som nu - ligeledes for så vidt angår personskade (og forbrugertingsskade) er reguleret af et EF-direktiv af 25. juli 1985 og i Danmark af lov nr. 371 af 7. juni 1989 om produktansvar (Produktansvarsloven).[1]

Alt produktansvar både for personskade og for anden skade overfor tredjemand er *undtaget* konventionen efter art. 4, der fastslår, at konventionen kun angår forholdet mellem sælgeren og køberen (inter partes). Producenten står kun i et aftalemæssigt forhold til sin kunde, men ikke til købere som tredje, fjerde eller senere led i omsætningsrækken. Såfremt købet er til privat forbrug, er også forholdet til den umiddelbare køber undtaget i medfør af art. 2, litra a.

Konventionen finder ikke anvendelse på ansvar for producent eller mellemhandler for skade, der forvoldes en køber, efter en aftale der i øvrigt er omfattet af konventionen på liv eller helbred. At Produktansvarsloven eller den ret, der er gældende på skadestedet i udlandet, og ikke konventionen finder anvendelse, har bl.a. den betydning, at reglerne om forældelse i Produktansvarslovens § 14, men ikke reklamationsreglerne og 2 års-reglen i art. 39 finder anvendelse, jfr. note 1.[2]

Det ligger nær at slutte modsætningsvis af art. 5 om personskade, således at skade, som den solgte vare volder på køberens ting, er omfattet af konventionen, såfremt de øvrige betingelser for at bringe konventionen i anvendelse bl.a. i art. 2 og 4, er opfyldt. Konventionens bestemmelser viger dog for nationale præceptive retsregler om produktansvar.[3]

Ansvaret for skade som skyldes en defekt ved salgsgenstanden, og som rammer køberens andre ting, behandles i dansk ret efter reglerne om produktansvar. De køberetlige regler om mangelsansvar antages kun at omfatte skade på selve varen som følge heraf. Konventionen udtaler sig ikke om, hvorvidt og i hvilket omfang, der ved siden af kontraktsansvaret, kan bestå et ansvar uden for kontrakt mellem kontraktsparterne. Et eventuelt deliktsansvar vil meget

1. Rådets direktiv af 25.7. 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt ellller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar (85/374/EØF). Efter direktivets art. 1 er en producent og efter den danske lov tillige en mellemhandler ansvarlig for personskade på objektivt grundlag. Henvisning til international litteratur herom findes i *Honnold*, p. 102, note 2.
2. Jfr. *Honnold* p. 101.
3. Efter produktansvarsdirektivets art. 12, kan produktansvaret ikke fraskrives eller indskrænkes over for skadelidte ved en ansvarsfritagelses- eller ansvarsbegrænsningskalusul. Konventionen udtaler sig ikke om, hvorvidt den kan gå forud for eller viger for præceptive regler.

muligt i nogle lande blive bedømt efter national ret.[4] Om spørgsmål om produktansvar i denne relation kan kvalificeres som deliktsansvar efter dansk ret er uafklaret.[5]

ARTIKEL 6

Parterne kan ved deres aftale udelukke anvendelsen af denne konvention, ligesom de, bortset fra reglerne i artikel 12, kan fravige eller ændre virkningen af en hvilken som helst af dens bestemmelser.

Konventionen er, bortset fra bestemmelsen i art. 12 om skriftlighed, *deklaratorisk*.[1] Dette gælder både bestemmelserne i Del II og Del III. Parterne kan tilsidesætte konventionen helt ved at aftale, at et bestemt lands aftaleret og/eller køberet finder anvendelse,[2] eller ved aftale fravige eller ændre enkelte af konventionens bestemmelser.[3]

4. Spørgsmålet, om skader på køberens ting er omfattet af Konventionen, blev drøftet under den diplomatiske Konference, og der blev fremsat forslag om, at sælgerens ansvar for tingsskade forvoldt på den solgte vare blev undtaget fra Konventionen. Der kunne imidlertid ikke opnås enighed om, hvorledes dette problem skulle løses, hvorfor forslaget blev trukket tilbage uden afstemning, jfr. *Khoo:* Commentary, p. 50. I motiverne til de finske og svenske internationale købelove har man på baggrund af, at forslaget på Konferencen blev trukket tilbage, antaget, at sådanne tingsskader er omfatet af Konventionen, jfr. *Motiverne* p. 81. De norske motiver overlader fortolkningsproblemet til retspraksis, jfr. Ot prp nr. 80 (1986-87), p. 26. Justitsministeriet i Danmark finder, at skade, som salgsgenstanden volder på køberens ting, er omfattet af Konventionens regler og dermed omfattet af reglerne om ansvarsfritagelse (art. 79-80), om erstatningsberegningen (art. 74-77) og om reklamation og forældelse (art. 39), jfr. *Motiverne* p. 81.
5. Jfr. om sondringen »*tort*«, »délit« og »contract«, »contract«, *Honnold* p. 102.

---

1. Dvs. at Konventionen kun kommer til anvendelse, forsåvidt parterne ikke har vedtaget andet. Også den danske Kbl. er deklaratorisk, bortset fra en del af de særlige regler om forbrugerkøb, jfr. § 1.
2. Det er ikke en forudsætning for tilsidesættelsen af Konventionen, at det anføres, hvilket lands aftaleret og/eller køberet der skal finde anvendelse. Det er tilstrækkeligt at aftale, at Konventionen i sin helhed ikke finder anvendelse. Retsvalgsreglerne i domslandet vil derefter bestemme, hvilket lands aftaleret og/eller køberet der er anvendelig på retsforholdet mellem sælgeren og køberen, jfr. *Honnold* p. 106.
3. De af parterne anvendte handelsbetingelser, såsom Incoterms, fraviger eller ændrer ikke altid Konventionen. Handelsbetingelserne kan supplere Konventionen ved nærmere at præcisere parterne pligtelser, eksempelvis ved at anføre leveringsstedet. »Parterne« er i art. 6 angivet i flertal. Dette indicerer, at Konventionen kun kan fraviges ved gensidig overenskomst. Dette er rigtigt, for så vidt Del I og III fraviges, medens betingelsen kan ikke altid stilles ved fravigelse af bestemmelserne i Del II, jfr. f.eks. art. 14, stk. 2 og *Bonell*: Commentary p. 57 f.

Bestemmelsen i art. 6 tager ikke stilling til, hvem af parterne der har *bevisbyrden* for, at konventionen er fraveget ved aftale. Er parterne enige om, at konventionen er fraveget, foreligger der ikke noget bevismæssigt problem, da parterne på ethvert tidspunkt kan fravige konventionen. En part, der påstår, at konventionen er fraveget, har normalt bevisbyrden for, at dette er tilfældet. Kan et tilstrækkeligt bevis herfor ikke føres, finder bestemmelserne i konventionen anvendelse.

Konventionen kan fraviges både ved en udtrykkelig og ved en stiltiende aftale.[4] Formuleringen af art. 5 kunne dog indicere, at parterne skal foretage sig et eller andet aktivt, for at konventionens bestemmelser anses for fraveget. Kun når partene er blevet enige om at *udelukke* konventionen ved *aftale*, skal den af parterne indgåede aftale lægges til grund. Der består for så vidt en *formodning* for, at konventionen finder anvendelse.

Reglerne i konventionens art. 12 er *præceptive*,[5] men art. 12 finder kun anvendelse, såfremt en kontraherende stat i henhold til art. 96 har afgivet en erklæring om, at kravet om skriftlighed i denne stat er ufravigeligt.[6] Art. tager ikke stilling til, om parterne ved *aftale* kan gøre konventionen *anvendelig*[7] på køb, der falder uden for konventionens anvendelsesområde i henhold til art. 1-5.[8] Problemet er bl.a aktuelt i Danmark, indtil konventionen træder i kraft den 1. marts 1990.[9] Spørgsmålet vil bestå mellem parter, som begge har deres forretningssteder har i landet (nationale køb), eller som ikke begge har deres forretningssteder i kontraherende stater, og hvor international privatrets regler ikke fører til anvendelsen af en kontraherende stats ret, jfr. art. 1, stk. 1 e.c. Såfremt parterne har haft en anerkendelsesværdig interesse i deres valg af konventionen, vil en aftale om brug af konventionen blive anerkendt i Danmark, sml. herved den Int. lkbl. § 3 og formentlig også i andre

4. Jfr. *Bonell:* Commentary p. 55.
5. Dvs. bestemmelsen ikke kan tilsidesættes ved aftale mellem parterne. Bestemmelsen i art. 12 er præceptiv »i begge retninger«. Bestemmelsen kan ikke fraviges hverken til skade eller fordel for sælgeren eller køberen.
6. Se nærmere kommentarerne til art. 12 og 96.
7. En aftale om, at Konventionen finder anvendelse, har samme karakter som rets- eller lovvalgsaftale om anvendelse af en national købelov eller nationalt retssystem. Aftalen kan indgås efterfølgende, dvs. efter en konflikt er opstået, eller før, almindeligvis ved aftalens indgåelse. I sidstnævnte tilfælde vil aftalen ofte fremgå af kontrakten. En rets- eller lovvalgsklausul er almindeligvis gyldig, jfr. den Int. lkbl. § 3 og EF-lovvalgskonventionen art. 3. Se nærmere om sådanne aftaler, Ole *Lando*: Kontraktstatuttet, 3. udg., 1981 p. 109 ff.
8. Konventionen, indeholder iøvrigt ikke andre regler, der tager stilling til dette spørgsmål, se *Honnold* p. 107 ff.
9. Efter konventionens ikrafttrædelse vil problemet fortsat bestå for anvendelsen af Del II, idet Danmark og de andre nordiske lande i henhold til art. 92 har erklæret ikke at ville være bundet af Del II.

lande.[10] Konventionen må dog efter omstændighederne vige for de præceptive retsregler, som efter domslandets retsvalgsregler ville finde anvendelse i mangel af parternes lovvalgsaftale.

10. Jfr. Ole *Lando*: Kontraktstatuttet, 3. udg., 1981 p. 120 f.

KAPITEL II

Almindelige bestemmelser

(Art. 7-13)

Oversigt over indhold af kapitel II.

- Art. 7 angiver, efter hvilke principper *Konventionen* skal *fortolkes*.
- Art. 8 angiver, efter hvilke principper *parternes erklæringer* skal *fortolkes*.
- Art. 9 angiver, i hvilket omfang *sædvaner* og *forretningspraksis* finder anvendelse på retsforholdet mellem parterne.
- Art. 10 angiver, hvor en part antages at have *forretningssted*.
- Art. 11 angiver, at *formkrav* er uden betydning for aftalens gyldighed.
- Art. 12 angiver, at *skriftlighed* dog i visse lande er en gyldighedsbetingelse.
- Art. 13 angiver en definition af udtrykket »*skriftligt*«.

ARTIKEL 7

1.

Ved fortolkning af denne konvention skal der tages hensyn til dens internationale karakter, til behovet for at fremme en ensartet anvendelse af den og til iagttagelse af god forretningsskik i international handel.

2.

Spørgsmål vedrørende emner, der er underkastet denne konvention, men som konventionen ikke udtrykkeligt tager stilling til, skal afgøres i overensstemmelse med de almindelige grundsætninger, som konventionen bygger på, eller, hvor sådanne grundsætninger ikke findes, i overensstemmelse med den lov, som den internationale privatrets regler udpeger.

Konventionen har som et overordnet mål at skabe *retsenhed*. Denne retsenhed etableres i første række ved, at de kontraherende stater underkaster sig kon-

ventionen og derved et fælles regelsæt. Herved opnås dog ikke med sikkerhed fuldstændig retsenhed. Det er uundgåeligt, at bestemmelser i konventionen nu og da vil blive fortolket forskelligt og også at fortolkningen i hvert enkelt land trods påkaldelsen i art. 7 af konventionens internationale karakter vil præges af den nationale begrebs- og forestillingsverden.[1]

Hver enkelt stat har sit *eget* juridiske begrebsapparat, som ikke umiddelbart kan oversættes til et andet sprog for derefter at blive anvendt med samme resultat i denne stat. Det samme gælder det begrebsapparat, der anvendes i konventionen. Der findes f.eks. ikke i engelsk ret et juridisk begreb svarende til det skandinaviske begreb »levering«. Det engelske begreb »delivery« er i de fleste tilfælde ensbetydende med besiddelsesovergang (traditio), jfr. definitionen i Sale of Goods Act sec. 61.[2]

Retsenhed kræver, foruden enslydende regler, en ensartet fortolkning af disse regler. Bestemmelsen i art. 7 er et forsøg på, så vidt muligt at opnå at fortolkningen af konventionen bliver ensartet.

Ved fortolkningen af konventionen skal der tages hensyn til dennes *internationale karakter.* Dette indicerer anvendelsen af en *komparativ fortolkningsmetode.*[3] Der skal så vidt muligt af forskellige landes ret udstedes relevante »internationale retsprincipper«, som lægges til grund ved fortolkningen af konventionen.[4] Denne fortolkningsmetode, der for folkeretten har fundet udtryk i Statutterne for Den internationale Domstol art. 38, har – af praktiske årsager – sin begrænsning,[5] men en ren *national fortolkningsmetode,*[6] der ser bort fra kravet om retsenhed, er ikke anvendelig. Problemet om international fortolkning har været kendt og debatteret så længe, der har eksisteret

1. Hvilket ud fra en umiddelbar vurdering kan forekomme selvmodsigende, idet ratifikationen af Konventionen også må indeholde et løfte om ensartet anvendelse af konventionsbestemmelserne.
2. Se nærmere *Chalmers*: Sale of Goods, 18th ed. 1981 p. 263 f og Ole *Lando*: Udenrigshandelens kontrakter, 3. udg. p. 270.
3. Se nærmere om denne metode hos Hardy *Rechnagel*: Påtalesubjektet, 1982, p. 29. Denne fortolkningsmetode søger – på baggrund af forskellige landes nationale ret – at inddrage principper, der nyder udbredt anerkendelse, og som er egnede til at blive lagt til grund eller til at yde vejledning ved valget mellem de forskellige fortolkningsalternativer.
4. De »internationale retsprincipper« er hovedsagelig udviklet på grundlag af fortolkningsdata uden for den nationale retsorden.
5. Fortolkningsmetodens begrænsning fremgår bl.a. af en afhandling skrevet af Dr. R. *Wijffels*: Legal Interpretations of C.M.R.: The Continental Viewpoint, E.T.L. 1976, p. 208 ff. Forfatteren konkluderer, at 30 retsafgørelser afsagt i 6 forskellige lande indeholder ikke mindre end 12 forskellige fortolkninger af CMR-konventionens regler om fragtførerens ansvar. Det er ikke praktisk muligt for den enkelte domstol at foretage en fuldstændig samordning af de forskellige fortolkninger på dette og andre områder.
6. Se nærmere om denne metode Hardy *Rechnagel*: Påtalesubjektet, 1982, p. 29 f.

harmoniserende lovkonventioner.[7] Midlerne har været opstilling af fortolkningsmaksimer som art. 7, samt udgivelse af fælles domssamlinger og kommentarer.[8]

Bestemmelsen i art. 7 udtaler, at der skal »tages hensyn til« den internationale karakter af konventionen, men synes ikke at udelukke hensyntagen også til andre faktorer end forarbejder, som er vanskeligt tilgængelige og endnu vanskeligere at anvende end selve teksten i konventionen.[9] Der kan hentes fortolkningsbidrag fra den enkelte bestemmelses funktion og sammenhæng med de øvrige bestemmelser i konventionen. Reglens mening og indhold skal så vidt muligt bestemmes ud fra det »internationale miljø«, hvori den befinder sig.[10] Konventionen indeholder nogle fortolkningsbestemmelser, som naturligvis skal anvendes. Konventionens definitioner skal følges, f.eks. art. 13, der definerer, hvilke erklæringer, der er omfattet af udtrykket »skriftligt«.[11] Ved valget mellem fortolkningsalternativer kan der tages hensyn til de forudgående forhandlinger, som resulterede i undertegnelsen af konventionen.[12] Konventionen er udarbejdet på grundlag af ULF og ULIS,[13] og fortolkningsbidrag kan efter omstændighederne hentes fra disses tekster.

Der skal ved fortolkningen af konventionen efter art. 7, stk. 1 også tages hensyn til iagttagelse af *god forretningsskik* i international handel.[14] Samme retlige standarder er ofte med et bredere anvendelsesområde optaget i natio-

7. Jfr. f.eks. Kurt *Grönfors*: Om konventionsfortolkning, SvJT 1957, p. 18, Jacob W.F. *Sundburg*: A Uniform Introputation of Uniform Law, Vol. 10, Scand. Studies, 1966, p. 219 ff og Stig *Strömholm*: Legislative National and Construction of Statutes Vol. 10, Scand. Studies, 1966, p. 173 ff.
8. En anden løsningsmodel anvendes inden for den internationale skatteret gennem den såkaldte »modelmetode«, jfr. OECD's »1977 Model Convention«.
9. I udkast Document A/CONF. 97/5) var »anvendelsen af Konventionens bestemmelser« også omfattet af art. 7, stk. 1. Denne udeladelse af den sidstnævnte passus i den endelige konventionstekst har næppe retlig betydning. Se også *Bonell*: Commentary, p. 72 f.
10. Et eksempel herpå fremgår af engelsk retspraksis, jfr. House of Lords dom i sagen Fothergill v. Monarch Airlines, (1980) 2 All E.R. 696. Afgørelsen tog stilling til fortolkningen af en bestemmelse i Warszawakonventionen om befordrerens ansvar, jfr. nærmere om afgørelsen *Honnold* p. 116 ff.
11. Andre eksempler er anført af *Honnold* p. 114.
12. 7/19, sales no. E.82 V.5.
13. Jfr. nærmere herom kommentarerne til indledning og præambel. De to tidligere konventioner er udførligt kommenterer i *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht, 1976.
14. Jfr. *Forarbejderne* p. 18 og *Honnold* p. 123 ff.

nale retsregler.[15] Forarbejderne angiver en række eksempler på anvendelsen af dette princip på konventionsbestemmelserne.[16]

Det fremgår af art. 7, stk. 2, at spørgsmål, som er underkastet konventionen, anses for at kunne finde en løsning udfra denne, selvom spørgsmålet ikke er direkte besvaret i nogen af konventionens bestemmelser, såfremt det er muligt at finde en løsning udfra »de almindelige grundsætninger som konventionen bygger på«. Hvor sådanne grundsætninger ikke findes eller ikke giver noget svar, må afgørelsen træffes ud fra den lov, som den internationale privatrets regler udpeger, jfr. art. 7, stk. 2.[17]

15. For dansk rets vedkommende kan Aftl. (bkg. nr. 600 af 8.9.1986 af lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område) § 36 og Markedsføringslovens (lbkg. nr. 55 af 28.1.1987 om markedsføring) § 1 anføres. Se om lignende retsregler i andre lande hos *Honnold* p. 123 f.
16. Følgende eksempler er anført i *Forarbejderne* p. 18:
    - Art. 16, stk. 2, litra b,
    - Art. 21, stk. 2,
    - Art. 29, stk. 2,
    - Art. 37 og 48,
    - Art. 40,
    - Art. 49, stk. 2, 64, stk. 2 og 82,
    - Art. 85-88.

    Princippet om god forretningsskik rækker videre end til de anførte eksempler. Princippet finder formentlig anvendelse på alle aspekter ved fortolkning og anvendelse af Konventionens bestemmelser. Konventionen står i denne henseende nær BGB, der indeholder generelle standarder (generalklausuler) i §§ 157 og 242, sml. *Schlechtriem*: Einheitliches Kaufrecht, p. 25 og Barry *Nicholas* i 105 L.Q.R. (1989), p. 209 f.
17. Konventionen kan ikke opfattes som et fuldstændigt regelsæt, der afgør alle spørgsmål inden for dens anvendelsesområde. Der findes »huller« i Konventionen. Disse huller må lukkes enten ved fortolkning eller ved udfyldning. Er hullet opstået ved en »lapsus«, må hullet lukkes med en regel udviklet ved hjælp af den komparative fortolkningsmetode. Det samme må gælde, såfremt retsproblemet naturligt henhører under Konventionens anvendelsesområde, men ikke er medtaget i Konventionen, eksempelvis ved at koncipisterne ikke havde forudset problemet under konventionsaffattelsen. Se også *Bonell*: Commentary, p. 75. f og Joseph *Lookofsky:* Internationale Køb, 1989, p. 23.

    Bestemmelsen i art. 7, stk. 2, der blev tilføjet under den diplomatiske Konference, er et kompromis mellem forskellige synspunkter, jfr. *Honnold* p. 125 ff. Nogle konferencedeltagere frygtede, at domstolene for let ville anvende en nationalistisk fortolkningsmetode inden for bestemmelsens anvendelsesområde. Det blev derfor aftalt, at den komparative fortolkningsmetode så vidt muligt skal anvendes. Da flere tvivlede på, at almindelige grundsætninger i henhold til den komparative fortolkningsmetode altid kunne udfindes, blev det tilføjet, at fortolkningsproblemet skal afgøres i overensstemmelse med den lov, som den internationale privatrets regler udpeger, når almindelige grundsætninger ikke kan findes.

Det er den almindelige opfattelse i Danmark,[18] at kontraktstatuttet (lex causae)[19] for kontraktsforholdet (købeaftalen) også bestemmer kontraktens fortolkning. Kontraktstatuttet[20] er også »fortolkningsstatut«.[21]

ARTIKEL 8

1.
Ved anvendelsen af denne konvention skal en parts erklæringer og adfærd i øvrigt fortolkes i overensstemmelse med hans hensigt, hvor den anden part kendte eller ikke kunne have været uvidende om denne hensigt.

2.
Såfremt stk. 1 ikke kan anvendes, skal en parts erklæringer og adfærd i øvrigt fortolkes i overensstemmelse med den opfattelse, som en fornuftig person i samme situation som den anden part ville have haft under samme omstændigheder.

3.
Ved bestemmelse af en persons hensigt eller af hvilken opfattelse en fornuftig person ville have haft, skal alle sagens relevante omstændigheder, herunder parternes forhandlinger, den praksis som parterne har skabt mellem sig, sædvaner og parternes efterfølgende adfærd, tages i betragtning.

Mens art. 7 angår fortolkningen af *Konventionen*, regulerer art. 8 fortolkningen af kontrakten og i det hele taget *»parternes erklæringer og adfærd* i øvrigt«.

Ved *fortolkning* forstås den virksomhed, som går ud på at fastlægge betydningen af den erklæring og/eller adfærd, som skal lægges til grund ved fast-

18. Jfr. Ole *Lando*: Kontraktstatuttet 3. udg. p. 259 f.
19. Det lands retsregler, der i almindelighed er bestemmende for et givet retsforhold.
20. Betegnelse for det lands retsregler, der finder anvendelse på et kontraktsforhold.
21. Anderledes veddrørende fortolkning af kontraktens enkelte bestemmelser. Undertiden finder sprogets lov anvendelse på fremmedsprogede kontrakter, når en eller begge kontraktsparter er udlændinge, jfr. UfR 1901.900 H. Er begge parter danske, fortolker danske domstole ikke fremmedsprogede kontrakter efter sprogets lov, men anvender dansk ret (lex fori), jfr. UfR 1962.93 H.

sættelsen af erklæringens, aftalens eller adfærdens retsvirkninger.[1] Fortolkning i denne snævre betydning kan karakteriseres som en sproglig ujuridisk virksomhed, som går ud på at fastlægge, hvad der er lovet.

Fortolkning i snæver forstand fører ikke altid til et resultat. I så fald må der foretages en supplering eller udfyldning af kontrakten.

Det fremgår af art. 8, stk. 2, at også denne virksomhed, som består i ud fra retlige overvejelser at afgøre, med hvilke almindelige regler en erklæring, aftale eller adfærd skal suppleres i tilfælde af, at en konkret fortolkning ikke er mulig, i konventionen er betegnet som fortolkning. Denne »fortolkning« eller *udfyldning* kan karakteriseres som en juridisk virksomhed.[2]

Bestemmelsen i art. 8 har et bredt *anvendelsesområde*, idet den både omfatter fortolkningen af en parts erklæringer[3] og øvrige adfærd, uanset hvilken form erklæringen eller adfærden har. Det er den samlede kommunikation mellem parterne, som er genstand for art. 8. En parts adfærd kan have betydning som bevis for, at parterne har indgået en juridisk bindende aftale. Art. 8 omfatter både parternes oprindelige aftale og erklæringer, der er afgivet efter aftalens indgåelse.[4]

Bestemmelsen i art. 8, stk. 1 udtaler i overensstemmelse med opfattelsen i den vestlige verden af kontraktsretten som udtryk for parternes vilje,[5] at en parts erklæring og adfærd skal fortolkes i overensstemmelse med *hans hensigt*.[6] Parternes *vilje* spiller en væsentlig rolle for fortolkningen,[7] men det fremgår af bestemmelsen, at en parts hensigt kun lægges til grund for fortolkningen, hvor den anden part kendte denne eller ikke kunne have været uvidende herom.[8]

1. Jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret, 1. bind, 1971 p. 167.
2. Både fortolkning og udfyldning af erklæringer, aftaler og parternes adfærd har kun betydning inden for det deklaratoriske retsområde. Bestemmelse af indholdet af en præceptiv retsregel er lovfortolkning, som ikke kan tage hensyn til den konkrete situation.
3. Bl.a. tilbud og accept.
4. Eksempel på sådanne erklæringer fremgår af art. 26 (erklæring om ophævelse), art. 29 (aftale om ophør) og art. 39, 48, 68, 71, 72, 79 og 88 (meddelelser om mangler ved varen, eller at opfyldelse ikke kan ske ifølge aftalen).
5. Ole *Lando:* Udenrigshandelens kontrakter, 1981 p. 120 f anfører, at det på kontinentet antages, at parternes fælles vilje må have forrang, og at denne regel også følger af engelsk og amerikansk ret, selv om dens anvendelsesområde kan blive begrænset af parol-evidence-reglerne, jfr. om sidstnævnte bevisregel i note 15.
6. Hvilke momenter, der – som udgangspunkt – er bestemmende for en parts hensigt, er anført i art. 8, stk. 3.
7. Opfattelsen har været – efter en ældre viljesteori – at det er muligt ud fra parternes udtrykkelige eller stiltiende vilje eller forudsætninger at deducere alle de retsvirkninger, der knytter sig til løftet.
8. En parts hensigt er således ikke afgørende for fortolkningen, hvis den anden part hverken kendte eller burde kende til den første parts hensigt. Bevisbyrden for, at den anden part ikke var i god tro, påhviler – som udgangspunkt – den første part.

Der kan opstå meningsforskelle om indholdet af en parts hensigt og for den anden parts forventning,[9] og det kan være vanskeligt for en part at føre bevis for, hvad han mente, og for hvad den anden part har eller burde have opfattet. Det anføres imidlertid i stk. 2, at en parts erklæringer og adfærd, hvis stk. 1 ikke fører til et resultat, skal fortolkes i overensstemmelse med den opfattelse, som en fornuftig person[10] i samme situation som den anden part ville have haft under samme omstændigheder.[11] Kan parternes fælles mening eller hensigt ikke oplyses, lægges den sædvanlige betydning af en parts erklæringer og adfærd til grund. Fortolkningen kan i så fald siges at ske på et *objektivt* grundlag.[12] Denne fortolkningsmetode, der måske en særligt fremherskende i anglo-amerikansk ret, er næppe væsentlig forskellig fra dansk praksis.[13]

Når en persons hensigt eller en fornuftig persons opfattelse skal bestemmes, er det nødvendigt først at se på de *ord* og/eller den adfærd, som konkret er blevet anvendt. For at komme om bag den umiddelbare betydning af parternes ord og adfærd, skal der endvidere tages hensyn til *alle sagens relevante omstændigheder*, herunder parternes forhandlinger, kutyme, sædvaner[14] og parternes efterfølgende adfærd, jfr. art. 8, stk. 3. Idet alle sagens relevante omstændigheder skal tages i betragtning, kan nationale retsregler, jfr. især bevisregler,[15] som begrænser adgangen hertil, næppe tillægges retlig betydning. Undladelse af at reagere mod meddelelser fra medkontrahenten, f.eks. om hvorledes denne har fortolket aftalen eller vilkår i denne, kan således fortolkes som en accept af indholdet i meddelelsen.

9. De stridende parter er sjældent troværdige vidner til afklaring af, hvad de havde i tankerne, da de indgik kontrakten. Sproget kan være et så upræcist medium, at en forskellig forståelse af handelsaftalens vilkår – så at sige – er latent indbygget i aftalen, jfr. *Farnsworth*: Commentary p. 99 f.
10. Hvilke momenter, der – som udgangspunkt – er bestemmende for hvilken opfattelse en fornuftig person antages at ville have haft, fremgår af art. 8, stk. 3.
11. Art. 8, stk. 2 finder især anvendelse, hvor den ene part udfærdiger eller fremsender en erklæring, f.eks. et tilbud. Hvor begge parter har deltaget i udfærdigelsen af dokumentet, er stk. 2 ikke direkte anvendelig, da bestemmelsen sondrer mellem den, der afgivet og den, der modtager erklæringen.
12. I modsætning til når fortolkningen sker på et subjektivt grundlag, nemlig på baggrund af en parts hensigt, jfr. art. 8, stk. 1.
13. Jfr. Ole *Lando*: Udenrigshandelens kontrakter, 1981 p. 122 f og note 3-6.
14. Se om sædvaner og kutymer art. 9 og kommentaren dertil.
15. Den engelske »parol evidence rule«, hvorefter domstolene ikke tillader parterne at føre bevis for andet end det, som står skrevet i kontrakten og navnlig ikke for efterfølgende omstændigheder, stemmer ikke overens med art. 8, stk. 3, in fine »efterfølgende adfærd«, jfr. *Barry Nicholas*: 105 L.Q.R. (1989) p. 210 f med note 35, *Honnold* p. 142 f og Joseph *Lookofsky:* Internationale Køb, 1989, p. 25.

De almindelige fortolkningsprincipper i art. 8 må i det hele antages at være i *overensstemmelse* med de principper, der også anvendes i dansk ret og i mange andre nationale retssystemer. Principperne er dog af sådan almen karakter at anvendelsen af dem kan føre til forskellige resultater.

ARTIKEL 9

1.
Parterne er bundet af sædvaner, som de er indgået på, og af praksis, som de har skabt mellem sig.

2.
Hvor andet ikke er aftalt, forudsættes parterne underforstået at have gjort de sædvaner anvendelige på aftalen eller dens indgåelse, som de kendte eller burde have kendt, og som i international handel er almindelig kendt og regelmæssigt følges af parter i aftaler af samme type i den pågældende branche.

Den danske Kbl. bestemmer i § 1, at loven viger for handelsbrug eller anden sædvane. Konventionens art. 9 indeholder bestemmelser af tilsvarende indhold. Ordet sædvane (usage) i art. 9 omfatter formentlig både egentlig sædvane og kutymer, således at bestemmelsen for så vidt er i overensstemmelse med Kbl.[1]

I art. 9, stk. 1 bestemmes for det første, at parterne er bundet af en sædvane, som de udtrykkeligt eller stiltiende[2] er indgået på at anvende (have agreed). Parterne er endvidere bundet af »praksis« (practices), som de har

1. Terminologien er på dette område ikke entydig. Udtryk som kutyme, handelsbrug, skik og brug og usance bruges i vekslende betydning om det forhold, at en praksis er blevet så almindelig, at den e. omst. vil blive lagt til grund ved udfyldelsen af en aftale, jfr. *Ussing*: Aftaler p. 438. De nævnte begreber kan måske opfattes som underbegreber i forhold til begrebet »sædvane«. Som »skik og brug« betegnes ofte en geografisk afgrænset (lokal) sædvane, medens ordet »kutyme« almindeligvis dækker over en branchespecifik sædvane. Anvendelsesområdet for »handelsbrug« er bredere, idet dette udtryk anvendes for en sædvane, som finder anvendelse inden for handel, jfr. også *Bonell*: Commentary p. 111.
2. Aftalen kan være indgået udtrykkelig eller stiltiende, jfr. *Forarbejderne* p.19. En bestemmelsen i en kontrakt om, at leveringsklausulen CIF er reguleret af ICC's »Incoterms 1980«, er et almindeligt eksempel på en aftale, som udtrykkelig gør en beskrevet og præciseret sædvane anvendelig på kontrakten.

skabt mellem sig. Herved forstås fremgangsmåder, som parterne har anvendt ved tidligere lejligheder i deres forretningsforbindelse, og som nu er indarbejdet på en sådan måde, at enhver af dem må gå ud fra, at den hidtidige fremgangsmåde følges, medmindre andet er sagt.[3]

En part, som gør gældende, at der, uden at dette fremgår af en skriftlig kontrakt, er aftalt en sædvane eller kutyme, eller er skabt en praksis mellem dem som nævnt i art. 9, stk. 1, har en oplysningspligt og normalt også *bevisbyrden* herfor. Selvom dette bevis ikke kan føres, kan en sædvane dog finde anvendelse på retsforholdet mellem parterne, såfremt de *tre betingelser*, der er angivet i art. 9, stk. 2, er opfyldt.[4] En sædvane er for det første kun bindende, såfremt *parterne kendte* eller burde have kendt sædvanen,[5] for det andet sædvanen er almindelig *kendt i international handel*[6] og for det tredje sædvanen følges *regelmæssigt af parter i aftaler af samme type* i den pågældende branche.[7] Alle tre betingelser skal være opfyldt. Betingelserne vil ofte »hænge sammen«, idet en sædvane, der er almindeligt kendt i international handel, også bør kendes af disse parter og følges regelmæssigt af parter i aftaler af samme type. Stk. 2 kan karakteriseres som en *formodningsregel*: Parterne antages at have gjort visse sædvaner anvendelige på aftalen eller dens indgåelse ved en stiltiende aftale. Kbl. er mindre krævende og mindre præcis i § 1, idet det blot siges, at loven viger for handelsbrug eller anden sædvane. Brug af sædvaner er vel ofte mindre betænkelig mellem personer, der bor og arbejder i samme miljø end mellem parter, der bor fjernt fra hinanden. I internationale

3. En lignende bestemmelse har fundet anvendelse i dansk ret, bl.a. i UfR 1968.298 H (især p. 310), hvor sælgerens almindelige leveringsbetingelser ikke kunne lægges til grund, allerede fordi de ikke i øvrigt var fulgt i parternes handelsmellemværende.
4. Sædvanen antages i så fald at være stiltiende aftalt mellem parterne.
5. Afgørende er, hvad professionelle virksomheder, der beskæftiger sig med international handel, burde kende. Det forhold, at en part er ukendt med international handel og internationale sædvaner, kan kun bevirke, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, hvis den anden part ikke ved, at hans medkontrahent ikke har brancheerfaring.
6. De af ICC (Det Internationale Handelskammer) udarbejdede publikationer kan almindeligvis betragtes som kendt i international handel. De regler, som publikationerne indeholder, er udarbejdet på grundlag af international sædvane. De mest kendte publikationer er Incoterms (1980), jfr. publikation nr. 350, og I.R. (1983) (Internationale Rembursregler), jfr. publikation nr. 400. Bestemmelsen stiller ikke krav om, at sædvanen er international. En sædvane af lokal oprindelse kan finde anvendelse, såfremt den er almindelig kendt i international handel, jfr. *Honnold* p. 148 med henvisninger i note 7.
7. Grosserer-Societetets og nu Handelskammerets Responsumudvalg har haft stor betydning for sædvaneretten i Danmark. Udvalget har i vid udstrækning udtalt sig om, hvad der inden for en række brancher betragtes som kutyme. Udtalelserne offentliggøres bl.a. i UfR.

køb kan sædvaneret på køberens og sælgerens plads være vidt forskellige. Sædvaner kan lægges til grund i videre omfang efter Kbl. § 1 end efter art. 9.[8]

En sædvane, som efter art. 9 er bindende for parterne, går forud for konventionsbestemmelser, som er *i strid med* sædvanen. Det juridiske grundlag for sædvanens anvendelse er parterne udtrykkelige eller stiltiende aftale herom, jfr. art. 9, smh. med art. 6.[9] Konventionen viger også for den praksis, som parter, der handler flere gange med hinanden, kan have skabt mellem sig ved hver gang at følge samme fremgangsmåde.

Da parterne i en international kontrakt har domicil i forskellige lande, jfr. art. 1, kan der opstå spørgmål om, *hvilket lands sædvane*, der bør anvendes, hvis der i de respektive lande findes sædvaner af et forskelligt indhold. De almindelige retsvalgsregler i domslandet lader sig ikke umiddelbart anvende. Et naturligt tilknytningsmoment er den opfyldelseshandling, som sædvanen regulerer, således at opfyldelsen af aftalen, hvor betingelserne efter art. 9 er opfyldt, reguleres af sædvanen på opfyldelsesstedet. Sædvanen på det sted, hvorfra varen skal afsendes, finder anvendelse på alle de handlinger, som udføres der, f.eks. emballering og sortering, medens sædvaner på bestemmelsesstedet reguleret de handlinger, som udføres der, f.eks. betaling og besigtelse af varen.[10]

ARTIKEL 10

Ved anvendelsen af denne konvention er

a) hvor en part har mere end et forretningssted, hans forretningssted det sted, som har den nærmeste tilknytning til aftalen og dens opfyldelse, når henses til de omstændigheder, som parterne kendte eller forudsatte før eller ved aftalens indgåelse.

b) hvor en part intet forretningssted har, hans sædvanlige bopæl at sidestille med forretningsstedet.

8. Det kræves ikke efter Kbl. at aftalen henviser til sædvane, eller at der i øvrigt er konkrete holdepunkter for at antage, at sædvanen skal finde anvendelse. Kbl. stiller ej heller krav om, parterne har kendt eller burde kende den pågældende sædvane, jfr. *Ussing*: Aftaler p. 439.
9. Jfr. *Forarbejderne* p. 19.
10. Jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 33.

Begrebet *forretningssted* er benyttet i flere andre artikler i konventionen.[1] Begrebet er ikke anvendeligt overfor en part, der intet forretningssted har eller har mere end et forretningssted.[2] Bestemmelsen i art. 10 tager stilling til disse to situationer, hvilket af en parts flere forretningssteder skal tillægges betydning ved anvendelse af konventionen, og hvilket tilknytningsmoment skal anvendes, hvis en part ikke har noget forretningssted.

Det har betydning i flere relationer at fastslå, hvilket af en virksomheds (parts) flere forretningssteder, der skal benyttes efter konventionens regler. Valget har for det første betydning for, om konventionen finder anvendelse på købet, jfr. *art. 1*. Valget har efter *art. 12 og 96* også betydning for, om et forbehold om skriftlighed gælder for det pågældende køb. Et valg mellem flere forretningssteder har efter *art. 31* betydning for, hvor varen skal leveres. Det følger af *art. 42*, at lovgivningen i den stat, hvor køberen har sit forretningssted, efter omstændighederne skal lægges til grund for afgørelsen om, hvorvidt en immaterialret bebyrder varen. Sælgerens forretningssted er efter *art. 57* afgørende for, hvor købesummen skal erlægges. Sælgerens forretningssteder har også betydning for risikoens overgang efter *art. 69*, stk. 2. I konventionens Del II om aftalens indgåelse henvises der i *art. 20 og 24* til en parts forretningssted.

Har en part flere forretningssteder, er det relevante sted efter art. 10, litra a det sted, der har den *nærmeste tilknytning* til aftalen og dens opfyldelse. Både *aftalen* og dens *opfyldelse* er tilknytningsmomenter. Udtrykket »aftalen og dens opfyldelse« omfatter alle aspekter ved indgåelsen og ved opfyldelse af aftalen.[3] Et hovedforretningssted har kun betydning for afgørelsen, hvis dette forretningssted har den nærmeste tilknytning til aftalen og dens opfyldelse.[4]

Det sted, hvor kontrakten *forhandles* er kun et afgørende tilknytningsmoment, hvis dette sted er et forretningssted og har den nærmeste tilknytning til aftalen og dens opfyldelse. Forhandlingsstedet er ikke et forretningssted, hvis f.eks. forhandlingen er foregået på et hotel eller i en lufthavn, der lå bekvemt for begge parter. De fleste internationale handelskontrakter bliver indgået mellem forretningsfolk, som qua deres ansættelses- eller ejerforhold er til-

1. Jfr. artiklerne 1, 12, 20, stk. 2, 24, 31, litra c, 42, stk. 1, litra b, 57, stk. 1, litra a, 69, stk. 2 og 96. Se også kommentarerne til de anførte artikler i *Forarbejderne* p. 19. Begrebet er ikke defineret i Konventionen, jfr. *Rajski*: Commentary p. 117.
2. En internationalt orienteret virksomhed har ofte et hovedforretningssted og en række filialer i udlandet.
3. F.eks. stedet, hvor tilbudet er afgivet/modtaget, eller hvor accepten er afgivet/modtaget.
4. Jfr. *Forarbejderne* p. 19.

knyttet et bestemt forretningssted.[5] Men hvor ingen af parterne driver regelmæssig forretningsmæssig aktivitet.[6] Det spiller på sælgersiden en rolle, hvilket af flere forretningssteder, der skal sørge for afsendelse af varen, eller hvor varen skal *afhentes*. På købersiden har det betydning, hvilket forretningssted varen efter fakturaen skal sendes.

Relevant som tilknytningsmoment efter art. 10, litra a er kun omstændigheder, som parterne – før eller ved aftalens indgåelse – *kendte eller* måtte kende og som pegede på et bestemt forretningssted. Hvis det var forudsat i aftalen, at sælgeren ville opfylde aftalen på sit forretningssted i land A, vil en senere beslutning om, at aftalen skal opfyldes på hans forretningssted i land B, ikke påvirke afgørelsen af hvilket forretningssted, der er relevant.[7] Et tilknytningsmoment, der ikke var kendt eller forudsat af en part eller begge parter senest ved aftalens indgåelse, er uden betydning for fastsættelsen af det relevante forretningssted.[8]

De fleste internationale handelskontrakter bliver indgået mellem forretningsfolk, som qua deres ansættelses- eller ejerforhold er tilknyttet et bestemt forretningssted. En virksomhed, der ikke drives fra et fast forretningssted, lokaliseres efter art. 10, litra b til partens (ejerens) bopæl.[9] Er købet et forbrugerkøb, finder konventionen ikke anvendelse, jfr. art. 2, litra a. For den der har flere bopæle, lægges vægten på den *sædvanlige bopæl*.[10] Begrebet bopæl er ikke defineret i konventionen.[11] Den internationale forståelse af be-

5. Det blev under forberedelsen af Konventionen anført, at midlertidig ophold et sted ikke kan karakteriseres som forretningssted. I den engelske tekst tales om »place of business«. Den franske tekst anvender begrebet »etablissement«.
6. Den forretningsmæssige aktivitet må være af permanent karakter, eller i det mindste strække sig over en længere periode. Fast forretningsadresse, telefon, telefax, brevpapir, registrering i handelsregister samt bemanding med medarbejdere er momenter, som peger i retning af, at stedet kan karakteriseres som et forretningssted.
7. Jfr. *Forarbejderne* p. 19.
8. Et eksempel på et moment, som en part ikke kendte eller forudsatte før eller ved aftalens indgåelse, kan være et hovedforretningssteds tilsyn og kontrol med en filials kontraktsindgåelse, jfr. *Forarbejderne* p. 19.
9. En »trader« der driver sin forretning som et enkeltmandsfirma, har ikke altid etableret et fast forretningssted.
10. Bestemmelsen i art. 10, litra b er nødvendig for at undgå, at de af Konventionens bestemmelser, som indeholder begrebet »forretningssted«, jfr. note 1, er uanvendelige, såfremt en part ikke har et forretningssted.
11. Jfr. *Rajski:* Commentary p. 119. Se nærmere om bopæls- og domicilbegrebet i reglerne om værneting, *Gomard*: Civilprocessen kap. 43 og nu i den internationale privatret hos Allan *Philip*: Dansk International privat- og procesret, 3. udg. p. 133 ff.

grebet skal som udgangspunkt anvendes, såfremt en sådan kan udfindes, jfr. art. 7.[12]

Imidlertid varierer bopælskriteriet fra land til land og kan også være forskelligt i forskellige relationer i samme land. Det ville være nærliggende her at lægge vægt på bopæl i relationen værneting. I øvrigt vil bestemmelsen af en persons bopæl formentlig kun give anledning til problemer, såfremt personen ofte skifter bopæl eller ikke har bopæl flere steder. I sidstnævnte fald kan bopæl sættes lig det sted, hvor en person har sit *opholdssted.*[13]

Såfremt en person er flyttet, er det bopælen ved *aftalens indgåelse*, der er afgørende for anvendelsen af konventionens regler. Det vil formentlig sige den bopæl, hvortil *aftalen* er *nærmest knyttet*, sml. art. 10 litra a. Har en person hverken kendt *bopæl* eller opholdssted, må vægten lægges på hans sidst kendte bopæl eller opholdssted.

ARTIKEL 11

En aftale om køb behøver ikke indgås skriftligt eller bekræftes i skriftlig form, ligesom aftalen heller ikke kan underkastes andre formkrav. Aftalen kan godtgøres på en hvilken som helst måde, herunder ved vidner.

Konventionen stiller ikke krav til, at købeaftalen indgås i en bestemt *form*,[1] som betingelse for at aftalen er juridisk forpligtende.[2] Skriftlig udfærdigelse er ofte hensigtsmæssig for at sikre bevis for aftalen,[3] men *mundtlige aftaler*

12. Begrebet må iøvrigt forstås i overensstemmelse med den lov, som den internationale privatrets regler udpeger, art. 7, stk. 2. Her er begrebet derfor bestemt udfra den danske opfattelse af begrebet bopæl. Det må iøvrigt erindres her som ellers, at den danske tekst til Konventionen ikke er autentisk tekst, men kun en oversættelse fra FN-sprogene. Der kan derfor ikke tillægges brug af bestemte ord og vendinger i oversættelsen f.eks. ordet »sædvanlig« foran bopæl afgørende betydning.
13. Nævnes kan også tilmelding til folkeregister og betaling af skat på det pågældende sted.

---

1. Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvad der skal forstås ved formkrav. Eksempler på formkrav er skriftlighed, vitterlighedsvidner og registrering af en kontrakt, f.eks. i et handelsregister. Retsvirkningen af ikke-overholdelse af formkravet er almindelig ugyldighed.
2. Den danske regel om formfrihed findes i D.L. 5-1-1, hvorefter mundtlige løfter er bindende, jfr. herved Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, 1987 p. 184.
3. Det følger af de almindelige bevisregler i Danmark, at den part, som påstår, at der er afgivet et bindende løfte, normalt har bevisbyrden herfor.

er gyldige, uanset om de er indgået mellem nærværende parter eller er indgået pr. telefon.

Bestemmelsen i art. 11 stemmer overens med dansk ret, men i visse andre retssystemer stilles der formkrav af forskellig art, som betingelse for en aftales gyldighed.[4]

Bestemmelsen i art. 11 udelukker ikke, at parterne *aftaler*, at aftalen først er bindende, når denne er indgået *skriftligt*.[5] En tilbudsgiver kan f.eks. i sit tilbud betinge sig, at accepten skal være skriftlig.[6] En af acceptanten mundtlig fremsat accept er i så fald ikke overensstemmende, jfr. art. 19, men kan formentlig - såfremt den bliver skriftligt bekræftet inden for acceptfristen - antages at være rettidig, jfr. art. 18. Art. 18 og 19 findes i Del II, som ikke er omfattet af dansk ratifikation, jfr. art. 92. Retsvirkningerne af en præliminær aftale om skriftlighed må iøvrigt udledes af aftalen ved fortolkning.[7]

Bestemmelsen i art. 11 udelukker heller ikke, at der i retsregler om betaling af afgifter, valutakontrol o.l. stilles krav om skriftlighed til visse aftaler, idet retsregler af *offentligretlig karakter*, hvis overtrædelse kan medføre ugyldighed, ikke er omfattet af konventionens bestemmelser, jfr. art. 4.

Konventionen regulerer alene *retsforholdet mellem sælgeren og køberen*, jfr. art. 4, og bestemmelsen i art. 11 er derfor uden betydning for aftalen om at opnå beskyttelse overfor andre skal registreres eller indgås skriftligt eller under iagttagelse af et andet formkrav.

En del kontrakter indeholder en bestemmelse om, at kun bestemmelser i

4. Skriftlighedskravet i den engelske Statute of Frauds af 1677 blev fsv. angår køb ophævet ved Law Reform (Enforcement of Contract) Act, 1954. Skriftlighed kræves dog efter section 16 i the Consumer Credit Act fra 1974 for kreditsalg til en forbruger, jfr. *Treitel*: The law of Contracts, 7th ed. 1987 p. 136 f og *Honnold* p. 152. Der gælder dog fortsat i England en bevisregel, hvorefter domstolene ikke tillader kontraktsparterne at føre andet bevis om aftalens indhold end selve den skrevne kontrakt, den såkaldte »The Parol Evidence Rule«, jfr. bl.a. *Chalmers*: Sale of Goods, 18. udg., p. 4. I USA er skriftlig form fortsat en betingelse for, at aftaler af en vis beløbsmæssig størrelse kan gennemtvinges ved domstole. Skriftlighedskravet er ved Uniform Commercial Code blevet modificeret, jfr. UCC § 2-201.
5. Jfr. *Honnold* p. 153. Bestemmelsen er i overensstemmelse med dansk ret, jfr. *Ussing*: Aftaler p. 106.
6. Jfr. f.eks. UN 188 (General Conditions for the Supply of Plant and Machinery for Export prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe, Geneva, March 1953) pkt. 2.1., hvorefter aftalen er bindende, når sælgeren skriftligt har accepteret ordren inden for den af køberens fastsatte acceptfrist. Se endvidere *Rajski*: Commentary p. 122 f.
7. Fremgår det blot af parternes forhandling, at der skal oprettes en skriftlig aftale, men præciseres det ikke, at kravet om skriftlighed er en gyldighedsbetingelse, er efterfølgende mundtlige aftaler bindende efter dansk ret. Efter tysk ret er der en formodning for, at aftalen først er bindende, når denne er indgået skriftligt, jfr. BGB § 154, stk. 2.

den skriftlige kontrakt regulerer forholdet mellem parterne, og at *ændringer og tilføjelser* til kontrakten kun har gyldighed, såfremt de er foretaget skriftligt. En sådan kontrakt kan normalt ikke ændres formløst, selv om parterne er enige derom, jfr. nærmere art. 29, stk. 2, der ikke stemmer overens med dansk ret.[8] Nogle lande har i øvrigt afgivet erklæring i henhold til art. 96, hvorefter der kræves skriftlighed og heraf følger også, at den skriftlige aftale kun kan ændres eller bringes til ophør ved en ny skriftlig aftale, jfr. art. 12 og 29.

ARTIKEL 12

De bestemmelser i artikel 11, artikel 29 eller del II i denne konvention, som tillader, at en købeaftale eller en aftale om dens ændring eller ophør, eller et tilbud, et antagende svar eller anden viljeserklæring udtrykkes i en anden form end skriftligt, gælder ikke, hvor en part har sit forretningssted i en kontraherende stat, som har afgivet erklæring i henhold til artikel 96 i denne konvention. Parterne kan ikke fravige eller ændre virkningen af denne artikel.

I Sovjetunionen og andre socialistiske lande stilles der krav om, at internationale aftaler om køb indgås *skriftligt*. Er skriftlighedskravet ikke opfyldt, har aftalen ikke retsvirkning.[1] En del af disse lande tillægger det stor betydning, at kravet om skriftlighed opretholdes og den af dem etablerede beslutningsprocedure besvares.[2] I øvrigt er der i internationale kredse modstand mod et krav om skriftlighed som gyldighedsbetingelse. En sådan retstilstand er *uforenelig med moderne kontraktspraksis*, især i lyset af den hastighed og formløshed, som kendetegner de fleste internationale handler.

Resultatet af de modstridende opfattelser blev et *kompromis*, som er kom-

8. Se Ole *Lando*: Udenrigshandelens kontrakter, 1981 p. 119 og *Gomard*: Kontraktsretten p. 54, note 7.

---

1. Jfr. *Rajski:* Commentary p. 125 f. Kun nærmere navngivne personer er i almindelighed tegningsberettigede. Kontrakten er ikke gyldig, såfremt den er underskrevet af personer uden tegningsret eller fuldmagt. Oplysning om de tegningsberettigede personer kan almindelig fås ved henvendelse til det respektive lands handelsregistre evt. via landets ambassade her.
2. Jfr. *Forarbejderne* p. 20, hvor det anføres, at skriftlighedskravet i nogle stater er et vigtigt element af »public policy«.

met til udtryk i art. 96, hvor det anføres, at en kontraherende stat, hvis lovgivning kræver, at aftaler om køb skal oprettes skriftligt eller skal kunne godtgøres med skriftligt bevis, til enhver tid kan afgive en erklæring i henhold til art. 12 om, at bestemmelserne i art. 11 og 29 eller i Del II, som tillader anden gyldig form end skriftlighed, ikke skal gælde, når en af parterne har forretningssted i denne stat. Art. 12 angiver altså retsvirkninger af en erklæring efter art. 96 afgivet ved ratifikationen eller senere.

Art. 12 er en undtagelsesbestemmelse i forhold til hovedreglen i art. 11 og må som sådan fortolkes indskrænkende. Undtagelsesbestemmelsen i art. 12 finder kun anvendelse, når følgende fire betingelser er opfyldt:

1. En kontraherende stats skal have afgivet en *art. 96-erklæring*,
2. denne stats *lovgivning* skal kræve, at aftaler om køb skal oprettes skriftligt eller skal godtgøres ved skriftligt bevis,
3. en part skal have sit *forretningssted* i en sådan stat og
4. denne kontraherende stats lovgivning vedrørende krav om skriftlighed finder anvendelse ifølge *de international privatretlige regler*, som skal anvendes i domslandet.[3]

I dansk international privatret gælder om form EF-lovvalgskonventionens art. 9, hvorefter en aftale, der er indgået mellem personer, som befinder sig i samme land, er gyldig med hensyn til form, hvis den opfylder formkravene i den lov, som skal anvendes på aftalen i henhold til EF-lovvalgskonventionen eller loven i det land, hvor aftalen er indgået. En aftale, der er indgået mellem personer, som befinder sig i forskellige lande, er gyldige med hensyn til form, hvis den opfylder formkravene i den lov, som skal anvendes på aftalen i henhold til EF-lovvalgskonventionen, eller i loven i et af de pågældende lande.[4]

Retsvirkningerne af et forbehold efter art. 96 er, at der skal bortset fra de bestemmelser om formfrihed, som er nævnt i art. 12, hvor de ovennævnte 4 betingelser er opfyldt. Art. 12 henviser alene til art. 11 og 29 samt bestemmelserne i Del II. Retsvirkningerne af et art. 96-forbehold er begrænset hertil og kan eksempelvis ikke udstrækkes til bestemmelserne om reklamationer og andre meddelelser efter konventionen.

Art. 12 er som den eneste bestemmelse i konventionen *præceptiv* (ufravigelig), jfr. art. 6 og art. 12 i.f.

3. Jfr. *Honnold* p. 156.
4. Jfr. Torben Svenné *Schmidt*: International formueret, 1987 p. 183 f.

ARTIKEL 13

Ved anvendelsen af denne konvention omfatter udtrykket »skriftligt« også telegram og telex.

Konventionen stiller ikke som almindelig regel krav om *form*, jfr. art. 10 og 12.[1] Både selve købeaftalen og meddelelser, forespørgsler, erklæringer m.m. kan afgives mundtligt. Der findes imidlertid i konventionen enkelte artikler, som stiller krav om *skriftlighed*.[2] Art. 13 har til opgave at præcisere indholdet af krav om skriftlighed.

Bestemmelsen i art. 13 har især den betydning, at meddelelser m.v. afsendt ved telegram eller telex anses som skriftlige, selv om de ikke er forsynet med *underskrift* eller andet stempel, mærke eller lignende, som bekræfter udstederen af meddelelsens identitet. Anvendelsen af disse kommunikationsmåder opfylder de krav om skriftlighed, som stilles i de i note 2 anførte artikler.[3]

Bestemmelsen i art. 13 angiver kun to mulige kommunikationsmåder, der er omfattet af udtrykket »skriftligt«, nemlig telegram og telex, men nævner ikke *telefax* og *datatransmission*, herunder *EDI*.[4] For meddelelser overført ved telefax fremgår underskriften af den overførte »kopi«, såfremt originalskrivelsen er underskrevet. Ved elektronisk overførsel (datatransmission) er de indlagte som overførte data ikke påført en underskrift, da det ikke er muligt at indlægge en underskrift i databasen.

Da sikkerheden for, at en meddelelse stammer fra rette vedkommende, ikke er større ved telegrammer og telex end ved telefax og »elektronisk post«, er det nærliggende at fortolke art. 13 *udvidende*, således at udtrykket »skriftligt« også omfatter telefax og datatransmission.

1. Samt artiklerne 39, stk. 1, 43, stk. 1, 46, stk. 2 og 3, 47, stk. 2, 48, stk. 2 og 3, 63, stk. 1, 71, stk. 3, 72, stk. 2, 79, stk. 4 og 88, stk. 1.
2. Jfr. artiklerne 21, stk. 2 og 29, stk. 2.
3. Dansk ret stiller ikke – som hovedregel – noget krav om form, herunder krav om skriftlighed. Der stilles i overensstemmelse hermed – som hovedregel – heller ikke krav om, at en skriftlig erklæring, f.eks. et tilbud, skal underskrives for at have gyldighed, blot erklæringen faktisk er afgivet af den angivne udsteder. Art. 13 må antages at være i overensstemmelse med dansk ret. Eksempler på retstilstanden i visse østeuropæiske lande er anført i *Rajski*: Commentary p. 128 f.
4. EDI står for »Electronic Data Intercharge and paperless Trade«. I henhold til dette koncept kan meddelelser m.v. overføres direkte fra et edb-anlæg til et andet. Ved anvendelsen af EDI overføres meddelelser mv. uden papir og informationerne skal kun indtastes på edb een gang.

DEL II

Aftalens indgåelse

(Art. 14-24)

Del II omfatter art. 14-24. I art. 14-17 behandles *tilbud*, medens art. 18-22 gælder *antagende svar* (accept). De to sidste artikler regulerer spørgsmålet om, hvornår en aftale er kommet i stand.

Følgende *hovedspørgsmål* reguleres i Del II:

- Art. 14 afgør, om et *forslag* om indgåelse af aftale kan karakteriseres som en opfordring til at gøre tilbud eller et tilbud.
- Art. 15 og 16 afgør, fra hvilket tidspunkt et tilbud har virkninger og mulighederne for at *tilbagekalde* et sådant.
- Art. 17 afgør, hvilke retsvirkninger der knytter sig til tilbudsmodtagerens *afslag*.
- Art. 18 afgør, hvilke betingelser der stilles for *rettidig accept*.
- Art. 19 afgør, hvilke betingelser der stilles for *overensstemmende accept*.
- Art. 20 definerer begyndelsestidspunktet for *acceptfristen*.
- Art. 21 afgør, i hvilke situationer tilbudsgiveren er forpligtet til at *reklamere* ved forsinket accept.
- Art. 22 afgør, hvilke betingelser der stilles for *tilbagekaldelse af accept*.
- Art. 23 afgør, på hvilket tidspunkt der er indgået en bindende *aftale*.
- Art. 24 definerer, hvad der forstås ved udtrykket »*kommet frem*«.

Konventionens Del II skal anvendes og fortolkes i overensstemmelse med reglerne i Del I (art. 1-13) om konventionens anvendelsesområde og almindelige bestemmelser. Del II er derimod *uafhængig* af Del III om løsørekøb (art. 25-88).

Danmark og de øvrige nordiske lande, har i henhold til art. 92 erklæret ikke at ville være bundet af Del II, hvorefter det i overensstemmelse hermed i Gennemførelseslovens § 1 er bestemt, at Del II *ikke er gældende* i Danmark. Hvor dansk ret finder anvendelse på indgåelsen af aftalen, gælder bestemmelserne i Aftl. Hvor loven i en anden konventionsstat skal anvendes, afhænger det af

denne stats retsregler, hvilke bestemmelser der skal anvendes. Den anden konventionsstats retsregler vil således medføre, at konventionens Del II finder anvendelse på spørgsmålet om aftalens indgåelse, da ingen lande uden for Norden (endnu) har taget forbehold efter art. 92. Parterne kan imidlertid aftale, at Del II eller enkelte bestemmelser heri skal finde anvendelse, og nogle bestemmelser i Del II må antages at være udtryk for international handelskutyme. Af disse grunde er Del II - selv om den ikke umiddelbart er gældende her i landet - af betydning også for danske virksomheder, og Del II er derfor kommenteret i denne fremstilling.

Konventionens Del II er påvirket af Common law-landenes aftaleret og *adskiller* sig fra de tilsvarende regler i Aftl., især for så vidt angår reglerne om tilbud og tilbagekaldelse heraf. I *Motiverne* p. 76 siges det endog, at reglerne virker fremmedartede for dansk ret. Anvendelse af Del II kræver i øvrigt gennemførelse af en klar sondring med en aftales indgåelse og dens gyldighed. Konventionen finder ikke anvendelse på spørgsmålet om en aftales gyldighed, jfr. art. 4, litra a. Anvendelsen af Del II i dansk ret ville derfor betyde, at konventionens bestemmelser skulle finde anvendelse på spørgsmålet om aftalens indgåelse, uanset at Aftl. finder anvendelse på spørgsmålet om aftalens gyldighed, såfremt dansk ret i øvrigt fandt anvendelse. Dette kunne efter omstændighederne skabe usikkerhed om, hvorvidt der er indgået en gyldig aftale. Begrundelsen forekommer lidet overbevisende, jfr. Joseph *Lookofsky:* Internationale Køb, 1989, p. 47.

ARTIKEL 14

1.

Et forslag om indgåelse af aftale, som rettes til en eller flere bestemte personer, udgør et tilbud, hvis det er tilstrækkeligt bestemt og viser tilbudsgiverens vilje til at blive forpligtet, hvis tilbudet antages. Et forslag er tilstrækkeligt bestemt, hvis det angiver den vare, som det angår, og udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller angiver, hvordan varens mængde og pris skal fastsættes.

2.

Et forslag, der ikke er rettet til en eller flere bestemte personer, skal alene anses for en opfordring til at give tilbud, medmindre det modsatte klart er tilkendegivet af den person, som fremsætter forslaget.

Bestemmelsen i art. 14 sondrer mellem, om et *forslag*[1] om indgåelse af aftale er rettet til en eller flere *bestemte personer* eller er rettet til en ubestemt kreds. Bestemmelsen har hermed taget stilling til det i praksis ofte vanskelige spørgsmål, om en tilkendegivelse skal opfattes som et *tilbud*, der kan antages ved accept,[2] eller som en uforbindende *opfordring til at gøre*[3] *tilbud*.[4]

Et tilbud er som oftest rettet til en bestemt eller flere bestemte *adressater* (tilbudsmodtagere/acceptanter). Adressaten/adressaterne vil som oftest være angivet med *navns nævnelse* og hermed være entydigt bestemt.[5] Dansk retspraksis[6] viser imidlertid, at det ikke altid står klart, hvem der er en aftales parter, herunder hvem der hæfter ifølge en aftale.[7] En annonce eller et katalog vedrørende løsøre, som er til salg, vil almindeligvis ikke kunne karakteriseres som tilbud, selv om annoncen eller kataloget fremsendes i brev til et antal navngivne personer.[8] De øvrige betingelser i art. 14, stk. 1 er normalt ikke opfyldt.

1. Begrebet »forslag om indgåelse af aftale« er ikke defineret i Konventionen og er ikke kendt i national ret som et begreb med et fast indhold. Begrebet er i art. 14 en samlebetegnelse for tilbud og ikke-forpligtende »forslag« fra sælgeren eller køberen.
2. Et tilbud er et løfte, dvs. en viljeserklæring, der lægger bånd på afgiver, og som taber sin retsvirkning, hvis det ikke bliver antaget i rette tid, jfr. *Ussing*: Aftaler, p. 29 ff. Tilbudet er karakteristisk ved, at der ved antagelse af dette, kommer en kontrakt i stand, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 63 og *Gomard*: Kontraktsretten p. 19. Lignende definitioner findes i andre retssystemer, jfr. f.eks. Ole *Lando*: Udenrigshandelens kontrakter, p. 94 om tysk ret. Et tilbud er også efter engelsk ret forpligtende, for så vidt som tilbudsmodtagerens accept er tilstrækkeligt til at bringe en aftale i stand, men tilbudet kan tilbagekaldes, indtil det er accepteret, jfr. kommentarerne til art. 15 og 16.
3. I Aftl. § 9 siges »opfordring til at *gøre* tilbud« og ikke som i Konventionens danske oversættelse i Gennemførelsesloven »opfordring til at *give* tilbud«, jfr. art. 14, stk. 2. Den engelske tekst anvendes betegnelsen »invitation to make offer«, jfr. herom bl.a. *Treitel*: The Law of Contract p. 8 ff. Den engelske og danske betegnelse er formentlig synonyme, og begreberne »opfordring til at give eller gøre tilbud« og »invitation to make offer«, må fortolkes på samme måde.
4. Sondringen mellem tilbud og opfordring til at gøre tilbud er omtalt i Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 70f, Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 47ff, *Gomard*: Kontraktsretten, p. 78f og Kurt *Grönfors*: Avtalslagen, 2. uppl. 1989 p. 28f.
5. Andre måder til entydig identifikation af adressaten er eksempelvis til »ejeren eller ejerne af ...«, jfr. *Forarbejderne* p. 20 og *Eörsi*: Commentary, p. 137f.
6. Jfr. Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 45f.
7. Der kan opstå hæftelsesmæssige problemer, hvis der er uklart, om en person eller hans selskab, der hæfter ifølge en aftale. Et forslag kan formentlig efter omstændighederne kvalificeres som et tilbud, hvis det er til en person, der ejer et selskab, selv om afgiverens hensigt var at rette forslaget til selskabet, jfr. art. 8.
8. Jfr. *Forarbejderne* p. 20 og *Honnold* p. 162. En sådan »mailing« vil i stedet være omfattet af art. 14, stk. 2.

Konventionen benævner kontrahenterne i den indgåede aftale som parter, men taler i art. 14, som angår kontraktsforhandlingerne om »*person*«. Dette ord omfatter både fysiske og juridiske personer.

Et forslag om indgåelse af en aftale, som er rettet til en eller flere bestemte personer, er et tilbud, hvis forslaget for det første er *tilstrækkeligt bestemt*,[9] og for det andet viser vilje hos *tilbudsgiveren* til at blive *forpligtet*, hvis tilbudet antages.

Det følger af stk. 1, at et forslag efter konventionen er *tilstrækkeligt bestemt*, hvis forslaget

- angiver *varen* og
- udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter varens *mængde* eller angiver, hvordan den fastsættes og
- udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller angiver, hvordan varens *pris* skal fastsættes.

Et forslag kan være tilstrækkeligt bestemt, såfremt det giver den ene part ret til på et senere tidspunkt at fastsætte *mængden*,[10] selv i de tilfælde, hvor fastsættelsen af mængden først kan foretages, når varen skal leveres.[11] Et vilkår i et salgsforslag om at »alt hvad sælgeren har til rådighed« eller et vilkår i et købsforslag om at »alt hvad køberen har behov for« i en nærmere fastsat periode kan opfylde kravet om »tilstrækkelig« bestemthed.[12]

Samme krav stilles til fastsættelse af *prisen*. Også prisen skal være udtrykkeligt eller stiltiende fastsat i forslaget, for at dette kan anses som et tilbud. Det er dog ikke nødvendigt, at prisen er fastsat til et bestemt beløb på aftaleindgåelsestidspunktet.[13] Prisen kan være tilstrækkeligt bestemt, selv om den først skal fastsættes efter markedsprisen på et nærmere fastsat fremtidigt tidspunkt.[14] Det fremgår af art. 55, at såfremt en aftale er indgået på gyldig måde, men ikke udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller indeholder forskrifter til fastsættelse af prisen, anses parterne for stiltiende at have aftalt

9. Denne betingelse har sine »rødder« i engelsk retspraksis, jfr. *Eörsi*: Commentary, p. 138.
10. Jfr. *Motiverne* p. 83 og *Eörsi*: Commentary, p. 140f.
11. Et mellem parterne aftalt leveringssted lægges til grund, jfr. art. 30, men er et leveringssted ikke aftalt, fastsættes dette sted efter reglerne i art. 31.
12. Jfr. *Forarbejderne* p. 21. Selv om ikke alle spørgsmål vedrørende en handel er afklaret, kan en aftale anses for at være bindende, jfr. UfR 1981.1014H.
13. Hvor og hvornår køberen er forpligtet til at betale købesummen, såfremt andet ikke er aftalt, fremgår af art. 57, stk. 1 og art. 58, stk. 1, jfr. *Eörsi*: Commentary, p. 141.
14. Jfr. *Forarbejderne* p. 21, hvor det endvidere anføres, at faktum ofte indicerer en stiltiende fastsættelse af prisen, f.eks. at køberen skal betale den til enhver tid gældende pris ifølge sælgerens prisliste.

den gængse pris på tidspunktet for aftalens indgåelse. Denne fortolkningsregel finder anvendelse, såfremt forslaget om indgåelse af kontrakten viser vilje hos afgiveren til at blive forpligtet.[15]

Forslaget om indgåelse af en kontrakt skal for at være et tilbud også vise *tilbudsgiverens hensigt* til at blive bundet. Hovedvægten må lægges på forslagets ordlyd. Et forslag, som gives »uden forbindtlighed« eller med et lignende forbehold,[16] er således ikke et tilbud, jfr. således Aftl. § 9, hvorimod et forslag, der anvender ord som »at tilbyde« eller »forpligte sig«, derved indicerer, at forslaget er et tilbud.[17] Problemet rummer et bevisspørgsmål, idet den part, der påstår, at forslaget er et tilbud, har bevisbyrden for, at tilbudsgiveren har til hensigt at blive bundet.[18]

Efter art. *14, stk. 2*, betragtes et forslag, der ikke er rettet til en eller flere bestemte personer,[19] som en opfordring til at gøre tilbud, medmindre tilbudsgiveren klart tilkendegiver,[20] at der er tale om et tilbud. Kataloger, annoncer og lignende meddelelser må herefter betragtes som opfordringer til at gøre tilbud, såfremt de er uddelt eller udsendt til en ubestemt kreds af personer.

15. Jfr. *Honnold* p. 164. Såfremt et »tilbud« uden (udtrykkelig eller stiltiende) prisfastsættelse ikke er noget (gyldigt) tilbud, synes art. 14, stk. 1 at være i konflikt med art. 15, jfr. Joseph *Lookofsky:* Internationale Køb, 1989, p. 48.
16. F.eks. betegnelsen »subject to confirmation«.
17. Et tilbud benævnes på engelsk som et »offer« og på fransk som et »offre«. »Quotation« anvendes almindeligvis om pristilbud. »Tender« anvendes i forbindelse med licitation.
18. Det fremgår af Forarbejderne, p. 21, at resultatet må udfindes ved en omhyggelig undersøgelse af »tilbudet«, især i tilfælde, hvor en part påstår, at der er indgået en aftale under langvarige forhandlinger, og ingen af parterne fremsatte forslag er blevet benævnt »tilbud« eller »accept«.
19. Nogle retssystemer anvender udelukkende begrebet »tilbud« om forslag, som rettes til en eller flere bestemte personer, hvorimod andre retssystemer – ligesom dansk ret – også åbner mulighed for et »public offer«, jfr. *Forarbejderne* p. 21, og *Eörsi*: Commentary, p. 142. Der findes to typer af »public offer«, nemlig det vedvarende tilbud, f.eks. i butiksvinduer, eller annoncer, der henvender sig til offentligheden, jfr. om udstilling af prismærkede varer, annoncer, prislister, kataloger mv. hos Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd p. 49ff. Et prisskilt anses for bindende, medmindre køberen burde indse, at prisangivelsen var behæftet med fejl, som i UfR 1985.877 H.
20. Forslaget behøver ikke udtrykkeligt at tilkendegive, at »denne annonce udgør et tilbud«. Eksempelvis kan tilkendegivelse fremgå af en erklæring, hvoraf det fremgår, at »varerne er solgt til den første person, som betaler kontant eller stiller en passende bankgaranti«, jfr. *Forarbejderne* p. 21.

ARTIKEL 15

1.
Et tilbud har virkning, når det kommer frem til tilbudsmodtageren.

2.
Et tilbud kan, selv om det er uigenkaldeligt, tilbagekaldes, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsmodtageren før eller samtidig med tilbudet.

Et tilbud har ikke »virkning«, dvs. kan ikke accepteres, før end tilbudet er *kommet frem*[1] til tilbudsmodtageren.[2] Selv om tilbudsmodtageren har fået oplysning om, at tilbudsgiveren vil afgive et tilbud og eventuelt har afsendt dette, kan han ikke *acceptere* dette, før tilbudet er kommet frem til ham.[3] Har virkning betyder ikke, at tilbud er uigenkaldelige, og retsvirkningen efter art. 15, stk. 1 har formentlig i det væsentlige kun teoretisk interesse.

Stor praktisk betydning har derimod bestemmelsen i art. 15, stk. 2, hvorefter *tilbudsgiveren* efter tilbudets afgivelse, men inden tilbudet er kommet frem, kan *trække tilbudet tilbage*.[4]

Et tilbud får ingen virkning, hvis tilbudsgiveren tilbagekalder tilbudet, og erklæringen herom[5] kommer frem til tilbudsmodtageren senest samtidig

1. Begrebet »kommet frem« er defineret i art. 24.
2. Efter dansk ret er et tilbud bindende, når det er kommet til modtagerens kundskab, jfr. Aftl. § 1, smhl. § 7. Tysk ret er i overensstemmelse med Konventionens art. 15, idet tilbudet efter BGB § 130 er bindende, når dette er kommet frem til tilbudsmodtageren. Efter engelsk ret er et tilbud kun bindende for tilbudsgiveren, hvis denne har fået tilsagn om en modydelse (consideration). Tilbudet kan derfor tilbagekaldes, indtil det er accepteret, uanset at dette efter omstændighederne må anses for at være i strid med god forretningsskik.
3. Jfr. *Forarbejderne* p. 22.
4. Art. 15 benytter – ligesom art. 16 – sondringen i anglo-amerikansk ret mellem »withdrawal« og »revocation«. »Withdrawal« er her oversat til »trække tilbage«, dvs. den handling, som tilbudsgiveren foretager, inden tilbudet får virkning, medens »revocation« er oversat til »tilbagekaldelse«, dvs. den handling, som tilbudsgiveren foretager, efter at tilbudet har fået virkning efter art. 15, stk. 1. I den danske oversættelse af Konventionen i Gennemførelsesloven anvendes begrebet »tilbagekaldelse« for begge typer handlinger. Se nærmere om begreberne i *Eörsi*: Commentary, p. 147.
5. En sådan erklæring kan – ligesom tilbagekaldelsen – karakteriseres som et påbud, dvs. en viljeserklæring, der lægger bånd på modtageren. En sådan erklæring får – ifølge dansk ret – virkning, når erklæringen er kommet frem, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 73 med note 35.

med tilbudet.[6] Dette gælder ifølge art. 15, stk. 2, selv om tilbudet ifølge art. 16, stk. 2, er uigenkaldeligt, efter at det er kommet frem. Ligesom tilbudet får også løftet om, at tilbudet er uigenkaldeligt, først virkning, når det er kommet frem.

Sondringen mellem at trække et tilbud tilbage efter art. 15 og at tilbagekalde et tilbud efter art. 16 er uden betydning,[7] da en erklæring, hvorefter tilbudsgiveren trækker tilbudet tilbage, som først kommer frem, efter at tilbudet er kommet frem, behandles som en tilbagekaldelse, jfr. kommentaren til art. 16. Den forskellige sprogbrug skyldes, at et tilbud må være kommet til eksistens for at kunne tilbagekaldes, jfr. note 4.

ARTIKEL 16

1.
Indtil en aftale er indgået, kan et tilbud tilbagekaldes, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsmodtageren før han har afsendt det antagende svar.

2.
Et tilbud kan dog ikke tilbagekaldes:
a) Hvis det, enten ved at fastsætte en bestemt frist for dets antagelse eller på anden måde angiver, at det er uigenkaldeligt, eller
b) hvis tilbudsmodtageren havde føje til at antage, at tilbudet var uigenkaldeligt, og tilbudsmodtageren har handlet i tillid til tilbudet.

6. Erklæringen, hvorved et allerede afsendt tilbud trækkes tilbage, må ske med et hurtigere kommunikationsmiddel, end anvendt til fremsendelsen af tilbudet. Et tilbud fremsendt pr. brev vil efter omstændighederne kunne trækkes tilbage ved anvendelse af telefon, telex, telefax eller ved datatransmission.
7. Et tilbud, der er uigenkaldeligt, kan – efter denne terminologi – trækkes tilbage, men det kan ikke tilbagekaldes, jfr. art. 16, stk. 2.

Et *tilbud*, der ikke efter art. 16, stk. 2 er uigenkaldeligt, kan tilbagekaldes, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem[1] til tilbudsmodtageren, før denne har afsendt[2] sit antagende svar.[3]

Reglen i art. 16, stk. 1 svarer til den traditionelle common-law regel om »*consideration*«, hvorefter et tilbud er genkaldelig, indtil det accepteres.[4] Ved afsendelsen af accepten er der kommet en uigenkaldelig aftale i stand.[5]

Bestemmelsen i stk. 1 modificeres væsentligt af stk. 2. Den sidstnævnte bestemmelse angiver *to alternative grunde*, som medfører, at et tilbud er uigenkaldeligt:

I henhold til *litra a* anses et tilbud for uigenkaldeligt, hvis det angiver, at det er uigenkaldeligt i henhold til et udtrykkeligt *løfte* herom.[6] Tilbudet kan også på *anden måde* tilkendegive, at det er uigenkaldeligt.[7] Konventionen angi-

1. Jfr. art. 24.
2. Hvornår en accept kan siges at være afsendt, afhænger af den af acceptanten anvendte måde at kommunikere på. Er accepten fremsendt pr. brev, er accepten afsendt, når brevet er afleveret til den, som skal befordre brevet, f.eks. P&T eller en kurer. Et accepten afsendt pr. telex, telefax eller datatransmission, fremgår afsendelsestidspunktet almindeligvis af selve accepten, idet dette påtrykkes af kommunikationsmidlet. Begrebet »afsendt« passer ikke altid på en mundtlig accept, men aftaler kan indgås ved mundtlig accept, jfr. art. 11. En sådan accept er afsendt, når denne er afgivet mundtligt til et bud eller til tilbudsgiveren. Det fremgår af art. 18, stk. 3, at tilbudsmodtageren kan tilkendegive sit samtykke ved en handling, f.eks. ved forsendelse af varen eller betaling af købesummen, uden at give meddelelse til tilbudsgiveren. I så fald får antagelse af tilbudet virkning som om en accept var afsendt fra det tidspunkt, denne handling foretages. Konventionen lægger alene vægt på afsendelsen. Modtagelsestidspunktet for accepten er uden betydning i den anførte situation, jfr. *Forarbejderne* p. 22.
3. Ligeledes efter dansk ret, hvis tilbudsgiveren har taget forbehold om at kunne tilbagekalde sit tilbud, sålænge dette ikke er accepteret, jfr. *Gomard*: Kontraktsretten, p. 78. Når et tilbud er genkaldeligt, bærer tilbudsmodtageren risikoen for, at tilbudsgiveren »springer« fra sit tilbud, mens denne risiko - juridisk set - ikke er til stede, såfremt tilbudet er uigenkaldeligt.
4. Efter reglen om »consideration« er heller ikke et tilbud, som indeholder en acceptfrist, bindende for tilbudsgiveren, da tilbudsmodtageren ikke er forpligtet. Reglens anvendelsesområde blev dog begrænset af en »post-box«regel, jfr. nærmere *Treitel*: The Law of Contract p. 18 ff samt *Farnsworth*: Commentary p. 155f og *Honnold* p. 168.
5. Det følger af art. 18, stk. 2, og 23, at accepten får virkning, når den er kommet frem til tilbudsgiveren. I perioden fra acceptens afsendelse til dens fremkomst, er tilbudsgiveren ensidigt bundet. Tilbudsgiveren kan ikke tilbagekalde sit tilbud, men acceptanten kan trække (withdraw) accepten tilbage i medfør af art. 22.
6. Tilbudet kan f.eks. betegne sig som et »firm offer«. Det fremgår af UCC § 2-205, at et fast tilbud ikke kan tilbagekaldes, selv om dette ikke er accepteret af tilbudsmodtageren.
7. Bestemmelsen er udtryk for, at der i kommercielle forhold - især i internationale kommercielle forhold - er behov for, at en tilbudsmodtager kan stole på enhver erklæring fra tilbudsgiveren, som indicerer, at tilbudet er uigenkaldeligt, være sig ved at angive, at det er åbent i en nærmere fastsat periode eller på anden måde, jfr. *Forarbejderne* p. 22.

ver som en måde at tilkendegive, at tilbudet er uigenkaldelig, at tilbudsgiveren fastsætter en *bestemt frist* for tilbudets antagelse.[8] Et tilbud, der f.eks. angiver, at det er åben for accept i en periode på 14 dage fra tilbudets afsendelse, eller at det skal accepteres senest en bestemt dato, er uigenkaldeligt.

Et tilbud er også uigenkaldeligt, hvis tilbudsmodtageren havde *føje* til at antage, at tilbudet var uigenkaldeligt, og tilbudsmodtageren har handlet i *tillid* hertil, jfr. *litra b*. Skal tilbudsmodtageren f.eks. foretage omkostningskrævende analyser for at vurdere, om han kan acceptere tilbudet, vil tilbudet ofte være uigenkaldeligt.[9] Selv om det ikke er sagt i bestemmelsen, kan tilbudsgiverens viden om de nævnte forhold også tillægges betydning. Bestemmelsen i litra b har kun selvstændig betydning, hvor tilbudet ikke indeholder en bestemt acceptfrist.

ARTIKEL 17

Et tilbud, herunder også et uigenkaldeligt tilbud, bortfalder, når tilbudsmodtagerens afslag kommer frem til tilbudsgiveren.

Et tilbud har virkning, dvs. det kan accepteres og tilbudsgiveren er bundet, hvis tilbudet er uigenkaldeligt, indtil acceptfristens udløb, jfr. art. 18, stk. 2. Uanset om tilbudsgiveren er bundet af sit tilbud,[1] er tilbudsmodtageren frit stillet, idet han kan acceptere tilbudet, forholde sig passiv eller[2] *afslå*[3] tilbudet, jfr. art. 17.

Et *afslag* er en tilkendegivelse fra tilbudsmodtageren om, at han ikke ønsker at acceptere tilbudsgiverens tilbud. Afslaget har den retsvirkning, at til-

8. Et tilbud binder efter dansk ret tilbudsgiveren, uanset om en bestemt acceptfrist er fastsat, jfr. Aftl. § 7. Reglerne om acceptfrist findes i dansk ret i Aftl. §§ 2 og 3. Om art. 16, stk. 2, litra a's forhistorie, se *Honnold* p. 170f.
9. Jfr. *Forarbejderne* p. 22.

---

1. Et retsforhold, hvor kun en af parterne er forpligtet, benævnes undertiden et haltende retsforhold.
2. For de genkaldelige tilbuds vedkommende er begge parter frit stillet, idet tilbudsgiveren kan tilbagekalde tilbudet efter art. 16, stk. 1.
3. Et afslag kan karakteriseres som et påbud, og et påbud får efter dansk ret virkning for modtageren, når det er kommet frem. Dette er i overensstemmelse med Konventionens art. 17.

budet bortfalder[4] fra det tidspunkt, hvor afslaget kommer frem[5] til tilbudsgiveren.[6]

Et afslag kan være *udtrykkeligt*, og have som sit eneste formål at informere tilbudsgiveren om, at tilbudsmodtageren ikke ønsker at acceptere tilbudet. Et afslag kan også være *stiltiende* og kan bl.a. fremgå af en *uoverensstemmende accept*, idet en uoverensstemmende accept i almindelighed betragtes som et afslag, jfr. kommentaren til art. 19.[7] *Orienterende forespørgsler* fra tilbudsmodtagerens side om ændring af vilkår i tilbudet kan være vanskelige at fortolke. Forstås forespørgslen som et afslag, er tilbudet bortfaldet, medens tilbudet vedbliver at bestå, hvis henvendelse må opfattes som en ren forespørgsel, sml. art. 8.[8]

ARTIKEL 18

1.

En erklæring eller anden adfærd fra tilbudsmodtageren, som angiver, at han godtager tilbudet, er en antagelse af tilbudet. Tavshed eller passivitet er ikke i sig selv en antagelse af tilbudet.

2.

En antagelse af et tilbud får virkning, når det antagende svar kommer frem til tilbudsgiveren. Antagelsen får ikke virkning, hvis det antagende svar ikke kommer frem til tilbudsgiveren inden for den tid, han har fastsat, eller, hvis

4. Tilbudet bortfalder, selv om acceptfristen endnu ikke er udløbet, jfr. for dansk ret Aftl. § 5 og UfR 1964.474Ø. En tilbudsmodtager, der har afslået et tilbud, kan ikke senere acceptere dette, da det bortfaldne tilbud er uden virkning, jfr. *Forarbejderne* p. 22.
5. Begrebet »kommer frem« er defineret i art. 24. Fortryder tilbudsmodtageren afsendelsen af afslaget, kan han trække afslaget tilbage, såfremt denne erklæring kommer frem til tilbudsgiveren inden afslaget. Afslaget kan også trækkes tilbage ved en accept, såfremt accepten kommer frem til tilbudsgiveren inden afslaget, jfr. *Honnold* p. 179.
6. Den tilsvarende bestemmelse i Aftl. § 5 er omtalt i Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd p. 44f og *Gomard*: Kontraktsretten p. 63.
7. Retsvirkninger af et udtrykkeligt afslag og af en uoverensstemmende accept er dog ikke identiske, idet uoverensstemmende accept både har virkning som afslag og som et nyt tilbud, som tilbudsgiveren kan acceptere.
8. Udkast til Lov om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade med tilhørende bemærkninger, 1914, udtaler p. 26, at i handelsforhold er der en tendens til at betragte orienterende forespørgsler som afslag, således at begge parter er frit stillet fra fremsættelse af de orienterende forespørgsler.

ingen tid er fastsat, inden rimelig tid, når tilbørligt hensyn tages til omstændighederne ved handlen, herunder hvor hurtigt et kommunikationsmiddel tilbudsgiveren har anvendt. Et mundtligt tilbud skal antages straks, medmindre andet fremgår af omstændighederne.

3.
Hvis det imidlertid fremgår af tilbudet eller følger af en praksis, der er skabt mellem parterne, eller af sædvane, at tilbudsmodtageren kan tilkendegive sit samtykke ved en handling, f.eks. ved forsendelse af varen eller betaling af købesummen, uden at give meddelelse til tilbudsgiveren, får antagelse af tilbudet virkning fra det tidspunkt, denne handling foretages, forudsat at handlingen iværksættes inden for den tidsfrist, som er nævnt i stk. 2.

Det fremgår af bestemmelsen, at der kun kommer en aftale i stand, hvis tilbudsmodtageren *godtager* (antager, accepterer)[1] tilbudet. Antagelsen af tilbudet (accepten) skal give udtryk for en beslutning hos tilbudsmodtageren, sml. om tilbud art. 14, stk. 1.[2]

I tilfælde af tvist om tilbudsmodtageren har eller ikke har accepteret tilbudet, har den part, der påstår, at tilbudsmodtageren har accepteret tilbudet, normalt bevisbyrden herfor. Bevis herfor kan føres på den måde, som lex fori tillader, i Danmark på en hvilken som helst måde. Accepten er ikke formbundet, jfr. art. 11. Det er ikke nødvendig, at en skriftlig accept udtrykkelig tilkendegiver, at den er en *acceptskrivelse*, blot tilbudsmodtagerens erklæring eller adfærd klart viser, at det er hans hensigt at acceptere tilbudet og en accept er afgivet, såfremt det af tilbudsmodtagerens erklæring eller adfærd fremgår, at han accepterer tilbudet.[3] Tavshed eller passivitet[4] kan under sær-

1. Her i landet, og også i denne fremstilling, anvendes i almindelighed benævnelsen »accept«, jfr. Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 53ff, Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I p. 75ff og *Gomard*: Kontraktsretten p. 58ff. Aftl. anvender benævnelser som »svar på tilbud«, »antagende svar« og »antagelse af tilbud«.
2. Jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 69.
3. jfr. *Forarbejderne* p. 23. Det er ofte vanskeligt i et forhandlingsforløb at isolere en erklæring, der kan karakteriseres som tilbud, og en efterfølgende erklæring, som accepten, hvis parterne under forhandlingen har fremsat en lang række erklæringer, uden at disse har betegnet sig som tilbud eller accept. En forpligtende aftale er normalt først kommet i stand, når parterne er enige om samtlige (jfr. dog art. 19) forhold, jfr. for dansk ret UfR 1954.606 SH.
4. Se nærmere om grænserne mellem passivitet, stiltiende aftaler og kvasiaftaler Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 83ff.

lige omstændigheder vise med tilstrækkelig klarhed, at tilbudsmodtageren vil acceptere, men passivitet har normalt ikke virkning som accept.[5] [6] En købers tilegnelse af en vare under omstændigheder, hvor han indser eller bør indse, at tilegnelsen kun kan ske mod betaling, medfører normalt, at køberen bliver kontraktligt forpligtet til at betale den forlangte eller en rimelig købesum.

Art. 18, stk. 2, 1. sætning angiver, at det antagende svar (accepten) får retsvirkning, når den er *kommet frem*[7] til tilbudsgiveren. Fra denne hovedregel gælder der et par undtagelser:

Acceptanten[8] kan *trække accepten tilbage*, jfr. art. 22.

»Kommet frem«-reglen finder ikke anvendelse efter art. 18, stk. 3 når et tilbud kan accepteres ved en opfyldelseshandling, uden at der gives en særlig meddelelse om accepten til tilbudsgiveren.

En yderligere undtagelse følger af, at konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6. Parterne kan *fravige* eller ændre virkningen af en hvilken som helst af konventionens bestemmelser, også art. 18. Har parterne udtrykkeligt aftalt, at tilbudsmodtagerens tavshed i f.eks. 3 dage skal fortolkes som accept, må tilbudet efter parternes aftale herom anses som accepteret efter 3 dages tavshed fra tilbudsmodtagerens side.

En accept har kun virkning, hvis accepten *kommer frem* til tilbudsgiver,[9] og den er rettidig, jfr. art. 18, stk. 2. Et *mundtligt tilbud* skal accepteres straks, medmindre andet fremgår af omstændighederne.[10] I øvrigt gælder det, at accepten skal være kommet frem

5. Dette gælder, selv om tilbudet indeholder en erklæring om, at tilbudsgiveren vil fortolke tilbudsmodtagerens tavshed som accept, såfremt han ikke har hørt andet fra tilbudsmodtageren senest en bestemt dato, jfr. *Honnold* p. 181. Anderledes hvis en part fremsender en opfordring til at gøre tilbud og deri anfører, at hvis tilbudsgiveren (modtageren af opfordringen) ikke hører andet fra parten inden en bestemt frist, efter at tilbudet er modtaget af parten, kan tilbudet betragtes som accepteret af parten, jfr. *Honnold* p. 182.
6. *Forarbejderne* anfører p. 23, at tavshed efter omstændighederne kan fortolkes som accept, såfremt parterne tidligere har indgået aftale på denne måde. En sådan aftale må være udtrykkelig eller kan følge parternes intentioner på baggrund af deres forhandlinger, forretningspraksis, kutyme eller på anden måde, jfr. art. 9.
7. Begrebet »kommet frem« er defineret i art. 24. Tilbagetrækning af accepten er reguleret af art. 22. Jfr. nærmere om »kommet frem«-reglen *Farnsworth*: Commentary p. 168.
8. Tilbudsmodtageren kaldes også acceptant, så snart tilbudsmodtageren har truffet beslutning om at acceptere tilbudet.
9. Art. 18, stk. 2 har dermed tilsluttet sig en »modtagelsesteori«, jfr. *Forarbejderne* p. 23, således at afsendelsen af accepten – i denne forbindelse – er uden betydning. Risikoen for forsendelsen af accepten, uanset om en acceptfrist er aftalt, påhviler tilbudsmodtageren (acceptanten). Dette er i overensstemmelse med dansk ret, jfr. Aftl. §§ 2 og 3, også selv om tilbudsgiver har anvendt egne folk til befordringen, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 79 f.
10. Den mest almindelige omstændighed, der bevirker, at et mundtligt tilbud ikke skal accepteres straks, vil være tilbudsgiverens samtykke til, at tilbudet kan overvejes og accepteres på et senere tidspunkt.

- inden for den *tid, tilbudsgiveren har fastsat,*[11] eller,
- hvis ingen tid er fastsat, inden *rimelig tid*, når tilbørlig hensyn tages til omstændighederne ved handlen, herunder hvor hurtigt et kommunikationsmiddel tilbudsgiveren har anvendt.[12]

Accepten skal være afgivet af tilbudsmodtageren eller af en dertil bemyndiget person, men accepten kan fremsendes af *tredjeperson*, eksempelvis en transportør eller bank.[13]

Accepten får i almindelighed ikke virkning som accept, såfremt den er forsinket. En for sen accept kan dog efter omstændighederne få virkning efter reglen i art. 21.

Art. 18, stk. 3 angår tilfælde, hvor et tilbud, en praksis, der er skabt mellem parter, eller sædvane tillader en tilbudsmodtager at acceptere ved at udføre en *handling* uden at give meddelelse herom til tilbudsgiveren. Accepten får i så fald virkning fra det øjeblik, da handlingen foretages. Et tilbud kan indeholde en tilkendegivelse om, at tilbudsmodtageren kan acceptere ved at opfylde den foreslåede handel, f.eks. ved at anføre ordene »afsendelse/afskibning øjeblikkelig« eller »fremsendes til undertegnede uden forsinkelse ...«[14] En handling, som tilkendegiver tilbudsmodtagerens samtykke, vil almindeligvis være forsendelse af varen eller betaling af købesummen, som det også fremgår af bestemmelsen. Andre handlinger, der kan fortolkes som accept, kan efter omstændighederne være påbegyndelsen af en produktion, emballering af varen, eller åbning af en remburs.

11. Tilbudsgiveren sikrer sig ved i sit tilbud at fastsætte en acceptfrist, at tilbudsmodtager kan stole på tilbudet, jfr. art. 16, stk. 2, litra a, og at han ved tilbudets afgivelse ved, hvornår han igen står frit. Acceptfristen kan formuleres på forskellig måde. Er fristen ikke fastsat entydigt, beror det på en fortolkning, hvor lang acceptfristen er. Nogle praktiske tilfælde er reguleres af fortolkningsreglen i art. 20.
12. Hvor lang acceptfristen er, når denne ikke er fastsat i tilbudet, afgøres på grundlag af de konkrete omstændigheder ud fra begrebet »inden rimelig tid«. I dansk ret, jfr. Aftl. § 3, beregnes denne såkaldte »legale acceptfrist« ud fra en treledet størrelse, nemlig som summen af tilbudets planmæssige befordringstid, tilbudsmodtagerens betænkningstid, samt acceptens planmæssige befordringstid, jfr. Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 58 og *Gomard*: Kontraktsretten, p. 72f. Efter Aftl. § 3, bestemmes fristen primært ud fra, hvad tilbudsgiveren ved tilbudets afgivelse kunne påregne. Bestemmelsen af fristen efter art. 18, stk. 2 er måske mere objektiv, idet der skal tages hensyn til samtlige omstændigheder ved handelen. Det fremgår dog af bestemmelsen, at valget af kommunikationsmiddel øver indflydelse på acceptfristens længde, således at anvendelsen af et langsomt kommunikationsmiddel, f.eks. pr. brev, indicerer, at acceptfristen er relativ lang, og anderledes ved anvendelse af et hurtigt kommunikationsmiddel, som f.eks. telefax. Også andre momenter som varer med svingende pris, tilbudets komplikation og kutyme kan øve indflydelse på fastsættelsen af acceptfristen.
13. Jfr. *Forarbejderne* p. 23.
14. Jfr. *Forarbejderne* p. 24.

ARTIKEL 19

1.
Svar på tilbud, som angiver at være et antagende svar, men som indeholder tilføjelser, begrænsninger eller andre ændringer, er et afslag på tilbudet og udgør et nyt tilbud.

2.
Svar på tilbud, som angiver at være et antagende svar, men som indeholder yderligere eller andre vilkår, der ikke væsentligt ændrer tilbudets vilkår, er dog et antagende svar, medmindre tilbudsgiveren uden ugrundet ophold mundtligt gør indsigelse mod uoverensstemmelsen eller sender en meddelelse herom. Gør han ikke det, er aftalevilkårene lig med vilkårene i tilbudet med de ændringer, som er indeholdt i det antagende svar.

3.
Tilføjelser eller andre vilkår, som angår pris, betaling, varens kvalitet eller mængde, sted og tid for levering, omfanget af den ene parts erstatningsansvar over for den anden part eller bilæggelse af tvistemål, anses bl.a. for at ændre tilbudets vilkår væsentligt.

Hovedreglen er efter art. 19, stk. 1, at svar på tilbud (accept), der ikke er i overensstemmelse[1] med tilbudet, anses for et *afslag*[2] på tilbudet og tillige som et *nyt tilbud*.[3] Bestemmelsen svarer til Aftl. § 6, stk. 1.[4]

1. Bestemmelsen i art. 19 tager ikke stilling til, hvordan retstilstanden er, hvis acceptanten bekræfter ved telegram eller telex og tilføjer »nærmere i brev« eller lignende. Almindeligvis opfattes en sådan foreløbig accept ikke som et endeligt svar. Aftalen kommer først i stand, når det bebudede brev indeholdende en overensstemmende accept kommer frem i rette tid, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I p. 81.
2. At en uoverensstemmende accept er et afslag, betyder at tilbudet er bortfaldet, selv om fristen for svar endnu ikke er udløbet, jfr. UfR 1964.474 Ø. Acceptanten kan således ikke risikofrit prøve sig frem med et svar på ændrede vilkår, jfr. nærmere om afslag på tilbud efter dansk ret Aftl. § 5 og Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 44f.
3. En uoverensstemmende accept er et nyt tilbud, som den oprindelige tilbudsgiver kan afslå, ignorere eller acceptere. I hvert fald efter dansk ret vil tilbudsgiver ikke have dette valg, hvis dette vil give ham en mulighed for urimelig spekulation på acceptantens bekostning, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I p. 80f.
4. Jfr. om dansk ret hos Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I p. 81f, Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 62ff og *Gomard*: Kontraktsretten p 75f. *Forarbejderne* anfører på p. 24, at bestemmelsen afspejler traditionel teori, hvorefter kontraktslige forpligtelser opstår på baggrund af en gensidig aftale, hvorefter en accept være i fuld overensstemmelse med (et spejlbillede) af tilbudet.

Bestemmelsen i art. 19, stk. 1, stiller dog ikke krav om, at accepten anvender *samme ord*, som er benyttet i tilbudet, blot det forskellige ordvalg ikke ændrer parternes forpligtelser i henhold til tilbudet. Kun en ændring i accepten, som er af *materiel betydning*, gør denne uoverensstemmende. Tilføjelser, som alligevel ville gælde, som eksempelvis henvisninger til almindelige udfyldende retsregler, kan ikke karakteriseres som en uoverensstemmelse. Et svar fra tilbudsmodtageren, hvori der stilles spørgsmål, eller hvor tilbudsmodtageren stiller forslag om anvendelsen af tilføjelser, kan *ikke altid opfattes som en uoverensstemmende accept*, men kan blot være en forespørgsel, hvormed tilbudsmodtageren søger at undersøge tilbudsgiverens villighed til at indgå på ændrede vilkår.[5] Når svaret fra tilbudsmodtageren opfattes som en uoverensstemmende accept, har den virkning som et *afslag*, og bestemmelsen herom i art. 17 finder anvendelse.

Hovedreglen om, at der kun kommer en aftale i stand ved en *overensstemmende* accept, begrænses af art. 19, stk. 2, om tilføjelse, begrænsning eller ændring, der ikke væsentligt ændrer vilkårene i tilbudet.

Det kan være vanskeligt at afgøre, om en materiel uoverensstemmelse er *væsentlig*. I bekræftende fald finder hovedreglen anvendelse, således at accepten er et afslag på tilbudet og samtidig udgør et nyt tilbud, jfr. art. 19, stk. 1, eller om reglen i art. 19, stk. 2 finder anvendelse. Afgørelsen beror på en fortolkning af tilbudet og accepten i lys af samtlige foreliggende omstændigheder.[6] Kan uoverensstemmelsen karakteriseres som *uvæsentlig*,[7] bliver tilbudsgiveren bundet af den uoverensstemmende accept, hvis han ikke *reklamerer* uden ugrundet ophold, jfr. art. 19, stk. 2.[8] Bestemmelsen tager ikke stilling til, hvem af parterne der bærer risikoen for, at reklamationen når frem til tilbudsmodtageren. Konventionens Del II[9] indeholder ikke en bestemmel-

5. Jfr. *Forarbejderne* p. 24. Acceptfristen – i henhold til art. 18, stk. 2 – ændres naturligvis ikke derved.
6. Et særligt fortolkningsproblem opstår, når acceptanten henviser til sine almindelige forretningsbetingelser, f.eks. virksomhedens købsbetingelser, og tilbudet henviser til tilbudsgiverens almindelige salgsbetingelser, jfr. om sådan »battle of the forms« *Gomard*: Kontraktsretten s. 76, *Hardy Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg. p. 77 og *Farnsworth*: Commentary p. 178f.
7. Acceptanten har måske efter omstændighederne adgang til i et vist omfang inden acceptfristens udløb at frafalde afvigelsen med den virkning, at den uoverensstemmende accept bliver overensstemmende, jfr. art. 8 og 9 samt for dansk ret Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 82. En uoverensstemmelse kan ikke anses for at være uvæsentlig, alene fordi den på væsentlig måde ændrer på den kommercielle risiko-, eller omkostningsfordeling.
8. Reklamationsbestemmelsen i art. 19, stk. 2 afviger en del fra den danske regel i Aftl. § 6, stk. 2, hvorefter tilbudsgiveren skal reklamere, hvis han må indse, at tilbudsmodtageren går ud fra, at svaret er i overensstemmelse med tilbudet.
9. Konventionen indeholder derimod i Del III (art. 27) en bestemmelse, der lægger risikoen for fremsendelsen af de pligtmæssige reklamationer på modtageren.

se svarende til Aftl. § 40, og afsenderen af meddelelsen (tilbudsgiveren) må derfor formentlig bære risikoen for, at hans meddelelse ikke når frem til acceptanten.[10] Undtagelsesreglen i art. 19, stk. 2, har kun en meget begrænset betydning, idet enhver ændring efter art. 19, stk. 3 vedrørende alle væsentlige vilkår anses for væsentlig.[11] Indføjelse af en voldgiftsklausul i accepten er f.eks. altid en væsentlig ændring. Begrænsningen i art. 19, stk. 3 kan dog formentlig efter omstændighederne mildnes noget ved fortolkning af tilbudet og af konventionen efter art. 8 og 9.

ARTIKEL 20

1.

En frist for antagelse af tilbudet, som fastsættes af tilbudsgiveren i et telegram eller brev, regnes fra det øjeblik, telegrammet indleveres til forsendelse eller fra den dato, som brevet angiver, eller, hvis en sådan dato ikke findes, fra datoen på kuverten. En frist for antagelse, som tilbudsgiveren fastsætter telefonisk, ved telex eller ved andre øjeblikkelige kommunikationsmidler, regnes fra det tidspunkt, da meddelelsen kommer frem til tilbudsmodtageren.

2.

Officielle søn- og helligdage eller andre dage, hvor forretningerne holder lukket, som indtræffer, mens fristen for antagelse af tilbud løber, medregnes i beregningen af denne frist. Hvis imidlertid en meddelelse om antagelse af tilbudet ikke kan afleveres på tilbudsgiverens adresse på fristens sidste dag, fordi den falder på en søn- eller helligdag eller på en anden dag, hvor forretningerne holdes lukket på tilbudsgiverens forretningssted, forlænges fristen dog til den nærmest følgende åbningsdag.

10. At lægge risikoen på afsenderen af meddelelsen er nærliggende, fordi afsenderen har mulighed for at vælge et forsvarligt kommunikationsmiddel og har også mulighed for hurtigt at kontrollere, om hans meddelelse er kommet frem.
11. Eksemplerne på væsentlige vilkår i art. 19, stk. 3, viser f.eks., at en tilføjelse i accepten, hvorefter varen skal sendes straks eller udpeger en anden lastningshavn som leveringssted, skal betragtes som et afslag i forbindelse med et nyt tilbud, jfr. *Motiverne* p. 84f.

Art. 20 er en *fortolkningsregel*, som for nogle praktisk betydningsfulde situationer angiver,[1] hvor lang en af tilbudsgiveren fastsat acceptfrist normalt er, når tilbudsgiveren ikke på entydig måde har taget stilling til spørgsmålet. Bestemmelsen supplerer bestemmelsen i art. 18, stk. 2 om acceptfristen.

En tilbudsgiver kan formulere acceptfristen i sit tilbud på *forskellig måde*. Fortolkningen må tage hensyn til sprog og sædvaner, der benyttes og er kendt af parterne, cfr. art. 8 og 9.

Det er almindeligt, at fristen angives som *»inden« en bestemt dato*. Er acceptfristen eksempelvis angivet som »inden den 1. juni«, er spørgsmålet, om sidste rettidige acceptdag er den 31. maj eller den 1. juni. Almindeligvis forstås ordet »inden« i Danmark som »før«, således at en accept, som først kommer frem til tilbudsgiveren den 1. juni, ikke er rettidig.[2]

Skal et tilbud accepteres *»inden« en bestemt periode*, f.eks. inden 14 dage, kan den sidste rettidige acceptdag kun beregnes, når begyndelsestidspunktet for fristens beregning er entydig fastsat. Fra hvilket tidspunkt, fristen beregnes, fremgår af art. 20, stk. 1, der sondrer mellem om acceptfristen er fastsat i telegram, brev,[3] mundtligt eller ved anvendelse af et øjeblikkeligt kommunikationsmiddel, såsom telefax og datatransmission. Dateringsdatoen medregnes formentlig ikke. »Inden« forstås også her som »indenfor«, jfr. således for dansk ret UfR 1982.897V.[4]

Er acceptfristen ikke fastsat ved en tidsangivelse, men ved formuleringer som *»omgående eller prompte accept«*, har fortolkningsreglen art. 20, stk. 1

1. Art 20. regulerer langtfra alle de fortolkningsspørgsmål, som kan opstå i forbindelse med fastsættelsen af acceptfristen, når denne fremgår af tilbudet. Ud fra bestemmelsen i art. 20 ville det dog eksempelvis være nærliggende at regne acceptfristen for et tilbud fremsendt pr. brev, der er fejldateret, fra datoen på kuverten, sml. Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 56.
2. Jfr. Udkast til Lov om Aftaler og andre Retshandler på Formuerettens Område med tilhørende Bemærkninger, 1914, p. 20. Dansk retspraksis er noget svingende, jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I p. 76.
3. Afsendelsestidspunktet anvendes generelt som begyndelsestidspunkt for fristens beregning, jfr. *Farnsworth*: Commentary p. 186. Er brevet udateret, og kan datoen på kuverten ikke læses, er den udfyldende regel – ifølge dansk ret – den dato, da brevet må antages at være afsendt, jfr. Udkast til Lov om Aftaler og andre Retshandler på Formuerettens Område med tilhørende Bemærkninger, 1914 p. 21. I øvrigt er bestemmelsen i art. 20 i overensstemmelse med dansk ret, for så vidt angår acceptfrist, der fremgår af et tilbud fremsendt pr. brev, jfr. Aftl. § 2, stk. 2 og *Motiverne* p. 85.
4. Er tilbudet fremsendt pr. brev, der er dateret den 1. juni, og fremgår det af tilbudet, at dette skal accepteres »inden 14 dage«, tælles der 14 dage frem – uden at medregne dateringsdatoen, hvorefter acceptfristen udløber den 15. juni, jfr. UfR 1982.897 V og *Gomard*: Kontraktsretten p. 72, note 27.

kun betydning, hvis en kutyme eller forretningspraksis mellem parterne angiver, hvor lang fristen er ifølge den anvendte formulering.

Officielle helligdage eller andre dage, hvor forretninger holder lukket, som indtræffer inden for acceptfristens udløb, *medregnes* i beregningen af fristen, jfr. art. 20, stk. 2. Hvis den sidste dag i fristen falder på en sådan dag på det sted, hvor tilbudsgiveren har sit forretningssted, *forlænges* fristen dog til den nærmest følgende arbejdsdag.[5]

ARTIKEL 21

1.
Et antagende svar, der er kommet for sent, er alligevel at anse som en gyldig antagelse af tilbud, hvis tilbudsgiveren uden ophold giver tilbudsmodtageren mundtlig eller skriftlig meddelelse herom.

2.
Viser et brev eller anden skriftlig meddelelse, der indeholder et antagende svar, som er nået for sent frem, at det er blevet sendt under sådanne omstændigheder, at det ville være kommet rettidigt frem til tilbudsgiveren, hvis dets befordring havde været normal, anses det forsinkede antagende svar alligevel for en gyldig antagelse af tilbud, medmindre tilbudsgiveren uden ugrundet ophold giver tilbudsmodtageren mundtlig besked om, at han anser sit tilbud for bortfaldet, eller sender en meddelelse herom.

Et antagende svar (accept), der kommer for sent frem, jfr. art. 18, stk. 2 og 20, har dog virkning som en *gyldig antagelse af tilbud*,[1] såfremt tilbudsgiveren

5. En tilsvarende regel findes ikke i Aftl. Reglen i Gældsbrevslovens § 5, stk. 2 om forfaldsdag, kan næppe i almindelighed anvendes analogt på frister, sml. dog *Motiverne* p. 85.

1. Art. 21, stk. 1 om retsvirkninger af en forsinket accept afviger noget fra den danske regel i Aftl. § 4, stk. 1, hvorefter en forsinket accept anses som et afslag og et nyt tilbud. Efter Aftl. vil der kun være indgået en aftale, såfremt den oprindelige tilbudsgiver giver meddelelse til den oprindelige tilbudsmodtager om, at han accepterer den forsinkede accept, jfr. om denne såkaldte »counter-offer theory« *Farnsworth*: Commentary p. 190 f. Efter art. 21, stk. 1 får den forsinkede accept retsvirkning på modtagelsestidspunktet, når den oprindelige tilbudsgiver giver meddelelse til den oprindelige tilbudsmodtager om, at han godkender accepten, jfr. *Forarbejderne* p. 25.

uden ophold[2] giver tilbudsmodtageren mundtlig eller skriftlig[3] *meddelelse* herom.[4] I modsat fald, dvs. hvis tilbudsgiveren helt ignorerer den for sene accept eller først efter nogen tid giver meddelelse om, at han vil godkende den for sene accept, har denne ingen virkning, jfr. art. 18, stk. 2.[5]

En tilbudsgiver kan blot ignorere en for sen accept, hvis han ikke ønsker at indgå en aftale. Tilbudsgiveren bliver dog bundet af en skriftlig accept, der er kommet for sent frem til ham, hvis accepten er blevet afsendt under sådanne omstændigheder, at den normalt ville være kommet rettidigt frem, og tilbudsgiveren ikke uden ophold *reklamerer* over forsinkelsen, jfr. art. 21, stk. 2.[6]

Kriteriet for, om tilbudsgiveren skal reklamere, såfremt han ikke ønsker at være bundet af den for sene accept, er, om accepten ville være kommet rettidigt frem til tilbudsgiveren, hvis dens befordring havde været normal.[7] Bedømmelsen er *objektiv* og tager ikke - som den danske regel i Aftl. § 4, stk. 2 - hensyn til parternes subjektive forhold.

Ved anvendelsen af de *øjeblikkelige* kommunikationsmidler som telex, telefax og datatransmission, er afsendelse af accepten på acceptfristens sidste dag almindeligvis rettidigt. Skulle accepten ved anvendelsen af dette kommunikationsmiddel dog komme for sent, vil en reklamation fra tilbudsgiverens side, over den for sene accept være nødvendig, såfremt denne ikke ønsker at

2. Aftl. § 4, stk. 1 udtaler sig ikke om acceptfristens længde i det »nye« tilbud. Fristen må formentlig fastsættes ud fra § 3 om den legale acceptfrist og efter omstændighederne fristen, som var gældende for det oprindelige tilbud, sml. Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 60. Anderledes i art. 21, stk. 1, hvor tilbudsgiveren skal reklamere uden ophold. Begrebet »uden ophold« (without delay), som ikke er defineret i Konventionen, betyder, at meddelelsen skal gives hurtigt, uanset længden af acceptfristen i tilbudet.
3. Da meddelelsen kan gives skriftligt, kan tilbudsgiveren vælge et langsomt kommunikationsmiddel, især fremsendelse i brev. Tilbudsgiveren bør imidlertid give meddelelse med et lige så hurtigt kommunikationsmiddel, som det der blev anvendt ved fremsendelsen af tilbud og accept. Hensyn til tilbudsmodtageren taler herfor.
4. Efter *Motiverne* p. 85 har den oprindelige tilbudsgiver opfyldt sin forpligtelse, når meddelelsen er afsendt, således at den oprindelige tilbudsmodtager bærer risikoen for meddelelsen under forsendelsen. Der findes imidlertid ikke en regel i Konventionen Del II svarende til Aftl. § 40 og udgangspunktet må derfor være det modsatte, at afsenderen af meddelelsen bærer risikoen for, at meddelelsen kommer frem til adressaten.
5. Formuleringerne i Aftl. § 4, stk. 1 og art. 21, stk. 1 er forskellige, men bestemmelserne afføder næsten samme retsvirkninger.
6. Forskellen mellem reglerne i art. 21, stk. 2 og Aftl. § 4, stk. 2 om forsinket accept er principielt den samme, som forskellen mellem reglerne i art. 19, stk. 2 og Aftl. § 6, stk. 2 om uoverensstemmende accept, jfr. *Motiverne* p. 85.
7. Aftl. § 4, stk. 2 anvender et andet kriterium, idet bestemmelsen anfører, at tilbudsgiver skal reklamere, hvis tilbudsmodtageren er gået ud fra, at accepten er kommet frem i rette tid, og tilbudsgiveren måtte indse dette.

være bundet af accepten. Fremsendes accepten pr. *brev* eller *telegram*, kan befordringstiden almindeligvis oplyses af P&T, hvorefter det kan beregnes, om accepten - under normale omstændigheder - ville være kommet rettidigt frem til tilbudsgiveren.[8] En mundtlig accept er ikke omfattet af bestemmelsen i art. 21, stk. 2, der kun angår accept i brev eller anden skriftlig meddelelse.

Det fremgår direkte af art. 21, stk. 2, at det ikke er tilstrækkeligt, at tilbudsgiveren meddeler tilbudsmodtageren, at accepten var for sen. Det skal også fremgå af meddelelsen, at tilbudsgiveren anser sit tilbud for *bortfaldet*.

Bestemmelsen tager ikke stilling til, hvem af parterne der bærer *risikoen* for, at reklamationen når frem til tilbudsmodtageren. Konventionen indeholder ikke i Del II[9] en bestemmelse svarende til Aftl. § 40, og afsenderen af meddelelsen (tilbudsgiveren) må derfor antages at bære risikoen for, at meddelelsen når frem til acceptanten.[10]

ARTIKEL 22

Et antagende svar kan tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsgiveren før eller samtidig med, at antagelsen af tilbudet ville have fået virkning.

Det fremgår af art. 15, stk. 2, at et *tilbud*, også selv om det er uigenkaldeligt, kan trækkes tilbage, såfremt meddelelsen om, at tilbudet er trukket tilbage, kommer frem til tilbudsmodtageren før eller samtidig med tilbudet. Artikel 22 giver en regel, der i indhold svarer til art. 15, stk. 2, om tilbudsmodtagerens mulighed for at trække *accepten* tilbage.

Kommentaren til art. 15, stk. 2 har også betydning for art. 22, da reglerne

8. Afsendelsestidspunktet for accepten fremgår almindeligvis af telegrammets eller brevets dato, eller, hvis en sådan dato ikke findes i brevet, fra datoen på kuverten (poststemplet), sml. art. 20, stk. 1.
9. Konventionens Del III indeholder derimod en bestemmelse, der lægger risikoen for fremsendelsen af de pligtmæssige reklamationer på modtageren, jfr. art. 27. Der er næppe grundlag for at anvende denne bestemmelse analogt i Del II.
10. Det er nærliggende normalt at lægge risikoen på afsenderen af meddelelsen, fordi denne har mulighed for at vælge et forsvarligt kommunikationsmiddel og for hurtigt at kontrollere, om meddelelsen er kommet frem.

er *identiske*. Både tilbudsgiver og tilbudsmodtager kan trække deres erklæringer (tilbud/accept) tilbage, såfremt meddelelse herom kommer frem til den anden part senest samtidig med, at den forpligtende erklæring ville have fået virkning.

En behørig accept får efter art. 18, stk. 2 *virkning*, når den kommer frem til tilbudsgiveren inden for acceptfristen, således at aftalen dermed anses for *indgået*, jfr. art. 23. Acceptanten kan herefter ikke trække accepten tilbage.[1] Konventionen indeholder ikke en bestemmelse om fortrydelsesret eller en bestemmelse svarende til Aftl. § 39.

I bestemmelsen er »withdraw« oversat som kalde tilbage, uanset at konventionen skelner mellem »withdraw« og »revoke«. I denne kommentar er withdraw oversat som trække tilbage.[2]

ARTIKEL 23

En aftale er indgået i det øjeblik et antagende svar får virkning i overensstemmelse med bestemmelserne i denne konvention.

Konventionens *aftalemodel* er i hovedtræk som med den danske Aftl.'s model.[1] En aftale er indgået, når et tilbud er accepteret rettidigt og indholdsmæssigt i overensstemmelse med tilbudet, og parterne ikke i mellemtiden har trukket deres erklæringer tilbage.[2] Aftalen er herefter indgået fra det tidspunkt, hvor accepten får virkning. Dette tidspunkt er efter art. 18, stk. 2 acceptens fremkomst til tilbudsgiveren.

En del af *Konventionens artikler* henviser til tidspunktet for aftalens indgåelse. Dette tidspunkt har således betydning for mangelsbedømmelsen, jfr.

1. Jfr. *Farnsworth*: Commentary, p. 196.
2. Jfr. nærmere herom i kommentaren til art. 15 note 4.

---

1. Jfr. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 63.
2. Indgåelsestidspunktet kan være forskelligt efter art. 21 og efter dansk ret og måske efter omstændighederne også hvor aftalen er kommet i stand efter langvarige forhandlinger, hvor der undervejs kan være udfærdiget et stort antal erklæringer og f.eks. også erklæringer, der benævnes som »letter of intent«, »letter of comfort«, »general principles« eller rammeaftale, og hvor afgørelsen af, om erklæringen er juridisk forpligtende, kan volde tvivl, jfr. nærmere herom kommentaren til art. 14 og *Gomard*: Kontraktsretten p. 54 f.

art. 35, stk. 3 og art. 42, stk. 1, for fastsættelsen af prisen, jfr. art. 55, for risikoen for varer, der sælges, medens de er under transport, jfr. art. 68, for beregningen af skadeserstatning og ansvar, jfr. art. 74 og art. 79, stk. 1 samt for anvendelsen af konventionen, jfr. art. 100, stk. 2.[3]

Det er i praksis sjældent nødvendigt præcist at bestemme tidspunktet for aftaleindgåelsen,[4] men dette kan dog være tilfældet f.eks. i relation til art. 68, hvorefter *risikoen* for varer, der sælges, mens de er under transport, går over på køberen fra aftalens indgåelse.

Danmark og de andre nordiske lande har ikke ratificeret Del II i konventionen, jfr. art. 92, og hvor dansk ret finder anvendelse, skal spørgsmålet vedrørende aftalens indgåelse derfor ikke afgøres efter konventionens Del II, men efter Aftl. og dansk ret i øvrigt.[5] De bestemmelser i konventionen, der lægger vægt på aftalens indgåelse, kan derfor – i sjældne tilfælde – få en lidt forskellig rækkevidde eftersom et nordisk lands ret eller andre konventionslandes ret finder anvendelse.[6]

ARTIKEL 24

Ved anvendelsen af denne del af konventionen anses et tilbud, en antagelse af et tilbud eller anden viljeserklæring for at være »kommet frem« til adressaten, når den er meddelt ham mundtligt, eller på anden måde overleveret til ham personligt, til hans forretningssted eller postadresse eller, hvis han intet forretningssted eller ingen postadresse har, til hans bopæl.

Bestemmelsen i art. 24 er en *fortolkningsregel*, som præciserer, hvornår en viljeserklæring[1] anses for at komme frem til adressaten efter de regler i konventionen, der lægger vægt på »kommet-frem-tidspunktet«.

3. Jfr. *Farnworth*: Commentary p. 199 f.
4. Jfr. *Honnold* p. 205.
5. Forskellen mellem Konventionen og dansk ret om aftalens indgåelsestidspunkt er ikke stor. Det fremgår dog af Aftl. § 7, at accepten kan tilbagekaldes, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsgiveren forinden eller samtidigt med, at accepten kommer til hans *kundskab*. En aftale er derfor ifølge dansk ret først indgået i det øjeblik accepten kommer til tilbudsgiverens kundskab, og ikke som i Konventionen i det øjeblik, da accepten kommer frem til tilbudsgiveren.
6. En tilbudsgiver kan derfor have grund til, specielt i handel med konjunkturfølsomme varer, at få præciseret, hvornår aftalen skal anses for at være kommet i stand, jfr. *Motiverne* p. 85.

---

1. Jfr. art. 15, stk. 1 og 2, art. 16, stk. 1, art. 17, art. 18, stk. 2, art. 20, stk. 1 og art. 22.

Fortolkningsreglen står i Del II og finder kun direkte *anvendelse* på konventionens Del II om aftalens indgåelse.[2]

Bevisbyrden for, at en viljeserklæring er »kommet frem«, ligger hos den part, som påstår, at erklæringen er kommet frem, hvilket almindeligvis vil være *afgiveren* af erklæringen.[3]

En viljeserklæring er »kommet frem«,[4] hvis:

- viljeserklæringen er meddelt adressaten *mundtligt*,[5] eller
- viljeserklæringen er *overleveret*[6] til adressaten *personligt*,[7] til hans *forretningssted*[8] eller *postadresse*[9] eller
- viljeserklæringen er overleveret til hans *bopæl*,[10] såfremt han intet forretningssted eller ingen postadresse har.

2. Skønt Del III almindeligvis anvender en »afsendelsesregel«, indeholder Del III undtagelser herfra, hvorefter meddelelsen først har virkning, når den er »kommet frem«, jfr. art. 47, stk. 2, art. 48, stk. 4, art. 63, stk. 2, art. 65, stk. 1 og 2 og art. 79, stk. 4. Se herom i *Farnsworth*: Commentary p. 203.
3. Sml. dog herved UfR 1973.396 Ø og *Lyngsø*: Forsikringsaftaleloven, 3. udg. p. 94. Det kan være hensigtsmæssigt at sende en erklæring pr. brev som rekommanderet post, og samtidig også sende et almindeligt brev, da i hvert fald dansk retspraksis ikke har afklaret, om et rekommanderet brev, der ikke afleveres til adressaten på grund af hans fravær, er kommet frem, når adressaten har modtaget advis fra P&T, jfr. UfR 1983.232 Ø samt J.A. *Andersen* i J 1983.153 f og *Gomard*: Kontraktsretten p. 70.
4. Det er uden betydning for spørgsmålet om, at en viljeserklæring kan anses for at være kommet frem, om erklæringen er kommet til adressatens kundskab.
5. Beviset herfor kan evt. føres ved vidner eller ved fremlæggelse af en båndoptagelse.
6. Det engelske »delivered« oversættes almindeligvis til den fysiske overgivelse. Efter *Forarbejderne* p. 26 er en erklæring kommet frem til adressaten, når den er »leveret« til ham, ikke når den er afsendt.
7. Dvs. at adressaten fysisk har fået viljeserklæringen i hænde. Personlig overlevering kan foretages overalt, også på et midlertidigt opholdssted, f.eks. på et hotel eller messe. Bestemmelsen stiller ikke krav om, at adressaten skal have læst erklæringen, dvs. at denne er kommet til hans kundskab. Det er ligeledes uden betydning, om adressaten – af en tredjeperson – har fået oplysning om erklæringens eksistens på et tidligere tidspunkt, end fremkomsten, jfr. *Forarbejderne* p. 26. Bestemmelsen tager ikke direkte stilling til, om en person, som adressaten har bemyndiget hertil, på adressatens vegne kan modtage en viljeserklæring, således at den kan siges at være overleveret til adressaten personligt. Selvom en sproglig fortolkning af begrebet »personligt« kunne indicere, at kun adressaten – og ikke en af ham bemyndiget person – kan modtage viljeserklæringen, synes det åbenbart som også anført i *Forarbejderne* p. 26, at en virksom overlevering kan ske til en mellemmand personlig, hvis denne har fornøden fuldmagt. Spørgsmålet om fornøden fuldmagt består, afgøres efter national ret.
8. Har en part mere end et forretningssted, afgøres det efter art. 10, litra a, hvilket forretningssted der er relevant.
9. Hermed må ligestilles en postboksadresse. Viljeserklæringer, som adresseres til en postboksadresse, må antages at være kommet frem i det øjeblik, da den indgående post på posthuset er sorteret ud i boksene.
10. Bopælsbegrebet er omtalt i Kommentaren til art. 10.

Et *brev* eller *telegram* vil normalt være kommet frem til adressaten, når det er lagt i hans brevkasse eller i hans postboks, hvori den indgående post samles på postkontoret,[11] således at adressaten – under normale omstændigheder – [12] har mulighed for at komme i besiddelse af brevet/telegrammet.

En viljeserklæring, der er fremsendt med et *øjeblikkeligt kommunikationsmiddel*, såsom telex, telefax og datatransmission, vil være kommet frem i det øjeblik, at erklæringen er udskrevet på adressatens printer eller indgået på adressatens database.

11. Jfr. *Grönfors*: Avtalslagen p. 44.
12. Det er antaget i dansk retspraksis, at et brev til en forretningsadresse, der først udbringes efter almindelig kontortid, anses for kommet frem næste dag, også selvom adressaten aflægger besøg på kontoret efter lukketid uden dog at (gennemgå posten) læse brevet, jfr. Den faste Voldgiftsrets kendelse refereret i UfR 1932.932 og *Gomard*: Kontraktsretten p. 70. Stig *Jørgensen*: Kontraktsret I, p. 74 antager dog, at et telegram kan afleveres efter normal kontortid og henviser til støtte herfor til Grosserer-Societetets komites responsum i dommen i SHT 1923.368. Se også Jørgen *Nørgaard*: Aftaler og mellemmænd, p. 41 og *Gomard*: Kontraktsretten p. 70.

DEL III

Løsørekøb

(Art. 25-88)

Del III er *disponeret* på følgende måde:

Kapitel I Almindelige bestemmelser (Art. 25-29)

Kapitel II Sælgers pligter (art. 30-52)
- Afsnit I Levering af varen og overgivelse af dokumenter (Art. 31-34)
- Afsnit II Varens kontraktmæssighed (mangler) og tredjemandskrav (Art. 35-44)
- Afsnit III Købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse (Art. 45-52)

Kapitel III Købers pligter (Art. 53-65)
- Afsnit I Købesummens betaling (Art. 54-59)
- Afsnit II Modtagelse af levering (Art. 60)
- Afsnit III Sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse (Art. 61-65)

Kapitel IV Risikoens overgang (Art. 66-70)

Kapitel V Regler som er fælles for sælgers og købers pligter (Art. 71-88)
- Afsnit I Forventet misligholdelse og køb hvor varen skal leveres efterhånden (Art. 71-73)
- Afsnit II Skadeserstatning (Art. 74-77)

- Afsnit III Renter
  (Art. 78)
- Afsnit IV Ansvarsfritagelse
  (Art. 79-80)
- Afsnit V Virkninger af aftalens ophævelse
  (Art. 81-84)
- Afsnit VI Sælgers og købers omsorgspligt
  (Art. 85-88)

Konventionens *Del II* (Art. 14-24) angår indgåelsen af aftaler om løsørekøb. Del III angår retsforholdet mellem parterne – sælgeren og køberen – i afsluttede købekontrakter, som efter Del I er omfattet af konventionen. Del III indeholder de *materielle* bestemmelser om sælgerens og køberens rettigheder og pligter over for hinanden og om parternes beføjelser i tilfælde af misligholdelse. Konventionen regulerer i det væsentlige de samme spørgsmål, som er behandlet i nationale Købelove, herunder den danske Kbl.

Konventionens Del III er delt op i *fem kapitler*:

Kap. I indeholder *almindelige bestemmelser.* Her behandles spørgmålet om, hvilke misligholdelser der anses for væsentlige, hvorledes ophævelse skal ske, omfanget af en domstols pligt til at afsige dom til naturalopfyldelse, og parternes muligheder for at ændre eller bringe aftalen til ophør.

Kap. II handler om *sælgerens pligter*, navnlig pligten til at levere rettidigt og kontraktmæssigt. Kapitlet angiver tillige betingelserne for, at køberen kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, når sælgeren har leveret for sent, leveret mangelfulde varer, eller i øvrigt ikke har opfyldt sine forpligtelser efter aftalen eller efter konventionen.

Kap. III regulerer *køberens pligter* og sælgerens misligholdelsesbeføjelser. Også bestemmelserne i dette kapitel om misligholdelsesbeføjelser finder anvendelse på en hvilken som helst form for misligholdelse både undladelse af at betale og at modtage varen, jfr. art. 53.

Kap. IV handler om *risikoens overgang*, og

Kap. V indeholder *regler som er fælles for sælgerens og køberens pligter*, dvs. regler om anteciperet misligholdelse, beregning af skadeserstatning, renter, ansvarsfritagelse, virkningen af ophævelse samt pligt i visse tilfælde til at drage omsorg for varen.

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

(Art. 25-29)

ARTIKEL 25

En parts misligholdelse er væsentlig, hvis den medfører en sådan ulempe for den anden part, at den i betydelig grad berøver ham for, hvad han i henhold til aftalen er berettiget til at forvente, medmindre den misligholdende part ikke forudså og en fornuftig person i samme situation og under tilsvarende omstændigheder ikke ville have forudset et sådant resultat.

Bestemmelsen definerer begrebet en »*væsentlig misligholdelse*« (engelsk »fundamental«, fransk »essentielle«).[1] Denne definition har betydning for anvendelsen af konventionens regler, da væsentlighedskravet skal være opfyldt for, at en del af *misligholdelsesbeføjelserne* kan gøres gældende af den krænkede part.[2]

Bestemmelsens placering i konventionens afsnit med »almindelige bestemmelser« viser, at bedømmelsen af, om en misligholdelse kan karakteriseres som væsentlig, i *princippet er den samme*, uanset om der er tale om misligholdelse fra køberens eller sælgerens side og uanset arten af misligholdelse. Bestemmelsen regulerer samtlige bestemmelser i Del III, der indeholder et krav om væsentlighed.[3] Bestemmelsen viser således ikke, at der traditionelt kræ-

1. Sprogbrugen i art. 25 peger på større krav til væsentlighed end i dansk ret, jfr. herom *Nørager/Theilgaard*: p. 268 ff, 534 ff og 772 ff. *Vinding Kruse*: Købsretten, 2. udg. p. 109 anfører, at definitionen ligger tæt på den almindelige skandinaviske opfattelse. Hverken engelsk eller amerikansk ret bruger betegnelsen »fundamental« i forbindelse med køberettens hævebegreb, jfr. Joseph *Lookofsky:* International Køb, 1989, p. 75.
2. Det fremgår f.eks. af art. 46, stk. 2 og art. 49, stk. 1, litra a, at køberen kun kan kræve omlevering eller hæve købet, hvis manglen er væsentlig, og af art. 64, stk. 1, litra a at sælgeren kan hæve købet, hvis køberens misligholdelse er væsentlig. Eksempler på væsentlig misligholdelse er anført af *Honnold*: p. 213 ff. *Will*: Commentary fremhæver på p. 209, at begrebet »væsentlig misligholdelse« ikke er identisk med begrebet »fundamental breach« i engelsk doktrin (omtalt i *Cheshire, Fifoot & Furnston*: Law of Contract, 11th ed p. 166 ff).
3. Henvisninger til andre bestemmelser i Konventionen, hvor væsentlighedsbetingelsen har betydning, findes i *Forarbejderne* p. 26 note 1 og *Motiverne* p. 86.

ves større nøjagtighed ved opfyldelse af pengefordringer end af pligt til levering af varer.

Udgangspunktet for vurderingen efter art. 25 er en konstatering af,[4] om misligholdelsen medfører en sådan *ulempe*[5] for den anden part, at misligholdelsen i betydelig grad berøver ham, hvad han i henhold til aftalen var berettiget til at forvente.[6] Den berettigede forventning fremgår af aftalens indhold og fortolkning af aftalen, jfr. herved art. 8. Selvom denne betingelse er opfyldt, anses misligholdelsen dog ikke som væsentlig, hvis den misligholdende part ikke har kunnet forudse resultatet og heller ikke en *fornuftig person*[7] i samme situation og under tilsvarende omstændigheder heller ikke må have forudset et sådant resultat, dvs. at den anden part i betydelig grad berøves, hvad han er berettiget til at få efter aftalen. Formålet med undtagelsesbestemmelserne er at undgå, at en misligholdelse, som må forekomme ubetydelig, kun kan medføre, at aftalen hæves, hvis den misligholdende part er bekendt med den anden parts særlige sårbarhed.[8]

Undtagelsesbestemmelsen finder kun anvendelse, hvis begge betingelser er opfyldt. Selvom den misligholdende part ikke indså, at den anden part ville blive berøvet sine berettigede forventninger i henhold til aftalen, kan misligholdelsen dog blive anset som væsentlig, hvis en fornuftig person ville have indset dette og omvendt.[9]

Bestemmelsen tager ikke stilling til, på hvilket *tidspunkt* en part skal have den nævnte forståelse af misligholdelsens betydning for den anden part. I almindelighed må forholdene på aftalens indgåelse (art. 23) være afgørende også i denne henseende.[10]

4. Sml. *Motiverne* p. 86. Afgørende er, hvad der sædvanligvis er væsentligt for en part.
5. Det afgørende må være, hvilken betydning misligholdelsen faktisk har fået for den anden part. Vil en part almindeligvis have affundet sig med misligholdelsen, kan denne ikke karakteriseres som væsentlig.
6. Bedømmelsen af, om en misligholdelse kan anses for væsentligt, skal foretages på et konkret grundlag, hvor momenter, som kontraktens beløbsmæssige størrelse, misligholdelsens økonomiske betydning for den anden part, eller omfanget af misligholdelsens indvirkning på andre aktiviteter for den anden part, kan få betydning, jfr. *Forarbejderne* p. 26.
7. Afgørende for bedømmelsen er, hvilket resultat den fornuftige mand – i den konkrete handlingssituation – ville have forudset. Kravene til den fornuftige person vil almindeligvis blive fastsat efter den målestok, der gælder for professionelle erhvervsfolk med indsigt i international handel.
8. Sml. *Motiverne* p. 86.
9. Jfr. *Motiverne* p. 86.
10. Jfr. *Motiverne* p. 86 og *Forarbejderne* p. 26.

ARTIKEL 26

En erklæring om ophævelse er kun virksom, hvis der afgives meddelelse herom til den anden part.

Ophævese af aftaler kræver, at den krænkede part afgiver en meddelelse herom til den misligholdende part.[1] Ophævelsen kan få alvorlige følger for den misligholdende part. Han vil ofte være interesseret i hurtigt at kunne foretage handlinger, der kan *begrænse* virkningerne af ophævelsen, såsom at standse produktionen af varerne, sælge varerne til anden side eller tage dem i besiddelse, hvis de allerede er afsendt.

Art. 26 er medtaget i konventionen for at sikre, at den misligholdende part gerne så hurtigt som muligt – får mulighed for at begrænse sit tab ved ophævelsen. En aftale kan derfor ikke anses for ophævet, medmindre der er afgivet *meddelelse*[2] herom.[3] Der fremgår direkte af art. 26, at ophævelsen er virksom, når denne er *afgivet*.[4]

Bestemmelsen i art. 26 kræver ikke afsendelse af mere end *een meddelelse* for at hæve aftalen. En part, som ønsker at hæve aftalen efter art. 49, stk. 1, litra b eller art. 64, stk. 1, litra b, der angår forsinkelse, som (endnu) ikke er væsentlig, skal imidlertid, før ophævelse kan ske, have rykket den anden part og fastsat en rimelig frist, inden for hvilken den anden part skal opfylde sine forpligtelser, jfr. art. 47, stk. 1 og art. 63, stk. 1. I disse tilfælde skal den part, der ønsker at hæve aftalen, fremsende to meddelelser til den anden part.[5]

Bestemmelsen i art. 26 stiller ikke andet krav til meddelelsens indhold, end at det skal fremgå af meddelelsen, at aftalen er hævet.

1. Ophævelse (avoidance) af kontrakten kan almindeligvis kun ske, hvis en part væsentligt har misligholdt aftalen, jfr. art. 49, 51, 64, 72 og 73.
2. Meddelelsen kan være skriftlig eller mundtlig, jfr. *Forarbejderne* p. 27.
3. Ophævelse kan efter Konventionen ikke ske automatisk. En »ipso facto« ophævelse kender Konventionen ikke, jfr. nærmere *Honnold*: p. 217 f, Jan *Hellner*: Ipso Facto Avoidance i Hermann Weitnauer Festgabe 1980 p. 85 og *Date-Bah*: Commentary p. 223.
4. Bestemmelsen stiller altså ikke krav om, at meddelelsen, selv om dette kan karakteriseres som et påbud, skal være kommet frem, jfr. *Motiverne* p. 86. I overensstemmelse hermed anfører art. 27, at fremsendelse af meddelelsen er på adressatens risiko.
5. Jfr. *Forarbejderne* p. 27.

ARTIKEL 27

Har en part givet en underretning, anmodning eller anden meddelelse i overensstemmelse med denne del af konventionen og ved anvendelse af et meddelelsesmiddel, som under de givne forhold er forsvarligt, vil en forsinkelse eller fejl ved videresendelsen af meddelelsen eller dens udeblivelse ikke berøve denne part hans ret til at påberåbe sig meddelelsen, medmindre andet er udtrykkeligt foreskrevet i denne del af konventionen.

Konventionen indeholder en række bestemmelser, der pålægge en part at *give meddelelse*, for at vedkommende kan opnå eller bevare en vis retsstilling. Som eksempler herpå kan nævnes art. 26 om at hæve købet samt art. 39, stk. 1 og 43, hvorefter køberen mister adgangen til at påberåbe sig faktiske mangler ved varen, og såfremt han ikke giver sælgeren meddelelse herom.[1]

Bestemmelsen i art. 27 lægger risikoen for, at en meddelelse, der er *afsendt*,[2] går tabt, bliver forsinket[3] eller forvansket på modtageren. En meddelelse er rettidig, hvis den er afsendt rettidigt.[4]

1. Bestemmelsen i art. 27 omfatter alle former for meddelelser, som skal gives i henhold til Konventionen Del III, medmindre andet udtrykkeligt er foreskrevet. Art. 27 finder også anvendelse på meddelelser, der ikke angår reaktion overfor kontraktbrud som f.eks. art. 32, stk. 3, hvorefter sælgeren – på køberens anmodning – skal give ham alle tilgængelige oplysninger, der er nødvendige for at sætte køberen i stand til at tegne en transportforsikring.
2. Bevisbyrden for, at meddelelsen er afsendt, og afsendt i rette tid, påhviler afsenderen. Konventionen stiller ikke krav om, at meddelelsen skal sendes rekommanderet, men denne forsendelsesmåde giver afsenderen mulighed for at sikre sig bevis for afsendelsen. P&T foretager derimod ikke nogen registrering af, hvilken meddelelse, der er afsendt med et rekommanderet brev, og hvis meddelelsen går tabt, kan P&T kun dokumentere, at afsenderen har afsendt et brev den pågældende dag til modtageren. Indholdet af brevet kan kun sandsynliggøres ved hjælp af afsenderens brevkopi.
3. Risikoen for, om en meddelelse forsinkes eller ikke kommer frem, er i dansk ret reguleret i Kbl. § 61. Konventionens Del II indeholder derimod ikke en regel svarende til Aftl. § 40. Anvendelsesområdet for Kbl. § 61 er begrænset til de meddelelser, der er opregnet i bestemmelsen. Kbl. § 61 finder dog analog anvendelse i tilfælde, hvor der uden lovhjemmel kræves en reklamation svarende til de lovfæstede pligtmæssige reklamationer af en af parterne i et købsforhold, jfr. *Nørager/Theilgaard*: p. 1013 med henvisninger.
4. Jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 1014 med henvisninger. Den engelske tekst bruger ordet »error« og sigter hermed til »forvanskning« opstået under forsendelsen og ikke til »fejl« eller fejlskrift begået af afsenderen. Afsenderen af meddelelsen kan påberåbe sig en forvanskning af meddelelsen overfor modtageren, selvom denne er i god tro med hensyn til forvanskningen. Spørgsmålet er uomtalt i *Forarbejderne*, medens *Motiverne* p. 87 og *Honnold*: p. 219 anfører, at forvanskning er omfattet af art. 27. Bevisbyrden for, at der er sket en forvanskning under forsendelsen af meddelelsen, hviler på afsenderen.

Bestemmelsen i art. 27 i konventionens Del III om løsørekøb gælder kun om meddelelser efter Del III. Hovedsigtet og begrundelsen bag bestemmelsen er det samme, som for reglen i Kbl. § 61 at lægge risikoen for fremsendelsen af meddelelsen på modtageren, idet meddelelsen er foreskrevet i dennes interesse.

Det er en forudsætning for anvendelsen af art. 27, at udeblivelsen, forsinkelsen eller fejlen ikke skyldes afsenderen eller hans ansattes forhold, og at afsenderen har anvendt et *meddelelsesmiddel*, som under de givne forhold kan betegnes som *forsvarligt*.[5] Kan meddelelsesmidlet ikke betegnes som forsvarligt, sker forsendelsen af meddelelsen på *afsenderens risiko*.[6]

Bestemmelsen i art. 27 finder ikke anvendelse, hvor andet er foreskrevet i denne tredje del af konventionen. Bestemmelser, hvorefter en meddelelse befordres på afsenderens risiko, og således kun kan påberåbes af denne, hvis den er kommet (rettidigt) frem til modtageren, findes i art. 47, stk. 2, art. 48, stk. 4, art. 63, stk. 2, art. 65, stk. 1 og 2, samt art. 79, stk. 4.[7]

Konventionen stiller ikke krav om, at meddelelser skal udfærdiges i en særlig form, jfr. art. 11. En meddelelse kan gives mundtligt. En meddelelse pr. telefon kan forsinkes, hvis den ikke gives til rette vedkommende og ikke bliver videregivet. Misforståelser i telefonen kan ikke udelukkes og en telefonisk meddelelse bør derfor bekræftes i brev eller lignende.

ARTIKEL 28

Har en part i overensstemmelse med bestemmelserne i denne konvention krav på, at den anden part opfylder en forpligtelse, er en domstol ikke forpligtet til at give dom til naturalopfyldelse, medmindre domstolen ville gøre dette efter de regler, der gælder i domslandets lov for tilsvarende købeaftaler, som ikke er underkastet denne konvention.

5. Post, telegraf, telex, telefax og datatransmission må anses som et forsvarlig meddelelsesmiddel. Ligeledes kan private firmaer, almindelig anvendte og anerkendte kurerfirmaer og vognmænd (taxi), anses som et forsvarligt meddelelsesmiddel. Brug af kurer eller taxi må anses som en sikker og hurtig måde at fremsende dokumenter på. Anderledes dog *Nørager/Theilgaard*: p. 1015.
6. Jfr. for dansk ret *Ussing*: Aftaler p. 412.
7. Jfr. *Motiverne* p. 87.

Konventionen indeholder regler om, at det kan pålægges en part, der misligholder en eller flere at sine forpligtelser at opfylde disse in natura, f.eks. ved levering af de købte varer. Både kap. II, afsnit III om sælgers misligholdelse og kap. III, afsnit III om købers misligholdelse, indeholder bestemmelser, som giver den krænkede part adgang til at kræve opfyldelse.[1] Konventionen indeholder dog også nogle *undtagelser* fra denne hovedregel.[2]

På baggrund heraf opstår spørgsmålet, om en domstol bør give dom til *naturalopfyldelse*,[3] når en af parterne har misligholdt aftalen, og ingen af konventionens undtagelsesregler finder anvendelse. I dansk og de fleste andre ikke engelsk baserede retssystemer er hovedreglen, at en part, der har et retligt krav, kan få dom over sin skyldner til naturalopfyldelse af kravet, medens i de angloamerikanske lande dom til naturalopfyldelse kun gives i tilfælde, hvor der ikke ved erstatningsbetaling kan opnås en rimelig opfyldelsesafgørelse af kreditors krav.[4] Commen law lande fandt det ikke ønskeligt eller muligt at ændre deres grundlæggende principper, således at konventionens bestemmelser om naturalopfyldelse fuldt ud kan anvendes i sager for domstole.[5]

Det er derfor i art. 28 fastslået, at konventionen ikke berører en konventionsstats nationale ret med hensyn til at give dom til naturalopfyldelse. En domstol[6] er kun forpligtet til at afsige dom til naturalopfyldelse, hvis den også ville afsige en sådan dom efter sit eget lands regler[7] i en tilsvarende sag.

Domslandets ret »for tilsvarende købeaftaler« er afgørende, selvom dommen vil blive søgt *tvangsfuldbyrdet i et andet land*, f.eks. fordi domfældte kun har aktiver i dette andet land. Har f.eks. en engelsk køber anlagt sag mod en dansk sælger i London i henhold til en af parterne aftalt værnetingsklausul, og nedlagt påstand om, at den danske sælger forpligtes til at levere det aftalte vareparti, skal det afgøres efter engelsk ret, om der kan gives dom til naturalopfyldelse, uanset at dommen skal tvangsfuldbyrdes i Danmark. Bestemmel-

1. Efter art. 46, stk. 1, kan køberen kræve, at sælgeren opfylder sine forpligtelser, og efter art. 62 kan sælgeren forlange, at køberen betaler købesummen, tager imod levering eller opfylder sine andre forpligtelser.
2. Se art. 46, stk. 2 og 3, 77, 85, 86 og 88 samt *Honnold* p. 222.
3. Dansk ret om en fordringshavers ret til at gennemtvinge rigtig opfyldelse er omtalt i *Ussing*: Obligationsrettens almindelige del p. 60 ff og *Gomard*: Naturalopfyldelse 1971.
4. Engelsk og amerikansk ret (UCC § 2-716) er omtalt af *Honnold* p. 225 f.
5. Jfr. *Forarbejderne* p. 27.
6. Afgørelser afsagt af en voldgiftsret er ikke omfattet af bestemmelsens ord men en voldgiftsret, der skal følge et bestemt lands ret i sin afgørelse, synes fuldt ud at burde følge samme regler som domstolene. Spørgsmålet om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftskendelsen hører under den tvangsfuldbyrdende myndighed (i Danmark fogedretten), jfr. herved New York-konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser af 1958.
7. Dvs. at domslandets lov (lex fori) er afgørende for, om domstolen vil afsige dom til naturalopfyldelse.

sens henvisning til national ret kan i denne relation virke upåkrævet, men det må erindres, at det ikke kan forudses med sikkerhed, hvor en dom vil blive søgt opfyldt. Domme afsagt i et EF-land kan efter EF-domskonvention fuldbyrdes i alle EF-lande. Forskellen mellem landenes ret er større i teorien end i praksis. Der vil ikke ofte blive søgt gennemført krav om levering, dersom salgsgenstanden er almindelige varer, som også kan købes andetsteds. Ting af »commercial uniqueness« (kunstgenstande, en bestemt specialmaskine etc.) kan i almindelighed også efter engelsk ret fordres udleveret. Det er usikkert om art. 28 også gælder krav mod køberen om naturalopfyldelse, dvs. krav om betaling *af hele købesummen.*[8]

ARTIKEL 29

1.
Parterne kan ved overenskomst ændre en aftale eller bringe den til ophør.

2.
Indeholder en skriftlig aftale en bestemmelse om, at aftalen kun kan ændres eller bringes til ophør ved skriftlig overenskomst, kan den ikke på anden måde ændres eller bringes til ophør. Ved sin handlemåde kan en part dog blive afskåret fra at påberåbe sig en sådan bestemmelse, i det omfang den anden part har handlet i tillid til hans handlemåde.

Bestemmelsen i art. 29 står i konventionens Del III, men må betegnes som en *aftaleretlig regel*, der hører sammen med art. 11 (i Del I). Art. 29 og 12 regulerer spørgsmålet om parternes muligheder for, efter at købeaftalen er indgået, at ændre denne eller at bringe den til ophør.

Bestemmelsen i art. 29 udtaler i stk. 1, at parterne, såfremt de kan blive enige herom, kan ændre aftalen eller bringe den til ophør.[1] Bestemmelsen er en

8. *Honnold* p. 225 synes at mene ja, men *Farnsworth* i Am. J.J. Comp. Law 1979.249 synes at mene nej.

1. Art. 29, stk. 1 stiller ikke krav til form. Også en mundtlig aftale – om ændring eller ophør af aftalen – er bindende, jfr. art. 11, men beviset for, at en mundtlig meningsudveksling er resulteret i en endelig, bindende aftale, kan være vanskeligt at føre. Såfremt en af parterne i aftalen har forretningssted i en stat, der har afgivet en erklæring i henhold til art. 96 og 12, skal aftalen være skriftlig, og aftalen kan kun ændres eller bringes til ophør ved en ny skriftlig aftale, jfr. henvisningen i art. 96 til art. 11 og 29.

selvfølge i Danmark, men den har retlig betydning i lande der som England kræver, at løfter og aftaler skal understøttes af en consideration. Denne regel viger for art. 29, således at en aftale om ændring eller ophør af aftalen er gyldig, selvom der ikke kan påvises en consideration (vederlag).[2]

Bestemmelsen i art. 29 har bl.a. *praktisk betydning*, når tekniske specifikationer, leveringstider og lignende forhold, som ofte ændrer sig under afviklingen af en kommerciel aftale, kræver ændring af aftalen. Parterne kan træffe aftale om ændringer, der påfører en af parterne yderligere omkostninger, eller nedsætter værdien af aftalen for den anden, uden at ændre prisen. En bekræftelse af en aftale om ændrede aftalevilkår, der fremsendes af den ene part, efter at aftalen er indgået, vil efter omstændighederne blive bindende, hvis ikke modparten reklamerer.[3]

Konventionen stiller ikke krav om, at en aftale om køb skal indgås skriftlig eller bekræftet i skriftlig form, jfr. art. 11, men har parterne i en skriftlig kontrakt aftalt,[4] at aftalen kun kan ændres eller bringes til ophør ved *skriftlig overenskomst*, har dette vilkår virkning efter sit indhold, jfr. art. 29, stk. 2. En udtrykkelig bestemmelse herom er nødvendig, fordi en kontrakt – efter det danske og flere andre retssystemer – efter omstændighederne kan ændres mundtlig, til trods for at det modsatte er fastsat i en skriftlig kontrakt mellem parterne.[5]

Et vilkår om, at aftalen mellem parterne kan ændres eller bringes til ophør ved skriftlig overenskomst, kan ikke påberåbes, hvis en part *gennem sine erklæringer eller sin handlemåde* har givet den anden part anledning til at tro, at en aftale om ændring er gyldig, selv om den ikke er indgået i skriftlig form, jfr. art. 29, stk. 2, pkt. 2. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis køberen mundtligt har accepteret en ændring af en skriftlig aftale og siden har godkendt varer leveret i overensstemmelse hermed. Køberen kan i så fald ikke ved senere leverancer gøre gældende, at ændringen ikke var aftalt skriftligt.[6]

2. Formålet med bestemmelsen i art. 29, stk. 1 er at fjerne forskellen mellem engelsk »civil law« og »common law« om ændring af en eksisterende aftale. En aftale om en ændring, der er ensidig for så vidt som ændringen alene giver den ene part fordele, er gyldig efter dansk og mange andre landes ret, men ikke efter common law, da aftalen ikke er støttet af consideration. Dette er stadig gældende ret i England, mens i USA en aftale om ændring af en købekontrakt »needs no consideration to be binding«, jfr. UCC § 2-209 og *Honnold* p. 230.
3. Jfr. for dansk ret *Gomard*: Kontraktsretten s. 64 f. Et ændringsforslag, der fremsendes efter aftalens indgåelse, er ikke en overensstemmende accept som omtalt i art. 19.
4. Vilkåret om, at ændringen skal foretages skriftligt, skal selv være skriftligt. Vilkåret kan f.eks. affattes således: »Aftale om ændring, tillæg eller ophør af denne kontrakt er kun gyldig, såfremt den er foretaget i skriftlig form«.
5. Muligvis ville samme resultat kunne udledes af art. 11 og art. 8 og 9, såfremt Konventionen ikke havde indeholdt den modsatte regel i art. 29, stk. 2, jfr. *Forarbejderne* p. 28.
6. Jfr. *Motiverne* p. 87, *Forarbejderne* p. 28 og *Honnold* p. 231.

KAPITEL II

Sælgers pligter

(Art. 30-52)

Kapitel II indledes med bestemmelsen i art. 3 som angiver *hovedindholdet* af sælgerens pligter.

De øvrige artikler i kapitel II er opdelt i 3 afsnit:

De to første afsnit handler om sælgerens vigtigste pligter, som er pligten til at levere *rettidigt*, jfr. afsnit I, art. 31-34, og pligten til at levere *kontraktsmæssigt*, dvs. uden mangler og vanhjemmel, jfr. afsnit II, art. 35-44.

Det tredje afsnit (art. 45-52) handler om *køberens beføjelser* i tilfælde af sælgerens misligholdelse.

ARTIKEL 30

Sælger er forpligtet til at levere varen, overgive dokumenter, der vedrører varen, og overdrage ejendomsretten til varen, således som det er fastsat i aftalen og i denne konvention.

Bestemmelen opregner sælgerens normale *hovedpligter* som en introduktion til specialbestemmelserne om sælgerens pligter i afsnit I og II, art. 31-44.[1] Bestemmelsen er en programerklæring uden selvstændigt retlig indhold.[2]

Sælgerens hovedpligter efter art. 30 er *at levere varen*, jfr. art. 31-33, *at*

1. En lignende bestemmelse om køberens hovedpligter findes i art. 53.
2. En køber vil påberåbe sig - alene eller tillige - de specielle bestemmelser i afsnit I og II. Art. 30 har et pædagogisk sigte, jfr. *Lando*: Commentary p. 247.

overgive de dokumenter, der vedrører varen, jfr. art. 34,[3] samt *at overdrage ejendomsretten* til varen, jfr. især art. 41.[4]

Sælgeren skal opfylde sine pligter i overensstemmelse med *aftalen* og *Konventionen*. Konventionen er efter art. 6 *deklaratorisk* og pligter anført i aftalen er derfor afgørende, såfremt der er forskel mellem bestemmelser i aftalen og i konventionen.

3. Sælgerens pligt til at levere varen i kontraktsmæssigt stand, som omtalt i afsnit II, er ikke nævnt i introduktionsbestemmelsen i art. 30. Denne pligt er ikke desto mindre karakteriseret som en af sælgerens hovedforpligtelser.
4. Sælgerens pligt til at overdrage ejendomsretten til varen indebærer ansvar for, at varen ikke er behæftet med en retlig mangel, især at tredjemand ikke har ejendomsret eller anden ret til varen (vanhjemmel), der begrænser erhververens ret, jfr. art. 41 og 42 samt *Motiverne* p. 87. Konventionen angår kun forholdet mellem sælgeren og køberen. Tingsretlige spørgsmål om gyldigheden og opretholdelse af tredjemands ret, f.eks. overfor en erhverver i god tro, er ikke omfattet af Konventionen, jfr. art. 4, litra b og *Forarbejderne* p. 28, note 1.

AFSNIT I

Levering af varen og overgivelse af dokumenter

(Art. 31-34)

- Art. 31 angiver, *hvor* sælgeren er forpligtet til at levere (leveringsstedet).
- Art. 32 angiver nogle *tillægsforpligtelser*, som det påhviler sælgeren at opfylde ved forsendelseskøb.
- Art. 33 angiver, *på hvilket tidspunkt* sælgeren er forpligtet til at levere (leveringstidspunktet).
- Art. 34 angiver sælgerens pligt med hensyn til *overgivelse af dokumenter.*

ARTIKEL 31

Er sælger ikke forpligtet til at levere varen på et andet bestemt sted, skal han opfylde sin leveringspligt ved:

a) hvis aftalen angår en vare, der skal sendes, at overgive varen til den første transportør med henblik på varens videreforsendelse til køber.

b) hvis aftalen gælder en vare, der ikke skal sendes efter bestemmelsen i litra a, og som er individuelt bestemt, eller det drejer sig om en uidentificeret vare, som skal udtages fra et bestemt parti, eller som skal tilvirkes eller fremstilles, og parterne på tidspunktet for aftalens indgåelse vidste, at varen befandt sig eller skulle tilvirkes eller fremstilles på et bestemt sted, at stille varen til rådighed for køber på dette sted.

c) i andre tilfælde - at stille varen til købers rådighed på det sted, der var sælgers forretningssted på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Sælgerens væsentligste pligt er at »*levere varen*«, jfr. art. 30. Art. 31 indeholder regler om *hvordan*[1] og *hvor* varen skal leveres.[2] Konventionen indeholder – lige så lidt som Kbl. – en definition af levering, men giver i art. 31 regler herom. Efter Kbl. er leveringen afgørende for risikoens overgang (§ 17). Konventionen indeholder ikke en tilsvarende generel regel, men opstiller i kap. IV (art. 66-70) selstændige regler om »passing of risk«. Disse regler stemmer imidlertid overens med reglerne om levering, jfr. kommentaren til kap. IV (foran art. 66).

Bestemmelsen i art. 31 angiver, hvor sælgeren skal levere varen, hvis han ikke efter aftalen skal levere varen på *et nærmere angivet bestemt sted*. Fremgår det af aftalen, hvor levering af varen skal ske, går en sådan aftale forud for art. 31. Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6.

Bestemmelsen har kun i de færreste tilfælde praktisk betydning, da parterne *almindeligvis træffer aftale om leveringsstedet*. Ofte vil et aftalt leveringssted fremgå af en *leveringsklausul*.[3] En sådan leveringsklausul kan indeholde en – udtrykkelig eller stiltiende – henvisning til de *fortolkningsregler*, som følger af

1. Bestemmelsen angår både leveringssted og spørgsmål om, hvordan varen skal bringes til dette sted. Bestemmelsen sondrer i litra a og b mellem, om varen efter aftalen skal sendes, eller om den ikke skal sendes. Skal varen ikke sendes, sondres der yderligere mellem, om varen er individuelt bestemt, skal udtages af et bestemt parti (halvgenerisk køb), skal produceres (bestillingskøb), eller om varen er almindelig massevare. I førstnævnte tilfælde er leveringsstedet, hvor varen findes, jfr. litra b, og i sidstnævnte tilfælde er sælgerens forretningssted leveringssted (afhentningssted), jfr. litra c. Bestemmelsen tager ikke stilling til, hvilket transportmiddel der skal anvendes til forsendelsen eller til enkeltheder vedrørende forsendelsen, f.eks. om brug af container, lastning under eller på dæk etc.
2. Bestemmelsen af hvilket sted, der er leveringsstedet, har retlig betydning i flere sammenhænge, såsom:
   1. Spørgsmålet om der foreligger forsinket levering, jfr. art. 33.
   2. Spørgsmålet om, hvem af parterne der skal bære omkostningerne ved levering og
   3. spørgsmålet om, hvem af parterne der er forpligtet til at organisere transporten, herunder at sørge for at skaffe transportmiddel til rette tid.

   Levering og risikoens overgang, jfr. art. 66-70 er ikke umiddelbart knyttet sammen som efter den danske Kbl. § 17, stk. 1. Risikoens overgang sker imidlertid også efter Konventionens bestemmelser i almindelighed ved leveringen, jfr. *Motiverne* p. 88.
3. En leveringsklausul kan affattes på forskellig vis. I praksis anvendes ofte bogstavs- eller talforkortelsen, f.eks. FOB (free on board, frit ombord) eller Combiterms 018 efterfulgt af en stedangivelse, som er det aftalte leveringssted, jfr. *Lando*: Commentary, p. 251.

et bestemt *lands retsregler*,[4] fremgår af *Incoterms* (1980),[5] eller af et andet *regelsæt*.[6] Konventionen indeholder ikke regler om forståelsen af de almindeligt anvendte leveringsklausuler (cif, fob, franco).

Såfremt parterne ikke hverken direkte eller ved henvisning til en leveringsklausul har aftalt leveringsstedet, men fremgår det af aftalen, at varen skal *sen-*

4. Den danske Kbl. indeholder regler om fortolkning af nogle almindelige leveringsklausuler i §§ 62-65, jfr. nærmere *Nørager/Theilgaard* p. 1031 ff. I FOB og »frit leveret« klausulerne, jfr. Kbl. §§ 62 og 65, fremgår leveringsstedet af den stedsangivelse, der er anført i forbindelse med klausulen. Stedsangivelsen efter C & F samt CIF klausulerne regulerer derimod kun omkostningsfordelingen ved transporten mellem parterne, men er uden betydning for spørgsmålet om, hvor varen skal leveres. Efter Kbl. § 10, som bestemmelserne henviser til, sker levering ved overgivelse til en fragtfører, eller ved at varen bringes inden for skibssiden.
5. Incoterms (International Commercial Terms) er et regelsæt, som er udarbejdet af Det internationale Handelskammer (ICC). Dette regelsæt blev første gang udgivet i 1936 og er blevet revideret flere gange siden, således at reglerne holder trit med udviklingen i den internationale handel. Den sidste revision blev foretaget i 1980. I dag tæller Incoterms ialt 14 klausuler og er offentliggjort i ICC's publikation nr. 350/1980. Incoterms er omtalt i *Nørager/Theilgaard* p. 1024 ff, Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg., p. 110 ff og *Lando*: Commentary p. 252. De »nye« klausuler, der blev affattet i 1980, er omtalt af Hardy *Rechnagel* i UfR 1981.35 ff.
6. Eksempelvis kan parterne aftale anvendelsen af Combiterms (1982), der anvender talkoder i stedet for bogstavskoder, jfr. Jan *Ramberg* og Staffan *Sundell*: System for cost distribution between seller and buyer according to Incoterms 1980, Combiterms, 1982, Sveriges Speditörforbunds Service AB og Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg. p. 114 f. I praksis anvendes også »hjemmestrikkede« klausuler affattet af parterne selv. Herom findes der ikke – naturligt nok – officielle fortolkningsregler, som præciserer klausulernes indhold. Som eksempel på sådanne klausuler kan anføres »frit leveret speditør« og »franco grænse«.

des,[7] anfører art. 31, litra a,[8] at levering sker ved *overgivelse*[9] af varen til den *første*[10] *transportør*[11] med henblik på varens videreforsendelse til køberen.[12] Hermed overgår risikoen for varen til køberen, jfr. art. 67. Levering er ikke sket,

7. At varen, efter aftalen skal sendes, kan fremgå af, at spørgsmål vedrørende transporten er reguleret i aftalen. En geografisk afstand mellem parterne og deres aktuelle produktions- og salgssteder viser ikke i sig selv, om købet er et forsendelseskøb eller afhentningskøb, sml. *Motiverne* p. 88.
8. Kbl. § 10 om afsendelseskøb er omtalt i *Nørager/Theilgaard* p. 116 ff. Bestemmelserne i Kbl. § 10 og art. 31 er ikke identiske. Kbl.'s regel angår kun distancekøb, mens art. 31, litra a også finder anvendelse på pladskøb, f.eks. på en forsendelse fra en sælger i Sønderborg til en kunde i Flensborg, selv om den danske eksportør i Sønderborg almindeligvis selv udbringer varer til Flensborg, jfr. herved note 10. Internationale køb er dog - ifølge sagens natur - sjældent pladskøb. I *Motiverne* anføres p. 88, at da Konventionen ikke stiller krav om, at transportøren skal have påtaget sig at transportere varen fra pladsen, er varen allerede leveret, når den overgives til den lokale transportør. Bestemmelsen i art. 31, litra a indeholder ikke som Kbl. § 10 en specialbestemmelse om levering ved søtransport (inden for skibssiden).
9. Overgivelse er sket, når varen fysisk er kommet i transportørens besiddelse, således at transportøren faktisk er i stand til at disponere over den ved at påbegynde den aftalte transport. Overgivelsen af dokumenterne til køberen har ingen betydning i denne relation. Selv om sælgeren misligholder sine pligter med hensyn til overgivelse af dokumenter til køberen, har sælgeren opfyldt sin leveringspligt, når han har overgivet varen til transportøren. Sælgerens enkelte pligter behandles hver for sig, således at misligholdelse af en enkelt pligt i almindelighed ikke øver indflydelse på sælgerens øvrige pligter eller opfyldelsen heraf, jfr. *Forarbejderne* p. 29.
10. Det fremgår ikke af bestemmelsen, at den første transportør må være selvstændig i forhold til sælgeren og køberen, for at levering kan anses for sket, men dette antages. »Overgivelse« af varen til sælgerens egen chauffør er ikke levering - og sælgeren vedbliver at bære risikoen, jfr. art. 67 samt *Honnold* s. 236 og 375.
11. Konventionen definerer ikke begrebet »transportør«, men i relation til transportansvaret defineres transportøren i almindelighed som den, der ved et afgivet transportløfte, har påtaget sig at udføre en transport for en anden. Kravene til transportløftet er fleksible. Også P&T kan betegnes som transportør, jfr. UfR 1977.1031 V, hvor et parti varer blev afsendt pr. post, om levering var sket ved overgivelse af pakken til P&T. Om transportøren selv udfører transporten som udøvende transportør eller lader denne udføre ved andre, således at transportøren kun optræder som kontraherende transportør, hindrer ikke at levering er sket ved overgivelsen til transportøren. Ej heller transportansvaret påvirkes, jfr. Anders *Hjulmand*: Transport, 2. udg., p. 28. *Nørager/Theilgaard* p. 142 ff anfører i relation til leveringsstedet, at transportøren er den person, firma eller selskab, som har påtaget sig transporten af godset. En speditør kan efter omstændighederne være transportør. Afgørende er ikke titlen, men den funktion der udfyldes.
12. Incoterms afspejler merkantil praksis, jfr. *Honnold* p. 236. Det fremgår af Incoterms, at enhver person, med hvem eller i hvis navn der er indgået en fragtaftale vedrørende en vej-, jernbane-, luft-, sø- eller kombineret transport, betragtes som transportør. Definitionen kan volde problemer, når denne skal anvendes i forbindelse med successive transporter, jfr. Hardy *Rechnagel* i UfR 1981B.38 f.

dersom varen er overgivet til »transportør« til oplagring, medmindre det drejer sig om en midlertidig opbevaring i forbindelse med transporten, således at oplagringen knytter sig naturligt hertil, f.eks. i forbindelse med afskibning. Afgørelsen beror på, om der er indgået en aftale om oplagring eller om transport.

Skal sælgeren efter aftalen ikke sende varen som nævnt i *litra a*,[13] og er varen *individuelt bestemt*,[14] sker levering på det *sted*, hvor varen, efter begge *parters viden*,[15] *befandt* sig. Det påhviler også sælgeren at stille varen til *køberens rådighed*[16] på dette sted, såfremt sælgeren skal udtage varen af et bestemt parti, eller *producere* varen, jfr. art. 31, litra b.[17] At varen skal stilles »til rådighed for køber« betyder, at køberen skal *hente varen*, og at sælgeren skal sørge for, at varen er *klar til afhentning*.[18]

Ordene i art. 31, passer ikke godt på salg af varer, som er *under transport* på aftaleindgåelsestidspunktet. Risikoen går efter art. 68 over på køberen straks ved kontraktens indgåelse, og varens sted kan siges at være leveringssted, jfr. litra b.[19] Har en køber videresolgt et parti varer, medens disse er under transport, skal han som sælgeren drage omsorg for, at partiet bliver stillet til rådighed for køberen.

13. Dvs. hvis aftalen gælder en vare, der ikke skal sendes, jfr. herom under note 7.
14. Bestemmelsen angår specieskøb, dvs. køb af en individuelt bestemt genstand, såsom et kunstværk eller en brugt maskine, jfr. om species *Nørager/Theilgaard* p. 49 ff. Bestemmelsen omfatter også køb af en vare, der ikke er individuelt bestemt, men som skal udtages fra et bestemt parti, jfr. om de såkaldte halvgeneriske køb i Kbl. § 3 og *Nørager/Theilgaard* p. 49 ff. Endelig omfatter bestemmelsen køb af varer, som ikke eksisterede på aftaleindgåelsestidspunktet, og som skal tilvirkes eller fremstilles, jfr. om bestillingskøb art. 3 og i Kbl. § 2, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 36 ff.
15. Afgørende er parternes viden på aftaleindgåelsestidspunktet, om hvor den individuelt bestemte vare er, hvor det bestemte parti, hvoraf den uidentificerede vare skal udtages, findes, eller hvor varen, der skal tilvirkes eller fremstilles, er, jfr. *Forarbejderne* p. 29.
16. Varen er stillet til køberens rådighed, når sælgeren har gjort, hvad der under normale omstændigheder er nødvendigt for at sætte køberen i stand til at komme i besiddelse af varen. Varen skal almindeligvis identificeres, og køberen have fået meddelelse om, at varen er klar til afhentning. Er varen f.eks. oplagret hos en speditør, vil den normalt være stillet til køberens rådighed, så snart sælgeren har instrueret speditøren herom, jfr. *Forarbejderne* p. 30.
17. Dvs. tilvirkes eller fremstilles. Konventionen og dermed også bestemmelsen i art. 31, litra b finder kun anvendelse, såfremt hovedparten af de leverede materialer, der er nødvendige for tilvirkningen, leveres af sælgeren, jfr. art. 3. Bestemmelsen omfatter ikke reparation af køberens ting.
18. Sælgerens opfyldelseshandling består således alene i at give køberen adgang til at hente varen. Det er køberen, der skal tage initiativet til købeaftalens afvikling og bl.a. drage omsorg for transporten, sml. art. 60.
19. Jfr. *Forarbejderne* p. 29 og *Motiverne* p. 88.

Hvor hverken litra a eller b finder anvendelse[20] skal sælgeren stille varen til køberens rådighed[21] på det sted, der var *sælgerens forretningssted*[22] på tidspunktet for aftalens indgåelse.[23]

ARTIKEL 32

1.
Såfremt sælger, i overensstemmelse med aftalen eller med denne konvention, overgiver varen til en transportør, og varen ikke tydeligt er udskilt ved mærkning, gennem forsendelsesdokumenter eller på anden måde, skal sælger give køber meddelelse om forsendelsen og samtidig specificere varen.

2.
Er sælger forpligtet til at sørge for varens forsendelse, skal han indgå de aftaler, som kræves til varens transport til det angivne sted ved hjælp af sådanne transportmidler, som efter omstændighederne er passende, og på sædvanlige vilkår for en sådan transport.

3.
Er sælger ikke forpligtet til at tegne transportforsikring for varen, skal han på købers anmodning give ham alle tilgængelige oplysninger, der er nødvendige for at sætte køber i stand til at tegne en sådan forsikring.

Tilrettelæggelsen af transporten og *afsendelsen af varen* kræver iværksættelse af en række praktiske foranstaltninger, som almindeligvis foretages af sælgeren. Art. 32 regulerer disse *foranstaltninger*, såfremt parterne ikke i aftalen har taget stilling til disse spørgsmål.

20. Dvs. genuskøb uden forsendelsespligt.
21. Jfr. note 16.
22. Begrebet forretningssted er omtalt i Kommentaren til art. 1. I art. 10 omtales tilfælde, hvor en part har flere forretningssteder. I art. 31 stilles ikke krav om, at køberen skal være vidende om, hvor sælgeren havde sit forretningssted. Køberen må selv skaffe sig oplysning herom, jfr. *Motiverne* p. 89, såfremt Konventionen finder anvendelse, jfr. art. 1, stk. 2.
23. Retstilstanden efter litra b og c er næsten den samme, som efter Kbl. § 9, jfr. *Motiverne* p. 89. Konventionen indeholder dog ikke en bestemmelse svarende til Kbl. § 11 om plads- og udbringelseskøb.

Stk. 2 præciserer indholdet af sælgerens pligter med hensyn til *tilrettelæggelsen af transporten* i tilfælde, hvor det påhviler sælgeren at sørge for varens forsendelse,[1] mens bestemmelserne i art. 32, stk. 1 og 3 pålægger sælgeren en *informationspligt* i visse tilfælde[2].

En sælger, der *overgiver*[3] varen til en *transportør*,[4] skal give køberen *meddelelse*[5] om forsendelsen og samtidig specificere varen, hvis varen ikke tydeligt er udskilt ved *mærkning*,[6] gennem *forsendelsesdokumenter*[7] eller på *anden måde*,[8] jfr. art. 32, stk. 1.[9]

1. Bestemmelsen finder især anvendelse, såfremt kontrakten angår en vare, der skal sendes, jfr. art. 31, litra a. Både stk. 1 og 3 finder dog også anvendelse, selv om forsendelse af varen ikke er omfattet af kontrakten (art. 31, litra b og c), men iværksættes af køberen.
2. Den danske købelov indeholder ikke tilsvarende bestemmelser om informationspligt, men tilsvarende pligter må anses at bestå som »biforpligtelser«. Meddelelse om afsendelse og om varen efter stk. 1 er både efter Konventionen, og efter dansk ret en betingelse for risikoovergang, jfr. art. 67, stk. 2, og 69, stk. 3, samt også *Gomard*: Obligationsret I p 74 f. Bestemmelsen i stk. 1 svarer i det væsentlige til dansk rets regler om sælgerens pligt til at underrette køberen om varens afsendelse, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 132f. *Motiverne* henviser p. 89 som hjemmel herfor til almindelige retsprincipper om, at hver af parterne må søge at begrænse hinandens tab ved for på behørig vis at informere hinanden om forhold, som kan være af betydning for en handels normale afvikling. Sml. *Gomard* op.cit. p. 52ff.
3. Tidspunktet for sælgerens pligt til at give meddelelse er overgivelsen af varen til transportøren og ikke f.eks. tidspunktet for fragtaftalens indgåelse.
4. Begrebet »transportør«, er omtalt i kommentaren art. 31 note 11 og 12.
5. Forsendelsesrisikoen for meddelelsen er køberens, jfr. art. 27. Meddelelsen kan f.eks. gives ved fremsendelse af faktura, som indeholder oplysninger om forsendelsen og samtidig specificerer (identificerer) varen. Det er almindeligt i hvert fald i Danmark, at sælgere i handelskøb samtidig med varens afsendelse tilstiller køberen faktura, der indeholder oplysning om varens afsendelse, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 131.
6. Udskillelse ved hjælp af mærkning af varen har navnlig praktisk betydning, når varen afsendes som en samlegodstransport (konsolidering), hvor flere varer fremsendes til flere forskellige modtagere i samme transportindretning, jfr. især en container.
7. Fremsendes flere varer som samlegodstransport til forskellige modtagere ved samme transportdokument, kan udskillelse foretages ved, at der for hvert enkelt parti varer udfærdiges et særskilt transportdokument. I forbindelse med søtransport udfærdiges der ofte et hovedkonnossement for hele den konsoliderede forsendelse og delkonnossementer for de enkelte partier, således at de enkelte partier er tydelig adskilt.
8. En sådan anden måde kan være, at køberen inspicerer varen inden eller samtidig med, at varen overgives til en transportør.
9. Køberen har interesse i at blive underrettet om, at varen er afsendt og udskilt, for at han kan indrette sig på modtagelsen af varen, når denne når frem, tegne forsikring for den del af transporten, for hvilken han bærer risikoen, og disponere over varen.

   Manglende underretning kan medføre tab for køberen, og sælgeren er efter omstændighederne ansvarlig for sådant tab. Undladelse af at opfylde meddelelsespligt er en misligholdelse, som kan danne grundlag for udøvelse af misligholdelsesbeføjelser, foruden krav om erstatning også efter omstændighederne ophævelse, jfr. art. 45 og *Motiverne* p. 89.

En sælger skal - på køberens *anmodning*[10] give køberen alle tilgængelige *oplysninger*, der er *nødvendige*[11] for at sætte køberen i stand til at tegne en *transportforsikring*[12] for varen, medmindre sælgeren *er forpligtet* til selv at tegne sådan forsikring,[13] jfr. stk. 3.

Bestemmelsen i *stk. 2* gælder i alle situationer, hvor sælgeren har pligt til at *sørge for*[14] varens forsendelse. Sælgeren skal i så fald indgå de nødvendige aftaler om transport af varen frem til bestemmelsesstedet[15] med *transport-*

10. En sådan særlig anmodning er ikke påkrævet i brancher, hvor der eksisterer en sædane, eller hvor der mellem parterne er skabt en praksis for, at sælgeren uden anmodning fremsender de nødvendige oplysninger, jfr. art. 9, stk. 1 og *Forarbejderne* p. 30.
11. Hvilke oplysninger, der er nødvendige for køberen, afhænger af de konkrete omstændigheder, men vil især være oplysning om hvilke varer, der skal forsendes, hvilke(t) transportmiddel(er), der anvendes, transportruten, afsendelsesstedet, afsendelsestidspunktet, bestemmelsesstedet, emballeringsmåden og transportindretningen (container/konventionel trafik).
12. Transportforsikring af varen kaldes i Danmark ofte vareforsikring, jfr. nærmere *Anders Hjulmand*: Transport, 2. udg. p. 243ff. Vareforsikring tegnes ofte på »all risks«-betingelser, jfr. *Kofoed og Aagaard-Hansen*: Sø- og anden transportforsikring, 1971 p. 122. De tilsvarende engelske betingelser er omtalt af Hardy *Rechnagel* i NFT 1984.316 ff.
13. Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis sælgeren er pligtig til at tegne vareforsikring på køberens vegne, som f.eks. hvor Incotermsklausulerne CIF og CIP er aftalt, eller hvis sælgeren bærer risikoen under hele transporten, som f.eks. hvor klausulen franco (købelovens § 65) eller Incotermsklausulen DDP er aftalt. Bestemmelsen finder kun anvendelse, såfremt køberen bærer risikoen for hele eller en del af transporten, og sælgeren ikke er forpligtet til at tegne forsikring til afdækning af denne risiko.
14. En pligt for sælgeren til at sørge for transporten kan fremgå af en aftalt leveringsklausul, f.eks. Incoterms CFR, CIF, DDP, DCP eller CIP, eller af en særlig aftale om transporten mellem parterne. Forsendelsespligten kan påhvile sælgeren, uanset om sælgeren skal betale transportomkostningerne, og uanset hvem af parterne, der bærer risikoen under transporten. Bestemmelsen finder bl.a. anvendelse på køb, hvor parterne har aftalt Incoterms FOA, idet sælgeren - ifølge pkt. A 3) - på køberens bekostning skal slutte befordringskontrakt for varen. Bestemmelsen finder derimod ikke anvendelse på FOB-køb, idet køberen ifølge denne klausul er forpligtet til at organisere transporten, dvs. f.eks. at befragte skib. Det aftales dog ofte som en fravigelse af klausulens normale betydning i FOB-køb, at sælgeren skal arrangere afskibningen. Bestemmelsen i art. 32, stk. 2 finder i så fald anvendelse, men fragten skal betales af køberen.
15. Såfremt der er tale om en successiv forsendelse, dvs. en forsendelse som udføres af flere transportører, skal sælgeren indgå transportaftaler om alle deltransporter frem til bestemmelsesstedet (det angivne sted). Ofte kontakter sælgeren en fragtformidler, f.eks. en speditør, og anmoder denne om at påtage sig opgaven. Bestemmelsesstedet kan være køberens forretningsadresse eller et andet aftalt sted, jfr. art. 31. Den af sælgeren indgåede fragtaftale skal oprettes på sædvanlige vilkår, således at der ikke påføres køberen større risiko og omkostninger, end det er sædvanlig ved lignende forsendelser af tilsvarende varer. Er det eksempelvis ikke sædvanligt at transportere varen på dæk, handler sælgeren i strid med bestemmelsen, hvis han indgår en sådan aftale med transportøren, sml. herved Sølovens § 91 og bl.a. UfR 1964.724 SH om færgeoverfart.

midler, som efter omstændighederne er passende, og på vilkår, som er sædvanlige for en sådan transport.[16] [17]

ARTIKEL 33

Sælger er forpligtet til at levere varen:

a) hvis en dato er fastsat i eller fremgår af aftalens bestemmelser, på denne dato,

b) hvis et tidsrum for levering er fastsat eller fremgår af aftalen, når som helst inden for dette tidsrum, medmindre det fremgår af omstændighederne, at køber kan fastsætte tidspunktet, eller

c) i alle andre tilfælde, inden rimelig tid efter aftalens indgåelse.

Bestemmelsen i art. 33 angår leveringstiden, idet den tager stilling til, hvornår sælgeren er forpligtet[1] til at levere varen til køberen. Det kan imidlertid ikke afgøres alene på grundlag af art. 33, om sælgeren har leveret rettidigt, fordi rettidig levering er levering af varen i rette tid og på *rette sted*.[2]

Det er en selvfølge, at sælgeren, hvis et *bestemt tidspunkt* for levering er fastsat i eller fremgår af aftalen, er forpligtet til at levere på dette tidspunkt. Dette er udtrykkeligt sagt i art. 33, litra a.[3] Sælgeren er i så fald både berettiget og forpligtet til at levere på dette tidspunkt uden nogen opfordring hertil

16. Om et transportmiddel er passende afgøres ud fra sikkerhedsmæssige, tidsmæssige og økonomiske synspunkter. Risikoen for, at en vare beskadiges under transporten er ofte større i konventionel trafik end i containertrafik. Skal varen frem hurtigst muligt, bør transporten foregå pr. fly, men dette er afhængigt af vægt og rumfang væsentligt dyrere end f.eks. søtransport.
17. Sælgerens ikke-opfyldelse af sine pligter vedrørende afsendelsen kan karakteriseres som en misligholdelse, som kan danne grundlag for at gøre de misligholdelsesbeføjelser, der er nævnt i art. 45, gældende.

---

1. Bestemmelsen i art. 33 tager ikke stilling til, om sælgeren er berettiget til at levere før tiden, men det fremgår af art. 52, stk. 1, at køberen i så fald kan afvise varen, sml. om dansk ret *Nørager/Theilgaard* p. 283 ff.
2. Har parterne f.eks. aftalt levering 1. september 1990 FOB Hamburg, skal sælgeren sørge for, at varen er kommet ind over skibssiden i Hamburg (senest) den 1. september.
3. At partens aftale går forud for Konventionens regler følger allerede af, at Konventionen i det hele er deklaratorisk, jfr. art. 6 og 30. Leveringstidspunktet anses også som fastsat, hvis den fremgår af en sædvane, eller af en praksis som har udviklet sig mellem parterne.

fra køberen. Bestemmelsen omfatter både tilfælde, hvor tidspunktet er fastsat til en *bestemt dato*, jfr. eksemplet i note 2, og hvor tidspunktet i aftalen er fastsat på *anden (nogenlunde) præcis måde*.[4]

Det er ikke ualmindeligt i aftalen at angive *et vist tidsrum*,[5] inden for hvilket levering skal ske. *Sælgeren* har i så fald *ret*[6] til at bestemme på hvilket tidspunkt - inden for det aftalte tidsrum - han vil levere,[7] medmindre det fremgår af omstændighederne,[8] at det er *køberen*, som kan fastsætte leveringstidspunktet.[9]

Såfremt der hverken er fastsat en bestemt dag som leveringstid, sidste retti-

4. Det kan f.eks. fremgå af kontrakten i form af en ordrebekræftelse eller andet, at sælgeren er forpligtet til at levere »på 30. dagen efter datoen på ordrebekræftelsen« eller på den første isfri dag i destinationshavnen, jfr. *Motiverne* p. 89. Kan leveringstidspunktet fastsættes entydigt og præcist af kontrakten eller af parternes optræden (art. 8), er sælgeren pligtig til at levere på denne dato. Om det er sælgeren eller køberen, der har foreslået tidspunktet, er uden betydning, blot tidspunktet er fastsat eller fremgår af aftalen. Har køberen betinget sig levering til bestemt tid, benævnes købet som et fixkøb, jfr. f.eks. om klausulen »Jan Fix 15/4« UfR 1977.1031 V. En aftale om, at varen skal leveres efter påkrav, uden ophold, prompte, omgående eller lignende, er ikke omfattet af litra a. Fortolkningen af sådanne udtryk kan være forskellig i forskellige brancher, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 155.
5. Tidsperioden kan f.eks. være angivet ved betegnelser som primo, medio og ultimo, jfr. den danske Kbl. § 68, stk. 1 og *Nørager/Theilgaard* p. 1085ff. Det ville være nærliggende at forstå i begyndelsen/midten/slutningen af på samme måde. Kbl. indeholder ikke hjælpemidler til fortolkning af andre betegnelser, såsom angivelse af et ugenummer (f.eks. uge 35).
6. Køberen har pligt til at modtage varen, uanset om han er interesseret heri, eller om han f.eks. ikke p.t. har brug for varen eller ikke har lagerkapacitet til dens opbevaring, jfr. art. 60.
7. Det er en almindelig obligationsretlig regel, at en valgmulighed normalt anses for at være givet i debitors interesse, jfr. *Ussing*: Aftaler p. 426 og *Gomard*: Obligationsret I s. 36. Bestemmelsen i art. 33, litra b svarer til Kbl. § 13.
8. Det har især betydning, hvad der er aftalt. Skal køberen efter aftalen aftage et vareparti inden for et angivet tidsrum, skal levering ske efter køberens ordre, eller skal køberen ifølge leveringsbetingelserne tilrettelægge transporten som f.eks. ved FOB-køb, indebærer dette normalt, at køberen kan fastsætte leveringstidspunktet.
9. Heraf følger, at sælgeren har pligt til inden for det pågældende tidsrum at levere på det tidspunkt, som køberen vælger. Køberen er efter omstændighederne forpligtet til at give sælgeren underretning om, hvad han vil bestemme. Spørgsmålet er ikke reguleret i Konventionen.

dige leveringstid eller et tidsrum i aftalen[10] skal sælgeren[11] levere varen *inden en rimelig tid*[12] *efter aftalens indgåelse.*[13]

Oversiddes leveringstiden efter art. 33, er sælgeren i *misligholdelse*, og køberen kan gøre de *misligholdelsesbeføjelser* gældende, som er angivet i art. 45.[14]

ARTIKEL 34

Skal sælger overgive dokumenter vedrørende varen, er han forpligtet til at overgive dem på det tidspunkt, på det sted og i den form, aftalen fastsætter. Har sælger overgivet dokumenter før det fastsatte tidspunkt, kan han indtil dette tidspunkt afhjælpe fejl og mangler i dokumenterne, såfremt udøvelsen af denne ret ikke medfører urimelig ulempe eller omkostning for køber. Køber bevarer dog sin ret til at kræve skadeserstatning efter bestemmelsen i denne konvention.

Sælgerens *hovedforpligtelse* er beskrevet i art. 30. Sælgeren skal levere og overdrage ejendomsretten til varen samt overgive de dokumenter, der vedrører varen. Art. 34 indeholder enkeltheder om forpligtelsen til at overgive doku-

10. Dvs. tilfælde, hvor der ikke er aftalt et leveringstidspunkt, jfr. litra a og b.
11. Sælgeren er også i denne situation pligtig til at levere uden særlig opfordring fra køberen. Sælgeren kan imidlertid ikke vente med at levere efter eget forgodtbefindende, men er pligtig til at levere varen inden en rimelig tid efter aftalens indgåelse. Det følger heraf, at det er sælgeren, som må tage initiativet til at foranledige varen leveret. Anderledes påkravsreglen i Kbl. § 12.
12. Hvad der forstås ved »rimelig tid«, må afgøres under hensyn til omstændighederne i det enkelte tilfælde. Omstændigheder, som har betydning, kan f.eks. være, at sælgeren efter aftalens indgåelse skal skaffe varen fra en anden leverandør eller fremstille varen (art. 3).
13. Udgangspunktet for beregningen af leveringstidspunktet er datoen for aftalens indgåelse. Indgåelsestidspunktet er bestemt i art. 23, under forudsætning af at Del II finder anvendelse.
14. En forsinkelse, der beror på køberens egne forhold, er ikke misligholdelse men fordringshavermora, jfr. art. 80 og 60.

menter vedrørende varer.[1] Reglerne i art. 34 finder kun anvendelse, hvor sælgeren er *pligtig* til at overgive dokumenter,[2] som vedrører *varen*.[3]

Bestemmelsen i art. 34 tager ikke stilling til, *hvilke dokumenter* sælgeren har pligt til at overgive. Parternes aftale og omstændighederne ved handlen er bestemmende herfor. Som en almindelig retningslinie kan siges, at køberen skal sættes i stand til at komme i besiddelse af varen på bestemmelsesstedet, få varen indfortoldet og have mulighed for at foretage reklamation over for sælgeren og hvis varen har været udsat for en transportskade over for transportøren og at anmelde skaden til det forsikringsselskab, der måtte have tegnet vareforsikring.[4] Af dokumenter, som en sælger kan være forpligtet til at overgive, kan nævnes dokumenter til brug for toldbehandling mm., jfr. CMR-lovens § 14, forsendelsesdokumenter,[5] *forsikringspolice*[6] og *konsulære dokumenter*.[7]

1. Placeringen af art. 34 i afsnittet om sælgerens pligter understreger den nære forbindelse, der er mellem pligten til at levere varen og overgivelse af dokumenterne, siges det i *Forarbejderne* p. 31.
2. Pligten til at overgive dokumenter vil almindeligvis følge af aftalen eller af sædvane, jfr. art. 9. Pligten kan fremgå af en mellem parterne aftalt leveringsklausul. I henhold f.eks. til CIF-klausulen er sælgeren pligtig til at tegne og betale vareforsikring. Sælgeren er også forpligtet til at overgive forsikringspolice til køberen på det tidspunkt og på det sted, som er bestemt i aftalen.
3. Bestemmelsen angår kun dokumenter vedrørende varen, ikke dokumenter, der alene angår køberens betalingsforpligtelse, f.eks. veksler på købesummen.
4. Jfr. *Forarbejderne* p. 31.
5. Det vigtigste dokument, som udfærdiges i forbindelse med sælgerens forsendelsesforpligtelse, er forsendelsesdokumentet, jfr. om dette dokument bl.a. Anders *Hjulmand*: Transport, 2. udg., p. 73ff og Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, p. 87ff. Om sælgeren er pligtig til at overgive forsendelsesdokument til køberen, afhænger af en lang række forhold af forskellig art. Sælgeren er pligtig til at overgive forsendelsesdokument til køberen, såfremt sælgeren har organiseret transporten for køberens regning. Ligeledes hvis det anvendte forsendelsesdokument som f.eks. et konnossement er et omsætningspapir eller et legitimationspapir, således at køberen må være i besiddelse af dokumentet, for at kunne få varen udleveret på bestemmelsesstedet, jfr. Søloven (Lbkg. nr. 141 af 1. april 1985) § 156, stk. 1. Såfremt en vare er solgt »kontant mod dokumenter«, CAD eller »Cash against document«, fremgår det af denne betalingsklausul, at sælgeren – som betingelse for at opnå betaling – skal overgive et forsendelsesdokument af sådan beskaffenhed, at sælgeren efter dets udlevering til køberen ikke kan råde over varen, jfr. for dansk ret Kbl. §§ 16 og 71. Denne egenskab har foruden konnossementet almindeligvis også (andre) internationale forsendelsesdokumenter, som CMR-fragtbrevet, jfr. nærmere CMR-lovens § 15, CIM-fragtbrevet og Airwaybill (AWB).
6. Jfr. note 2. Se nærmere om vareforsikringen Anders *Hjulmand*: Transport, 2. udg., p. 243 ff og Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, p. 104ff.
7. Som eksempler på andre dokumenter, som sælgeren ifølge aftalen kan være pligtig til at overgive til køberen, kan nævnes pakkelister, oprindelsescertifikater, kontrolcertifikater og vægtcertifikater, jfr. Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, p. 108. Herudover kan der f.eks. efter omstændighederne skulle leveres f.eks. kvalitetscertifikat og varedeklaration, brugsanvisning eller manualer.

De dokumenter, som sælgeren er pligtig til at overgive til fragtføreren, køberen eller andre, skal overgives til rette vedkommende på det *tidspunkt*,[8] på det *sted*[9] og i den *form*,[10] som er fastsat i aftalen.

Sælgeren er berettiget til at *afhjælpe fejl eller mangler* ved dokumenterne,[11] hvis dette kan ske

- *inden det fastsatte overgivelsestidspunkt*,[12] og
- afhjælpningen ikke medfører urimelig *ulempe* eller *omkostning* for køber.[13]

Retsvirkningen af, at sælgeren efterfølgende afhjælper uoverensstemmelserne i dokumenterne i overensstemmelse med art. 34 er, at køberen afskæres fra at hæve købet. Selv om sælgeren er berettiget til at afhjælpe uoverensstemmelserne i dokumenterne og faktisk har gjort dette, bevarer køberen dermed sin ret til at kræve *skadeserstatning* for tab som skyldes fejlen i dokumenterne efter konventionens almindelige bestemmelser om erstatning, jfr. art. 34, sidste pkt. og art. 45, stk. 1, litra b. »Efter bestemmelsen i denne konvention« er ikke en god oversættelse af originalteksterne. Bestemmelserne i 2. og 3. pkt. blev tilføjet under den diplomatiske konference i 1980 for at give sælgeren mulighed for før tiden for leveringen både at afhjælpe fejl og mangler ved varen, og uoverensstemmelser i dokumenterne.[14] Den danske Købelov indeholder i § 49 en bestemmelse om afhjælpning af mangler. En særlig regel om dokumentfejl findes ikke i Kbl. (Reglen i § 78 angår kun forbrugerkøb).

8. Tidspunktet kan for overgivelsen af de enkelte dokumenter være forskelligt. Et konnossement skal normalt overgives til køberen, senest på det tidspunkt, da varen kommer frem til bestemmelsesstedet, da køberen i modsat fald ikke kan få varen udleveret eller kun kan få varerne mod at stille garanti for transportørens udleveringsansvar, sml. Sølovens §§ 113 og 114 samt *Falkanger og Bull*: Innføring i Sjørett, 1988 s. 167 f.
9. Stedet vil almindeligvis være køberens adresse, medmindre køberen har anvist andet sted, eller andet sted fremgår af aftalen, f.eks. af en betalingsbetingelse CAD (Cash against Documents) hvoraf køberen kan indløse dokumenterne i en af sælgeren anvist bank, sml. *Stenov*: CAD, COD, 1980 s. 92f.
10. Er sælgeren i et FOB-køb ifølge aftalen forpligtet til at organisere transporten, skal sælgeren, såfremt ikke andet fremgår af aftalen, forlange et ombordkonnossement (Sølovens § 95), og overgive dette til køberen, således at denne ved modtagelsen af dokumentet kan kontrollere, om varen er leveret rettidigt.
11. Fejl kan bestå i, at sælgeren har fået udstedt en vareforsikring på andre forsikringsbetingelser end aftalt eller et almindeligt fragtbrev i stedet for et konnossement.
12. Sælgeren har ikke i almindelighed mulighed for at afværge køberens misligholdelsesbeføjelse, hvor sælgeren ikke har overgivet dokumenterne før det fastsatte tidspunkt, jfr. dog art. 48, der efter sin ordlyd angår alle sælgerens forpligtelser, også dokumentationspligten, sml. art. 30.
13. Det beror på en konkret vurdering, om afhjælpningen må antages at ville medføre urimelig ulempe og omkostning for køberen. Sælgeren har - efter bestemmelsens formulering - en bevisbyrde for, at afhjælpningen ikke medfører urimelig ulempe eller omkostning for køberen.
14. Jfr. *Honnold* p. 247.

AFSNIT II

Varens kontraksmæssighed (mangler) og tredjemandskrav

(Art. 35-44)

- Art. 35 angiver, hvilke pligter sælgeren har med hensyn til *varens kontraktmæssighed* (Conformity).
- Art. 36 angiver, hvilket *tidspunkt*, der er afgørende for bedømmelsen af, om varen er behæftet med en *mangel*.
- Art. 37 angiver, i hvilke situationer sælgeren har ret til at *afhjælpe en mangel*.
- Art. 38 angiver, hvornår køberen er pligtig til at *undersøge* varen.
- Art. 39 angiver, i hvilke situationer køberen er pligtig til at *reklamere* over mangler ved varen.
- Art. 40 angiver, i hvilke situationer sælgeren *ikke kan påberåbe sig art. 38 og 39*.
- Art. 41 angiver, at sælgeren er forpligtet til at levere en vare, der ikke er behæftet med en *retsmangel*.
- Art. 42 angiver, at sælgeren er forpligtet til at levere en vare, hvorover ingen tredjemand har en *immaterialrettighed*.
- Art. 43 angiver køberens *reklamationspligt* i henhold til art. 41 og 42.
- Art. 44 angiver køberens muligheder for at kræve *afslag* og *erstatning*, såfremt han har reklameret for sent.

ARTIKEL 35

1.

Sælger er forpligtet til at levere en vare af den mængde og kvalitet og svarende til den beskrivelse, der er fastsat i aftalen. Varen skal endvidere være emballeret eller pakket på den måde, som er fastsat i aftalen.

2.

Medmindre andet er aftalt mellem parterne, er varen kun mangelfri, hvis den:

a) er egnet til de formål, til hvilke varer af den angivne beskrivelse sædvanligvis vil blive anvendt,

b) er egnet til de særlige formål, som sælger udtrykkeligt eller stiltiende er blevet gjort bekendt med på tidspunktet for aftalens indgåelse, medmindre det fremgår af omstændighederne, at køber ikke regnede med, eller ikke med rimelighed kunne regne med sælgers faglige dygtighed og dømmekraft,

c) har den kvalitet, der svarer til en vareprøve eller model, som sælger har forelagt køber,

d) er emballeret eller pakket på en måde, der er sædvanlig for en sådan vare, eller, hvor en sådan måde ikke findes, på en måde, som er forsvarlig for at bevare og beskytte varen.

3.

Sælger er ikke ansvarlig for en mangel ved varen efter bestemmelserne i stk. 2, litra a-d, hvis køber på tidspunktet for aftalens indgåelse kendte eller ikke kunne have været uvidende om en sådan mangel.

De fleste konflikter mellem køberen og sælgeren angår *varens kontraktmæssighed*, idet køberen påstår, at varen er behæftet med en *mangel*, medens sælgeren påstår, at varen er kontraktsmæssig (mangelfri).

Hovedspørgsmålet i sådanne sager er at afgøre, *om* varen er behæftet med en mangel, eller om sælgeren har opfyldt sin pligt til at levere varer, der er i kontraktmæssig stand. Det beror på parternes aftale og på reglerne i art. 35, hvilke krav varen skal opfylde for at opfylde kontraktens krav (være kontraktsmæssig) og således ikke at være behæftet med faktiske mangler, dvs. mangler vedrørende mængde og kvalitet.[1]

Det fremgår af afsnittets overskrift, at konventionen sondrer mellem *fakti-*

1. Købeloven angiver kun for forbrugerkøb, men ikke for andet køb en definition af, hvornår der foreligger en mangel. Det er således overladt til domstolene at tage stilling til de spørgsmål, der er reguleret i art. 35, jfr. herom *Gomard*: Obligationsret I p. 151 ff og *Nørager/Theilgaard*: p. 698 ff. Definitionen af mangler i forbrugerkøb i Kbl. § 76 er dog i det væsentlige anvendelig på alle køb, jfr. *Gomard*: op. cit. p. 154 og Betænkning om forbrugerkøb nr. 845/78 p. 31ff. Bestemmelsen svarer til UCC § 2-313 til 315.

ske mangler,[2] der beskrives med det spejlvendte begreb »varens kontraktmæssighed«, og *retlige mangler*,[3] som benævnes som »tredjemands krav«. Anvendelsesområdet for art. 35 er faktiske mangler og indholdet af art. 35 svarer i hvert fald i det væsentlige til mangelsbegrebet i dansk ret, jfr. *Motiverne* p. 92.

Bestemmelsen fastslår i stk. 1, at sælgeren er forpligtet til at levere den vare, som er angivet i *aftalen*.[4] [5] Varen skal i henseende til *mængde*,[6] *kvalitet*[7] og *beskrivelse*[8] opfylde de krav, der fremgår af aftalen.[9] Varen skal også være *emballeret* eller *pakket*[10] på en måde, som er bestemt i aftalen.

2. En mangel betegnes som en faktisk mangel, når varen i fysisk henseende afviger fra de krav, som sælgeren har tilsagt eller køberen er berettiget til at stille. Faktiske mangler kan være kvantitets- eller kvalitetsmangel, jfr. art. 51 og 52, stk. 2 samt Kbl. § 50. Bestemmelsen i art. 35 omfatter begge former for mangler. Bestemmelsen omfatter også en såkaldt kommerciel mangel, dvs. en mangel, der gør, at varen ikke præsterer det afkast, som køberen kunne forvente.
3. Vanhjemmel, hvor sælgeren på grund af manglende kompetence ikke kan overdrage køberen den tilsagte ret over varen, jfr. art. 30, kaldes en retlig mangel.
4. Er varen nærmere specificeret i aftalen, beror mangelsbedømmelsen herpå. Se om betydningen af sælgerens tilsikring, garanti og forbehold efter dansk ret *Gomard*: Obligationsret I p. 181 ff og *Nørager/Theilgaard*: p. 708, 714 og 719.
5. Konventionens mangelsbegreb er først og fremmest konkret, idet det i første række beror på en fortolkning af den enkelte aftale og de konkrete omstændigheder vedrørende aftalens indgåelse, om varen er mangelfuld, og kun hvor aftalen tier på almindelige retningslinier, finder det abstrakte mangelsbegreb ifølge art. 35, stk. 2, litra a anvendelse, jfr. *Ussing*: Køb p. 121.
6. Mængden vil almindeligvis fremgå af en angivelse af vægt, volumen eller styk, men kan angives på enhver - forståelig - måde.
7. En vares kvalitet udtrykkes normalt ved en beskrivelse af dens egenskaber. Mangelsreglerne giver køberen den mest effektive beskyttelse, hvis beskrivelserne af varens egenskaber er målbare, således at f.eks. en maskines beskaffenhed eller dens mindste ydeevne (et funktionskrav) beskrives ved éntydige (talmæssige) størrelser.
8. Bestemmelsen omfatter alle forhold vedrørende varen, som er fastsat i aftalen. Angivelser af mængde og kvalitet er blot - væsentlige - eksempler. I *Motiverne* gives udtryk herfor på den måde, at art. 35 ikke er udtømmende, idet varen også i øvrigt skal svare til, hvad parterne har aftalt, jfr. p. 90. Parterne kan f.eks. have aftalt, at varen skal opfylde de krav, som myndighederne i et bestemt land stiller til varen.
9. En mere eller mindre detaljeret varebeskrivelse er påkrævet, for at køberen kan tage stilling til, om han ønsker at købe varen. En varebeskrivelse er ofte et væsentligt led i salgsforhandlingerne og af køberens beslutningsgrundlag. Varebeskrivelsen har også efter art. 35 betydning for køberen, såfremt han vil påberåbe sig, at varen er behæftet med en mangel. Køberen har bevisbyrden for, at varen ikke er kontraktsmæssig.
10. En særlig emballerings- og pakkemåde aftales ofte kun, hvis varen kræver særlig behandling. Er varen farlig, skal visse sikkerhedsforskrifter være opfyldt, jfr. *Gomard/Skovby*: Vejtransport af farligt gods, 1982, p. 26ff (anmeldt af Hardy *Rechnagel* i Advokaten 1983.87f). Emballering vedrører beskyttelsen af selve varen eller dele heraf, medens pakkemåde vedrører stuvningen af varerne i større enheder, såsom paller og containere.

Stk. 2 angår de tilfælde, hvor parterne ikke i detaljer har aftalt, af hvilken beskaffenhed eller hvilke egenskaber varen skal være eller have. Bestemmelsen indeholder fire regler. De tre (litra a-c) handler om selve varen, medens litra d handler om emballeringen af varen. Litra a har karakter af en overordnet generel regel med et bredt anvendelsesområde.[11]

Litra a finder især anvendelse, hvor varen i kontrakten blot er beskrevet i generelle vendinger, og varens egenskaber ikke har været diskuteret eller kun sparsomt diskuteret under aftaleforhandlingerne. Sælgeren er i så fald pligtig til at levere en vare, der er egnet til de *formål*,[12] til hvilke varer af den *angivne beskrivelse*[13] *sædvanligvis*[14] anvendes.[15]

Litra b angår tilfælde, hvor sælgeren *udtrykkeligt* eller *stiltiende*[16] på

11. Kvantitetsmangler er i princippet omfattet af art. 35, men aftaler indeholder som oftest bestemmelser herom. Skulle aftalen ikke indeholde en bestemmelse, hvor meget sælgeren er pligtig til at levere, men er aftalen dog bindende, er litra a formentlig anvendelig, således at sælgeren er forpligtet til at levere en sædvanlig eller rimelig mængde, sml. art. 9.
12. Bedømmelsen af, om varen er egnet, er generel og bygger på forventningen hos køberen eller en fornuftig person i hans sted (art. 8, stk. 3) om, at varen har den brugbarhed, som er almindelig for varer af den beskrevne art.
13. Den generelle bedømmelse af, om en vare er behæftet med en mangel, påvirkes af beskrivelsen i aftalen af varen. Mangelsbedømmelsen må, selv om varens egenskaber kun sparsomt er angivet i aftalen, foretages med udgangspunkt i en fortolkning af de sparsomme oplysninger. Oplysninger, f.eks. om prisen og om købet vedrører nye eller brugte varer, øver således indflydelse på mangelsbedømmelsen, jfr. *Gomard*: Obligationsret I p. 156 f og *Nørager/Theilgaard*: p. 723f og p. 707f. Oplysninger fra sælgerens side i forbindelse med salgsforhandlingerne, herunder det af sælger under forhandlingerne anvendte brochurematerialе kan tillægges betydning som fortolkningsbidrag, jfr. *Gomard*: op. cit. p. 137 og 181 ff samt *Nørager/Theilgaard*: p. 710 ff.
14. Sælgerens forventning om, at køberen alene vil anvende varen til et af flere normale formål, har ikke betydning for mangelsbedømmelsen. Sælgeren må oplyse køberen om, hvad varen egner sig til, såfremt han har en særlig forventning om varens anvendelse. Køberen kan ikke forvente, at varen kan anvendes til et specielt formål, og som ligger uden for det, der kan betegnes som normal anvendelse. I denne situation påhviler det køberen at indhente oplysninger og sælgerens tilsagn om, at varen kan anvendes til det specielle formål.
15. Såfremt der ikke er særlige holdepunkter i aftalen for, hvilke egenskaber varen skal være i besiddelse af, må afgørelsen bero på, om varen har den brugbarhed og værdi, som er almindelige for varer af den pågældende art, jfr. *Ussing*: Køb p. 123. Udgangspunktet er den almindelige betegnelse for varer, herunder de normer som opstilles inden for visse brancher og den almindelige opfattelse af, hvad der forstås ved en almindelig god handelsvare af den pågældende art, jfr. *Forarbejderne* p. 29, *Honnold* p. 252 og *Bianca*: Commentary p. 274. En vare er normalt behæftet med en mangel, hvis den ikke opfylder de offentligretlige kvalitets- og normkrav, som gælder på det sted, hvor varen skal anvendes. Såfremt varen er købt med videresalg for øje, og sælgeren er informeret herom, gælder det dog kun i sædvanligt eller rimeligt omfang, jfr. *Forarbejderne* p. 32.
16. Konventionen stiller heller ikke her krav om skriftlighed. Afgørende er alene om sælgeren er blevet gjort bekendt med de særlige formål, sml. art. 11. Køberen har bevisbyrden herfor.

aftaleindgåelsestidspunktet[17] er blevet gjort *bekendt* med,[18] at varen forventes at blive brugt til eller være egnet til et eller flere *særlige formål.*[19] Varen er i så fald mangelfuld, hvis den er uegnet til sådan anvendelse, medmindre det fremgår af omstændighederne, at køberen ikke regnede med, eller ikke med rimelighed kunne regne med sælgerens *faglige dygtighed* og *dømmekraft.*[20]

Litra c foreskriver, at har sælgeren *forelagt*[21] køberen en *vareprøve* eller *model,*[22] er sælgeren pligtig til at levere en vare af samme kvalitet.

Litra d foreskriver - som konventionen i øvrigt i en deklaratorisk regel[23] - at sælgeren skal *emballere* eller *pakke* varen. Emballerings- og pakkemåden

17. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse.
18. Køberen har en oplysningspligt og i almindelighed også en bevisbyrde, således at den særlige anvendelse af varen kun øver indflydelse på mangelsbedømmelsen i det omfang, at køberen har givet oplysning herom overfor sælgeren. Har f.eks. køberen bestilt et specielt bor, som efter køberens oplysning skal anvendes i metal, øver det ikke indflydelse på mangelsbedømmelsen, at det er køberens hensigt at anvende boret til at bore i hærdet stål, medmindre køberen har gjort sælgeren bekendt med den påtænkte anvendelse, jfr. *Motiverne* p. 91 og *Bianca*: Commentary p. 275 f.
19. Køberen kan eksempelvis have nævnt, at den leverede maling, skal anvendes til at male skibsskrog med udenbords, og at skibet skal sejle mellem Danmark og Grønland. Sælgeren kender i så fald den specielle anvendelse. Bestemmelsen udtaler sig ikke om, hvorvidt sælgeren efter omstændighederne er forpligtet til at indhente oplysninger fra køberen om den påtænkte anvendelse, men i visse situationer er en sælger forpligtet til at stille spørgsmål, for at undgå fejllevering. Det vil f.eks. formentlig være relevant for levering af skibsmaling at spørge om, hvilket materiale, jern, træ eller glasfiber, skibsskroget er lavet af.
20. Sådanne situationer vil kunne forekomme, hvis køberen bestiller en højt udviklet komponent til en drejebænk hos en fabrikant af landbrugsmaskiner, idet køberen må formode, at fabrikanten ikke besidder en særlig sagkundskab på det specielle område. Ligeledes hvis køberen bestiller en vare af et bestemt mærke, og som køberen ved, at sælgeren ellers ikke fører, jfr. *Motiverne* p. 91.
21. Ordet »forelagt« er en oversættelse af det engelske begreb »held to« og franske »présentée«. Art. 35, stk. 2, litra c stiller ikke krav om, at køberen skal have været i besiddelse af vareprøven eller modellen. Køberen kan påberåbe sig litra c blot sælgeren har henvist til vareprøven på en måde der viser hensigt til at levere en vare svarende hertil, jfr. art. 8 og *Honnold* p. 254. Opstår der tvist mellem parterne, om den leverede vare er i overensstemmelse med den prøve, der er forelagt eller henvist til, påhviler bevisbyrden herfor den part, som påberåber sig prøven. Sælgeren ikke altid forpligtet til at levere en vare, der er 100% identisk med prøven, jfr. *Bianca*: Commentary p. 276.
22. Bestemmelsen omhandler kun sælgerens vareprøver og modeller. Hvis køberen har fremlagt vareprøver, bedømmes afvigelser mellem prøven og varen ikke efter litra c, men snarere litra b, jfr. *Motiverne* p. 91. En prøve har kun betydning for bedømmelsen af de egenskaber, som prøven tilsigter at vise. Har sælgeren f.eks. præciseret, at fremlagte tekstiler er farveprøver, kan prøven ikke uden videre skabe en berettiget forventning hos køberen om prøvernes egenskaber i øvrigt, f.eks. om kvaliteten af vævningen.
23. Køberen er ikke forpligtet til at pakke og emballere varen, såfremt dette særligt fremgår af aftalen.

skal være den, der er *sædvanlig*[24] for en sådan vare, eller hvor der ikke findes en sådan måde, på en måde som er forsvarlig for at bevare og beskytte varen. Afgørende for, om køberen kan gøre mangelsbeføjelser gældende på grund af mangelfuld emballage, er, om sælgeren har misligholdt sin forpligtelse med hensyn til emballeringen, enten ved ikke at have emballeret varen, ved at have emballeret varen utilstrækkeligt, eller ved at have anvendt en forkert emballeringsmåde, der f.eks. bevirker, at køberen ikke kan videresælge varen som planlagt.[25] Sælgerens pligt til at emballere varen indebærer dermed ikke, at køberen kan gøre mangelsbeføjelser i tilfælde af at emballagen er blevet beskadiget under transporten, gældende.[26] Om tidspunktet for mangelsbedømmelsen gælder også i denne relation art. 36.

Stk. 3 udtaler, at sælgeren *ikke er ansvarlig*[27] for en mangel efter bestemmelserne i *stk. 2*,[28] hvis køberen på tidspunktet for *aftalens indgåelse*[29] *kendte* eller *ikke kunne have været uvidende* om en sådan mangel.[30] Uanset udtrykket »ikke er ansvarlig« betyder bestemmelsen formentlig, at varen ikke anses som mangelfuld, dersom køberen er bekendt med dens egenskaber og indretning, sml. reglen i Kbl. § 76, stk. 2.

Det er ikke sagt i art. 35, at varen ikke antages at lide af en »mangel«, hvis dens tilstand skyldes *køberens egne forhold*.[31] Ved bestillingskøb, hvor bestilleren (køberen) har meddelt specifikationer vedrørende konstruktion og

24. Bedømmelsen er konkret og afhænger af momenter, såsom varens art, destinationen og transportmåden, jfr. *Bianca*: Commentary p. 277.
25. Jfr. *Motiverne* p. 91 f.
26. Hvem af parterne, der bærer risikoen for, at emballagen og/eller varen bliver beskadiget under transporten, beror på reglerne i art. 66-70.
27. Hermed menes, at køberen ikke kan gøre nogen mangelsbeføjelse, ejheller f.eks. forholdsmæssigt afslag, gældende overfor sælgeren.
28. Bestemmelsen angår ikke sådanne egenskaber, som varen i henhold til parternes udtrykkelige aftale skal have, idet parternes mening i så fald er afgørende, hvorefter sælgeren skal fjerne fejlen, finde fejlfri varer frem eller lign., sml. *Motiverne* p. 92.
29. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse.
30 Bestemmelsen finder både anvendelse på forhold som køberen kender og forhold som køberen kan være uvidende om. Den sidstnævnte passus tager sigte på situationer, hvor der er en høj grad af sandsynlighed for, at køberen kendte den pågældende omstændighed, eller måske at køberen groft har forsømt at udnytte en let mulighed for at skaffe sig viden. Reglen i art. 35, stk. 3 er ikke en caveat emptor-regel, en sådan bestemmelse findes ikke i Konventionen. Art. 35, stk. 3 afviger iøvrigt fra Kbl. § 47, der pålægger køberen en aktiv undersøgelsespligt før kontraheringen, ved at ikke enhver form for »burde viden« hos køberen afskærer misligholdelsesbeføjelser, men kun en særlig høj grad af uagtsomhed. Udtrykket »ikke kunne have været udvidende om« ligger formentlig tæt op af forsæt og grov uagtsomhed, jfr. *Motiverne* p. 92 og *Honnold* p. 256.
31. Jfr. *Ussing:* Obligationsrettens alm. del. p. 58.

materialer, vil køberens egne forhold ofte udelukke, at køberen kan gøre mangelsbeføjelser gældende.

Bevisbyrden for, om varen er mangelfuld,[32] påhviler *køberen*, når denne har modtaget varen. Afviser køberen derimod at modtage varen under henvisning til, at varen er mangelfuld, påhviler det i almindelighed sælgeren at føre bevis for, at varen ikke er behæftet med de påståede mangler.[33]

ARTIKEL 36

1.
Sælger er ansvarlig efter aftalen og bestemmelserne i denne konvention for mangler, der findes på det tidspunkt, da risikoen overgår til køber, selv om manglen først viser sig senere.

2.
Sælger er også ansvarlig for mangler, som opstår efter det tidspunkt, der er nævnt i stk. 1, og som skyldes en misligholdelse af en hvilken som helst af hans forpligtelser, herunder en misligholdelse af en garanti for, at varen inden for en periode vil forblive egnet til et almindeligt eller et særligt formål eller vil bevare nærmere angivne egenskaber eller karakteristika.

Bestemmelsen i art. 36 angiver, hvilket tidspunkt, der er relevant for bedømmelsen af, om varen er behæftet med en mangel. Bestemmelsen svarer til Kbl. § 44.

Sælgeren hæfter for mangler ved varen, som findes på det tidspunkt, da *risikoen overgår til køberen*,[1] også selvom manglen først viser sig senere, jfr. stk.1 i.f.[2] Bestemmelsen har for så vidt angår forringelser (af varen) eller be-

32. På det tidspunkt som fremgår af art. 36.
33. Jfr. *Ussing:* Køb p. 129.

1. Reglerne om risikoens overgang er dog udformet på forskellig måde i Konventionen og i den danske Kbl. Bestemmelserne, der findes i art. 66-70 i Konventionen, er ikke knyttet til levering, men til overgivelse til første transportør med henblik på videreforsendelse til køberen i overensstemmelse med købeaftale. Dette svarer imidlertid til levering både efter art. 31 og efter Kbl. § 10.
2. Det er i almindelighed køberen, som har bevisbyrden for, at manglen var til stede på det tidspunkt, da risikoen overgik til ham, jfr. *Bianca*: Commentary p. 287 f.

skadigelser kun *selvstændig betydning* ved siden af art. 66-70, dersom manglen skyldes varens egen beskaffenhed.[3] Skyldes manglen sælgerens forsømmelse[4] eller en hændelig begivenhed,[5] er forholdet reguleret af art. 66-70.

Hovedreglen efter art. 36, stk. 1 kan være *fraveget ved aftalen*. En af sælgeren stillet garanti for varens egenskaber kan efter omstændighederne have virkning som en udskydelse af tidspunktet for mangelsbedømmelsen, således at sælgeren indestår for varens egenskaber i en periode efter risikoovergangen.[6]

Sælgeren hæfter efter art. 36, stk. 2 også for mangler, som er opstået *efter*,[7] at risikoen er gået over på køberen, såfremt:

- sælgeren *misligholder* en af ham stillet *varegaranti*[8] inden for garantiperioden,[9] eller
- *iøvrigt* gør sig skyldig i en *misligholdelse* af *nogen af* sine forpligtelser.[10]

Det er ikke nævnt i art. 36, at en »mangel« kan opstå som følge af *køberens egne forhold*. I så fald foreligger der ikke misligholdelse fra sælgerens side, selv om skaden af køberen er påført varen inden risikoovergangen.

3. En forringelse af varens mængde eller egenskaber, som skyldes varens egen beskaffenhed, kan f.eks. opstå ved, at varen svinder eller fordærves.
4. En forsømmelse fra sælgerens side inden risikoovergangen vil som oftest medføre, at manglen er til stede allerede på dette tidspunkt. I så fald finder stk. 1 anvendelse. Er forsømmelsen udvist efter risikoovergangen, hvilket i almindelighed vil forudsætte, at sælgeren fortsat er i besiddelse af varen eller efterfølgende skal foretage yderligere opfyldelsesforanstaltninger, f.eks. montering, finder stk. 2 anvendelse.
5. En begivenhed, der hverken skyldes sælgerens eller køberens forhold, er hændelig.
6. Tidspunktet for mangelsbedømmelsen kan være fraveget ved en standardklausul, f.eks. af klausulen »net landed weights«. Klausulen betyder, at prisen beregnes på grundlag af varens vægt ved losning fra skib på bestemmelsesstedet ifølge fragtaftalen, således at sælgeren bærer risikoen for svind under transporten, men sælgeren bærer ikke øvrige transportrisici, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 94.
7. Det er ikke en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at manglen kan karakteriseres som skjult på tidspunktet for risikoovergangen.
8. En varegaranti kan være indeholdt i en standardkontrakt, f.eks. Almindelige leveringsbetingelser NL 85, pkt. 21ff og UN 188, pkt. 9.
9. En »periode« kan være fastsat på anden måde end ved en tidsangivelse. Garantien kan f.eks. gå ud på, at varen er i stand til at køre 120.000 km eller at udføre mindst 175 mill. omdrejninger.
10. Hermed præciseres, at skaden ikke behøver at være indtruffet før risikoens overgang, dersom skaden er opstået ved sælgerens misligholdelse af en eller flere af sine pligter.

ARTIKEL 37

Såfremt sælgeren har leveret varen, før den aftalte leveringstid er kommet, kan han indtil dette tidspunkt levere manglende dele eller erstatte manglende mængder i den leverede vare, eller levere varer til erstatning for leverede mangelfulde varer, eller afhjælpe mangler ved de leverede varer, forudsat at udøvelsen af denne ret ikke bevirker urimelig ulempe eller urimelige omkostninger for køber. Køber bevarer dog sin ret til at kræve skadeserstatning efter bestemmelserne i denne konvention.

Hver af parterne kan *hæve* aftalen, såfremt den anden part væsentligt har misligholdt sine forpligtelser, jfr. art. 49 og 64, smh. med art. 25. Ophævelsen af en aftale kan imidlertid påføre - oftest iøvrigt for sælgeren - store økonomiske tab og bevirke spild af værdi. Såfremt det er muligt for sælgeren at gøre sin misligholdelse »god« igen, uden at køberen dermed påføres urimelig ulempe eller omkostning, er det hensigtsmæssigt, at køberens hæveadgang udelukkes. Udfra sådanne betragtninger er der, ligesom i art. 34 om dokumentationsforpligtelsen i art. 37 om leveringsforpligtelsen, givet sælgeren *ret*[1] til at *afhjælpe*[2] mangler ved varen, hvorved køberens hæveadgang kan udelukkes.

Konventionen indeholder to typer af bestemmelser, der giver sælgeren ret til afhjælpning. *Art. 34 og 37* tillader afhjælpning i vidt omfang, såfremt dette kan ske, *før* den aftalte leveringstid er kommet, medens art. 48 i begrænset omfang tillader afhjælpning *efter leveringstidspunktet*.

Art. 37 sætter snævre *tidsmæssige grænser* for sælgerens afhjælpningsret. Sælgeren har - ifølge bestemmelsen - kun ret til at afhjælpe manglen, såfremt sælgeren har leveret varen til køberen på det aftalte leveringstidspunkt,[3] og

1. Bestemmelsen i art. 37 står i kapitel II om sælgerens pligter, men art. 37 pålægger ikke sælgeren en pligt til at foretage afhjælpning, jfr. ordet »kan« (may). Bestemmelsen i art. 37 tager ikke stilling til, om køberen er pligtig til at modtage en vare, som fremsendes til ham før det aftalte leveringstidspunkt. Dette spørgsmål er omtalt i art. 52.
2. Bestemmelsen i den danske Kbl. § 49 hjemler sælgeren en begrænset afhjælpningsret. Bestemmelsen i § 49 gælder både for levering før det aftalte leveringstidspunkt og for levering efter dette tidspunkt. Indholdet i Kbl. § 49 svarer i det væsentlige til Konventionens bestemmelser i art. 37 og 48, jfr. *Motiverne* p. 93. Bestemmelsen svarer til UCC § 2-508.
3. Bestemmelsen angår ikke sælgerens »afhjælpningsret« før den faktiske levering, da sælgeren - i ubegrænset omfang - kan foretage de foranstaltninger, som er nødvendige for at levere kontraktsmæssige varer.

afhjælpningen kan ske *før* dette tidspunkt.[4] Når sælgeren leverer før tiden, kan køberen vælge mellem at tage imod levering af varen eller at afvise den, jfr. art. 52, stk. 1. Kun hvis køberen vælger at *modtage varen*, kan art. 37 finde anvendelse.[5] Såfremt køberen nægter at modtage varen, men forlanger at få denne leveret til aftalt tid, kan sælgeren naturligvis i den mellemliggende periode foretage den »afhjælpning«, som er nødvendig for at levere kontraktmæssigt. En sådan afhjælpning er ikke omfattet af art. 37.

Bestemmelsen i art. 37 angår efter sin placering i konventionen kun *faktiske mangler* ved varen. Afhjælpningen kan forekomme i form af levering af *manglende dele* i stedet for *manglende mængder*,[6] levering af varer i stedet for *mangelfulde varer*,[7] eller *afhjælpning af mangler* ved de leverede varer.[8]

Sælgeren har ret til at foretage de ovennævnte afhjælpningsforanstaltninger, under forudsætning af at afhjælpningen ikke medfører *urimelig ulempe* eller *urimelig omkostning*[9] for køberen.

Såfremt sælgeren er berettiget til at foretage afhjælpning, og afhjælpning faktisk er sket med et positivt resultat,[10] har sælgeren dermed opfyldt sine

4. Afhjælpningsforanstaltningerne skal ifølge bestemmelsens formulering være tilendebragt senest på det tidspunkt, da sælgeren var pligtig til at levere.
5. Modtager køberen varen før tiden for rettidig levering er udløbet, fordi køberen ifølge aftale er forpligtet til at modtage varen inden for en periode, er sælgeren efter omstændighederne bundet af det af ham valgte leveringstidspunkt, således at dette tidlige tidspunkt anses for leveringstidspunkt. I så fald kan afhjælpning ikke finde sted efter art. 37, men kun efter den mere restriktive art. 48. Hvor der er aftalt et tidsrum for levering efter art. 33, litra b, afskærer sælgerens valg af leveringstidspunkt ham fra at foretage afhjælpning efter art. 37 i den resterende del af perioden.
6. Mangler der i det leverede vareparti dele eller mængder, kan situationen karakteriseres både som en mangel ved leveringen og som en delvis udeblivelse (forsinkelse) af leveringen. Konventionen betragter denne situation, som en mangel ved leveringen (kvantitetsmangel), sml. om sondringen kvantitetsmangel og partiel mora i dansk ret Kbl. § 50. Formen for afhjælpning er ifølge art. 37 efterlevering. Sælgeren har ret til efterlevering både i species- som genuskøb, jfr. for dansk ret *Ussing*: Køb, p. 113. Konventionen sondrer ikke mellem disse to former for køb.
7. Afhjælpning sker ifølge art. 37 ved omlevering.
8. Afhjælpning sker ifølge art. 37 ved udbedring (reparation). Udbedring er den eneste mulige afhjælpning i specieskøb. I genuskøb kan også efterlevering og omlevering forekomme.
9. Køberen kan afvise sælgerens krav om at foretage afhjælpning, hvis f.eks. afhjælpningen af en mangel ved en maskine, som indgår i en produktionsproces, vil medføre et produktionsstop af betydelig varighed, der vil være til urimelig ulempe og omkostning for køberen, jfr. *Honnold* p. 270f og *Bianca*: Commentary, p. 293. Køberen kan under samme betingelser som efter art. 37 afvise sælgerens afhjælpningstilbud *efter* leveringstidspunktet, jfr. art. 48.
10. Den afhjælpning, som sælgeren er berettiget til at foretage, kan foretages af en eller flere gange, såfremt afhjælpningen kan afsluttes før det aftalte leveringstidspunkt, og afhjælpningen ikke påfører køberen urimelig ulempe og omkostning.

forpligtelser, således at køberen ikke kan gøre[11] misligholdelsesbeføjelser gældende. Selv om imidlertid en afhjælpning ikke er til urimelig ulempe eller omkostning for køberen, vil afhjælpningen dog ofte påføre køberen *visse omkostninger*. Køberen har i så fald ret til at kræve sine omkostninger erstattet efter bestemmelserne i konventionen, jfr. art. 37, sidste pkt.[12] [13] Er varen også efter et forsøg på afhjælpning fortsat mangelfuld, kan køberen gøre samtlige misligholdelsesbeføjelser gældende, som er hjemlet ham ifølge aftalen eller konventionen, medmindre afhjælpning kan ske ifølge art. 48.

ARTIKEL 38

1.

Køber skal undersøge varen eller foranledige den undersøgt, så hurtigt som det efter omstændighederne er muligt.

2.

Såfremt varen ifølge aftalen skal sendes, kan undersøgelsen udskydes, til efter varen er ankommet til sit bestemmelsessted.

3.

Såfremt varen bliver omdirigeret, mens den er undervejs, eller den bliver videresendt af køber, uden at denne har rimelig adgang til at undersøge varen, og såfremt sælger ved aftalens indgåelse vidste eller burde have vidst, at varen muligvis ville blive omdirigeret eller videresendt, kan undersøgelsen udskydes, til efter varen er ankommet til sit nye bestemmelsessted.

11. Dette indebærer næppe, at køberen i alle tilfælde, hvor sælgeren i henhold til art. 37 er berettiget til at foretage afhjælpning, er afskåret fra at påberåbe sig misligholdelsen, før køberen har konstateret, om sælgeren tilbyder og faktisk når at afhjælpe før det aftalte leveringstidspunkt. Køberen kan ejheller udsætte sin undersøgelse af den modtagne vare, jfr. art. 38, og i givet fald at reklamere, jfr. art. 39, indtil leveringstidspunktet er kommet.
12. Køberen kan først og fremmest kræve erstatning for det tab, som han har lidt ved, at varen var behæftet med en mangel, dvs. det tab, som er påført ham fra den faktiske levering, og indtil afhjælpningen er foretaget. Dette vil typisk være krav på erstatning for tab, som måtte være påført køber på trods af afhjælpningen, såsom afsavnserstatning for perioden indtil manglen er afhjulpet, jfr. *Ussing*: Køb p. 145. Om køberen også kan kræve erstatning for yderligere tab, som påføres ham ved afhjælpningsforanstaltninger, og som ikke er dækket af en afsavnserstatning, har bestemmelsen ikke taget udtrykkelig stilling til. *Honnold* anfører, at køberen har krav på erstatning for enhver omkostning, der er påført køberen ved afhjælpningen og manglen, jfr. p. 272 og ligeså *Motiverne* p. 92f.
13. Erstatningskravet efter art. 37 er et misligholdelseskrav, idet det er omfattet af Konventionens almindelige regler om sådnne krav, bl.a. af reklamationsregler i art. 39.

Art. 38-40 og 44 indeholder regler om køberens pligt til at undersøge varen efter modtagelsen og reklamere som betingelse for, at køberen kan påberåbe sig faktiske mangler ved de leverede varer.[1]

Art. 38 pålægger køberen at foretage en *undersøgelse* af varen for at kontrollere, om varen er i kontraktmæssig stand. Retsvirkningen af, at varen ikke af køberen undersøges med den nødvendige grundighed og (foreskrevne) hurtighed, og derfor ikke reklamerer rettidigt, fremgår ikke af art. 38, men af art. 39. Tidspunktet for den i art. 38 krævede undersøgelse er *begyndelsestidspunktet for reklamationsfristen* ifølge art. 39. Såfremt køberen ikke har undersøgt varen med den i art. 38 foreskrevne hurtighed, vil køberen ofte ikke nå at reklamere rettidigt efter art. 39 og derfor lide et tab.

Tidspunktet og stedet for undersøgelsespligten afhænger primært af, hvad der er aftalt mellem parterne, navnlig om hvornår, hvor og hvordan levering skal ske.[2] Undersøgelsespligten er knyttet til den *faktiske* levering, således at køberen skal foretage undersøgelsen, så snart han har mulighed herfor, også selv om sælgeren leverer for tidligt eller for sent, hvad enten dette skyldes sælgerens eller køberens forhold.

Hovedreglen i art. 38, stk. 1 er, at undersøgelsen skal ske så *hurtigt*, som det *efter omstændighederne* er muligt. Det vil almindeligvis sige på det sted og det tidspunkt, hvor varen bliver *leveret*, og hvor køberen har mulighed for at komme i besiddelse af varen.[3] Undersøgelsen kan foretages af køberen og hans folk eller af andre («foranledige den undersøgt«).[4]

En *praktisk modifikation af hovedreglen* følger af art. 38, stk. 2, hvorefter

1. Art. 38 angår kun retlige mangler ved varen. Retlige mangler er omhandlet i art. 41-43 samt art. 44, der er en fællesregel for faktiske og retlige mangler. Indholdet af art. 38 stemmer i det væsentlige med Kbl. § 51 og UCC § 2-513.
2. Har parterne f.eks. aftalt Incoterms EXW (ex works) primo januar, er køberen pligtig til at afhente varen hos sælgeren senest den 10. januar, og køberen vil normalt være pligtig til at undersøge varen i forbindelse med afhentningen eller kort derefter.
3. Bestemmelsen i art. 38, stk. 1 er af generel karakter. Fastsættelsen af tidspunktet for undersøgelsen beror på de konkrete omstændigheder, såsom de praktiske muligheder for køberen for at foretage undersøgelsen, varens art og praksis i den pågældende branche. Undersøgelsen skal i særlige tilfælde foretages allerede på afsendelsesstedet, dersom køberen har mulighed for at foretage en nærmere undersøgelse der, f.eks. i tilfælde hvor køberen selv afhenter varen på dette sted. Den mellem parterne aftalte leveringsbetingelse har almindeligvis kun betydning – som teoretisk hovedregel – for fastsættelse af tidspunktet og stedet for undersøgelsen.
4. F.eks. ved anvendelse af et anerkendt internationalt inspektionsfirma, der på køberens vegne undersøger varen inden denne afsendes, og som udsteder et certifikat, hvoraf det fremgår, om varen var kontraktmæssigt ved afsendelsen. Et eksempel på et sådant certifikat er vist i Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs p. 250 (bilag 16).

køberen, såfremt varen ifølge *aftalen* skal sendes[5] kan[6] vente med at undersøge varen til denne er ankommet til *bestemmelsesstedet*.[7]

Det fremgår af art. 38 stk. 3, at undersøgelsen i to situationer kan udskydes yderligere, således at den ikke foretages på det i stk. 2 nævnte bestemmelsessted. Undersøgelsen kan udskydes til et nyt, senere bestemmelsessted, hvis

- varen bliver *omdirigeret*,[8] medens den er *undervejs*[9] eller
- hvis varen bliver *videresendt* af køberen,[10] uden at denne har rimelig adgang til at undersøge varen.[11]

Undersøgelsen kan dog kun udskydes efter reglerne i stk. 3, såfremt sælgeren ved *aftalens indgåelse*[12] *vidste* eller *burde have vidst*, at varen *muligvis*[13] ville blive omdirigeret eller videresendt.

5. I international handel er det sædvanligt, at varen skal sendes, således at varen leveres ved overgivelse til en transportør med henblik på at få varen transporteret til køberen, jfr. *Motiverne* p. 93.
6. Reglen er fakultativ. Køberen kan vælge at foretage undersøgelsen på et tidligere tidspunkt, såfremt dette er praktisk muligt, og han finder det hensigtsmæssigt. Har køberen en begrundet mistanke om, at varen ikke er kontraktmæssig, og har han mulighed for at undersøge varen på et tidligere tidspunkt, f.eks. før afsendelsen, er køberen formentlig efter omstændighederne efter stk. 1 forpligtet hertil.
7. Almindeligvis må køberens lager anses som bestemmelsessted. Af *Motiverne* p. 93 fremgår imidlertid, at der ved »bestemmelsessted« i denne sammenhæng menes det sted, hvor køberen er i stand til at bryde en transportemballage med henblik på at undersøge varen. Dette sted vil ikke altid være sammenfaldende med det bestemmelsessted, som fremgår af transportdokumentet. Fastsættelsen af bestemmelsesstedet må derfor foretages ud fra en praktisk og økonomisk vurdering af, hvor køberen har praktisk mulighed for at foretage undersøgelsen, jfr. *Forarbejderne* p. 34. Det forhold, at køberen har mulighed for at bryde emballagen, er blot et moment, som indicerer, at varen er nået frem til bestemmelsesstedet.
8. Begrundelsen for at omdirigere varen kan være, at køberen har videresolgt varen, eller at sælgeren udøver sin tilbageholds- eller standsningsret, jfr. art. 71. En ret til at omdirigere varen fremgår almindeligvis af fragtdokumentet, jfr. CMR-lovens § 15 og Anders *Hjulmand*: Transport, 2. udg. p. 70 f.
9. Bestemmelsen finder kun anvendelse, såfremt varen er afsendt, dvs. ikke længere er i sælgerens besiddelse.
10. Dette vil navnlig ske, hvis køberen inden eller senest samtidig med, at varen kommer frem til bestemmelsesstedet, har videresolgt varen. I forholdet mellem den oprindelige og den senere køber skal undersøgelse finde sted, når varen er kommet i den nye købers besiddelse, sml. *Bianca*: Commentary p. 301 f.
11. Køberen har ikke i almindelighed en »rimelig adgang« til at undersøge varen, såfremt den går ind og ud af hans lager den samme dag, eller går ind på tredjemands lager, et lagerhotel eller en fragtmandshal for derfra at blive videresendt til sit nye bestemmelsessted.
12. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse.
13. Såfremt en vare, der som olie og bulklast, jævnligt omsættes under transporten, bør sælgeren være opmærksom på (vidende om), at dette kan ske. Den omstændighed alene, at varen af køberen er beregnet for videresalg, kan ikke give sælgeren grund til at regne med den mulighed, at køberen ikke har adgang til at undersøge varen, inden denne sælges og sendes videre, jfr. *Motiverne* p. 93.

Bestemmelsen i art. 38 fastsætter ike kravene til undersøgelsens omfang og grundighed. Køberen skal foretage en sådan undersøgelse, som ordentlig forretningsbrug kræver, jfr. art. 7 og 9.[14] Det fremgår af art. 39, at reklamationen skal indeholde en angivelse af »manglens beskaffenhed«.

Konventionen indeholder ikke – som bl.a. den danske Kbl. i § 47 samt bl.a. UfR 1986.644 H og UfR 1989.713 H – en regel om caveat emptor. Kun viden eller »næsten viden« hos køberen om en mangel ved den vare, som han ikke desto mindre køber, afskærer køberen fra at gøre misligholdelse gældende.

ARTIKEL 39

1.

Køber mister adgangen til at påberåbe sig mangler ved varen, såfremt han ikke giver meddelelse til sælger herom med angivelse af manglens beskaffenhed inden rimelig tid efter, at han har opdaget eller burde have opdaget manglen.

2.

Køber mister under alle omstændigheder retten til at påberåbe sig mangler ved varen, såfremt han ikke giver meddelelse til sælger inden 2 år fra den dag, da varen faktisk blev overgivet i købers besiddelse, medmindre denne tidsfrist er uforenelig med en aftalt garantiperiode.

Konventionen foreskriver i art. 38, at køberen skal undersøge varen, og køberen skal efter art. 39 reklamere (give sælgeren en meddelelse, jfr. art. 27) om mangler ved varen, hvis han vil gøre krav gældende i anledning af manglerne. En reklamation gør sælgeren opmærksom på manglen og kan motivere ham til at søge denne afhjulpet efter reglerne i art. 37 og 48. Undersøgelsespligten efter art. 38 har betydning for, hvornår køberen »burde have opdaget manglen«, idet reklamation efter art. 39 skal ske inden en »rimelig tid« herefter, eller efter at køberen faktisk blev bekendt med manglen. Manglende eller forsinket reklamation efter art. 39 medfører, bortset fra de særlige tilfælde som er nævnt i art. 40 og 44, at køberen mister sin adgang til at påberåbe sig, at varen er mangelfuld.

14. Jfr. således den danske Kbl. § 51. Det vil ofte være hensigtsmæssigt for køberen at sikre sig bevis for, at manglen var til stede på undersøgelsestidspunktet og dennes omfang, evt. ved at lade foretage syn og skøn eller ved at lade en haveriagent eller et inspektionsfirma undersøge varen. Der stilles ikke altid krav om laboratorietest, jfr. UfR 1989.584 H (særlig p. 589).

Bestemmelsen i art. 39 (og i det hele art. 35-40) angår, som det fremgår af afsnittets overskrift, faktiske mangler. Reklamationspligten efter art. 39 om *faktiske* mangler[1] er strengere end reglen i art. 43 om køberens pligt til at reklamere over for *retsmangler.*[2]

Hovedreglen er som nævnt, at køberen *mister adgangen til at påberåbe sig mangler*, hvis han undlader at reklamere eller reklamerer for sent.[3] Hovedreglen begrænses af *art. 40*, hvorefter sælgeren ikke kan påberåbe sig forsinket reklamation, hvis manglen skyldes forhold, som han kendte eller ikke kunne have været uvidende om. Hovedreglen begrænses også af *art. 44*, hvorefter køberen, selv om han ikke har reklameret over manglen, kan kræve afslag i købesummen samt erstatning, bortset fra erstatning af tabt fortjeneste, hvis hans undladelse af at reklamere er undskyldelig.

Køberen skal i sin reklamation[4] angive manglens *beskaffenhed.* Reklamationen skal klart beskrive manglen, så sælgeren har mulighed for at vurdere reklamationens rigtighed og indstille sig på de eventuelle skridt, som han og køberen i givet fald kan tage i den anledning. Køberen skal også, såfremt han vil kræve omlevering eller afhjælpning, eller han vil hæve købet af allerede leverede varer, give sælgeren besked herom enten i selve reklamationen eller

1. Begrebet faktiske mangler er omtalt i Kommentaren til art. 35 note 2. Efter *Motiverne* p. 93 og *Honnold* p. 280 skulle reklamationsreglen i art. 39 også finde anvendelse på fejl i dokumenterne. Dette kan dog næppe antages, da reglen om dokumenter står i afsnit I, art. 39 i afsnit II og da undersøgelsespligten ifølge art. 38 dårligt lader sig anvende på dokumenterne. Reglen i art. 39, stk. 2, om at meddelelse skal gives sælgeren inden 2 år fra den dag, da varen faktisk blev overgivet i køberens besiddelse er åbenbart ikke skrevet med henblik (også) på dokumenter. At art. 39 næppe gælder om dokumentfejl udelukker imidlertid ikke, at der også består pligt til at reklamere i tilfælde af sådanne fejl. Konventionen er ikke udtømmende, og der består efter dansk ret og formentlig efter mange andre landes ret en almindelig pligt til at reklamere inden en rimelig tid, jfr. art. 7, stk. 2.
2. Bestemmelsen angår ikke køberens pligt til at reklamere ved forsinket levering. Konventionen indeholder iøvrigt ikke som Kbl. § 27 en regel herom. Vil køberen hæve købet på grund af forsinket levering, skal han give sælgeren meddelelse herom, jfr. art. 26 og art. 49, stk. 2, litra a.
3. Bestemmelsen er en egentlig reklamationsregel, hvor retsvirkningen af ikke-opfyldelse af bestemmelsen er retstab for køberen. De egentlige reklamationsregler står i modsætning til reklamationsregler, hvorefter manglende reklamation kun har den retsvirkning, at den reklamationsforpligtede stilles i en dårligere bevismæssig position, jfr. som eksempel Sølovens § 121.
4. Bestemmelsen i art. 39 stiller ikke krav om, at reklamationen skal være skriftlig. Dette stemmer overens med art. 11. Risikoen for fremsendelsen af reklamationen ligger på sælgeren, jfr. art. 27.

hurtigst derefter, jfr. art. 46, stk. 2 og 3 samt art. 49, stk. 2.[5] En reklamation, som kun angiver, at varen er behæftet med en mangel, opfylder ikke kravet i art. 39, men det er normalt tilstrækkeligt, at køberen beskriver manglen i almindelige vendinger.[6]

Reklamationen skal ske *inden rimelig tid*[7] efter det tidspunkt, hvor køberen har eller burde have opdaget manglen.[8] Begyndelsestidspunktet for fristens beregning er ofte bestemt af undersøgelsespligten efter art. 38.[9] Burde manglen have været opdaget ved en sådan undersøgelse af varen, som køberen skal foretage, når han modtager varen, regnes reklamationsfristen fra det tidspunkt, hvor undersøgelsen burde have været foretaget. Hvis manglen derimod er af en sådan karakter, at den ikke kan opdages ved en normal besigtigelse ved modtagelsen, men derimod først, når køberen begynder at anvende varen eller senere, regnes reklamationsfristen først fra dette tidspunkt. Selv om varen leveres før tiden, skal reklamationsfristen dog beregnes fra det tidspunkt, da køberen har opdaget eller burde have opdaget manglen.[10]

Når sælgeren modtager en reklamation, vil han ofte tilbyde at *afhjælpe* manglen.[11] I så fald kan køberen undlade at reklamere yderligere, sålænge

5. Bestemmelsen i art. 39 stiller ikke krav om, at køberen i reklamationen angiver, hvilke(n) misligholdelsesbeføjelse han vil gøre gældende. Hvor et sådant krav efterfølger af andre bestemmelser, som de citerede art. 46, 49, er det tilstrækkeligt, at køberen afgiver en såkaldt neutral reklamation.
6. Beskrivelsen af »manglens beskaffenhed« har den virkning, at køberen ikke efter reklamationsfristens udløb i stedet for den påtalte mangel kan påberåbe sig en helt anden mangel eller inddrage andre mangler under reklamationen, jfr. ligeså for dansk ret UfR 1964.87 H.
7. Reklamationsfristens længde beror på en konkret vurdering, der lægges bl.a. vægt på, hvor megen tid køberen behøver til at overveje situationen, og om varen er udsat for hurtigt forandring eller underkastet betydelige prissvingninger, således at en særlig hurtig reaktion er påkrævet. Fristen kan i visse tilfælde være særdeles kort. Handelskutymer er her ofte af betydning, sml. art. 9.
8. Det antages efter dansk ret, at køberen også skal reklamere, hvis han har mistanke om, at varen kan være behæftet med en mangel, og nu iværksætte undersøgelse af varen nærmere, hvorefter han vil meddele sælgeren, om han vil gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. ~~109~~. Ved afgørelsen kan der tages hensyn til, om manglen er atypisk og vanskelig at opdage, og om køberen er fagmand, sml. UfR 1988.1068 SH.
9. Køberen kan også på anden måde blive informeret om, at varen lider af en mangel, og reklamationsfristen begynder at løbe. Manglens eksistens kan f.eks. fremgå af et konnossement eller andet fragtbrev, der oplyser, at varen var beskadiget ved indladningen (CMR-lovens § 10), hvor en sælger enten bar risikoen, eller at den aftalte mængde ikke er afsendt. Reklamationsfristen begynder under alle omstændigheder at løbe, såfremt køberen faktisk har fået kendskab til en mangel.
10. Reklamationsfristen kan være udløbet før det aftalte leveringstidspunkt, jfr. *Motiverne* p. 94.
11. Se om sælgerens ret til at afhjælpe mangler, art. 37 og art. 48.

afhjælpningen foregår. Er der ikke udsigt til, at afhjælpningen vil lykkes, skal køberen inden rimelig tid træffe en beslutning om, hvilke krav han vil stille og give meddelelse herom til sælgeren.

Selvom køberen ikke har mistet retten til at påberåbe sig mangler efter art. 39, stk. 1, vil han under alle omstændigheder[12] miste retten hertil,[13] hvis han ikke giver meddelelse herom[14] til sælgeren inden to år[15] fra den dag, da varen *faktisk blev overgivet*[16] i køberens besiddelse, medmindre parterne har truffet aftale om en længere garantiperiode,[17] eller art. 40 finder anvendelse, idet sælgeren kendte manglen (svig og svigslignede tilfælde).

12. Køberen mister ikke retten til at påberåbe sig mangler ved varen, hvis sælgeren har givet en garanti, som strækker sig ud over to år, jfr. art. 39, stk. 2 i.f., eller hvis sælgeren kendte manglen, jfr. art. 40.
13. Art. 39, stk. 2 gælder - ligesom art. 39, stk. 1, jfr. note 1 - kun om faktiske mangler. Retsmangler og mangler ved dokumenterne er ikke omfattet af bestemmelsen. Ordene »da varen faktisk blev overgivet i købers besiddelse«, passer ikke godt på dokumentation og er ikke af synderlig betydning for vanhjemmel.
14. Sælgeren bærer efter art. 27 risikoen for forsendelsen af meddelelsen. Det fremgår ikke af art. 39, om meddelelsen skal være afsendt inden 2-års fristens udløb eller modtaget af sælgeren inden dette tidspunkt, men efter art. 27 synes det at være tilstrækkeligt, at afsendelse har fundet sted inden fristens udløb, jfr. ligeså for Kbl. § 54, *Ussing*: Køb p. 147 Toårsfristen har betydning for »skjulte« mangler, dvs. mangler der ikke kan opdages ved en normal besigtigelse, og som først viser sig på et senere tidspunkt, jfr. *Forarbejderne* p. 35.
15. Fristen efter art. 39, stk. 2 udløber på dagen før 2 års dagen for dens begyndelse, jfr. ordet »inden«. Forældelsesfristen efter Kbl. § 54 er på 1 år, jfr. nærmere om forældelse *Gomard*: Obligationsret, 3. hæfte p. 365 ff og Niels *Elmelund*: Civilretlig forældelse i Vesteuropa, 1978.
16. Udgangspunktet for to års-forældelsesfristens beregning er den faktiske overgivelse af varen til køberen. Overgivelse af dokumenter er almindeligvis uden betydning for begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen, ligesom det er uden betydning, om en transportør eller speditør - i strid med en aftale indgået mellem dem og sælgeren - har overgivet varen til køberen, f.eks. fordi denne var solgt COD. Køberen er forpligtet til at undersøge varen, når denne er overgivet til ham, jfr. art. 38. Hvis en vare modtages af en tredjemand, f.eks. en speditør, til opbevaring på køberens vegne, kan varen anses overgivet i køberens besiddelse, fra det tidspunkt, da tredjemand faktisk modtog varen, jfr. om dansk ret *Nørager/Theilgaard* p. 539 ff, der kan være vejledende, jfr. art. 7, stk. 2.
17. Se om fortolkningen af varegarantier af kortere eller længere varighed end forældelsesfristen i Kbl. § 54, *Nørager/Theilgaard* p. 932 ff. Da Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6, kan parterne indgå aftale både om en længere eller en kortere forældelsesfrist og således tilsidesætte art. 39, stk. 2. Eksempler herpå er nævnt i *Sono*: Commentary p. 311 f. Har parterne i deres aftale blot henvist til Konventionen, finder den 2-årige forældelsesregel anvendelse, således at køberen to år efter varens overgivelse er afskåret fra at påberåbe sig en mangel ved varen, sml. UfR 1984.1077 H.

ARTIKEL 40

Sælger kan ikke påberåbe sig bestemmelserne i artiklerne 38 og 39, hvis manglen skyldes forhold, som han kendte eller ikke kunne have været uvidende om, og som han ikke har meddelt køber.

Såfremt køberen ikke reklamerer i anledning af faktiske mangler i overensstemmelse med art. 38 og 39, *mister* køberen adgangen til at påberåbe sig mangler ved varen, jr. art. 40, stk. 1.[1] Af bestemmelsen i art. 39 fremgår imidlertid, at sælgeren ikke kan påberåbe sig, at køberen har forsømt sin pligt til at undersøge varen eller reklamere over en mangel, hvis manglen skyldes forhold, som sælgeren *kendte*[2] eller *ikke kunne have været uvidende om*,[3] men som sælgeren ikke har gjort køberen bekendt med.[4]

ARTIKEL 41

Sælger er forpligtet til at levere en vare, som er fri for tredjemands ret eller krav, medmindre køber har samtykket i at modtage varen med tredjemands ret eller krav. Hvis imidlertid en sådan ret eller et sådant krav bygger på en immaterialrettighed, er sælgers forpligtelser underkastet bestemmelserne i artikel 42.

1. Hvor art. 40 kommer til anvendelse, kan køberen gøre enhver misligholdelsesbeføjelse efter Konventionen gældende, således ifølge art. 45, stk. 1, litra b, smhl. art. 74-77 kræve skadeserstatning, art. 46 fastholde købet, kræve afhjælpning eller omlevering, art. 49 hæve eller art. 50 forholdsmæssig afslag. Art. 44 bevarer derimod ikke adgangen til at hæve, kræve afhjælpning eller omlevering.
2. Såfremt sælgeren kendte manglen og ikke har gjort køberen bekendt hermed, foreligger der i ekstreme situationer svig fra sælgerens side. Køberen har bevisbyrden for, at sælgeren har handlet svigagtig. Beviset kan eksempelvis føres, hvis sælgeren har foretaget en falsk mærkning af varen. Bestemmelsen i art. 40 finder også anvendelse på mindre ekstreme situationer, hvor sælgeren ikke har opfyldt sin loyale oplysningspligt.
3. Betydningen af udtrykket »ikke kunne have været uvidende om« er omtalt i kommentaren til art. 35 note 30. Se om begrebet »grov uagtsomhed« og dansk retspraksis om anvendelsen af Kbl. § 53 *Nørager/Theilgaard* p. 921 f.
4. Hensynet til, at sælgeren efter en vis kortere tids forløb bør kunne regne med, at der ikke vil komme krav i anledning af mangler ved opfyldte kontrakter, og som ligger bag art. 38 og 39, foreligger ikke, når sælgeren har handlet svigagtig eller groft har forsømt sin loyale oplysningspligt, sml. bl.a. UfR 1976.318 H.

Sælgeren er forpligtet til at overdrage ejendomsretten til varen som aftalt med køberen, jfr. art. 30, men konventionen indeholder ikke bestemmelser om aftalens virkninger på ejendomsretten til den solgte vare, jfr. art. 4, litra b. En tvist mellem køberen og en tredjemand, der fremsætter et konkurrerende krav på varen, må afgøres på grundlag af det lands retsregler som efter domslandets internationale privatret finder anvendelse på dette spørgsmål. Bestemmelsen i art. 41 angår alene retsforholdet mellem *sælgeren* og *køberen*. Sælgeren har pligt til at levere en vare, der er *fri for tredjemands ret eller krav.*[1] Opfylder sælgeren ikke denne pligt, foreligger der misligholdelse, der udløser de beføjelser, som køberen i så fald kan gøre gældende overfor sælgeren.[2]

Konventionen tager ikke stilling til, *i hvilke situationer* der foreligger en retsmangel i forbindelse med et køb.[3] Afgørende er, om køberen opnår den ret over varen, som han ifølge aftalen kan forvente, således som aftalen må fortolkes og udfyldes. Ifølge bestemmelsen i art. 41 skal varen være, fri for tredjemands ret eller krav, dvs. *fri for enhver hæftelse.*[4] Varen kan være behæftet med en retsmangel, selvom køberen kendte den pågældende ret, idet køberen kan have føje til at vente, at en sælgeren, der optræder som beføjet

1. Vanhjemmel og rådighedsmangler benævnes retsmangler, sml. *Motiverne* p. 94. Der foreligger en retsmangel, hvis køberen ikke får ejendomsretten til varen, fordi den tilhører en anden, og hvor varen er behæftet med en tredjemands panteret, brugsret, immaterialret eller anden ret.
2. Retsvirkningerne af, at varen er behæftet med en retsmangel, som nævnt i art. 41, er, at køberen har de i afsnit III nævnte misligholdelsesbeføjelser. Køberen kan således efter art. 46, stk. 1 fastholde købet og kræve en vare, der er leveret fri for hæftelser, efter art. 48 kræve manglen afhjulpet, efter art. 49 hæve købet og efter art. 45 og 74-77 kræve erstatning. Bestemmelsen svarer til UCC § 2-312.
3. Konventionen tager derimod i art. 35 stilling til, hvornår der foreligger en faktisk mangel.
4. Retsmanglerne deles undertiden op i vanhjemmel, rådighedsmangler og egentlige retsmangler. Der foreligger vanhjemmel, når sælgerens kompetencemangel medfører, at køberen ikke får den ret med hensyn til varen, som han havde fået tilsagt eller havde ret til at forudsætte, at han ville få, jfr. *Ussing*: Køb p. 149. Der foreligger derfor normalt vanhjemmel, hvis sælgeren har købt varen med ejendomsforbehold, eller varen er behæftet med en panteeller brugsret, jfr. f.eks. UfR 1981.599 Ø. Vanhjemmel er omfattet af art. 41. Rådighedsmangler, der skyldes offentligretlige forskrifter, f.eks. forbruger- og miljøbeskyttelsesforskrifter er derimod ikke omfattet af bestemmelsen, jfr. *Gomard*: Obligationsret I p. 213 ff og *Nørager/Theilgaard* p. 995. Konventionen angår kun tredjemandsrettigheder, som kan gøres gældende på privatretligt grundlag. Rådighedsmangler, der skyldes offentligretlige forskrifter, behandles som faktiske mangler efter art. 35, jfr. *Motiverne* p. 95. Retsmangler, der skyldes salg af ikke-eksisterende rettigheder, jfr. for dansk ret Gbl. § 9 og *Gomard*: Obligationsret I p. 210 ff er ikke omfattet af art. 41. Overdragelse af fordringer, der er knyttet til værdipapirer o.lign., falder i det hele taget uden for Konventionens anvendelsesområde, jfr. art. 2, litra d.

til at sælge varen, vil rense varen for hæftelser.[5] Køberens kendskab til retsmanglen kan dog efter omstændighederne fortolkes som et *samtykke*,[6] dersom køberen ikke gør det klart, at han forventer at modtage en ubehæftet vare. Bestemmelserne i art. 43 og 44 pålægger køberen reklamationspligt overfor vanhjemmel og anden retsmangel (art. 41 og 42).

Bestemmelsen i art. 41 udtaler ikke, på *hvilket tidspunkt* bedømmelsen af, hvorvidt der foreligger en retsmangel, skal foretages, men formentlig gælder der samme regel, som om faktiske mangler, således at tidspunktet for risikoens overgang er afgørende, jfr. art. 36.[7]

Køberen har normalt *bevisbyrden* for, at tredjemand har en ret eller har fremsat krav, hvorimod sælgeren har bevisbyrden for, at tredjemands krav er ubegrundet. Køberen skal påberåbe sig forholdet, såfremt en udenforstående fremsætter et krav som grunder sig på en ret, der i givet fald vil udgøre en retsmangel og give sælgeren meddelelse herom, jfr. art. 43. Sælgeren får herved mulighed for at imødegå kravet. Kan sælgeren godtgøre, at tredjemands krav savner grundlag, kan køberen ikke gøre misligholdelsesbeføjelser gældende.[8] Sælgeren må efter omstændighederne søge en tvivl afklaret ved dom eller anden afgørelse.[9] Det er sælgerens forpligtelse at fjerne den usikkerhed, som en tredjemands fremsættelse af krav skaber for køberen.[10]

Hvor tredjemands ret eller krav grunder sig på en *immaterialrettighed*, finder art. 41 ikke anvendelse, men i stedet bestemmelserne i art. 42.

5. Jfr. *Gomard:* Obligationsret I p. 207 f, *Ussing*: Køb p. 149 og *Nørager/Theilgaard* p. 990 f. Tilfælde, hvor varen er behæftet med tredjemands immaterialrettighed, behandles i denne henseende anderledes end faktiske mangler, jfr. art. 35, stk. 3 og 42, stk. 2.
6. Aftalen og fortolkningen heraf afgør, om køberen har givet samtykke eller ikke. Sælgeren har bevisbyrden herfor. Prisen for varen kan være et indicium for, om køberen har samtykket. Er tredjemands ret indkalkuleret i prisen, må køberen have samtykket.
7. Efterfølgende retsmangel kan forekomme ved dobbeltsalg, omstødelse og udlæg, der begrænser eller tilsidesætter køberens ret. En efterfølgende vanhjemmel er måske ikke omfattet af art. 41, men er en misligholdelse, hvorpå Konventionens regler finder anvendelse.
8. Ifølge *Motiverne* p. 95 har køberen krav på erstatning af sælgeren for de omkostninger, som tredjemandskrav (dog næppe altid tredjemands åbenbart ubegrundede krav) har påført køberen.
9. Køberen er ikke i almindelighed forpligtet til at anlægge sag mod tredjemand for at få en afgørelse om rigtigheden af tredjemands krav, eller at afvente et sagsanlæg fra tredjemand. Usikkerheden er et tilstrækkeligt grundlag for at gøre misligholdelsesbeføjelserne efter afsnit III (art. 45-52) gældende, sml. om køberens retsstilling, *Motiverne* p. 95.
10. Jfr. *Forarbejderne* p. 36.

ARTIKEL 42

1.

Sælger er forpligtet til at levere en vare, over hvilken tredjemand hverken har eller har fremsat krav om en immaterialrettighed, som sælgeren ved indgåelsen af aftalen var bekendt med eller ikke kunne have været uvidende om, forudsat at nævnte ret eller krav bygger på en immaterialrettighed:

a) i overensstemmelse med lovgivningen i den stat hvor varen vil blive videresolgt eller på anden måde anvendt, hvis parterne på tidspunktet for aftalens indgåelse forudså, at varen vil blive videresolgt eller på anden måde anvendt i denne stat, eller

b) i andre tilfælde, i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor køber har sit forretningssted.

2.

Sælgers forpligtelse i henhold til stk. 1 gælder dog ikke de tilfælde, hvor:

a) køber på tidspunktet for aftalens indgåelse kendte eller ikke kunne have været uvidende om tredjemands ret eller krav, eller hvor

b) tredjemands ret eller krav skyldes, at sælger har fulgt tekniske tegninger, mønstre, formler eller andre specifikationer, som hidrører fra køber.

En vare, der er behæftet med en tredjemand tilhørende immaterialrettighed, vil ofte ikke kunne anvendes af køberen på den tiltænkte måde.[1] Krav, der er fremsat af tredjemand og som bygger på en *immaterialrettighed*,[2] kan ikke mindst i international handel give anledning til retlige problemer af betydelig kompleksitet.[3] Konventionen tager ikke stilling til spørgsmål om, hvilke im-

1. Køberen risikerer efter omstændighederne, at indehaveren af immaterialrettigheden kan forbyde anvendelse af varen i strid med rettigheden, kræve erstatning og kræve ikendelse af straf, jfr. *Motiverne* p. 95.
2. Under betegnelsen immaterialrettigheder samles en række rettigheder, som har væsentlige fællestræk med hensyn til rettighedernes indhold og struktur. Det drejer sig især om rettigheder som ophavsretten, dvs. retten til litterære og kunstneriske værker m.v., patentretten, dvs. retten til opfindelser, mønsterretten, retten til varemærker og andre forretningskendetegn, samt retten til fotografier. Dansk immaterialret er omtalt af Mogens *Koktvedgaard*: Lærebog i immaterialret, 1988 og Paul Krüger *Andersen*: Dansk Privatret, 6. udg., 1988, kap. 21.
3. Jfr. *Honnold* p. 289.

materialrettigheder tredjemand kan gøre gældende, idet spørgsmålet ikke reguleres af konventionen[4] men af nationale retsregler.[5]

Art. 42 angår *to hovedspørgsmål*, dels spørgsmålet om at kun immaterialrettigheder efter bestemte landes ret er en retsmangel, dels spørgsmålet om betydningen af parternes kendskab til immaterialrettigheden, jfr. om sælgerens art. 42, stk. 1 og om køberens art. 42, stk. 2.

En immaterialret er kun en retsmangel, hvis sælgeren ved *indgåelsen af aftalen*[6] vidste eller ikke kunne være *uvidende* om,[7] at tredjemand *har* eller *har fremsat krav*,[8] der er begrundet i en immaterialrettighed over varen.[9]

De retsregler, der regulerer immaterialrettigheder, varierer fra stat til stat, og en sælger har ikke praktisk mulighed for at undersøge disse retsregler i alle de lande, hvor varen kan tænkes at blive videresolgt og anvendt. Konventionen opstiller derfor visse grænser for sælgerens undersøgelsespligt. Sælgeren bør kende[10] lovgivningen i hvert fald i den stat, hvor han har sit forretningssted og produktion, og i stater hvortil han regelmæssigt eksporterer.[11]

4. Både art. 41 og 42 angår kun forholdet mellem sælgeren og køberen, om det er sælgeren eller køberen, som skal bære følgerne af, at der findes en immaterialrettighed, som kan begrænse mulighederne for varens anvendelse. Konventionen beskæftiger sig ikke med spørgsmålet om, i hvilken udstrækning indehaveren af en immaterialrettighed kan fremsætte krav mod køberen.
5. Der findes ikke regler om immaterialrettigheders opståen, registrering, indhold og beskyttelse i Konventionen. Da retsforholdet er internationalt, består der et lovvalgsproblem. Kun hvor immaterialrettigheden sættes på lovgivningen i de i art. 42, stk. 1, litra a og b nævnte stater, er immaterialretten en retsmangel og kun såfremt sælgeren var i ond tro. Dansk international privatret om immaterialretten er omtalt af Allan *Philip*: Dansk international privat- og procesret, kap. 29.
6. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse.
7. Betydningen af udtrykket »ikke kunne have været uvidende om« er omtalt i kommentaren til art. 35, note 31. Sælgeren vil ikke i almindelighed kunne påberåbe sig, at han ikke kendte til en immaterialrettighed, som er blevet offentliggjort i officielle publikationer i de stater, som er nævnt i stk. 1, litra a og b, jfr. *Motiverne* p. 95.
8. Art. 42 omfatter både fastslåede immaterialrettigheder og situationer, hvor der fremsættes krav, som kan være berettigede eller uberettigede, og selv om det senere viser sig, at et fremsat krav ikke var berettiget.
9. Sælgerens hæftelse for immaterialrettigheder er mildere end hæftelsen for vanhjemmel. Efter art. 41 hæfter sælgeren for vanhjemmel som en retsmangel, selv om han ikke kendte tredjemands ret.
10. Ved sælgeren, at en tredjemand kan gøre en immaterialrettighed gældende, er sælgeren forpligtet til enten at oplyse køberen om denne rettighed senest ved aftalens indgåelse, eller at fjerne denne rettighed (indhente afkald, samtykke eller lignende) inden leveringen, dvs. senest ved risikoovergangen ifølge art. 66-70.
11. Jfr. *Forarbejderne* p. 37. Særligt når det drejer sig om komplicerede tekniske varer, kan der – globalt set – findes et antal immaterialretligt begrundede begrænsninger i varens anvendelighed, som det kan være vanskeligt eller uønsket at respektere, jfr. *Motiverne* p. 95.

Et krav fra en tredjemand, der er støttet på en immaterialret er kun en retsmangel, hvis immaterialretten består i kraft af lovgivningen.[12] I den stat, hvor *køberen* har sit *forretningssted*,[13] eller, såfremt varen skal *videresælges* eller på anden måde anvendes i andre stater efter disses ret, såfremt parterne på tidspunktet for *aftalens indgåelse*[14] *forudså,* at varen ville blive videresolgt eller på anden måde anvendt i denne stat.[15] Sælgeren kan i almindelighed ikke undskylde sig med ukendskab til lovgivningen i disse lande.

Køberen kan dog ikke påberåbe sig immaterialrettigheder, som han *kendte* eller ikke kunne være *uvidende* om[16] ved *aftalens indgåelse,*[17] jfr. stk. 2, litra a.[18] Køberen kan heller ikke påberåbe sig en krænkelse af en immaterialrettighed, der er opstået ved, at sælgeren har *tilvirket* varen i overensstemmelse med tegninger, modeller eller andre specifikationer, som køberen har udarbejdet og pålagt sælgeren at følge, jfr. stk. 2, litra b. I disse tilfælde bærer køberen risikoen for, at varen eller brug af varen krænker en immaterialrettighed.[19].

Den danske Kbl. indeholder ikke regler om immaterialrettigheder som retsmangler.

12. Med ordet »law«, der er oversat som »lovgivning«, sigtes til alle retskilder, også bekendtgørelser udstedt i henhold til lov, retspraksis m.v.
13. Har køberen forretningssted i flere lande, finder reglen i art. 10, litra a anvendelse. Sælgeren er ikke ansvarlig for immaterialrettigheder, der kan gøres gældende i andre stater, selv om han kender eksistensen af sådanne rettigheder, dersom han ikke ved aftalens indgåelse måtte regne med, at varen ville blive videresolgt eller anvendt i disse stater. En køber vil iøvrigt i egen interesse kunne bistå sælgeren med at konstatere, om der findes modstående rettigheder og tage stilling til, hvad der bør foretages (aftales).
14. Jfr. note 6.
15. Ved bedømmelsen af, hvad sælgeren må antages at have vidst om køberens anvendelse af varen, kan det få betydning, hvordan parterne tidligere har handlet med hinanden, jfr. art. 9. Det bestemmelsessted, hvortil varen skal transporteres, kan i visse situationer indicere, at varen er videresolgt eller skal anvendes i en anden stat end køberens. Udtrykket »videresolgt« bør opfattes som omfattende videresalg til anvendelse i den pågældende stat, jfr. *Motiverne* p. 96.
16. Jfr. note 7.
17. Jfr. note 6.
18. Heller ikke køberen kan i almindelighed påberåbe sig at have været uvidende om immaterialrettigheder, der er offentliggjort i officielle publikationer.
19. Det følger af almindelige retsprincipper, at en sælger, der bliver opmærksom på, at en vare, som han efter aftale med køberen skal tilvirke efter dennes specifikationer, vil krænke en immaterialrettighed, skal oplyse køberen herom.

ARTIKEL 43

1.
Køber mister retten til at påberåbe sig bestemmelserne i artikel 41 eller artikel 42, såfremt han ikke giver meddelelse til sælger med angivelse af arten af tredjemands ret eller krav, inden rimelig tid efter at han er eller burde være blevet opmærksom på retten eller kravet.

2.
Sælger kan ikke påberåbe sig bestemmelsen i stk. 1, såfremt han var bekendt med tredjemands ret eller krav og på arten heraf.

Ligesom art. 39 gør det nødvendigt for køberen at reklamere i anledning af faktiske mangler ved varen, bestemmer art. 43, at køberen skal reklamere (give meddelelse), hvis tredjemand fremsætter krav, for hvilke sælgeren kan være ansvarlig ifølge art. 41 og 42 om vanhjemmel og immaterialrettigheder.

Køberen skal reklamere *inden rimelig tid*[1] efter, at han har fået kendskab til tredjemands ret eller krav eller burde have fået et sådant kendskab.[2]

Køberens reklamation behøver ikke at være skriftlig. Den skal indeholde oplysning om arten af tredjemands ret eller krav. Tredjemands identitet kræves ikke oplyst, men oplysning herom vil i hvert fald på et senere tidspunkt kunne være nødvendig. Risikoen ved forsendelsen af reklamationen er sælgerens, jfr. art. 27.

Sælgeren kan ikke påberåbe sig, at køberen ikke har reklameret eller har reklameret for sent, hvis han *kendte* tredjemands ret eller krav, jfr. art. 43, stk. 2. Bestemmelsen stemmer overens med art. 40,[3] bortset fra at den kun omfatter tilfælde, hvor sælgeren faktisk kendte retten eller kravet,[4] og *arten* (the nature) heraf.

1. Udtrykket »rimelig tid« er omtalt i kommentaren til art. 39, stk. 1. Formuleringen art. 43 og af art. 39, stk. 1 er identisk. Bestemmelserne skal derfor formentlig fortolkes ens med de modifikationer, som følger af at genstanden (faktisk/retlig mangel) for meddelelsen er forskellig.
2. Bestemmelsen i art. 43 indeholder ikke en forældelsesregel svarende til den 2-årsfrist, som gælder for faktiske mangler efter art. 39, stk. 2. Her gælder formentlig almindelige - nationale eller særlige konventionsmæssige - forældelsesregler.
3. Jfr. *Sono:* Commentary p. 323.
4. Køberen har bevisbyrden, dvs. at en køber, der har reklameret for sent, skal føre bevis for, at sælgeren kendte tredjemands ret eller krav, for på trods af den for sene reklamation at bevare adgangen til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende.

ARTIKEL 44

Uanset bestemmelserne i artikel 39, stk. 1 og artikel 43, stk. 1, kan køber kræve afslag i købesummen i henhold til artikel 50 eller kræve skadeserstatning, dog ikke for tabt fortjeneste, såfremt han har en rimelig undskyldning for ikke at have givet meddelelse som foreskrevet.

Art. 44 fandtes ikke i konventionsudkastet, men blev *indsat* i konventionen under diplomatkonferencen i Wien som et led i et kompromis. En del lande, der i særlig grad så sig som købere, var bekymrede over reklamationsreglerne i art. 39 og 43, herunder art. 39, stk. 2 og ønskede reklamationspligten mildnet. Dette ønske blev imødekommet med reglen i art. 44.[1] Den danske Kbl. indeholder ikke en tilsvarende eller lignende regel.

Efter hovedreglerne i art. 39, stk. 1 og 43, stk. 1 skal køberen reklamere inden rimelig tid, efter at han er blevet opmærksom på eller burde være blev opmærksom på manglen, og bliver reklamation ikke foretaget eller foretaget for sent, mister køberen retten til at gøre manglen gældende. Fortabelsen af retten til at gøre krav gældende, kan – dette er tanken bag art. 44 – virke urimelig, såfremt køberen har en rimelig undskyldning for ikke at have reklameret i tide.[2]

Såfremt køberen kan give en plausibel forklaring på sin forsømmelse af sin normale reklamationspligt, der kan godtages efter art. 44, kan køber på trods af, at der ikke er sket reklamation inden for rimelig tid, kræve *forholdsmæssigt afslag*, jfr. art. 50 eller kræve *skadeserstatning*, jfr. art. 74,[3] dog ikke *tabt*

1. Jfr. *Honnold* p. 283.
2. *Honnold* bruger p. 284 udtrykket, at art. 44 fjerner den »skarpeste tand« i art. 39, stk. 1.
3. Andre beføjelser kan køberen ikke gøre gældende. Køberen kan således ikke på grundlag af art. 44 kræve en udebleven vare leveret, jfr. fastholde købet efter art. 46 eller hæve aftalen ifølge art. 49.

fortjeneste.[4] Ved vurderingen af om køberens *undskyldning*[5] for ikke at have givet meddelelse som foreskrevet[6] er rimelig, må hensyn også tages til, hvor meget for sent køberens meddelelse kommer. Forsinkelse af reklamationen under forsendelsen til sælgeren, er sælgerens risiko, jfr. art. 27.

4. Det fremgår af art. 74, at krav om erstatning efter Konventionen, hvadenten sælgeren har handlet culpøst eller kun er ansvarlig som følge af kontrolansvaret, jfr. art. 79, normalt også omfatter tabt fortjeneste. Køberen kan kræve sig stillet, som om købet var blevet rigtigt opfyldt. Køberen har krav på den positive opfyldelsesinteresse. Erstatningskravet efter art. 44 omfatter i hvert fald den negative kontraktsinteresse, dvs. det tab, køberen har lidt ved at indgå og stole på kontrakten, sml. *Ussing*: Køb p. 62 og 142 og nærmere i kommentaren til art. 74.
5. Art. 44 kan finde anvendelse, selv om køberen er opmærksom på, at der foreligger en mangel, men f.eks. på grund af en fejlbedømmelse af manglen og dens betydning ikke har reklameret rettidigt. Viser det sig senere, at manglen var af stor betydning, kan køberen efter omstændighederne gøre de beføjelser gældende, som er nævnt i bestemmelsen i art. 44. Bestemmelsen kan også finde anvendelse, hvor køberen vel har givet sælgeren en meddelelse men ikke angivet manglens karakter med tilstrækkelig klarhed, jfr. *Honnold* p. 284.
6. Jo længere tid der går, jo vanskeligere vil det være at acceptere køberens undskyldning som rimelig. Bestemmelsen i art. 44 vil formentlig kun sjældent finde anvendelse, jfr. *Sono*: Commentary p. 328.

AFSNIT III

Købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse

(Art. 45-52)

- Art. 45 angiver, hvilke *bestemmelser* i konventionen som hjemler køberen misligholdelsesbeføjelser (remedies)
- Art. 46 angiver, hvornår køberen kan *fastholde købet*, kræve *omlevering* eller *afhjælpning*.
- Art. 47 angiver retsvirkningerne af en af *køberen fastsat frist* for levering og for hans adgang til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende.
- Art. 48 angiver, i hvilke situationer sælgeren har *ret* til at *afhjælpe* efter leveringstidspunktet, og angiver ligeledes retsvirkningerne af en *meddelelse* fra sælgeren om, at han vil opfylde aftalen inden for en given frist.
- Art. 49 angiver, hvornår køberen kan hæve købet.
- Art. 50 angiver, hvornår køberen kan kræve *forholdsmæssigt afslag* i købesummen.
- Art. 51 angiver, hvilke beføjelser køberen kan gøre gældende, hvis sælgeren kun leverer en *del af varen*, eller kun en *del af de leverede varer er mangelfri*, herunder køberens ret til at forlange *efterlevering*.
- Art. 52 angiver retsvirkningerne af, at sælgeren leverer *før tiden* eller leverer *mere end aftalt*.

Kapitel II, der handler om sælgerens pligter er opdelt i 3 afsnit.

I Afsnit I findes reglerne om levering af varen (forsinkelse), i Afsnit II om varens kontraktsmæssighed (mangler og vanhjemmel) og Afsnit III handler, som overskriften siger, om *køberens beføjelser* i tilfælde af, at sælgeren ikke har opfyldt sine pligter efter kontrakten, dvs. af *sælgerens misligholdelse*.

Bestemmelserne i afsnit I og II er ikke en udtømmende opregning af de pligter, som en sælger kan have påtaget sig. Også andre pligter kan forekomme, herunder biforpligtelser af forskellig art. Reglerne i afsnit III finder også med de fornødne lempelser anvendelse på sådan misligholdelse.

Reglerne om *køberens beføjelser* er, hvor ikke andet fremgår af den enkelte bestemmelse, anvendelige på enhver form *for misligholdelse* fra sælgerens side. Køberens beføjelser er i princippet de samme, hvadenten sælgeren har le-

veret for sent eller mangelfuldt eller på anden måde krænket sine forpligtelser efter kontrakten. Nogle beføjelser er dog efter sagens natur kun anvendelige, f.eks. i tilfælde af mangler. Dette gælder således omlevering.

Opregningen i kap. II, afsnit III af køberens beføjelser er *ikke udtømmende*. Reglerne i kapitel II, også afsnit III, suppleres af de fælles regler om sælgerens og køberens pligter i kapitel V. I kapitel V findes regler om erstatning (art. 74-77) og om køberens retsstilling i tilfælde af sælgerens anteciperede misligholdelse og om virkningerne af en ophævelse og opbevaring af varen.

Afsnit III i kap II indeholder nogle bestemmelser om *forholdet mellem* de forskellige misligholdelsesbeføjelser:

Efter *art. 45, stk. 2* mister køberen ikke retten til at kræve *erstatning* ved at gøre andre beføjelser gældende. Dette stemmer overens med dansk ret, men har ikke været en selvfølgelighed i anglo-amerikansk ret, jfr. *Honnold* p. 297 med note 3 og 447 med note 2.

Efter *art. 47, stk. 2* kan en køber, der har fastsat en *frist* for opfyldelse af sælgerens pligter, ikke medens denne frist løber, gøre andre beføjelser gældende end krav om erstatning på grund af forsinkelse.

Efter *art. 48* har sælgeren under visse betingelser ret til at *afhjælpe* en mangel, hvilket bevirker, at køberen ikke kan hæve købet.

Endelig kan køberen efter *art. 46, stk. 2 og art. 49* kun kræve omlevering og hæve købet, såfremt sælgerens misligholdelse er *væsentlig*. Denne begrænsning gælder ikke for køberens andre beføjelser (afslag og erstatning).

ARTIKEL 45

1.

Undlader sælger at opfylde en eller flere af sine forpligtelser i henhold til aftalen eller denne konvention, kan køber:

a) gøre de rettigheder gældende, som er nævnt i artiklerne 46-52,

b) kræve skadeserstatning i overensstemmelse med bestemmelserne i artiklerne 74-77.

2.

Køberen mister ikke nogen ret til at kræve skadeserstatning ved at gøre andre misligholdelsesbeføjelser gældende.

3.

Når køber gør en misligholdelsesbeføjelse gældende, må en domstol eller en voldgiftsret ikke give sælger yderligere frist til at opfylde aftalen.

Bestemmelsen i art. 45, stk. 1 er en *oversigt* over de *misligholdelsesbeføjelser*, som køberen kan gøre gældende i tilfælde af sælgerens misligholdelse. I art. 45, stk. 2 siges, at køberen, uanset hvilke andre misligholdelsesbeføjelser han måtte anvende, altid kan kræve erstatning, hvis sælgeren er ansvarlig efter art. 79, og i art. 45, stk. 3 siges, at en domstol ikke må give sælgeren henstand.[1] Reglerne om betingelserne for udøvelse af de enkelte beføjelser findes ikke i art. 45, men i de bestemmelser, som art. 45 henviser til.

Køberen kan, såfremt sælgeren ikke opfylder en eller flere af sine forpligtelser, dvs. i tilfælde af sælgerens misligholdelse[2] gøre de *rettigheder* gældende, som er nævnt i art. 46-52, jfr. art. 45, stk. 1 litra a. Betingelserne for at udøve den enkelte beføjelse fremgår af de nævnte artikler i konventionen. Kravet på *skadeserstatning* efter art. 74-77 fremgår af art. 45, stk. 1 litra b. Det er herved søgt tydeliggjort, at køberen har krav på erstatning, såfremt sælgeren ikke opfylder kontrakten, medmindre sælgeren er fri for ansvar efter reglen i art. 79. Heraf fremgår, at ansvarsreglen efter konventionen ikke er en culparegel, men en regel om et »kontrolansvar«. Fritagelse for ansvar efter art. 79 udelukker ikke uden videre køberen fra at gøre andre misligholdelsesbeføjelse gældende, jfr. art. 79, stk. 5. Ansvarsreglen er den samme i species- og genuskøb.[3] De regler i art. 74-77, som art. 45, stk. 1 litra b henviser til, angår erstatningens størrelse (adækvans), dækningskøb og selvhjælpssalg samt tabsbegrænsningspligten. Også i øvrigt er udøvelsen af de enkelte misligholdelsesbeføjelser uafhængig af hinanden, medmindre som det siges i art. 46, stk. 1, kravene er uforenelige med hinanden.

I overensstemmelse med dansk køberet[4] bestemmes det i art. 45, stk. 2, at

1. Sælgerens misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af køberens misligholdelse er opregnet i art. 61. Bestemmelserne i art. 45 og 61 er ens i indhold. Konventionen er »symmetrisk«, idet den undergiver sælgerens og køberens misligholdelse samme regler.
2. Køberen kan ensidigt afgøre, om han vil gøre en eller flere beføjelser gældende, og i bekræftende fald hvilke, såfremt betingelserne herfor efter bestemmelserne om beføjelsen er opfyldt. Der gælder ikke en regel om, at køberen herudover skal tage hensyn til sælgeren. Sælgerens misligholdelse er en forudsætning for, at køberen har denne ensidige dispositionsret.
3. Jfr. *Forarbejderne* p. 37, *Motiverne* p. 97 og *Honnold* p. 296 f. Spørgsmålet, om sælgeren har indset eller burde indse, om en oplysning om salgsgenstanden er af betydning for køberen, kan være afgørende for, om salgsgenstanden må anses for mangelfuld efter art. 35, stk. 2, litra b, sml. for dansk ret UfR 1983.306 H. En sådan undladelse af at opfylde den loyale oplysningspligt betegnes naturligt som uforsvarlig eller culpøs og er f.eks. efter omstændighederne omfattet af lempelsen af reklamationspligten efter art. 40.
4. Jfr. *Ussing:* Køb p. 63.

køberen, uanset hvilken af de i litra a nævnte beføjelser han vælger at gøre gældende, samtidig kan kræve *erstatning* for det tab han har lidt som følge af misligholdelsen.[5]

Efter nogle retssystemer,[6] kan en debitor, også en sælger, hvis medkontrahent vil hæve kontrakten på grund af misligholdelse, anmode retten om en *yderligere frist* til at opfylde aftalen. En sådan retstilstand stemmer ikke overens med praksis i international handel, og det er i art. 45, stk. 3 bestemt, at nationale regler om adgang til at indrømme debitor en sådan délai de grâce viger for konventionens regler. En domstol eller voldgiftsret må ikke give sælgeren en sådan henstand,[7] når køberen gør misligholdelsesbeføjelse gældende.[8]

ARTIKEL 46

1.

Køber kan kræve, at sælger opfylder sine forpligtelser, medmindre køber har gjort en beføjelse gældende, som er uforenelig med dette krav.

2.

Lider varen af en mangel, kan køber kun kræve omlevering, hvis manglen er væsentlig, og kravet om omlevering fremsættes enten i forbindelse med en meddelelse efter artikel 39 eller inden rimelig tid derefter.

3.

Lider varen af en mangel, kan køber kræve, at sælger afhjælper manglen, medmindre det under hensyn til samtlige foreliggende omstændigheder er

5. Køberen kan kræve erstatning, hvadenten han vælger at fastholde købet, hæve købet, kræve omlevering eller gør en anden misligholdelsesbeføjelse gældende. Det fremgår af art. 75 og 76 om dækningskøb, at køberen kan kræve erstatning, selv om han hæver aftalen, jfr. *Honnold* p. 298 med note 4 og *Will*: Commentary p. 331.
6. Jfr. *Forarbejderne* p. 39. Bestemmelsen i art. 45, stk. 3 har formentlig betydning i Frankrig og andre lande, hvor ophævelse er en judiciel akt, og retten kan give debitor en henstand, sml. Code Civil art. 1184, stk. 3, *Treitel*: Remedies for breach of Contract, 1988 p. 243 ff og *Honnold* p. 298.
7. Retten kan hverken give en sådan frist ex officio eller på sælgerens anmodning.
8. En henstand fastsat af retten er forskellig fra en frist fastsat af køberen inden for hvilken sælgeren skal opfylde sine forpligtelser. Køberen kan efter art. 47 fastsætte en sådan Nachfrist (additional period of time), efter at sælgerens handlingstid er kommet med den virkning, at køberen kan hæve købet, hvis sælgeren oversidder også denne frist, jfr. art. 49, stk. 1, litra b.

urimeligt at kræve dette. Et krav om afhjælpning skal fremsættes enten i forbindelse med meddelelse efter artikel 39 eller inden rimelig tid derefter.

Har sælgeren ikke opfyldt en eller flere af sine forpligtelser, og ønsker køberen at påberåbe sig misligholdelsen, skal køberen træffe beslutning om, *hvilken eller hvilke beføjelser* han vil påberåbe sig. *Valget* står i første række mellem at *fastholde*[1] eller at *hæve* købet, jfr. art. 46 og 49. Uafhængigt af dette valg kan køberen kræve erstatning, jfr. art. 45, stk. 2.

Der er ikke i teksten i art. 46 stillet nogen betingelse for køberens anvendelse af beføjelsen efter art. 46, stk. 1.[2] Køberen har ret til at kræve, at sælgeren opfylder samtlige sine forpligtelser, såfremt sælgeren (stadig) er bundet af kontrakten. Selvom sælgeren ikke er ansvarlig for misligholdelsen, vedbliver hans forpligtelse til at opfylde kontrakten i princippet at bestå, jfr. art. 79, stk. 5, men begivenheder som fritager sælgeren for ansvar, dvs. omstændigheder uden for hans kontrol eller force majeure, vil formentlig ofte bevirke, at kontrakten bortfalder, og spørgsmål herom er næppe omfattet af konventionen, jfr. art. 4, litra a.[3]

Køberen kan kræve naturalopfyldelse, dvs. kræve at sælgeren leverer den ikke-leverede vare, at han leverer en udeblevet del af den leverede varer, eller at han foretager de foranstaltninger, som er nødvendige for, at varen skal kunne leveres.[4] Art. 46 skal sammenholdes med art. 28, hvorefter en domstol ikke har pligt til at give dom til naturalopfyldelse, hvis den ikke ville have gjort dette ved et tilsvarende køb, som er underkastet den nationale køberet, jfr. herom kommentaren til art. 28. I en sag, der afgøres ved en dansk domstol, finder dansk køberet direkte anvendelse på spørgsmålet, om køberen kan kræve naturalopfyldelse. I så fald gælder de undtagelser fra kravet på natura-

1. Se nærmere om begrebet *Honnold* p. 300.
2. Beføjelserne efter artiklen består, uanset om misligholdelsen kan tilregnes sælgeren som uagtsomt (culpa) eller ikke. Sælgeren kan ikke nægte at opfylde sine forpligtelser under henvisning til, at misligholdelsen kun er uvæsentlig, eller til at opfyldelse af aftalen vil koste sælgeren mere, end køberen opnår derved, jfr. *Forarbejderne* p. 38.
3. Køberen kan have en fuldt loyal interesse i naturalopfyldelse. Opgørelse af køberens erstatningskrav kan være usikker, og søgsmål herom koster tid og penge. Det er ikke altid muligt for køberen at købe samme vare et andet sted eller at købe varen inden for det tidsrum inden for hvilken, han har brug for varen, jfr. *Forarbejderne* p. 38.
4. Bestemmelsen i art. 46 finder anvendelse både på species- som genuskøb. Konventionen sondrer ikke mellem disse to former for køb. Reglen om omlevering er dog efter sit indhold kun anvendelig på genuskøb.

lopfyldelse som følger af dansk ret.[5] Efter dansk ret og måske også efter konventionen vil køberen efter omstændighederne være begrænset i adgangen til at gøre beføjelsen gældende ifølge art. 77 (køberens pligt til at begrænse tabet). En begrænsning kan også følge af art. 85, 86 og 88, stk. 2 om parternes omsorgspligt.

Art. 46 udtaler i *stk. 1* den selvfølgelige regel, at køberen ikke kan fastholde købet, såfremt køberen har gjort en beføjelse gældende, som er *uforenelig* med et krav om naturalopfyldelse. Køberen kan naturligvis ikke på en gang fastholde og hæve købet.[6]

Lider varen af en mangel, kan køberen ifølge stk. 2 kræve *omlevering*, hvis manglen er *væsentlig*,[7] og køberen har *reklameret rettidigt*, enten således at køberen i sin meddelelse efter art. 39 har krævet omlevering eller har fremsat et sådant krav i en særskilt meddelelse inden en rimelig (kort) tid efter den 1. reklamation.[8] Har sælgeren kun leveret *en del af varen*, eller er kun *en del* af den leverede vare *mangelfri*, kan køberen kræve efterlevering, jfr. art. 51, stk. 1.

Køberen kan normalt ikke hæve eller kræve omlevering, hvis han ikke er i stand til at *tilbagelevere* varen i væsentlig samme stand, som han modtog den i, jfr. art. 82.

Køberen kan som hovedregel kræve, at sælgeren *afhjælper* (reparerer)

5. Efter dansk ret kan køberen ikke fastholde købet, hvor sælgeren ikke ville ifalde erstatningsansvar ved at undlade at levere det solgte. Dersom grundene for at fritage sælgeren for ansvar taler med samme styrke for at fritage ham også for naturalopfyldelse, jfr. *Gomard*: Naturalopfyldelse s. 37 ff og *Ussing*: Køb p. 69 og 84. Køberen kan ejheller fastholde købet, når det er umuligt for sælgeren at levere varen, eller levering ville påføre sælgeren ganske uforholdsmæssige vanskeligheder, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 258 ff.
6. Køberens krav om forholdsmæssigt afslag i købesummen efter art. 50, er uforeneligt med krav efter art. 46 om omlevering og afhjælpning, sml. *Motiverne* p. 95. Krav om erstatning for det tab, som er en følge af, at sælgeren ikke har leveret rettidigt, er ikke uforeneligt med et krav om naturalopfyldelse. Det samme gælder krav om betaling af en aftalt konventionalbod ved forsinkelse.
7. Om en mangel må anses for væsentlig, bedømmes udfra reglen i art. 25, jfr. også *Will*: Commentary p. 337 f.
8. En neutral reklamation er som hovedregel tilstrækkelig, jfr. art. 39, men af art. 46, stk. 2 i.f. følger, at reklamationen skal angive den misligholdelsesbeføjelse køberen vil gøre gældende, såfremt køberen kræver omlevering. I modsat fald mister køberen retten til at gøre disse – men ikke andre – beføjelser gældende. Afgives den specificerede reklamation ikke i første omgang efter art. 39, skal den afgives inden en rimelig tid derefter, sml. om begrebet »inden rimelig tid« og »uden ugrundet ophold« efter dansk ret *Nørager/Theilgaard*, p. 476 ff og 902. Længden af en rimelig tid varierer fra branche til branche og vare til vare. Inden for handel med landbrugstraktorer anses, f.eks. reklamation inden 12 måneder efter levering, for rettidig, jfr. Grosserer-Societetets Responsum i UfR 1980.315.

mangler ved varen.[9] Dette gælder både væsentlige og uvæsentlige mangler.[10] Køberen kan dog kun kræve reparation, hvis et krav herom ikke er *urimeligt*.[11] Kravet skal fremsættes i forbindelse med *reklamationen* efter art. 39 eller inden rimelig tid derefter.[12]

ARTIKEL 47

1.
Køber kan fastsætte en rimelig frist, inden for hvilken sælger skal opfylde sine forpligtelser.

2.
Medmindre køber har modtaget meddelelse fra sælger om, at denne ikke vil opfylde aftalen inden for den således fastsatte frist, kan køber ikke, mens fristen løber, gøre nogen misligholdelsesbeføjelse gældende. Køber mister dog ikke dermed sin eventuelle ret til at kræve skadeserstatning for forsinkelsen.

Bestemmelsen i art. 47 giver køberen adgang[1] til at fastsætte en rimelig frist,

9. Regler om en ret for sælgeren til at foretage afhjælpning findes i art. 37 og art. 48, stk. 1.
10. Overfor uvæsentlig misligholdelse er køberen beføjelser begrænsede. Han kan ikke kræve omlevering efter art. 46, stk. 2, eller hæve købet efter art. 49. Køberen kan fastsætte en frist for omlevering eller afhjælpning efter art. 47. Opfylder sælgeren ikke aftalen inden for den fastsatte frist, kan køberen hæve købet, jfr. art. 49, stk. 2, men kan vistnok ikke kræve omlevering eller afhjælpning, medmindre betingelserne i art. 46, stk. 2 og 3 er opfyldt, sml. *Motiverne* p. 98, der vil tage den omstændighed, at afhjælpningen ikke er sket inden for den fastsatte frist, i betragtning ved bedømmelse af, om manglen er væsentlig.
11. Det fremgår af bestemmelsen, at samtlige foreliggende omstændigheder skal tages i betragtning. I international handel, hvor afstanden mellem sælgeren og køberen kan være stor, vil et krav om afhjælpning f.eks. være urimeligt, hvis køberen selv eller ved lokal hjælp kan udbedre manglen, og køberens afhjælpningsomkostninger er ubetydelige eller små sammenlignet med sælgerens. Køberen kan holde sig skadesløs ved at kræve skadeserstatning, jfr. art. 74 og 79 eller ved at kræve forholdsmæssig afslag i købesummen, jfr. art. 50.
12. Jfr. note 8.

---

1. Køberen kan selv afgøre, om han vil fastsætte en tillægsfrist, inden for hvilken sælger skal opfylde sine forpligtelser. Forsendelsesrisikoen for meddelelsen, der har karakter af et påbud, påhviler sælgeren (modparten), jfr. art. 27.

inden for hvilken sælgeren skal opfylde sine forpligtelser.[2] Betydningen af en sådan frist er at skabe grundlag for at hæve købet. Mens fristen løber kan køberen intet foretage, men han kan dog kræve at et tab på grund af misligholdelsen erstattet.[3]

Art. 47 skal *læses sammen med navnlig art. 46 og 49*. Efter art. 46 kan køberen kræve, at sælgeren opfylder sine forpligtelser. Gennemtvingelsen af et krav om naturalopfyldelse kan tage lang tid, og køberen kan derfor efter omstændighederne se sin fordel i at hæve aftalen, foretage dækningskøb og kræve erstatning.[4] Køberen kan imidlertid kun hæve aftalen, såfremt forsinkelsen ikke er væsentlig, hvis sælgeren ikke leverer varen inden for en yderligere frist, som køberen har fastsat i henhold til art. 47, stk. 1, jfr. art. 49, stk. 1, litra b.[5] En yderligere (additional) frist er en frist udover den i aftalen fastsatte frist. Køberen kan ved at sætte en sådan tillægsfrist (Nachfrist) *fremprovokere* en hurtig afgørelse. Denne fremgangsmåde kan bl.a. være nyttig for køberen i situationer, hvor parterne har en forskellig opfattelse af, om en opstået forsinkelse kan karakteriseres som væsentlig. Reglerne i art. 47 og 49 gør det muligt at skabe *klarhed* over, om køberen kan hæve en aftale, når sælgeren har leveret for sent, men forsinkelse ikke klart er væsentlig.[6]

Det fremgår af art. 47, stk. 1, at tillægsfristen skal være *rimelig*. Hvis tillægsfristen ikke gav sælgeren en realistisk mulighed for at opfylde sine forpligtelser, ville køberen kunne opnå ret til at hæve på grund af en ubetydelig forsinkelse. Tillægsfristen bør være så lang, at det ikke bliver muligt at hæve købet på grund af en ganske uvæsentlig forsinkelse.[7]

2. Bestemmelsen i art. 47 er generel og skulle således kunne finde anvendelse på alle former for misligholdelse. Imidlertid blev der under diplomatkonferencen stillet forslag om at gøre fristbestemmelsen gældende også for så vidt angår spørgsmålet om mangler. Forslaget blev imidlertid forkastet og i art. 49, stk. 1, litra c tales om »tilfælde af manglende levering«. Bestemmelsen er derfor formentlig kun anvendelig i tilfælde, hvor sælgeren ikke leverer rettidigt, jfr. *Honnold* p. 30 ff.
3. Den danske købelov indeholder ikke en tilsvarende regel.
4. Forsinkelse fra sælgerens side giver køberen ret til at hæve aftalen efter dansk ret, jfr. Kbl. § 21, stk. 1, medens køberen ifølge reglerne i andre retssystemer kun kan hæve, såfremt køberen har fastsat en frist, inden for hvilken sælgeren skal levere. Den tyske regel om »Nachfrist« i BGB § 326 og den franske regel om »mise en demeure« i Code Civil art. 1146 og 1153 er ikke identisk med art. 47, stk. 1. Anvendelse af art. 47, stk. 1 er ikke obligatorisk for køberen, idet denne kan hæve købet uden fastsættelse af en tillægsfrist i tilfælde af væsentlig forsinkelse, art. 49, stk. 1, litra a og *Forarbejderne* p. 39 samt *Treitel*: Remedies p. 245 og 111 og *Honnold* p. 307.
5. Sælgeren kan ikke få fristen forlænget ved henvendelse til retten, jfr. art. 45, stk. 3 og *Forarbejderne* p. 39.
6. Jfr. *Will:* Commentary p. 344.
7. Jfr. *Motiverne* p. 98 og *Honnold* p. 306.

Meddelelsen om, at sælgeren skal opfylde sine forpligtelser inden for en rimelig frist, skaber kun den tilsigtede klarhed, såfremt det klart fremgår af meddelelsen, *hvornår* fristen udløber.

Tillægsfristen angives ved at fastsætte en bestemt dato for fristens udløb, f.eks. »udløb den 30. september«, eller ved at fastsætte et bestemt tidsrum, f.eks. »inden 1 måned fra d.d.«. En meddelelse om, at køberen skal levere »straks«, »promte« eller lignende, opfylder ikke betingelserne i art. 47, stk. 1 til en tillægsfrist.[8]

Køberen kan ikke, efter at han har fastsat en tillægsfrist efter stk. 1 gøre *nogen misligholdelsesbeføjelse* gældende, førend fristen er udløbet,[9] jfr. stk. 2. Køberen har - ved at fastsætte fristen - tilsagt sælgeren, at han vil acceptere en opfyldelse af aftalen inden for fristen.[10] Køberen kan derimod gøre misligholdelsesbeføjelse gældende *efter fristens udløb*,[11] eller i tilfælde af at sælgeren meddeler køberen, at han ikke vil opfylde aftalen, inden for den frist køberen har fastsat.[12] Køberen mister ikke sin ret til at kræve *skadeserstatning* for forsinkelse ved at fastsætte en tillægsfrist, jfr. art. 47, stk. 2 i.f.[13]

ARTIKEL 48

1.

Hvor ikke andet følger af artikel 49, kan sælger, selv efter leveringstidspunktet, på egen bekostning afhjælpe enhver misligholdelse fra hans side, hvis dette kan gøres uden urimelig forsinkelse for køber, og uden at denne udsættes

8. Jfr. *Forarbejderne* p. 39 og *Honnold* p. 306.
9. Bestemmelsen afskærer ikke køberen fra, også medens fristen løber, at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende i anledning af andre misligholdelser, end den som foranledigede fastsættelsen af fristen. Køberen kan, selv om sælgeren leverer inden fristen er udløbet, gøre gældende, at varen lider af en mangel, jfr. *Motiverne* p. 98.
10. Bestemmelsen beskytter sælgeren, som i tillid til den fastsatte frist påtager sig omkostningskrævende foranstaltninger for at opfylde aftalen inden fristen er udløbet, jfr. *Forarbejderne* p. 39 f og *Motiverne* p. 98. Sælgeren bør kunne stole på køberens meddelelse, jfr. *Honnold* p. 308.
11. Efter at fristen er udløbet kan køberen hæve købet efter art. 49, stk. 1, litra b og i øvrigt gøre alle misligholdelsesbeføjelser gældende, jfr. *Forarbejderne* p. 40.
12. Det hensyn til beskyttelse af sælgeren, jfr. note 9, som bestemmelsen bl.a. tager sigte på at varetage, er i så fald ikke til stede. Efter at sælgeren har meddelt, at han ikke vil opfylde aftalen, bør køberen kunne disponere herefter.
13. Køberen har ikke ved at fastsætte en frist fraskrevet sig retten til at kræve erstatning for tab, som er en følge af sælgerens forsinkelse. Bestemmelsen er i overensstemmelse med den generelle regel i art. 45, stk. 2 om, at køberen ikke mister nogen ret til at kræve skadeserstatning ved at gøre andre misligholdelsesbeføjelser gældende.

for en urimelig ulempe eller usikkerhed om, hvorvidt hans udlæg vil blive godtgjort af sælger. Køber bevarer dog sin eventuelle ret til at kræve skadeserstatning efter bestemmelserne i denne konvention.

2.
Opfordrer sælger køber til at lade ham vide, om køber vil tage imod opfyldelse af aftalen, og efterkommer køber ikke denne opfordring inden rimelig tid, kan sælger opfylde aftalen inden for den tidsfrist, som han har angivet i sin opfordring. Køber kan da ikke inden for den tidsfrist gøre nogen form for misligholdelsesbeføjelse gældende, som er uforenelig med sælgers opfyldelse af sine forpligtelser.

3.
En meddelelse fra sælger om, at han vil opfylde aftalen inden for en angiven frist, antages at indeholde en opfordring til køber i henhold til stk. 2 om, at denne skal meddele sælger sin afgørelse.

4.
En opfordring eller meddelelse fra sælger i henhold til stk. 2 eller stk. 3 i denne artikel får kun virkning, hvis den kommer frem til køber.

Art. 48 giver sælgeren en begrænset ret til at *afhjælpe* enhver art af misligholdelse også *efter* leveringstidspunktet. Bestemmelsen i art. 37 giver sælgeren ret til at afhjælpe mangler,[1] hvor levering er sket før leveringstidspunktet.[2]

Sælgeren har efter art. 48, stk. 1 adgang til efter leveringstidspunktet på egen bekostning at afhjælpe enhver misligholdelse fra hans side, såfremt afhjælpningen kan ske under opfyldelse af følgende *betingelser*:[3] Bestemmelsen omfatter ikke forsinkelse.[4] En indtrådt forsinkelse kan ikke afhjælpes, men sælgeren kan ved at levere undgå yderligere forsinkelse.[5]

1. Også anvendelsesområdet for de to bestemmelser i art. 37 og 48 er forskelligt, idet art. 48 finder anvendelse på enhver misligholdelse, medens art. 37 kun finder anvendelse på faktiske mangler. Sælgeren kan efter art. 48 afhjælpe sin manglende opfyldelse af enhver forpligtelse, som påhviler ham efter aftalen. Afhjælpning kan bl.a. bestå i omlevering, også selvom køberen ikke har fremsat krav herom, sml. art. 46, stk. 2.
2. Det aftalte (ikke det faktiske) leveringstidspunkt er afgørende for, om art. 37 eller 48 finder anvendelse.
3. Jfr. *Forarbejderne* p. 40.
4. Sælgerens afhjælpningsret har størst praktisk betydning ved mangler, faktiske og retlige mangler og mangler ved dokumenterne, sml. art. 34.
5. Jfr. *Forarbejderne* p. 40, *Honnold* p. 310 f og *Will*: Commentary p. 349 ff.

Sælgeren kan for det første kun afhjælpe en mangel eller anden misligholdelse, hvis dette kan ske, inden køberen har hævet købet efter art. 49, stk. 1. Sælgerens adgang til afhjælpning efter art. 48 betager ikke køberen adgangen til at hæve efter art. 49,[6] men køberen kan ikke hæve, hvis sælgeren har afhjulpet misligholdelsen i overensstemmelse med art. 37 eller 48.[7]

For det andet skal afhjælpningen ske *uden urimelig*[8] *forsinkelse* for køberen. Ved afgørelsen af, hvad der er en rimelig tid, kan hensyn tages til hvornår og hvordan sælgeren er blevet opmærksom på misligholdelsen (manglen), om dette f.eks. er sket ved modtagelsen af køberens reklamation i anledning af misligholdelsen.[9]

Sælgeren har ikke krav på at måtte foretage afhjælpning, hvis køberen derved udsættes for en *urimelig ulempe*[10] eller udgifter, såfremt det er *usikkert*, om køberens udlæg vil blive *godtgjort* af sælgeren.[11]

Såfremt sælgeren efter leveringstidspunktet spørger køberen, om han vil modtage levering eller afhjælpning, kan sælgeren opfylde inden for den tid, der er fastsat i hans forespørgsel, både i tilfælde hvor køberen svarer ja, og i

6. Det voldte under konferencen problemer at finde en formulering, som både tog hensyn til sælgerens afhjælpningsret efter art. 48 og køberens ret til at hæve efter art. 49. jfr. *Honnold* p. 311 f. Konventionsteksten blev ændret fra »Medmindre køber har erklæret aftalen for hævet ifølge art. 49« til den endelige tekst i indledningen til art. 48 »Hvor ikke andet følger af art. 49« for at hindre, at køberen blot ved at give meddelelse om, at han vil hæve, skulle kunne udelukke sælgerens afhjælpningsret, selvom misligholdelsen ikke er væsentlig, jfr. art. 25. Ved vurderingen af, om en misligholdelse er væsentlig, skal samtlige omstændigheder tages i betragtning, også om sælgeren kan og vil afhjælpe, samt hvornår afhjælpningen kan gennemføres, jfr. *Motiverne* p. 99.
7. Jfr. *Forarbejderne* p. 40.
8. Varens art er af væsentlig betydning for, hvor lang en rimelig frist for afhjælpning er. Såfremt der er tale om en vare, der er tilvirket specielt til køberen, og som sælgeren ikke kan udnytte på anden måde, må der gives en tid til at afhjælpe misligholdelsen, men dog ikke væsentlig længere tid end nødvendigt til udførelse af et effektivt og sagkyndigt arbejde, sml. for dansk ret UfR 1969.152 H og 1986.654 H.
9. Jfr. *Motiverne* p. 99.
10. Køberen behøver ikke at finde sig i sælgerens afhjælpningsforsøg, hvis dette medfører omfattende afbrydelser af køberens virksomhed, som f.eks. en afhjælpning af mangler ved en maskine, der forårsager en langvarig standsning af en eller flere produktlinier. At sælgeren har brug for omfattende assistance fra køberen til afhjælpningen kan være en urimelig ulempe for denne, jfr. *Forarbejderne* p. 40.
11. Sælgers ret til afhjælpning er ikke udelukket alene, fordi afhjælpningen vil påføre køber udgifter, men køberen er ikke forpligtet til at bære en risiko for, at han ikke får sådanne udgifter godtgjort af sælgeren. Hvis sælgeren ikke fjerner en sådan risiko ved at stille sikkerhed, f.eks. i form af en bankgaranti, har sælger dermed fortabt retten til at foretage afhjælpning, jfr. *Forarbejderne* p. 40.

tilfælde hvor køberen ikke svarer[12] *inden rimelig tid.*[13] I tiden, indtil fristen er udløbet, kan køberen kræve sig evt. tab erstattet, men han kan ikke hæve eller udøve nogen anden misligholdelsesbeføjelse, som er uforenelig med, at aftalen bliver opfyldt af sælgeren,[14] jfr. art. 48, stk. 2.[15]

En meddelelse fra sælgeren til køberen om, at sælgeren vil opfylde aftalen inden for en angiven frist, *antages*[16] at indeholde en *opfordring* til køberen om at udtale sig om, hvorvidt han vil tage imod opfyldelsen, jfr. stk. 3, der henviser til stk. 2.

En opfordring eller meddelelse fra sælgeren i henhold til stk. 2 og 3 får kun *virkning.*[17] hvis den *kommer frem*[18] til køberen, jfr. *stk. 4*, der fraviger den almindelige regel i art. 27.

ARTIKEL 49

1.

Køber kan hæve købet:

a) hvis sælgerens manglende opfyldelse af sine forpligtelser efter aftalen eller denne konvention er en væsentlig misligholdelse, eller

b) i tilfælde af manglende levering, hvis sælger ikke leverer varen inden for den yderligere frist, som køber har fastsat i henhold til artikel 47, stk. 1, eller hvis han meddeler, at han ikke vil levere varen inden for den således fastsatte frist.

12. Køberens ret til at gøre misligholdelsesbeføjelsen gældende er dermed bortfaldet, hvis køberen ikke svarer. Køberens passivitet har efter omstændighederne virkning som et afkald på at gøre misligholdelsesbeføjelsen gældende, sml. art. 39.
13. Denne frist vil i almindelighed være kort, da køberen blot skal tage stilling til, om sælgerens krav om afhjælpning er uberettiget, og om han i bekræftende fald vil lade sig nøje med sælgerens tilbud om afhjælpning, eller gøre misligholdelsesbeføjelser, som er uforenelige med afhjælpning, gældende.
14. I modsætning til stk. 1 er stk. 2-4 efter deres indhold anvendelige også i tilfælde af forsinket levering, jfr. *Honnold*, p. 313f.
15. Køberen kan således f.eks. ikke hæve købet eller kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen, inden den frist, som sælgeren har angivet for sit afhjælpningsforsøg, er udløbet.
16. Bestemmelsen er en fortolknings- eller formodningsregel, hvorefter sælgerens erklæring skal forstås, som en opfordring efter stk. 2 og ikke f.eks. som en meddelelse, der vil frakende køberen også retten til at kræve erstatning, som fastsat i art. 48, stk. 1, sidste pkt.
17. Bestemmelsen i stk. 4 pålægger sælgeren risikoen for, at opfordringen eller meddelelsen kommer frem til køberen, og er således en undtagelse fra hovedreglen i art. 27, hvorefter forsendelsesrisikoen for meddelelser påhviler adressaten, jfr. *Honnold* p. 314.
18. Erklæringer ifølge art. 48 kan være såvel mundtlige som skriftlige. En mundtlig erklæring til en nærværende person er kommet frem til ham, når erklæringen er afgivet, jfr. art. 24, der gælder enhver viljeserklæring.

2.

Har sælgeren leveret varen, mister køber dog adgangen til at hæve købet, medmindre han:

a) i tilfælde af forsinket levering hæver købet inden rimelig tid, efter at han er blevet bekendt med, at levering har fundet sted.

b) i tilfælde af anden misligholdelse end forsinket levering hæver købet inden rimelig tid,

i. efter at han er blevet bekendt med eller burde være blevet bekendt med misligholdelsen,

ii. efter udløb af en eventuel yderligere frist, som køber har fastsat i henhold til artikel 47, stk. 1, eller efter at sælger har erklæret, at han ikke vil opfylde sine forpligtelser inden for den således fastsatte yderligere frist, eller

iii. efter udløb af den eventuelle yderligere frist, som sælger har angivet i henhold til artikel 48, stk. 2, eller efter at køber har tilkendegivet, at han ikke vil akceptere, at sælger opfylder sine forpligtelser.

Reglerne om, hvornår den ene parts misligholdelse giver den anden part mulighed for at frigøre sig fra sine forpligtelser i henhold til aftalen eller uden videre frigør ham, er *forskellige* i forskellige lande, og der har i særlig grad været[1] behov for at etablere retsenhed på dette område.

Reglerne om *køberens ret* til at hæve købet på grund af sælgerens misligholdelse, findes i art. 49, medens den tilsvarende regel om *sælgerens ret* til at hæve på grund af køberens misligholdelse findes i art. 64. Til disse bestemmelser slutter sig nogle »almindelige bestemmelser« i kap. I: Ophævelse af aftalen på grund af sælgerens eller køberens misligholdelse forudsætter, at den anden part *erklærer* aftalen for hævet, jfr. art. 26.[2] Aftalen vedbliver med at være ikraft, således som den er indgået, indtil den krænkede part har givet meddelelse om, at han hæver købet. Også bestemmelsen i art. 25 om, hvornår en misligholdelse er væsentlig angår både sælgeren og køberen, omend ordvalget synes i særligt grad at have haft misligholdelse fra sælgerens side for

1. Reglerne herom i dansk ret findes i Kbl. §§ 21, 42-43. Engelsk, amerikansk, fransk og tysk ret er omtalt af *Honnold* p. 315 f.
2. Nødvendigheden af at afgive en ophævelseserklæring fremgår ikke af den danske oversættelse, »Køber kan hæve købet«, men er - i overensstemmelse med art. 26 - medtaget i den engelske og franske tekst, der lyder »The buyer may declare (peut déclarer) the contract avoided«.

øje. Forsendelsesrisikoen for ophævelsesmeddelelsen påhviler modtageren (her sælgeren), jfr. art. 27.[3]

Det fremgår af art. 49, stk. 1, litra a og b, at *to forhold* kan bevirke, at køberen kan hæve købet:

Hovedbetingelsen for ophævelse er angivet i *litra a*. Køberen kan hæve, såfremt sælgerens misligholdelse er *væsentlig*, jfr. art. 25.[4] Køberen har i så fald ret til *øjeblikkeligt* at hæve aftalen.[5]

Køberen kan imidlertid også hæve købet, selvom misligholdelsen ikke er væsentlig, dersom betingelserne i litra b er opfyldt. Køberen kan efter denne bestemmelse hæve købet, hvis sælgeren ikke leverer varen inden for den *tidsfrist*, som køberen har fastsat efter art. 47, stk. 1,[6] eller hvis sælgeren meddeler, at han *ikke vil levere* varen inden udløbet af den således fastsatte frist.[7] Ophævelse kan ifølge formuleringen af litra b kun ske efter denne bestemmelse i tilfælde af forsinkelse (manglende levering).

Selvom betingelserne efter stk. 1 for ophævelse er til stede, *mister* køberen dog såfremt varen er *leveret*, retten til at hæve,[8] jfr. stk. 2, og køberen ikke har givet meddelelse om ophævelse *inden en rimelig tid*.[9] Fristen – den rime-

3. Automatisk ophævelse (ipso facto-avoidance) kan ikke finde sted efter Konventionens bestemmelser, jfr. *Forarbejderne* p. 41.
4. Bestemmelsen i art. 49, stk. 1, litra a gælder alle former for misligholdelse fra sælgerens side, også f.eks. misligholdelse af dokumentmæssig karakter. Det fremgår af art. 25, i hvilke situationer en misligholdelse kan anses for at være væsentlig. I kommentaren til art. 48 er det anført, at der ved væsentlighedsbedømmelsen bl.a. skal tages hensyn til, om sælgeren har tilbudt at afhjælpe manglen ved reparation eller omlevering.

   Forarbejderne anfører p. 41, at kravet om væsentlighed ikke stemmer overens med praksis i international handel ved salg mod dokumenter, f.eks. CAD og L/C. Efter denne praksis, kan køberen i almindelighed afvise dokumenterne, selv om fejl eller mangler i dokumenterne er uvæsentlige og uden praktisk betydning for køberen, sml. herved Konventionens art. 7 og 9.
5. Køberen behøver ikke at fastsætte en tidsfrist herfor, og domstolene kan ikke indrømme sælgeren henstand med ophævelsen, jfr. art. 45, stk. 3 og *Motiverne* p. 99 f.
6. Reglen om tillægsfrist (Nachfrist) er omtalt i kommentaren til art. 47.
7. Konventionen indeholder en almindelig regel om anteciperet misligholdelse i art. 72.
8. Den faktiske levering er her afgørende. Sålænge sælgeren ikke har præsteret sin ydelse, er køberen ikke udsat for at miste retten til at hæve købet efter stk. 2. Heraf følger bl.a., at køberens ret til at hæve en aftale om successiv levering i sin helhed efter art. 73, stk. 3 om sammenhængende delleverancer først falder bort, når den sidste delleverance er leveret, jfr. *Motiverne* p. 100.
9. Retsvirkningerne af, at køberen ikke reklamerer inden for rimelig tid, er, at køberens ret til at hæve falder bort. Udtrykket »inden rimelig tid« er omtalt i kommentaren til art. 39, stk. 1 og *Will*: Commentary p. 364.

lige tid - regnes i tilfælde af *forsinket levering* fra det tidspunkt, da køberen,[10] blev *bekendt* med,[11] at levering har fundet sted, jfr. stk. 2, *litra a.*

Ved andre misligholdelser end forsinkelse[12] skal ophævelsen af købet være sket inden en rimelig tid, efter at køberen er blevet *bekendt* med eller *burde være blevet bekendt* med misligholdelsen,[13] jfr. stk. 2, litra b. I tilfælde, hvor køberen havde fastsat en yderligere frist (ii), jfr. *art. 47, stk. 1*, skal køberen hæve købet inden rimelig tid efter udløbet af denne frist, eller efter at sælgeren har erklæret, at han ikke vil opfylde sine forpligtelser inden for tillægsfristen. Det samme gælder efter udløbet af den eventuelle *yderligere frist*, som sælgeren har angivet i medfør af *art. 48, stk. 2*, eller efter at køberen har erklæret, at han ikke vil acceptere, at sælgeren opfylder sine forpligtelser (iii).

Retsvirkningerne af aftalens ophævelse er omtalt i art. 81-84. Den væsentligste retsvirkning af ophævelsen for køberen er, at hans forpligtelse efter art. 53 til at modtage og betale for varen falder bort.[14]

ARTIKEL 50

Lider varen af en mangel, kan køber, uanset om varen er betalt, kræve et forholdsmæssigt afslag i købesummen, der udregnes efter værdien af den faktisk leverede vare på leveringstidspunktet og den værdi, som en tilsvarende mangelfri vare vil have haft på dette tidspunkt. Hvis sælger imidlertid i henhold til artikel 37 eller artikel 48 afhjælper en mangelfuld eller manglende levering, eller hvis køber afslår at tage imod sælgers opfyldelse af aftalen i henhold til de nævnte artikler, kan køber ikke kræve afslag i købesummen.

10. Efter den danske Kbl. § 27 skal køberen reklamere uden ugrundet ophold, såfremt han, efter at levering - for sent - har fundet sted, vil benytte sig af sin ret efter § 21 til at hæve købet, jfr. *Ussing*: Køb p. 70-72.
11. Dvs. at en meddelelse herom fra sælgeren skal være kommet til køberens kundskab. Bevisbyrden for, at en sådan meddelelse er givet og er kommet frem, hviler på sælgeren.
12. Især mangler. Den danske Kbl. pålægger i § 52, stk. 2, køberen at reklamere uden ugrundet ophold, jfr. *Ussing*: Køb p. 145 f. Bestemmelsen i art. 49, stk. 2, litra b finder anvendelse på alle andre former for misligholdelse, f.eks. en pligt til efter aftalen eller efter Konventionen (art. 46, stk. 3) til at afhjælpe mangler.
13. Hvis køberen burde have opdaget manglen ved sin undersøgelse af varen efter art. 38, bortfalder hans ret til at gøre misligholdelsen gældende, hvis han ikke reklamerer inden rimelig tid efter undersøgelsen, jfr. art. 39. Retten til at hæve købet bortfalder inden en rimelig tid efter, at køberen blev eller burde være blevet bekendt med misligholdelsen. Det antages i *Motiverne* p. 100, at fristen ifølge art. 49, stk. 2, litra b (i) for ophævelse på grund af mangler ved varen er længere end reklamationsfristen på grund af manglen, jfr. også *Honnold* p. 321.
14. Jfr. *Forarbejderne* p. 42.

Bestemmelsen i art. 50 giver køberen krav på forholdsmæssigt afslag i tilfælde af, at den leverede vare lider af mangler, der forringer dens værdi.[1] Afslaget udregnes på en anden måde end en erstatning af et tab svarende til forringelsen af værdien, og køberen kan kræve forholdsmæssigt afslag også i tilfælde, hvor sælgeren efter art. 79 er fritaget for ansvar for manglen.[2]

Bestemmelsen stiller ingen *særlige betingelser* for køberens adgang til at kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen, og køberen kan derfor principielt påberåbe sig denne beføjelse ved *enhver mangel*.[3] Køberen har ret til forholdsmæssigt afslag, uanset om manglen er væsentlig eller ej.[4]

Det er uden betydning for køberens adgang til at kræve forholdsmæssigt afslag, om *købesummen er betalt* eller ej. Køberen kan forlange et beløb svarende til afslaget tilbagebetalt. Krav herom forudsætter ikke, som ophævelse efter art. 49, en særlig reklamation udover reklamationen efter art. 39.

Det forholdsmæssige afslag *udregnes* på grundlag af værdien af den *faktisk leverede vare*[5] *på leveringstidspunktet*,[6] og den værdi, som en *tilsvaren-*

1. Beføjelsen til at kræve forholdsmæssigt afslag var kendt i romerretten (actio quanti minoris), jfr. bl.a. *Stig Iuul*: Romersk Formueret 1944 p. 97 f, *Ditlev Tamm*: Romerret 1980 p. 129 f og *Honnold* p. 326. I det danske Udkast til lov om køb, 1904, anføres p. 69, at afslagsbeføjelsen i Kbl. §§ 42 og 43 vist nok vil være en nyskabelse i skandinavisk ret.
2. Afslagsbeføjelsen har særlig interesse for køberen i de tilfælde, hvor køberen trods manglen ikke kan hæve (sml. art. 44 og 49) eller ønsker at fastholde købet, og ikke har lidt og dog vanskeligt kan føre bevis for at have lidt et større tab, sml. UfR 1977.503H. Afslagsbeføjelsen har også - ligesom i dansk ret - betydning i tilfælde, hvor sælgeren ikke er ansvarlig for manglen efter henholdsvis Kbl. §§ 42 og 43 og Konventionens art. 79 om ansvarsfritagelse, sml. UfR 1987.23H.

   En part er efter art. 79 ikke erstatningsansvarlig, såfremt han kan godtgøre, at manglen skyldes omstændigheder uden for hans kontrol (»force majeure« eller »Act of God«), jfr. *Honnold* p. 323.
3. Afslag kan kun kræves i anledning af mangler, der kan karakteriseres som en misligholdelse. Fandtes »manglen« ikke på det tidspunkt, da risikoen overgik til køberen, har køberen ingen mangelsbeføjelse, jfr. art. 36, der svarer til reglen i den danske Kbl. § 44.
4. Efter dansk ret giver rene bagateller ikke adgang til at kræve forholdsmæssigt afslag, jfr. *Ussing*: Køb p. 130. Det følger af selve beføjelsens karakter, at køberen kun kan kræve et forholdsmæssigt afslag, såfremt manglen reducerer varens værdi.
5. Fastsættelsen af værdien af den faktisk leverede vare er almindeligvis let, hvis manglen består i, at en del af en større mængde ensartede varer er helt ubrugelige. I så fald nedsættes købesummen med samme procentdel, som den mangelfulde del udgør af hele partiet, sml. herved art. 51. Er varen som helhed mangelfuld, kan det være nødvendigt at beregne det forholdsmæssige afslag skønsmæssig. Forholdsmæssig afslag anvendes - efter dansk retspraksis at dømme - kun i ganske få typer af tilfælde i løsørekøb, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 768 ff.
6. Jfr. art. 33. Det var oprindeligt foreslået, at værdien på aftaleindgåelsestidspunktet skulle anvendes, men dette ændredes under konferencen til leveringstidspunktet, fordi man derved undgik at skulle værdiansætte varer, som måske ikke eksisterede på aftaleindgåelsestidspunktet, jfr. *Honnold* p. 327 med note 4.

de mangelfri vare ville have haft på dette tidspunkt,[7] således at købesummen nedsættes proportionalt med varens værdiforringelse.

Køberen kan dog *ikke* kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen, såfremt sælgeren allerede har *afhjulpet* manglen. Det samme gælder, hvis sælgeren efter art. 37 eller 48 faktisk har afhjulpet manglen eller sælgeren efter disse bestemmelser har ret til at afhjælpe, men køberen har nægtet at modtage sælgerens tilbud om at afhjælpe manglen.[8]

ARTIKEL 51

1.

Leverer sælger kun en del af varen, eller er kun en del af den leverede vare mangelfri, gælder bestemmelserne i artiklerne 46-50 for den del af varen, som ikke er leveret, eller som er mangelfuld.

2.

Køber kan kun hæve købet i dets helhed, hvis sælgers undladelse af at levere den aftalte mængde fuldt ud eller undladelse af levere en mangelfri vare er en væsentlig misligholdelse.

Hvis sælgeren kun *leverer en del af varen*[1] eller hvis kun *en del af den leverede vare er mangelfri,*[2] opstår der spørgsmål, om købet må betragtes som en

7. Den aftalte købesum (fakturabeløbet) vil som oftest være udtryk for værdien af en tilsvarende mangelfri vare. Såfremt der er sket ændringer i markedsprisen i tiden mellem aftalens indgåelse og leveringstidspunktet, kan fakturabeløbet imidlertid ikke anvendes som grundlag for beregningen. Bevisbyrden (påstandsbyrden), for at der er sket en sådan ændring, ligger på henholdsvis sælgeren eller køberen, afhængig af om prisen er faldet eller steget. Se nærmere om beregningen af forholdsmæssigt afslag ved prisændringer i op- og nedgående retning *Honnold* p. 323 ff.
8. Hvis sælgerens afhjælpningsforsøg kun delvis lykkes, vil køberen kræve forholdsmæssigt afslag i det omfang, hvor der selv efter afhjælpningen fortsat foreligger mangler ved varen, jfr. *Motiverne* p. 100.

---

1. Er den leverede mængde af varen for ringe, kan misligholdelsen opfattes enten som en mangel ved leveringen (kvantitetsmangel) eller som en forsinkelse eller udeblivelse mod en del af leveringen (partiel mora). Art. 51 omfatter begge tilfælde. Konventionen indeholder ikke, som den danske Kbl. i § 50, en særlig regel om kvantitetsmangler.
2. Bestemmelsens formulering synes navnlig at tage sigte på køb af en vis mængde af ensartede varer. Bestemmelsen omfatter imidlertid også specieskøb, men en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen er, at varepartiet er deleligt, sml. om ratekøb art. 73, stk. 3.

helhed, eller om den mangelfulde og den mangelfri del må behandles hver for sig.[3]

Køberen kan efter art. 51, stk. 1 vælge at *fastholde købet i dets helhed* og kan i så fald for den del af varen, som ikke er leveret, eller som er mangelfuld, kræve omlevering, forholdsmæssigt afslag i købesummen, eller afhjælpning, såfremt betingelserne herfor efter bestemmelserne i art. 46-50 er til stede.

Køberen kan også efter art. 51, stk. 1 vælge at *hæve købet for den del* af varen, som ikke er leveret, eller som er mangelfuld, såfremt betingelserne i art. 49 for at hæve for denne del isoleret bedømt, er til stede.[4] Hovedformålet med art. 51 er at gøre det klart, at køberen kan hæve købet med virkning alene for den misligholdte del.[5]

Køberen kan endelig vælge at *hæve købet i sin helhed*, fordi sælgeren kun har leveret en del af varen, eller kun en del af varen er mangelfri, hvis misligholdelsen, skønt kun delvis, dog er *væsentlig* bedømt i forhold til købet i dets helhed.[6]

ARTIKEL 52

1.

Leverer sælger varen før den fastsatte tid, kan køber tage imod levering af varen eller afvise den.

2.

Leverer sælger mere end aftalt, kan køber tage imod levering af den overskydende mængde eller afvise denne. Modtager køber den overskydende mængde eller en del af den, skal han betale den aftalte pris for det for meget leverede.

3. Jfr. om engelsk ret *Honnold* p. 330 note 2.
4. Har køberen fastsat en tillægsfrist for levering af den del, som ikke er leveret efter art. 47 og 49, stk. 1, litra b, kan han kun hæve købet for dennes del efter art. 49, stk. 1, litra b, men ikke købet i sin helhed, medmindre den fortsatte forsinkelse med en del udgør en væsentlig misligholdelse i forhold til hele købet. Dette er tydeligtgjort ved ordet »kun« i begyndelsen af art. 51, stk. 1, jfr. *Forarbejderne* p. 44 og *Honnold* p. 330.
5. Jfr. *Motiverne* p. 101. *Forarbejderne* udtaler p. 44, at bestemmelsen i art. 51, stk. 1 er nødvendig, fordi ophævelse af en del af aftalen efter enkelte landes ret ikke kan finde sted.
6. Væsentlighed bedømmes ud fra den almindelige regel herom i art. 25.

Artiklen regulerer to situationer, som sjældent giver anledning til vanskeligheder i praksis, nemlig at sælgeren leverer *varen for tidlig* eller leverer *for store mængder af varer.*[1]

Det kan være en ulempe for køberen at tage imod varer, der bliver leveret *før den fastsatte tid*,[2] hvis køberen ikke har plads til varen og ikke behov for varen allerede på dette tidspunkt.[3] For tidlig levering vil kunne pådrage køberen ekstra omkostninger til oplagring mv. og kan give anledning til vanskeligheder, hvis købesummen efter aftalen skal betales ved modtagelsen.[4] Reglen er derfor, at køberen ikke har pligt til at modtage varen før den aftalte tid, og køberen kan efter art. 52, stk. 1 *vælge*,[5] om han vil *tage imod varen* eller

1. Den danske Kbl. indeholder ikke bestemmelser om sælgerens levering før tiden eller om levering af en større mængde end aftalt.
2. Leveringstidspunktet beror på aftalen, en fortolkning af denne og reglen i art. 33. Skal sælgeren efter aftalen levere »senest 1. juni« er levering f.eks. den 10. maj måske, men ikke nødvendigvis levering »før den fastsatte tid«, jfr. *Honnold*, p. 331. *Motiverne* anfører p. 101 kategorisk, at bestemmelsen i art. 52, stk. 1 ikke kan anvendes, hvis varen efter aftalen skal leveres senest et bestemt tidspunkt, og der ikke er angivet noget tidligste tidspunkt for levering. Der må imidlertid efter omstændighederne, navnlig hvor der er lang tid mellem aftaleindgåelsen og leveringstidspunktet, sættes en grænse for, hvor tidligt sælgeren kan levere. Er det tidligste leveringstidspunkt fastsat i aftalen, f.eks. at levering skal ske »mellem den 25. maj og den 1. juni«, er levering den 20. maj for tidlig, og køberen er efter art. 51 berettiget til at afvise varen.
3. Binder aftalen forfaldsdagen for betaling sammen med levering, f.eks. ved betalingsklausulen COD (Cash on delivery, kontant ved levering), ville en for tidlig levering forpligte køberen til at betale tidligere end aftalt og dermed påføre køberen en yderligere omkostning, jfr. *Forarbejderne* p. 44.
4. Tager køberen imod varen, selv om han ikke er forpligtet hertil, er sælgeren forpligtet til at dække det tab, som køberen lider derved, jfr. den generelle regel om køberens ret til skadeserstatning i art. 45, stk. 1, litra b og *Forarbejderne* p. 44.
5. Køberens valg er frit og er således uafhængigt af, om det faktisk ville være ubelejligt for køberen at tage imod levering, eller om leveringen i øvrigt ville påføre køberen ulempe eller udgifter. Det må dog kræves, at køberen har en rimelig kommerciel interesse i at afvise varen. En købers (og sælgers) handlinger bør være i overensstemmelse med god forretningsskik (good faith, bonne foi) i international handel, jfr. art. 7, stk. 1, *Forarbejderne* p. 44, note 1 og *Will*: Commentary p. 380.

   Køberens valg er på den anden side normalt begrænset til de to beføjelser, som er nævnt i art. 51, idet betingelserne for at gøre andre beføjelser gældende, som oftest ikke er til stede. Køberen vil f.eks. ikke kunne hæve købet, da misligholdelsen normalt ikke kan karakteriseres som væsentlig. Køberens adgang til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende er dog ikke begrænset til de to beføjelser, som er nævnt af artiklen. I særlige tilfælde kan forholdene være sådanne, at køberen kan hæve købet i sin helhed både i de i art 51, stk. 1 og 2 nævnte situationer. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis køberen er forpligtet til at betale mod dokumenter (CAD), og hele partiet (inklusive den overskydende del) er fremsendt med benyttelse af ét transportdokument. Sælgerens handling kan i så fald karakteriseres som en væsentlig misligholdelse, sml. art. 25.

afvise denne. At afvise varen betyder ikke, at købet hæves. Sælgeren forbliver forpligtet til at levere varen til rette tid. En køber, der kan og vil afvise varen, har dog efter art. 86 pligt til at drage omsorg for varen, hvis denne er modtaget af køberen eller i forsendelseskøb stillet til hans rådighed på bestemmelsesstedet. Udgifter til sådanne omsorgsforanstaltninger, som er opstået ved for tidlig levering eller af en overskydende del af levering af for meget, kan køberen kræve erstattet af sælgeren.[6]

En sælger vil kunne være interesseret i at levere en *større mængde* af varen end aftalt, måske især, hvis sælgeren har afsætningsvanskeligheder, eller markedsprisen er faldet efter aftalens indgåelse.[7] At levere for meget er imidlertid klart uberettiget, og køberen har *valget* mellem at *tage imod* levering af den *overskydende mængde* eller at *afvise* denne del, jfr. *stk. 2*.[8] Vælger køberen at tage imod den overskydende mængde, skal køberen *betale* for denne mængde med samme pris, som for det aftalte kvantum.

Har køberen påtaget sig pligt til at aftage en vis mængde, er en ikke-opfyldelse af denne pligt en misligholdelse.[9] En sådan pligt er omfattet af art. 53.

6. Jfr. *Motiverne* p. 101.
7. Bestemmelsen i art. 51 finder kun anvendelse, hvis den mængde, som sælgeren tilbyder, ligger uden for det spillerum, som er fastsat i aftalen, f.eks. som ca. 200 tons eller 200 tons plus/minus 10%, sml. herved dansk Kbl. § 66.
8. Sælgeren kan kun afvise den overskydende del. Kun såfremt sælgeren kan hæve kontrakten, kan han afvise hele partiet.
9. Jfr. UfR 1983.280 SH.

KAPITEL III

Købers pligter

(Art. 53-65)

Kapitel III indledes med bestemmelsen i art. 53, som angiver *hovedindholdet* af køberens pligter, ligesom kapitel II om sælgerens pligter indledes med en sådan bestemmelse (art. 30). Kapitel III om køberens pligter er bygget op efter *samme disposition* som kapitel II om sælgerens pligter.

De øvrige artikler (art. 54-65) i kapitel III er opdelt i *3 afsnit*:

Afsnit I handler om køberens pligt til at *betale købesummen* (art. 54-59) og afsnit II om køberens pligt til at *tage imod levering* (art. 60). Afsnit III indeholder bestemmelser om *sælgerens beføjelser* i anledning af køberens misligholdelse (art. 61-65). De i afsnit I og II anførte pligter opregner ikke udtømmende de pligter, som en køber kan påtage sig. Yderligere pligter kan fremgå af aftalen og almindelige retsgrundsætninger. F.eks. kan det antages, at køberen har en almindelig oplysningspligt, jfr. f.eks. UfR 1983.306 H. Indholdet af disse er ikke bestemt i konventionen, medens retsfølgerne af køberens misligholdelse af sådanne andre pligter ifølge aftalen, er undergivet konventionens regler om misligholdelse (breach of contract).

ARTIKEL 53

Køber er forpligtet til at betale købesummen for varen og til at tage imod levering som fastsat i aftalen og i denne konvention.

Bestemmelsen i art. 53 angiver køberens *væsentligste pligter*, nemlig at *betale købesummen*, jfr. nærmere art. 54-59, og at *tage imod levering*,[1] jfr. nærme-

1. Pligten til »at tage imod levering« (i den engelske tekst »take delivery«) er ikke identisk med køberens pligt til »at modtage varen« (i den engelske tekst »take over the goods«). Forskellen mellem de to udtryk fremgå af art. 60, hvorefter køberens pligt til at tage imod levering både omfatter en pligt til at udføre de handlinger, som med rimelighed kan forventes af ham, for at sælgeren skal kunne levere varen, og pligten til at modtage varen, jfr. *Motiverne* p. 101. Et tredje begreb »tage varen i sin besiddelse« (take possession of them) er benyttet i art. 86, stk. 2, om køberens omsorgspligt.

re art. 60. Som en indledning til de følgende detaljerede bestemmelser i kapitel II,[2] kan bestemmelsen i art. 53 betragtes som en orientering, der næppe har et selvstændigt indhold ved siden af specialbestemmelserne.

Køberen skal opfylde sine pligter, således som disse er *fastsat i aftalen* og *Konventionen*. Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6, og viger derfor for aftalen i tilfælde af en konflikt mellem indholdet af aftalen og af konventionen.[3] Konventionen anfører ikke, i hvilken mønt betaling skal ske, jfr. *Maskow*: Commentary p. 399 f.

2. En lignende bestemmelse om sælgerens hovedpligter, findes i art. 30.
3. Jfr. *Forarbejderne* p. 44.

AFSNIT I

Købesummens betaling

- Art. 54 angiver, at køberens pligt til at betale købesummen også omfatter *forberedende foranstaltninger*, som er nødvendige for, at betaling kan ske.
- Art. 55 angiver, hvilken *pris* køberen skal betale, når prisen ikke fremgår af aftalen.
- Art. 56 angiver grundlaget for beregning af prisen, når en vare sælges efter *vægt*.
- Art. 57 angiver det *sted*, hvor købesummen skal betales.
- Art. 58 angiver, hvornår køberen er forpligtet til at betale og præciserer samtidigheden mellem køberens pligt til at betale købesummen og køberens ret til at undersøge varen og *råde* over denne.
- Art. 59 angiver, at køberens betalingspligt bliver aktuel, såfremt en bestemt tid kan udledes af aftalen, uden at sælgeren behøver at fremsætte *påkrav*.

ARTIKEL 54

I købers forpligtelse til at betale købesummen indgår, at han tager de skridt og iagttager de forskrifter, som aftalen eller love og andre forskrifter måtte kræve, for at betaling vil kunne ske.

Køberens betalingspligt efter art. 53 omfatter også sådanne *forberedende foranstaltninger*, som er nødvendige for, at betaling sker, jfr. art. 54. Bestemmel-

sen i art. 54 sigter til, at køberen kan være forpligtet til at udføre nogle handlinger, som har til formål at *forbedre*[1] og/eller *sikre*[2] betalingen.

Sådan accessoriske forpligtelser for køberen skal fremgå af *aftalen*. Køberen er normalt ikke forpligtet til at udføre handlinger, som ikke er aftalt eller forudsat af parterne.[3] Indholdet af den accessoriske pligt er afhængig af betalingsmåden og de betalingsbetingelser, der er aftalt mellem parterne. Der knytter sig med nødvendighed en eller flere accessoriske pligter for køberen, til betaling ved *check*,[4] *veksel*[5] og *remburs*[6] og også til etablering af *garantier*.[7]

En accessorisk forpligtelse kan også fremgå af *loven*.[8] Som eksempler herpå kan nævnes anmeldelse af aftalen til et offentligt register i køberens land, ansøgning om fremskaffelse af fremmed valuta eller om tilladelse til at overføre valuta til udlandet.

1. Det indgår i køberens betalingspligt, at køberen skal tage initiativet til, at betaling sker, f.eks. ved at give sin bank meddelelse om, at købesummen på forfaldstidspunktet skal overføres til sælgerens konto. Danske og udenlandske banker fører til effektuering af internationale betalinger konti hos hinanden i det lands valuta, hvor kontoen føres. En dansk banks konti i fremmed valuta hos sine korrespondentbanker i udlandet kalder bankens nostrokonti, medens udenlandske bankers konti i danske kroner i en dansk bank kaldes lorokonti. Nostrokonti gør det lettere at betale i udlandet i den valuta, som findes i det land, hvor betaling skal ske, jfr. Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs p. 184.
2. I kreditkøb vil køberen undertiden have påtaget sig - ved pant, ejendomsforbehold eller andre accessoriske pligter - at sikre sælgerens tilgodehavende, således at sælgeren kan opnå hel eller delvis dækning for sit tilgodehavende, uafhængig af køberens evne eller vilje til at betale, jfr. nærmere om forskellige former for international kredit- og insolvenssikring Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg., 1987 p. 126 ff.
3. Køberens pligt kan også fremgå af sædvane eller af en praksis, som parterne har skabt mellem sig, jfr. art. 9.
4. Det kan fremgå af aftalen, at køberen, hvis han betaler med check, er pligtig til at få checken noteret (bekræftet) af den betrukne bank (trassatbanken) efter - i dansk ret - Checklovens § 25.
5. Køberen kan være forpligtet til at acceptere en af sælgeren trukket veksel, og køberen kan også have forpligtet sig til at få vekslen avaleret f.eks. af køberens bank, således at banken hæfter som vekselskyldner, jfr. - efter dansk ret - Veksellovens § 30, sml. derved UfR 1989.802 H.
6. En rembursklausul pålægger køberen en række pligter med hensyn til rembursens åbning, jfr. Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, 1986 p. 74 ff.
7. Om internationale garantier og de betingelser, hvorpå sådanne garantier udstedes, henvises til Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg. 1987, p. 135 (især p. 137).
8. Det vil almindeligvis være lovgivningen i køberens land, der kræver f.eks. opfyldelse af visse formalia for, at købesummen kan transfereres til udlandet. Det er i så fald, såfremt ikke andet fremgår af aftalen, køberen, der skal bringe formalia i orden.

Det følger af bestemmelsen i art. 54, at en undladelse af at foretage foranstaltninger, som er nødvendige for at betaling kan ske i rette tid[9] - ligesom efter den danske Kbl. § 28 (»foranstaltning, hvorpå købesummens betaling beror«)[10] - er en *misligholdelse* af betalingspligten og ikke blot en forventet misligholdelse, som sælgeren først kan gøre gældende, når den bliver aktuel.[11] Sælgeren er efter art. 63, stk. 1 berettiget til at fastsætte en yderligere frist (en tillægsfrist), inden for hvilken køberen skal opfylde sine forpligtelser, og denne bestemmelse finder også anvendelse på køberens accessoriske pligter.[12]

ARTIKEL 55

Når en aftale er indgået på gyldig måde, men ikke udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller indeholder forskrifter til fastsættelse af købesummen, anses parterne, hvor andet ikke fremgår af omstændighederne, at have aftalt den pris, som på tidspunktet for indgåelsen af aftalen almindeligvis forlanges for en tilsvarende vare, når den sælges i den pågældende branche under tilsvarende omstændigheder.

Købesummen og angivelsen af varen er aftalens vigtigste vilkår. Sålænge parterne *ikke* har fastsat disse vilkår, er der ikke i almindelighed indgået en gyldig aftale, jfr. art. 14 [1] Såfremt parterne har fastsat aftalens øvrige vilkår og be-

9. Køberen er efter art. 54 forpligtet til at foretage de skridt, som er nødvendige, for at betaling vil kunne ske. Fører køberens anstrengelser ikke til det ønskede resultat, idet køberen f.eks. får afslag på en ansøgning om transferering af valuta til udlandet, foreligger der misligholdelse, og sælgeren kan hæve købet, men køberen er i øvrigt ansvarsfri, såfremt dette følger enten af reglen i art. 79 om ansvarsfritagelse eller af aftalen, jfr. *Forarbejderne* p. 45.
10. Jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 504 ff.
11. En forventet misligholdelse, der er omfattet af reglerne i art. 71-72, giver sælgeren ret til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, jfr. *Honnold* p. 336.
12. En misligholdelse af pligten til at betale for varen er normalt en væsentlig misligholdelse, der giver sælgeren ret til at hæve. Ophævelse kan i hvert fald ske, hvis opfyldelsen ikke sker inden for en tillægsfrist, som sælgeren har fastsat, jfr. art. 63 og 64 samt *Motiverne* p. 102 og *Honnold* p. 335 f.

---

1. Art. 55 tager ikke stilling til, om der overhovedet, trods manglende fastsættelse af en pris, er kommet en aftale i stand. Den omstændighed, at købesummen ikke er fastsat udtrykkeligt eller stiltiende, kan være en indicium for, at forhandlingerne endnu ikke er afsluttet, jfr. art. 14 og Barry Nicholas i LQR 105 (1989) p. 212 f. Er en bestemt pris aftalt, er der i visse brancher kutyme for, at den opgivne pris er netto, dvs. uden moms, sml. Konventionens art. 9 og for dansk ret UfR 1982.1195Ø.

tragter aftalen som indgået, uanset at fastsættelsen af prisen står *åben*,[2] er aftalen som oftest gyldig, således at prisen fastsættes i overensstemmelse med prisen i art. 55,[3] hvor denne fremgangsmåde er brugbar. Spørgsmålet er herefter, *hvilken pris* køberen skal betale, hvis prisen ikke udtrykkeligt eller stiltiende er aftalt, og aftalen ikke indeholder nogen anvisning på, hvordan prisen skal fastsættes

Efter art. 55 *anses* parterne, hvor andet ikke fremgår af omstændighederne,[4] at have aftalt den pris, som på *tidspunktet for indgåelsen af aftalen*[5] almindeligvis forlanges for en tilsvarende vare, når denne sælges i den pågældende branche under tilsvarende omstændigheder.[6]

Bestemmelsen angår ikke den situation, der opstår, hvor parterne har truffet aftale om købesummens størrelse, men hvor parterne er *uenige om aftalens indhold*. I så fald vil sagens udfald bero på parternes bevisførelse. Kan ingen af parterne føre bevis for rigtigheden af hans forståelse af indholdet af aftalen, kan situationen efter omstændighederne ligestilles med situationen i art. 55, hvor ingen pris er aftalt, således art. 55 anvendes *analogt*. Dette forudsætter dog nok, at en af parterne påstår den almindelige markedspris lagt til grund.

2. En sådan aftale er dog ikke bindende, hvis den ene frit kan fastsætte prisen. Et tilbud betegnes undertiden som »åbent«, såfremt sælgeren på et senere tidspunkt ensidigt kan fastsætte prisen på varen eller regulere den i tilbudet anførte pris. Accept af et sådant tilbud er kun forpligtende, hvis sælgeren ved fastsættelse/regulering af prisen skal følge bestemte principper eller en regel som den, der fremgår af art. 55.
3. Bestemmelsen i art. 55 angår kun tilfælde, hvor aftalen er gyldig, selv om prisen eller en beregningsmåde herfor ikke følger af aftalen. Bestemmelsen blev på den diplomatiske Konference formuleret under hensyntagen til art. 14, hvorefter et forslag om indgåelse af en aftale udgør et tilbud, hvis forslaget er tilstrækkeligt bestemt og bl.a. angiver, hvordan prisen skal fastsættes. Der er ikke en - klar - uoverensstemmelse mellem art. 55 og art. 14. Hvor art. 55 kan finde anvendelse, haves der en metode til fastsættelse af prisen, jfr. *Honnold* p. 337 f og *Eörsi*: Commentary p. 406 f. Bestemmelsen i art. 14 er ikke bindende i Danmark, medmindre parterne har aftalt, at Del II skal finde anvendelse imellem dem, da Danmark har taget forbehold om denne del af Konventionen efter art. 92.

   I Danmark er det ikke udelukket at anse en aftale for endeligt indgået, selv om der ikke er truffet bestemmelse om købesummens størrelse, jfr. Kbl. § 5. Denne bestemmelse angår - ligesom art. 55 - kun tilfælde, at det er ubestridt eller fastsat i aftalen, at købet er endeligt, skønt købesummen ikke er fastsat i aftalen, jfr. *Ussing*: Køb p. 38.
4. Bevisbyrden for, at andet fremgår af omstændighederne, påhviler den part, som påstår, at der er aftalt en anden pris end den, som følger af art. 55.
5. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse. En sælger, som vil forbeholde sig ret til at kræve markedsprisen på leveringstidspunktet, må således forbeholde sig ret hertil i aftalen, jfr. *Motiverne* p. 102.
6. Prisen, der »almindeligvis forlanges«, må fastsættes ud fra objektive kriterier, jfr. *Eörsi*: Commentary p. 407.

Den *danske Købelov* indeholder i § 5 en regel om prisen, hvor ingen pris er aftalt, men efter denne regel skal køberen betale den pris, som sælger kræver, for så vidt det ikke kan anses for ubilligt.[7]

ARTIKEL 56

For en vare, der sælges efter vægt, regnes prisen i tvivlstilfælde efter nettovægten.

I mangel af anden - bevist - aftale,[1] *sædvane*[2] eller *praksis*, som parterne har skabt mellem sig,[3] fastsættes prisen for en vare, der er solgt *efter vægt*,[4] på grundlag af *nettovægten*.[5]

Bestemmelsen tager ikke stilling til *om* og i hvilket *omfang køberen skal betale for emballagen*. Det følger af art. 35, stk. 2, litra d, at sælgeren skal emballere varen, og sælgeren i almindelighed også skal betale for emballagen.[6] En aftale om anvendelse af klausulerne i Incoterms (1980) indebærer, som udgangspunkt, at sælgeren skal betale for emballagen, og der gælder formentlig i international handel en almindelig regel om, at sælgeren er forpligtet til for egen regning at emballere varen, men andet kan være aftalt, f.eks. ved anvendelsen af de i note 2 anførte klausuler, eller ved tilføjelsen af klausulen »exclusive packing« efter leveringsbetingelsen.

7. Jfr. nærmere *Nørager/Theilgaard* p. 69 ff. Reglen i Kbl. § 72 om forbrugerkøb ligger i indhold art. 55 nærmere.

---

1. Bestemmelsen i art. 56 finder ikke anvendelse, hvis parterne har aftalt »brutto for netto«. Køberen skal i så fald betale samme pris for emballagen som for varen.
2. Der findes på dette område mange modstående sædvaner eller fast handelspraksis inden for forskellige brancher, jfr. *Ussing*: Køb p. 39. Det kan også følge af sædvane (eller aftalen), at emballagen afregnes på grundlag f.eks. af fast pris, med en bestemt procentdel af bruttovægten eller for en mindre del af partier. Klausulerne »uso tara« og »middeltara« betyder, at beregning af taraen ikke foretages på grundlag af emballagens virkelige vægt, men på anden måde, jfr. *Ussing*: Køb p. 39.
3. Jfr. art. 7-9.
4. En vare er solgt efter vægt, når det af betalingsbetingelsen i aftalen fremgår, at prisen beregnes på grundlag af varens vægt. Bestemmelsen i art. 56 tager ikke stilling til, hvor meget sælgeren er berettiget og forpligtet til at levere, jfr. herom bl.a. art. 51 og 52.
5. Nettovægten er vægten af selve varen, eksklusiv emballage.
6. Jfr. *Maskow:* Commentary p. 411, hvis ikke andet fremgår af aftalen.

Har sælgeren i fakturaen debiteret køberen et beløb for emballagen, og er køberen af den opfattelse, at sådan debitering ikke er i overensstemmelse med trufne aftaler eller gældende sædvane/kutyme, er køberen – efter dansk ret – forpligtet til at reklamere over denne urigtige angivelse i fakturaen. Køberen pådrager sig i modsat fald ved sin passivitet bevisbyrden for, at der er truffet anden aftale mellem parterne.[7]

Den danske Kbl. indeholder i § 8 en regel, der svarer til art. 56.

ARTIKEL 57

1.

Har køber ikke forpligtet sig til at erlægge købesummen på et andet bestemt sted, er han forpligtet til at erlægge den til sælger:

a) på sælgers forretningssted, eller

b) hvor betaling skal erlægges mod overgivelse af varen eller af dokumenter, på det sted, hvor overgivelsen finder sted.

2.

Sælger er forpligtet til at bære de forøgede betalingsomkostninger, der er en følge af, at han har skiftet forretningssted efter aftalens indgåelse.

Bestemmelserne i art. 57-59 angår betalingsmåden.[1] Art. 57 bestemmer betalingsstedet[2], og art. 58 og 59 angår betalingstidspunktet.

Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6, og bestemmelsen i art. 57 indle-

7. Jfr. den danske Kbl. § 6.

1. Konventionen indeholder ikke bestemmelser om, hvordan betaling skal ske. Sælgeren kan ikke uden særlig aftale derom kræve åbnet remburs, og er ikke uden aftale eller kutyme – ejheller berettiget til at trække veksler på køberen. Sælgeren behøver ikke samtykke fra køberen til at belåne fakturaen i en bank, et factoringselskab eller andetsteds.
2. Betalingsstedet eller det sted hvor køberen er forpligtet til at betale er afgørende for en række spørgsmål, som kan opstå i forbindelse med betalingen. Skal betalingen f.eks. ske i sælgerens bank, bærer køberen transfereringsrisikoen, dvs. risikoen for at beløbet kommer frem, og køberen skal betale alle omkostninger ved transfereringen.

der med at minde om, at den kun finder anvendelse, såfremt køberen *ikke har forpligtet* sig til at erlægge købesummen på et andet bestemt sted.[3]

Såfremt det ikke er aftalt, at betaling skal ske et andet sted, skal køberen betale købesummen til sælgeren på *sælgerens forretningssted*, jfr. art. 57, stk. 1, litra a.[4] Har sælgeren flere eller intet forretningssted, anviser art. 10 det forretningssted, hvor betaling skal ske. Har sælgeren skiftet forretningssted efter aftalens indgåelse,[5] følger det af art. 57, stk. 2, at køberen er pligtig til at betale på det nye forretningssted.[6] Hvis dette påfører køberen forøgede betalingsomkostninger, er sælgeren forpligtet til at godtgøre ham disse omkostninger.[7]

Den danske Kbl. indeholder ikke regler om betalingsstedet. Det følger imidlertid af Gældsbrevslovens § 3, at betaling skal ske på kreditors bopæl eller forretningssted, hvis betalingsstedet ikke er aftalt. Bestemmelsen i art. 57, stk. 1, litra a stemmer overens med dansk ret og er også i overensstemmelse med international handelspraksis.[8]

3. *Motiverne* fremhæver p. 102, at der kan være anledning til at understrege den deklaratoriske karakter af art. 57, bl.a. fordi sælgeren ofte ved f.eks. i fakturaen at have opgivet en bestemt konto i en bank eller giro på forhånd har accepteret, at betaling kan foretages til den pågældende konto. Køberen er imidlertid ikke forpligtet til at betale på denne måde, såfremt andet fremgår af aftalen mellem parterne, f.eks. af en ordrebekræftelse og næppe heller i andre tilfælde.
4. Bestemmelsen om, at betaling skal ske på sælgerens forretningssted, indebærer, at køberen bærer risikoen for, at købesummen - ved en hændelig begivenhed - bortkommer under transporten. Bestemmelsen præciserer betalingstidspunktet, idet betaling har fundet sted, når købesummen er betalt på betalingsstedet. Betalingstidspunktet er angivet i art. 58 og 59. Bestemmelsen om betalingsstedet giver derimod ikke sælgeren fuld sikkerhed mod »politiske risici«, fordi køberens pligt til at betale på sælgerens forretningssted almindeligvis forudsætter, at politisk indgreb ikke hindrer køberen heri, jfr. *Forarbejderne* p. 46. Sælgeren kan hæve, hvis det ikke er muligt at effektivere betalingen, men køberen vil i almindelighed være ansvarsfri efter bestemmelsen i art. 79, stk. 1.
5. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse.
6. Betaling skal efter dansk ret fortsat erlægges på det hidtidige betalingssted, hvis sælgeren flytter til et andet land. Sælgeren kan dog fordre betaling erlagt på et andet sted i det land, hvor betaling skal ske, såfremt dette ikke medfører væsentlig ulempe eller udgift for køberen, jfr. Gældsbrevslovens § 3, stk. 1 og stk. 2.
7. Sælgeren kan ikke gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for køberen, hvis denne betaler for sent, fordi sælgeren ikke eller først på et meget sent tidspunkt har givet køberen underretning om sit nye forretningssted, jfr. art. 80. Gældsbrevslovens § 3, stk. 3 stemmer overens hermed.
8. Jfr. *Honnold* p. 342 med note 4, der bl.a. henviser til ECE's modelkontrakt »General Conditions Dry and Dried Fruit (1979) 39 (c).

Såfremt det er aftalt, at betaling skal erlægges kontant[9] mod overgivelse enten af varen[10] eller af dokumenter,[11] skal betaling ske på det sted, hvor *overgivelsen*[12] finder sted, jfr. art. 57, stk. 1, litra b.[13]

ARTIKEL 58

1.

Har køber ikke forpligtet sig til at betale købesummen på et andet tidspunkt, er han forpligtet til at betale den, når sælger stiller enten varen eller dokumenterne, som giver deres indehaver ret til at råde over varen, til købers rådighed i overensstemmelse med aftalen og denne konvention. Sælger har ret til at gøre en sådan betaling til en betingelse for varens eller dokumenternes overgivelse.

9. Det fremgår af art. 58, stk. 1, at køberen er pligtig til at betale købesummen, når sælgeren stiller enten varen eller dokumenterne til rådighed for køberen, såfremt køberen ikke har forpligtet sig til at betale på et andet tidspunkt. Konventionens deklaratoriske regel er således kontantkøb. Art. 58 er ligesom den danske Kbl. §§ 14-16 udtryk for en samtidighedsgrundsætning. Se om kontantkøbsklausulerne »Kontant mod dokument« og »Efterkrav«, Knud *Stenov*: CAD/COD, 1980, eget forlag.
10. I internationale kontrakter benævnes betalingsbetingelsen COD (cash/collect on delivery) svarende til de danske udtryk »Efterkrav« eller »Kontant ved levering«. I et køb med en kontantklausul er sælgeren ikke pligtig til at overgive varen i køberens besiddelse, så længe købesummen ikke er betalt, og køberen er først forpligtet til at erlægge købesummen, når overgivelse finder sted. Bestemmelserne i art. 57, stk. 1, litra a og art. 58 stemmer overens hermed. Klausulen COD er nærmere omtalt i Knud *Stenov*: CAD/COD, 1980, p. 109ff og Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale kontrakter, 1987 p. 120.
11. I internationale kontrakter benævnes betalingsbetingelsen CAD (cash against documents) og på dansk »Betaling mod dokumenter«. Klausulen er en kontantklausul. Køberen er ikke forpligtet til at betale købesummen, før han ved at få dokumenterne udleveret opnår sikkerhed for, at han er i stand til at råde over varen. Betemmelserne i art. 57, stk. 1, litra b og art. 58 stemmer overens hermed. Klausulen CAD er omtalt af Knud *Stenov*: CAD/COD, 1980 p. 16ff, Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, 1986 p. 41 og *Maskow*: Commentary p. 417 f.
12. Stedet for den faktiske overgivelse er afgørende, ikke leveringsstedet efter art. 31. Hvor klausulen COD er anvendt, finder overgivelse af varen i almindelighed sted på køberens forretningssted, medens overgivelse af dokumenter i almindelighed finder sted i køberens bank. Ved anvendelse af remburs sker honorering i den bank, hvor rembursen er betalbar, jfr. Hardy *Rechnagel*: Køb og salg mod remburs, 1986 p. 43 ff.
13. Da sælgeren som oftest skal overgive varen eller dokumenterne på det sted, hvor køberen eller hans bank har sit forretningssted, er betalingsstedet i disse tilfælde hos køberen.

2.

Skal varen forsendes, kan sælger sende den på det vilkår, at varen eller dokumenter, der giver deres indehaver ret til at råde over varen, kun overgives til køber mod betaling af købesummen.

3.

Køber er ikke forpligtet til at betale købesummen, førend han har haft adgang til at undersøge varen, medmindre den fremgangsmåde for levering og betaling, som parterne har aftalt, er uforenelig med en sådan adgang til undersøgelse.

Bestemmelsen fastsætter *betalingstidspunktet* i tilfælde, hvor parterne ikke har aftalt et sådant tidspunkt. Bestemmelsen knæsætter - ligesom dansk Kbl. §§ 14-16 - en samtidighedsgrundsætning og regulerer køberens adgang til at *undersøge* varen, inden han betaler.[1]

Bestemmelsen i art. 58 finder både anvendelse, hvor parterne har aftalt *kontantkøbsbetingelser*,[2] og hvor parterne *ikke* har truffet aftale om betalingstidspunktet. Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis et *andet* betalingstidspunkt før eller efter overgivelsen af varen eller dokumenter - er aftalt.[3] Det fremgår af art. 58, at køberen skal betale kontant, såfremt andet ikke er aftalt.

Art. 58 er som nævnt udtryk for et *samtidighedsprincip*.[4] Betaling af kø-

1. Indholdet af bestemmelsen i art. 58 svarer i det væsentlige til den danske Kbl. §§ 14-16 og 71.
2. Kontantkøbsbetingelserne betegnes i international handel som COD (kontant mod levering) eller CAD (kontant mod dokumenter), jfr. Knud *Stenov*: CAD/COD, 1980 og Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 1987, p. 119 ff.
3. Bestemmelsen i art. 58 er - som Konventionens øvrige bestemmelser - deklaratorisk, jfr. art. 6. Et betalingstidspunkt eller en forfaldsdato for købesummens betaling er almindeligvis aftalt. Betalingsvilkårene er et væsentligt led navnlig i større aftaler. Købesummens størrelse kan være en hindring for anvendelse af art. 55.

   Betalingstidspunktet kan bedømmes i aftalen på forskellig måde, f.eks. som betaling den 1. juli, uge 42 eller medio januar. Skal betaling ske før levering benævnes købet et forudbetalings- eller prænumerationskøb, medens kreditkøb betegner et køb, hvor betalingen skal ske efter levering, jfr. Hardy *Rechnagel*: Virksomhedens Internationale Kontrakter, 1987 p. 119 og 121 ff.

   Den danske Kbl's bestemmelsr i § 12, hvorefter betaling skal ske ved sælgers påkrav, såfremt andet ikke er aftalt eller fremgår af omstændighederne. Sælgerens fremsendelse af en faktura er ikke i sig selv et påkrav, sml. hermed *Nørager/Theilgaard* p. 157 f og Rentelovens § 3, stk. 2.

   Se om successiv levering/betaling art. 79 og *Maskow*: Commentary p. 424.
4. Samtidighedsgrundsætningen er bl.a. omtalt af *Ussing*: Obligationsrettens alm. del p. 79 ff.

besummen og overgivelse af varen er gjort betinget af hinanden. Det siges i art. 58, stk. 1,[5] at køberen ikke er forpligtet til at betale købesummen, før varen/dokumenterne stilles til hans rådighed, og at sælgeren ikke er forpligtet til at overgive varen/dokumenterne til køberen, før betalingen erlægges.[6]

Ved afhentningskøb er varen stillet til køberens rådighed, når den af køberen er klar til afhentning.[7] Skal varen *forsendes*,[8] er sælgeren berettiget til at sende varen på det vilkår, at *varen*[9] eller *dokumenter*, der giver deres indeha-

5. Art. 58, stk. 1 finder bl.a. anvendelse, hvor varen skal afhentes af køberen, f.eks. når levering sker Incoterms EXW, og sælgeren ikke er forpligtet til at tilrettelægge transporten. Skal varen forsendes, er sælgeren berettiget til at sende varen på det i stk. 2 angivne vilkår, medmindre andet er aftalt.
6. Begge parter har således detentionsret, dvs. ret til at holde sin egen ydelse tilbage, indtil modydelsen erlægges.
7. Har parterne aftalt levering Incoterms EXW eller FRC sælgerens adresse, men iøvrigt intet aftalt om betalingstid og -sted, følger det af art. 57, stk. 1, litra a og art. 58, stk. 1, at køberen er pligtig til at betale købesummen på sælgerens forretningssted på tidspunktet for afhentningen.
8. Bestemmelsen i art. 58, stk. 2 finder kun anvendelse, såfremt forsendelsen skal foretages af sælgeren, eller sælgeren skal foretage de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med transporten, jfr. *Motiverne* p. 103. Det afgørende kriterium er, om sælgeren er forpligtet til at tilrettelægge transporten. Skal levering ske Incoterms EXW, men har parterne endvidere aftalt, at sælgeren skal afsende varen på køberens regning, er en sådan forsendelse omfattet af bestemmelsen i stk. 2.
9. Varen siges i så fald at være sendt pr. efterkrav, Nachnahme eller COD. Efterkrav betegner efter almindelige sprogbrug i Danmark et pengekrav, der hviler på en forsendelse, og som må dækkes for at få forsendelsen udleveret, jfr. *Ussing*: Obligationsrettens alm. del p. 298. Sælgeren er i almindelighed ikke til stede ved overgivelsen af varen til modtageren, og der må derfor indskydes et mellemled til varetagelse af sælgerens interesser ved overgivelsen. Denne opgave varetages normalt af den person, der faktisk overgiver varen til køberen, transportøren eller en speditør. Har transportøren påtaget sig at opkræve købesummen senest samtidig med overgivelsen af varen til køberen, er han naturligvis forpligtet hertil og ifalder ansvar, såfremt han ikke overholder denne forpligtelse, jfr. Sølovens §§ 112-114, CMR-lovens § 18 og nærmere Hardy *Rechnagel*: Transport, 1988 p. 160 ff.

ver ret til at *råde over varen*,[10] kun *overgives* til køberen mod betaling af købesummen, jfr. art. 58, stk. 2.[11]

Køberen er imidlertid ikke pligtig til at betale for varen, inden han har haft adgang til at *undersøge* den.[12] Dette gælder dog ikke, hvis den *aftalte fremgangsmåde* for levering og betaling, er *uforenelig* med, at der gives køberen eller nogen på hans vegne adgang til at foretage en sådan undersøgelse.[13]

10. Når varen er afleveret til transportør/speditør og dermed er under transport, melder der sig spørgsmål om, hvem af parterne (afsender/modtager) der kan råde over varen, således at han kan ændre den indgåede fragtaftale ved at omdestinere varen til et andet bestemmelsessted og/eller en anden modtager, returnere varen m.v. Afsenderen, dvs. den person, der har indgået fragtaftalen med transportøren, har normalt rådighedsret over varen under transporten, jfr. CMR-lovens § 15, stk. 1. Rådighedsretten overgår imidlertid til indehaveren af konnossement eller andet særligt fragtdokument, der er en »nøgle til lasten«, jfr. CMR-lovens § 15, stk. 2-4, og Sølovens § 160. Den, der har konnossementet i hænde, kan råde over varen. Ved anvendelsen af internationale fragtbreve mister afsenderen først retten til at råde ved at fraskrive sig retten til at råde eller udlevere sit »afsendereksemplar« til modtageren, jfr. CMR-lovens § 15, stk. 2 og 3 samt Anders *Hjulmand*: Transport, 1988 p. 70 ff. Kjeld *Regnarsen*: Kommentar til CMR-loven, 1985 p. 106 ff, *Grönfors*: Sjölagens bestämmelser om godsbefordran 1982 p. 314 f og *Nørager/Theilgaard* p. 174 ff.
11. Sælgeren er efter art. 58, stk. 2 berettiget til at sende varen »kontant mod dokumenter«. Sælgeren misligholder ikke aftalen ved at fremsende varen på denne betingelse uden samtykke fra køberen, forudsat at køberen ikke derved afskæres fra at udøve sin ret efter stk. 3 til at undersøge varen, uden han betaler. Bestemmelserne i art. 58, stk. 2 og 3 stemmer overens med dansk ret. Sælgeren er efter dansk ret ikke berettiget til at sende varen pr. efterkrav, således at køberen er afskåret fra at undersøge varen, medmindre der er hjemmel dertil i aftale eller sædvane. Klausulen »kontant mod dokumenter« giver sælgeren denne ret, jfr. Ussing: Køb p. 48 f.
12. Ved at træffe aftale om forudbetaling har køberen afskåret sig fra at undersøge varen før betaling. Køberen har undersøgelsesret ved kreditkøb. Kun ved kontantkøb kan en undersøgelsesadgang for køberen volde vanskelighed. Ved »kontant ved levering« er gennemførelsen af en foreløbig undersøgelse af varen (godset) almindeligvis mulig, uden godset udleveres til modtageren, jfr. CMR-lovens § 38 og Sølovens § 111, hvorefter modtageren har ret til at besigtige varen, før han modtager det, samt *Ussing*: køb p. 48. En sådan undersøgelse er derimod ikke mulig ved salg »kontant mod dokumenter«, jfr. for dansk ret Kbl. § 71, stk. 1, hvorefter køberen ikke kan nægte betaling eller accept, fordi varen endnu ikke er kommet frem, eller fordi han ikke har haft adgang til at undersøge varen.
13. En aftale, der indeholder klausulen »kontant mod dokumenter« afskærer køberen fra at undersøge varen før betalingen. Det samme gælder Incoterms CFR og CIF, idet køberen i henhold til pkt. B 1) skal betale den i kontrakten fastsatte pris ved overtagelse af de af sælgeren fremskaffede dokumenter. Den deklaratoriske regel, at afsende varen »kontant mod dokumenter«, indebærer ikke en ret for sælgeren til at afskære køberen mulighed fra at undersøge varen, inden han betaler, jfr. *Motiverne* p. 103. Undersøgelsen af varen foregår almindeligvis på bestemmelsesstedet, og sælgeren må derfor tilrettelægge transporten på en sådan måde, at køberen får adgang til at undersøge varen på dette sted, inden køberen er pligtig til at betale, jfr. *Forarbejderne* p. 46.

ARTIKEL 59

Køber er forpligtet til at betale købesummen på det tidspunkt, som er fastsat, eller som kan fastslås på grundlag af aftalen og denne konvention, uden at sælger behøver fremsætte særskilt påkrav eller iagttage særlige former.

Betaling skal finde sted på det sted, som er aftalt eller følger af reglen i konventionens art. 57 og til den tid, som er aftalt[1] eller følger af konventionens art. 58.[2] Køberen skal initiativtage ret til behørig betaling og skal ikke afvente en særlig betalingsanmodning (*påkrav*) fra sælgeren eller dennes iagttagelse af særlige *formaliteter*.[3] Sælgeren har ikke pligt til at minde køberen om betalingen.[4] Betalingsforpligtelsen bliver uden videre aktuel, når betalingstiden er kommet.[5]

Konventionens regel om *renter* findes i art. 78.

1. Aftalen kan f.eks. gå ud på, at betaling skal ske »løbende måned + 30 dage« eller »senest den 1. juli«. Køberen er i så fald forpligtet til at betale på den aftalte forfaldsdato, uden at sælgeren behøver at rykke eller »minde« køberen på hans betalingspligt. Betaler køberen ikke til forfaldstid, kan sælgeren kræve renter af beløbet, indtil betaling sker, jfr. art. 78, og såfremt betingelserne herfor er opfyldt, yderligere kræve skadeserstatning f.eks. for kurstab efter art. 61, stk. 1, litra b. En forfaldsdato kan, hvor aftalen, tier foruden af art. 58, fremgå af sædvane eller af en praksis, som er skabt mellem parterne, jfr. art. 9.
2. Det følger af bestemmelsen i art. 58, at sælgeren skal informere køberen om, at varen og dokumenterne er til hans disposition. Køberen er først derefter forpligtet til at betale. Sælgeren behøver ikke at fremsætte et særskilt påkrav (Nahmung, mise en demeure eller lignende) eller iagttage andre særlige former, jfr. *Honnold* p. 351.
3. Nogle retssystemer har regler om »Mahnung« o.lign., jfr. *Treitel*: Remedies p. 132 ff og *Honnold* p. 350, note 2.
4. Bestemmelsen i art. 59 er naturligvis ikke til hinder for, at sælgeren ved at fremsende en faktura til køberen eventuelt før forfaldstidspunktet, der indeholder oplysning om betalingstiden, faktisk minder køberen om hans betalingspligt, jfr. *Maskow*: Commentary p. 434.
   Bestemmelsen i art. 58 tager ikke stilling til, hvilken rykkerprocedure sælgeren bør anvende, såfremt betalingen udebliver.
5. Der findes ikke en bestemmelse i den danske Kbl. som svarer til art. 59, men retstilstanden i Danmark stemmer overens med art. 59.

AFSNIT II

Modtagelse af levering

(Art. 60)

- Art. 60 angiver, hvilke pligter der påhviler køberen for at gøre det muligt for sælgeren at levere og pligten til at modtage varen.

ARTIKEL 60

Købers pligt til at tage imod levering består i:
a) at foretage alle de handlinger, som med rimelighed kan forventes af ham, for at sætte sælger i stand til at foretage levering samt
b) at modtage varen.

Det fremgår allerede af bestemmelsen i art. 53, at køberen skal betale købesummen og tage imod levering af varen. Indholdet af denne sidste pligt uddybes i art. 60,[1] hvorefter køberen - udover at betale for varen i overensstemmelse med kontrakten og reglerne i afsnit I - skal »tage imod levering« (take delivery) af varen.[2] Undladelse af at tage imod levering er ikke blot som efter den danske Kbl. fordringshavermora, men en misligholdelse og giver i princippet sælgeren adgang til at gøre de samme misligholdelsesbeføjelser gældende, som ved undladelse af at betale købesummen. En køber, der ikke bistår sælgeren, som han skal efter kontrakten og art. 60, med at opfylde sin le-

1. Den danske Kbl. indeholder ikke regler, der svarer til art. 60.
2. Begrebet »tage imod levering« er et samlebegreb, som omfatter alle de handlinger, som køberen er forpligtet til at udføre i forbindelse med leveringen. Køberens pligt til at tage imod levering er ikke det samme som køberens pligt til at »modtage varen« (taking over the goods), jfr. litra b, men denne sidstnævnte pligt, som består i den fysiske modtagelse, er en del af køberens pligt til at tage imod levering.

veringspligt, kan naturligvis ikke gøre nogen misligholdelsesbeføjelse gældende på grund af manglende levering, jfr. art. 80.

Køberens pligter med hensyn til at modtage levering er opregnet i to bestemmelser, litra a og b. Bestemmelsen i art. 60 er – som også en del andre bestemmelser i konventionen – udtryk for, at et samarbejde mellem sælgeren og køberen er vigtig, for at parterne hver især kan opfylde deres pligter, og købet blive afviklet til begge parters tilfredshed.[3]

Efter *litra a* skal køberen foretage de *handlinger*,[4] som med *rimelighed* kan forventes af ham,[5] for at sætte sælgeren i stand til at foretage levering.

Efter *litra b* er køber forpligtet til at *modtage varen*[6] på leveringsstedet. Dette vil almindeligvis være aftalt.[7] I modsat fald vil levering skulle finde sted ved overgivelse til første transportør eller på sælgerens forretningssted, jfr. art. 31.[8]

Opfylder køberen ikke pligten til at tage imod levering, foreligger der en *misligholdelse* af aftalen, hvorefter sælgeren kan gøre misligholdelsesbeføjelserne gældende, jfr. især art. 63 og 64.

3. Jfr. *Honnold* p. 352.
4. Det kan bl.a. være nødvendigt, at køberen foretager nogle handlinger for at varen kan blive sendt til ham. Skal levering ske Incoterms FOB eller FRC, er køberen efter klausulernes pkt. B-1 forpligtet til at tilrettelægge transporten. Køberen skal bl.a. sørge for, at varen bliver afhentet på det aftalte sted på det aftalte tidspunkt. Det kan f.eks. fremgå af aftalen, at køber er forpligtet til at ansøge om importtilladelse, jfr. *Maskow*: Commentary p. 438. Køberens pligter kan også omfatte meddelelse af instruktioner og godkendelser, som er nødvendige, for at sælgeren kan klargøre og levere varen. Konventionen indeholder i art. 65 en særlig regel om specifikationer til brug for sælgerens anskaffelse eller fabrikation af varen, jfr. herved også art. 3.
5. Køberen er ikke ubetinget forpligtet til at foretage enhver handling, som er nødvendig for at sætte sælgeren i stand til at overgive varen til køberen. Henvisningen til rimelighed sætter en grænse, jfr. *Forarbejderne* p. 47.
6. Køberen har modtaget varen, når den er kommet i køberens besiddelse eller i en tredjemands besiddelse, dersom denne tredjemand er bemyndiget af køberen til at modtage varen på køberens vegne. Bestemmelsen i art. 60 tager ikke stilling til, om køberen er forpligtet til at kvittere for modtagelsen af varen, jfr. *Maskow*: Commentary p. 441.
7. Leveringsstedet kan almindeligvis fastsættes ud fra aftalen, hvis denne indeholder en af de almindelige anvendte klausuler, f.eks. en Incotermsklausul. I modsatte fald bestemmes leveringsstedet udfra reglerne i art. 31.
8. Skal levering finde sted på sælgerens forretningssted, jfr. art. 31, litra c, er køberen forpligtet til at hente varen der. Skal levering ske et andet sted, er køberen forpligtet til at modtage varen der, således at transportøren straks kan komme af med varen. I modsat fald kan der påløbe ekstra omkostninger til fragt og oplagring. Køberen er normalt ansvarlig for sådanne omkostninger, sml. Sølovens §§ 115-117 og CMR-lovens §§ 20 og 21.

AFSNIT III

Sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse

(Art. 61-65)

- Art. 61 indeholder en oversigt over sælgerens misligholdelsesbeføjelser med henvisning til bestemmelserne om de enkelte beføjelser.
- Art. 62 (og art. 61, stk. 2) angiver den indbyrdes afhængighed mellem de forskellige misligholdelsesbeføjelser
- Art. 63 giver sælgeren mulighed for at fastsætte en tillægsfrist, inden hvilken køberen skal betale købesummen
- Art. 64 angiver betingelserne for, at sælgeren kan *hæve* købet
- Art. 65 angiver retsvirkningerne af, at køberen undlader at angive nødvendige *specifikationer* vedrørende varen

Det 3. afsnit i Del III i kapitel III om køberens pligter handler, som det siges i overskriften, om *sælgerens beføjelser* i tilfælde af *køberens kontraktsbrud (misligholdelse)*. Reglerne om skadeserstatning, som der henvises til i art. 61, stk. 1, litra b er dog placeret i kapitel V (art. 74-77) udenfor kapitel III, fordi disse regler, som det siges i overskriften til kapitel V, er »fælles for sælgerens og køberens pligter«. Kontraktsbrud foreligger, hvor køberen ikke opfylder sine pligter. Køberens pligter fremgår af kontrakten og af art. 53 samt - udførligere - af reglerne i kapitlets afsnit I (art. 54-59) og afsnit II (art. 60). Køberen har pligt til at betale købesummen og til at tage imod levering af varen. Konventionen indeholder ikke en udtømmende opremsning af de pligter, som en køber kan påtage sig. Kontraktsfriheden tillader i princippet enhver tænkelig forpligtelse og misligholdelse af sådanne andre former for pligter kan forekomme.

Konventionens regler om sælgerens beføjelser er generelle, idet de, hvis ikke andet fremgår af den enkelte bestemmelse, finder anvendelse på enhver form for misligholdelse. Arten af misligholdelse er i princippet uden betydning for, hvilke beføjelser sælgeren kan gøre gældende. Beføjelserne kan også gøres gældende ved andre former for misligholdelse end dem, der er nævnt i

kapitel III, afsnit I og II. Sælgeren kan dog formentlig i almindelighed kun hæve købet, fordi køberen ikke har opfyldt en eller flere af de af ham påtagne biforpligtelser, dersom misligholdelsen bedømt i forhold til købet i sin helhed er væsentlig, jfr. art. 25.

Kapitel V om fælles regler indeholder foruden art. 74-77 om erstatning også *andre* bestemmelser, som har betydning for sælgerens retsstilling i tilfælde af køberens misligholdelse. Der findes en oversigt over reglerne i kap. V ved kapiteloverskriften til dette kapitel.

Systematikken i kapitel III afsnit III om sælgerens beføjelser i anledning af køberens misligholdelse (art. 61-65) følger det samme *mønster*, som systematikken i kapitel II afsnit III om køberens beføjelser i tilfælde af sælgerens misligholdelse (art. 45-52).

ARTIKEL 61

1.
Undlader køber af opfylde en eller flere af sine forpligtelser i henhold til aftalen eller denne konvention, kan sælger:
a) gøre de rettigheder gældende, som er nævnt i artiklerne 62-65,
b) kræve skadeserstatning i overensstemmelse med bestemmelserne i artiklerne 74-77.

2.
Sælger mister ikke nogen ret til at kræve skadeserstatning ved at gøre andre misligholdelsesbeføjelser gældende.

3.
Når sælger gør en misligholdelsesbeføjelse gældende, må en domstol eller en voldgiftsret ikke give køber yderligere frist til at opfylde aftalen.

Bestemmelsen i art. 61 indeholder i stk. 1 en *oversigt* over de *misligholdelsesbeføjelser*, som sælgeren kan gøre gældende i tilfælde af køberens misligholdelse. Sælgeren kan frit vælge, om han vil gøre en eller flere beføjelser gældende og i bekræftende fald hvilke, jfr. dog art. 62 in fine. De nærmere betin-

gelser, som kræves opfyldt for at udøve de enkelte beføjelser, er angivet i de artikler, som der henvises til i art. 61.[1]

Det fremgår af bestemmelsen i art. 61, at sælgeren ikke alene kan gøre misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af køberens misligholdelse af sine forpligtelser til at betale for varen og til at tage imod levering af varen, jfr. art. 53, men også i tilfælde af at køberen misligholder *andre* forpligtelser, som han har påtaget sig ved aftalen.

Art. 61, stk. 1, foreskriver i *litra a*, at sælgeren - i tilfælde af køberens misligholdelse - kan gøre de rettigheder (misligholdelsesbeføjelser) gældende, som er nævnt i art. 62-65, dvs. krav om betaling af købesummen, om at tage imod levering (naturalopfyldelse), ophævelse og i art. 65 en særlig bestemmelse om retsvirkningen af, at køberen undlader at angive nødvendige specifikationer. Sælgeren kan desuden ifølge art. 61, stk. 1, *litra b*, kræve skadeserstatning i overensstemmelse med bestemmelserne i art. 74-77. Sælgeren kan desuden kræve rente af købesummen, jfr. art. 78.

Sælgeren kan gøre flere beføjelser gældende, såfremt betingelserne herfor er til stede, medmindre beføjelserne er uforenelige med hinanden, jfr. art. 62. Det fastslås udtrykkeligt i art. 61, stk. 2, at sælgeren ikke mister nogen ret til at kræve erstatning ved at gøre andre beføjelser gældende.[2]

Formålet med reglen i art. 61, stk. 3 er at præcisere, at eventuelle bestemmelser i national ret om *henstand* med betaling ikke gælder om køb, der er medregnet reglerne i konventionen.[3]

ARTIKEL 62

Sælger kan forlange, at køber betaler købesummen, tager imod levering eller opfylder sine andre forpligtelser, medmindre sælger har gjort en misligholdelsesbeføjelse gældende, der er uforenelig med disse krav.

1. Art. 61 har et modstykke i art. 45, der opregner de beføjelser, som køberen kan gøre gældende i tilfælde af sælgerens misligholdelse. Bestemmelserne om sælgerens beføjelser er dog mindre komplicerede end bestemmelserne om køberens beføjelser i art. 45. Dette skyldes, at køberen efter Konventionen kun har to pligter, nemlig at betale købesummen og at tage imod levering, jfr. art. 53 og *Forarbejderne* p. 48. Kommentaren til art. 45 er med de nødvendige lempelser også af betydning for art. 61.
2. Bestemmelsen i art. 61, stk. 2 stemmer med dansk ret. Bestemmelsen er medtaget i Konventionen af hensyn til en ældre modsat regel i angloamerikansk ret, jfr. *Motiverne* p. 104 og *Honnold* p. 297 med note 3.
3. Jfr. herom i kommentaren til den tilsvarende bestemmelse i 45, stk. 3, og *Knapp*: Commentary p. 449.

Både sælgeren og køberen, kan i tilfælde af at den anden part misligholder kontrakten, kræve naturalopfyldelse, dvs. at parten opfylder sine forpligtelser efter kontrakten og konventionen. Reglerne herom i art. 62 (om køberens misligholdelse) og i art. 46 (om sælgerens misligholdelse) er identiske. Kommentaren til art. 46 har derfor også betydning for forståelsen af art. 62.[1]

Sælgerens adgang til at udøve beføjelserne efter art. 62 er ikke begrænset til tilfælde, hvor køberen forsætligt eller uagtsomt (culpøst) har undladt at betale m.v. eller overhovedet er ansvarlig for forsinkelsen efter art. 79, medmindre kontrakten på grund af de andre omstændigheder er bortfaldet. Sælgerens adgang til at forlange, at køberen opfylder samtlige sine forpligtelser, *betaler købesummen*,[2] *tager imod levering*[3] eller opfylder sine *andre forpligtelser*.[4] kan dog – i visse situationer – være begrænset ifølge art. 77 om sælgerens pligt til at begrænse sit tab samt ifølge art. 85 og art. 88, stk. 2 om sælgerens omsorgs- og salgspligt.[5] Under alle omstændigheder kan sælgeren kræve rentetabet dækket i henhold til art. 78.[6]

1. Jfr. *Motiverne* p. 104 og *Honnold* p. 355. Bestemmelsen i art. 62 svarer i indhold til dansk Kbl. § 28, stk. 1, 1. pkt., der dog kun nævner sælgerens ret til at kræve, at køberen betaler købesummen eller træffer foranstaltninger, hvorpå købesummens betaling beror.
2. Se kommentaren til art. 46, stk. 1 og art. 28 samt *Honnold* p. 357 f. Krav om betaling af købesummen er navnlig velbegrundet, hvor varen er kommet i køberens besiddelse. Såfremt imidlertid køberen nægter at tage imod varen, kan der rejses spørgsmål om beføjelsen begrænses af art. 28. Efter dansk ret kan der gives sælgeren dom for købesummen mod samtidig at overgive varen til køberen, medmindre der er særlig grund til at fravige samtidighedsgrundsætningen, jfr. *Ussing*: Køb p. 95. Konventionen indeholder ingen bestemmelse om, at sælgeren først kan kræve købesummen betalt, efter at han har gjort sig rimelige anstrengelser for at sælge varen til anden side, jfr. *Forarbejderne* p. 48 og *Motiverne* p. 104.
3. Også denne beføjelse er begrænset af art. 28, således at det skal afgøres efter domslandets regler, om der kan gives dom til naturalopfyldelse, jfr. note 2.
4. Som eksempel på andre forpligtelser, som køberen kan have påtaget sig at udføre, kan anføres foranstaltninger, hvorpå købesummens betaling beror, såsom forberedelse af eller sikring af betaling, jfr. art. 54. Køberens forpligtelse kan bl.a. bestå i at afgive vekselaccept, åbne remburs eller stille en betalingsgaranti. Køberen kan også have forpligtelser af en anden art, f.eks. til at specificere varen efter art. 65, eller – ved FOB-køb – til at opgive navnet på det skib, med hvilken varen skal transporteres. Det beror også på art. 28, om sælgeren kan kræve dom til naturalopfyldelse af disse pligter, jfr. note 2. Sælgeren vil i øvrigt ofte selv kunne varetage sine interesser ved en selvhjælpshandling, jfr. således art. 65, stk. 1 in fine, og sælgeren kan efter art. 77 om tabsbegrænsning være forpligtet hertil, jfr. *Forarbejderne* p. 49.
5. Sælgeren kan bl.a. gøre krav på betaling gældende, hvis har har taget varen i besiddelse i overensstemmelse med sin omsorgspligt efter art. 88, og har udøvet den ret eller opfyldt den forpligtelse til at sælge varen, som kan følge af denne bestemmelse, jfr. *Motiverne* p. 104 f og *Honnold* p. 358 f.
6. Jfr. *Forarbejderne* p. 48.

Sælgeren kan ikke samtidigt gøre beføjelser, som er uforenelige, gældende. Sælgeren kan navnlig ikke samtidig kræve naturalopfyldelse og hæve købet. Det er udtrykkeligt sagt i art. 62 i.f.[7]

Køberens krav om naturalopfyldelse, dvs. krav om levering af varen, kan kun gennemføres i det omfang, dette er muligt efter den nationale ret i domstolslandet, jfr. art. 28. Ordene i art. 28 omfatter også køberens forpligtelse, men det er uvist om konventionen har villet begrænse sælgerens ret til at få dom for betalingen af købesummen. Efter national ret, bl.a. i Danmark, antages køberen i bestillingskøb (art. 3) at have ret til at standse sælgerens fremstilling af varen med den virkning, at sælgerens krav på varelageret reduceres med det beløb, som sælgeren har eller burde have sparet, og i hvert fald efter dansk ret yderligere med, hvad allerede anskaffede materialer og udført arbejde kan indbringe ved salg til anden side.[8] Det følger ikke med sikkerhed af nogen af konventionens specielle regler (f.eks. af art. 28 eller 88), at bestillingskøberen efter omstændighederne har en sådan ret, men retten kan måske dog anerkendes efter de generelle regler i art. 7-9.

ARTIKEL 63

1.
Sælger kan fastsætte en rimelig frist, inden for hvilken køber skal opfylde sine forpligtelser.

2.
Medmindre sælger har modtaget meddelelse fra køber om, at denne ikke vil opfylde aftalen inden for den således fastsatte frist, kan sælger ikke, mens fristen løber, gøre nogen misligholdelsesbeføjelse gældende. Sælger mister dog ikke dermed sin eventuelle ret til at kræve skadeserstatning for forsinkelse.

Artikel 63 giver sælgeren *samme beføjelse*, som art. 47 giver køberen med hensyn til levering, til at fastsætte en tillægsfrist for betaling. Sælgeren bliver

7. Efter at sælgeren har givet køberen meddelelse om, at han hæver købet, jfr. art. 26, kan han ikke ensidigt ændre opfattelse og gøre gældende, at han nu ønsker at fastholde købet og dermed krav om betaling af købesummen, jfr. *Motiverne* p. 104.
8. Jfr. *Gomard:* Obligationsret. Naturalopfyldelse p. 30 ff og *Nørager/Theilgaard* p. 526 ff.

herved i stand til at få en klar og hurtig afgørelse af spørgsmålet, om han er berettiget til at hæve købet. Sælgeren skal, hvis han, efter at tillægsfristen er udløbet, vil hæve købet, afgive en særlig meddelelse herom til køberen, jfr. art. 26.[1]

Bestemmelsen i art. 63 giver sælgeren *ret*[2] til at fastsætte en *rimelig*[3] *frist* (en tillægsfrist),[4] inden for hvilken køberen skal opfylde sine forpligtelser,[5] jfr. *stk. 1.* Sålænge tillægsfristen løber, kan sælgeren ikke gøre *misligholdelsesbeføjelser* gældende. Sælgeren kan navnlig ikke hæve købet, medens tillægsfristen løber, medmindre køberen meddeler, at han ikke kan eller vil op-

1. En tillægsfrist fastsat af kreditor – sælgeren eller køberen – er omtalt i kommentaren til art. 47.
2. Sælgeren kan ensidigt afgøre, om han vil fastsætte en frist, inden for hvilken køberen skal opfylde sine forpligtelser, eller om han vil afvente det tidspunkt, hvor forsinkelsen åbenbart er væsentlig, sml. art. 64, stk. 1, litra a.

   Meddelelsen om fastsættelsen af en tillægsfrist er et påbud. Forsendelsesrisikoen er modtagerens, jfr. art. 27.
3. Fristen skal være rimelig. Sælgeren kan ikke ved at fastsætte en urealistisk kort frist udløse hævebeføjelsen. Ved vurderingen af længden af en »rimelig frist« må der tages hensyn til, at der i almindelighed stilles strenge krav til køberens opfyldelse af sin betalingsforpligtelse. Fristen vil ofte kunne fastsættes til få dage, afhængig bl.a. af de praktiske problemer med at effektuere betalingen. Er der tale om en prisfølsom vare, og skal prisen for varen beregnes på betalingstidspunktet, kan en særlig frist komme på tale. Skal sælgeren derimod fastsætte en frist, inden for hvilken køberen skal tage imod levering af varen, må fristen i almindelighed være længere, end en tillægsfrist for betaling, idet de praktiske problemer ved afviklingen af denne forpligtelse kan være større, jfr. *Motiverne* p. 105. Fristens længde kan angives, enten ved at fastsætte en dato, inden for hvilken opfyldelse (betaling) skal ske, f.eks. inden eller senest den 30. september, eller ved at fastsætte en periode, inden for hvilken opfyldelse skal ske, f.eks. »inden for en måned regnet fra i dag«. Sælgeren har ikke ved blot at meddele køberen, at han kræver opfyldelse »prompte« eller lignende, »fastsat en rimelig frist«. En sådan meddelelse er ikke omfattet af art. 63, stk. 1, og har ikke virkning efter art. 64, stk. 1, litra b, jfr. *Knapp*: Commentary p. 461.
4. I de situationer, hvor køberens misligholdelse enten ikke er, eller hvor det er tvivlsomt, om køberens misligholdelse kan karakteriseres som væsentlig, kan sælgeren ved at fastsætte en tillægsfrist efter art. 63 opnå at kunne hæve aftalen ved udløbet af denne frist, uden at sælgeren behøver at bevise, at køberens misligholdelse var væsentlig. Formålet med fastsættelsen af fristen er at skabe et grundlag for sælgerens hæveadgang, jfr. art. 64, stk. 1, litra b, og undgå tvist om, hvorvidt misligholdelsen er væsentlig eller uvæsentlig, jfr. Forarbejderne p. 49. Den af sælgeren fastsatte tillægsfrist skal derfor være tydeligt angivet, og det må også gøres klart for køberen, at sælgeren har fastsat fristen med henblik på at hæve købet, hvis fristen overskrides, jfr. *Motiverne* p. 105.
5. Køberens pligter omfatter, som det fremgår af art. 54 også forberedende foranstaltninger, som er nødvendige for, at betaling kan ske. Sælgeren kan efter art. 63 fastsætte en tillægsfrist, inden for hvilken køberen skal foretage sådanne foranstaltninger, f.eks. åbne remburs. Foretager køberen ikke sådanne foranstaltninger inden for den fastsatte frist, kan sælgeren hæve købet efter art. 64, stk. 1, litra b.

fylde aftalen inden for fristen.[6] Sælgeren mister ikke ved at fastsætte en tillægsfrist retten til at kræve renter og *skadeserstatning* for forsinkelsen. Den omstændighed, at sælgeren fastsætter en tillægsfrist, kan ikke opfattes således, at sælgeren fraskriver sig retten til at kræve renter og erstatning for andet tab, der er en følge af køberens misligholdelse.

ARTIKEL 64

1.
Sælger kan hæve købet:
a) hvis købers manglende opfyldelse af sine forpligtelser efter aftalen eller denne konvention er en væsentlig misligholdelse, eller
b) hvis køber ikke inden for den yderligere frist, som sælger har fastsat i henhold til artikel 63, stk. 1, har opfyldt sin betalingsforpligtelse eller sin forpligtelse til at tage imod levering af varen, eller såfremt køber meddeler, at han ikke vil gøre det inden for den således fastsatte frist.

2.
Har køber betalt købesummen for varen, mister sælger dog sin ret til at hæve købet, medmindre han:
a) i tilfælde af forsinket opfyldelse fra købers side hæver købet, før sælger er blevet bekendt med, at opfyldelsen er sket, eller
b) i tilfælde af anden misligholdelse end en forsinket opfyldelse fra købers side, hæver købet inden rimelig tid
i. efter, at sælger er blevet bekendt med eller burde være bekendt med misligholdelsen, eller
ii. efter udløbet af den yderligere frist, som sælger har fastsat i henhold til artikel 63, stk. 1, eller efter at køber har erklæret, at han ikke vil opfylde sine forpligtelser inden for den fastsatte yderligere frist.

6. Bestemmelsen i art. 63, stk. 2 tager ikke udtrykkeligt stilling til, om sælgeren kan hæve købet, medens fristen løber, hvis der senere viser sig nye omstændigheder, som udgør en selvstændig ophævelsesgrund, men det må antages, at sælgeren, hvis der indtræder en ny selvstændig ophævelsesgrund efter art. 64, kan hæve købet, jfr. *Motiverne* p. 105. Har sælgeren f.eks. fastsat en frist, inden for hvilken køberen skal tage imod levering af varen, kan sælgeren formentlig hæve købet inden fristens udløb, hvis købesummen i mellemtiden forfalder, og køberen overskrider betalingsfristen på væsentlig måde, medmindre køberen med føje har opfattet meddelelsen således, at tillægsfristen også omfatter betalingen.

Sælgeren er, hvis ikke andet fremgår af aftalen (kreditkøb), berettiget til at *holde varen tilbage*, indtil betaling sker, jfr. art. 58, stk. 1 og 71. Såfremt betingelserne i art. 64 er opfyldt, kan køberens misligholdelse få videre konsekvenser for parterne, idet sælgeren kan *hæve* købet. Bestemmelsen i art. 64 om sælgerens adgang til at hæve på grund af køberens misligholdelse svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen om køberens hæveadgang i art. 49.

Ophævelsen af et køb på grund af køberens misligholdelse, forudsætter at sælgeren har *erklæret* aftalen for ophævet, jfr. art. 26.[1] Aftalen forbliver i kraft, selv om betingelserne for ophævelse er til stede, indtil sælgeren har givet meddelelse om, at han hæver købet.[2]

Sælgeren har ret til at hæve aftale, hvis køberens manglende opfyldelse af sine *forpligtelser*[3] kan karakteriseres som *væsentlig*, jfr. stk. 1, litra a.[4] Sælgeren har i så fald ret til at hæve aftalen øjeblikkeligt, uden at rykke køberen for betaling eller give køberen et bestemt varsel om, at han har i sinde at påberåbe sig sin beføjelse til at hæve købet.[5]

Sælgeren kan endvidere hæve købet, hvis køberen ikke opfylder sine forpligtelser med hensyn til *betaling* og *tage imod levering af varen*[6] inden udlø-

1. Den danske oversættelse »Sælger kan hæve købet« svarer ikke helt til den engelske tekst, hvorefter »The seller may *declare* the contract avoided«. Det er utvivlsomt, at art. 26, der står i kap. I om »almindelige bestemmelser« er gældende både for ophævelse på grund af køberens og sælgerens misligholdelse, da den ikke er fraveget i de specielle bestemmelser – art. 49, 64 – herom. Køberen bærer risikoen for fremsendelse af meddelelsen, jfr. art. 27.
2. Automatisk eller ipso facto (alene i kraft af faktum) ophævelse finder ikke sted efter Konventionens bestemmelser, jfr. *Forarbejderne* p. 50. Begrundelsen herfor er, at der ved en sådan ophævelse skabes usikkerhed om, hvorvidt kontrakten er hævet eller fastholdt med sit principale indhold.
3. Bestemmelsen i art. 64 om sælgerens hæveadgang finder anvendelse overfor alle køberens forpligtelser, ikke kun forpligtelserne efter art. 53 til at betale købesummen og til at tage imod levering af varen. Andre forpligtelser for køberen kan følge både af aftalen og af Konventionen, jfr. kommentaren til art. 54.
4. Beskrivelsen af væsentlighedskravet i art. 25 omfatter både sælgerens og køberens pligter, men ordlyden passer ikke godt på køberen. Køberens manglende opfyldelse af sine forpligtelser kan ifølge *Forarbejderne* p. 50 kun karakteriseres som væsentlig, hvis der er gået en vis tid. Konventionen stiller større krav end den danske Kbl. § 28 til misligholdelsen for at tillægge den virkning som væsentlig, mener *Motiverne* p. 106. Kravet om væsentlighed er strengere end betingelsen i Kbl. § 28.
5. Jfr. *Knapp:* Commentary p. 468 f.
6. Bestemmelsen finder kun anvendelse på disse to i art. 53 nævnte former for misligholdelse fra køberens side, jfr. *Motiverne* p. 105. Køberens betalingsforpligtelse omfatter, som det fremgår af art. 54, også udførelsen af foranstaltninger, hvorpå købesummens betaling beror, såsom registrering af kontrakten på et offentligt kontor, opnåelse af tilladelse til valutaoverførsel, åbning af remburs eller at stille bankgaranti for betaling, jfr. *Forarbejderne* p. 50 og *Honnold* p. 363.

bet af en tillægsfrist, som sælgeren har fastsat efter art. 63, stk. 1, eller hvis køberen meddeler, at han ikke vil levere inden udløbet af den således fastsatte frist, jfr. art. 64, stk. 1, litra b.

Efter at køberen har betalt købesummen[7], begrænses sælgerens hævebeføjelse af nogle regler i art. 64, stk. 2 om tiden for, hvornår ophævelse kan ske.[8] Art. 64, stk. 2 skelner mellem forsinket opfyldelse (betaling) og anden misligholdelse fra køberens side. I tilfælde af *forsinket betaling*[9] mister sælgeren retten til at hæve købet, hvis købet ikke er hævet, inden sælgeren har fået kendskab til,[10] at opfyldelse er sket, jfr. art. 64, stk. 2, litra a.[11]

I tilfælde af køberens misligholdelse af andre forpligtelser end rettidig opfyldelse,[12] mister sælgeren retten til at hæve købet, hvis købet ikke hæves *inden rimelig tid*[13] efter det tidspunkt, hvor sælgeren fik eller burde have fået kendskab til køberens misligholdelse eller efter udløbet af den frist, som sælgeren måtte have fastsat efter art. 63 for opfyldelse af køberens forpligtelser.

Sælgeren kan hæve købet både på grund af aktuel og forventet (antecieret) misligholdelse, jfr. art. 72. Sælgeren har således ret til at hæve købet, hvis køberen uberettiget annullerer aftalen.

Sælgerens hæveadgang bortfalder ikke ved overgivelse af varen til køberen, jfr. herved art. 84, stk. 2.[14] Konventionen afviger herved fra den danske Kbl.

7. Den faktiske betaling er her afgørende. Købesummen skal være indbetalt på det sted, som er aftalt, eller som følger af Konventionens art. 57.
8. Sml. art. 49, stk. 2, hvorefter køberen efter omstændighederne mister retten til at hæve købet, såfremt sælgeren har leveret varen før ophævelsen er sket ved afgivelse af meddelelse herom.
9. Sælgeren mister ved forsinket betaling i almindelighed interessen i at hæve købet, når betaling er sket. Sælgeren kan få dækket sit tab ved at kræve rente og erstatning, jfr. art. 78 og art. 74-77.
10. Sælgerens ophævelse af købet er effektiv, selv om betaling faktisk har fundet sted, blot sælgerens meddelelse om ophævelsen er afsendt, inden sælgeren har fået kundskab om opfyldelsen, jfr. art. 26 og 27 samt *Motiverne* p. 106.
11. Vedrører kontrakten flere delleverancer, og skal betaling ske særskilt for hver delleverance, finder bestemmelserne i art. 73 anvendelse.
12. Anvendelsesområdet for bestemmelsen i art. 64, stk. 2, litra b er ret begrænset. Manglende opfyldelse er omfattet af stk. 2, litra a. Såfremt betaling er sket, men der er »mangler« ved betalingen, er misligholdelsen formentlig omfattet af stk. 2, litra b. Som eksempel herpå kan måske betaling i anden - inkonvertibel - valuta nævnes.
13. Bestemmelsen i art. 64, stk. 2 er ikke som art. 39 en almindelig reklamationsregel, men en regel om bortfald af hævebeføjelsen. Retten til at kræve erstatning bortfalder formentlig først efter nogen tids passivitet, sml. art. 7-9. Den danske Kbl. indeholder i §§ 31 og 32 regler om pligt for sælgeren til at reklamere i tilfælde af køberens misligholdelse.
14. Se herved *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht, 1976, art. 62 Rd nr. 17 og bl.a. Code Civil art. 1654.

§ 28, stk. 2, men denne afvigelse overflødiggør ikke ejendomsforbehold eller andre midler til sikring af købesummens betaling, da konventionen kun angår forholdet mellem parterne, bl.a. ikke forholdet mellem sælgeren og køberens kreditorer, jfr. art. 4, litra b. Sælgeren kan næppe efter noget lands ret alene i kraft af ophævelsesbeføjelsen kræve varen udleveret fra køberens konkursbo.

Retsvirkningerne af ophævelse af aftalen fremgår af art. 81-84. Ophævelsens væsentligste retsvirkninger er, at sælgeren ikke er forpligtet til at levere varen, og såfremt levering har fundet sted, kan kræve det leverede tilbageleveret, og tilsvarende at køberens betalingsforpligtelse, men ikke pligten til at betale erstatning, jfr. art. 61, stk. 2, bortfalder.

ARTIKEL 65

1.

Skal køber efter aftalen nærmere angive form, mål eller andre egenskaber ved varen, og kommer han ikke med en specifikation til det aftalte tidspunkt eller inden rimelig tid, efter at han har modtaget sælgerens opfordring hertil, kan sælger, uden at han derved mister andre rettigheder, han måtte have, selv foretage en nærmere bestemmelse af varens egenskaber i overensstemmelse med de af købers krav, han måtte kende.

2.

Foretager sælger selv en nærmere bestemmelse af varens egenskaber, skal han underrette køber om de nærmere enkeltheder derved og fastsætte en rimelig frist, inden for hvilken køber kan foretage en anden bestemmelse. Hvis køber, efter at have fået en sådan meddelelse, ikke gør dette inden for den således fastsatte frist, er sælgers bestemmelse af varens egenskaber bindende.

Bestemmelsen angår en særlig type af misligholdelse fra køberens side, nemlig misligholdelse af den forpligtelse køberen kan have til at meddele sælgeren *specifikation* vedrørende varen. Sælgeren vil undertiden behøve nærmere oplysning om varen, udover hvad der er fastsat i kontrakten, for at kunne opfylde sin leveringsforpligtelse. Køberen bør ikke kunne unddrage sig sine forpligtelser ved at undlade at give sælgeren de specifikationer, som denne behøver, for at kunne opfylde sin forpligtelse til at levere en kontraktsmæssig

vare i rette tid.[1] En forsinkelse fra sælgerens side, som skyldes, at køberen ikke eller ikke rettidigt fremsender nødvendige specifikationer, er ikke en misligholdelse, som køberen kan påberåbe sig efter reglerne om forsinkelse i art. 45-52, jfr. art. 80.

Det kan udledes af bestemmelsen i art. 65, at køberen ikke har opfyldt sine forpligtelser fuldt ud, før han til det aftalte tidspunkt eller inden en rimelig tid, efter at han har modtaget sælgerens opfordring hertil, har fremsendt de aftalte specifikationer til sælgeren.[2]

Hvis køberen ikke afgiver de aftalte specifikationer inden for de angivne tidsfrister, kan sælgeren selv vælge de specifikationer, som er nødvendige for at opfylde kontrakten.[3] Sælgeren er ikke frit stillet, men er forpligtet til at udarbejde specifikationerne i overensstemmelse med de af køberens krav, som han måtte kende.[4]

Sælgeren har ikke pligt til selv at foretage de nødvendige specifikationer, og så vidt, som det er muligt, skal dette ske i overensstemmelse med køberens interesser. Sælgeren kan vælge at gøre en eller flere misligholdelsesbeføjelser gældende, såfremt betingelserne herfor er til stede, og f.eks. hæve købet, dersom misligholdelsen er væsentlig, jfr. art. 64, stk. 1, litra a, og/eller kræve skadeserstatning efter art. 74-77. Vælger sælgeren at foretage specifikationen selv, mister han ikke derved *andre rettigheder*, som han måtte have.[5] Sælgeren vil have krav på erstatning for de omkostninger, som han har afholdt i forbindelse med udarbejdelsen af specifikationen og for forsinkelse. Udarbejder sælgeren selv specifikationer, skal han *underrette*[6] *køberen herom*,[7] med an-

1. Jfr. *Honnold* p. 365.
2. Bestemmelsen omhandler specifikationer vedrørende varens form, mål og andre egenskaber, f.eks. tegninger og produktbeskrivelser. Selv om det ikke direkte fremgår af bestemmelsen, tager denne sigte på sådanne specifikationer, som er nødvendige for, at sælgeren skal kunne opfylde sine forpligtelser.
3. Hvis sælgeren f.eks. skal levere et parti sko, og køberen en måned før levering skal opgive farvevalg, tilkommer det sælgeren at foretage dette valg, såfremt køberen ikke senest det aftalte tidspunkt har fremsendt specifikationer herom.
4. Jfr. *Knapp:* Commentary p. 478 f. F.eks. kan køberen tidligere have oplyst, at farven antagelig skulle være hvid. I så fald vil sælgeren – som udgangspunkt – være forpligtet til at producere hvide sko.
5. Sælgeren kan dog ikke hæve købet, efter at han ved forespørgslen til køberen i anledning af, at han selv vil foretage specifikationen, har tilkendegivet, at han (sælgeren) vil fastholde købet.
6. Underretningen skal gives straks efter, at sælgeren er blevet berettiget til selv at foretage specifikationen efter art. 65, stk. 1, jfr. *Forarbejderne* p. 51.
7. Underretningen skal være så detaljeret, at køberen kan tage stilling til, om de af sælgeren udarbejdede specifikationer stemmer overens med køberens ønsker.

givelse af en rimelig frist,[8] inden for hvilken køberen skal reagere, såfremt køberen vil gøre indsigelse gældende mod de af sælgeren udarbejdede specifikationer. Hvis køberen ikke reagerer inden for denne frist, bliver de af sælgeren udarbejdede specifikationer *bindende*[9] for køberen.[10]

8. Fastsætter sælgeren ikke en rimelig frist, inden for hvilken køberen skal reagere over for sælgerens specifikationer, vedbliver køberen at være berettiget og forpligtet til at fremkomme med specifikationer i overensstemmelse med parternes aftale om købet, jfr. *Forarbejderne* p. 51.

   Fristen, af en rimelig tid for køberen, begynder at løbe fra det tidspunkt, da køberen modtager specifikationen, jfr. *Forarbejderne* p. 52. Bestemmelsen i art. 65 afviger her fra den generelle regel i art. 27, hvorefter modtageren bærer risikoen for, at en meddelelse bliver forsinket eller bortkommer.
9. At sælgerens specifikationer bliver bindende betyder, at køberen, hvis varen er i overensstemmelse med disse specifikationer, ikke kan gøre gældende, at varen er ukontraktsmæssig, fordi den afviger fra de specifikationer, køberen ville have givet og fra køberens forventninger, jfr. art. 35. Sælgerens specifikationer er også bindende for ham selv. Varen er mangelfuld, hvis varen ikke stemmer overens med sælgerens egne specifikationer.
10. Der findes ikke en regel som art. 65 om specifikationer i den danske Kbl. En sælger har ikke efter dansk ret ret til selv at foretage specifikation, jfr. *Motiverne* p. 106. Forbilledet for art. 65 er § 375 i den tyske HGB (Handelsgesetzbuch), jfr. *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht p. 77 ff.

KAPITEL IV

Risikoens overgang

(Art. 66-70)

- Art. 66 angiver *retsvirkningen* af at risikoen for varen er gået over fra sælgeren til køberen.
- Art. 67 angiver *tidspunktet* på hvilket risikoen for varen, der efter aftalen skal *transporteres*, går over på køberen.
- Art. 68 angiver *tidspunktet* på hvilket risikoen for varer, der sælges, medens de er *under transport*, går over på køberen.
- Art. 69 angiver *tidspunktet* på hvilket risikoen i *andre tilfælde* end dem, der er reguleret af art. 67 og 68, går over på køberen.
- Art. 70 angiver, at køberen, uanset at risikoen efter de almindelige regler er gået over på ham, dog bevarer sin misligholdelsesbeføjelse, hvis aftalen er misligholdt af sælgeren, og *misligholdelsen* er væsentlig.

Den solgte vare kan i tiden mellem indgåelsen af aftalen og overgivelsen til køberen gå til grunde, blive beskadiget eller på grund af sin beskaffenhed undergå ændringer, f.eks. svind der skyldes fordampning. En skadesårsag, der spiller en væsentlig rolle, er uheld og forsinkelse under *transporten*, f.eks. trafikuheld hvorved en vare, der transporteres med en lastvogn, lider skade. Tabet herved kan efter omstændighederne kræves erstattet af transportøren, af andre der er impliceret i uheldet, af en stevedor, jfr. f.eks. UfR 1989.679 H, eller andre, der har udført læsning eller arrangeret transporten eller af en tegnet vareforsikring eller af en ansvarsforsikring for en ansvarlig skadevolder.

Reglerne i konventionens kap. IV om risikoens overgang angår - som konventionen i øvrigt, jfr. art. 4 - forholdet mellem sælgeren og køberen. Reglerne om betalingspligt får det nødvendige supplement i kap IV, som tager stilling til, om sælgeren kan kræve varen betalt, uanset at der under opfyldelsen af kontrakten er sket tab eller beskadigelse af varen. Allerede i art. 36 er det bestemt, at afgørende for, om varen anses for mangelfuld, er varens tilstand på det tidspunkt, da risikoen overgår til køberen, og i overensstemmelse hermed siges det i art. 66, at uheld med varen efter at risikoen er overgået til køberen, ikke fritager ham for sin pligt til at betale købesummen. Konventionen stemmer således overens med den danske Kbl., jfr. dennes §§ 17, stk. 1 og 44.

Reglerne i kap. IV angår navnlig tab og beskadigelse af varen, der skyldes be-

givenheder, som er *hændelige*, idet de hverken kan tilregnes sælgeren eller køberen, jfr. art. 36, stk. 2, art. 66 in fine og art. 70. Har sælgeren efter risikoen er gået over, påført varen en skade, må sælgeren bære tabet herved ganske som for skader fra tiden før risikoovergangen.

Den danske Kbl. knytter begreberne »risiko« og »levering« sammen i lovteksten, hvorefter risikoovergangen sker ved leveringen, jfr. Kbl. § 17, stk. 1. Konventionen indeholder til forskel fra Kbl. både i kap. II om sælgerens pligter en beskrivelse af, hvornår og hvordan levering skal ske, og i kap. IV en selvstændig beskrivelse af, på hvilket stadium af opfyldelsen af kontrakten risikoen for varen overgår fra sælgeren til køberen. Det er imidlertid kun fremstillingsmåden, der er forskellig fra Kbl., idet de to beskrivelser i konventionen - af leveringen og af risikoovergangen - falder sammen, sml. *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht s. 52 f og *Honnold* p. 238 f og 367 f. Se også den udførlige redegørelse om leveringsbegrebet i ULIS *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht p. 158 f.

Det sted, hvor sælgeren ifølge aftale eller konventionen er forpligtet til at levere varen, og det sted, hvor risikoen overgår fra sælgeren til køberen, er det samme, jfr. således om det almindelige afsendelseskøb art. 31, litra a og art. 67, stk. 1.

Bestemmelserne i kapitel IV om risikoens overgang er ligesom konventionen i øvrigt *deklaratoriske*, jfr. art. 6. Det står parterne frit for at aftale, hvornår og på hvilket sted risikoen skal gå over fra sælgeren til køberen. I internationale kontrakter aftaler parterne almindeligvis, hvor risikoen skal gå over. En sådan aftale er ofte indeholdt i en af de almindelige standardklausuler om levering. Leveringsklausuler indeholder undertiden henvisning til et regelsæt om forståelsen af klausulen, f.eks. til et lands nationale ret som den danske Kbl. §§ 62-65, Incoterms (1980), som beskrevet i ICC's publikation nr. 350/1980, eller et andet aftalt regelsæt, f.eks. Combiterms (1982). I de mange tilfælde, hvor parternes aftale er klar, har reglerne i kap. IV og i art. 31 ingen betydning, men er aftalen uklar, kan reglerne få betydning, for så vidt som det efter omstændighederne vil være en tendens til kun at anse konventionens regler for fraveget ved en klar aftale herom eller til at fortolke aftalen i overensstemmelse med konventionen.

ARTIKEL 66

Går varen tabt, eller forringes den, efter at risikoen er gået over på køber, fritager dette ikke køber for hans forpligtelse til at betale købesummen, medmindre varens tab eller forringelse skyldes sælgers handling eller forsømmelse.

Bestemmelsen angiver *retsvirkningen* for køberens pligt til at betale købesummen, når risikoen er gået over på ham.[1] Bærer køberen risikoen, fritager det ham ikke for forpligtelsen til at betale *købesummen fuldt ud*,[2] at varen går tabt eller beskadiges, selv om dette betyder, at enten køberen eller køberens aftagere får varen overgivet i forringet stand, eller køberen slet ikke får overgivet varen.

Art. 66 angår kun begivenheder, hvorved varen *går tabt* eller forringes. Bestemmelsen angår ikke betydningen af, at varen forsinkes, selv om den begivenhed, som er årsag til forsinkelsen, er hændelig. En for sen overgivelse af varen til fragtfører, jfr. art. 67, afskærer ikke køberen fra at hæve købet, jfr. art. 70.

Bestemmelsen i art. 66 udtaler sig ikke om betydningen af, at *sælgeren* bærer risikoen, men den forudsætter modsætningsvis, at sælgeren ikke kan gøre krav på købesummen,[3] hvis varen går tabt eller forringes, *inden* risikoen går over på køberen. I overensstemmelse hermed er det i art. 36, stk. 1 bestemt, at sælgeren hæfter for mangler ved varen, der findes på det tidspunkt, da risikoen overgår til køberen, uanset om manglen er synlig eller skjult, således at den først viser sig senere.[4]

Risikoovergangen fritager kun sælgeren for at hæfte for hændelige begivenheder og begivenheder, der skyldes køberen eller andre. Tab eller beskadigelse af varen, som skyldes sælgerens adfærd (handling eller undladelse) efter risikoovergangen, f.eks. en skade der opstår på grund af utilstrækkelig emballage,[5] eller uhensigtsmæssig forsendelse, sml. art. 35, stk. 2 litra d, er en misligholdel-

1. Artiklerne om risikoens overgang var i 1978-udkastet placeret til sidst i Konventionen (som art. 78-82). Under den diplomatiske Konference blev bestemmelserne flyttet frem til deres nuværende placering som kapitel IV for at understrege den nære forbindelse mellem reglerne om risikoens overgang og reglerne om parternes pligter og beføjelser i kap. II og III, jfr. *Honnold* p. 369 note 1.
2. Udtryksmåden »fritager ... ikke køber for ... at betale købesummen« er valgt for at tilkendegive, at køberen jo af andre grunde, f.eks. forsinkelse, oprindelige mangler eller vanhjemmel kan være berettiget til at hæve købet og derved frigøre sig for forpligtelsen til at betale for varen, jfr. Motiverne p. 107. Spørgsmålet om køberens pligt til at tage imod levering (art. 53 og 60) opretholdes, eller om køberen blot eventuelt har en ansøgningspligt for varen efter art 86, afhænger af om købet hæves af køberen.
3. Køberens retsstilling i øvrigt over for sælgeren, navnlig spørgsmålet om køberen kan kræve erstatning, må afgøres efter aftalens eller Konventionens bestemmelser om sælgerens pligter (art. 30-44) og om følgerne af sælgerens misligholdelse af disse pligter (art. 45-52 samt art. 79).
4. Efter den danske Kbl. § 44 anses i overensstemmelse med art. 36, stk. 2 og art. 66 in fine en skade, der hidrører fra sælgerens forsømmelse, for en mangel, også selv om manglen først viser sig eller skadestilføjelsen først er sket efter tidspunktet for risikoens overgang.
5. Sml. *Honnold* p. 370.

se, som køberen kan påberåbe sig, også efter at risikoen for hændelig skade er gået over, og efter at varen er overgivet i køberens besiddelse, jfr. art. 36, stk. 2, art. 66 in fine[6] og art. 70.

ARTIKEL 67

1.

Skal varen forsendes, og er sælger ikke forpligtet til at overgive den på et bestemt sted, går risikoen over på køber, når varen er overgivet til den første transportør med henblik på videreforsendelse af varerne til køber i overensstemmelse med købeaftalen. Er sælger forpligtet til at overgive varen til en transportør på et bestemt sted, går risikoen først over på køber, når varen er overgivet til transportøren på dette sted. Det har ingen virkning for risikoens overgang, at sælger har adgang til at beholde de dokumenter, der giver ret til at råde over varen.

2.

Risikoen går dog først over på køber, når varen er blevet udskilt til køber ved mærkning af varen, ved transportdokument, ved meddelelse til køber eller på anden måde.

Bestemmelsen i art. 67 angår køb, hvor varen skal *forsendes*,[1] og *sælgeren*, som bestemt i art. 31, litra a, er forpligtet til at *afsende* varen.[2] Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis parterne har aftalt, ved anvendelse af en leveringsklausul[3] eller ved en individuelt udformet aftale, et bestemt *sted*,[4]

6. »Omission« er ikke, som det siges i oversættelsen en »forsømmelse«. »An act or omission of the seller« sigter til enhver handling eller undladelse, der har forbindelse med opfyldelsen af aftalen.

---

1. Varer i international handel skal normalt transporteres og ofte over store afstande. Det reale problem er at finde ud af, hvem der skal sørge for transporten, hvorfra og hvortil transporten skal gå, og med hvilket transportmiddel og for hvis regning, sml. *Honnold* p. 371.
2. Bestemmelsen i art. 67 finder ikke anvendelse, såfremt køberen skal afhente varen på sælgerens forretningssted, jfr. art. 31, litra c. Her påhviler det køberen at drage omsorg for den nødvendige transport, jfr. *Forarbejderne* p. 64.
3. Jfr. om den danske Kbl. §§ 62-65, Incoterms (1980) og Combiterms (1982) i kommentarerne til indledningen til kapitel IV.
4. Risikoovergang er steds- og ikke tidsbestemt, jfr. *Motiverne* p. 197 og *Forarbejderne* p. 64. Risikoen går over ved overgivelse af varen på det aftalte sted eller det sted, som fremgår af Konventionen, f.eks. ved overgivelse til første transportør.

hvor køberen skal overtage varen. I så fald går risikoen over ved overgivelsen af varen, jfr. art. 69.

Fremhævelsen i art. 67, stk. 1 af tilfælde, hvor sælgeren ikke er forpligtet til at *overgive varen på et bestemt sted*, genfindes i bestemmelsen i art. 31 i begyndelsen. Der sigtes hermed til tilfælde, hvor det af aftalen fremgår, at sælgeren skal levere varen på et bestemt angivet sted[5] og herefter ikke har yderligere forpligtelser med hensyn til at skaffe køberen rådighed over varen, bortset fra i givet fald en omsorgspligt efter art. 85.

I forsendelseskøb, hvor art. 67 finder anvendelse, går risikoen over på køberen, når varen er overgivet til den *første transportør*[6] med henblik på *vide-*

5. Den nøjagtige betydning af forpligtelse til at overgive varen et bestemt sted kan volde vanskelighed. Formuleringen er, anfører *Honnold* p. 376, valgt for at gøre det klart, at undtagelsessituationen, at overgivelse skal ske på et bestemt sted, kun kan forekomme på et sted på transportruten, dvs. efter at afsendelse har fundet sted fra sælgerens forretningssted og indtil varen modtages af køberen (destinationen), bl.a. tilfælde hvor varen f.eks. efter landtransport til en bestemt havn skal overgives til et rederi med henblik på videre søtransport, jfr. *Motiverne* p. 107, der følger *Forarbejderne* p. 64 om, at sælgeren, når varen skal forsendes, ofte skal overgive varen til en transportør på et andet sted end sælgerens forretningssted, idet sælgeren f.eks. har forpligtet sig til at sælge CIF-betingelser og til at overgive varen til et rederi i afskibningshavnen. Bestemmelsen i art. 67 finder kun anvendelse, såfremt andet ikke er aftalt. Undtagelsesbestemmelsen om, at sælgeren er forpligtet til at overgive varen til en transportør på et bestemt sted, finder kun anvendelse, såfremt parterne har aftalt dette uden også at aftale stedet for risikoovergangen. Undtagelsesbestemmelsen finder ikke anvendelse, hvor parterens aftale også omfatter stedet for risikoovergangen. Klausulen Incoterms CIF rummer i sig en aftale om, at risikoen overgår til køberen, når varen er kommet inden for skibssiden, jfr. pkt. B3.
6. Udtrykket i art. 64 »den første transportør« antages – i overensstemmelse med den danske Kbl. § 10 – at betyde overgivelse til den første *selvstændige* transportør. Risikoen går ikke over, såfremt og sålænge transporten sker med sælgerens folk og varevogn eller andet eget transportmiddel, jfr. *Honnold* p. 374 med note 6. Overgivelse har først fundet sted, når varen fysisk er overgivet i transportørens besiddelse, dvs. at varen skal være modtaget af transportøren eller transportørens folk enten på transportmidlet eller et andet sted, f.eks. på transportørens terminal, jfr. *Honnold* p. 376 om udtrykket »hand over« og *Nicholas*: Commentary p. 490f.

   Ved en »transportør« forstås enhver person eller virksomhed, med hvilken eller i hvis navn, en fragtaftale om befordring ad landevej, pr. jernbane, fly, ad søvejen, eller en kombination af disse transportmåder er blevet indgået, jfr. bl.a. Incoterms-klausulen FRC (Free Carrier ... (named point) og *Honnold* p. 374 f. Begrebet »transportør« omfatter også en speditør, der har påtaget sig et transportansvar, men det er ikke tilstrækkeligt, at speditøren blot påtager sig at arrangere den videre transport, jfr. Joseph *Lookofsky,* Int. Køb, 1989, p. 67.

reforsendelse af varen[7] til køberen i overensstemmelse med købeaftalen. Risikoen vil herefter ofte gå over på køberen ved at varen på sælgerens forretningssted overgives til transportøren.

Hvor sælgeren efter aftalen skal overgive varen til en transportør på *et bestemt sted*, går risikoen først[8] over på køberen, når varen er *overgivet* til transportøren på *dette sted*.[9] Overgivelse af varen til en transportør med henblik på at befordre den frem til det aftalte afsendelsessted, fritager ikke sælgeren for risikoen for varen.[10]

Den omstændighed, at sælgeren måtte have ret til at beholde dokumenter, der giver *ret til at råde* over varen,[11] er uden betydning for overgangen af risikoen fra sælgeren til køberen.[12]

Konventionen sondrer ikke mellem species- og genuskøb. En betingelse for, at risikoen kan gå over på køberen efter reglerne i art. 67, er imidlertid, at varen, som det siges i art. 32 og gentages i art. 67, stk. 2, er tydelig udskilt på en

7. Bestemmelsen i art. 67 stiller ikke – således som den danske Kbl. § 10 - som betingelse, at den første transportør skal transportere varen bort fra sælgerens plads. Risikoen går således over, blot varen er overgivet til en selvstændig transportør med henblik på videreforsendelse. Risikoen går således over på køberen ved overgivelse til en lokal transportør, der kun skal transportere varen til nærmeste havn eller jernbanestation. Risikoen går derimod ikke over på køberen ved aflevering af varen til en speditør for midlertidig oplagring, hvis dette ikke sker med henblik på videreforsendelse, men blot er foretaget, fordi sælgeren ikke havde lagerkapacitet.
8. Ordet »først« indicerer, at der ikke tænkes på sælgerens forretningssted, men på et sted, som ligger efter sælgerens forretningssted, jfr. note 4.
9. Afgørende for risikoovergangen er, at varen er overgivet til transportøren. Er transportøren et rederi, går risikoen over til køberen, når rederiet eller dets agent har modtaget varen i afskibningshavnen og ikke, som når der er aftalt Incoterms FOB, først, når varen er kommet inden for skibssiden.
10. Jfr. *Forarbejderne* p. 64.
11. Et sådant dokument kan være et konnossement (B/L) eller et internationalt fragtbrev, såsom CMR-fragtbrevet, CIM-fragtbrevet eller AWB (Air Way Bill). Disse dokumenter er nærmere omtalt bl.a. i Anders *Hjulmand*: Transport, 2. udg. 1988 p. 70 f, 75, 81, 83 f og 85.
12. Bestemmelsen i art. 64, stk. 1 sidste pkt. stemmer overens med dansk ret. Rådighedsret og risikoovergang er ikke knyttet sammen, sml. herved også art. 4, litra b. Anderledes den engelske Sale of Goods Act (1979) sec. 18 rule 5 (2), jfr. *Honnold* p. 377.

betryggende måde[13]. Dette kan ske på mange forskellige måder, blot identifikationen er så sikker, at formålet med at identificere varen nås.[14] Udskillelse (identifikation) kan ske ved mærkning af varen,[15] ved transportdokument,[16] ved meddelelse til køberen, f.eks. i en faktura eller i en særlig meddelelse, eller på anden måde.

ARTIKEL 68

Risikoen for varer, der sælges, mens de er under transport, går over på køber fra aftalens indgåelse. Hvis det imidlertid fremgår af omstændighederne, anses køber for at have påtaget sig risikoen fra det tidspunkt, da varen blev overgivet til den transportør, som udfærdigede forsendelsesdokumenterne. Sælger bærer dog risikoen for tab eller forringelse, såfremt sælger, da aftalen blev indgået, vidste eller burde have vidst, at varen var gået tabt eller var blevet forringet, og han ikke oplyste køber derom.

Der kan være et behov for at handle varer, som er under transport, navnlig ved søtransport hvor *transporttiden kan være lang*. Salg af varer under transport kan forekomme, både hvor varen er på vej fra en sælger til en køber, og hvor varen er sendt af sted af sælgeren, uden at varen – endnu – er solgt. I ingen af disse situationer er afsendelsen af varen, som er kriteriet for risikoovergang efter art. 67, egnet. Køberen bør ikke bære risikoen for den del af transporten efter afsendelsen med første selvstændige transportør, som er udført, før kø-

13. Sælgeren har bevisbyrden for, at varen er udskilt til køberen. Et af formålene med bestemmelsen i art. 67, stk. 2 (og art. 32) er, at hindre sælgeren i svigagtigt at påstå, at varerne er blevet beskadiget, efter at risikoen herfor er gået over på køberen, selv om dette faktisk ikke er tilfældet, jfr. *Honnold* p. 378. En fristelse for sælgeren til at bære sig således ad, ville f.eks. – om art. 67, stk. 2 ikke var medtaget i Konventionen – hvor sælgeren har afsendt varer til en anden køber, f.eks. sælgerens agent, som er bemyndiget til at arrangere levering til køberen, eller hvor sælgeren har afsendt varer til flere købere undet ét som bulklast, jfr. *Forarbejderne* p. 64. Selv om flere købere – ved samladet gods – skal dele hele ladningen, er risikoen ikke gået over til køberen ved indlastningen i skibet. Anderledes, hvor varen – i et bestemt lasterum eller bestemt tank – er indlastet til en bestemt køber.
14. Jfr. *Honnold* p. 378 og for dansk ret *Gomard*: Obligationsret I p. 74 f.
15. Mærkning af emballagen vil være tilstrækkeligt.
16. Varen vil almindeligvis være udskilt, selv om et konnossement ikke er udstedt til køberen (Sølovens § 154), blot konnossementet indeholder oplysning om, at varen skal indleveres til køberen (Sølovens § 152, stk. 1, nr. 5), jfr. *Honnold* p. 378.

beren har købt varen, hvadenten sælgeren er den, der har afsendt varen eller er en køber, der videresælger varen som en »svømmende ladning«. Hovedreglen i art. 68 er derfor, at risikoen går over på køberen[1] *fra aftalens indgåelse.*[2] Tidspunktet for aftalens indgåelse lader sig i almindelighed let konstatere, men det kan være vanskeligt eller umuligt at finde ud af, på hvilket tidspunkt af transporten - før eller efter købet - skaden er sket, eller hvor stor en del af skaden, der er sket før og hvor stor en del, der er sket efter købet. Hovedreglen i art. 68 er anvendelig, hvis det kan fastslås, hvor og hvornår skaden er sket. Er skaden sket før aftalens indgåelse, bærer sælgeren risikoen herfor. Det modsatte er tilfældet, såfremt skaden er sket efter denne tidspunkt. Kan det ikke opklares, om skaden er sket før eller efter aftalens indgåelse, beror afgørelsen af hvem af parterne, der bærer risikoen, hvis hovedreglen ikke fraviges, på hvem der har bevisbyrden. Efter UfR 1920.318 H med note 3 (TfR 1920.57) synes bevisbyrden, for at varen allerede ved købet var beskadiget, efter dansk ret at påhvile køberen. Bestemmelsen i konventionens art. 68 indeholder ikke en bevisbyrderegel, men samme resultat vil formentlig ofte nås ad en anden vej. For det første kan hovedreglen i art. 68, da konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6, være fraveget ved parternes aftale.[3] Hvor ingen sådan aftale er indgået, kan det dog efter art. 68, 2. pkt. fremgå af omstændighederne,[4] at køberen har overtaget risikoen fra det tidspunkt, da varen blev overgivet til den

1. Ved videresalg af svømmende varer (goods sold in transit) påvirkes risikoovergangen mellem parterne i det oprindelige salg ikke af, at varen videresælges under transporten, og risikoovergangen mellem parterne i videresalget ændres ikke af, at den nye køber også videresælger varen, således at denne handles to - eller flere - gange under transporten. Reglen i art. 68 finder anvendelse på alle salg og videresalg af varer under transport.
2. Jfr. art. 23, såfremt Del II finder anvendelse. Hovedreglen i art. 68 om, at risikoen går over ved kontraheringen, blev tilføjet under den diplomatiske Konference. *Forarbejderne* p. 65 fandt, at risikoovergang allerede fra afsendelsen (som efter art. 67) var en praktisk nødvendighed på grund af bevisvanskeligheder om tidspunktet for tabet eller beskadigelsen af varen, sml. i samme retning *Nørager/Theilgaard* p. 221.
3. Parternes aftale kan gå ud på, at enten sælgeren eller køberen bærer risikoen under hele transporten. Har parterne - eller en af dem - tegnet en vare- eller transportforsikring, bør det fremgå af policen, at hele transporten er dækket, således at tvivl om forsikringsdækningen, fordi parterne ikke kan bevise, at skaden er omfattet af forsikringen, undgås.
4. Formodningen i bestemmelsen i art. 68, 2. pkt. om, at køberen har påtaget sig risikoen, kan bl.a. støttes på omstændighederne, hvor køberen ved aftalen har fået forsendelsesdokument og transportforsikringspolice overdraget, f.eks. hvor varen er videresolgt af en oprindelig køber, der har købt CIF. I så fald antages den nye køber at have købt varen på den samme leveringsbetingelse og således at bære risikoen fra det sted, hvor afskibningen har fundet sted, sml. UfR 1920.324 note 3 og *Almén*: Om Köp och Byte av lös egendom, 4. upplagan p. 177 note 20. Overdragelsen (endossementet) giver den nye køber ret til at kræve forsikringssummen udbetalt, såfremt skaden er omfattet af policen, jfr. *Honnold* p. 380.

transportør, som udfærdigede forsendelsesdokumenterne. Hvor denne bestemmelse anvendes, overtager køberen ved aftalen risikoen med tilbagevirkende kraft, altså fra det tidspunkt hvor risikoen gik over fra den oprindelige sælger til den oprindelige køber.

Begrundelsen for at køberen overtager risikoen allerede fra afskibningen omfatter ikke tilfælde, hvor varen åbenbart har lidt skade før købet, og art. 68 3. pkt. bestemmer, at sælgeren bærer risikoen for tab eller forringelse,[5] såfremt sælgeren, da aftalen blev indgået, vidste eller burde have vidst, at varen var gået tabt eller var blevet forringet, men han *ikke har oplyst* køberen herom.[6]

ARTIKEL 69

1.
I tilfælde, som ikke omfattes af bestemmelserne i artiklerne 67 og 68, går risikoen over på køber, når han modtager varen, eller, hvor han ikke gør dette i rette tid, fra det tidspunkt, da varen stilles til hans rådighed, og han misligholder aftalen ved ikke at tage imod levering.

2.
Er køber forpligtet til at modtage varen på et andet sted end sælgers forretningssted, overgår risikoen dog, når tiden for levering er kommet, og køber er bekendt med, at varen er stillet til hans rådighed på det angivne sted.

3.
Angår aftalen en vare, der ikke er udskilt, anses den ikke for at være stillet til købers rådighed, før den er klart udskilt til køber.

Bestemmelsen i art. 69 angår de tilfælde, som ikke er omfattet af art. 67 og 68, dvs. tilfælde, hvor varen ikke skal forsendes eller skal overgives til køberen på et bestemt (art. 67) og hvor varen ikke er svømmende. Bestemmelsen vil kun

5. Art. 68, 3. pkt. gælder, uanset hvor og på hvilket tidspunkt skaden er sket, jfr. *Nicholas*: Commentary p. 499.
6. Oplyser sælgeren køberen om, at varen er blevet beskadiget før eller under transporten, beror det på aftalen, om køberen overhovedet har særlige rettigheder i anledning af skaden, jfr. art. 35, stk. 3, f.eks. om aftalen omfatter overdragelse af erstatningskrav mod transportør og/eller vareforsikrer.

sjældent finde anvendelse i international handel.[1] Den omfatter tilfælde, hvor køberen skal modtage varen på *sælgerens forretningssted*, jfr. art. 69, stk. 1,[2] og tilfælde, hvor køberen er forpligtet til at modtage varen på *et andet sted* end sælgerens forretningssted, jfr. art. 68, stk. 2.[3] Overgang af risikoen for varen forudsætter, at varen kan idenficeres, jfr. herved art. 32 og 67, stk. 2.

Senest ved overgivelsen af varen til køberen er der sket en udskillelse. Hvor varen er stillet til rådighed for køberen, forudsætter overgang af risikoen, at en udskillelse har fundet sted, jfr. art. 69, stk. 3. En noget lignende bestemmelse findes i dansk Kbl. § 37.

Er sælgeren ikke forpligtet til at afsende varen, men er køberen forpligtet til at modtage varen på *sælgerens forretningssted*, sml. art. 31, litra c, går risikoen over på køberen, når han *modtager* varen, jfr. stk. 1.[4] Misligholder køberen aftalen ved ikke *i rette tid*[5] at *tage imod levering, overgår risikoen* fra det tidspunkt, da varen blev stillet til hans *rådighed*, men sælgeren er forpligtet til at drage omsorg for varen, indtil levering sker, jfr. nærmere art. 85, 87 og 88.

Er køberen forpligtet til at modtage varen på *et andet sted* end sælgerens forretningssted, og sælgeren ikke er forpligtet til at afsende varen fra dette sted, går risikoen efter *stk. 2* over på køberen, når *tiden* for leveringen er kommet, jfr. art. 33, og køberen er *bekendt med*,[6] at varen er stillet til *rådighed*

1. Jfr. *Honnold* p. 381.
2. At stk. 1 angår tilfælde, hvor varen skal leveres på sælgerens forretningssted, fremgår af art. 31, litra c og af sammenhængen mellem art. 69, stk. 1 og stk. 2, jfr. *Honnold* p. 381. Bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, hvor køberen skal afhente varen på sælgerens forretningssted og selv skal tilrettelægge en transport fra dette sted. Formuleringen afviger fra dansk Købelov, idet Konventionen ikke benytter begrebet fordringshavermora. Realiteten i bestemmelsen svarer imidlertid til Kbl. § 37.
3. Bestemmelsen i art. 69, stk. 2 finder anvendelse, hvor køberen skal afhente varen på et bestemt lager eller fabrikationssted, jfr. art. 31, litra b. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor sælgeren skal levere varen på køberens forretningssted, eller et andet sted end sælgerens og køberens forretningssted, uden forpligtelse for sælgeren til at videresende varen fra dette sted. Bestemmelsen finder i modsætning til Kbl. § 17, stk. 2 kun anvendelse, hvor varen skal stilles til køberens rådighed på et andet sted end sælgerens forretningssted

   Art. 69, der som hele Konventionen er deklaratorisk, jfr. art. 6, finder anvendelse, såfremt andet følger af aftalen mellem parterne.
4. Risikoen overgår på det tidspunkt, hvor varen afhentes af køberen eller en af køberen rekvireret transportør. Har parterne aftalt, at varen kan afhentes i løbet af marts måned, finder risikoovergangen sted på det tidspunkt i marts måned, hvor varen faktisk afhentes. Efter den danske Kbl. § 17, stk. 2 går risikoen over allerede fra det tidspunkt, hvor afhentning kan ske (1. marts).
5. »Rette tid« eller leveringstiden fremgår af aftalen og af Konventionens art. 33.
6. Køberen kommer kun i risiko, hvis han har kendskab til eller er vidende om, at varen er til rådighed for ham. Reglen gælder, uanset om køberen har fået besked af sælgeren eller har fået oplysningen på anden måde, f.eks. ved meddelelse fra en transportør.

for ham på dette sted. I dette tilfælde er risikoovergangen til køberen uafhængig af, om og hvornår køberen tager varen i sin besiddelse.[7] Sælgeren har efter reglen i art. 85 pligt til at drage omsorg for varen, hvis han har kontrol med den. Varen skal være *klart udskilt* til køberen,[8] for at denne før overgivelsen kan anses for at være stillet til *rådighed* for køberen, jfr. stk. 3.[9]

ARTIKEL 70

Har sælger begået en væsentlig misligholdelse, vil reglerne i artiklerne 67, 68 og 69 ikke afskære køber fra at gøre nogen af sine beføjelser gældende i anledning af misligholdelsen.

Køberen kan påberåbe sig reglerne om misligholdelse, selv om risikoen efter almindelige regler er gået over på ham, dersom sælgeren har misligholdt aftalen på en væsentlig (hævebegrundende) måde, jfr. art. 70. Reglen i art. 70 udtaler ikke som den lignende bestemmelse i art. 69, stk. 1, at risikoen går over til den *køber*, der misligholder aftalen ved ikke at tage imod levering. Art. 70 regulerer den »modsatte« situation, nemlig hvilke beføjelser køberen kan gøre gældende, når sælgeren væsentlig har misligholdt aftalen, og risikoen er gået over på køberen.

Bestemmelsen i art. 70 finder kun anvendelse, hvis sælgerens misligholdelse er *væsentlig*, jfr. art. 25. Er f.eks. en mangel eller en forsinkelse en væsentlig misligholdelse, begrænses køberens ret til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende ikke af reglerne om risikoens overgang.[1] Bliver en vare, der li-

7. Jfr. *Forarbejderne* p. 65.
8. »Klart udskilt til køber« er en - fri - oversættelse af »clearly identified to the contract.« Se om udskillelse også art. 32 og art. 67, stk. 2.
9. Varen vil som oftest være »udskilt« (identified to the contract), når denne er fremsendt til et andet sted end sælgerens forretningssted, ved, at der er udstedt særskilt fragtbrev for partiet. Er varen oplagret hos tredjemand, f.eks. en speditør, er varen udskilt, såfremt tredjemand ifølge sælgerens instruktion opbevarer varen på køberens vegne, eller sælgeren fremsender dokumenter, hvorefter kun køberen er berettiget til at få varen udleveret hos tredjemand, jfr. *Forarbejderne* p. 65.

---

1. Undtagelsesbestemmelsen i art. 82, stk. 1, hvorefter ophævelse forudsætter tilbagelevering af varen, finder bl.a. ikke anvendelse, hvor umuligheden af tilbagelevering af varen ikke skyldes køberens handlinger eller undladelser, jfr. art. 82, stk. 2, litra a og *Honnold* p. 386 f.

der af en væsentlig mangel, ødelagt ved en hændelig begivenhed, kan køberen hæve købet, hvis han efter konventionens regler i øvrigt er berettiget hertil, jfr. art. 45-52. Ophævelse efter art. 49, stk. 1 litra a forudsætter også i et sådant tilfælde rettidig reklamation efter art. 39 og meddelelse om, at han hæver efter art. 49, stk. 2, og forudsætter også tilbagelevering af den beskadigede vare, jfr. art. 81, stk. 2. Køberen slipper ved at hæve aftalen for at bære risikoen.

Er kun en del af det leverede vareparti beskadiget, kan køberen efter art. 51 vælge at *fastholde* købet, for så vidt angår den ubeskadigede del, og at hæve købet for så vidt angår den beskadigede del. Køberen kan imidlertid også vælge at fastholde købet i sin helhed, jfr. art. 46 og kræve erstatning for den skete skade, jfr. art. 45, stk. 1, litra b. Har køberen ikke krav på erstatning, fordi skaden skyldes en begivenhed udenfor sælgerens kontrol, jfr. art. 79, kan køberen dog efter omstændighederne fastholde købet uden tab ved at kræve forholdsmæssig afslag i købesummen, jfr. art. 50. Køberen kan også undgå tab ved at fastholde købet i sin helhed, hvis skaden er dækket af en forsikring, f.eks. en »all risks-forsikring«, eller hvis en transportør er ansvarlig for det fulde tab, og er i stand til at udrede erstatningen.[2]

Det fremgår modsætningsvis af bestemmelsen i art. 70, at sælgerens misligholdelse ikke gør det muligt for køberen at undgå, at risikoen går over på ham efter almindelige regler, hvis sælgerens misligholdelse ikke er *væsentlig*.[3] En køber, der bærer risikoen, f.eks. ifølge Incoterms EXW eller art. 67, stk. 1, kan ikke undgå virkningen heraf, selv om sælgeren leverer for sent eller leverer en mangelfuld vare, dersom misligholdelsen ikke er væsentlig. Også denne del af reglen i art. 70 er i harmoni med den almindelige regel i art. 49, hvorefter køberen kan hæve aftalen i tilfælde af væsentlig misligholdelse.

2. Sml. *Honnold* p. 387 f.
3. Bedømmelsen af, om en mangel er væsentlig, foretages på det tidspunkt, da risikoen overgår til køberen, selv om manglen først viser sig senere, jfr. art. 36. Var varen mangelfuld, da risikoen gik over på køberen, og varen er blevet yderligere forringet efter risikoens overgang, kan køberen kun hæve købet, såfremt manglen var væsentlig på tidspunktet for risikoens overgang, jfr. *Nicholas*: Commentary p. 508 f.

KAPITEL V

Regler som er fælles for sælgers og købers pligter

(Art. 71-88)

Kapitel V er det sidste af kapitlerne i konventionens hovedparti Del III om løsørekøb (art. 25-88). Kapitel V er opdelt i følgende 6 afsnit:

- *Afsnit I* *Forventet* (anteciperet) *misligholdelse* er emnet for art. 71, 72, mens art. 73 handler om køb, hvor varen skal *leveres efterhånden* (successiv levering).
- *Afsnit II* Reglerne om skadeserstatning i art. 74-77 handler om *opgørelsen* (størrelsen) af erstatningskrav.
- *Afsnit III* Art. 78 handler om *forrentning* af forfaldne pengekrav.
- *Afsnit IV* En part i misligholdelse er ansvarlig herfor, medmindre reglerne i art. 79-80 om *ansvarsfritagelse* fører til, at parten er ansvarsfri.
- *Afnsnit V* *Virkningerne af aftalens ophævelse* er behandlet i art. 81-84.
- *Afsnit VI* Sælgerens og køberens *omsorgspligt* for varen, hvor købet ikke afvikles i overensstemmelse med aftalen, er behandlet i art. 85-88.

AFSNIT I

Forventet misligholdelse og køb hvor varen skal leveres efterhånden

(Art. 71-73)

- Art. 71 giver en part ret til at *stille opfyldelsen* af sine forpligtelser i bero, hvis det, efter kontrakten er indgået, viser sig, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser.
- Art. 72 giver en part ret til at *hæve købet før tiden* på grund af en forventet (anteciperet) misligholdelse fra den anden parts side, såfremt misligholdelsen kan forudses at ville blive væsentlig.
- Art. 73 indeholder regler om adgangen til at hæve en aftale om køb med *successiv opfyldelse* på grund af misligholdelse med en enkelt levering eller betaling.

ARTIKEL 71

1.
En part kan indstille opfyldelsen af sine forpligtelser, såfremt det efter aftalens indgåelse viser sig, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser som følge af:

a) en alvorlig mangel på evne til at opfylde eller manglende kreditværdighed, eller

b) hans adfærd under forberedelserne til aftalens opfyldelse eller under hans opfyldelse af aftalen.

2.
Har sælger afsendt varen, før de omstændigheder, der er nævnt i stk. 1, viste sig, kan han hindre, at varen overgives til køber, selv om køber har et dokument, som giver ham ret til at få varen i sin besiddelse. Dette gælder dog kun den ret til varen, der gælder i forholdet mellem køber og sælger.

3.

En part, som indstiller sin opfyldelse af aftalen, det være sig før eller efter varens afsendelse, skal omgående meddele dette til den anden part, og skal genoptage opfyldelsen, hvis den anden part giver ham betryggende sikkerhed om, at han vil opfylde sine forpligtelser.

Det er ikke rimeligt at fastholde en parts forpligtelse til at opfylde den indgåede kontrakt, dersom det efter kontraktens indgåelse viser sig, at den anden part ikke vil opfylde sine forpligtelser. Reglerne i art. 71 og 73 går ud på at give reglerne om misligholdelsen en vis tilbagevirkende kraft, således at den, der må forvente, at hans medkontrahent, det være sig sælgeren eller køberen, vil misligholde, kan holde sin egen ydelse tilbage (art. 71) eller hæve kontrakten (art. 72). Den danske Kbl. indeholder ikke almindelige regler om anteciperet misligholdelse, men indeholder i §§ 39-41 bestemmelser om virkningerne af køberens betalingsvanskeligheder.

Art. 71 angår en parts ret til at *indstille* (suspendere)[1] *opfyldelsen* af sine forpligtelser, såfremt det efter aftalens indgåelse viser sig, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser.[2]

Forventet eller anteciperet misligholdelse foreligger, hvor aftalen må forventes at ville blive misligholdt. Bortset fra tilfælde, hvor den ene part har meddelt den anden part, at han ikke vil opfylde aftalen, f.eks. fordi han – med urette – anser aftalen for at være ugyldig eller misligholdt – kan det stille sig usikkert om en aftale vil blive opfyldt eller ikke. Efter *Konventionsudkastet* har en part ret til at suspendere opfyldelsen af kontrakten fra sin side, hvis der var »god grund til at tro«, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser. Denne formulering blev under konferencen kritiseret for at være for subjektiv. En parts frygt for, at den anden part vil misligholde, bør ikke være tilstrækkeligt til at hjemle vedkommende en ret til suspension af sine egne pligter. Bestemmelsen blev derfor ændret til den formulering som blev vedtaget, hvorefter suspension kun kan ske, såfremt det »viser sig«, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser.[3]

1. Den danske Kbl. indeholder ikke en generel regel om ret til for en part at »indstille (suspendere) opfyldelsen af sine forpligtelser« i tilfælde af anteciperet misligholdelse, men reglen i art. 71 stemmer i hvert fald i hovedsagen overens med dansk ret, jfr. *Gomard*: Tillæg til Obligationsret, 1. & 3. hæfte, 2. udgave 1977 p. 11 f og *Ussing*: Køb p. 68 og 89.
2. Bestemmelsen i art. 71 er en midlertidig misligholdelsesbeføjelse. Opfylder den anden part, ophører retten til at suspendere sin forpligtelse. Indtræder der aktuel misligholdelse, vil parten fortsat være berettiget til at holde sin egen ydelse tilbage, jfr. art. 58.
3. Se nærmere om forhistorien *Forarbejderne* p. 52 (ad udkastets art. 62, og *Honnold* p. 394 f.

Den grad af vished, som skal være til stede, for at en part kan suspendere sine forpligteler, fremgår således af udtrykket »viser sig« i art. 71, stk. 1. Kriteriet er *objektivt*,[4] og må på baggrund af udtrykket »bliver ... åbenbart« i art. 72 forstås således, at »viser sig« ikke kræver fuld vished.[5] Udtrykket »viser sig« må også ses i forbindelse med art. 71, stk. 3, hvorefter en part skal give den anden part meddelelse om, at han suspenderer sine forpligtelser. Den anden part får herved mulighed for at få krav på genoptagelse af opfyldelsen enten ved at tilbagevise påstanden om, at han ikke kan eller vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser, eller ved at stille betryggende sikkerhed for opfyldelsen af sine forpligtelser.

Suspension efter art. 71 kan finde sted, såfremt de omstændigheder, som er begrundelsen for suspension, først har vist sig *efter aftalens indgåelse*.[6] En sælger kan f.eks. ikke holde varen tilbage, fordi han efter fornyet overvejelse finder køberens kreditværdighed for skrøbelig, dersom der ikke er fremkommet nye - foruroligende - oplysninger.

Suspension efter art. 71 kan kun ske, hvis den forventede misligholdelse fra den anden parts side skyldes en af de to grunde, som er nævnt i art. 71, stk. 1.

Anteciperet misligholdelse kan give ret til suspension, hvis den som nævnt i litra a skyldes en alvorlig *mangel på evne* til at opfylde[7] eller *manglende kreditværdighed*.[8] Den manglende evne til at opfylde kan skyldes forandringer i partens forhold eller i de *ydre forhold*.[9] En part kan også suspendere si-

4. Bevisbyrden for, at der foreligger kendsgerninger, som viser, at kontrakten ikke vil blive opfyldt, påhviler den part, som påstår, at den anden part ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser.
5. Også udtrykket i art. 72 »bliver ... åbenbart« er en objektiv vurdering, jfr. *Motiverne* p. 108, *Honnold* p. 395 og *Bennett*: Commentary p. 522.
6. Tidspunktet for aftalens indgåelse fremgår af art. 23, såfremt Del II finder anvendelse. En part kan tage højde for de informationer om den anden parts evne til at opfylde sine forpligtelser, som parten havde fået, før kontrakten blev indgået. Reglen i art. 71 finder anvendelse, selvom der ikke er indtrådt nogen ændring i den anden parts forhold efter aftalens indgåelse, men yderligere oplysninger først er blevet parten bekendt efter dette tidspunkt, jfr. *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht p. 84 ff og *Motiverne* p. 109.
7. Som omstændigheder, der kan vise, at kontrakten ikke vil blive opfyldt, nævner *Motiverne* p. 109, at den anden part ikke har kunnet opfylde en lignende aftale med en anden kontraktspart, og at opfyldelsen af en sådan aftale viser, at den anden part savner den nødvendige tekniske sagkundskab.
8. Bestemmelsen i litra a om manglende kreditværdighed er *navnlig* møntet på køberens forhold, sml. den danske Kbl. § 39. Bestemmelsen kan imidlertid også finde anvendelse på sælgeren, idet en sælgers manglende kreditværdighed kan bevirke, at sælgeren ikke er i stand til at skaffe sig de varer eller materialer, som er nødvendige til opfyldelse af hans forpligtelser.
9. Udbryder der f.eks. krig i det land, hvor den anden part har forretningssted, kan denne være afskåret fra at opfylde sine forpligtelser til aftalt tid, jfr. *Motiverne* p. 109.

ne forpligtelser, hvis, som nævnt i litra b, den anden parts adfærd under *forberedelserne* til aftalens opfyldelse eller *under* hans opfyldelse af aftalen viser, at han ikke kan eller vil opfylde sine forpligtelser efter aftalen.[10]

En part, hvis forpligtelser suspenderes efter stk. 1, er hverken forpligtet til at *opfylde* aktuelle forpligtelser eller til at igangsætte eller fortsætte med de *forberedelser* til opfyldelse, som ellers ville være nødvendige efter aftalen eller konventionen.[11]

En *sælger*,[12] som allerede har *afsendt varen*, har, hvis betingelserne i stk. 1 for at suspendere opfyldelsen af kontrakten er opfyldt, *standsningsret*. Sælgeren er berettiget til at *standse* varen,[13] således at denne ikke *overgives* til køberen.[14] Sælgeren har standsningsret, selv om køberen allerede har modtaget et *dokument*, som giver ham ret til at få varen udleveret.[15] Sælgerens

10. *Motiverne* p. 109 nævner som eksempler, at det kan være umuligt for den anden part at skaffe sig materialer, som er nødvendige for tilvirkningen, eller at kvaliteten af komponenter er ringe og at også slutresulstatet derfor vil være behæftet med en væsentlig mangel.
11. Sælgerens hovedforpligtelser fremgår af art. 31-34, og køberens hovedforpligtelser af art. 54-59. Bestemmelsen i art. 71, stk. 1 angår alle parternes forpligtelser, ikke kun hovedforpligtelserne, jfr. *Honnold* p. 393. Aftalen eller Konventionen kan indeholde bestemmelse om, at en part skal foretage forberedelsesforanstaltninger, såsom at tilvirke varen, sml. for dansk ret UfR 1975.711 H eller åbne remburs, jfr. art. 54. Af andre bestemmelser om biforpligtelser kan anføres art. 32 (forsendelsesdokumenter), art. 34 (overgive dokumenter), art. 46 (omlevering og afhjælpning), og art. 65 (specifikation). Parterne er (endnu) ikke frigjorte fra deres forpligtelser, ved udnyttelse af adgangen til suspension efter art. 71. En endelig ophævelse kan først finde sted, enten når betingelserne i art. 72 er opfyldt, eller når misligholdelsen er blevet aktuel og betingelserne i art. 49 eller 64 er opfyldt.
12. Bestemmelsen i stk. 2 regulerer – i modsætning til stk. 1, der angår begge parter – kun sælgerens ret til at standse sine opfyldelseshandlinger i tilfælde af køberens tilsidesættelse af sine pligter. Bestemmelsen kan formentlig anvendes analogt, således at køberen har ret til at standse betalingen i tilfælde af sælgerens forventede misligholdelse, jfr. *Ussing*: Køb p. 111 og *Motiverne* p. 109.
13. Reglerne om standsningsret i Kbl. § 39 stemmer i det væsentlige overens med art. 71 og 72, jfr. *Motiverne* p. 109.
14. Regler om ret til at standse afsendte varer på vej til en køber, der viser sig ikke at være betalingsdygtig, findes i de fleste lande bl.a. i England jfr. SGA art. 44-46. Lignende bestemmelser findes også i USA, Vesttyskland, og Norden, men ikke i Frankrig, jfr. *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht art. 73 Rd nr. 26 ff, *Honnold* p. 397 note 10.
15. Jfr. f.eks. et konnossement, et CMR-fragtbrev eller andet international fragtbrev. Transportretlige regler om retten til at råde over godset kan sætte yderligere grænser for standsningsretten, jfr. Anders *Hjulmand*: Transport 1988 p. 70 f. Har sælgeren fraskrevet sig retten til at råde over varen under transporten, kan han dermed have fraskrevet sig retten til også at standse varen på grund af køberens svigtende betalingsevne. Transportøren er hverken forpligtet eller berettiget til at efterkomme en instruks fra sælgeren om, at varen ikke må overgives i køberens (modtagerens) besiddelse, hvis køberen står anført som modtageren i fragtbrevet og afsenderen har fraskrevet sig retten til at råde, jfr. CMR-lovens § 15, stk. 3.

standsningsret efter særlige regler kan dog eksstingveres, hvis konnossement eller andet omsætningspapir er overdraget til en anden, der er i god tro.[16] Dette spørgsmål er ikke reguleret af konventionen, der i det hele kun angår forholdet mellem sælgeren og køberen, jfr. også art. 4.

Den part, som suspenderer sine forpligtelser efer stk. 1 og 2, skal *omgående*[17] *meddele*[18] dette til den anden part, jfr. art. 71, stk. 3. Retten til suspension ophører, hvis den anden part stiller *betryggende sikkerhed* for,[19] at han vil opfylde sine forpligtelser. Opfyldelsen af kontrakten skal i så fald genoptages.[20] Bestemmelsen i art. 71, stk. 3 gør ikke som art. 72, stk. 3 undtagelse for tilfælde, hvor den anden part har erklæret, at han ikke vil opfylde aftalen.

16. Jfr. den danske Sølovs § 166, hvorefter sælgeren ikke kan udøve standsningsret overfor en tredjemand, der i god tro har erhvervet konnossementet ved overdragelse. Selve udskillelsen af konnossementet og overgivelsen af dette til køberen, betager ikke sælgeren hans standsningsret.
17. »Omgående« (immediately) betyder så snart parten suspenderer eller standser opfyldelsen efter reglerne i stk. 1 eller stk. 2. Under det 6. møde i arbejdsgruppen blev ordet »promptly« ændret til »immediately«, jfr. *Bennett*: Commentary p. 517.
18. Risikoen for, at meddelelsen når frem til modtageren, påhviler denne, jfr. art. 27.
19. En parts beføjelser efter art. 71 falder bort, såfremt betingelserne for suspension ophører at være til stede, idet f.eks. den anden part stiller betryggende sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser. En part, der har en sådan sikkerhed, kan ikke påberåbe sig art. 71, jfr. for dansk rets vedkommende *Ussing*: Køb p. 110 og *Nørager/Theilgaard* p. 684 om den danske Kbl. § 39.

    En betryggende sikkerhed for, at købesummen vil blive betalt til forfaldstid, kan stilles i form af en bankgaranti. Stiller køberen en formuegenstand som sikkerhed, må denne sikkerhed kunne realiseres på det tidspunkt, da købesummen forfalder til betaling. En lignende form for sikkerhed kan være betryggende, såfremt den forventede misligholdelse skyldes sælgerens manglende betalingsevne. Kan sælgeren derimod ikke opfylde de kvalitetsmæssige krav til ydelsen, er en sikkerhed af økonomisk karakter ikke altid betryggende. Køberen er ikke forpligtet til at genoptage opfyldelsen, alene fordi han opnår sikkerhed for sit eventuelle erstatningskrav, hvis han ikke opnår sikkerhed for, at den leverede vare vil være kontraktsmæssig, jfr. *Motiverne* p. 109.
20. Konventionen har ikke taget stilling til om den part, hvis forpligtelser har været suspendret efter art. 71 og som genoptager opfyldelsen, efter omstændighederne er berettiget til en forlængelse af sine opfyldelsesfrister. Indrømmelse af en vis fristforlængelse synes at kunne være nødvendig for at gøre beføjelserne efter art. 71 brugbare for den truede part, sml. *Honnold* p. 339.

ARTIKEL 72

1.
Bliver det før tidspunktet for aftalens opfyldelse åbenbart, at en af parterne vil misligholde aftalen væsentligt, kan den anden part hæve købet.

2.
Hvis tiden tillader det, skal den part, som har til hensigt at hæve købet, på rimelig måde give den anden part meddelelse herom, for at denne kan få lejlighed til at give ham en betryggende sikkerhed for, at han vil opfylde.

3.
Bestemmelserne i stk. 2 finder ikke anvendelse, såfremt den anden part har erklæret, at han ikke vil opfylde sine forpligtelser.

Den forurettede part er berettiget til at hæve aftalen, hvis den anden part har misligholdt sine forpligtelser væsentligt, jfr. art. 49 og 64. Dette kan normalt først konstateres, når tiden for opfyldelsen af aftalen er kommet. Bestemmelserne i art. 71 og 72 angår tilfælde, hvor det, *før* den anden parts forpligtelse er blevet aktuel, kan forudses, at der vil indtræde misligholdelse. Bestemmelsen i art. 71 giver i tilfælde af en sådan forventet (anteciperet) misligholdelse den forurettede part ret til at *suspendere* opfyldelsen af de forpligtelser, der påhviler ham. Den forurettede part kan hæve aftalen, enten når misligholdelsen bliver *aktuel*, jfr. art. 49 og 64, eller ifølge art. 72, hvis det er *åbenbart*, at den anden part vil misligholde aftalen væsentligt.

Reglen i art. 72 om en parts ret til at hæve aftalen *før* opfyldelsestidspunktet på grund af anteciperet misligholdelse er generel, idet den både angår køberens betalingsvanskeligheder og enhver anden form for misligholdelse.[1] Købet kan kun hæves, hvis det er »åbenbart« (clear), at aftalen vil blive misligholdt. Kravet til sikkerhed for, at der foreligger misligholdelse, er større end efter suspentionsbestemmelsen i art. 71, der bruger udtrykket »viser sig« (be-

1. Den danske Kbl. indeholder ikke almindelige regler om ret til ophævelse på grund af anteciperet misligholdelse, men alene regler om sælgerens stilling i tilfælde af køberens manglende betalingsevne. Også efter dansk ret antages det imidlertid, en kontraktspart kan have ret til at hæve aftalen allerede inden, der foreligger aktuel misligholdelse, dersom det er sikkert, at der vil indtræde en væsentlig misligholdelse, jfr. *Gomard*: Obligationsret, hæfte 1. & 3. hæfte, 1977 s. 1 ff.

comes apparent).[2] For at købet kan hæves, må den forventede misligholdelse fra den anden parts side være *væsentlig*.[3] Er en part, der venter, at kontrakten vil blive misligholdt i tvivl om, hvorvidt betingelserne for suspension eller ophævelse er til stede, kan denne usikkerhed søges fjernet ved at bede den anden part om at bekræfte, at aftalen vil blive opfyldt. Det hører med til god forretningsskik (art. 7, stk. 1) at parterne i rimeligt omfang giver hinanden information af væsentlig værdi.[4]

En forurettet part, som har til hensigt at hæve aftalen, skal give den anden part *meddelelse* herom,[5] således at denne kan få lejlighed til at stille *betryggende sikkerhed* for, at han vil opfylde aftalen, og derved fjerne ophævelsesgrunden. Bestemmelsen i art. 72 stiller større krav til sikkerhed af forudsigelsen af, at den anden part vil misligholde aftalen, og situationen kan være mere presserende end, hvor talen blot er om at udsætte opfyldelsen af aftalen. Det er derfor i art. 72, stk. 2 bestemt (afvigende fra art. 71, stk. 3), at der kun skal gives meddelelse, hvis *tiden tillader* det,[6] og at meddelelsen skal gives *på rimelig måde*.[7]

Det er ikke nødvendigt at give meddelelse efter stk. 2, såfremt den anden part har erklæret, at han ikke vil opfylde sine forpligtelser, jfr. art. 72, stk. 3.

Meddelelser og erklæringer kan afgives mundtlig eller skriftligt, jfr. art. 11, men skriftlige gør det lettere i givet fald at bevise om, hvad og hvorvidt en part har givet meddelelse.

Den forurettede part opnår ved at hæve aftalen en *afklaring af sin situation*. Der skal ikke ske naturalopfyldelse af aftalen fra nogen af siderne. Den forurettede part kan foretage dækningskøb eller sælge til anden side og kan, medmindre den anden part er ansvarsfri efter art. 79, kræve sit tab erstattet.[8]

2. En meddelelse fra den ene part til den anden om, at han ikke vil opfylde sin del af aftalen, opfylder betingelsen til, at misligholdelse med sikkerhed må ventes at ville indtræde. En sådan meddelelse kan f.eks. gå ud på, at parten har annulleret købet eller har handlet til anden side. Objektive faktorer, der kan gøre det åbenbart, at den anden part nødvendigvis vil misligholde sine forligtelser væsentligt, kan være ødelæggelse af sælgerens fabrik ved brand eller forbud mod udførelse af valuta fra køberens land, jfr. *Forarbejderne* p. 53.
3. Væsentlighedsbetingelsen er nærmere beskrevet i art. 25.
4. Fejlvurderer en part situationen, og ophæver han som følge heraf aftalen uden at betingelserne herfor er til stede, vil parten have annuleret kontrakten med urette og udsat sig for at blive ramt af bestemmelserne om anteciperet misligholdelse, sml. *Forarbejderne* p. 54.
5. Jfr. om forsendelsesrisikoen art. 27.
6. Med anvendelse af moderne kommunikationsmidler (f.eks. telefax) vil det i almindelighed være muligt at give en anden part en meddelelse, jfr. *Honnold* p. 403.
7. Udtrykket »på rimelig måde give ..... meddelelse« gengiver den engelske tekst, hvorefter parten »must give reasonable notice to the other party«, og meningen er formentlig, at meddelelsen både tidsmæssigt og indholdsmæssigt skal være rimelig.
8. Jfr. art. 75 og 76 samt *Honnold* p. 403.

ARTIKEL 73

1.
Skal sælger ifølge aftalen levere efterhånden, og betaling erlægges særskilt for hver levering, og sker der en væsentlig misligholdelse vedrørende en enkelt levering eller betaling, kan den anden part hæve købet med hensyn til denne levering.

2.
Hvis den ene parts misligholdelse vedrørende en levering eller betaling giver den anden part god grund til at forvente en væsentlig misligholdelse vedrørende kommende leveringer eller betalinger, kan denne hæve købet for fremtidige leveringers vedkommende, forudsat at han gør dette inden rimelig tid.

3.
En køber, som hæver købet for en leverings vedkommende, kan samtidig hæve købet for tidligere eller for senere leveringers vedkommende, hvis disse andre leveringer som følge af deres indbyrdes sammenhæng ikke vil kunne anvendes efter det formål, som parterne forudsatte ved aftalens indgåelse.

Bestemmelsen i art. 73 regulerer parternes hæveadgang i køb med *successiv levering og betaling*, dvs. køb, hvor sælgeren og køberen skal levere og betale efterhånden. Successiv levering kan angå delleveringer af ensartede varer eller af forskellige arter af varer, men successiv levering i art. 73's forstand forudsætter, at leveringerne skal ske i henhold til en og samme kontrakt. Art. 73 gælder både en misligholdelse af sælgerens forpligtelse til at levere efterhånden, og af køberens pligt til at betale særskilt for hver levering. Indholdet af art. 73 svarer stort set til bestemmelserne i den danske Kbl. §§ 22, 29 og 46. Der er dog den forskel, at mens art. 73 er ens for køberen og sælgeren, indeholder de danske §§ 22 og 29 en forskellig formodning om, hvorvidt forsinkelse med en rate giver en begrundet forventning om gentagelse. En sælger er berettiget til at hæve for de følgende leverancers vedkommende, såfremt forsinkelsen må anses for væsentlig, medmindre der ikke er nogen grund til at befrygte en gentagelse af forsinkelsen, jfr. § 29, medens en køber kun har hæveret, hvis der er særlig grund til at forvente misligholdelse også vedrørende senere leveringer, jfr. § 22. Den praktiske erfaring, der ligger bag denne forskel, må formentlig også tages i betragtning ved anvendelsen af art. 73, stk. 2 (»god grund til at forvente«).

Det vil almindeligvis fremgå af aftalen, om levering og betaling skal ske

successivt. Aftalen tager derimod ofte ikke stilling til *størrelsen* af de enkelte delleveringer og -betalinger.[1]

Art. 73 bestemmer i stk. 1, at *misligholder* en part *en enkelt leverance*[2] eller *betaling*[3] *væsentligt*[4] kan den anden part *hæve* købet[5] med hensyn til *denne levering*. Hovedreglen er, at hver enkelt levering behandles som en aftale for sig.[6]

1. Det kan f.eks. af aftalen fremgå, at varen er solgt til levering »efterhånden inden juni måned« eller »i løbet af månederne september-november«. Der gælder i så fald ikke en almindelig regel om, at alle leveringer skal være lige store, jfr. for dansk ret *Ussing*: Køb p. 66. Leveringen kan betegnes som successiv, såfremt aftalen giver mulighed for at opdele leverancen, og sælgeren faktisk leverer efterhånden, således at spørgsmålet om kontraktsmæssighed og forsinkelse kan bedømmes særskilt for hver enkelt leverance.
2. Det kan være tvivlsomt, om der foreligger forsinkelse med en dellevering, hvor størrelsen af de enkelte leveringer og leveringstidspunkterne ikke er præcist angivet i kontrakten. Om sælgeren i en sådan situation er pligtig til at efterkomme en ordre fra køberen om levering, afhænger af, hvem af parterne der har beføjelsen til at bestemme tidspunktet og størrelsen af de enkelte leveringer. Valgretten tilkommer som oftest køberen, da fleksibiliteten i almindelighed, dvs. hensyntagen til hans behov, men hans valgfrihed er dog ikke ubegrænset, jfr. for dansk ret UfR 1915.14 SH og 1961.314 SH samt *Ussing*: Køb p. 66.
3. Bl.a. i tilfælde hvor betalingsforpligtelsen er kædet sammen med leveringsforpligtelsen, f.eks. når betaling skal ske ved levering (COD), er det som oftest let at konstatere, om der foreligger misligholdelse fra køberens side.
4. Bedømmelsen af, om misligholdelsen efter den almindelige regel i art. 25 er væsentlig, foretages i forhold til den enkelte levering eller betaling. Afgørende er om misligholdelsen isoleret set er væsentlig.
5. De almindelige bestemmelser i Konventionen, bl.a. art. 25, 49 og 64 om ophævelse af aftalen på grund af en parts væsentlige misligholdelse finder også anvendelse på ophævelse på grund af misligholdelse vedrørende en enkelt dellevering eller delbetaling.
6. Leverer sælgeren kun en del af varen i tilfælde, hvor aftalen ikke giver adgang til successiv levering, gælder reglen i art. 51, hvorefter køberen kan hæve for den udeblevne eller den mangelfulde del, og såfremt misligholdelsen er væsentlig bedømt i forhold til aftalen i sin helhed, kan hæve hele aftalen, jfr. *Honnold* p. 405 f.

Giver misligholdelse vedrørende en (eller flere) rater en part *god grund* til at forvente, at der vil indtræffe en væsentlig misligholdelse vedrørende *kommende* leveringer og betalinger,[7] kan parten *hæve* købet for sådanne leveringer og betalinger.[8] Den forurettede part skal dog hæve inden rimelig tid, jfr. art. 72, stk. 2.

En *køber*,[9] som er berettiget til at hæve købet for så vidt angår en levering efter reglen i art. 73, stk. 1, kan vælge at hæve købet i sin helhed, også for både tidligere og senere leveringers vedkommende, såfremt der er en sådan *sammenhæng* mellem de enkelte leveringer, at disse kun samlet er anvendelige til det formål, som parterne forudsatte ved aftalens indgåelse,[10] jfr. art. 73, *stk. 3*.

7. Bestemmelsen i stk. 2 finder bl.a. anvendelse på misligholdelse fra sælgerens side, hvor en mangel ved en enkelt levering giver grund til at tro, at samme mangel vil forekomme i en eller flere af de fremtidige leverancer og hvor en forsinkelse eller mangel ved en dellevering giver grund til at tro, at tiden for tilvirkningen vil blive forskudt sådan, at der må forventes at ville indtræde forsinkelse med en eller flere af de fremtidige leveringer, jfr. *Bennett*: Commentary p. 534.

   Bestemmelsen i art. 73, stk. 2 lægger ligesom bestemmelserne i art. 71 og 72 om forventet (anteciperet) misligholdelse vægt på, om der er grund til at forvente en væsentlig misligholdelse. Der er imidlertid bl.a. den forskel mellem bestemmelserne, at kravene til sikkerheden af forventningen er forskellige. »God grund til at forvente« er, på grund af den sammenhæng mellem leveringerne, at de er aftalt i en kontrakt, sml. *Honnold* p. 406, et mindre krav end »viser sig« i art. 71 og et væsentligt mindre krav end »åbenbart« i art. 72. En part kan hæve købet for så vidt angår kommende leveringer og betalinger, hvis der er grund til at forvente, at den anden part vil misligholde sin forpligtelse væsentlig, selv om dette ikke er »åbenbart«, som det kræves efter art. 72, stk. 1, jfr. *Forarbejderne* p. 54.
8. Retten til at hæve med hensyn til fremtidige levereringer omfatter alle de leveringer, med hensyn til hvilke der er »god grund« til at forvente en væsentlig misligholdelse. Er betingelsen opfyldt for en rate, skal der næppe meget til, for at anse betingelsen for opfyldt med hensyn til alle resterende rater.
9. Denne del af art. 73 regulerer kun køberens ret til at hæve, da en særlig nødvendig sammenhæng mellem leveringerne ikke kan tænkes at foreligge ved betalinger i rater.
10. En funktionel sammenhæng, der forudsætter, at køberen for alle - eller dog en del af leveringerne - kan nyttiggøre sig disse som forudsat består bl.a. hvor enkelte dele af en maskine skal leveres successiv og samles og monteres hos modtageren, eller hvor de enkelte bind af et leksikon eller andet flerbindsværk skal leveres successivt (subskription).

    Ophævelse af tidligere og fremtidige leverancer sker ikke på grund af en forventet væsentlig misligholdelse af de fremtidige leverancer, men på grund af sammenhængen mellem disse leverancer og den leverance, som sælgeren havde misligholdt væsentligt, jfr. *Honnold* p. 407.

AFSNIT II

Skadeserstatning

(Art. 74-77)

- Art. 74 angiver hovedprincipperne for *beregningen* af erstatning for misligholdelse: Opfyldelsesinteresse men begrænset til forudseelige tab.
- Art. 75 fastslår, at erstatningskravet fra en krænket part, der hæver købet og foretager dækningskøb eller selvhjælpssalg, i hvert fald omfatter prisforskellen.
- Art. 76 angiver, hvordan prisforskellen beregnes, såfremt købet hæves, og den krænkede part *ikke* har foretaget dækningskøb eller selvhjælpssalg.
- Art. 77 angår den erstatningsberettigedes pligt til at *begrænse tabet*.

Undlader en part i et internationalt køb at opfylde en eller flere af sine forpligtelser i henhold til aftalen eller konventionen, kan den anden part kræve skadeserstatning i overensstemmelse med bestemmelserne i art. 74-77, jfr. art. 45, stk. 1, litra b om sælgerens og art. 61, stk. 1 litra b om køberens misligholdelse, medmindre den misligholdende part efter art. 79 er ansvarsfri, fordi den manglende opfyldelse af kontrakten skyldtes en uforudseelig hindring uden for partens kontrol.

Bestemmelserne i afsnit II om skadeserstatning angår opgørelsen af den erstatningsberettigedes erstatningskrav. I overensstemmelse med den almindelige symmetri mellem reglerne om sælgeren og køberen er også reglerne i afsnit II - ligesom alle reglerne i kap. V - fælles for sælgeren og køberen.

ARTIKEL 74

Skadeserstatning i anledning af en parts misligholdelse består af et beløb, der svarer til det tab, herunder tabt fortjeneste, som den anden part har lidt som følge af misligholdelsen. Erstatningen må ikke overstige det tab, som den misligholdende part forudså eller burde have forudset, da aftalen blev indgået,

når henses til de omstændigheder han vidste eller burde have vidst ville blive en mulig følge af misligholdelsen.

Bestemmelsen i art. 74 fastslår, at skadeserstatning altid er et pengebeløb og indeholder to *grundlæggende regler* om erstatningens størrelse:

(1) Erstatningen skal dække det tab, der er en følge af misligholdelsen, herunder den berettigedes mistede fortjeneste. Erstatningen skal med andre ord i økonomisk henseende stille den berettigede, som han ville have været stillet, hvis kontrakten var blevet behørigt opfyldt.[1] Erstatningen skal dække opfyldelsesinteressen.

(2) Erstatningen er dog begrænset til det tab, som den misligholdende erstatningsansvarlige part forudså eller burde have forudset som en mulig følge af misligholdelsen.

Begge principper stemmer overens med dansk ret, men principperne er ikke lovfæstet i Danmark.

Principperne i art. 74 suppleres af reglerne i art. 75-77. Hæves købet, er prisforskellen mellem kontraktens pris og den pris, der konstateres ved dækningskøb eller selvhjælpssalg eller mellem kontrakten og markedsprisen, et hovedelement i erstatningsopgørelsen, jfr. art. 75 og 76, men den krænkede part kan udover prisdifferencen kræve erstatning af yderligere tab, som efter art. 74 kan kræves dækket. Fastholdes aftalen, kan der kræves erstatning opgjort efter art. 74, f.eks. for afsavn, reparation eller indfrielse af en udlægshavers eller anden tredjemands modstående ret over varen.

Fastholder sælgeren købet i tilfælde af køberens misligholdelse, jfr. art. 62, kan han forlange, at køberen betaler købesummen med renter, jfr. art. 78. Sælgeren kan kræve andet tab, herunder formentlig også - ligesom efter dansk ret ifølge Gældsbrevslovens § 7 - tab som følge af ændrede valutakurser, erstattet, dersom tabet efter art. 74 er erstatningsberettiget. Det påhviler den part, overfor hvem kontrakten misligholdes, tabsbegrænsningspligt, idet parten ikke kan kræve erstatning for tab, som han kunne have undgået ved rimelige foranstaltninger, jfr. art. 78.

Hovedprincippet for erstatningsberegningen er angivet i den *første sætning* i art. 74, hvorefter erstatningen skal svare til det *tab*, som den erstatningsberettigede har haft som følge af en parts misligholdelse (as a consequence of the breach).[2] Det siges endvidere udtrykkeligt, at erstatningen også skal om-

1. Jfr. *Forarbejderne* p. 59.
2. Se om kausalitetskravet i Konventionen *Knapp*: Commentary p. 540 f.

fatte *tabt fortjeneste*.[3] Bestemmelsen angiver ikke, hvilke *yderligere tabsposter* der skal erstattes, men indeholder ingen begrænsning til bestemte typer af tab.[4] Bestemmelsen angiver ikke et bestemt sted eller tidspunkt for erstatningsberegningen. Efter *Forarbejderne* p. 59 note 2 skal beregningen formentlig forretages på grundlag af forholdene på leveringsstedet (jfr. således også UfR 1964.74 H) og på et passende (appropriate) tidspunkt, såsom leveringstidspunktet, det tidspunkt da køberen blev vidende om manglen, eller på det tidspunkt da det blev afklaret, at manglen ikke vil blive afhjulpet af sælgeren.

Konventionen indeholder ingen bestemmelse, der tager stilling til, om den krænkede part kan vælge at opgøre sit tab som en negativ kontraktsinteresse, dvs. det tab der er en følge af selve kontraheringen. Efter dansk ret kan der kræves negativ kontraktsinteresse, og en evt. besparelse ved at undgå tab på en ugunstig kontrakt kan ikke kræves fradraget denne erstatning, jfr. bl.a. *Ussing*: Alm. del. p. 154 ff. Det er et åbent spørgsmål, om et sådant krav kan gennemføres i et internationalt køb, jfr. art. 7, stk. 2.

Ifølge den *anden sætning* i art. 74 kan erstatningen ikke *overstige* det *tab*, som den erstatningspligtige part *forudså* eller burde have *forudset* som en mulig følge af misligholdelsen.[5] Der kan kun kræves erstatning for tab, som har fremstået som *en mulig følge af misligholdelsen*[6] under hensyn til de om-

3. Erstatning for tabt fortjeneste vil i tilfælde, hvor købet hæves, ofte være indeholdt i prisdifferencen, som kan kræves erstattet efter art. 75 og 76, og erstatningen vil ofte, som en følge af pligten efter art. 77 til at begrænse tabet, være begrænset til prisdifferencen.

   En købers tab af avance ved videresalg vil ofte overstige erstatningen for prisdifferencen ved dækningskøb. Det er ikke altid muligt for køberen at foretage dækningskøb, jfr. UfR 1948.1207 SH og 1964.74 H samt *Nørager/Theilgaard* p. 392 og 433. Et dækningskøb kan ikke altid foretages så hurtigt at viderelevering kan finde sted rettidigt.
4. Jfr. *Forarbejderne* p. 59. Driftstab vil også kunne dækkes, jfr. f.eks. UfR 1987.23 H.
5. Teksten i art. 74, især ordene »..... which the party in breach foresaw or ought to have foreseen ..... in the light of the facts and matters of which he then knew or ought to have known ....« må forstås således, at afgørende er, hvad denne part havde eller burde have forudset som mulige følger af misligholdelsen. Bestemmelsen foreskriver således en påregneligheds-bedømmelse udfra den foreliggende konkrete situation og ikke en abstrakt vurdering udfra forholdene, som de sædvanligvis er. En abstrakt vurdering og et normaltab kan imidlertid få betydning, hvor der ikke foreligger bevis for, at forholdene afviger fra det sædvanlige.
6. Tab, som er en følge af misligholdelsen, men som ikke har været forudseelig kan ikke kræves erstattet. Denne begrænsning svarer til kravet om adækvans efter dansk ret. *Motiverne* p. 111 finder »det er muligt, at reglen i 2. pkt. medfører en begrænsning i retten til erstatning, som går videre end gældende dansk ret, sml. om fremmed ret bl.a. *Stoll*: Einheitliches Kaufrecht p. 260 ff og *Treitel*: Remedies p. 150 ff.

stændigheder, som den erstatningspligtige part kendte eller burde have kendt på *tidspunktet for aftalens indgåelse.*[7]

Begrænsningen efter art. 74 af erstatningen til det forudseelige tab kan næppe altid opretholdes overfor den, der forsætligt har misligholdt kontrakten. I hvert fald i tilfælde, hvor kontrakten er indgået under påvirkning af svig, kan den krænkede part påberåbe sig eventuelle videregående regler i national ret, jfr. art. 4. litra a, jfr. således ULIS art. 89 og derom *Dölle*: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht p. 569 og *Treitel*: Remedies p. 148.

Skade, som den solgte vare volder på nogens liv eller helbred, er ikke omfattet af konventionen, jfr. art. 5. herom gælder EFs direktiv af 25. juli 1985 (85/374/EØF) om produktansvar og i Danmark lov om produktansvar nr. 371 af 7. juni 1989. Konventionens regler omfatter derimod formentlig skade på køberens erhvervsting, men ikke skade på ting tilhørende tredjemand, jfr. art. 4.

ARTIKEL 75

Hæves købet, og har køber foretaget dækningskøb, eller sælger solgt varen til anden side på forsvarlig måde og inden rimelig tid efter ophævelsen af købet, kan den part, som kræver erstatning, foruden den yderligere erstatning, der kan kræves efter artikel 74, kræve forskellen mellen den aftalte pris, og den pris der er opnået ved dækningskøbet eller -salget.

Virkningen af, at en aftale om et internationalt køb hæves, er, at begge parter fritages for pligten til at opfylde aftalen, bortset fra pligten til eventuelt at betale erstatning, jfr. art. 81. Bestemmelserne i art. 74 og 75 angår skadesberegningen, hvor kontrakten er hævet. Bestemmelserne forudsætter, at kontrakten er hævet med rette, jfr. art. 49, 64 og på behørig måde, jfr. art. 26. Bestemmelsen i art. 74 angår tilfælde, hvor den krænkede part har foretaget dækningskøb eller selvhjælpssalg, mens art. 75 angår tilfælde, hvor parten ikke på denne måde har dækket sig ind. Ingen af bestemmelserne gør forskel på køberen og sælgeren.

Bestemmelsen i art. 75 slår fast, at der ved et dækningskøb eller selvhjælps-

7. Det er det tab, som var påregneligt ved aftalens indgåelse, som skal erstattes, også i tilfælde hvor partens misligholdelse er culpøs. Efter dansk ret bedømmes påregneligheden ved culpaansvar udfra tidspunktet for den uforsvarlige adfærd, jfr. *Ussing*: Alm. del p. 144.

salg *stiftes* et erstatningskrav, og at den forurettede part kan kræve *forskellen* mellem den aftalte pris, og den pris der er opnået ved dækningskøbet eller selvhjælpssalget erstattet. Den forurettede skal *ikke føre bevis* for varens markedspris, dersom han, som foreskrevet i art. 75, har handlet til anden side »på forsvarlig måde og inden rimelig tid«.[1]

Bestemmelsen i art. 75 vedrører kun beregningen af erstatningen for prisforskellen. Såfremt den krænkede part godtgør at have lidt andet tab, kan han få erstatning herfor efter art. 74.[2]

Prisforskellen beregnet ud fra den faktisk opnåede pris kan kun kræves erstattet, såfremt dækningskøbet eller selvhjælpsalget er foretaget *på forsvarlig måde* og *inden rimelig tid* efter ophævelsen af købet.[3] Dækningskøbet og selvhjælpssalget skal foretages på et forsvarligt sted, hvor der er marked for varen, sml. art. 76, stk. 2. Konventionen stiller ikke - som den danske Kbl. i §§ 25, 30 og 45 - krav om, at dækningskøb og selvhjælpssalg skal foretages ved autoriseret mægler, for at prisen ikke kan kritiseres.

Bestemmelsen i art. 75 finder kun anvendelse, hvor den krænkede part har foretaget dækningskøb eller selvhjælpssalg. I andre tilfælde beregnes erstatningen for prisforskellen efter *art. 76*, hvis der er en gængs pris for varen, og ellers efter hovedreglen i art. 74.[4]

ARTIKEL 76

1.

Hæves købet, og findes der en gængs pris for varen, kan den part, der kan kræve skadeserstatning, og som ikke har foretaget dækningskøb eller -salg efter artikel 75, kræve forskellen mellem den aftalte pris og den gængse pris

1. Skadesberegningen er »konkret«, idet den bygger på den faktisk opnåede pris, jfr. *Honnold* p. 412 f. Efter reglerne i den danske Kbl. §§ 25, 30 og 45 fastsættes erstatningen i mangel af bevis for at anden skade er lidt på grundlag af markedsprisen på leveringstiden, dvs. ifølge en »abstrakt« skadesberegning, men forskellen mindskes ved, at der ikke kan føres bevis mod, at den opnåede pris ved et salg ved autoriseret mægler er markedsprisen, jfr. *Ussing*: Køb p. 166 og *Nørager/Theilgaard* p. 446 ff.
2. Jfr. *Forarbejderne* p. 60. Eksempler på andet tab kan være ekstraomkostninger, som er opstået på grund af fremsendelse af mangelfulde varer, og driftstab hvor leverede maskiner eller lignende har lidt af mangler.
3. Fristen begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor den forurettede part har givet meddelelse om, at købet er hævet, jfr. *Forarbejderne* p. 60.
4. Jfr. *Knapp:* Commentary p. 551.

på tidspunktet for ophævelsen, foruden den yderligere erstatning der kan kræves efter artikel 74. Har den part, der kræver skadeserstatning, hævet købet efter at have modtaget varen, skal den gængse pris for varen på modtagelsestidspunktet dog lægges til grund, i stedet for den pris der var gængs på tidspunktet for aftalens ophævelse.

2.
Ved anvendelsen af stk. 1 er den gængse pris den pris, der gælder på det sted, hvor varen skulle have været leveret, eller hvis der ikke findes nogen gængs pris på det sted, den pris der er gængs på et andet passende sammenligneligt sted, idet der tages rimeligt hensyn til forskellen i transportudgifterne for varen.

Erstatningen til en forurettet part, der har hævet aftalen, jfr. art. 49 og 64, for prisdifferencen beregnes efter art. 76, hvis parten *ikke har foretaget dækningskøb eller -salg* efter art. 75, ud fra den *gængse pris* (markedsprisen) for varen.[1] Bestemmelsen i art. 76 finder også anvendelse, hvor der vel er foretaget et dækningskøb eller selvhjælpssalg, men hvor dette ikke opfylder betingelserne efter art. 75 for, at prisen kan lægges til grund.[2]

Den forurettede part har ret til *prisforskellen* mellem den aftalte pris og den gængse pris på *tidspunktet for ophævelsen*.[3] Dette tidspunkt er afgørende både, når aftalen hæves på grund af aktuel eller anteciperet misligholdelse, jfr. art. 72.[4] Såfremt imidlertid køberen har hævet købet efter at have *modtaget varen*, beregnes prisforskellen på grundlag af den gængse pris på *modtagelsestidspunktet*, jfr. art. 76, stk. 1, sidste punktum.[5]

1. Den forurettede part har bevisbyrden for, at der findes en gængs pris samt for dennes størrelse. Findes ingen markedspris, eller er en sådan pris ikke godtgjort, beregnes skadeserstatningen efter art. 74.
2. Jfr. *Forarbejderne* p. 61.
3. Ophævelsestidspunktet må formentlig forstås som ophævelsesmeddelelsens dato, jfr. art. 26.
4. Jfr. *Honnold* p. 414 og *Motiverne* p. 111.
5. Bestemmelsen i art. 76, stk. 1, sidste pkt. finder anvendelse, hvor køberen efter modtagelsen af varen opdager, at denne er behæftet med en væsentlig mangel, og derefter hæver aftalen. Bestemmelsen blev tilføjet under den diplomatiske Konference for at afskære købere fra at kunne spekulere på sælgerens bekostning ved at udskyde ophævelsestidspunktet, dersom markedsprisen er faldende, jfr. *Honnold* p. 414 f med note 8 og *Knapp*: Commentary p. 556.
   Efter den danske Kbl. §§ 25, 30 og 45 er hverken ophævelsestidspunktet eller modtagelsestidspunktet men leveringstiden afgørende for prisfastsættelsen ved den abstrakte beregning af prisforskellen, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 433 f.

Den gængse pris eller markedspris, som kan kræves lagt til grund for beregningen af prisforskellen, er ifølge *stk. 2* varens gængse pris på det *sted*, hvor denne skulle have været *leveret*, jfr. art. 31.[6] Er der ingen gængs pris for varer som de solgte på leveringsstedet, skal den pris, der er gængs på *et andet passende sammenligneligt sted*, lægges til grund. I så fald skal der tages rimeligt hensyn til forskellene i transportudgifterne for varen.[7]

Erstatningen efter art. 76 dækker kun prisforskellen. Erstatning for tab, som ikke er dækket af prisforskellen, f.eks. for afsavn eller ekstraordinære omkostninger, kan kræves erstattet efter *art. 74*.

ARTIKEL 77

Den part, som påberåber sig misligholdelse, skal træffe de efter omstændighederne rimelige foranstaltninger for at begrænse det tab, han lider som følge af misligholdelsen, herunder også tab af fortjeneste. Træffer han ikke disse foranstaltninger, kan den misligholdende part kræve en nedsættelse af skadeserstatningen med det beløb, som tabet burde have været formindsket med.

En skadelidt kan ikke kræve erstatning for tab, som han kunne og burde have undgået.[1] Bestemmelsen i art. 77 pålægger den erstatningsberettigede en

6. Leveringsstedet er et hensigtsmæssigt sted at beregne markedsprisen, hvor varen på grund af køberens misligholdelse ikke er afsendt. Leveringsstedets pris er derimod ikke hensigtsmæssig, hvor køberen hæver aftalen efter at have modtaget og undersøgt varen, jfr. herved art. 76, stk. 1, sidste pkt., der lægger vægt på modtagelsestidspunktet. Det synes nærliggende, hvor køberen hæver aftalen efter varens modtagelse, at benytte gængs pris på modtagelsesstedet, selv om dette sted ikke er leveringssted.

   Køberen kan vælge at foretage dækningskøb, og i så fald beregnes prisdifferencen efter art. 75, jfr. *Honnold* p. 415.

   Bestemmelsen i art. 31 om, at levering skal ske i sælgerens land, finder kun anvendelse, såfremt andet ikke er aftalt. Har parterne aftalt levering Incoterms DDP køberens adresse, er dette sted leveringsstedet og i så fald skal den gængse pris på dette sted anvendes i en beregning efter art. 76. Dette er imidlertid uhensigtsmæssigt, hvor køberens misligholdelse har hindret afsendelse, og sælgeren hæver købet.
7. Hvor leveringsstedet i overensstemmelse med art. 31, er afsendelsesstedet, skal køberen betale transportomkostningerne. Beregnes prisdifferencen ud fra den gængse pris (markedsprisen) på modtagelsesstedet, idet der ikke findes en gængs pris på leveringsstedet, skal transportomkostningerne fratrækkes i modtagelsesstedets gængse pris. I modsat fald ville sælgeren komme til at dække de omkostninger, som skulle være dækket af køberen, såfremt misligholdelsen ikke har fundet sted.

1. Jfr. for dansk ret *Nørager/Theilgaard* p. 402 ff samt f.eks. UfR 1966.429 H og UfR 1988.1068 SH.

pligt til at *begrænse sit tab.*[2] Tabsbegrænsningspligten efter art. 77 er uafhængigt af om misligholdelsen kan lægges den anden part til last eller ej.

Den erstatningsberettigede part kan ikke kræve erstatning for skade, som han kunne have afværget ved foranstaltninger som efter omstændighederne må anses for rimelige. Undgåelige tab f.eks. tab, som en part kunne have undgået ved at foretage dækningskøb eller *selvhjælpssalg*, sml. art. 75, kan således ikke kræves erstattet.[3] Parten kan kræve omkostningerne ved afværgeforanstaltninger, der er egnede til at afværge et større tab, erstattet. Tabsbegrænsningspligten begrænser efter omstændighederne retten til naturalopfyldelse, f.eks. sælgerens ret til at forlange købesummen betalt efter art. 62 mod at stille varen til rådighed, jfr. herved art. 28.

En part skal iværksætte afværgeforanstaltningerne, *så snart det står ham klart*, at den anden part vil misligholde, og misligholdelsen vil påføre ham tab. Pligten til at iværksætte afværgeforanstaltninger indtræder allerede, når misligholdelse må forventes, jfr. art. 72. Den forurettede part kan ikke afvente, at misligholdelsen bliver aktuel.[4] Tabsbegrænsningspligten forudsætter, at der består en vis sandsynlighed for, at foranstaltningen vil medføre en reduktion af tabet og ikke medfører yderligere tab.[5]

Retsvirkningerne af, at en part ikke iværksætter rimelige afværgeforanstaltninger, er, at den misligholdende part kan kræve skadeserstatningen nedsat med det beløb, som tabet kunne og burde have været formindsket med.[6]

2. Bestemmelserne i afsnit VI (art. 85-88) pålægger den krænkede part at mindske den misligholdende parts tab ved at bevare varen, jfr. *Forarbejderne* p. 61.
3. En køber kan f.eks. undgå at misligholde en leveringsforpligtelse overfor sin køber ved straks at foretage et dækningskøb. I så fald er han forpligtet til at gøre dette, således at han ikke mister sin avance ved videresalget.

   En sælger kan være forpligtet til ikke at iværksætte en produktion eller afsende varen, såfremt køberen »springer« fra aftalen, jfr. *Honnold* p. 418 f, *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht p. 92 f med note 408 og *Treitel*: Remedies p. 179 ff.

   De nye købelove i de andre nordiske lande indeholder i § 52, stk. 2 en særregel om »afbestilling« af bestillingskøb og køb af særlige varer, som skal skaffes køberen, sml. herved UCC 2-704 (2). Reglen stemmer overens med, hvad der antages at være dansk ret efter praksis, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 526 ff.
4. Jfr. *Forarbejderne* p. 61.
5. Jfr. *Knapp:* Commentary p. 561. En part kan ikke få erstattet omkostningerne til afværgeforanstaltninger, hvis misligholdelsen ikke påfører ham større økonomiske ulemper.
6. Beskrivelsen i art. 77 påvirker kun retten til erstatning, men ikke f.eks. retten til forholdsmæssigt afslag i købesummen efter art. 50. Det er dog nødvendigt efter omstændighederne at begrænse navnlig sælgerens ret til at få købesummen betalt efter art. 62 og en hjemmel hertil kan findes i art. 28, jfr. *Treitel*: Remedies p. 181 med note 14 og *Honnold* p. 420 f.

AFSNIT III

Renter

(Art. 78)

- Art. 78 giver krav på *rente* af købesummen og af andre forfaldne beløb (morarente)

Der har været en betydelig uenighed og diskussion om reglen om rente. Bestemmelserne om renter frembyder betydelige forskelle fra land til land, jfr. *Treitel*: Remedies p. 201-205. Et krav om rente er uforeneligt med Koranen.

I UNCITRALs udkast fra 1976 var optaget en bestemmelse svarende til ULIS art. 83, hvorefter rentesatsen var 1%-point over diskontoen i kreditors land. Bestemmelsen blev imidlertid slettet, men under den diplomatiske konference blev der stillet forslag om, at genoptage en bestemmelse om rente i konventionen. Det lykkedes ikke at enes om en rentesats, jfr. *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht p. 93 f.

ARTIKEL 78

Betaler en af parterne ikke købesummen eller et andet forfaldent beløb, er den anden part berettiget til at kræve rente af beløbet, uden at miste retten til at kræve skadeserstatning efter bestemmelserne i artikel 74.

Bestemmelsen i art. 78 udtaler alene, at en part, som ikke *betaler købesummen*[1] eller et *andet forfaldent beløb*, skal betale rente af beløbet. Bestemmelsen må forstås således, at der beregnes rente af et skyldigt pengebeløb, således at renten løber fra *forfaldsdagen* og indtil *betaling* sker.[2] Sælgeren kan kræve købesummen forrentet fra forfaldsdagen, og i art. 84, stk. 1 er bestemt, at en køber, der hæver købet og kræver den betalte købesum tilbage,

1. Ifølge denne bestemmelse har sælgeren ret til rente af købesummen, når der fra køberens side foreliger forsinkelse med betalingen.
2. Betaling er sket, når den berettigede part faktisk er i stand til at råde over det skyldige beløb, f.eks. når beløbet er indsat på en konto, som den berettigede part disponerer over, jfr. *Munch*: Renteloven p. 119.

har krav på rente fra den dag, da købesummen blev betalt. Bestemmelsen i art. 78 om rente finder anvendelse på forfaldne erstatningsbeløb og på skyldige beløb til dækning af opbevaringsomkostninger efter art. 85 og 86.

Renten løber fra forfaldstiden, dvs. fra det tidspunkt, da kreditor kan kræve at betaling sker. Forfaldstidspunktet for købesummen fremgår som oftest af aftalen, men må ellers bestemmes udfra art. 58. Konventionens regel om rente fra forfaldstiden falder sammen med reglen i den danske Rentelov,[3] dersom forfaldstiden er »fastsat i forvejen« normalt i aftalen, jfr. Rentelovens § 3, stk. 1. I andre tilfælde skal der efter Renteloven først betales rente én måned efter den dag, da kreditor har forlangt betaling med rente, jfr. nærmere Rentelovens § 3, stk. 2. Konventionens regel om rente straks fra forfaldsdagen går forud for Rentelovens regel i internationale køb, hvor konventionen finder anvendelse.

Bestemmelsen i art. 78 angiver ikke en rentesats. Dette spørgsmål må derfor afgøres efter den *nationale lov*, der iøvrigt finder anvendelse på aftalen, i hvert fald hvis denne fastsætter en rentesats, der giver kreditor en rimelig kompensation.[4] Rentesatsen i den danske Rentelov opfylder normalt dette krav. Der er *store forskelle* mellem rentesatserne i de forskellige lande.[5] Regler om renter i handelskøb er i almindelighed deklaratoriske, jfr. for dansk ret Rentelovens § 1.

Den part, der er berettiget til rente, mister ikke ved at gøre krav på renter, retten til at kræve *skadeserstatning* af tab, som renten ikke dækker efter art. 74.[6]

3. Renteloven er optrykt som lovbekendtgørelse nr. 583 af 1. september 1986 om renter ved forsinket betaling m.v.
4. Jfr. *Motiverne* p. 111 og *Nicholas*: Commentary p. 570. De danske retsregler, som afgør, hvilket lands retsregler der iøvrigt finder anvendelse på aftalen, er omtalt i Kommentaren til art. 1, stk. 1, litra b.

   Konferencen forkastede et forslag om, at spørgsmålet skulle afgøres efter nationale retsregler, jfr. *Honnold* p. 423. Heraf kan måske sluttes, at art. 78 fortrænger nationale retsregler, som enten ikke hjemler rente eller kun tillader en symbolsk rente, sml. art. 7, stk. 2, der formentlig giver domstolene hjemmel til at justere rentesatsen, såfremt denne ikke dækker tabet. Retten kan anvende en national rentesats, såfremt denne giver den berettigede en rimelig erstatning for det tab, han har lidt ved misligholdelsen, eller retten kan selv vælge en rentesats, som dækker den renteberettigedes tab, jfr. *Honnold* p. 423 f.
5. I Danmark er den legale rentesats den til enhver tid gældende officielle diskonto med et tillæg på 6% p.a., jfr. Rentelovens § 5 I Vesttyskland er den legale sats 5% p.a., jfr. § 352 HGB, medens domstolene i England fastsætter en rente i underkanten af bankernes udlånsrente.
6. Rente betragtes i nogle lande som en del af erstatningskravet og i andre retssystemer som et særegent krav, jfr. nærmere *Treitel*: Remedies p. 201 ff og *Honnold* p. 423 note 4 og 5. Efter dansk ret haves der krav om rente, selvom kreditor ikke har lidt noget rentetab, og selvom debitor iøvrigt er ansvarsfri, jfr. *Gomard*: Obligationsretten i en nøddeskal p. 178 og *Munch*: Renteloven p. 118.

AFSNIT IV

Ansvarsfritagelse

(Art. 79-80)

ARTIKEL 79

1.
En part er ikke erstatningsansvarlig for manglende opfyldelse af sine forpligtelser, såfremt han kan godtgøre, at dette skyldtes en hindring uden for hans kontrol, og at han på tidspunktet for aftalens indgåelse ikke med rimelighed kunne forventes at have taget hindringen i betragtning eller at have undgået eller overvundet den eller dens følger.

2.
Skyldes en parts manglende opfyldelse, at en tredjemand, som han har antaget til helt eller delvist at opfylde aftalen, ikke opfylder sine forpligtelser, er parten kun fritaget for erstatningspligt, hvis:
a) han er fritaget efter bestemmelsen i stk. 1, og
b) den pågældende tredjemand, han har antaget, ville være fritaget, hvis bestemmelserne i stk. 1 skulle gælde for ham.

3.
Fritagelsen for erstatningspligt efter denne artikel gælder, så længe hindringen består.

4.
Den part, som ikke opfylder aftalen, er forpligtet til at give meddelelse til den anden part om hindringen og dens betydning for mulighederne for at opfylde aftalen. Hvis den anden part ikke modtager meddelelsen inden rimelig tid, efter at den part, som ikke har opfyldt sine forpligtelser, fik eller burde have fået kendskab til hindringen, er denne part erstatningspligtig for det tab, der følger af, at den anden part ikke modtog meddelelsen.

5.

Bestemmelsen i denne artikel afskærer ikke nogen af parterne fra at gøre andre rettigheder gældende end retten til at kræve skadeserstatning efter denne konvention.

Den danske Kbl. indeholder regler om ansvarsgrundlaget i §§ 23, 24, 30, 42 og 43. Bestemmelsen om forsinkelse fra køberens side i § 30 er nærmere beslægtet med og må fortolkes i overensstemmelse med reglen om erstatning for forsinket betaling af pengeforpligtelser i fremmed mønt i Gældsbrevslovens § 7. Ansvarsgrundlaget for sælgeren er forskelligt efter misligholdelsens karakter (forsinkelse, mangler, vanhjemmel) og efter købets karakter af species (køb af en bestemt genstand) eller genuskøb (køb af en artsbestemt genstand). Konventionens regel i art. 79 om ansvar og ansvarsfrihed er i modsætning hertil generel. Bestemmelsen gælder både køberen og sælgeren og både species- og genuskøb. Ansvaret er i alle tilfælde et objektivt ansvar. Ansvaret er formentlig noget mildere end ansvaret efter den danske Kbl.'s § 24. Der pålægges ansvar efter art. 79, hvis rigtig opfyldelse hindres af forhold indenfor debitors, være sig sælgerens eller køberens naturlige område, sfære eller »Bereich«, såsom hans fabrik, kontor, lager eller bolig eller under lokal transport med debitors egne folk. Indenfor sit område har debitor normalt – med nøgleordet i art. 79 – kontrol. I den engelske tekst står der »an impediment beyond his control«, mens der i den franske tekst er brugt udtrykket »un empêchement indépendant de sa volonté«. Teksterne er således sprogligt lidt forskellige, og kan formentlig – uanset reglen i art. 7, stk. 1 om ensartet anvendelse – føre til forskellige resultater. Den danske oversættelse følger den engelske tekst og også i ansvarsreglerne i de nye købelove i de andre nordiske lande er »kontrol« nøgleordet, jfr. *Hellner & Ramberg*: Köprätt, 1989, p. 140 ff og *Hellner* i Festskrift til Curt Olsson 1989 p. 114 ff. Debitor har bestemmelsesret. Han kan indrette virksomheden og tilrettelægge (lede og fordele) arbejdet og kan – og bør – herved også skabe en høj grad af sikkerhed for at modtagne ordrer og betalinger ekspederes rettidigt og korrekt og for indretning af sikkerheds- og kvalitetskontroller, der så vidt muligt udelukker uheld. En udefra kommende »hindring« (impediment) kan have karakter af en *force majeure* (vis major, act of God), som åbenbart er uden for debitors kontrol, men også hindringer, der ikke er af en ekstraordinær karakter, kan efter omstændighederne fritage debitor for ansvar. Ansvaret efter art. 79 er fsv. mindre strengt end ansvaret efter en regel om vis major og efter den danske Kbl. § 24. Ansvarsfriheden går dog ikke så langt, at art. 79 kun er et culpaansvar.[1]

1. Ansvaret efter art. 79 er f.eks. strengere end ansvaret efter CMR-lovens §§ 24-26, jfr. herom *Regnarsen*: CMR-loven p. ~~137 ff~~.

Debitor er i almindelighed ansvarlig for hindringer inden for hans eget område, også selvom det ikke kan bebrejdes ham, at hindringen er opstået.

Bestemmelsen i art. 79 åbner i høj grad spillerum for fortolkning. Er strejke, ildebrand, tyveri og lignende i debitors egen virksomhed eller i en nødvendig leverandørs, f.eks. en leverandør af en aftalt mærkevares virksomhed, ansvarsbefriende?[2] Usikkerhed om, hvordan art. 79 i fremtiden vil blive fortolket, taler for i kontrakter om internationale køb at optage bestemte regler om ansvaret.

En part, der på grund af fejl eller forsømmelse (culpa) ikke opfylder aftalen, kan ikke påberåbe sig ansvarsfritagelse efter art. 79, jfr. *Motiverne* p. 112, men en part er efter denne bestemmelse ansvarsfri, uanset at han ikke har *opfyldt, dvs. har misligholdt sine forpligtelser*, hvis han kan *godtgøre* (bevise), at de følgende *fire betingelser* for ansvarsfritagelse er til stede. Bevisbyrden for, at de fire betingelser for ansvarsfrihed i art. 79 er opfyldt, påhviler den part, som ikke har opfyldt sine forpligtelser, og som påberåber sig bestemmelsen om ansvarsfritagelse. Betingelserne er,[3]

1) at ikke-opfyldelsen skyldes en *hindring*
2) at denne hindring har ligget *uden for partens kontrol*,
3) at det ikke med rimelighed kunne forventes, at parten havde taget *hindringen i betragtning ved aftalens indgåelse*, og
4) at parten ikke med rimelighed kunne forventes at have *undgået* eller at have *overvundet hindringen* eller dens følger.

Bestemmelsen i art. 79 angår kun *fritagelse for erstatningsansvar*. Ansvarsfrihed efter art. 79 er ikke i sig selv til hinder for, at den anden part gør andre misligholdelsesbeføjelser gældende, jfr. art. 79, stk. 5. Selvom f.eks. sælgeren er fri for erstatningsansvar efter art. 79, stk. 1, kan køberen hæve aftalen, hvis sælgerens misligholdelse er væsentlig, jfr. nærmere art. 49, og køberen kan i så fald kræve købesummen tilbage, jfr. art. 81, stk. 2, og kan kræve sine om-

2. *Motiverne* anfører p. 112 en lang række eksempler. Herefter afgøres spørgsmålet, om en strejke er en ansvarsbetingende hindring, bl.a. uden hensyntagen til, om strejken er en omfattende strejke eller alene en lokal strejke, som kun påvirker en meget lille personkreds, eller en strejke på sælgerens virksomhed, jfr. ligeså motiverne til den nye svenske Kbl. § 27. Skeptisk *Hellner* i Festskrift til Curt Olsson p. 125.

   Årsagen til hindringens opståen kan have betydning for bedømmelsen. En strejke kan i almindelighed påberåbes som ansvarsfritagelsesgrund, såfremt den hindrer sælgerens opfyldelse, dersom strejken har til formål at påvirke resultatet af forhandlingerne mellem arbejdsmarkedets parter. En strejke kan derimod ligge inden for sælgerens kontrol, såfremt den er en protest mod, at sælgeren har handlet i strid med gældende forskrifter eller aftaler på arbejdsmarkedet.

3. Jfr. *Motiverne* p. 112, *Forarbejderne* p. 55, *Honnold* p. 427 og *Tallon*: Commentary p. 578 f.

kostninger til at drage omsorg for den allerede modtagne vare refunderet af sælgeren, jfr. art. 86.[4] Krav på naturalopfyldelse forudsætter efter art. 28 og 46 at et sådant krav er hjemlet efter national ret, og et sådant krav forudsætter også at »hindringen« ikke er af en sådan karakter, at kontrakten er ophørt at være gyldig, jfr. herved art. 4, litra a, hvorefter gyldighed ikke er omfattet af konventionen. Efter dansk ret fritager en hindring, der udelukker ansvar efter Kbl. § 24 i almindelighed også for at skulle opfylde in natura, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 261 ff.

Ad betingelse 1) Der skal foreligge en *hindring* for opfyldelse. En hindring er en omstændighed, som gør det umuligt for parten at opfylde sine forpligtelser, eller som parten ikke rimeligvis kan forventes at overvinde, jfr. betingelse 4. Bestemmelsen omfatter enhver form for hindringer.

Ad betingelse 2) Kun en hindring, der ligger uden for partens kontrol, kan fritage parten for erstatningsansvar. Der stilles ikke krav om, at hindringen skal være af ekstraordinær karakter, men meningen er, at normalt kun udefra kommende hindringer kan medføre ansvarsfritagelse. Sælgeren er således ansvarlig for mangler ved varen, som er opstået under tilvirkningen hos sælgeren, eller af andre grunde, som kan henføres til sælgerens egen virksomhed, selvom manglen ikke er opstået på grund af sælgerens fejl. Ligeledes vil manglende betalingsevne hos køberen ikke kunne påberåbes som ansvarsfrihedsgrund, jfr. *Forarbejderne* p. 56.

Ad betingelse 3) En hindring der ligger uden for partens kontrol, fritager kun for ansvar, hvis parten ikke med *rimelighed* kunne *forventes* at have taget hindringen i betragtning ved *aftalens indgåelse*. Reglen om denne betingelse er vanskelig at anvende i praksis. Næsten enhver hindring kan forventes at ville indtræde med større eller mindre sandsynlighed. Hindringer som krig, storm, brand, importforbud og lukning af internationale sejlruter har eksisteret i fortiden, og det kan ikke fuldstændigt udelukkes, at de ville kunne indtræde i fremtiden.[5] Oplysninger om hindringer, som parten først får efter, at kontrakten er indgået, jfr. herved art. 23, såfremt Del II finder anvendelse, er uden betydning for ansvar på objektivt grundlag. Parten kan ikke påberåbe sig hindringer, som han kendte ved aftalens indgåelse, eller som han havde særlig grund til at regne med ville opstå, jfr. *Motiverne* p. 112 og ejheller hindringer som han burde have undgået eller overvundet, jfr. 4. betingelse.

Ad betingelse 4) En part, der ikke har opfyldt en forpligtelse efter kontrak-

4. Jfr. *Honnold* p. 427 f.
5. Har parterne i aftalen taget stilling til ansvarsspørgsmålet, skal aftalen lægges til grund, jfr. art. 6. Det er almindeligt i de internationale kontrakter at tage stilling til problemet. De fleste modelkontrakter, så som NL 85 og UN 1988 indeholder bestemmelser om ansvarsfritagelse i tilfælde af »frustration« eller »force majeure«, sml. *Honnold* p. 434 ff og *Schmitthoffs* Export Trade: 8th ed. p. 146 ff, navnlig p. 163 ff.

ten, er kun ansvarsfri, hvis han ikke med rimelighed kunne forventes at have *undgået* eller at have *overvundet* hindringen eller dens følger, f.eks. ved at foretage foranstaltninger til opfyldelse, inden hindringen indtræffer. En part, som har påtaget sig en forpligtelse, skal gøre alt, hvad det er muligt og rimeligt for at opfylde sin forpligtelse og kan ikke blot afvente, om der sker en forbedring i situationen. Hvis f.eks. en planlagt transportrute ikke kan anvendes på grund af en hindring, er parten forpligtet til at omlægge transporten og kan varen ikke skaffes fra sælgerens sædvanlige leverandør, må han søge at skaffe varen fra andre leverandører, sml. herved om den anden parts forpligtelse til at begrænse sit tab ifølge bestemmelsen i art. 77. Ordene »med rimelighed« viser, at parten ikke er forpligtet til at gøre alt, hvad der er fysisk muligt. En part er f.eks. ikke pligtig til at udtræde af sin arbejdsgiverorganisation og indgå en særskilt overenskomst i en generel konflikt på arbejdsmarkedet for at kunne opfylde sine forpligtelser efter købeaftalen.

Bestemmelsen i art. 79, stk. 2 udtaler, at såfremt en parts manglende opfyldelse skyldes, at en tredjemand, som han har antaget (engaged) til at opfylde aftalen helt eller delvis, ikke opfylder denne forpligtelse, er ansvarlig, medmindre både tredjemand og parten selv er omfattet af reglen om ansvarfrihed i art. 79, stk. 1. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter selvstændigt erhvervsdrivende, som f.eks. underleverandører, transportører og speditører. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på personer, som ikke er antaget til helt eller delvis at opfylde netop aftalen med den anden part, men skal levere til den misligholdende part.[6]

Det fremgår af art. 79, stk. 3, at der indtræder en *ansvarfritagelsesperiode* samtidig med, at hindringen opstår, og at denne periode slutter, når hindringen er ophørt. Bestemmelsen tager ikke stilling til, hvorvidt en part er forpligtet til at opfylde aftalen, når hindringen er ophørt (midlertid umulighed), og

6. Har f.eks. sælgeren påtaget sig at levere en maskine, som styres af et dataanlæg, og dataanlægget skal leveres af en underleverandør, der ikke leverer til tiden, kan sælgeren påberåbe sig ansvarsfritagelse, hvis både underleverandør og sælgeren kan gøre gældende, at der foreligger en hindring, som er omfattet af stk. 1. Består hindringen i et eksportforbud af den pågældende type anlæg i leverandørens land, kan der foreligge en ansvarsfritagende hindring for underleverandøren, hvis han ikke kan levere anlægget fra et andet sted. Sælgeren kan kun påberåbe sig ansvarsfritagelse, hvis han heller ikke kan skaffe et anlæg fra et andet sted. Bliver derimod f.eks. sælgerens energitilførsel afbrudt, bedømmes spørgsmålet om sælgerens ansvarsfritagelse alene på grundlag af stk. 1. Det samme gælder, hvis hindringen er opstået i forbindelse med en løbende leverance af råvarer til sælgeren, uden at leverancen specielt kan henføres til en aftale mod en bestemt køber. Afgrænsningen kan imidlertid være vanskelig, jfr. *Motiverne* p. 113 og *Schlechtriem*: Einheltliches UN-Kaufrecht p. 97 f. Bestemmelsen i stk. 2 skal som en undtagelsesbestemmelse fortolkes indskrænkende, udtaler *Honnold* p. 440.

hvilke beføjelser den anden part kan gøre gældende, eller om aftalen må anses for bortfaldet.[7]

Den part, som er ramt af hindringen, skal efter art. 79, stk. 4 give den anden part *meddelelse* om hindringen og dens betydning for mulighederne for at opfylde aftalen.[8] Hvis den anden part ikke *modtager* meddelelsen,[9] er den part, som er forpligtet til at afgive meddelelsen, *erstatningsansvarlig* for det *tab*, der er en følge af, at den anden part ikke fik meddelelsen.[10] Meddelelsen skal være modtaget *inden rimelig tid*, efter at den part, som skal afgive meddelelsen, fik eller burde have fået kendskab til hindringen.

ARTIKEL 80

En part kan ikke påberåbe sig den anden parts manglende opfyldelse af sine forpligtelser, i det omfang en sådan manglende opfyldelse skyldes hans egne handlinger eller undladelser.

Denne bestemmelse, som *ikke fandtes i konventionsudkastet* fra 1978, er medtaget i konventionen for at gøre det klart, at hindres en part i at opfylde aftalen af den anden part, er parten ikke alene ansvarsfri efter art. 79, stk. 1, men den anden part er også - uanset bestemmelsen i art. 79, stk. 5 - afskåret fra at gøre nogen misligholdelsesbeføjelse gældende i anledning af, at kontrakten ikke opfyldes[1]. Skal f.eks. sælgeren holde varen klar til afhentning, kan køberen ikke gøre gældende, at varen er leveret for sent, hvis den forsinkede levering skyldes, at køberen ikke har sørget for afhentning.[2]

7. Hvis aftalen ikke er bortfaldet og aftalen ikke hæves, består forpligtelserne stadig, og hindringens ophør medfører, at den part, som ikke var i stand til at opfylde på grund af hindringen, nu er forpligtet hertil, såfremt andet ikke efterfølgende er aftalt mellem parterne, jfr. *Forarbejderne* p. 56.
8. Det er ikke tilstrækkeligt blot at give meddelelse om, at der er indtruffet en hindring. Hindringens indflydelse på opfyldelsesmulighederne skal også angives, såsom om hindringen kan påregnes at ville ophøre og i bekræftende fald hvornår, eller om hindringen må påregnes at være permanent.
9. Den anden part skal efter ordene i stk. 4 have modtaget meddelelsen og fremsendelsesrisikoen er således placeret hos afsenderen. Art. 79, stk. 4 afviger herved fra den generelle regel i art. 27.
10. Erstatningspligten er begrænset til det tab, som skyldes manglende eller for sent afgivet meddelelse, jfr. *Forarbejderne* p. 56. Den, der skulle have haft meddelelsen, har bevisbyrden for, at han har lidt tab på grund af, at han ikke har fået behørig underretning.

1. Jfr. *Honnold* p. 444 og *Schlechtriem*: Einheitliches UN-Kaufrecht p. 100.
2. Sml. UfR 1979.754, hvor køberen, der måtte påregne, at sælgeren havde afholdt en væsentlig del af fremstillingsudgifterne, ikke kunne hæve på grund af forsinkelse, da sælgeren forgæves havde søgt at komme i forbindelse med køberen.

AFSNIT V

Virkningerne af aftalens ophævelse

(Art. 81-84)

Bestemmelserne i afsnit V angår retsvirkningerne af, at aftalen hæves i tilfælde, hvor betingelserne efter art. 49 eller 64 (eller efter de særlige regler i art. 72 om *forventet misligholdelse* eller art. 73 om *successiv* levering) er opfyldt, og hvor aftalen hæves som foreskrevet i art. 26 ved, at den forurettede part afgiver en erklæring om ophævelse til den misligholdende part.

- Art. 81 angiver *retsvirkninger* af at aftalen hæves på grund af misligholdelse.
- Art. 82 foreskriver, at køberen normalt kun kan hæve købet, hvis han *tilbageleverer* varen i væsentlig samme stand, som han modtog den i.
- Art. 83 foreskriver, at en køber, der har *mistet retten* til at hæve købet eller til at kræve omlevering efter art. 82, bevarer de øvrige misligholdelsesbeføjelser.
- Art. 84 angår *opgøret* mellem sælgeren og køberen, når købet hæves.

ARTIKEL 81

1.

Købets ophævelse fritager begge parter for deres forpligtelser bortset fra eventuel skyldig skadeserstatning. Ophævelsen berører ikke aftalens bestemmelser om parternes rettigheder og forpligtelser, som måtte følge af købets ophævelse.

2.

En part, som helt eller delvist har opfyldt købet, kan kræve, at den anden part tilbageleverer det, som den førstnævnte part har leveret eller betalt efter aftalen. Såfremt begge parter er forpligtet til tilbagelevering, skal de gøre dette samtidigt.

Hovedvirkningen af, at aftalen hæves, er udtalt i *stk. 1.* Ved ophævelsen bortfalder begge parters forpligtelser til at opfylde aftalen (den engelske teksts »under it« er ikke medtaget i oversættelsen).[1] Efter *ophævelsestidspunktet* kan misligholdelse af parternes forpligtelser derfor ikke finde sted.[2]

Fritagelsen for at opfylde aftalen omfatter ikke pligten til at betale *skyldig skadeserstatning*.[3] Bestemmelser i aftalen om følgerne af misligholdelse, om »parternes rettigheder og forpligtelser,[4] som *måtte følge af* købets ophævelsen«[5] og om bestemmelser om *afgørelse af tvister*, f.eks. en voldgiftsklausul, vedbliver at gælde uanset ophævelsen.[6]

Sker ophævelsen, før parterne har opfyldt deres forpligtelser, falder pligten til at opfylde bort. *Stk. 2* finder anvendelse, hvor en eller begge parter helt eller delvis har *opfyldt* købet på det tidspunkt, da aftalen hæves. Den part, som helt eller delvist har opfyldt købet, kan i så fald kræve, at den anden part *tilbageleverer*[7] eller *tilbagebetaler*[8] den ydelse, som er leveret eller betalt.[9] Såfremt begge parter er forpligtet til tilbagelevering, skal de gøre dette *samtidigt*. Sælgeren er således ikke berettiget til at få varen udleveret, medmindre han tilbagebetaler købesummen, og køberen er ikke berettiget til at få købe-

1. Jfr. for dansk rets vedkommende Kbl. § 57. En køber, der i henhold til art. 49, smh. art. 25 og 26 har hævet aftalen, er ikke forpligtet til at modtage varen, jfr. art. 60, eller til at betale købesummen, jfr. art. 53. En sælger, der har hævet aftalen, jfr. art. 64, smh. med art. 25 og 26, er ikke forpligtet til at levere varen, jfr. art. 30.
2. Jfr. *Tallon:* Commentary p. 602. En ophævelse af aftalen er kun virksom, hvis der er afgivet en erklæring herom til den misligholdende part, jfr. art. 26.
3. Bestemmelsen stemmer overens med Konventionens øvrige bestemmelser om, at en parts forpligtelse til at betale skadeserstatning ikke berøres af, at den anden part gør andre beføjelser, herunder hævebeføjelsen, gældende, jfr. art. 45 og 61.
4. I enkelte retssystemer medfører en ophævelse af aftalen, at alle parternes forpligtelser ophører, jfr. *Forarbejderne* p. 57. Det var derfor nødvendigt at præcisere, at ophævelse af aftalen efter Konventionen ikke fritager parterne for samtlige forpligtelser.
5. Bestemmelser i aftalen, der regulerer retsvirkningerne af misligholdelsen, kan f.eks. være en bestemmelse om konventionalbod/erstatning eller hvem, der skal drage omsorg for en afvist vare i tilfælde af ophævelse, jfr. *Forarbejderne* p. 57 og bestemmelserne om parternes omsorgspligt i art. 85-88.
6. Bestemmelsen omhandler »any provision« om afgørelse af tvister og om følgerne af ophævelse. Bestemmelsen omfatter foruden voldgifts- og værnetingsklausuler f.eks. retsvalgs- og lovvalgsklausuler, jfr. *Forarbejderne* p. 57.
7. Hæves købet, skal køberen tilbagegive varen i væsentlig uforandret stand og mængde, jfr. art. 82, og godtgøre sælgeren den nytte, han har haft af varen, jfr. art. 84, stk. 2.
8. En sælger, der skal tilbagebetale købesummen, er også forpligtet til at tilbagegive betalingsmidler eller skylddokumenter, som f.eks. en veksel, udstedt af køberen og at frigive sikkerhedsstillelser for købesummen, som køberen har stillet. Sælgeren er ligeledes forpligtet til at forrente købesummen, jfr. art. 84, stk. 1.
9. Bestemmelsen afviger fra reglerne i enkelte lande, hvor kun den part, som er berettiget til at ophæve aftalen, kan kræve sin ydelse tilbageleveret eller -betalt, jfr. *Forarbejderne* p. 57.

summen tilbage, medmindre han tilbageleverer den modtagne vare. Begge parter har dermed en detentionsret til sikkerhed for deres ydelse. Bestemmelsen tager ikke stilling til, *hvornår*[10] eller *hvor* tilbagelevering eller tilbagebetalingen skal ske.[11]

Bestemmelsen i art. 81 afviger fra dansk ret, idet den ikke, som Kbl. § 28, stk. 2, betager en sælger, der ikke har taget ejendomsforbehold, adgang til at hæve og kræve varen tilbage, efter at denne er blevet overgivet til køberen. Sælgerens ret til tilbagelevering af varen, når aftalen hæves efter art. 81, stk. 2, kan imidlertid begrænses af retsregler om forholdet til tredjemand, som falder uden for konventionen, jfr. dennes art. 4. Går køberen *konkurs*, eller bliver han omfattet af en lignende insolvensordning, såsom betalingsstandsning eller tvangsakkord eller foretager en af køberens kreditorer udlæg i den leverede vare, hindres sælgerens ret til at få varen tilbageleveret af købers konkursbo eller af købers kreditorer både efter dansk og (de fleste) andre landes ret. Tingsretlige spørgsmål er ikke omfattet af konventionen, jfr. art. 4, litra b, og reguleres almindeligvis efter det lands retsregler, hvor varen befinder sig (lex rei sitae), eller efter det lands retsregler, hvor konkursen finder sted. Også nationale valutaregler og regler om importforbud kan være til hinder for, at en part får sin ydelse tilbage. Konventionen finder kun anvendelse på retsforholdet mellem sælgeren og køberen, ikke på offentligretlige reguleringer, jfr. kommentaren til art. 4.

Omkostningerne ved tilbagelevering og/eller tilbagebetaling skal bæres af den part, som har misligholdt aftalen.[12]

ARTIKEL 82

1.

Køber mister retten til at hæve købet eller til at kræve omlevering af sælger, hvis det er umuligt for ham at tilbagelevere varen i væsentlig samme stand, som han modtog den i.

10. Tilbagegivelse af varen skal formentlig ske på anfordring eller inden en rimelig tid efter ophævelse, sml. art. 33, litra c. Tilbagebetaling skal formentlig ske straks.
11. Køberen skal formentlig stille varen til sælgerens disposition på køberens plads, sml. art. 31. Sælgeren bærer såvel risikoen som omkostningerne for tilbagetransporten. Sælgeren skal tilbagebetale købesummen på køberens plads, sml. art. 57, stk. 1. Disse regler finder formentlig også anvendelse, når begge parter er forpligtet til at tilbagelevere og tilbagebetale. Reglerne giver praktisk mulighed for at gennemføre samtidighedsprincippet i art. 81, stk. 2, 2. pkt.
12. Jfr. *Forarbejderne* p. 57.

2.

Stk. 1 gælder ikke:

a) hvis umuligheden af tilbagelevering af varen, eller af varens tilbagelevering i væsentlig samme stand, som køber modtog varen i, ikke skyldtes købers handlinger eller undladelser,

b) hvis varen eller en del af den er gået til grunde eller er blevet forringet som følge af den undersøgelse, der er nævnt i artikel 38, eller

c) hvis varen eller en del af den er blevet solgt på sædvanlig vis, eller er blevet forbrugt eller omdannet af køber ved sædvanlig brug, før køber opdagede eller burde have opdaget manglen.

Køberens adgang til at hæve købet på grund af misligholdelse bortfalder ikke ved, at køberen modtager varen, jfr. art. 86. Har f.eks. køberen fået leveret en vare, der er behæftet med en væsentlig mangel, kan han vælge at udøve enhver af de i art. 46 nævnte beføjelser, også at *hæve* aftalen, jfr. art. 49, stk. 1, litra a, eller at kræve *omlevering*, jfr. art. 46, stk. 2. Køberen er, uanset hvilken af disse to beføjelser han vælger, forpligtet til at *tilbagelevere* den vare, som han har modtaget, jfr. art. 81, stk. 2. Køberen mister retten til at hæve købet eller til at kræve omlevering, hvis han ikke kan tilbagelevere varen i *væsentlig samme stand*,[1] som han modtog den i. Bestemmelsen i art. 82, stk. 1, der kun angår ophævelse fra køberens side, stemmer overens med den danske Kbl. § 57, stk. 1, jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 964. Køberens adgang til at hæve aftalen på grund af mangler forudsætter i alle tilfælde en reklamation, jfr. art. 39, og ophævelse efter modtagelse forudsætter, at køberen giver sælgeren meddelelse om, at han vil hæve inden rimelig tid, jfr. nærmere art. 49, stk. 2.

Bestemmelsen i art. 82, stk. 2 indeholder *tre undtagelser* fra reglen i stk. 1. I visse særlige tilfælde kan køberen, selv om det ikke er muligt for ham at tilbagelevere varen i væsentlig samme stand, dog hæve købet eller kræve omlevering. Reglerne i stk. 2 svarer til den danske Kbl. § 58.

Hvis årsagen til, at køberen ikke kan tilbagelevere varen i væsentlig samme stand, som ved modtagelsen, ikke *skyldes køberens handlinger eller undladelser*, bortfalder hans ret til at hæve eller kræve omlevering *ikke*, jfr. *litra a*. Køberen kan derfor hæve eller kræve omlevering, hvis årsagen til, at han ikke kan tilbagelevere i væsentlig samme stand, er en hændelig begivenhed eller

1. Varen skal være i samme eller i væsentlig samme stand, som ved modtagelsen. En forringelse af varen må ikke være så betydelig, at det ville være urimeligt at pålægge sælgeren at tage varen tilbage, men under hensyntagen også til at sælgeren væsentlig har misligholdt aftalen, jfr. *Forarbejderne* p. 58.

skyldes varens egen beskaffenhed. Reglen herom i art. 82, stk. 2 litra a stemmer overens med art. 70, hvorefter risikoens overgang efter de almindelige regler i art. 67-69 ikke afskærer køberen fra at benytte sine beføjelser over for væsentlig misligholdelse fra sælgerens side.

Endvidere bevares ifølge litra b retten til at hæve eller kræve omlevering, hvis varen eller en del heraf er gået til grunde eller er blevet forringet som følge af, at køberen, som det er pålagt ham i art. 38, har varen.[2]

Endelig bevares ifølge litra c beføjelserne, hvis varen eller en del af den er *solgt videre på sædvanlig måde*[3] eller er *forbrugt* eller *omdannet* af køberen ved sædvanlig brug, før han opdagede eller burde have opdaget - skjulte - mangler ved varen, jfr. herved art. 38.[4]

Fordelen for køberen ved at hæve aftalen i stedet for kun at kræve erstatning består i, at køberen ved ophævelsen frigøres fra sine forpligtelser, herunder at betale købesummen. Køberen har mulighed for at kunne spekulere på sælgerens bekostning, idet han kan vælge at hæve, hvis markedsprisen er faldende, medens han vil kræve omlevering eller erstatning ved stigende markedspriser. Bestemmelserne i art. 75 og 76 har ikke taget stilling til, efter hvilket tidspunkt priser for en erstatning skal beregnes. I en reklamation i anledning af mangler efter art. 39 kræves ikke angivet hvilke(n) misligholdelsesbeføjelse køberen vil benytte, men ophævelse efter modtagelse kræver efter art. 49, stk. 2 særlig meddelelse herom og navnlig ved handel med varer, hvis priser erfaringsmæssigt kan være svingende, må fristen efter god forretningsskik i international handel være meget kort, jfr. art. 7, stk. 1.[5]

ARTIKEL 83

En køber, som har mistet retten til at hæve købet eller til at kræve omlevering efter artikel 82, bevarer alle sine andre beføjelser i henhold til aftalen og denne konvention.

2. Undtagelsesbestemmelsen i litra b finder anvendelse, uanset om køberens forhold er årsag til, at varen forringes, blot forringelsen er en følge af en undersøgelse inden for art. 38's rammer.
3. Bestemmelsen finder f.eks. anvendelse, hvor den, til hvem køberen har videresolgt varen, kræver erstatning eller forholdsmæssigt afslag på grund af en væsentlig skjult mangel. Køberen kan, ved at hæve købet, undgå at skulle betale eller kræve købesummen tilbage. Bevis for tab kræves ikke, men køberen skal godtgøre sælgeren et beløb svarende til den nytte, køberen har fået af varen, jfr. art. 84, stk. 2 samt *Honnold* p. 452 og *Tallon*: Commentary p. 609.
4. Jfr. *Motiverne* p. 114.
5. Jfr. *Honnold* p. 452.

En køber, som er afskåret fra at hæve eller kræve omlevering, fordi han ikke kan tilbagelevere den modtagne vare i væsentlig uforandret stand, kan udnytte sin andre misligholdesesbeføjelser og bl.a. kræve afhjælpning (reparation) efter art. 46, stk. 3, forholdsmæssigt afslag efter art. 50 eller erstatning efter art. 45, stk. 1, litra b.[1] Den danske Kbl. indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse, men art. 83 stemmer overens med dansk ret.

ARTIKEL 84

1.
Skal sælger tilbagebetale købesummen, er han tillige forpligtet til at forrente den fra det tidspunkt, da den blev betalt.

2.
Køber skal godtgøre sælger et beløb svarende til den nytte, han har fået af varen eller af en del af varen:
a) hvis han skal tilbagelevere varen helt eller delvist, eller
b) hvis det er umuligt for ham at tilbagelevere varen helt eller delvist, eller at tilbagelevere varen helt eller delvist i væsentlig samme stand, hvori han modtog varen, men han alligevel har hævet købet eller krævet omlevering.

Ophæves købeaftalen, efter at denne helt eller delvis var opfyldt, skal der ske tilbagebetaling af købesummen og tilbagelevering af varen, jfr. art. 81, stk. 2. Sælgeren kan i den tid, han har haft købesummen, have indvundet renter, og køberen kan i den tid, han har haft varen have haft udgifter til at opbevare varen, jfr. art. 86, men kan også have haft nytte eller indtægter af varen. Bestemmelsen i art. 84 foreskriver, at hver af parterne skal godtgøre den anden part fordelene (berigelsen) ved at have haft den modtagne ydelse i sin varetægt i tiden mellem modtagelsen og tilbagelevering (tilbagebetaling) efter ophævelse.

En sælger, der skal tilbagebetale købesummen, skal efter *stk. 1* også betale *rente* af købesummen fra det *tidspunkt*, da købesummen blev betalt og indtil tilbagebetalingen. Efter dansk ret kan der normalt kun kræves rente efter Rentelovens § 3, stk. 2, dvs. fra 1 måned efter, at køberen har afsendt meddelse om, at han hæver købet, kræver købesummen tilbage og at beløbet kræves

1. Jfr. *Forarbejderne* p. 58.

tilbage.[1] Ligesom den almindelige regel om renter i art. 78 angiver art. 84, stk. 1 ikke regler om rentesats eller rentedage. Afgørende er formentlig reglerne på sælgerens forretningssted.[2] Rentereglen i art. 84, stk. 1 gælder både i tilfælde af ophævelse på grund af køberens og på grund af sælgerens misligholdelse.[3]

En køber, der skal tilbagelevere varen, kan have haft gavn af den f.eks. ved at benytte den i sin virksomhed eller ved at sælge den eller en del deraf. Ophævelse fra køberens side (men ikke fra sælgerens side) forudsætter som regel, men ikke altid, at varen leveres tilbage i væsentlig samme stand, som ved modtagelsen, jfr. art. 82.[4] Spørgsmålet er uomtalt i den danske Kbl., og dansk ret er næppe ganske afklaret.[5]

1. Jfr. UfR 1964.824 H (før Renteloven efter den dagældende § 62 i Gældsbrevsloven) samt *Munch*: Renteloven p. 58 og 99.
2. Ifølge *Forarbejderne* p. 58 er renten udtryk for den nytte sælgeren har haft og ikke et udtryk for køberens ret til at kræve skadeserstatning. Størrelsen af renten bør derfor sættes til rentesatsen på sælgerens forretningssted og i Danmark efter reglerne i Renteloven.
3. Reglen gælder f.eks. også, hvor sælgeren hæver aftalen på grundlag af køberens misligholdelse, efter at sælgeren har modtaget købesummen eller en del heraf, jfr. *Honnold* p. 455.
4. Det vil i almindelighed være lettest at konstatere nytten for køberen af varen, hvor køberen har solgt eller forbrugt denne. Hæver køberen aftalen efter at have videresolgt varen, er nytteværdien for køberen videresalgsprisen. Køberen vil heri skulle fradrage den købesum, han selv skulle have betalt. Køberen kan normalt også kræve sit tab, som følge af misligholdelsen erstattet af sælgeren. Dette forudsætter imidlertid bevis for tabet, sml. *Tallon*: Commentary, p. 612.
5. Jfr. *Nørager/Theilgaard* p. 955 ff.

AFSNIT VI

Sælgers og købers omsorgspligt (Preservation of the goods)

(Art. 85-88)

- Art. 85 pålægger *sælgeren en omsorgsforpligtelse* for varen.
- Art. 86 pålægger *køberen en omsorgsforpligtelse* for varen.
- Art. 87 giver den omsorgsforpligtede part ret til at *anbringe varen hos tredjemand* til opbevaring.
- Art. 88 giver den omsorgsforpligtede part ret eller pålægger ham pligt til under nærmere angivne betingelser at *sælge* varen.

Bestemmelserne i det sjette og sidste afsnit af kapitel V om fællesregler om sælgerens og køberens pligter, angår bevaring af varen i tilfælde, hvor handlen ikke afvikles normalt for så vidt muligt at undgå *værdispild*.

Princippet i bestemmelserne er, at en part, som har *praktisk mulighed* for at drage *omsorg* for (preserve) varen, er forpligtet til at gøre dette, uanset hvem af parterne der har misligholdt aftalen eller er årsag til, at situationen er opstået.

Bestemmelserne i afsnit VI finder *anvendelse*, hvor køberen ikke modtager varen rettidigt, og sælgeren stadig har rådighed over varen, jfr. art. 85, og hvor køberen har modtaget varen, men ønsker at afvise den, jfr. art. 86. I begge situationer skal den part, som har rådighed over varen, eller som uden urimelig vanskelighed og omkostning kan tage den i sin besiddelse, drage omsorg for varen for den anden parts regning.

ARTIKEL 85

Tager køber ikke mod levering i rette tid, eller betaler køber ikke købesummen i tilfælde, hvor betaling skal erlægges samtidig med varens levering, og er sælger enten i besiddelse af varen eller råder han på anden måde over den,

skal sælger træffe sådanne foranstaltninger, som efter omstændighederne er rimelige for at drage omsorg for den. Sælger har ret til at tilbageholde varen, indtil køber har holdt ham skadesløs for hans rimelige udgifter.

Sælgeren har pligt til at drage omsorg for varen, dersom køberen ikke tager mod levering eller levering ikke sker, fordi køberen ikke betaler købesummen, i tilfælde hvor varen skal betales ved leveringen, såfremt sælgeren er i besiddelse af varen[1] eller dog har *rådighed* over varen. Sælgeren har i almindelighed rådighed over varen, selv om den ikke er i hans besiddelse, dersom varen ligger på lager på sælgerens vegne hos tredjemand, f.eks. en speditør, eller varen er under transport, og sælgeren ifølge transportdokumentet er berettiget til at råde over varen.[2]

Bestemmelsen finder kun anvendelse i tilfælde, hvor køberen er i fordringshavermora. Konventionen bruger ikke dette udtryk og har ikke særregler om fordringshavermora, fordi undladelse af at tage imod levering er en pligt for køberen og derfor en misligholdelse, som er undergivet samme regler som anden misligholdelse, jfr. art. 53.[3] I art. 85 tales der i stedet for om fordringshavermora om tilfælde, hvor køberen ikke *tager imod levering i rette tid*, herunder ikke *betaler købesummen*, når betaling skal erlægges samtidig med varens levering.[4] En situation, der er omfattet af art. 85 foreligger, hvor varen skal leveres hos sælgeren,[5] men køberen ikke afhenter varen på det aftalte tidspunkt. Risikoen går over på køberen, men sælgeren skal drage omsorg for varen, som angivet i art. 85. Afgørende for, om risikoen går over på køberen,

1. Varen er i sælgerens besiddelse, hvor f.eks. varen står klar til afhentning på sælgerens lager, eller hvor sælgeren med eget transportmiddel fremsender varen til bestemmelsesstedet, hvor imidlertid køberen nægter at modtage varen.
2. Rådigheden under transport er omtalt i Anders *Hjulmand*: Transport, 1988 p. 70 f. Sælgeren har ikke rådighed over varen, hvis køberen eller en, der handler på køberens vegne er i besiddelse af konnossement på varen.
3. Anderledes dansk ret, hvor fordringshavermora opfattes som undladelse af at udøve en ret og ikke som undladelse af at opfylde en pligt, jfr. *Ussing*: Alm. del p. 297.
4. Køberen er forpligtet til at tage imod levering på det sted og på det tidspunkt, hvor sælgeren er forpligtet til at levere, jfr. art. 31 og 33, smh. med art. 52. Tilføjelsen om manglende betaling blev foretaget under den diplomatiske Konference for at tydeliggøre bestemmelsen, jfr. *Honnold* p. 457 note 1.

   Sælgeren har en videregående pligt til at drage omsorg for varen før leveringstidspunktet. Enhver beskadigelse eller forringelse, der indtræffer inden dette tidspunkt, er en mangel. Efter leveringstidspunktet bærer køberen risikoen, jfr. art. 69, og sælgeren har alene den begrænsede omsorgspligt efter art. 85, 87 og 88.
5. F.eks. hvor parterne har aftalt Incoterms EXW, eller levering skal ske efter art. 31, litra c.

og sælgerens forpligtelse reduceres til en omsorgsforpligtelse efter art. 85, er, hvor og hvornår køberen er pligtig til at tage imod levering. Køberen kan være forpligtet til at tage imod varen på sit forretningssted,[6] til at betale købesummen kontant eller hans forhold kan i øvrigt bevirke, at sælgeren ikke kan levere varen til køberen i rette tid. Er køberen forpligtet til at tage mod varen på et andet sted end sælgerens og køberens forretningssted, f.eks. et sted under transportforløbet,[7] er dette sted afgørende for, om sælgeren har omsorgspligt. Har parterne f.eks. aftalt levering Incoterms FOB, Hamburg medio januar, er køberen forpligtet til at befragte skib, som er klar til at laste varen senest den 20. januar. Opfylder køberen ikke denne forpligtelse, foreligger der fordringshavermora fra hans side, og bestemmelserne i art. 85 om sælgerens omsorgspligt finder anvendelse.[8]

En sælger, som er forpligtet til at drage omsorg for en vare, som ikke kan leveres til køberen på grund af dennes forhold, skal træffe *sådanne foranstaltninger*, som *efter omstændighederne er rimelige* for at bevare varen. Sælgeren er berettiget til og kan være forpligtet til at henlægge varen på terminal, jfr. art. 87 eller til at sælge den til anden side, jfr. art. 88. Arten og omfanget af de foranstaltninger sælgeren skal eller kan træffe - for køberens regning - beror i øvrigt på varens karakter og værdi[9] og på de praktiske og økonomiske muligheder, der er til stede i den konkrete situation.[10]

Sælgeren har krav på at få sine - rimelige - udgifter til at drage omsorg for varen godtgjort af køberen (sml. for dansk ret Kbl. § 36) og har ret til at *tilbageholde* varen, indtil han har fået disse udgifter refunderet.[11] Sælgeren har også ret til at holde varen tilbage til sikkerhed for betaling af købesummen,

6. F.eks. hvor parterne har aftalt Incoterms DDP køberens adresse. Det samme gælder, hvor sælgeren har forpligtet sig til at fremsende varen til køberen, selv om dette sker på køberens regning, og selv om køberen bærer risikoen under hele eller en del af transporten, jfr. f.eks. hvis parterne har aftalt Incoterms CFR, CIF, DCP og CIP.
7. F.eks. hvor parterne har aftalt Incoterms FAS og DAF.
8. Hvis parterne - ved FOB-køb - yderligere har aftalt, at sælgeren skal organisere transporten på køberens regning og risiko, vil det følge af aftalen, at køberen først er pligtig til at tage imod varen på sit forretningssted. Det er ikke ualmindeligt, at FOB-klausulen i international handel fraviges på denne måde.
9. Sælgerens forpligtelse efter art. 85 og 87 kan f.eks. bestå i at henlægge varen i frysehus eller i et opvarmet rum, jfr. *Motiverne* p. 115.
10. Sælgeren er ikke pligtig til at afholde betydelige (urimelige) omkostninger for at kunne bevare godset. Sælgeren behøver f.eks. ikke på køberens vegne at betale en stor importafgift for at få varen udleveret.
11. Sælgerens krav på at blive holdt skadesløs er (ligesom kravet efter Kbl. § 36) ubetinget. Kravet består, selv om der intet er at lægge køberen til last, og selv om køberen er ansvarsfri efter art. 79.

jfr. art. 58. Sælgeren har således ikke pligt til at udlevere varen, før både købesummen og de omkostninger, som omsorgspligten har påført ham, er betalt.[12]

Konventionen indeholder ikke bestemmelser om fordringshavermora fra sælgerens side. Er sælgeren ude af stand til at modtage købesummen, skal køberen formentlig dog svare en rente, sml. art. 78 og 84 samt for dansk ret Rentelovens § 4, og køberen kan frigøre sig for sin betalingspligt ved at deponere beløbet på betalingsstedet eller i sit eget land, jfr. for dansk ret Deponeringsloven nr. 29 af 16. december 1932 og *Ussing*: Alm. del p. 197 f.

ARTIKEL 86

1.
Har køber modtaget varen, og har han i sinde at benytte sig af sin ret efter aftalen eller denne konvention til at afvise den, skal han træffe sådanne foranstaltninger, som efter omstændighederne er rimelige for at drage omsorg for den. Køber har ret til at tilbageholde varen, indtil sælger har holdt ham skadesløs for hans rimelige udgifter.

2.
Er en vare, der er blevet sendt til køber, blevet stillet til dennes rådighed på bestemmelsesstedet, og gør køber brug af sin ret til at afvise den, må han tage varen i sin besiddelse på sælgers vegne, forudsat at dette kan gøres, uden at han betaler købesummen og uden urimelig ulempe og urimelig omkostning for køber. Denne bestemmelse gælder dog ikke, hvis sælger eller en person, som har bemyndigelse til at tage sig af varen på sælgers vegne, er til stede på varens bestemmelsested. Tager køberen varen i sin besiddelse i overensstemmelse med bestemmelserne i dette stykke, har han de pligter og rettigheder, som er nævnt i stk. 1.

Såfremt køberen efter at have modtaget varen vil benytte sig af sin ret efter art. 49 til at hæve købet eller efter art. 46, stk. 2 til at kræve omlevering, skal varen

12. Tilbageholdsretten kan næppe gøres gældende i et åbenbart større omfang end nødvendigt for at sikre betaling i de skyldige omkostninger. Sælgeren kan derfor efter omstændighederne kun tilbageholde en del af en større levering, jfr. *Barrera Graf*: Commentary p. 618 og for dansk ret *Nørager/Theilgaard* p. 647.

leveres tilbage, jfr. art. 81, og køberen skal drage omsorg for varen, indtil tilbageleveringen kan ske efter reglerne i art. 86. Reglerne i art. 86 finder kun anvendelse, såfremt køberens *afvisning*[1] af varen er *berettiget*, hvilket er tilfældet, hvis køberen er berettiget til at hæve købet eller kræve omlevering. Er købers afvisning af varen uberettiget, foreligger der misligholdelse (fordringshavermora) fra køberens side, jfr. art. 53, og køberen kan ikke kræve udgifter ved varens opbevaring eller lignende godtgjort af sælgeren.

Omsorgspligten efter art. 86, stk. 1, indtræder, når køberen har *modtaget* varen. Det vil sige, at varen er kommet i købers besiddelse[2] eller er overgivet til en tredjemand, der på køberens vegne opbevarer varen.[3]

Såfremt varen er *sendt* til køberen og stillet til hans *rådighed på bestemmelsesstedet*, jfr. art. 31 og 32,[4] er køberen pligtig til at drage omsorg for varen, selv om han på grund af sælgerens misligholdelse har ret til at hæve aftalen eller til at kræve omlevering og gøre brug af en af disse beføjelser, jfr. art. 86, stk. 2. Køberen har dog ikke pligt til at tage varen i sin besiddelse på sælgerens vegne, hvis dette kræver, at han *betaler købesummen*[5], eller vil medføre *urimelig ulempe* eller *urimelige omkostninger* for køberen. Køberen har ikke omsorgspligt efter stk. 2, hvis sælgeren eller en person, som sælgeren har bemyndiget hertil, *selv* er i stand til at drage omsorg for varen på bestemmelsesstedet.[6] Køberen har i almindelighed ret til at undersøge varen, inden han modtager denne, sml. art. 38, stk. 2 og 58, stk. 3.

Omfanget af køberens *omsorgspligt* og køberens ret til refusion af afholdte rimelige udgifter og ret til at *tilbageholde varen*, indtil sælgeren har holdt

1. Ved afvisning af varen menes, at køberen midlertidigt eller endeligt nægter at modtage eller beholde varen.
2. F.eks. hvor køberen med eget transportmiddel afhenter varen hos sælgeren. Varen er modtaget, når varen er læsset på køberens transportmiddel.
3. F.eks. hvor varen er overgivet til en af køberen anvist speditør på sælgerens plads. Skal varen sendes til køberen eller til køberens speditør, finder reglen i art. 86 anvendelse.
4. For at varen kan være stillet til køberens rådighed, må sælgerens eventuelle ret til at råde over varen under transporten være ophørt. Et udstedt konnossement må være udleveret til køberen, og afsendereksemplaret må almindeligvis være udleveret, hvor der er udstedt internationalt fragtbrev f.eks. et CMR-fragtbrev eller AWB.
5. Køberen er forpligtet til at betale købesummen uden at have haft lejlighed til at undersøge varen, hvis parterne har aftalt betaling COD (cash on delivery) eller hvis betaling skal finde sted efter art. 58, stk. 1.
6. Sælgeren vil med nutidens kommunikationsmidler ofte kunne instruere transportøren om at aflæsse varen på et af ham anvist sted, hvor sælgeren selv har mulighed for at drage omsorg for varen, også når varen befinder sig på bestemmelsesstedet. Køberen vil derfor ofte ikke være forpligtet til at tage varen i sin besiddelse. Tager køberen, selv om han ikke er forpligtet hertil, varen i sin besiddelse, bliver køberen forpligtet til at drage omsorg for varen.

ham skadesløs for disse udgifter, svarer ganske til reglerne om sælgerens omsorgspligt i art. 85. Reglerne i art. 85 og 86 stemmer overens med reglerne i den danske Kbl. §§ 55 og 56.[7]

Hverken art. 85 eller art. 86 udtaler sig om retsvirkningerne af omsorgsforpligtelsen. Retsvirkningen for begge parter må antages at være *erstatningsansvar* over for den anden part, men kun ansvar efter en culparegel. Køberen mister adgangen til at *hæve* købet eller kræve omlevering, hvis køberen ikke kan tilbagelevere varen i væsentlig samme stand, fordi han ikke har opfyldt sin omsorgspligt, jfr. art. 82, stk. 2, litra a.

ARTIKEL 87

En part, som er forpligtet til at træffe foranstaltningr for at drage omsorg for varen, har ret til at anbringe den i tredjemands lager på den anden parts bekostning, forudsat at udgifterne hertil ikke er urimelige.

En part, som er forpligtig til at drage omsorg for (to preserve) varen, kan gøre dette for den anden parts *regning*. Parten er efter art. 87 berettiget til at opfylde omsorgspligten ved at *anbringe varen hos tredjemand* til opbevaring på den anden parts bekostning, medmindre omkostningerne ved opbevaringen er *urimeligt store*.[1]

Den part, som anbringer varen hos tredjemand, skal *vælge denne med omhu*, og kan, hvis dette ikke sker, blive erstatningspligtig over for den anden part efter en culparegel. Han er derimod ikke ansvarlig for fejl begået af opbevaringshuset efter DL 3-19-2 eller lignende regler i andre landes ret.

Risikoen for varens hændelige undergang bæres af den part, på hvis vegne og for hvis regning opbevaringen sker. Den part, som er forpligtet til at drage omsorg for varen, bærer ikke risikoen, da den anden part er i fordringshavermora, jfr. herved art. 69, stk. 1. Den omsorgspligtige er efter art. 86 altid og

7. Jfr. *Motiverne* p. 115.

1. Bedømmelse af rimeligheden af udgiften må ske under hensyn til forholdet mellem varens værdi og omkostningerne ved opbevaringen, og under hensyn til, at den part, som har indleveret varen til opbevaring, er berettiget til at afbryde opbevaringen og sælge varen, når omkostningerne vokser sig for store, jfr. art. 88 og *Motiverne* p. 115.

efter art. 85 ofte berettiget til at hæve aftalen. Reglerne om risikoens overgang afskærer ikke køberen fra at gøre hævebeføjelsen gældende, jfr. art. 70.

Bestemmelsen i art. 87 angår kun fordelingen af *omkostningerne ved opbevaringen mellem købeaftalens parter.* Bestemmelsen tager ikke stillingen til retsforholdet mellem den omsorgspligtige og tredjemand.[2]

Den danske Kbl. §§ 33-37 (§§ 55-56) om omsorgspligt antages ligesom art. 87 at tillade, at godset deponeres hos et opbevaringsfirma eller lignende, hvor dette skønnes hensigtsmæssigt, men en udtrykkelig bestemmelse herom indeholder loven ikke.[3]

ARTIKEL 88

1.

Den part, som er forpligtet til at drage omsorg for varen i overensstemmelse med artikel 85 og 86, kan sælge den på forsvarlig måde, hvis den anden part har ventet urimeligt længe med at tage den i sin besiddelse, med at tage den tilbage, eller med at betale købesummen eller udgifter til dens opbevaring, forudsat at den anden part har fået et rimeligt varsel om, at bortsalg af varen påtænkes.

2.

Er varens holdbarhed begrænset eller er dens opbevaring forbundet med urimelige udgifter, skal den part, der er forpligtet til at drage omsorg for varen i henhold til artikel 85 eller 86, træffe rimelige foranstaltninger til at bortsælge den. Han skal så vidt muligt underrette den anden part om sin salgshensigt.

3.

Den part, som bortsælger varen, har ret til af salgsprovenuet at beholde et beløb, som svarer til rimelige udgifter til varens opbevaring og salg. Han skal afregne det overskydende beløb med den anden part.

2. Jfr. *Motiverne* p. 115. Har den omsorgspligtige og tredjemand ikke aftalt, at den part, på hvis vegne varen opbevares, hæfter for betalingen, hæfter den omsorgspligtige, jfr. *Barrera Graf*: Commentary p. 626.
3. Jfr. *Motiverne* p. 115. Bestemmelsen i art. 87 synes ikke nødvendig ved siden af art. 85 og 86, jfr. *Honnold* p. 461.

Pligten efter art. 85 og 86 til at drage omsorg for varen er undergivet en vis tidsmæssig begrænsning. Den omsorgspligtige part er berettiget[1] til at sælge varen, såfremt den anden part har ventet *urimeligt længe* med at tage varen i sin besiddelse, med at tage den tilbage, eller med at *betale købesummen* eller *udgifter* til dens opbevaring.[2] Bortsalg kan kun ske, efter at den anden part har fået et *rimeligt varsel* om, at bortsalg af varen påtænkes.[3] Varslets længde beror på en konkret vurdering af de ulemper og omkostninger, der påføres den omsorgspligtige part ved den fortsatte opbevaring af varen og af den anden parts situation. Bestemmelsen i art. 88, stk. 1, kræver ikke (som den danske Kbl. § 34), at salget skal ske på en bestemt måde, men den omsorgspligtige part må tage hensyn til den anden parts interesser, da salget sker for dennes regning, og sikre sig at salget sker på forsvarlig måde.[4]

Den part, som drager omsorg for varen, har efter art. 88, stk. 2 i visse situationer *pligt* til at sælge varen for at begrænse tab og udgifter for den anden part. Der indtræder en salgspligt, hvis varen har en begrænset holdbarhed, eller dens opbevaring er forbundet med urimelige udgifter. Sælger den salgspligtige part ikke varen i de situationer, som er nævnt i bestemmelsen, ifalder han ansvar eller mister retten til refusion af sine udgifter.[5]

Den part, som bortsælger varen, har *ret* til af salgsprovenuet at beholde et beløb svarende til rimelige udgifter til varens opbevaring og salg, og *pligt* til at afregne det overskydende beløb til den anden part. Overskudet må antages at skulle afregnes uden unødigt ophold.[6]

Kan bortsalg ikke ske, fordi der ikke er nogen efterspørgsel efter varen, eller

1. Efter reglen i stk. 1, der lægger vægten på den anden parts sendrægtighed, er den omsorgspligtige part berettiget (ordet »kan«), men ikke forpligtet til at sælge varen. Anderledes efter reglen i stk. 2, jfr. *Honnold* p. 462.
2. Den omsorgspligtige er formentlig berettiget til at kræve sine udgifter dækket i takt med, at han bliver forpligtet til at afholde dem. Han kan f.eks. fremsende faktura på den første uges lagerleje, og venter den anden part urimeligt længe med at betale, kan den omsorgspligtige bortsælge varen.
3. Et sådant varsel er omfattet af art. 27, således at fremsendelsesrisikoen hviler på modtageren.
4. Den salgsberettigede part kan sælge varen direkte, dvs. underhånden, på auktion eller via mægler. Sker salget, hvor der er marked for varen, ved autoriseret mægler eller på en auktion, der er forsvarligt bekendtgjort og afholdt, vil den anden part i almindelighed ikke kunne kræve erstatning, fordi den opnåede pris er lav.
5. Jfr. *Barrera Graf*: Commentary p. 631.
6. Den part, som har modtaget provenuet, er i princippet forpligtet til at betale rente af det skyldige beløb, jfr. art. 78. Spørgsmålet om parten er berettiget til at tilbageholde det skyldige beløb til sikkerhed for øvrige krav mod den anden part og til at foretage modregning er uomtalt i Konventionen og må afgøres efter den lov, der i øvrigt finder anvendelse på aftalen, jfr. *Forarbejderne* p. 63.

fordi omkostningerne ved et bortsalg vil overstige salgssummen, er den omsorgspligtige formentlig, ligesom efter den danske Kbl. § 34 i.f., berettiget til at skaffe varen bort.[7] Art. 88 svarer i det væsentlige til den danske Kbl. §§ 34, 35 og 55. Som forskel kan nævnes, at køberen efter Kbl. § 34 ikke kan gøre indsigelse mod den opnåede pris, hvis salget foretages enten ved autoriseret mægler eller ved auktion, og Kbl. indeholder ikke en udtrykkelig regel om afregningen.[8]

7. Den omsorgspligtige må formentlig også i denne situation give den anden part meddelelse om, at han påtænker at prisgive varen med et rimeligt varsel, således at den anden part har mulighed for at varetage sine interesser. Den omsorgspligtige part er antagelig ikke forpligtet til at prisgive varen, men gør han det ikke og påløber der derved yderligere omkostninger, kan disse ikke afkræves af den anden part, da den omsorgspligtige er forpligtet til at begrænse sine udgifter til det rimelige, jfr. *Forarbejderne* p. 63.
8. Jfr. *Motiverne* p. 116.

DEL IV

Afsluttende bestemmelser

(Art. 89-101)

- Art. 89 og 91 indeholder de i FN-konventioner almindeligt forekommende bestemmelser om *staternes underskrift* og *ratifikation* af konventionen.
- Art. 90 bestemmer, at konventionen *viger* for andre ældre konventioner.
- Art. 92-96 og 98 opregner de *forbehold*, som staterne kan tage over for visse af konventionens bestemmelser.
- Art. 97 handler om de *erklæringer*, som en kontraherende stat kan afgive.
- Art. 99-100 angår konventionens *ikrafttrædelse*.
- Art. 101 angår *opsigelse* af konventionen.

Den sidste del af konventionen indeholder en række »afsluttende bestemmelser«, jfr. *Honnold* p. 465 ff.

Betydning for anvendelsen af konventionen har navnlig bestemmelserne om ikrafttrædelsen af konventionen i forhold til de enkelte stater og om de forbehold staterne kan tage i forbindelse med *tavlen* over hvilke stater, der har ratificeret og tiltrådt konventionen og hvilke forbehold de har taget.

Følgende lande har i henhold til justitsministeriets oplysning den 10. januar 1990 undertegnet, ratificeret og sat konventionen kraft:

Land	*Undertegnet*	*Ratifikation*	*Ikrafttræden*
Argentina		19 Juli 1983	1 Januar 1988
Australia		17 Marts 1988	1 April 1989
Austria	11 April 1980	29 December 1987	1 Januar 1989
Chile	11 April 1980		
China	30 September 1981	11 December 1986	1 Januar 1988
Czechoslovakia	1 September 1981		
Denmark	26 Maj 1981	14 Februar 1989	1 Marts 1990
Egypt		6 December 1982	1 Januar 1989
Finland	26 Maj 1981	15 December 1987	1 Januar 1989
France	27 August 1981	6 August 1982	1 Januar 1988
German Democratic Republic	13 August 1981	23 Februar 1989	1 Marts 1990
Germany, Federal Rep. of	26 Maj 1981		
Ghana	11 April 1980		
Hungary	11 April 1980	16 Juni 1983	1 Januar 1988
Italy	30 September 1981	11 December 1986	1 Januar 1988
Lesotho	18 Juni 1981	18 Juni 1981	1 Januar 1988
Mexico		29 December 1987	1 Januar 1989
Netherlands	29 Maj 1981		
Norway	26 Maj 1981	20 Juli 1988	1 August 1989
Poland	28 September 1981		
Singapore	11 April 1980		
Sweden	26 Maj 1981	15 December 1987	1 Januar 1989
Syrian Arab Republic		19 Oktober 1982	1 Januar 1989
United States of America	31 August 1981	11 December 1986	1 Januar 1988
Venezuela	28 September 1981		
Yogoslavia	11 April 1980	27 Marts 1985	1 Januar 1988
Zambia		6 Juni 1986	1 Januar 1988

ARTIKEL 89

De Forenede Nationers generalsekretær udpeges hermed til depositar for denne konvention.

Depositarens opgave er især at underrette landene om ratifikationer, tiltrædelser og erklæringer.[1] Se særligt om de lande, der havde tiltrådt ULIS, jfr. art. 99, stk. 6.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 633 ff.

ARTIKEL 90

Denne konvention viger for internationale overenskomster, som allerede er eller vil blive indgået, og som indeholder bestemmelser om emner, som er behandlet i denne konvention, forudsat at parterne har deres forretningssted i stater, der er parter i en sådan overenskomst.

Konventionen indeholder i art. 99 særlige regler om forholdet til ULIS.[1]

ARTIKEL 91

1.
Denne konvention kan undertegnes på det afsluttende møde på De Forenede Nationers konference vedrørende aftaler om internationale løsørekøb, og vil kunne undertegnes af alle stater på De Forenede Nationers hovedsæde i New York indtil den 30. september 1981.

2.
Denne konvention kan ratificeres, antages eller godkendes af alle stater, der har undertegnet den.

3.
Denne konvention kan tiltrædes af alle stater, som ikke har undertegnet den, fra den dag den er klar til at blive undertegnet.

4.
Dokumenter om ratifikation, antagelse, godkendelse og tiltrædelse skal deponeres hos De Forenede Nationers generalsekretær.

Alle stater (men ikke organisationer af stater) kan tiltræde konventionen, også af stater som ikke er medlem af FN.[1]

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 636 ff.

---

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 639 ff.

ARTIKEL 92

1.
En kontraherende stat kan på det tidspunkt, da den underskriver, ratificerer, antager, godkender eller tiltræder konventionen erklære, at den ikke vil være bundet af Del II eller Del III af denne konvention.

2.
En stat, som afgiver en erklæring i henhold til stk. 1. vedrørende Del II eller Del III af denne konvention, anses ikke som kontraherende stat i henhold til konventionens artikel 1, stk. 1, for så vidt angår emner, der er nævnt i den del af konventionen, som erklæringen gælder.

Danmark og de øvrige nordiske lande har erklæret ikke at ville være bundet af konventionens Del II. Kontrakter om internationale køb med tilknytning til Danmark bedømmes derfor efter dansk almindelig kontraktsret, hvor dansk ret efter den internationale privatrets regler er anvendelig og ellers efter den fremmede ret, som er anvendelig. Da ingen andre lande har udelukket Del II, vil den almindelige fremmede ret ofte være bestemmelserne i Del II.[1]

ARTIKEL 93

1.
Har en kontraherende stat to eller flere landområder, hvor der i medfør af statens forfatning gælder forskellige retssystemer vedrørende de emner, der er behandlet i denne konvention, kan den, når den undertegner, ratificerer, antager, godkender eller tiltræder konventionen, erklære, at konventionen skal gælde for alle dens landområder eller kun for et eller flere af dem, og den kan til hver en tid ændre den afgivne erklæring ved at afgive en ny.

2.
Disse erklæringer skal afgives til depositaren og skal udtrykkeligt angive de landområder, for hvilke konventionen skal gælde.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 642 ff.

3.
Hvis konventionen, som følge af en erklæring afgivet under denne artikel, gælder for et eller flere, men ikke alle de landområder, som hører til en kontraherende stat, og hvis en parts forretningssted er beliggende i denne stat, anses forretningsstedet, ved anvendelsen af denne konvention, for ikke at ligge i en kontraherende stat, medmindre det ligger i et landområde, for hvilket konventionen gælder.

4.
Afgiver en kontraherende stat ikke en erklæring efter stk. 1 i denne artikel, gælder konventionen for alle statens landområder.

Danmark har taget forbehold for så vidt angår Færøerne og Grønland, og det er i Gennemførelseslovens § 5 bestemt, at loven ikke gælder for »Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller Grønlandske forhold tilsiger«.[1]

ARTIKEL 94

1.
To eller flere kontraherende stater, som har samme eller nært beslægtede retsregler om de emner, som denne konvention omhandler, kan til hver en tid erklære, at konventionen ikke skal gælde for køb eller for indgåelse af aftaler om køb, når parterne har forretningssted i disse stater. Sådanne erklæringer kan afgives i fællesskab eller ved erklæringer om gensidighed afgivet af hver part for sig.

2.
En kontraherende stat, som har de samme eller nært beslægtede retsregler om de emner, denne konvention omhandler, som en eller flere stater, der ikke har tiltrådt konventionen, kan til hver en tid erklære, at konventionen ikke skal gælde for køb eller indgåelse af aftaler om køb, når parterne har deres forretningssted i disse stater.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 645 ff.

3.
Tiltræder en stat, der har været omfattet af en erklæring efter stk. 2, senere konventionen, vil erklæringen fra det tidspunkt, da konventionen træder i kraft for den nye kontraherende stats vedkommende, have samme virkning som en erklæring afgivet i medfør af stk. 1, forudsat at den nye kontraherende stat tilslutter sig en sådan erklæring eller selv afgiver en gensidighedserklæring.

Alle de nordiske lande har taget »nabolandsforbehold« efter art. 94. Dette forbehold er effektivt, selv om købelovene i de nordiske lande ikke er helt ens. Mellem disse lande gælder de internationale privatretlige regler i loven om hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af internationel karakter, jfr. lovbekendtgørelse nr. 722 af 24. oktober 1986 (optrykt som bilag 2).[1]

ARTIKEL 95

En stat kan, når den deponerer sin ratifikation, antagelse, godkendelse eller tiltrædelse, erklære, at den ikke vil være bundet af artikel 1, stk. 1, litra b, i denne konvention.

Et sådant forbehold er taget af USA, men ikke af de nordiske lande.[1]

ARTIKEL 96

En kontraherende stat, hvis lovgivning kræver, at aftaler om køb skal oprettes skriftligt eller skal kunne godtgøres med skriftligt bevis, kan til hver en tid afgive en erklæring i henhold til artikel 12 om, at bestemmelserne i artiklerne 11 og 29 eller i Del II i denne konvention, som tillader, at en købeaftale eller

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 650 ff.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 654 ff.

en aftale om dens ændring eller ophør, eller et tilbud, et antagende svar eller anden viljeserklæring udtrykkes i anden form end skriftligt, ikke skal gælde, når en af parterne har forretningssted i denne stat.

Der henvises til kommentaren til art. 12.[1]

ARTIKEL 97

1.
Erklæringer vedrørende denne konvention, som afgives ved dens undertegnelse, skal bekræftes, når den ratificeres, antages eller godkendes.

2.
Erklæringer og bekræftelser af disse erklæringer skal afgives skriftligt og skal i behørig form meddeles til depositaren.

3.
En erklæring får virkning samtidig med, at denne konvention træder i kraft i den pågældende stat. En erklæring, som depositaren modtager i behørig form, efter at konventionen er trådt i kraft, får dog virkning på den første dag i den måned, som følger efter, at 6 måneder er forløbet fra den dag, depositaren modtog erklæringen. Gensidighedserklæringer, som afgives af en stat i henhold til artikel 94, træder i kraft på den første dag i den måned, som følger efter, at 6 måneder er forløbet fra den dag, depositaren modtog den seneste erklæring.

4.
En stat, som afgiver en erklæring i henhold til denne konvention, kan til hver en tid tilbagekalde den ved en skriftlig meddelelse, som afgives i behørig form til depositaren. En sådan tilbagekaldelse får virkning på den første dag i den måned, som følger efter, at 6 måneder er forløbet fra den dag, depositaren modtog tilbagekaldelsen.

1. Jfr. *Rajski:* Commentary p. 658 ff.

5.
En tilbagekaldelse af en erklæring, som er afgivet i henhold til artikel 94, ophæver fra den dag, da tilbagekaldelsen får virkning, enhver gensidighedserklæring, som er afgivet af en anden stat i henhold til denne artikel.

Jfr. *Evans*: Commentary p. 661 ff.

ARTIKEL 98

Der kan ikke tages andre forbehold end de, som er udtrykkeligt tilladt i denne konvention.

Jfr. *Evans*: Commentary p. 664 f.

ARTIKEL 99

1.
Bortset fra hvad der følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 6, træder denne konvention i kraft fra den første dag i den måned, som følger efter, at 12 måneder er forløbet, efter at det tiende dokument om ratifikation, antagelse, godkendelse eller tilbagetrædelse er blevet deponeret, herunder indbefattet dokumenter som indeholder en erklæring i henhold til artikel 92.

2.
Når en stat ratificerer, antager, godkender eller tiltræder denne konvention, efter at det tiende dokument om ratifikation, antagelse, godkendelse eller tiltrædelse, er deponeret, træder denne konvention, bortset fra den del, der eventuelt er holdt uden for, i kraft, for så vidt angår denne stat, medmindre andet måtte følge af bestemmelserne i stk. 6 i denne artikel, på den første dag i den måned, som følger efter, at 12 måneder er forløbet fra deponeringen af dens dokument om ratifikation, antagelse, godkendelse eller tiltrædelse.

3.
En stat, som ratificerer, antager, godkender eller tiltræder denne konvention, og som er kontraherende part i konventionen om den ensartede købeaftalelov, som er indgået i Haag den 1. juli 1964 (købeaftalelovskonventionen af 1964) og konventionen om den ensartede købelov indgået i Haag den 1. juli 1964 (købelovskonventionen af 1964), skal samtidig opsiges, efter omstændighederne enten den ene eller begge disse konventioner ved at underrette den nederlandske regering herom.

4.
En stat, som en kontraherende part i købelovskonventionen af 1964, og som ratificerer, antager, godkender eller tiltræder nærværende konvention, og som i henhold til artikel 92 erklærer eller har erklæret, at den ikke vil være bundet af Del II i nærværende konvention, skal samtidig med ratifikationen, antagelsen, godkendelsen eller tiltrædelsen opsige købelovskonventionen af 1964 ved at underrette den nederlandske regering herom.

5.
En stat, som er kontraherende part i købeaftalelovskonventionen af 1964, og som ratificerer, antager, godkender eller tiltræder nærværende konvention, og som i henhold til artikel 92 erklærer eller har erklæret, at den ikke vil være bundet af Del III i nærværende konvention, skal samtidig med ratifikationen, antagelsen, godkendelsen eller tiltrædelsen opsige købeaftalelovskonventionen ved at underrette den nederlandske regering herom.

6.
Efter nærværende artikel får ratifikationer, antagelser, godkendelser og tiltrædelser af denne konvention, som foretages af stater, som er parter i købeaftalelovskonventionen af 1964 eller i købelovskonventionen af 1964, først virkning, når de opsigelser, som disse stater er forpligtet til at give af disse to konventioner, har fået virkning. Depositaren for denne konvention skal rådføre sig med den nederlandske regering, som er depositar for konventionerne af 1964, for at sikre den fornødne koordination i så henseende.

Der henvises til tavle om rafifikationer med tidspunkter for undertegnelse, ratifikation og ikrafttrædelse under indledningen til Del IV.

Danmark har ratificeret konventionen, og konventionen træder derfor efter § 4 i Gennemførelsesloven i kraft for Danmark den 1. marts 1990.[1]

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 666 ff.

ARTIKEL 100

1.
Denne konvention gælder kun på indgåelse af en aftale, når forslaget om at indgå aftalen stilles på eller efter den dato, hvor konventionen træder i kraft i forhold til de kontraherende stater, der nævnes i artikel 1, stk. 1, litra a, eller en kontraherende stat, der nævnes i artikel 1, stk. 1, litra b.

2.
Denne konvention gælder udelukkende aftaler, der er indgået på eller efter den dato, hvor konventionen træder i kraft for de kontraherende stater, der nævnes i artikel 1, stk. 1, litra a, eller den kontraherende stat, der nævnes i artikel 1, stk. 1, litra b.

Bestemmelsen i art. 100, stk. 1 angår bestemmelserne i konventionens Del II og bestemmelsen i stk. 2 angår Del III. Reglerne i konventionen kan - uafhængigt bl.a. af bestemmelserne i art. 100 - gøres anvendelige på enkelte købekontrakter ved særlig aftale herom.[1]

ARTIKEL 101

1.
En kontraherende stat kan opsige denne konvention, eller Del II eller Del III i konventionen, ved en formel skriftlig meddelelse til depositaren.

2.
Opsigelsen træder i kraft den første dag i den måned, som følger efter, at 12 måneder er forløbet fra den dag, depositaren modtog meddelelsen. Når meddelelsen angiver, at en længere periode skal forløbe, før opsigelsen træder i kraft, sker dette, når denne længere periode er forløbet, efter at meddelelsen er modtaget af depositaren.

Jfr. *Evans*: Commentary p. 675 f.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 672 ff.

Undertegnet i Wien, dags dato ellevte april et tusind ni hundrede og firs, i en enkelt original med sidestillede versioner på arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk.

Som vidner dertil har de undertegnede befuldmægtigede ministre, der har fuldmagt hertil fra deres respektive regeringer, underskrevet denne konvention.

Konventionens danske tekst er en oversættelse. Kun teksterne på de nævnte sprog er autentiske og ved fortolkningen af konventionen,[1] der bl.a. skal tilstræbe ensartethed (uniformity), jfr. art. 7, er det derfor nødvendigt at sammenholde oversættelsen med en eller flere af de autentiske tekster, jfr. versionerne på engelsk og fransk i bilag 1.

1. Jfr. *Evans:* Commentary p. 677 f.

Forkortelser

Aftl.	Lovbekendtgørelse nr. 600 af 8. september 1986 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område
Alm.	Almindelig
Am.j.Comp.L.	American journal of Comparative Law (amerikansk)
AWB	Air Waybill (luftfragtbrev)
Bet.	Dansk betænkning
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
Bkg.	Bekendtgørelse
Bl.a.	Blandt andet
CAD	Cash against documents (kontant mod dokumenter)
Cfr.	Konferer
Checkloven	Bkg. nr. 558 af 25. august 1986 af checklov
CIM-fragtbrev	International fragtbrev, der anvendes i forbindelse med jernbanetransport
CISG	Købelovskonventionen. United Nations Convention on Contracts for the *I*nternational *S*ales of *G*oods af 11. april 1980
CMR-fragtbrev	Internationalt fragtbrev, der anvendes i forbindelse med landevejstransport i Europa
CMR-loven	Bkg. nr. 602 af 9. september 1986 af lov om internationale fragtaftaler (landevej)
COD	Cash on delivery (kontant ved levering)
Commentary	Commentary on the International Sales Law. The 1980 Vienna Sales Convention by C.M. Bianca/M.J. Bonell. Milan. 1987
D.v.s.	Det vil sige
DL	Danske lov af 15. april 1683
E.c.	E contrario (modsætningsvis)
E. omst.	Efter omstændighederne
EF-domskonventionen	EF-domskonventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager
EF-lovvalgskonventionen	EF-konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser af 19. juni 1980
El. lign.	Eller lignende
ETL	European Transport Law (tidsskrift)
Evt.	Eventuel
F.eks.	For eksempel
FN	De Forenede Nationer
Forarbejderne	Official Records A/CONF. 97/19. Sales No. E.82 V.5
Fsv.	For så vidt
Gennemførelsesloven	Lov nr. 733 af 7. december 1988. International købelov
Gældsbrevsloven	Bkg. nr. 669 af 23. september 1986 af lov om gældsbreve

H	Dansk højesteretsdom
Honnold	John O. Honnold. Uniform Law for International Sales (1981). Sidste oplag fra 1987.
I.R.	Internationale rembursregler, jfr. ICC's publikation nr. 400
ICC	Det internationale handelskammer i Paris
Incoterms	Internationale leveringsklausuler, jfr. ICC's publikation nr. 350
Int. lkbl.	Bkg. nr. 722 af 24. oktober 1986 af lov om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter
IP-regler	International privatrets regler
J	Juristen (dansk juridisk tidsskrift)
Jfr.	Jævnfør
K.kbl.	Lovbekendtgørelse nr. 585 af 1. september 1986 om køb på kredit
Kbl.	Lovbekendtgørelse nr. 28 af 21. januar 1980 om køb
Konventionen	De Forenede Nationers konvention af 11. april 1980 om aftaler om internationale køb (CISG)
Købeloven	Lbkg. nr. 28 af 21. januar 1980 om køb
L/C	Letter of credit (remburs)
Lbkg.	Lovbekendtgørelse
Lovvalgskonventionsloven	Lov nr. 188 af 9. maj 1984 om gennemførelse af Konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, m.v.
LQR	Law Quarterly Review (amerikansk)
Motiverne	Bemærkninger til det danske lovforslag (lovforslag nr. L 35). FT 1988/89 tillæg A, sp. 942 ff
NFT	Nordisk forsikringstidsskrift
NL 85	Almindelige leveringsbetingelser for leverancer af maskiner og andet mekanisk og elektrisk udstyr mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige samt inden for disse lande
Nørager/Theilgaard	Jacob Nørager-Nielsen & Søren Theilgaard: Købeloven med kommentar, bd. 1 og 2 (1979)
O. lign.	Og lignende
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Paris)
Op. cit.	Det ovenfor anførte værk
Produktansvarsdirektivet	EF-direktivet af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar
Produktansvarsloven	Lov nr. 371 af 7. juni 1989 om produktansvar
Renteloven	Lbkg. nr. 583 af 1. september 1986 om renter ved forsinket betaling m.v.
Scand. Studies	Scandinavian Studies in Law
SGA	Sales of Goods Act (eng.)
SH	Sø- og Handelsrets dom
Smh.	Sammenhold
Sml.	Sammenlign
SvJT	Svensk Juristtidning

Søl.	Lovbekendtgørelse nr. 653 af 13. oktober 1989. Søloven
UCC	Uniform Commercial Code (amerikansk)
UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
ULF	Uniform Law on the Formation of International Sales of Goods
ULIS	Uniform Law on International Sales of Goods
UN	United Nations
UN 188	General Conditions for the Supply of Plant and Machinery for Export. Prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law
UNIDROIT	The International Institute for the Unification of Private Law
V	Vestre Landsretsdom
Wienerkonventionen	De Forenede Nationers Konvention af 11. april 1980 om aftaler om internationale køb (CISG)
Ø	Østre Landsretsdom

Litteratur

Almén, Tore: Om köp och byte av lös egendom, 4. upplagen, 1960

Andersen, J.A.: Hvornår er et anbefalet brev kommet frem? Juristen 1983.153 ff

Andersen, Lennart Lynge/Madsen, Palle Bo ~~Nørgaard~~, ~~Jørgen~~: Aftaler og mellemmænd, 1~~98~~

Andersen, Paul Krüger m.fl.: Dansk Privatret, 6. udg., 1988

Barrera Graf, J.: *Commentary*

Bennett, H.T.: *Commentary*

Bianca, C.M.: *Commentary*

Bonell, M.J.: *Commentary*

Chalmers: Sale of Goods, 18th. ed., 1981

Cheshire, Fifoot & Furmston: Law of Contract, 11th. ed., 1986

Commentary: Commentary on the International Sales Law. The 1980 Vienna Convention. By C.M. Bianca/M.J. Bonell, 1987

Date-Bah, S.K.: *Commentary*

Dölle, Hans: Kommentar zum Einheitlichen Kaufrecht, 1976

Elmelund, Niels: Civilretlig forældelse i Vesteuropa, 1978

Eörsi, G.: *Commentary*

Evans, M.: *Commentary*

Falkanger/Bull: Innføring i Sjørett, ~~1988~~

Farnsworth, E.A.: *Commentary*
- Am. J.J. Comp. Law 1979.249

Forarbejderne: Official Records A/CONF. 97/19, Sales No. E. 82 V.5

Gomard, Bernhard: Civilprocessen 3. udg., 1984
- Almindelig kontraktsret indgåelse, gyldighed, fortolkning, 1988 (Kontraktsret)
- Naturalopfyldelse, 1971
- Obligationsret, 1. del, 4. udg., 1989

Gomard/Skovby: Vejtransport af farligt gods, 1982

Grönfors, Kurt: Om konventionsfortolkning, SvJT 1957.18 ff
- Avtalslagen, 2. uppl., 1989
- Sjölagens bestämmelser om godsbefordran, 1982

Hellner, Jan: Ipso Facto Avoidance i Hermann Weitnauer Festgabe, 1980
- Festskrift til Curt Olsson, 1989

Hellner & Ramberg: Speciell avtalsrätt I. Köprätt, 1989

Hjulmand, Anders: Transport, 2. udg., 1988

Honnold, John O.: Einheitliches Kaufrecht und Nationales Obligationenrecht, (Peter Schlechtriem ed.), 1987
- Uniform Law for International Sales, 1981

Iuul, Stig: Romersk Formueret, 1944

Jayme, E.: *Commentary*

Jørgensen, Stig: Kontraktsret, 1. bind, 1971

Kathrein, Reed R./Magraw, Daniel Barstow: The Convention for the International Sales of Goods: A Handbook of Basic Nationals, American Bar Association, 1987

Khoo, W.: *Commentary*

Knapp, V.: *Commentary*

Kofoed/Aagaard-Hansen: Sø- og anden transportforsikring, 1971

Koktvedgaard, Mogens: Lærebog i immaterialret, 1988

Lando, Ole: Udenrigshandelens kontrakter, 3. udg., 1981
- Kontraktstatuttet, 1981
- *Commentary*

Lookofsky, Joseph: Internationale køb. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 1989.

Lyngsø, Preben: Forsikringsaftaleloven, 3. udg., 1988

Maskow, D.: *Commentary*

Motiverne: FT 1988/89 tillæg A, sp. 942 ff

Munch, Mogens: Renteloven, 1983

Nicholas, Barry: The Vienna Convention on International Sales Law, LQR Vol. 105 (1985)
- *Commentary*

Nørager-Nielsen, Jacob/Theilgaard, Søren: Købeloven med kommentar. Bd. 1 og 2, 1979

Philip, Allan: Dansk International Privat- og Procesret, 1976

Rajski, J.: *Commentary*

Ramberg, Jan/Sundell, Staffan: System for cost distribution between seller and buyer according to Incoterms 1980, Combiterms 1982, Sveriges Speditörforbunds Servics AB

Rechnagel, Hardy: Køb og salg mod remburs, 1986
- Virksomhedens Internationale Kontrakter, 2. udg., 1987
- Påtalesubjektet, 1982 (disputats)
- Transport, 2. udg., 1988
- Kvalifikation og metode i den internationale privatret. Juristen og Økonomen, 1979.221 ff
- De »nye« Incoterms. UfR 1981.35 ff
- Anmeldelse af Gomard/Skovby: Vejtransport af farligt gods. Advokaten, 1983.87 ff
- All Risks-forsikringen har ændret navn, NFT 1984.316 ff

Roland, Loewe: Internationales Kaufrecht, Wien, 1989

Schlechtriem, Peter: Einheitliches Kaufrecht und nationales Obligationenrecht, Referate und Diskussionen der Fachtagung Einheitliches Kaufrecht am 16/17.2. 1987
- Einheitliches UN-Kaufrecht, 1981

Schmidt, Torben Svenné: International formueret, 1987

Schmitthoffs Export Trade, 8th. ed., 1987

Sevon-Wilhelmsson-Koskelo: Huvudpunkter i Köplagen, 1987

Siesby, Erik: International privatret, 2. udg., 1989

Sono, K.: *Commentary*

Stenov, Knud: CAD/COD, 1980

Stoll, Hans: Einheitliches Kaufrecht und Nationales Obligationenrecht, (Peter Schlechtriem ed.), 1987

Strömholm, Stig: Legislation Material and Construction of Statutes, Scand. Studies, vol. 10, 1966

Sundburg, Jacob W.F.: A Uniform Interpretation of Uniform Law, Scand. Studies, vol. 10, 1966

Tallon, D.: *Commentary*

Tamm, Ditlev: Romerret, 1989

Treitel, G.H.: Remedies for Breach of Contract, 1988
- The Law of Contracts, 7th. ed., 1987

Ussing, Henry: Aftaler, 3. udg., 1950
- Obligationsrettens Almindelige del, 4. udg. ved A. Vinding Kruse, 1967
- Køb, 4. udg. ved A. Vinding Kruse, 1967

Vinding Kruse, A.: Købsretten, 2. udg., 1989

Wijffels, Dr. R.: Legal Interpretations of CMR.: The Continental Viewpoint, E.T.L. 1976.208 ff.

Will, M.: *Commentary*
- Internationale Bibliographie zum UN-Kaufrecht, 2. erweiterte Auflage, 1989

Ørgaard, Niels: Internationale køb af løsøre under ejendomsforbehold, Juristen og Økonomen 1974.325 ff

BILAG 1

United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods

The States Parties to this Convention

Bearing in mind the broad objectives in the resolutions adopted by the sixth special session of the General Assembly of the United Nations on the establishment of a New International Economic Order,

Considering that the development of international trade on the basis of equality and mutual benefit is an important element in promoting friendly relations among States,

Being of the opinion that the adoption of uniform rules which govern contracts for the international sale of goods and take into account the different social, economic and legal systems would contribute to the removal of legal barriers in international trade and promote the development of international trade,

Have agreed as follows:

PART I
SPHERE OF APPLICATION AND GENERAL PROVISIONS

Chapter I
Sphere of Application

Article 1

(1) This Convention applies to contracts of sale of goods between parties whose places of business are in different States:

(a) when the States are Contracting States; or

(b) when the rules of private international law lead to the application of the law of a Contracting State.

(2) The fact that the parties have their places of business in different States is to be disregarded whenever this fact does not appear either from the contract or from any dealings between, or from information dis-

Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises

Les Etats parties à la présente Convention

Ayant présents à l'esprit les objectifs généraux inscrits dans les résolutions relatives à l'instauration d'un nouvel ordre économique international que l'Assemblée générale a adoptées à sa sixième session extraordinaire,

Considérant que le développement du commerce international sur la base de l'égalité et des avantages mutuels est un élément important dans la promotion de relations amicales entre les Etats,

Estimant que l'adoption de règles uniformes applicables aux contrats de vente internationale de marchandises et compatibles avec les différents systèmes sociaux, économiques et juridiques contribuera à l'élimination des obstacles juridiques aux échanges internationaux et favorisera le développement du commerce international,

Sont convenus de ce qui suit:

PREMIÈRE PARTIE
CHAMP D'APPLICATION ET DISPOSITIONS GENERALES

Chapitre I
Champ d'application

Article premier

1) La présente Convention s'applique aux contrats de vente de marchandises entre des parties ayant leur établissement dans des Etats différents:

a) lorsque ces Etats sont des Etats contractants; ou

b) lorsque les règles du droit international privé mènent à l'application de la loi d'un Etat contractant.

2) Il n'est pas tenu compte du fait que les parties ont leur établissement dans des Etats différents lorsque ce fait ne ressort ni du contrat, ni de transactions antérieures entre les parties, ni de renseignements donnés par

closed by, the parties at any time before or at the conclusion of the contract.

(3) Neither the nationality of the parties nor the civil or commercial character of the parties or of the contract is to be taken into consideration in determining the application of this Convention.

Article 2

This Convention does not apply to sales:

(a) of goods bought for personal, family or household use, unless the seller, at any time before or at the conclusion of the contract, neither knew nor ought to have known that the goods were bought for any such use;

(b) by auction;

(c) on execution or otherwise by authority of law;

(d) of stocks, shares, investment securities, negotiable instruments or money;

(e) of ships, vessels, hovercraft or aircraft;

(f) of electricity.

Article 3

(1) Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced are to be considered sales unless the party who orders the goods undertakes to supply a substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

(2) This Convention does not apply to contracts in which the preponderant part of the obligations of the party who furnishes the goods consists in the supply of labour or other services.

Article 4

This Convention governs only the formation of the contract of sale and the rights and obligations of the seller and the buyer arising from such a contract. In particular, except as otherwise expressly provided in this Convention, it is not concerned with:

elles à un moment quelconque avant la conclusion ou lors de la conclusion du contrat.

3) Ni la nationalité des parties ni le caractère civil ou commercial des parties ou du contrat ne sont pris en considération pour l'application de la présente Convention.

Article 2

La présente Convention ne régit pas les ventes:

a) de marchandises achetées pour un usage personnel, familial ou domestique, à moins que le vendeur, à un moment quelconque avant la conclusion ou lors de la conclusion du contrat, n'ait pas su et n'ait pas été censé savoir que ces marchandises étaient achetées pour un tel usage;

b) aux enchères;

c) sur saisie ou de quelque autre manière par autorité de justice;

d) de valeurs mobilières, effets de commerce et monnaies;

e) de navires, bateaux, aéroglisseurs et aéronefs;

f) d'electricité.

Article 3

1) Sont réputés ventes les contracts de fourniture de marchandises à fabriquer ou à produire, à moins que la partie qui commande celles-ci n'ait à fournir une part essentielle des éléments matériels nécessaires à cette fabrication ou production.

2) La présente Convention ne s'applique pas aux contrats dans lesquels la part prépondérante de l'obligation de la partie qui fournit les marchandises consiste en une fourniture de main-d'œuvre ou d'autres services.

Article 4

La présente Convention régit exclusivement la formation du contrat de vente et les droits et obligations qu'un tel contrat fait naître entre le vendeur et l'acheteur. En particulier, sauf disposition contraire expresse de la présente Convention, celle-ci ne concerne pas:

(a) the validity of the contract or of any of its provisions or of any usage;

(b) the effect which the contract may have on the property in the goods sold.

Article 5

This Convention does not apply to the liability of the seller for death or personal injury caused by the goods to any person.

Article 6

The parties may exclude the application of this Convention or, subject to article 12, derogate from or vary the effect of any of its provisions.

Chapter II
General Provisions

Article 7

(1) In the interpretation of this Convention, regard is to be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application and the observance of good faith in international trade.

(2) Questions concerning matters governed by this Convention which are not expressly settled in it are to be settled in conformity with the general principles on which it is based or, in the absence of such principles, in conformity with the law applicable by virtue of the rules of private international law.

Article 8

(1) For the purposes of this Convention statements made by and other conduct of a party are to be interpreted according to his intent where the other party knew or could not have been unaware what that intent was.

(2) If the preceding paragraph is not applicable, statements made by and other conduct of a party are to be interpreted according to

a) la validité du contrat ni celle d'aucune de ses clauses non plus que celle des usages;

b) les effets que le contrat peut avoir sur la propriété des marchandises vendues.

Article 5

La présente Convention ne s'applique pas à la responsabilité du vendeur pour décès ou lésions corporelles causés à quiconque par les marchandises.

Article 6

Les parties peuvent exclure l'application de la présente Convention ou, sous réserve des dispositions de l'article 12, déroger à l'une quelconque de ses dispositions ou en modifier les effets.

Chapitre II
Dispositions générales

Article 7

1) Pour l'interprétation de la présente Convention, il sera tenu compte de son caractère international et de la nécessité de promouvoir l'uniformité de son application ainsi que d'assurer le respect de la bonne foi dans le commerce international.

2) Les questions concernant les matières régies par la présente Convention et qui ne sont pas expressément tranchées par elle seront réglées selon les principes généraux dont elle s'inspire ou, à défaut de ces principes, conformément à la loi applicable en vertu des règles du droit international privé.

Article 8

1) Aux fins de la présente Convention, les indications et les autres comportements d'une partie doivent être interprétés selon l'intention de celle-ci lorsque l'autre partie connaissait ou ne pouvait ignorer cette intention.

2) Si le paragraphe précédent n'est pas applicable, les indications et autres comportements d'une partie doivent être interprétés

the understanding that a reasonable person of the same kind as the other party would have had in the same circumstances.

(3) In determining the intent of a party or the understanding a reasonable person would have had, due consideration is to be given to all relevant circumstances of the case including the negotiations, any practices which the parties have established between themselves, usages and any subsequent conduct of the parties.

Article 9

(1) The parties are bound by any usage to which they have agreed and by any practices which they have established between themselves.

(2) The parties are considered, unless otherwise agreed, to have impliedly made applicable to their contract or its formation a usage of which the parties knew or ought to have known and which in international trade is widely known to, and regularly observed by, parties to contracts of the type involved in the particular trade concerned.

Article 10

For the purposes of this Convention:

(a) if a party has more than one place of business, the place of business is that which has the closest relationship to the contract and its performance, having regard to the circumstances known to or contemplated by the parties at any time before or at the conclusion of the contract;

(b) if a party does not have a place of business, reference is to be made to his habitual residence.

Article 11

A contract of sale need not be concluded in or evidenced by writing and is not subject to any other requirement as to form. It may be proved by any means, including witnesses.

Article 12

Any provision of article 11, article 29 or Part II of this Convention that allows a con-

selon le sens qu'une personne raisonnable de même qualité que l'autre partie, placée dans la même situation, leur aurait donné.

3) Pour déterminer l'intention d'une partie ou ce qu'aurait compris une personne raisonnable, il doit être tenu compte des circonstances pertinentes, notamment des négociations qui ont pu avoir lieu entre les parties, des habitudes qui se sont établies entre elles, des usages et de tout comportement ultérieur des parties.

Article 9

1) Les parties sont liées par les usages auxquels elles ont consenti et par les habitudes qui se sont établies entre elles.

2) Sauf convention contraire des parties, celles-ci sont réputées s'être tacitement référées dans le contrat et pour sa formation à tout usage dont elles avaient connaissance ou auraient dû avoir connaissance et qui, dans le commerce international, est largement connu et régulièrement observé par les parties à des contrats de même type dans la branche commerciale considérée.

Article 10

Aux fins de la présente Convention:

a) si une partie a plus d'un établissement, l'etablissement à prendre en considération est celui qui a la relation la plus étroite avec le contrat et son exécution eu égard aux circonstances connues des parties ou envisagées par elles à un moment quelconque avant la conclusion ou lors de la conclusion du contrat;

b) si une partie n'a pas détablissement, sa résidence habituelle en tient lieu.

Article 11

Le contrat de vente n'a pas à être conclu ni constaté par écrit et n'est soumis à aucune autre condition de forme. Il peut être prouvé par tous moyens, y compris par témoins.

Article 12

Toute disposition de l'article 11, de l'article 29 ou de la deuxième partie de la présente

tract of sale or its modification or termination by agreement or any offer, acceptance or other indication of intention to be made in any form other than in writing does not apply where any party has his place of business in a Contracting State which has made a declaration under article 96 of this Convention. The parties may not derogate from or vary the effect of this article.

Convention autorisant une forme autre que la forme écrite, soit pour la conclusion ou pour la modification ou la résiliation amiable d'un contrat de vente, soit pour toute offre, acceptation ou autre manifestation d'intention, ne s'applique pas dès lors qu'une des parties a son établissement dans un Etat contractant qui a fait une déclaration conformément à l'article 96 de la présente Convention. Les parties ne peuvent déroger au présent article ni en modifier les effets.

Article 13

For the purposes of this Convention "writing" includes telegram and telex.

Article 13

Aux fms de la présente Convention, le terme «écrit» doit s'entendre également des communications adressées par télégramme ou par télex.

PART II
FORMATION OF THE CONTRACT

Article 14

(1) A proposal for concluding a contract addressed to one or more specific persons constitutes an offer if it is sufficiently definite and indicates the intention of the offer or to be bound in case of acceptance. A proposal is sufficiently definite if it indicates the goods and expressly or implicitly fixes or makes provision for determining the quantity and the price.

(2) A proposal other than one addressed to one or more specific persons is to be considered merely as an invitation to make offers, unless the contrary is clearly indicated by the person making the proposal.

Article 15

(1) An offer becomes effective when it reaches the offeree.

(2) An offer, even if it is irrevocable, may be withdrawn if the withdrawal reaches the offeree before or at the same time as the offer.

Article 16

(1) Until a contract is concluded an offer may be revoked if the revocation reaches the offeree before he has dispatched an acceptance.

DEUXIÈME PARTIE
FORMATION DU CONTRAT

Article 14

1) Une proposition de conclure un contrat adressée à une ou plusieurs personnes déterminées constitue une offre si elle est suffisamment précise et si elle indique la volonté de son auteur d'être lié en cas d'acceptation. Une proposition est suffisamment précise lorsqu'elle désigne les marchandises et, expressément ou implicitement, fixe la quantité et le prix ou donne des indications permettant de les déterminer.

2) Une proposition adressée à des personnes indéterminées est considérée seulement comme une invitation à l'offre, à moins que la personne qui a fait la proposition n'ait clairement indiqué le contraire.

Article 15

1) Une offre prend effet lorsqu'elle parvient au destinataire.

2) Une offre, même si elle est irrévocable, peut être rétractée si la rétractation parvient au destinataire avant ou en même temps que l'offre.

Article 16

1) Jusqu'a ce qu'un contrat ait été conclu, une offre peut être révoquée si la révocation parvient au destinataire avant que celui-ci ait expédié une acceptation.

(2) However, an offer cannot be revoked:

(a) if it indicates, whether by stating a fixed time for acceptance or otherwise, that it is irrevocable; or

(b) if it was reasonable for the offeree to rely on the offer as being irrevocable and the offeree has acted in reliance on the offer.

Article 17

An offer, even if it is irrevocable, is terminated when a rejection reaches the offeror.

Article 18

(1) A statement made by or other conduct of the offeree indicating assent to an offer is an acceptance. Silence or inactivity does not in itself amount to acceptance.

(2) An acceptance of an offer becomes effective at the moment the indication of assent reaches the offeror. An acceptance is not effective if the indication of assent does not reach the offeror within the time he has fixed or, if no time is fixed, within a reasonable time, due account being taken of the circumstances of the transaction, including the rapidity of the means of communication employed by the offeror. An oral offer must be accepted immediately unless the circumstances indicate otherwise.

(3) However, if, by virtue of the offer or as a result of practices which the parties have established between themselves or of usage, the offeree may indicate assent by performing an act, such as one relating to the dispatch of the goods or payment of the price, without notice to the offeror, the acceptance is effective at the moment the act is performed, provided that the act is performed within the period of time laid down in the preceding paragraph.

Article 19

(1) A reply to an offer which purports to be an acceptance but contains additions, limitations or other modifications is a rejection of the offer and constitutes a counter-offer.

(2) However, a reply to an offer which

2) Cependant, une offre ne peut être révoquée:

a) si elle indique, en fixant un délai déterminé pour l'acceptation, ou autrement, qu'elle est irrévocable; ou

b) s'il était raisonnable pour le destinataire de considérer l'offre comme irrévocable et s'il a agi en consequence.

Article 17

Une offre, même irrévocable, prend fin lorsque son rejet parvient à l'auteur de l'offre.

Article 18

1) Une déclaration ou autre comportement du destinataire indiquant qu'il acquiesce à une offre constitue une acceptation. Le silence ou l'inaction à eux seuls ne peuvent valoir acceptation.

2) L'acceptation d'une offre prend effet au moment où l'indication d'acquiescement parvient à l'auteur de l'offre. L'acceptation ne prend pas effet si cette indication ne parvient pas à l'auteur de l'offre dans le délai qu'il a stipulé ou, à défaut d'une telle stipulation, dans un délai raisonnable, compte tenu des circonstances de la transaction et de la rapidité des moyens de communication utilisés par l'auteur de l'offre. Une offre verbale doit être acceptée immédiatement, à moins que les circonstances n'impliquent le contraire.

3) Cependant, si, en vertu de l'offre, des habitudes qui se sont établies entre les parties ou des usages, le destinataire de l'offre peut indiquer qu'il acquiesce en accomplissant un acte se rapportant, par exemple, à l'expédition des marchandises ou au paiement du prix, sans communication à l'auteur de l'offre, l'acceptation prend effet au moment où cet acte est accompli, pour autant qu'il le soit dans les délais prévus par le paragraphe précédent.

Article 19

1) Une réponse qui tend à être l'acceptation d'une offre, mais qui contient des additions, des limitations ou autres modifications, est un rejet de l'offre et constitue une contre-offre.

2) Cependant, une réponse qui tend à être

purports to be an acceptance but contains additional or different terms which do not materially alter the terms of the offer constitutes an acceptance, unless the offeror, without undue delay, objects orally to the discrepancy or dispatches a notice to that effect. If he does not so object, the terms of the contract are the terms of the offer with the modifications contained in the acceptance.

(3) Additional or different terms relating, among other things, to the price, payment, quality and quantity of the goods, place and time of delivery, extent of one party's liability to the other or the settlement of disputes are considered to alter the terms of the offer materially.

Article 20

(1) A period of time for acceptance fixed by the offeror in a telegram or a letter begins to run from the moment the telegram is handed in for dispatch or from the date shown on the letter or, if no such date is shown, from the date shown on the envelope. A period of time for acceptance fixed by the offeror by telephone, telex or other means of instantaneous communication, begins to run from the moment that the offer reaches the offeree.

(2) Official holidays or non-business days occurring during the period for acceptance are included in calculating the period. However, if a notice of acceptance cannot be delivered at the address of the offeror on the last day of the period because that day falls on an official holiday or a non-business day at the place of business of the offeror, the period is extended until the first business day which follows.

Article 21

(1) A late acceptance is nevertheless effective as an acceptance if without delay the offeror orally so informs the offeree or dispatches a notice to that effect.

(2) If a letter or other writing containing a late acceptance shows that it has been sent in

l'acceptation d'une offre, mais qui contient des éléments complémentaires ou différents n'altérant pas substantiellement les termes de l'offre, constitue une acceptation, à moins que l'auteur de l'offre, sans retard injustifié, n'en relève les différences verbalement ou n'adresse un avis à cet effet. S'il ne le fait pas, les termes du contrat sont ceux de l'offre, avec les modifications comprises dans l'acceptation.

3) Des éléments complémentaires ou différents relatifs notamment au prix, au paiement, à la qualité et à la quantité des marchandises, au lieu et au moment de la livraison, à l'etendue de la responsabilité d'une partie à l'égard de l'autre ou au règlement des différends, sont considérés comme altérant substantiellement les termes de l'offre.

Article 20

1) Le délai d'acceptation fixé par l'auteur de l'offre dans un télégramme ou une lettre commence à courir au moment où le télégramme est remis pour expédition ou à la date qui apparaît sur la lettre ou, à défaut, à la date qui apparaît sur l'enveloppe. Le délai d'acceptation que l'auteur de l'offre fixe par téléphone, par télex ou par d'autres moyens de communication instantanés commence à courir au moment où l'offre parvient au destinataire.

2) Les jours fériés ou chômés qui tombent pendant que court le délai d'acceptation sont comptés dans le calcul de ce délai. Cependant, si la notification ne peut être remise à l'adresse de l'auteur de l'offre le dernier jour du délai, parce que celui-ci tombe un jour férié ou chômé au lieu d'établissement de l'auteur de l'offre, le délai est prorogé jusqu'au premier jour ouvrable suivant.

Article 21

1) Une acceptation tardive produit néanmoins effet en tant qu'acceptation si, sans retard, l'auteur de l'offre en informe verbalement le destinataire ou lui adresse un avis à cet effet.

2) Si la lettre ou autre écrit contenant une acceptation tardive révèle qu'elle a été expé-

such circumstances that if its transmission had been normal it would have reached the offeror in due time, the late acceptance is effective as an acceptance unless, without delay, the offeror orally informs the offeree that he considers his offer as having lapsed or dispatches a notice to that effect.

Article 22

An acceptance may be withdrawn if the withdrawal reaches the offeror before or at the same time as the acceptance would have become effective.

Article 23

A contract is concluded at the moment when an acceptance of an offer becomes effective in accordance with the provisions of this Convention.

Article 24

For the purposes of this Part of the Convention, an offer, declaration of acceptance or any other indication of intention "reaches" the addressee when it is made orally to him or delivered by any other means to him personally, to his place of business or mailing address or, if he does not have a place of business or mailing address, to his habitual residence.

PART III
SALE OF GOODS

Chapter I
General Provisions

Article 25

A breach of contract committed by one of the parties is fundamental if it results in such detriment to the other party as substantially to deprive him of what he is entitled to expect under the contract, unless the party in breach did not foresee and a reasonable person of the same kind in the same circumstances would not have foreseen such a result.

Article 26

A declaration of avoidance of the contract

diée dans des conditions telles que, si sa transmission avait été régulière, elle serait parvenue à temps à l'auteur de l'offre, l'acceptation tardive produit effet en tant qu'acceptation à moins que, sans retard, l'auteur de l'offre n'informe verbalement le destinataire de l'offre qu'il considère que son offre avait pris fin ou qu'il ne lui adresse un avis à cet effet.

Article 22

L'acceptation peut être rétractée si la rétractation parvient à l'auteur de l'offre avant le moment où l'acceptation aurait pris effet ou à ce moment.

Article 23

Le contrat est conclu au moment où l'acceptation d'une offre prend effet conformément aux dispositions de la présente Convention.

Article 24

Aux fins de la présente partie de la Convention, une offre, une déclaration d'acceptation ou toute autre manifestation d'intention «parvient» à son destinataire lorsqu'elle lui est faite verbalement ou est délivrée par tout autre moyen au destinataire lui-même, à son établissement, à son adresse postale ou, s'il n'a pas d'établissement ou d'adresse postale, à sa résidence habituelle.

TROISIÈME PARTIE
VENTE DE MARCHANDISES

Chapitre I
Dispositions générales

Article 25

Une contravention au contrat commise par l'une des parties est essentielle lorsqu'elle cause à l'autre partie un préjudice tel qu'elle la prive substantiellement de ce que celle-ci était en droit d'attendre du contrat, à moins que la partie en défaut n'ait pas prévu un tel résultat et qu'une personne raisonnable de même qualité placée dans la même situation ne l'aurait pas prévu non plus.

Article 26

Une déclaration de résolution du contrat

is effective only if made by notice to the other party.

Article 27

Unless otherwise expressly provided in this Part of the Convention, if any notice, request or other communication is given or made by a party in accordance with this Part and by means appropriate in the circumstances, a delay or error in the transmission of the communication or its failure to arrive does not deprive that party of the right to rely on the communication.

Article 28

If, in accordance with the provisions of this Convention, one party is entitled to require performance of any obligation by the other party, a court is not bound to enter a judgement for specific performance unless the court would do so under its own law in respect of similar contracts of sale not governed by this Convention.

Article 29

(1) A contract may be modified or terminated by the mere agreement of the parties.

(2) A contract in writing which contains a provision requiring any modification or termination by agreement to be in writing may not be otherwise modified or terminated by agreement. However, a party may be precluded by his conduct from asserting such a provision to the extent that the other party has relied on that conduct.

Chapter II
Obligations of the Seller

Article 30

The seller must deliver the goods, hand over any documents relating to them and transfer the property in the goods, as required by the contract and this Convention.

Section I.
Delivery of the goods and handing over of documents

n'a d'effet que si elle est faite par notification à l'autre partie.

Article 27

Sauf disposition contraire expresse de la présente partie de la Convention, si une notification, demande ou autre communication est faite par une partie au contrat conformément à la présente partie et par un moyen approprié aux circonstances, un retard ou une erreur dans la transmission de la communication ou le fait qu'elle n'est pas arrivée à destination ne prive pas cette partie au contrat du droit de s'en prévaloir.

Article 28

Si, conformément aux dispositions de la présente Convention, une partie a le droit d'exiger de l'autre l'exécution d'une obligation, un tribunal n'est tenu d'ordonner l'exécution en nature que s'il le ferait en vertu de son propre droit pour des contrats de vente semblables non régis par la présente Convention.

Article 29

1) Un contrat peut être modifié ou résilié par accord amiable entre les parties.

2) Un contrat écrit qui contient une disposition stipulant que toute modification ou résiliation amiable doit être faite par écrit ne peut être modifié ou résilié à l'amiable sous une autre forme. Toutefois, le comportement de l'une des parties peut l'empêcher d'invoquer une telle disposition si l'autre partie s'est fondée sur ce comportement.

Chapitre II
Obligations du vendeur

Article 30

Le vendeur s'oblige, dans les conditions prévues au contrat et par la présente Convention, à livrer les marchandises, à en transférer la propriété et, s'il y a lieu, à remettre les documents s'y rapportant.

Section I.
Livraison des marchandises et remise des documents

Article 31

If the seller is not bound to deliver the goods at any other particular place, his obligation to deliver consists:

(a) if the contract of sale involves carriage of the goods – in handing the goods over to the first carrier for transmission to the buyer;

(b) if, in cases not within the preceding subparagraph, the contract relates to specific goods, or unidentified goods to be drawn from a specific stock or to be manufactured or produced, and at the time of the conclusion of the contract the parties knew that the goods were at, or were to be manufactured or produced at, a particular place – in placing the goods at the buyer's disposal at that place;

(c) in other cases – in placing the goods at the buyer's disposal at the place where the seller had his place of business at the time of the conclusion of the contract.

Article 32

(1) If the seller, in accordance with the contract or this Convention, hands the goods over to a carrier and if the goods are not clearly identified to the contract by markings on the goods, by shipping documents or otherwise, the seller must give the buyer notice of the consignment specifying the goods.

(2) If the seller is bound to arrange for carriage of the goods, he must make such contracts as are necessary for carriage to the place fixed by means of transportation appropriate in the circumstances and according to the usual terms for such transportation.

(3) If the seller is not bound to effect insurance in respect of the carriage of the goods, he must, at the buyer's request, provide him with all available information necessary to enable him to effect such insurance.

Article 33

The seller must deliver the goods:

(a) if a date is fixed by or determinable from the contract, on that date;

Article 31

Si le vendeur n'est pas tenu de livrer les marchandises en un autre lieu particulier, son obligation de livraison consiste:

a) lorsque le contrat de vente implique un transport des marchandises, à remettre les marchandises au premier transporteur pour transmission à l'acheteur;

b) lorsque, dans les cas non visés au précédent alinéa, le contrat porte sur un corps certain ou sur une chose de genre qui doit être prélevée sur une masse déterminée ou qui doit être fabriquée ou produite et lorsque, au moment de la conclusion du contrat, les parties savaient que les marchandises se trouvaient ou devaient être fabriquées ou produites en un lieu particulier, à mettre les marchandises à la disposition de l'acheteur en ce lieu;

c) dans les autres cas, à mettre les marchandises à la disposition de l'acheteur au lieu où le vendeur avait son établissement au moment de la conclusion du contrat.

Article 32

1) Si, conformément au contrat ou à la présente Convention, le vendeur remet les marchandises à un transporteur et si les marchandises ne sont pas clairement identifiées aux fins du contrat par l'apposition d'un signe distinctif sur les marchandises, par des documents de transport ou par tout autre moyen, le vendeur doit donner à l'acheteur avis de l'expédition en désignant spécifiquement les marchandises.

2) Si le vendeur est tenu de prendre des dispositions pour le transport des marchandises, il doit conclure les contrats nécessaires pour que le transport soit effectué jusqu'au lieu prévu, par les moyens de transport appropriés aux circonstances et selon les conditions usuelles pour un tel transport.

3) Si le vendeur n'est pas tenu de souscrire lui-même une assurance de transport, il doit fournir à l'acheteur, à la demande de celui-ci, tous renseignements dont il dispose qui sont nécessaires à la conclusion de cette assurance.

Article 33

Le vendeur doit livrer les marchandises:

a) si une date est fixée par le contrat ou déterminable par référence au contrat, à cette date;

(b) if a period of time is fixed by or determinable from the contract, at any time within that period unless circumstances indicate that the buyer is to choose a date; or

(c) in any other case, within a reasonable time after the conclusion of the contract.

Article 34

If the seller is bound to hand over documents relating to the goods, he must hand them over at the time and place and in the form required by the contract. If the seller has handed over documents before that time, he may, up to that time, cure any lack of conformity in the documents, if the exercise of this right does not cause the buyer unreasonable inconvenience or unreasonable expense. However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

Section II.
Conformity of the goods and third party claims

Article 35

(1) The seller must deliver goods which are of the quantity, quality and description required by the contract and which are contained or packaged in the manner required by the contract.

(2) Except where the parties have agreed otherwise, the goods do not conform with the contract unless they:

(a) are fit for the purposes for which goods of the same description would ordinarily be used;

(b) are fit for any particular purpose expressly or impliedly made known to the seller at the time of the conclusion of the contract, except where the circumstances show that the buyer did not rely, or that it was unreasonable for him to rely, on the seller's skill and judgement;

(c) possess the qualities of goods which the seller has held to the buyer as a sample or model;

b) si une période de temps est fixée par le contrat ou déterminable par référence au contrat, à un moment quelconque au cours de cette période, à moins qu'il ne résulte des circonstances que c'est à l'acheteur de choisir une date; ou

c) dans tous les autres cas, dans un délai raisonnable à partir de la conclusion du contrat.

Article 34

Si le vendeur est tenu de remettre les documents se rapportant aux marchandises, il doit s'acquitter de cette obligation au moment, au lieu et dans la forme prévus au contrat. En cas de remise anticipée, le vendeur conserve, jusqu'au moment prévu pour la remise, le droit de réparer tout défaut de conformité des documents, à condition que l'exercice de ce droit ne cause à l'acheteur ni inconvénients ni frais déraisonnables. Toutefois, l'acheteur conserve le droit de demander des dommages-intérêts conformément à la présente Convention.

Section II.
Conformité des marchandises et droits ou prétentions de tiers

Article 35

1) Le vendeur doit livrer des marchandises dont la quantité, la qualité et le type répondent à ceux qui sont prévus au contrat, et dont l'emballage ou le conditionnement correspond à celui qui est prévu au contrat.

2) A moins que les parties n'en soient convenues autrement, les marchandises ne sont conformes au contrat que si:

a) elles sont propres aux usages auxquels serviraient habituellement des marchandises du même type;

b) elles sont propres à tout usage spécial qui a été porté expressément ou tacitement à la connaissance du vendeur au moment de la conclusion du contrat, sauf s'il résulte des circonstances que l'acheteur ne s'en est pas remis à la compétence ou à l'appréciation du vendeur ou qu'il n'était pas raisonnable de sa part de le faire;

c) elles possèdent les qualités d'une marchandise que le vendeur a présentée à l'acheteur comme échantillon ou modèle;

(d) are contained or packaged in the manner usual for such goods or, where there is no such manner, in a manner adequate to preserve and protect the goods.

(3) The seller is not liable under subparagraphs (a) to (d) of the preceding paragraph for any lack of conformity of the goods if at the time of the conclusion of the contract the buyer knew or could not have been unaware of such lack of conformity.

d) elles sont emballées ou conditionnées selon le mode habituel pour les marchandises du même type ou, à défaut de mode habituel, d'une manière propre à les conserver et à les proteger.

3) Le vendeur n'est pas responsable, au regard des alinéas a) à d) du paragraphe précédent, d'un défaut de conformité que l'acheteur connaissait ou ne pouvait ignorer au moment de la conclusion du contrat.

Article 36

(1) The seller is liable in accordance with the contract and this Convention for any lack of conformity which exists at the time when the risk passes to the buyer, even though the lack of conformity becomes apparent only after that time.

(2) The seller is also liable for any lack of conformity which occurs after the time indicated in the preceding paragraph and which is due to a breach of any of his obligations, including a breach of any guarantee that for a period of time the goods will remain fit for their ordinary purpose or for some particular purpose or will retain specified qualities or characteristics.

Article 36

1) Le vendeur est responsable, conformément au contrat et à la présente Convention, de tout défaut de conformité qui existe au moment du transfert des risques à l'acheteur, même si ce défaut n'apparaît qu'ultérieurement.

2) Le vendeur est également responsable de tout défaut de conformité qui survient après le moment indiqué au paragraphe précédent et qui est imputable à l'inexécution de l'une quelconque de ses obligations, y compris à un manquement à une garantie que, pendant une certaine période, les marchandises resteront propres à leur usage normal ou à un usage spécial ou conserveront des qualités ou caractéristiques spécifiées.

Article 37

If the seller has delivered goods before the date for delivery, he may, up to that date, deliver any missing part or make up any deficiency in the quantity of the goods delivered, or deliver goods in replacement of any nonconforming goods delivered or remedy any lack of conformity in the goods delivered, provided that the exercise of this right does not cause the buyer unreasonable inconvenience or unreasonable expense. However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

Article 37

En cas de livraison anticipée, le vendeur a le droit, jusqu'à la date prévue pour la livraison, soit de livrer une partie ou une quantité manquante, ou des marchandises nouvelles en remplacement des marchandises non conformes au contrat, soit de réparer tout défaut de conformité des marchandises, à condition que l'exercice de ce droit ne cause à l'acheteur ni inconvénients ni frais déraisonnables. Toutefois, l'acheteur conserve le droit de demander des dommages-intérêts conformément à la présente Convention.

Article 38

(1) The buyer must examine the goods, or cause them to be examined, within as short a period as is practicable in the circumstances.

(2) If the contract involves carriage of the goods, examination may be deferred until after the goods have arrived at their destination.

Article 38

1) L'acheteur doit examiner les marchandises ou les faire examiner dans un délai aussi bref que possible eu égard aux circonstances.

2) Si le contrat implique un transport des marchandises, l'examen peut être différé jusqu'à leur arrivée à destination.

(3) If the goods are redirected in transit or redispatched by the buyer without a reasonable opportunity for examination by him and at the time of the conclusion of the contract the seller knew or ought to have known of the possibility of such redirection or redispatch, examination may be deferred until after the goods have arrived at the new destination.

3) Si les marchandises sont déroutées ou réexpédiées par l'acheteur sans que celui-ci ait eu raisonnablement la possibilité de les examiner et si, au moment de la conclusion du contrat, le vendeur connaissait ou aurait dû connaître la possibilité de ce déroutage ou de cette réexpédition, l'examen peut être différé jusqu'à l'arrivée des marchandises à leur nouvelle destination.

Article 39

(1) The buyer loses the right to rely on a lack of conformity of the goods if he does not give notice to the seller specifying the nature of the lack of conformity within a reasonable time after he has discovered it or ought to have discovered it.

(2) In any event, the buyer loses the right to rely on a lack of conformity of the goods if he does not give the seller notice thereof at the latest within a period of two years from the date on which the goods were actually handed over to the buyer, unless this time-limit is inconsistent with a contractual period of guarantee.

Article 39

1) L'acheteur est déchu du droit de se prévaloir d'un défaut de conformité s'il ne le dénonce pas au vendeur, en précisant la nature de ce défaut, dans un délai raisonnable à partir du moment où il l'a constaté ou aurait dû le constater.

2) Dans tous les cas, l'acheteur est déchu du droit de se prévaloir d'un défaut de conformité, s'il ne le dénonce pas au plus tard dans un délai de deux ans à compter de la date à laquelle les marchandises lui ont été effectivement remises, à moins que ce délai ne soit incompatible avec la durée d'une garantie contractuelle.

Article 40

The seller is not entitled to rely on the provisions of articles 38 and 39 if the lack of conformity relates to facts of which he knew or could not have been unaware and which he did not disclose to the buyer.

Article 40

Le vendeur ne peut pas se prévaloir des dispositions des articles 38 et 39 lorsque le défaut de conformité porte sur des faits qu'il connaissait ou ne pouvait ignorer et qu'il n'a pas révélés à l'acheteur.

Article 41

The seller must deliver goods which are free from any right or claim of a third party, unless the buyer agreed to take the goods subject to that right or claim. However, if such right or claim is based on industrial property or other intellectual property, the seller's obligation is governed by article 42.

Article 41

Le vendeur doit livrer les marchandises libres de tout droit ou prétention d'un tiers, à moins que l'acheteur n'accepte de prendre les marchandises dans ces conditions. Toutefois, si ce droit ou cette prétention est fondé sur la propriété industrielle ou autre propriété intellectuelle, l'obligation du vendeur est régie par l'article 42.

Article 42

(1) The seller must deliver goods which are free from any right or claim of a third party based on industrial property or other intellectual property, of which at the time of the conclusion of the contract the seller knew or could not have been unaware, provided that

Article 42

1) Le vendeur doit livrer les marchandises libres de tout droit ou prétention d'un tiers fondé sur la propriété industrielle ou autre propriété intellectuelle, qu'il connaissait ou ne pouvait ignorer au moment de la conclusion du contrat, à condition que ce droit ou

the right or claim is based on industrial property or other intellectual property:

(a) under the law of the State where the goods will be resold or otherwise used, if it was contemplated by the parties at the time of the conclusion of the contract that the goods would be resold or otherwise used in that State; or

(b) in any other case, under the law of the State where the buyer has his place of business.

(2) The obligation of the seller under the preceding paragraph does not extend to cases where:

(a) at the time of the conclusion of the contract the buyer knew or could not have been unaware of the right or claim; or

(b) the right or claim results from the seller's compliance with technical drawings, designs, formulae or other such specifications furnished by the buyer.

Article 43

(1) The buyer loses the right to rely on the provisions of article 41 or article 42 if he does not give notice to the seller specifying the nature of the right or claim of the third party within a reasonable time after he has become aware or ought to have become aware of the right or claim.

(2) The seller is not entitled to rely on the provisions of the preceding paragraph if he knew of the right or claim of the third party and the nature of it.

Article 44

Notwithstanding the provisions of paragraph (1) of article 39 and paragraph (1) of article 43, the buyer may reduce the price in accordance with article 50 or claim damages, except for loss of profit, if he has a reasonable excuse for his failure to give the required notice.

Section III.
Remedies for breach of contract by the seller

cette prétention soit fondé sur la propriété industrielle ou autre propriété intellectuelle:

a) en vertu de la loi de l'Etat où les marchandises doivent être revendues ou utilisées, si les parties ont envisagé au moment de la conclusion du contrat que les marchandises seraient revendues ou utilisées dans cet Etat; ou

b) dans tous les autres cas, en vertu de la loi de l'Etat où l'acheteur a son établissement.

2) Dans les cas suivants, le vendeur n'est pas tenu de l'obligation prévue au paragraphe précédent:

a) au moment de la conclusion du contrat, l'acheteur connaissait ou ne pouvait ignorer l'existence du droit ou de la prétention; ou

b) le droit ou la prétention résulte de ce que le vendeur s'est conformé aux plans techniques, dessins, formules ou autres spécifications analogues fournis par l'acheteur.

Article 43

1) L'acheteur perd le droit de se prévaloir des dispositions des articles 41 et 42 s'il ne dénonce pas au vendeur le droit ou la prétention du tiers, en précisant la nature de ce droit ou de cette prétention, dans un délai raisonnable à partir du moment où il en a eu connaissance ou aurait dû en avoir connaissance.

2) Le vendeur ne peut pas se prévaloir des dispositions du paragraphe précédent s'il connaissait le droit ou la prétention du tiers et sa nature.

Article 44

Nonobstant les dispositions du paragraphe 1 de l'article 39 et du paragraphe 1 de l'article 43, l'acheteur peut réduire le prix comformément à l'article 50 ou demander des dommages-intérêts, sauf pour le gain manqué, s'il a une excuse raisonnable pour n'avoir pas procédé à la dénonciation requise.

Section III.
Moyens dont dispose l'acheteur en cas de contravention au contrat par le vendeur

Article 45

(1) If the seller fails to perform any of his obligations under the contract or this Convention, the buyer may:

(a) exercise the rights provided in articles 46 to 52;

(b) claim damages as provided in articles 74 to 77.

(2) The buyer is not deprived of any right he may have to claim damages by exercising his right to other remedies.

(3) No period of grace may be granted to the seller by a court or arbitral tribunal when the buyer resorts to a remedy for breach of contract.

Article 45

1) Si le vendeur n'a pas exécuté l'une quelconque des obligations résultant pour lui du contrat de vente ou de la présente Convention, l'acheteur est fondé à:

a) exercer les droits prévus aux articles 46 à 52;

b) demander les dommages-intérêts prévus aux articles 74 à 77.

2) L'acheteur ne perd pas le droit de demander des dommages-intérêts lorsqu'il exerce son droit de recourir à un autre moyen.

3) Aucun délai de grâce ne peut être accordé au vendeur par un juge ou par un arbitre lorsque l'acheteur se prévaut d'un des moyens dont il dispose en cas de contravention au contrat.

Article 46

(1) The buyer may require performance by the seller of his obligations unless the buyer has resorted to a remedy which is inconsistent with this requirement.

(2) If the goods do not conform with the contract, the buyer may require delivery of substitute goods only if the lack of conformity constitutes a fundamental breach of contract and a request for substitute goods is made either in conjunction with notice given under article 39 or within a reasonable time thereafter.

(3) If the goods do not conform with the contract, the buyer may require the seller to remedy the lack of conformity by repair, unless this is unreasonable having regard to all the circumstances. A request for repair must be made either in conjunction with notice given under article 39 or within a reasonable time thereafter.

Article 46

1) L'acheteur peut exiger du vendeur l'exécution de ses obligations, à moins qu'il ne se soit prévalu d'un moyen incompatible avec cette exigence.

2) Si les marchandises ne sont pas conformes au contrat, l'acheteur ne peut exiger du vendeur la livraison de marchandises de remplacement que si le défaut de conformité constitue une contravention essentielle au contrat et si cette livraison est demandée au moment de la dénonciation du défaut de conformité faite conformément à l'article 39 ou dans un délai raisonnable à compter de cette dénonciation.

3) Si les marchandises ne sont pas conformes au contrat, l'acheteur peut exiger du vendeur qu'il répare le défaut de conformité, à moins que cela ne soit déraisonnable compte tenu de toutes les circonstances. La réparation doit être demandée au moment de la dénonciation du défaut de conformité faite conformément à l'article 39 ou dans un délai raisonnable à compter de cette dénonciation.

Article 47

(1) The buyer may fix an additional period of time of reasonable length for performance by the seller of his obligations.

(2) Unless the buyer has received notice from the seller that he will not perform within the period so fixed, the buyer may not, during that period, resort to any remedy for

Article 47

1) L'acheteur peut impartir au vendeur un délai supplémentaire de durée raisonnable pour l'exécution de ses obligations.

2) A moins qu'il n'ait reçu du vendeur une notification l'informant que celui-ci n'exécuterait pas ses obligations dans le délai ainsi imparti, l'acheteur ne peut, avant l'expiration

breach of contract. However, the buyer is not deprived thereby of any right he may have to claim damages for delay in performance.

Article 48

(1) Subject to article 49, the seller may, even after the date for delivery, remedy at his own expense any failure to perform his obligations, if he can do so without unreasonable delay and without causing the buyer unreasonable inconvenience or uncertainty of reimbursement by the seller of expenses advanced by the buyer. However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

(2) If the seller requests the buyer to make known whether he will accept performance and the buyer does not comply with the request within a reasonable time, the seller may perform within the time indicated in his request. The buyer may not, during that period of time, resort to any remedy which is inconsistent with performance by the seller.

(3) A notice by the seller that he will perform within a specified period of time is assumed to include a request, under the preceding paragraph, that the buyer make known his decision.

(4) A request or notice by the seller under paragraph (2) or (3) of this article is not effective unless received by the buyer.

Article 49

(1) The buyer may declare the contract avoided:

(a) if the failure by the seller to perform any of his obligations under the contract or this Conventions amounts to a fundamental breach of contract; or

(b) in case of non-delivery, if the seller does not deliver the goods within the additional period of time fixed by the buyer in accordance with paragraph (1) of article 47 or declares that he will not deliver within the period so fixed.

(2) However, in cases where the seller has delivered the goods, the buyer loses the right

de ce délai, se prévaloir d'aucun des moyens dont il dispose en cas de contravention au contrat. Toutefois, l'acheteur ne perd pas, de ce fait, le droit de demander des dommages-intérêts pour retard dans l'exécution.

Article 48

1) Sous réserve de l'article 49, le vendeur peut, même après la date de la livraison, réparer à ses frais tout manquement à ses obligations, à condition que cela n'entraîne pas un retard déraisonnable et ne cause à l'acheteur ni inconvénients déraisonnables ni incertitude quant au remboursement par le vendeur des frais faits par l'acheteur. Toutefois, l'acheteur conserve le droit de demander des dommages-intérêts conformément à la présente Convention.

2) Si le vendeur demande à l'acheteur de lui faire savoir s'il accepte l'exécution et si l'acheteur ne lui répond pas dans un délai raisonnable, le vendeur peut exécuter ses obligations dans le délai qu'il a indiqué dans sa demande. L'acheteur ne peut, avant l'expiration de ce délai, se prévaloir d'un moyen incompatible avec l'exécution par le vendeur de ses obligations.

3) Lorsque le vendeur notifie à l'acheteur son intention d'exécuter ses obligations dans un délai déterminé, il est présumé demander à l'acheteur de lui faire connaître sa décision conformément au paragraphe précédent.

4) Une demande ou une notification faite par le vendeur en vertu des paragraphes 2 ou 3 du present article n'a d'effet que si elle est reçue par l'acheteur.

Article 49

1) L'acheteur peut déclarer le contrat résolu:

a) si l'inexécution par le vendeur de l'une quelconque des obligations résultant pour lui du contrat ou de la présente Convention constitue une contravention essentielle au contrat; ou

b) en cas de défaut de livraison, si le vendeur ne livre pas les marchandises dans le délai supplémentaire imparti par l'acheteur conformément au paragraphe 1 de l'article 47 ou s'il déclare qu'il ne les livrera pas dans le délai ainsi imparti.

2) Cependant, lorsque le vendeur a livré les marchandises, l'acheteur est déchu du droit

to declare the contract avoided unless he does so:

(a) in respect of late delivery, within a reasonable time after he has become aware that delivery has been made;

(b) in respect of any breach other than late delivery, within a reasonable time:

(i) after he knew or ought to have known of the breach;

(ii) after the expiration of any additional period of time fixed by the buyer in accordance with paragraph (1) of article 47, or after the seller has declared that he will not perform his obligations within such an additional period; or

(iii) after the expiration of any additional period of time indicated by the seller in accordance with paragraph (2) of article 48, or after the buyer has declared that he will not accept performance.

de déclarer le contrat résolu s'il ne l'a pas fait:

a) en cas de livraison, dans un délai raisonnable à partir du moment où il a su que la livraison avait été effectuée;

b) en cas de contravention autre que la livraison tardive, dans un délai raisonnable:

i) à partir du moment où il a eu connaissance ou aurait dû avoir connaissance de cette contravention;

ii) après l'expiration de tout délai supplémentaire imparti par l'acheteur conformément au paragraphe 1 de l'article 47 ou après que le vendeur a déclaré qu'il n'exécuterait pas ses obligations dans ce délai supplémentaire; ou

iii) après l'expiration de tout délai supplémentaire indiqué par le vendeur conformément au paragraphe 2 de l'article 48 ou après que l'acheteur a déclaré qu'il n'accepterait pas l'exécution.

Article 50

If the goods do not conform with the contract and whether or not the price has already been paid, the buyer may reduce the price in the same proportion as the value that the goods actually delivered had at the time of the delivery bears to the value that conforming goods would have had at that time. However, if the seller remedies any failure to perform obligations in accordance with article 37 or article 48 or if the buyer refuses to accept performance by the seller in accordance with those articles, the buyer may not reduce the price.

Article 50

En cas de défaut de conformité des marchandises au contrat, que le prix ait été ou non déjà payé, l'acheteur peut réduire le prix proportionellement à la différence entre la valeur que les marchandises effectivement livrées avaient au moment de la livraison et la valeur que des marchandises conformes auraient eue à ce moment. Cependant, si le vendeur répare tout manquement à ses obligations conformément à l'article 37 ou à l'article 48 ou si l'acheteur refuse d'accepter l'exécution par le vendeur conformément à ces articles, l'acheteur ne peut réduire le prix.

Article 51

(1) If the seller delivers only a part the goods or if only a part of the goods delivered is in conformity with the contract, articles 46 to 50 apply in respect of the part which is missing or which does not conform.

(2) The buyer may declare the contract avoided in its entirety only if the failure to make delivery completely or in conformity with the contract amounts to a fundamental breach of the contract.

Article 51

1) Si le vendeur ne livre qu'une partie des marchandises ou si une partie seulement des marchandises livrées est conforme au contrat, les articles 46 à 50 s'appliquent en ce qui concerne la partie manquante ou non conforme.

2) L'acheteur ne peut déclarer le contrat résolu dans sa totalité que si l'inexécution partielle ou le défaut de conformité constitue une contravention essentielle au contrat.

Article 52

(1) If the seller delivers the goods before the date fixed, the buyer may take delivery or refuse to take delivery.

(2) If the seller delivers a quantity of goods greater than that provided for in the contract, the buyer may take delivery or refuse to take delivery of the excess quantity. If the buyer takes delivery of all or part of the excess quantity, he must pay for it at the contract rate.

Article 52

1) Si le vendeur livre les marchandises avant la date fixée, l'acheteur a la faculté d'en prendre livraison ou de refuser d'en prendre livraison.

2) Si le vendeur livre une quantité supérieure à celle prévue au contrat, l'acheteur peut accepter ou refuser de prendre livraison de la quantité excédentaire. Si l'acheteur accepte d'en prendre livrasion en tout ou en partie, il doit la payer au tarif du contrat.

Chapter III
Obligations of the Buyer

Article 53

The buyer must pay the price for the goods and take delivery of them as required by the contract and this Convention.

Chapitre III
Obligations de l'acheteur

Article 53

L'acheteur s'oblige, dans les conditions prévues au contrat et par la présente Convention, à payer le prix et à prendre livraison des marchandises.

Section I.
Payment of the price

Article 54

The buyer's obligation to pay the price includes taking such steps and complying with such formalities as may be required under the contract or any laws and regulations to enable payment to be made.

Section I.
Paiement du prix

Article 54

L'obligation qu'a l'acheteur de payer le prix comprend celle de prendre les mesures et d'accomplir les formalités destinées à permettre le paiement du prix qui sont prévues par le contrat ou par les lois et les règlements.

Article 55

Where a contract has been validly concluded but does not expressly or implicitly fix or make provision for determining the price, the parties are considered, in the absence of any indication to the contrary, to have impliedly made reference to the price generally charged at the time of the conclusion of the contract for such goods sold under comparable circumstances in the trade concerned.

Article 55

Si la vente est valablement conclue sans que le prix des marchandises vendues ait été fixé dans le contrat expressément ou implicitement ou par une disposition permettant de le déterminer, les parties sont réputées, sauf indications contraires, s'être tacitement référées au prix habituellement pratiqué au moment de la conclusion du contrat, dans la branche commerciale considérée, pour les mêmes marchandises vendues dans des circonstances comparables.

Article 56

If the price is fixed according to the weight of the goods, in case of doubt it is to be determined by the net weight.

Article 56

Si le prix est fixé d'après le poids des marchandises, c'est le poids net qui, en cas de doute, détermine ce prix.

Article 57

(1) If the buyer is not bound to pay the price at any other particular place, he must pay it to the seller:

(a) at the seller's place of business; or

(b) if the payment is to be made against the handing over of the goods or of documents, at the place where the handing over takes place.

(2) The seller must bear any increase in the expenses incidental to payment which is caused by a change in his place of business subsequent to the conclusion of the contract.

Article 58

(1) If the buyer is not bound to pay the price at any other specific time, he must pay it when the seller places either the goods or documents controlling their disposition at the buyer's disposal in accordance with the contract and this Convention. The seller may make such payment a condition for handing over the goods or documents.

(2) If the contract involves carriage of the goods, the seller may dispatch the goods on terms whereby the goods, or documents controlling their disposition, will not be handed over to the buyer except against payment of the price.

(3) The buyer is not bound to pay the price until he has had an opportunity to examine the goods, unless the procedures for delivery or payment agreed upon by the parties are inconsistent with his having such an opportunity.

Article 59

The buyer must pay the price on the date fixed by or determinable from the contract and this Convention without the need for any request or compliance with any formality on the part of the seller.

Section II.
Taking delivery

Article 60

The buyer's obligation to take delivery consists:

(a) in doing all the acts which could reason-

Article 57

1) Si l'acheteur n'est pas tenu de payer le prix en un autre lieu particulier, il doit payer le vendeur:

a) à l'établissement de celui-ci; ou

b) si le paiement doit être fait contre la remise des marchandises ou des documents, au lieu de cette remise.

2) Le vendeur doit supporter toute augmentation des frais accessoires au paiement qui résultent de son changement d'établissement après la conclusion du contrat.

Article 58

1) Si l'acheteur n'est pas tenu de payer le prix à un autre moment déterminé, il doit le payer lorsque, conformément au contrat et à la présente Convention, le vendeur met à sa disposition soit les marchandises soit des documents représentatifs des marchandises. Le vendeur peut faire du paiement une condition de la remise des marchandises ou des documents.

2) Si le contrat implique un transport des marchandises, le vendeur peut en faire l'expédition sous condition que celles-ci ou les documents représentatifs ne seront remis à l'acheteur que contre paiement du prix.

3) L'acheteur n'est pas tenu de payer le prix avant d'avoir eu la possibilité d'examiner les marchandises, à moins que les modalités de livraison ou de paiement dont sont convenues les parties ne lui en laissent pas la possibilité.

Article 59

L'acheteur doit payer le prix à la date fixée au contrat ou résultant du contrat et de la présente Convention, sans qu'il soit besoin d'auçune demande ou autre formalité de la part du vendeur.

Section II.
Prise de livraison

Article 60

L'obligation de l'acheteur de prendre livraison consiste:

a) à accomplir tout acte qu'on peut raison-

ably be expected of him in order to enable the seller to make delivery; and

(b) in taking over the goods.

Section III.
Remedies for breach of contract by the buyer

Article 61

(1) If the buyer fails to perform any of his obligations under the contract or this Convention, the seller may:

(a) exercise the rights provided in articles 62 to 65;

(b) claim damages as provided in articles 74 to 77.

(2) The seller is not deprived of any right he may have to claim damages by exercising his right to other remedies.

(3) No period of grace may be granted to the buyer by a court or arbitral tribunal when the seller resorts to a remedy for breach of contract.

Article 62

The seller may require the buyer to pay the price, take delivery or perform his other obligations, unless the seller has resorted to a remedy which is inconsistent with this requirement.

Article 63

(1) The seller may fix an additional period of time of reasonable length for performance by the buyer of his obligations.

(2) Unless the seller has received notice from the buyer that he will not perform within the period so fixed, the seller may not, during that period, resort to any remedy for breach of contract. However, the seller is not deprived thereby of any right he may have to claim damages for delay in performance.

Article 64

(1) The seller may declare the contract avoided:

nablement attendre de lui pour permettre au vendeur d'effectuer la livraison; et

b) à retirer les marchandises.

Section III.
Moyens dont dispose le vendeur en cas de contravention au contrat par l'acheteur

Article 61

1) Si l'acheteur n'a pas exécuté l'une quelconque des obligations résultant pour lui du contrat de vente ou de la présente Convention, le vendeur est fondé à:

a) exercer les droits prévus aux articles 62 à 65;

b) demander les dommages-intérêts prévus aux articles 74 à 77.

2) Le vendeur ne perd pas le droit de demander des dommages-intérêts lorsqu'il exerce son droit de recourir à un autre moyen.

3) Aucun délai de grâce ne peut être accordé à l'acheteur par un juge ou par un arbitre lorsque le vendeur se prévaut d'un des moyens dont il dispose en cas de contravention au contrat.

Article 62

Le vendeur peut exiger de l'acheteur le paiement du prix, la prise de livraison des marchandises ou l'exécution des autres obligations de l'acheteur, à moins qu'il ne se soit prévalu d'un moyen incompatible avec ces exigences.

Article 63

1) Le vendeur peut impartir à l'acheteur un délai supplémentaire de durée raisonnable pour l'exécution de ses obligations.

2) A moins qu'il n'ait reçu de l'acheteur une notification l'informant que celui-ci n'exécuterait pas ses obligations dans le délai ainsi imparti, le vendeur ne peut, avant l'expiration de ce délai, se prévaloir d'aucun des moyens dont il dispose en cas de contravention au contrat. Toutefois, le vendeur ne perd pas, de ce fait, le droit de demander des dommages-intérêts pour retard dans l'exécution.

Article 64

1) Le vendeur peut déclarer le contrat résolu:

(a) if the failure by the buyer to perform any of his obligations under the contract or this Convention amounts to a fundamental breach of contract; or

(b) if the buyer does not, within the additional period of time fixed by the seller in accordance with paragraph (1) of article 63, perform his obligation to pay the price or take delivery of the goods, or if he declares that he will not do so within the period so fixed.

(2) However, in cases where the buyer has paid the price, the seller loses the right to declare the contract avoided unless he does so:

(a) in respect of late performance by the buyer, before the seller has become aware that performance has been rendered; or

(b) in respect of any breach other than late performance by the buyer, within a reasonable time:

(i) after the seller knew or ought to have known of the breach; or

(ii) after the expiration of any additional period of time fixed by the seller in accordance with paragraph (1) of article 63, or after the buyer has declared that he will not perform his obligations within such an additional period.

a) si l'inexécution par l'acheteur de l'une quelconque des obligations résultant pour lui du contrat ou de la présente Convention constitue une contravention essentielle au contrat; ou

b) si l'acheteur n'exécute pas son obligation de payer le prix ou ne prend pas livraison des marchandises dans le délai supplémentaire imparti par le vendeur conformément au paragraphe 1 de l'article 63 ou s'il déclare qu'il ne le fera pas dans le délai ainsi imparti.

2) Cependant, lorsque l'acheteur a payé le prix, le vendeur est déchu du droit de déclarer le contrat résolu s'il ne l'a pas fait:

a) en cas d'exécution tardive par l'acheteur, avant d'avoir su qu'il y avait eu exécution; ou

b) en cas de contravention par l'acheteur autre que l'exécution tardive, dans un délai raisonnable:

i) à partir du moment où le vendeur a eu connaissance ou aurait dû avoir connaissance de cette contravention; ou

ii) aprés l'expiration de tout délai supplémentaire imparti par le vendeur conformément au paragraphe 1 de l'article 63 ou après que l'acheteur a déclaré qu'il n'exécuterait pas ses obligations dans ce délai supplémentaire.

Article 65

(1) If under the contract the buyer is to specify the form, measurement or other features of the goods and he fails to make such specification either on the date agreed upon or within a reasonable time after receipt of a request from the seller, the seller may, without prejudice to any other rights he may have, make the specification himself in accordance with the requirements of the buyer that may be known to him.

(2) If the seller makes the specification himself, he must inform the buyer of the details thereof and must fix a reasonable time within which the buyer may make a different specification. If, after receipt of such a communication, the buyer fails to do so within the time so fixed, the specification made by the seller is binding.

Article 65

1) Si le contrat prévoit que l'acheteur doit spécifier la forme, la mesure ou d'autres caractéristiques des marchandises et si l'acheteur n'effectue pas cette spécification à la date convenue ou dans un délai raisonnable à compter de la réception d'une demande du vendeur, celui-ci peut, sans préjudice de tous autres droits qu'il peut avoir, effectuer lui-même cette spécification d'après les besoins de l'acheteur dont il peut avoir connaissance.

2) Si le vendeur effectue lui-même la spécification, il doit en faire connaître les modalités à l'acheteur et lui impartir un délai raisonnable pour une spécification différente. Si, après réception de la communication du vendeur, l'acheteur n'utilise pas cette possibilité dans le délai ainsi imparti, la spécification effectuée par le vendeur est définitive.

Chapter IV
Passing of Risk

Article 66

Loss of or damage to the goods after the risk has passed to the buyer does not discharge him from his obligation to pay the price, unless the loss or damage is due to an act or omission of the seller.

Article 67

(1) If the contract of sale involves carriage of the goods and the seller is not bound to hand them over at a particular place, the risk passes to the buyer when the goods are handed over to the first carrier for transmission to the buyer in accordance with the contract of sale. If the seller is bound to hand the goods over to a carrier at a particular place, the risk does not pass to the buyer until the goods are handed over to the carrier at that place. The fact that the seller is authorized to retain documents controlling the disposition of the goods does not affect the passage of the risk.

(2) Nevertheless, the risk does not pass to the buyer until the goods are clearly identified to the contract, whether by markings on the goods, by shipping documents, by notice given to the buyer or otherwise.

Article 68

The risk in respect of goods sold in transit passes to the buyer from the time of the conclusion of the contract. However, if the circumstances so indicate, the risk is assumed by the buyer from the time the goods were handed over to the carrier who issued the documents embodying the contract of carriage. Nevertheless, if at the time of the conclusion of the contract of sale the seller knew or ought to have known that the goods had been lost or damaged and did not disclose this to the buyer, the loss or damage is at the risk of the seller.

Chapitre IV
Transfert des risques

Article 66

La perte ou la détérioration des marchandises survenue après le transfert des risques à l'acheteur ne libère pas celui-ci de son obligation de payer le prix, à moins que ces événements ne soient dus à un fait du vendeur.

Article 67

1) Lorsque le contrat de vente implique un transport des marchandises et que le vendeur n'est pas tenu de les remettre en un lieu déterminé, les risques sont transférés à l'acheteur à partir de la remise des marchandises au premier transporteur pour transmission à l'acheteur conformément au contrat de vente. Lorsque le vendeur est tenu de remettre les marchandises à un transporteur en un lieu déterminé, les risques ne sont pas transférés à l'acheteur tant que les marchandises n'ont pas été remises au transporteur en ce lieu. Le fait que le vendeur soit autorisé à conserver les documents représentatifs des marchandises n'affecte pas le transfert des risques.

2) Cependant, les risques ne sont pas transférés à l'acheteur tant que les marchandises n'ont pas été clairement identifiées aux fins du contrat, que ce soit par l'apposition d'un signe distinctif sur les marchandises, par des documents de transport, par un avis donné à l'acheteur ou par tout autre moyen.

Article 68

En ce qui concerne les marchandises vendues en cours de transport, les risques sont transférés à l'acheteur à partir du moment où le contrat est conclu. Toutefois, si les circonstances l'impliquent, les risques sont à la charge de l'acheteur à compter du moment où les marchandises ont été remises au transporteur qui a émis les documents constatant le contrat de transport. Néanmoins, si, au moment de la conclusion du contrat de vente, le vendeur avait connaissance ou aurait dû avoir connaissance du fait que les marchandises avaient péri ou avaient été détériorées et qu'il n'en a pas informé l'acheteur, la perte ou la détérioration est à la charge du vendeur.

Article 69

(1) In cases not within articles 67 and 68, the risk passes to the buyer when he takes over the goods or, if he does not do so in due time, from the time when the goods are placed at his disposal and he commits a breach of contract by failing to take delivery.

(2) However, if the buyer is bound to take over the goods at a place other than a place of business of the seller, the risk passes when delivery is due and the buyer is aware of the fact that the goods are placed at his disposal at that place.

(3) If the contract relates to goods not then identified, the goods are considered not to be placed at the disposal of the buyer until they are clearly identified to the contract.

Article 70

If the seller has committed a fundamental breach of contract, articles 67, 68 and 69 do not impair the remedies available to the buyer on account of the breach.

Chapter V

Provisions Common to the Obligations of the Seller and of the Buyer

Section I.

Anticipatory breach and instalment contracts

Article 71

(1) A party may suspend the performance of his obligations if, after the conclusion of the contract, it becomes apparent that the other party will not perform a substantial part of his obligations as a result of:

(a) a serious deficiency in his ability to perform or in his creditworthiness; or

(b) his conduct in preparing to perform or in performing the contract.

(2) If the seller has already dispatched the goods before the grounds described in the preceding paragraph become evident, he may prevent the handing over of the goods to the buyer even though the buyer holds a docu-

Article 69

1) Dans les cas non visés par les articles 67 et 68, les risques sont transférés à l'acheteur lorsqu'il retire les marchandises ou, s'il ne le fait pas en temps voulu, à partir du moment où les marchandises sont mises à sa disposition et où il commet une contravention au contrat en n'en prenant pas livraison.

2) Cependant, si l'acheteur est tenu de retirer les marchandises en un lieu autre qu'un établissement du vendeur, les risques sont transférés lorsque la livraison est due et que l'acheteur sait que les marchandises sont mises à sa disposition en ce lieu.

3) Si la vente porte sur des marchandises non encore individualisées, les marchandises ne sont réputées avoir été mises à la disposition de l'acheteur que lorsquélles ont été clairement identifiées aux fins du contrat.

Article 70

Si le vendeur a commis une contravention essentielle au contrat, les dispositions des articles 67, 68 et 69 ne portent pas atteinte aux moyens dont l'acheteur dispose en raison de cette contravention.

Chapitre V

Dispositions communes aux obligations du vendeur et de l'acheteur

Section I.

Contravention anticipée et contrats à livraisons successives

Article 71

1) Une partie peut différer l'exécution de ses obligations lorsqu'il apparaît, après la conclusion du contrat, que l'autre partie n'exécutera pas une partie essentielle de ses obligations du fait:

a) d'une grave insuffisance dans la capacité d'éxécution de cette partie ou sa solvabilité; ou

b) de la manière dont elle s'apprête à exécuter ou exécute le contrat.

2) Si le vendeur a déjà expédié les marchandises lorsque se révèlent les raisons prévues au paragraphe précédent, il peut s'opposer à ce que les marchandises soient remises à l'acheteur, même si celui-ci détient

ment which entitles him to obtain them. The present paragraph relates only to the rights in the goods as between the buyer and the seller.

(3) A party suspending performance, whether before or after dispatch of the goods, must immediately give notice of the suspension to the other party and must continue with performance if the other party provides adequate assurance of his performance.

un document lui permettant de les obtenir. Le présent paragraphe ne concerne que les droits respectifs du vendeur et de l'acheteur sur les marchandises.

3) La partie qui diffère l'exécution, avant ou après l'expédition des marchandises, doit adresser immédiatement une notification à cet effet à l'autre partie, et elle doit procéder à l'exécution si l'autre partie donne des assurances suffisantes de la bonne exécution de ses obligations.

Article 72

(1) If prior to the date for performance of the contract it is clear that one of the parties will commit a fundamental breach of contract, the other party may declare the contract avoided.

(2) If time allows, the party intending to declare the contract avoided must give reasonable notice to the other party in order to permit him to provide adequate assurance of his performance.

(3) The requirements of the preceding paragraph do not apply if the other party has declared that he will not perform his obligations.

Article 72

1) Si, avant la date de l'exécution du contrat, il est manifesté qu'une partie commettra une contravention essentielle au contrat, l'autre partie peut déclarer celui-ci résolu.

2) Si elle dispose du temps nécessaire, la partie qui a l'intention de déclarer le contrat résolu doit le notifier à l'autre partie dans des conditions raisonnables pour lui permettre de donner des assurances suffisantes de la bonne exécution de ses obligations.

3) Les dispositions du paragraphe précédent ne s'appliquent pas si l'autre partie a déclaré qu'elle n'exécuterait pas ses obligations.

Article 73

(1) In the case of a contract for delivery of goods by instalments, if the failure of one party to perform any of his obligations in respect of any instalment constitutes a fundamental breach of contract with respect to that instalment, the other party may declare the contract avoided with respect to that instalment.

(2) If one party's failure to perform any of his obligations in respect of any instalment gives the other party good grounds to conclude that a fundamental breach of contract will occur with respect to future instalments, he may declare the contract avoided for the future, provided that he does so within a reasonable time.

(3) A buyer who declares the contract avoided in respect of any delivery may, at the same time, declare it avoided in respect of deliveries already made or of future deliveries if, by reason of their interdependence, those deliveries could not be used for the purpose contemplated by the parties at the time of the conclusion of the contract.

Article 73

1) Dans les contrats à livraisons successives, si l'inexécution par l'une des parties d'une obligation relative à une livraison constitue une contravention essentielle au contrat en ce qui concerne cette livraison, l'autre partie peut déclarer le contrat résolu pour ladite livraison.

2) Si l'inexécution par l'une des parties d'une obligation relative à une livraison donne à l'autre de sérieuses raisons de penser qu'il y aura contravention essentielle au contrat en ce qui concerne des obligations futures, elle peut déclarer le contrat résolu pour l'avenir, à condition de le faire dans un délai raisonnable.

3) L'acheteur qui déclare le contrat résolu pour une livraison peut, en même temps, le déclarer résolu pour les livraisons déjà reçues ou pour les livraisons futures si, en raison de leur connexité, ces livraisons ne peuvent être utilisées aux fins envisagées par les parties au moment de la conclusion du contrat.

Section II.
Damages

Article 74

Damages for breach of contract by one party consist of a sum equal to the loss, including loss of profit, suffered by the other party as a consequence of the breach. Such damages may not exceed the loss which the party in breach foresaw or ought to have foreseen at the time of the conclusion of the contract, in the light of the facts and matters of which he then knew or ought to have known, as a possible consequence of the breach of contract.

Article 75

If the contract is avoided and if, in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the buyer has bought goods in replacement or the seller has resold the goods, the party claiming damages may recover the difference between the contract price and the price in the substitute transaction as well as any furhter damages recoverable under article 74.

Article 76

(1) If the contract is avoided and there is a current price for the goods, the party claiming damages may, if he has not made a purchase or resale under article 75, recover the difference between the price fixed by the contract and the current price at the time of avoidance as well as any further damages recoverable under article 74. If, however, the party claiming damages has avoided the contract after taking over the goods, the current price at the time of such taking over shall be applied instead of the current price at the time of avoidance.

(2) For the purposes of the preceding paragraph, the current price is the price prevailing at the place where delivery of the goods should have been made or, if there is no current price at that place, the price at such

Section II.
Dommages-intérêts

Article 74

Les dommages-intérêts pour une contravention au contrat commise par une partie sont égaux à la perte subie et au gain manqué par l'autre partie par suite de la contravention. Ces dommages-intérêts ne peuvent être supérieurs à la perte subie et au gain manqué que la partie en défaut avait prévus ou aurait dû prévoir au moment de la conclusion du contrat, en considérant les faits dont elle avait connaissance ou aurait dû avoir connaissance, comme étant des conséquences possibles de la contravention au contrat.

Article 75

Lorsque le contrat est résolu et que, d'une manière raisonnable et dans un délai raisonnable après la résolution, l'acheteur a procédé à un achat de remplacement ou le vendeur à une vente compensatoire, la partie qui demande des dommages-intérêts peut obtenir la différence entre le prix du contrat et le prix de l'achat de remplacement ou de la vente compensatoire ainsi que tous autres dommages-intérêts qui peuvent être dus en vertu de l'article 74.

Article 76

1) Lorsque le contrat est résolu et que les marchandises ont un prix courant, la partie qui demande des dommages-intérêts peut, si elle n'a pas procédé à un achat de remplacement ou à une vente compensatoire au titre de l'article 75, obtenir la différence entre le prix fixé dans le contrat et le prix courant au moment de la résolution ainsi que tous autres dommages-intérêts qui peuvent être dus au titre de l'article 74. Néanmoins, si la partie qui demande des dommages-intérêts a déclaré le contrat résolu après avoir pris possession des marchandises, c'est le prix courant au moment de la prise de possession qui est applicable et non pas le prix courant au moment de la résolution.

2) Aux fins du paragraphe précédent, le prix courant est celui du lieu où la livraison des marchandises aurait dû être effectuée ou, à défaut de prix courant en ce lieu, le prix courant pratiqué en un autre lieu qu'il appar-

other place as serves as a reasonable substitute, making due allowance for differences in the cost of transporting the goods.

Article 77

A party who relies on a breach of contract must take such measures as are reasonable in the circumstances to mitigate the loss, including loss of profit, resulting from the breach. If he fails to take such measures, the party in breach may claim a reduction in the damages in the amount by which the loss should have been mitigated.

Section III.
Interest

Article 78

If a party fails to pay the price or any other sum that is in arrears, the other party is entitled to interest on it, without prejudice to any claim for damages recoverable under article 74.

Section IV.
Exemptions

Article 79

(1) A party is not liable for a failure to perform any of his obligations if he proves that the failure was due to an impediment beyond his control and that he could not reasonably be expected to have taken the impediment into account at the time of the conclusion of the contract or to have avoided or overcome it or its consequences.

(2) If the party's failure is due to the failure by a third person whom he has engaged to perform the whole or a part of the contract, that party is exempt from liability only if:

(a) he is exempt under the preceding paragraph; and

(b) the person whom he has so engaged would be so exempt if the provisions of that paragraph were applied to him.

(3) The exemption provided by this article has effect for the period during which the impediment exists.

aît raisonnable de prendre comme lieu de référence, en tenant compte des différences dans les frais de transport des marchandises.

Article 77

La partie qui invoque la contravention au contrat doit prendre les mesures raisonnables, eu égard aux circonstances, pour limiter la perte, y compris le gain manqué, résultant de la contravention. Si elle néglige de le faire, la partie en défaut peut demander une réduction des dommages-intérêts égale au montant de la perte qui aurait dû être évitée.

Section III.
Intérêts

Article 78

Si une partie ne paie pas le prix ou toute autre somme due, l'autre partie a droit à des intérêts sur cette somme, sans préjudice des dommages-intérêts qu'elle serait fondée a demander en vertu de l'article 74.

Section IV.
Exonération

Article 79

1) Une partie n'est pas responsable de l'inexécution de l'une quelconque de ses obligations si elle prouve que cette inexécution est due à un empêchement indépendant de sa volonté et que l'on ne pouvait raisonnablement attendre d'elle qu'elle le prenne en considération au moment de la conclusion du contrat, qu'elle le prévienne ou le surmonte ou qu'elle en prévienne ou surmonte les conséquences.

2) Si l'inexécution par une partie est due à l'inexécution par un tiers qu'elle a chargé d'exécuter tout ou partie du contrat, cette partie n'est exonérée de sa responsabilité que dans le cas:

a) où elle l'est en vertu des dispositions du paragraphe précédent; et

b) où le tiers serait lui aussi exonéré si les dispositions de ce paragraphe lui étaient appliquées.

3) L'exonération prévue par le présent article produit effet pendant la durée de l'empêchement.

(4) The party who fails to perform must give notice to the other party of the impediment and its effect on his ability to perform. If the notice is not received by the other party within a reasonable time after the party who fails to perform knew or ought to have known of the impediment, he is liable for damages resulting from such non-receipt.

4) La partie qui n'a pas exécuté doit avertir l'autre partie de l'empêchement et de ses effets sur sa capacité d'exécuter. Si l'avertissement n'arrive pas à destination dans un délai raisonnable a partir du moment où la partie qui n'a pas exécuté a connu ou aurait dû connaître l'empêchement, celle-ci est tenue à des dommages-intérêts du fait de ce défaut de réception.

(5) Nothing in this article prevents either party from exercising any right other than to claim damages under this Convention

5) Les dispositions du présent article n'interdisent pas à une partie d'exercer tous ses droits autres que celui d'obtenir des dommages-intérêts en vertu de la présente Convention.

Article 80

A party may not rely on a failure of the other party to perform, to the extent that such failure was caused by the first party's act or omission.

Article 80

Une partie ne peut pas se prévaloir d'une inexécution par l'autre partie dans la mesure où cette inexécution est due à un acte ou à une omission de sa part.

Section V.
Effects of avoidance

Section V.
Effets de la résolution

Article 81

(1) Avoidance of the contract releases both parties from their obligations under it, subject to any damages which may be due. Avoidance does not affect any provision of the contract for the settlement of disputes or any other provision of the contract governing the rights and obligations of the parties consequent upon the avoidance of the contract.

(2) A party who has performed the contract either wholly or in part may claim restitution from the other party of whatever the first party has supplied or paid under the contract. If both parties are bound to make restitution, they must do so concurrently.

Article 81

1) La résolution du contrat libère les deux parties de leurs obligations, sous réserve des dommages-intérêts qui peuvent être dus. Elle n'a pas d'effet sur les stipulations du contrat relatives au règlement des différends ou aux droits et obligations des parties en cas de résolution.

2) La partie qui a exécuté le contrat totalement ou partiellement peut réclamer restitution à l'autre partie de ce qu'elle a fourni ou payé en exécution du contrat. Si les deux parties sont tenues d'effectuer des restitutions, elles doivent y procéder simultanément.

Article 82

(1) The buyer loses the right to declare the contract avoided or to require the seller to deliver substitute goods if it is impossible for him to make restitution of the goods substantially in the condition in which he received them.

(2) The preceding paragraph does not apply:

Article 82

1) L'acheteur perd le droit de déclarer le contrat résolu ou d'exiger du vendeur la livraison de marchandises de remplacement s'il lui est impossible de restituer les marchandises dans un état sensiblement identique à celui dans lequel il les a reçues.

2) Le paragraphe précédent ne s'applique pas:

(a) if the impossibility of making restitution of the goods or of making restitution of the goods substantially in the condition in which the buyer received them is not due to his act or omission;

(b) if the goods or part of the goods have perished or deteriorated as a result of the examination provided for in article 38; or

(c) if the goods or part of the goods have been sold in the normal course of business or have been consumed or transformed by the buyer in the course of normal use before he discovered or ought to have discovered the lack of conformity.

a) si l'impossibilité de restituer les marchandises ou de les restituer dans un état sensiblement identique à celui dans lequel l'acheteur les a reçues n'est pas due à un acte ou à une omission de sa part;

b) si les marchandises ont péri ou sont détériorées, en totalité ou en partie, en conséquence de l'examen prescrit à l'article 38; ou

c) si l'acheteur, avant le moment où il a constaté ou aurait dû constater le défaut de conformité, a vendu tout ou partie des marchandises dans le cadre d'une opération commerciale normale ou a consommé ou transformé tout ou partie des marchandises conformément à l'usage normal.

Article 83

A buyer who has lost the right to declare the contract avoided or to require the seller to deliver substitute goods in accordance with article 82 retains all other remedies under the contract and this Convention.

Article 83

L'acheteur qui a perdu le droit de déclarer le contrat résolu ou d'exiger du vendeur la livraison de marchandises de remplacement en vertu de l'article 82 conserve le droit de se prévaloir de tous les autres moyens qu'il tient du contrat et de la présente Convention.

Article 84

(1) If the seller is bound to refund the price, he must also pay interest on it, from the date on which the price was paid.

(2) The buyer must account to the seller for all benefits which he has derived from the goods or part of them:

(a) if he must make restitution of the goods or part of them; or

(b) if it is impossible for him to make restitution of all or part of the goods or to make restitution of all or part of the goods substantially in the condition in which he received them, but he has nevertheless declared the contract avoided or required the seller to deliver substitute goods.

Article 84

1) Si le vendeur est tenu de restituer le prix, il doit aussi payer des intérêts sur le montant de ce prix à compter du jour du paiement.

2) L'acheteur doit au vendeur l'équivalent de tout profit qu'il a retiré des marchandises ou d'une partie de celles-ci:

a) lorsqu'il doit les restituer en tout ou en partie; ou

b) lorsqu'il est dans l'impossibilité de restituer tout ou partie des marchandises ou de les restituer en tout ou en partie dans un état sensiblement identique à celui dans lequel il les a reçues et que néanmoins il a déclaré le contrat résolu ou a exigé du vendeur la livraison de marchandises de remplacement.

Section VI.
Preservation of the goods

Article 85

If the buyer is in delay in taking delivery of the goods or, where payment of the price and delivery of the goods are to be made concurrently, if he fails to pay the price, and the seller is either in possession of the goods or

Section VI.
Conservation des marchandises

Article 85

Lorsque l'acheteur tarde à prendre livraison des marchandises ou qu'il n'en paie pas le prix, alors que le paiement du prix et la livraison doivent se faire simultanément, le vendeur, s'il a les marchandises en sa posses-

otherwise able to control their disposition, the seller must take such steps as are reasonable in the circumstances to preserve them. He is entitled to retain them until he has been reimbursed his reasonable expenses by the buyer.

Article 86

(1) If the buyer has received the goods and intends to exercise any right under the contract or this Convention to reject them, he must take such steps to preserve them as are reasonable in the circumstances. He is entitled to retain them until he has been reimbursed his reasonable expenses by the seller.

(2) If goods dispatched to the buyer have been placed at his disposal at their destination and he exercises the right to reject them, he must take possession of them on behalf of the seller, provided that this can be done without payment of the price and without unreasonable inconvenience or unreasonable expense. This provision does not apply if the seller or a person authorized to take charge of the goods on his behalf is present at the destination. If the buyer takes possession of the goods under this paragraph, his rights and obligations are governed by the preceding paragraph.

Article 87

A party who is bound to take steps to preserve the goods may deposit them in a warehouse of a third person at the expense of the other party provided that the expense incurred is not unreasonable.

Article 88

(1) A party who is bound to preserve the goods in accordance with article 85 or 86 may sell them by any appropriate means if there has been an unreasonable delay by the other party in taking possession of the goods or in taking them back or in paying the price or the cost of preservation, provided that reasonable notice of the intention to sell has been given to the other party.

(2) If the goods are subject to rapid deterioration or their preservation would involve un-

sion ou sous son contrôle, doit prendre les mesures raisonnables, eu égard aux circonstances, pour en assurer la conservation. Il est fondé à les retenir jusqu'à ce qu'il ait obtenu de l'acheteur le remboursement de ses dépenses raisonnables.

Article 86

1) Si l'acheteur a reçu les marchandises et entend exercer tout droit de les refuser en vertu du contrat ou de la présente Convention, il doit prendre les mesures raisonnables, eu égard aux circonstances, pour en assurer la conservation. Il est fondé à les retenir jusqu'à ce qu'il ait obtenu du vendeur le remboursement de ses dépenses raisonnables.

2) Si les marchandises expédiées à l'acheteur ont été mises à sa disposition à leur lieu de destination et si l'acheteur exerce le droit de les refuser, il doit en prendre possession pour le compte du vendeur à condition de pouvoir le faire sans paiement du prix et sans inconvénients ou frais déraisonnables. Cette disposition ne s'applique pas si le vendeur est présent au lieu de destination ou s'il y a en ce lieu une personne ayant qualité pour prendre les marchandises en charge pour son compte. Les droits et obligations de l'acheteur qui prend possession des marchandises en vertu du présent paragraphe sont régis par le paragraphe précédent.

Article 87

La partie qui est tenue de prendre des mesures pour assurer la conservation des marchandises peut les déposer dans les magasins d'un tiers aux frais de l'autre partie à condition que les frais qui en résultent ne soient pas déraisonnables.

Article 88

1) La partie qui doit assurer la conservation des marchandises conformément aux articles 85 ou 86 peut les vendre par tous moyens appropriés si l'autre partie a apporté un retard déraisonnable à prendre possession des marchandises ou à les reprendre ou à payer le prix ou les frais de leur conservation, sous réserve de notifier à cette autre partie, dans des conditions raisonnables, son intention de vendre.

2) Lorsque les marchandises sont sujettes à une détérioration rapide ou lorsque leur con-

reasonable expense, a party who is bound to preserve the goods in accordance with article 85 or 86 must take reasonable measures to sell them. To the extent possible he must give notice to the other party of his intention to sell.

(3) A party selling the goods has the right to retain out of the proceeds of sale an amount equal to the reasonable expenses of preserving the goods and of selling them. He must account to the other party for the balance.

servation entraînerait des frais déraisonnables, la partie qui est tenue d'assurer la conservation des marchandises conformément aux articles 85 ou 86 doit raisonnablement s'employer à les vendre. Dans la mesure du possible, elle doit notifier à l'autre partie son intention de vendre.

3) La partie qui vend les marchandises a le droit de retenir sur le produit de la vente un montant égal aux frais raisonnables de conservation et de vente des marchandises. Elle doit le surplus à l'autre partie.

PART IV
FINAL PROVISIONS

Article 89

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the depositary for this Convention.

Article 90

This Convention does not prevail over any international agreement which has already been or may be entered into and which contains provisions concerning the matters governed by this Convention, provided that the parties have their places of business in States parties to such agreement.

Article 91

(1) This Convention is open for signature at the concluding meeting of the United Nations Conference on Contracts for the International Sale of Goods and will remain open for signature by all States at the Headquarters of the United Nations, New York until 30 September 1981.

(2) This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.

(3) This Convention is open for accession by all States which are not signatory States as from the date it is open for signature.

(4) Instruments of ratification, acceptance, approval and accession are to be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

QUATRIEME PARTIE
DISPOSITIONS FINALES

Article 89

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies est désigné comme dépositaire de la présente Convention.

Article 90

La présente Convention ne prévaut pas sur un accord international déjà conclu ou à conclure qui contient des dispositions concernant les matières régies par la présente Convention, à condition que les parties au contrat aient leur établissement dans des Etats parties à cet accord.

Article 91

1) La présente Convention sera ouverte à la signature à la séance de clôture de la Conférence des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises et restera ouverte à la signature de tous les Etats au Siège de l'Organisation des Nations Unies, à New York, jusqu'au 30 septembre 1981.

2) La présente Convention est sujette à ratification, acceptation ou approbation par les Etats signataires.

3) La présente Convention sera ouverte à l'adhésion de tous les Etats qui ne sont pas signataires, à partir de la date à laquelle elle sera ouverte à la signature.

4) Les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article 92

(1) A Contracting State may declare at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession that it will not be bound by Part II of this Convention or that it will not be bound by Part III of this Convention.

(2) A Contracting State which makes a declaration in accordance with the preceding paragraph in respect of Part II or Part III of this Convention is not to be considered a Contracting State within paragraph (1) of article 1 of this Convention in respect of matters governed by the Part to which the declaration applies.

Article 92

1) Tout Etat contractant pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer qu'il ne sera pas lié par la deuxième partie de la présente Convention ou qu'il ne sera pas lié par la troisième partie de la présente Convention.

2) Un Etat contractant qui fait, en vertu du paragraphe précédent, une déclaration à l'égard de la deuxième partie ou de la troisième partie de la présente Convention ne sera pas considéré comme étant un Etat contractant, au sens du paragraphe 1 de l'article premier de la Convention, pour les matières régies par la partie de la Convention à laquelle cette déclaration s'applique.

Article 93

(1) If a Contracting State has two or more territorial units in which, according to its constitution, different systems of law are applicable in relation to the matters dealt with in this Convention, it may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that this Convention is to extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may amend its declaration by submitting another declaration at any time.

(2) These declarations are to be notified to the depositary and are to state expressly the territorial units to which the Convention extends.

(3) If, by virtue of a declaration under this article, this Convention extends to one or more but not all of the territorial units of a Contracting State, and if the place of business of a party is located in that State, this place of business, for the purposes of this Convention, is considered not to be in a Contracting State, unless it is in a territorial unit to which the Convention extends.

(4) If a Contracting State makes no declaration under paragraph (1) of this article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 93

1) Tout Etat contractant qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles, selon sa constitution des systèmes de droit différents s'appliquent dans les matières régies par la présente Convention pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer que la présente Convention s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou plusieurs d'entre elles et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.

2) Ces déclarations seront notifiées au dépositaire et désigneront expressément les unités territoriales auxquelles la Convention s'applique.

3) Si, en vertu d'une déclaration faite conformément au présent article, la présente Convention s'applique à l'une ou plusieurs des unités territoriales d'un Etat contractant, mais non pas à toutes, et si l'établissement d'une partie au contrat est situé dans cet Etat, cet établissement sera considéré, aux fins de la présente Convention, comme n'étant pas situé dans un Etat contractant, à moins qu'il ne soit situé dans une unité territoriale à laquelle la Convention s'applique.

4) Si un Etat contractant ne fait pas de déclaration en vertu du paragraphe 1 du présent article, la Convention s'appliquera à l'ensemble du territoire de cet Etat.

Article 94

(1) Two or more Contracting States which have the same or closely related legal rules on matters governed by this Convention may at any time declare that the Convention is not to apply to contracts of sale or to their formation where the parties have their places of business in those States. Such declarations may be made jointly or by reciprocal unilateral declarations.

(2) A Contracting State which has the same or closely related legal rules on matters governed by this Convention as one or more non-Contracting States may at any time declare that the Convention is not to apply to contracts of sale or to their formation where the parties have their places of business in those States.

(3) If a State which is the object of a declaration under the preceding paragraph subsequently becomes a Contracting State, the declaration made will, as from the date on which the Convention enters into force in respect of the new Contracting State, have the effect of a declaration made under paragraph (1), provided that the new Contracting State joins in such declaration or makes a reciprocal unilateral declaration.

Article 94

1) Deux ou plusieurs Etats contractants qui, dans des matières régies par la présente Convention, appliquent des règles juridiques identiques ou voisines peuvent, à tout moment, déclarer que la Convention ne s'appliquera pas aux contrats de vente ou à leur formation lorsque les parties ont leur établissement dans ces Etats. De telles déclarations peuvent être faites conjointement ou être unilatérales et réciproques.

2) Un Etat contractant qui, dans des matières régies par la présente Convention, applique des règles juridiques identiques ou voisines de celles d'un ou de plusieurs Etats non contractants peut, à tout moment, déclarer que la Convention ne s'appliquera pas aux contrats de vente ou à leur formation lorsque les parties ont leur établissement dans ces Etats.

3) Lorsqu'un Etat à l'égard duquel une déclaration a été faite en vertu du paragraphe précédent devient par la suite un Etat contractant, la déclaration mentionnée aura, à partir de la date à laquelle la présente Convention entrera en vigueur à l'égard de ce nouvel Etat contractant, les effets d'une déclaration faite en vertu du paragraphe 1, à condition que le nouvel Etat contractant s'y associe ou fasse une déclaration unilatérale à titre réciproque.

Article 95

Any State may declare at the time of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession that it will not be bound by subparagraph (1) (b) of article 1 of this Convention.

Article 95

Tout Etat peut déclarer, au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, qu'il ne sera pas lié par l'alinéa b) du paragraphe I de l'article premier de la présente Convention.

Article 96

A Contracting State whose legislation requires contracts of sale to be concluded in or evidenced by writing may at any time make a declaration in accordance with article 12 that any provision of article 11, article 29, or Part II of this Convention, that allows a contract of sale or its modification or termination by agreement or any offer, acceptance, or other

Article 96

Tout Etat contractant dont la législation exige que les contrats de vente soient conclus ou constatés par écrit peut à tout moment déclarer, conformément à l'article 12, que toute disposition de l'article 11, de l'article 29 ou de la deuxième partie de la présente Convention autorisant une forme autre que la forme écrite pour la conclusion, la modifica-

indication of intention to be made in any form other than in writing, does not apply where any party has his place of business in that State.

Article 97

(1) Declarations made under this Convention at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.

(2) Declarations and confirmations of declarations are to be in writing and be formally notified to the depositary.

(3) A declaration takes effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force takes effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of its receipt by the depositary. Reciprocal unilateral declarations under article 94 take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the receipt of the latest declaration by the depositary.

(4) Any State which makes a declaration under this Convention may withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. Such withdrawal is to take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of the receipt of the notification by the depositary.

(5) A withdrawal of a declaration made under article 94 renders inoperative, as from the date on which the withdrawal takes effect, any reciprocal declaration made by another State under that article.

Article 98

No reservations are permitted except those expressly authorized in this Convention.

tion ou la résiliation amiable d'un contrat de vente, ou pour toute offre, acceptation ou autre manifestation d'intention, ne s'applique pas dès lors que l'une des parties a son établissement dans cet Etat.

Article 97

1) Les déclarations faites en vertu de la présente Convention lors de la signature sont sujettes à confirmation lors de la ratification, de l'acceptation ou de l'approbation.

2) Les déclarations, et la confirmation des déclarations, seront faites par écrit et formellement notifiées au dépositaire.

3) Les déclarations prendront effet à la date de l'entrée en vigueur de la présente Convention à l'égard de l'Etat déclarant. Cependant, les déclarations dont le dépositaire aura reçu notification formelle après cette date prendront effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai de six mois à compter de la date de leur réception par le dépositaire. Les déclarations unilatérales et réciproques faites en vertu de l'article 94 prendront effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de six mois après la date de la réception de la dernière déclaration par le dépositaire.

4) Tout Etat qui fait une déclaration en vertu de la présente Convention peut à tout moment la retirer par une notification formelle adressée par écrit au dépositaire. Ce retrait prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de six mois après la date de réception de la notification par le dépositaire.

5) Le retrait d'une déclaration faite en vertu de l'article 94 rendra caduque, à partir de la date de sa prise d'effet, toute déclaration réciproque faite par un autre Etat en vertu de ce même article.

Article 98

Aucune réserve n'est autorisée autre que celles qui sont expressément autorisées par la présente Convention.

Article 99

(1) This Convention enters into force, subject to the provisions of paragraph (6) of this article, on the first day of the month following the expiration of twelve months after the date of deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, including an instrument which contains a declaration made under article 92.

(2) When a State ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention after the deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention, with the exception of the Part excluded, enters into force in respect of that State, subject to the provisions of paragraph (6) of this article, on the first day of the month following the expiration of twelve months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

(3) A State which ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention and is a party to either or both the Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods done at The Hague on 1 July 1964 (1964 Hague Formation Convention) and the Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods done at The Hague on 1 July 1964 (1964 Hague Sales Convention) shall at the same time denounce, as the case may be, either or both the 1964 Hague Sales Convention and the 1964 Hague Formation Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

(4) A State party to the 1964 Hague Sales Convention which ratifies, accepts, approves or accedes to the present Convention and declares or has declared under article 92 that it will not be bound by Part II of this Convention shall at the time of ratification, acceptance, approval or accession denounce the 1964 Hague Sales Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

(5) A State party to the 1964 Hague Formation Convention which ratifies, accepts, ap-

Article 99

1) La présente Convention entrera en vigueur, sous réserve des dispositions du paragraphe 6 du présent article, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de douze mois après la date du dépôt du dixième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, y compris tout instrument contenant une déclaration faite en vertu de l'article 92.

2) Lorsqu'un Etat ratifiera, acceptera ou approuvera la présente Convention ou y adhérera après le dépôt du dixième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, la Convention, à l'exception de la partie exclue, entrera en vigueur à l'égard de cet Etat, sous réserve des dispositions du paragraphe 6 du présent article, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de douze mois après la date du dépôt de l'instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

3) Tout Etat qui ratifiera, acceptera ou approuvera la présente Convention ou y adhérera et qui est partie à la Convention portant loi uniforme sur la formation des contrats de vente internationale des objets mobiliers corporels faite à La Haye le 1er juillet 1964 (Convention de La Haye de 1964 sur la formation) ou à la Convention portant loi uniforme sur la vente internationale des objets mobiliers corporels faite à La Haye le 1er juillet 1964 (Convention de La Haye de 1964 sur la vente), ou à ces deux conventions, dénoncera en même temps, selon le cas, la Convention de La Haye de 1964 sur la vente ou la Convention de La Haye de 1964 sur la formation, ou ces deux conventions, en adressant une notification à cet effet au Gouvernement néerlandais.

4) Tout Etat partie à la Convention de La Haye de 1964 sur la vente qui ratifiera, acceptera ou approuvera la présente Convention ou y adhérera et qui déclarera ou aura déclaré en vertu de l'article 92 qu'il n'est pas lié par la deuxième partie de la Convention, dénoncera, au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, la Convention de La Haye de 1964 sur la vente en adressant une notification à cet effet au Gouvernement néerlandais.

5) Tout Etat partie à la Convention de La Haye de 1964 sur la formation qui ratifiera,

proves or accedes to the present Convention and declares or has declared under article 92 that it will not be bound by Part III of this Convention shall at the time of ratification, acceptance, approval or accession denounce the 1964 Hague Formation Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

(6) For the purpose of this article, ratifications, acceptances, approvals and accessions in respect of this Convention by States parties to the 1964 Hague Formation Convention or to the 1964 Hague Sales Convention shall not be effective until such denunciations as may be required on the part of those States in respect of the latter two Conventions have themselves become effective. The depositary of this Convention shall consult with the Government of the Netherlands, as the depositary of the 1964 Conventions, so as to ensure necessary coordination in this respect.

acceptera ou approuvera la présente Convention ou y adhérera et qui déclarera ou aura déclaré en vertu de l'article 92 qu'il n'est pas lié par la troisième partie de la Convention, dénoncera, au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, la Convention de La Haye de 1964 sur la formation en adressant une notification à cet effet au Gouvernement néerlandais.

6) Aux fins du présent article, les ratifications, acceptations, approbations et adhésions effectuées à l'égard de la présente Convention par des Etats parties à la Convention de La Haye de 1964 sur la formation ou à la Convention de La Haye de 1964 sur la vente ne prendront effet qu'à la date à laquelle les dénonciations éventuellement requises de la part desdits Etats à l'égard de ces deux conventions auront elles-mêmes pris effet. Le dépositaire de la présente Convention s'entendra avec le Gouvernement néerlandais, dépositaire des conventions de 1964, pour assurer la coordination nécessaire à cet égard.

Article 100

(1) This Convention applies to the formation of a contract only when the proposal for concluding the contract is made on or after the date when the Convention enters into force in respect of the Contracting States referred to in subparagraph (1) (a) or the Contracting State referred to in subparagraph (1) (b) of article 1.

(2) This Convention applies only to contracts concluded on or after the date when the Convention enters into force in respect of the Contracting States referred to in subparagraph (1) (a) or the Contracting State referred to in subparagraph (1) (b) of article 1.

Article 100

1) La présente Convention s'applique à la formation des contrats conclus à la suite d'une proposition intervenue après l'entrée en vigueur de la Convention à l'égard des Etats contractants visés à l'alinéa a) du paragraphe I de l'article premier ou de l'Etat contractant visé à l'alinéa b) du paragraphe 1 de l'article premier.

2) La présente Convention s'applique uniquement aux contrats conclus après son entrée en vigueur à l'égard des Etats contractants visés à l'alinéa a) du paragraphe I de l'article premier ou de l'Etat contractant visé à l'alinéa b) du paragraphe 1 de l'article premier.

Article 101

(1) A Contracting State may denounce this Convention, or Part II or Part III of the Convention, by a formal notification in writing addressed to the depositary.

Article 101

1) Tout Etat contractant pourra dénoncer la présente Convention, ou la deuxième ou la troisième partie de la Convention, par une notification formelle adressée par écrit au dépositaire.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depositary.

Done at Vienna, this day of eleventh day of April, one thousand nine hundred and eighty, in a single original, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic.

In witness whereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Convention.

2) La dénonciation prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de douze mois après la date de réception de la notification par le dépositaire. Lorsqu'une période plus longue pour la prise d'effet de la dénonciation est spécifiée dans la notification, la dénonciation prendra effet à l'expiration de la période en question après la date de réception de la notification.

Fait à Vienne, le onze avril mil neuf cent quatre-vingt, en un seul original, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe sont également authentiques.

En foi de quoi les plénipotentiaires soussignés, dûment autorisés par leurs gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

BILAG 2

Lovbekendtgørelse nr. 722 af 24. oktober 1986 om hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter

§ 1. Denne lov finder anvendelse på løsørekøb af international karakter.

Stk. 2. Loven gælder dog ikke

a. køb af registreret skib eller luftfartøj.
b. køb af værdipapirer.
c. salg som led i en tvangsfuldbyrdelse eller i øvrigt ved rettens foranstaltning.
d. forbrugerkøb, jfr. købelovens § 4 a.

Stk. 3. Med køb ligestilles aftale om levering af løsøregenstande, som først skal tilvirkes, hvis de nødvendige materialer skal ydes af den, der skal levere genstanden.

§ 2. Loven finder ikke anvendelse på spørgsmål om parternes evne til at indgå retshandler, aftalens form eller købets retsvirkninger for andre end parterne.

§ 3. Køber og sælger kan vedtage, at købet skal være undergivet et bestemt lands retsregler. Vedtagelsen skal ske ved udtrykkelig bestemmelse eller utvetydigt fremgå af aftalen. Andre spørgsmål om, hvorvidt parterne gyldigt har vedtaget anvendelse af et bestemt lands retsregler, bedømmes efter dette lands regler.

§ 4. Har parterne ikke i overensstemmelse med bestemmelserne i § 3 vedtaget anvendelse af et bestemt lands regler, gælder reglerne i det land, hvor sælgeren havde bopæl, da han modtog bestillingen. Modtages bestillingen ved et sælgeren tilhørende forretningssted, gælder reglerne i det land, hvor forretningsstedet er beliggende.

Stk. 2. Reglerne i det land, hvor køberen har bopæl, eller hvor det forretningssted, hvorfra bestillingen er afgivet, er beliggende, finder dog anvendelse, såfremt sælgeren eller hans repræsentant har modtaget bestillingen i dette land.

Stk. 3. For køb på børs eller auktion gælder reglerne i det land, hvor børsen eller auktionen afholdes.

§ 5. Om fremgangsmåden ved undersøgelse af salgsgenstanden, frister for undersøgelsen og meddelelser vedrørende denne samt om forholdsregler, der skal træffes, hvis genstanden afvises, gælder reglerne i det land, hvor undersøgelsen skal foretages, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt.

§ 6. En udenlandsk retsregel finder ikke anvendelse, såfremt den er uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper.

§ 7. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af justitsministeren.

BILAG 3

Incoterms

1980 edition*

ICC Publ. no. 350

* ICC planlægger i 1990 at udsende *Incoterms* i en ny revideret udgave. Fremtidige kontrakter må antages at følge de nye regler, mens hidtidige kontrakter følger *Incoterms* 1980.

Ex Works (EXW)

. . . (ex factory, ex mill, ex plantation, ex warehouse, etc.)

This term came into force 1953

»Ex works« means that the seller's only responsibility is to make the goods available at his premises (i.e. works or factory). In particular he is not responsible for loading the goods on the vehicle provided by the buyer, unless otherwise agreed. The buyer bears the full cost and risk involved in bringing the goods from there to the desired destination. This term thus represents the minimum obligation for the seller.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Place the goods at the disposal of the buyer at the time as provided in the contract. at the point of delivery named or which is usual for the delivery of such goods and for their loading on the conveyance to be provided by the buyer.

3.
Provide at his own expense the packing, if any, that is necessary to enable the buyer to take delivery of the goods.

4.
Give the buyer reasonable notice as to when the goods will be at his disposal.

5.
Bear the cost of checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which are necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer.

B. The buyer must:

1.
Take delivery of the goods as soon as they are placed at his disposal at the place and at the time, as provided in the contract, and pay the price as provided in the contract.

2.
Bear all charges and risks of the goods from the time when they have been so placed at his disposal, provided that the goods have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

3.
Bear any customs duties and taxes that may be levied by reason of exportation.

4.
Where he shall have reserved to himself a period within which to take delivery of the goods and/or the right to choose the place of delivery, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed, provided that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6.
Bear all risks and expense of the goods until they have been placed at the disposal of the buyer at the time as provided in the contract, provided that the goods have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

7.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents which are issued in the country of delivery and/or of origin and which the buyer may require for the purposes of exportation and/or importation (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

5.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.7, including the cost of certificates of origin, export licence and consular fees.

FOR/FOT
Free on rail/free on truck

. . . (named departure point)

This term came into force 1953

FOR and FOT mean »Free on Rail« and »Free on Truck«. These terms are synonymous, since the word »Truck« related to the railway wagons. They should only be used when the goods are to be carried by rail.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
In the case of goods constituting either a wagonload (carload, truckload) lot or a sufficient weight to obtain quantity rates for wagon loading, order in due time a wagon (car, truck) of suitable type and dimensions, equipped, where necessary, with tarpaulins, and load it at his own expense at the date or within the period fixed, the ordering of the wagon (car, truck) and the loading being carried out in accordance with the regulations of the dispatching station.

3.
In the case of a load less than either a wagonload (carload, truckload) or a sufficient weight to obtain quantity rates for wagon loading, deliver the goods into the custody of the railway either at the dispatching station or, where such facilities are included in the rate of freight, into a vehicle provided by the railway, at the date or within the period fixed, unless the regulations of the dispatching station shall require the

B. The buyer must:

1.
Give the seller in time the necessary instructions for dispatch.

2.
Take delivery of the goods from the time when they have been delivered into the custody of the railway and pay the price as provided in the contract.

3.
Bear all costs and risks of the goods (including the cost, if any, of hiring tarpaulins) from the time when the wagon (car, truck) on which the goods are loaded shall have been delivered into the custody of the railway or, in the case provided for in article A.3, from the time when the goods shall have been delivered into the custody of the railway.

4.
Bear any customs duties and taxes that may be levied by reason of exportation.

5.
Where he shall have reserved to himself a period within which to give the seller instructions for dispatch and/or the right to choose the place of loading, and should he fail to give instructions in time, bear the ad-

seller to load the goods on the wagon (car, truck).

Nevertheless, it shall be understood that if there are several stations at the point of departure, the seller may select the station which best suits his purpose, provided it customarily accepts goods for the destination nominated by the buyer, unless the buyer shall have reserved to himself the right to choose the dispatching station.

4.
Subject to the provisions of article B.5 below, bear all costs and risks of the goods until such time as the wagon (car, truck) on which they are loaded shall have been delivered into the custody of the railway or, in the case provided for in article A.3, until such time as the goods shall have been delivered into the custody of the railway.

5.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

6.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the railway.

7.
Give notice, without delay, to the buyer that the goods have been loaded or delivered into the custody of the railway.

8.
At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

9.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.6), with the certificate of origin.

ditional costs thereby incurred and all risks of the goods from the time of expiration of the period fixed, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.9 & 10 above, including the cost of certificates of origin and consular fees.

10.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining the documents issued in the country of dispatch and/or of origin which the buyer may require for purposes of exportation and/or importation (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

FAS Free alongside ship

. . . (named port of shipment)

This term came into force 1953

FAS means »Free Alongside Ship«. Under this term the seller's obligations are fulfilled when the goods have been placed alongside the ship on the quay or in lighters. This means that the buyer has to bear all costs and risks of loss of or damage to the goods from that moment. It should be noted that, unlike FOB, the present term requires the buyer to clear the goods for export.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Deliver the goods alongside the vessel at the loading berth named by the buyer, at the named port of shipment, in the manner customary at the port, at the date or within the period stipulated, and notify the buyer, without delay, that the goods have been delivered alongside the vessel.

3.
Render the buyer at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods.

4.
Subject to the provisions of articles B.3 and B.4 below, bear all costs and risks of the goods until such time as they shall have been effectively delivered alongside the vessel at the named port of shipment, including the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to deliver the goods alongside the vessel.

B. The buyer must:

1.
Give the seller due notice of the name, loading berth of and delivery dates to the vessel.

2.
Bear all the charges and risks of the goods from the time when they shall have been effectively delivered alongside the vessel at the named port of shipment, at the date or within the period stipulated, and pay the price as provided in the contract.

3.
Bear any additional costs incurred because the vessel named by him shall have failed to arrive on time, or shall be unable to take the goods, or shall close for cargo earlier than the stipulated date, and all the risks of the goods from the time when the seller shall place them at the buyer's disposal provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4.
Should he fail to name the vessel in time or, if he shall have reserved to himself a period within which to take delivery of the goods and/or the right to choose the port of shipment, should he fail to give detailed instruc-

5.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

6.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods alongside the vessel.

7.
Provide at his own expense the customary clean document in proof of delivery of the goods alongside the named vessel.

8.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin.

9.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents other than that mentioned in article A.8, issued in the country of shipment and/or of origin (excluding a bill of lading and/or consular documents) and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

tions in time, bear any additional costs incurred because of such failure and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated for delivery, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.3, A.8 and A.9 above.

FOB Free on Board

. . . (named port of shipment)

This term came into force 1953

FOB means »Free on Board«. The goods are placed on board a ship by the seller at a port of shipment named in the sales contract. The risk of loss of or damage to the goods is transferred from the seller to the buyer when the goods pass the ship's rail.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Deliver the goods on board the vessel named by the buyer, at the named port of shipment, in the manner customary at the port, at the date or within the period stipulated, and notify the buyer, without delay, that the goods have been delivered on board.

3.
At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods.

4.
Subject to the provisions of articles B.3 and B.4 below, bear all costs and risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ships rail at the named port of shipment, including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as well as the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to load the goods on board.

B. The buyer must:

1.
At his own expense, charter a vessel or reserve the necessary space on board a vessel and give the seller due notice of the name, loading berth of and delivery dates to the vessel.

2.
Bear all costs and risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the named port of shipment, and pay the price as provided in the contract.

3.
Bear any additional costs incurred because the vessel named by him shall have failed to arrive on the stipulated date or by the end of the period specified, or shall be unable to take the goods or shall close for cargo earlier than the stipulated date or the end of the period specified and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4.
Should he fail to name the vessel in time or, if he shall have reserved to himself a period

5.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

6.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

7.
Provide at his own expense the customary clean document in proof of delivery of the goods on board the named vessel.

8.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.6), with the certificate of origin.

9.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining a bill of lading and any documents, other than that mentioned in the previous article, issued in the country of shipment and or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

within which to take delivery of the goods and/or the right to choose the port of shipment, should he fail to give detailed instructions in time, bear any additional costs incurred because of such failure, and all the risks of the goods from the date of expiration of the period stipulated for delivery, provided, however, that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5.
Pay any costs and charges for obtaining a bill of lading if incurred under article A.9 above.

6.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in articles A.8 and A.9 above, including the costs of certificates of origin and consular documents.

C & F/CFR Cost and Freight

. . . (named port of destination)

This term came into force 1953

C & F means »Cost and Freight«. The seller must pay the costs and freight necessary to bring the goods to the named destination but the risk of loss of or damage to the goods, as well as of any cost increases, is transferred from the seller to the buyer when the goods pass the ship's rail in the port of shipment.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Contract on usual terms at his own expense for the carriage of the goods to the agreed port of destination by the usual route, in a seagoing vessel (not being a sailing vessel) of the type normally used for transport of goods of the contract description, and pay freight charges and any charges for unloading at the port of discharge which may be levied by regular shippinq lines at the time and port of shipment

3.
At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods.

4.
Load the goods at his own expense on board the vessel at the port of shipment and at the date or within the period fixed or, if neither date nor time has been stipulated, within a reasonable time, and notify the buyer, without delay, that the goods have been loaded on board the vessel.

B. The buyer must:

1.
Accept the documents when tendered by the seller, if they are in conformity with the contract of sale, and pay the price as provided in the contract.

2.
Receive the goods at the agreed port of destination and bear, with the exception of the freight, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit by sea until their arrival at the port of destination, as well as unloading costs, including lighterage and wharfage charges, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the steamship company at the time freight was paid.

Note: If the goods are sold »C & F landed«, unloading costs, including lighterage and wharfage charges, are borne by the seller.

3.
Bear all risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

4.
In case he may have reserved to himself a period within which to have the goods shipped and/or the right to choose the port

5.
Subject to the provisions of article B.4 below, bear all risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

6.
At his own expense furnish to the buyer without delay a clean negotiable bill of lading for the agreed port of destination, as well as the invoice of the goods shipped. The bill of lading must cover the contract goods, be dated within the period agreed for shipment, and provide by endorsement or otherwise for delivery to the order of the buyer or buyer's agreed representative. Such bill of lading must be a full set of »on board« or »shipped« bills of lading, or a »received for shipment« bill of lading duly endorsed by the shipping company to the effect that the goods are on board, such endorsement to be dated within the period agreed for shipment. If the bill of lading contains a reference to the charter-party, the seller must also provide a copy of this latter document.

Note: A clean bill of lading is one which bears no superimposed clauses expressly declaring a defective condition of the goods or packaging.

The following clauses do not convert a clean into an unclean bill of lading:
a) clauses which do not expressly state that the goods or packaging are unsatisfactory, e.g. »second-hand case«, »used drum« etc.; **b)** clauses which emphasize carrier's non-liability for risks arising through the nature of the goods or the packaging; **c)** clauses which disclaim on the part of the carrier knowledge of contents, weight, measurement, quality, or technical specification of the goods.

7.
Provide at his own expense the customary packaging of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

of destination, and he fails to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed for shipment, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5.
Pay the costs and charges incurred in obtaining the certificate of origin and consular documents.

6.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.11 above.

7.
Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

8.
Procure and provide at his own risk and expense any import licence or permit or the like which he may require for the importation of the goods at destination.

8.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods.

9.
Pay any dues and taxes incurred in respect of the goods, up to the time of their loading, including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as well as the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to load the goods on board.

10.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin and the consular invoice.

11.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country)

CIF Cost, Insurance and Freight

. . . (named port of destination)

This term came into force 1953

CIF means « Cost, Insurance and Freight«. This term is the same as C & F but with the addition that the seller has to procure marine insurance against the risk of loss of or damage to the goods during the carriage. The seller contracts with the insurer and pays the insurance premium. The buyer should note that under the present term, unlike the term »Freight/Carriage and Insurance paid to«, the seller is only required to cover insurance on minimum conditions (so-called FPA conditions).

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Contract on usual terms at his own expense for the carriage of the goods to the agreed port of destination by the usual route, in a seagoing vessel (not being a sailing vessel) of the type normally used for the transport of goods of the contract description, and pay freight charges and any charges for unloading at the port of discharge which may be levied by regular shipping lines at the time and port of shipment.

3.
At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods.

4.
Load the goods at his own expense on board the vessel at the port of shipment and at the date or within the period fixed or, if neither date nor time has been stipulated, within a reasonable time, and notify the buyer,

B. The buyer must:

1.
Accept the documents when tendered by the seller, if they are in conformity with the contract of sale, and pay the price as provided in the contract.

2.
Receive the goods at the agreed port of destination and bear, with the exception of the freight and marine insurance, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit by sea until their arrival at the port of destination, as well as unloading costs, including lighterage and wharfage charges, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the steamship company at the time freight was paid.

If war insurance is provided, it shall be at the expense of the buyer (see A.5).

Note: If the goods are sold »CIF landed«, unloading costs, including lighterage and whartage charges, are borne by the seller.

3.
Bear all risks of the goods from the time when they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

without delay, that the goods have been loaded on board the vessel.

5.
Procure, at his own cost and in a transferable form, a policy of marine insurance against the risks of carriage involved in the contract. The insurance shall be contracted with underwriters or insurance companies of good repute on FPA terms, and shall cover the CIF price plus ten per cent. The insurance shall be provided in the currency of the contract, if procurable[1].

Unless otherwise agreed, the risks of carriage shall not include special risks that are covered in specific trades or against which the buyer may wish individual protection. Among the special risks that should be considered and agreed upon between seller and buyer are theft, pilferage, leakage, breakage, chipping, sweat, contact with other cargoes and others peculiar to any particular trade.

When required by the buyer, the seller shall provide, at the buyer's expense, war risk insurance in the currency of the contract, if procurable.

6.
Subject to the provisions of article B.4 below, bear all risks of the goods until such time as they shall have effectively passed the ship's rail at the port of shipment.

7.
At his own expense furnish to the buyer without delay a clean negotiable bill of lading for the agreed port of destination, as well as the invoice of the goods shipped and the insurance policy or, should the insurance policy not be available at the time the documents are tendered, a certificate of insurance issued under the authority of the underwriters and conveying to the bearer

4.
In case he may have reserved to himself a period within which to have the goods shipped and/or the right to choose the port of destination, and he fails to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of the expiration of the period fixed for shipment, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

5.
Pay the costs and charges incurred in obtaining the certificate of origin and consular documents.

6.
Pay all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.12 above.

7.
Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

8.
Procure and provide at his own risk and expense any import licence or permit or the like which he may require for the importation of the goods at destination.

1. CIF A.5 provides for the minimum terms (FPA) and period of insurance (warehouse to warehouse). Whenever the buyer wishes more than the minimum liability to be included in the contract, then he should take care to specify that the basis of the contract is to be »Incoterms« with whatever addition he requires.

the same rights as if he were in possession of the policy and reproducing the essential provisions thereof. The bill of lading must cover the contract goods, be dated within the period agreed for shipment, and provide by endorsement or otherwise for delivery to the order of the buyer or buyer's agreed representative. Such bill of lading must be a full set of »on board« or »shipped« bills of lading, or a »received for shipment« bill of lading duly endorsed by the shipping company to the effect that the goods are on board, such endorsement to be dated within the period agreed for shipment. If the bill of lading contains a reference to the charter-party, the seller must also provide a copy of this latter document.

Note: A clean bill of lading is one which bears no superimposed clauses expressly declaring a defective condition of the goods or packaging.

The following clauses do not convert a clean into an unclean bill of lading:

a) clauses which do not expressly state that the goods or packaging are unsatisfactory, e.g. »second-hand cases«, »used drums«, etc; **b)** clauses which emphasize the carrier's non-liability for risks arising through the nature of the goods or the packaging; **c)** clauses which disclaim on the part of the carrier knowledge of contents, weight, measurement, quality, or technical specification of the goods.

8.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

9.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods.

10.
Pay any dues and taxes incurred in respect of the goods up to the time of their loading,

including any taxes, fees or charges levied because of exportation, as well as the costs of any formalities which he shall have to fulfil in order to load the goods on board.

11.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.5), with the certificate of origin and the consular invoice.

12.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

Ex Ship (EXS)

. . . (named port of destination)

This term came into force 1953

»Ex Ship« means that the seller shall make the goods available to the buyer on board the ship at the destinatlon named in the sales contract. The seller has to bear the full cost and risk involved in bringing the goods there.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Place the goods effectively at the disposal of the buyer, at the time as provided in the contract, on board the vessel at the usual unloading point in the named port, in such a way as to enable them to be removed from the vessel by unloading equipment appropriate to the nature of the goods.

3.
Bear all risks and expense of the goods until such time as they shall have been effectively placed at the disposal of the buyer in accordance with article A.2, provided, however, that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to ship the goods unpacked.

5.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring,

B. The buyer must:

1.
Take delivery of the goods as soon as they have been placed at his disposal in accordance with the provisions of article A.2, and pay the price as provided in the contract.

2.
Bear all risks and expense of the goods from the time when they shall have been effectively placed at his disposal in accordance with article A.2, provided always that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

3.
Bear all expenses and charges incurred by the seller in obtaining any of the documents referred to in articles A.7 & 8.

4.
At his own risk and expense, procure all licences or similar documents which may be required for the purpose of unloading and/or importing the goods.

5.
Bear all expenses and charges of customs duties and clearance, and all other duties and taxes payable at the time or by reason of the unloading and/or importing of the goods.

weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2.

6.
At his own expense, notify the buyer, without delay, of the expected date of arrival of the named vessel, and provide him in due time with the bill of lading or delivery order and/or any other documents which may be necessary to enable the buyer to take delivery of the goods.

7.
Provide the buyer, at the latter's request and expense (see B.3), with the certificate of origin and the consular invoice.

8.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous articles, issued in the country of shipment and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and where necessary, for their passage in transit through another country).

Ex Quay (EXQ)

(duty paid . . . named port)[1]

This term came into force 1953

»Ex Quay« means that the seller makes the goods available to the buyer on the quay (wharf) at the destination named in the sales contract. The seller has to bear the full cost and risk involved in bringing the goods there.

There are two »Ex Quay« contracts in use, namely Ex Quay »duty paid« and Ex Quay, »duties on buyer's account« in which the liability to clear the goods for import is to be met by the buyer instead of by the seller.

Parties are recommended always to use the full descriptions of these terms, namely Ex Quay »duty paid« or Ex Quay »duties on buyer's account«, or else there may be uncertainty as to who is to be responsible for the liability to clear the goods for import.

If the parties wish that the seller should clear the goods for import but that some of the costs payable upon the import of the goods should be excluded – such as value added tax (VAT) and/or other similar taxes – this should be made clear by adding words to this effect (e.g. »exclusive of VAT and/or taxes«).

1. **Ex Quay (duties on buyer's account).**
There are two »Ex Quay« contracts in use, namely Ex Quay (duty paid) which has been defined above and Ex Quay (duties on buyer's account), in which the liabilities specified in A.3 are to be met by the buyer instead of by the seller. Parties are recommended always to use the full descriptions of these terms, namely Ex Quay (duty paid) or Ex Quay (duties on buyer's account), or else there may be uncertainty as to who is to be responsible for the liabilities in A.3.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Place the goods at the disposal of the buyer on the wharf or quay at the agreed port and at the time, as provided in the contract.

3.
At his own risk and expense, provide the import licence and bear the cost of any import duties or taxes, including the costs of customs clearance, as well as any other taxes, fees or charges payable at the time or by rea-

B. The buyer must:

1.
Take delivery of the goods as soon as they have been placed at his disposal in accordance with article A.2, and pay the price as provided in the contract.

2.
Bear all expense and risks of the goods from the time when they have been effectively placed at his disposal in accordance with article A.2, provided always that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

son of importation of the goods and their delivery to the buyer.

4.
At his own expense, provide for customary conditioning and packing of the goods, regard being had to their nature and to their delivery from the quay.

5.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of placing the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2.

6.
Bear all risks and expense of the goods until such time as they shall have been effectively placed at the disposal of the buyer in accordance with article A.2, provided, however, that they have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

7.
At his own expense, provide the delivery order and/or any other documents which the buyer may require in order to take delivery of the goods and to remove them from the quay.

Delivered at Frontier (DAF)

. . . (named place of delivery at frontier)[1]

This term came into force 1967

»Delivered at Frontier« means that the seller's obligations are fulfilled when the goods have arrived at the frontier – but before »the customs border« of the country named in the sales contract.

The term is primarily intended to be used when goods are to be carried by rail or road but it may be used irrespective of the mode of transport.

Attention should be paid to the special interpretations given on pages 10-12 under point 9[2].

1. To avoid misunderstandings, it is recommended that parties contracting according to this trade term should qualify the word »frontier« by indicating the two countries separated by that frontier, and also the named place of delivery. For example: »Delivered at Franco-Italian frontier (Modane)«.
2. »Unless there is a clear agreement to the contrary expressed in the contract of sale, it is no part of the duties of the seller to procure a policy of insurance available for the benefit of the buyer.

   However, in certain circumstances, such as those contemplated in article A.5 of the rules relating to the sale of goods on »Delivered at Frontier« terms, the parties might be well advised jointly to consider what duties, if any, the seller or the buyer should assume in matters pertaining to the insurance of the goods from the point of departure in the country of dispatch to the point of final destination chosen by the buyer.«

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be stipulated in the contract of sale.

2.
At his own risk and expense:

a) Put the contract goods at the disposal of the buyer at the named place of delivery at the frontier on the date or within the period stipulated in the contract of sale, and at the same time supply the buyer with a customary document of transport, warehouse warrant, dock warrant, delivery order, or the like, as the case may be, providing by endorsement or otherwise for the delivery of the goods to the buyer or to his order at the

B. The buyer must:

1.
Take delivery of the goods as soon as the seller has duly put them at his disposal at the named place of delivery at the frontier, and be responsible for handling all subsequent movements of the goods.

2.
Comply at his own expense with any Customs and other formalities that may have to be fulfilled at the named place of delivery at the frontier, or elsewhere, and pay any duties that may be payable at the time or by reason of the entry of the goods into the adjoining country or of any other movement of the goods subsequent to the time when they have been duly put at his disposal.

frontier, and also with an export licence and such other documents, if any, as may be strictly required at that time and place for the purpose of enabling the buyer to take delivery of the goods for their subsequent movement, as provided in articles B.1 and 2.

The goods so put at the disposal of the buyer must be clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

b) Comply with all formalities he may have to fulfil for these purposes, and pay any Customs fees and charges, internal taxes, excise duties, statistical taxes, and so on, levied in the country of dispatch or elsewhere, which he may have to incur in discharge of his duties up to the time when he puts the goods at the disposal of the buyer in accordance with article A.2 a).

3.
Bear all the risks of the goods up to the time when he has fulfilled his obligations under article A.2 a).

4.
Procure, at his own risk and expense, in addition to the documents contemplated in article A.2 a), any exchange control authorization or other similar administrative document required for the purpose of clearing the goods for exportation at the named place of delivery at the frontier and any other documents he may require for the purpose of dispatching the goods to that place, passing them in transit through one or more third countries (if need be), and putting them at the disposal of the buyer in accordance with these Rules.

5.
Contract on usual terms, at his own risk and expense, for the transport of the goods (including their passage in transit through one or more third countries, if necessary) to the named place of delivery at the frontier, bear and pay the freight or other costs of transport to that place and also, subject to the provisions of articles A.6 and 7, any

3.
Bear and pay the expenses of or incidental to unloading, discharging or landing the goods on their arrival at the named place of delivery at the frontier, in so far as such expenses are not payable by the seller in accordance with the provisions of article A.7.

4.
Bear all risks of the goods and pay any expenses whatsoever incurred in respect thereof including Customs duties, fees and charges from the time when they have been duly put at his disposal at the named place of delivery at the frontier.

5.
If he fails to take delivery of the goods as soon as they have been duly put at his disposal, bear all the risks of the goods and pay any additional expenses incurred, whether by the seller or by the buyer, because of such failure, provided that the goods shall have been clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6.
Procure, at his own risk and expense, any import licence, exchange control authorization, permits or other documents issued in the country of importation, or elsewhere, that he may require in connection with any movement of the goods subsequent to the time when they have been duly put at his disposal at the named place of delivery at the frontier.

7.
Bear and pay any additional expenses which the seller may have to incur for the purpose of obtaining a through document of transport in accordance with article A.6.

8.
At seller's request and at buyer's expense, place such import licence, exchange control authorization, permits and other documents, or certified copies thereof, at the

other expenses of or incidental to any movement whatsoever of the goods up to the time when they are duly put at the disposal of the buyer at that place.

Nevertheless, the seller shall, subject to the provisions of articles A.6 and 7 at his own risk and expense, be at liberty to use his own means of transport, provided that in the exercise of such liberty he shall perform all his other duties under these Rules.

If no particular point (station, pier, quay, wharf, warehouse, or as the case may be) at the named place of delivery at the frontier is stipulated in the contract of sale or prescribed by the regulations of the Customs or other competent authority concerned, or by the regulations of the public carrier, the seller may, if there are several points to choose from, select the point which suits him best, provided it offers such Customs and other proper facilities as may be necessary to enable the parties to perform their respective duties under these Rules[1]. The point so chosen by the seller must be notified to the buyer[2], and thereupon that point shall be deemed for the purposes of these Rules to be the point at the named place of delivery at which the goods shall be put at the disposal of the buyer and the risk of the goods shall pass.

6.
Provide the buyer, at the buyer's request and risk, with a through document of transport normally procurable in the country of dispatch covering on usual terms the transport of the goods from the point of departure in that country to the point of final destination in the country of importation named by the buyer, provided that in so doing the seller shall not be deemed to assume any duty or to incur any risks or expenses other than those he would normally be called upon to incur, perform, bear and pay under these Rules.

disposal of the seller for the limited purpose of obtaining the through document of transport contemplated in article A.6.

9.
Supply the seller, at his request, with the address of the final destination of the goods in the country of importation, if the seller requires such information for the purpose of applying for such licence and other documents as are contemplated in articles A.4 and A.6.

10.
Bear and pay the expenses incurred by the seller in providing the buyer with any expert third-party certificate of conformity of the goods stipulated in the contract of sale.

11.
Bear and pay any expenses the seller may incur in or about his endeavours to assist the buyer in obtaining any of the documents contemplated in article A.12.

1. If at the named place of delivery at the frontier there are two customs-posts of different nalionalities, it is recommended that the parties should either stipulate which one has been agreed upon. or leave the choice to the seller.
2. See article A.8 footnote

7.
If it is necessary or customary for the goods to be unloaded, discharged or landed on their arrival at the named place of delivery at the frontier, bear and pay the expenses of such operations (including lightering and handling charges).

If the seller elects to use his own means of transport for sending the goods to the named place of delivery then, in such case, he shall bear and pay all the expenses of or incidental to the necessary or customary operations contemplated in the last preceding paragraph.

8.
Notify the buyer at seller's expense that the goods have been dispatched to the named place of delivery at the frontier. Such notice must be given in sufficient time to allow the buyer to take such measures as are normally necessary to enable him to take delivery of the goods[3].

9.
Provide, at his own expense, packaging customary for the transport of goods of the contract description to the named place of delivery, unless it is the usage of the particular trade to dispatch goods of the contract description unpacked.

10.
Bear and pay the expenses of or incidental to any checking operations, such as measuring, weighing, counting or analysing of quality, which may be necessary to enable him to transport the goods to the named place of delivery at the frontier and to put them at the disposal of the buyer at that place.

3. Such notice may be served by the seller upon the buyer by sending it through the post by air mail and address to the buyer at his place of business given in the contract of sale. But if the goods have been dispatched by air, or if the distance between the point of departure of the country of dispatch and the named place of delivery at the frontier is short, or if the business addresses of the seller and the buyer are so far apart as to be likely to cause undue delay in the delivery of notice sent through the post then in any such case, the seller shall be bound to give such notice to the buyer by sending the same by cable, telegram or telex.

11.
Bear and pay in addition to any expenses to be borne and paid by the seller in accordance with the preceding articles, any other expenses of or incidental to the performance of the seller's duty to put the goods at the disposal of the buyer at the named place of delivery at the frontier.

12.
Render to the buyer, at buyer's request, risk and expense, a reasonable amount of assistance in obtaining any documents other than those already mentioned, which may be obtainable in the country of dispatch or of origin, or in both countries and which the buyer may require for the purposes contemplated in articles B.2 and 6.

Delivered Duty Paid (DDP)

. . . (named place of destination in the country of importation)

This term came into force 1967

While the term »Ex Works« signifies the seller's minimum obligation, the term »Delivered Duty Paid«, when followed by words naming the buyer's premises, denotes the other extreme - the seller's maximum obligation. The term »Delivered Duty Paid« may be used irrespective of the mode of transport.

If the parties wish that the seller should clear the goods for import but that some of the costs payable upon the import of the goods should be excluded - such as value added tax (VAT) and/or other similar taxes - this should be made clear by adding words to this effect (e.g. »exclusive of VAT and/or taxes«).

Attention should be paid to the special interpretations given on pages 10-12 under point 9.[1]

1. P. 320 note 2.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be stipulated in the contract of sale.

2.
At his own risk and expense :

a) Put the contract goods at the disposal of the buyer, duty paid, at the named place of destination in the country of importation on the date or within the period stipulated in the contract of sale, and at the same time supply the buyer with a customary document of transport, warehouse warrant, dock warrant, delivery order, or the like, as the case may be, providing by endorsement or otherwise for the delivery of the goods to the buyer or to his order at the named place of destination in the country of importation and also with such other documents, if any, as may be strictly re-

B. The buyer must:

1.
Take delivery of the goods as soon as the seller has duly put them at his disposal at the named place of destination, and be responsible for handling all subsequent movement of the goods.

quired at that time and place for the purpose of enabling the buyer to take delivery of the goods, as provided in article B.1. The goods so put at the disposal of the buyer must be clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

b) Provide the import licence or permit and bear the cost of any import duties or taxes, including the cost of Customs clearance, as well as any other taxes, fees or charges payable at the named place of destination at the time of the importation of the goods, so far as such payments are necessary for the purpose of enabling the seller to put the goods duty paid at the disposal of the buyer at that place.

c) Comply with all formalities he may have to fulfil for these purposes.

3.
Bear all the risks of the goods up to the time when he has fulfilled his obligations under article A.2 a).

4.
Procure at his own risk and expense, in addition to the documents contemplated in article A.2 a), any export licence or permit, exchange control authorization, certificates, consular invoice and other documents issued by the public authorities concerned, which he may require for the purposes of dispatching the goods, exporting them from the country of dispatch, passing them in transit through one or more third countries (if necessary), importing them into the country of the named place of destination, and putting them at the disposal of the buyer at the place.

5.
Contract on usual terms, at his own risk and expense, for the transport of the goods from the point of departure in the country of dispatch to the named place of destination, bear and pay the freight or other costs of transport to that place, and also, subject

to the provisions of article A.6, any other expenses of or incidental to any movement whatsoever of the goods up to the time when they are duly put at the disposal of the buyer at the named place of destination.

Nevertheless, the seller shall, at his own risk and expense, be at liberty to use his own means of transport, provided that in the exercise of such liberty he shall perform all his other duties under these Rules.

If no particular point (station, pier, quay, wharf, warehouse, or as the case may be) at the named place of destination in the country of importation is stipulated in the contract of sale or prescribed by the regulations of the Customs or other competent authority concerned, or by the regulations of the public carrier, the seller may, if there are several points to choose from, select the point which suits him best, provided it offers such Customs and other proper facilities as may be necessary to enable the parties to perform their respective duties under these Rules. The point so chosen by the seller must be notified to the buyer[1], and thereupon that point shall be deemed for the purposes of these Rules to be the point at the named place of destination at which the goods shall be put at the disposal of the buyer and the risks of the goods shall pass.

6.

If it is necessary or customary for the goods to be unloaded, discharged or landed on their arrival at the named place of destination for the purpose of putting them duty paid at the disposal of the buyer at that place, bear and pay the expenses of such operations, including any lightering, wharfing, warehousing and handling charges.

7.

Notify the buyer, at seller's expense, that the goods have been placed in the custody of the first carrier for dispatch to the named

1. See article A.7, footnote.

place of destination, or that they have been dispatched to that destination by the seller's own means of transport, as the case may be. Any such notice must be given in sufficient time to allow the buyer to take such measures as are normally necessary for the purpose of enabling him to take delivery of the goods[2].

8.
Provide, at his own expense, packaging customary for transport of goods of the contract description to the named place of destination, unless it is the usage of the particular trade to dispatch goods of the contract description unpacked.

9.
Bear and pay the expenses of or incidental to any checking operations, such as measuring, weighing, counting or analysing of quality, which may be necessary to enable him to transport the goods to the named place of destination and to put them at the disposal of the buyer at that place.

10.
Bear and pay, in addition to any expenses to be borne and paid by the seller in accordance with articles A.1 to 9 inclusive, any other expenses of or incidental to the performance of the seller's duty to put the goods at the disposal of the buyer at the named place of destination in accordance with these Rules.

2. Such notice may be served by the seller upon the buyer by sending it through the post by air mail, and addressed to the buyer at his place of business given in the contract of sale. But if the goods have been dispatched by air, or if the distance between the country of dispatch and the named place is short, or if the business addresses of the seller and the buyer are so far apart as to be likely to cause undue delay in the delivery of notice sent through the post then, in any such case, the seller shall be bound to give such notice to the buyer by sending the same by cable, telegram or telex.

FOB Airport (FOA)

. . . (named airport of departure)

This term came into force 1976

The rules set forth hereunder for delivery on FOB terms for carriage of the goods by air have been carefully drafted to reflect the usages usually observed in trade. It will be noted that the expression »FOB – properly meaning »free on board« – is not, in relation to air transportation, to be taken literally but rather as announcing that the next word constitutes the point where the seller's responsibility is to terminate.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Deliver the goods into the charge of the air carrier or his agent or any other person named by the buyer, or, if no air carrier, agent or other person has been so named, of an air carrier or his agent chosen by the seller. Delivery shall be made on the date or within the period agreed for delivery, and at the named airport of departure in the manner customary at the airport or at such other place as may be designated by the buyer in the contract.

3.
Contract at the buyer's expense for the carriage of the goods, unless the buyer or the seller gives prompt notice to the contrary to the other party. When contracting for the carriage as aforesaid, the seller shall do so, subject to the buyer's instructions as provided for under article B.1, on usual terms to the airport of destination named by the buyer, or, if no such airport has been so named to the nearest airport available for such carriage to the buyer's place of

B. The buyer must:

1.
Give the seller due notice of the airport of destination and give him proper instructions (where required) for the carriage of the goods by air from the named airport of departure.

2.
If the seller will not contract for the carriage of the goods, arrange at his own expense for said carriage from the named airport of departure and give the seller due notice of said arrangements, stating the name of the air carrier or his agent or of any other person into whose charge delivery is to be made.

3.
Bear all costs payable in respect of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above, except as provided in article A.5 above.

4.
Pay the price invoiced as provided in the contract as well as the cost of air freight if paid by or on behalf of the seller.

5.
Bear all risks of the goods from the time

business, by a usual route in an aircraft of a type normally used for the transport of goods of the contract description.

4.
At his own risk and expense obtain any export licence or other official authorization necessary for the export of the goods.

5.
Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, pay any taxes, fees and charges levied in respect of the goods because of exportation.

6.
Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, bear any further costs payable in respect of the goods until such time as they will have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

7.
Subject to the provisions of articles B.6 and B.7 below, bear all risks of the goods until such time as they will have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

8.
Provide at his own expense adequate protective packing suitable to dispatch of the goods by air unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

9.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

10.
Give the buyer notice of the delivery of the goods without delay by telecommunication channels at his own expense.

11.
In the circumstances referred to in articles when they have been delivered, in accordance with the provisions of article A.2 above.

6.
Bear any additional costs incurred because the air carrier, his agent or any other person named by the buyer fails to take the goods into his charge when tendered by the seller, and bear all risk of the goods from the time of such tender, provided, however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

7.
Should he fail to provide proper instructions (where required) to the seller for the carriage of the goods, bear any additional costs incurred because of said failure and all risks of the goods from the date agreed for delivery or from the end of the period agreed for delivery, provided, however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

8.
Bear all costs, fees and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.13 above, including the costs of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

9.
Bear all costs, fees and charges incurred by the seller in bringing and pursuing any claim against the air carrier or his agent in respect of the carriage of the goods.

B.6 and B.7 below, give the buyer prompt notice by telecommunication channels of the occurrence of said circumstances.

12.
Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

13.
Render the buyer, at his request, risk and expense, every assistance in obtaining any document other than those mentioned in article A.12 above issued in the country of depature and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

14.
Render the buyer, at his request, risk and expense and subject to the provisions of article B.9 below, every assistance in bringing any claim against the air carrier or his agent in respect of the carriage of the goods.

Free Carrier (FRC)

. . . (named point)

This term came into force 1980

This term has been designed to meet the requirements of modern transport, particularly such »multi-modal« transport as container or »roll on-roll off« traffic by trailers and ferries.

It is based on the same main principle as FOB except that the seller fulfills his obligations when he delivers the goods into the custody of the carrier at the named point. If no precise point can be mentioned at the time of the contract of sale, the parties should refer to the place or range where the carrier should take the goods into his charge. The risk of loss of or damage to the goods is transferred from seller to buyer at that time and not at the ship's rail.

»Carrier« means any person by whom or in whose name a contract of carriage by road, rail, air, sea or a combination of modes has been made. When the seller has to furnish a bill of lading, waybill or carrier's receipt, he duly fulfills this obligation by presenting such a document issued by a person so defined.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Deliver the goods into the charge of the carrier named by the buyer on the date or within the period agreed for delivery at the named point in the manner expressly agreed or customary at such point. If no specific point has been named, and if there are several points available, the seller may select the point at the place of delivery which best suits his purposes.

3.
At his own risk and expense obtain any export licence or other official authorization necessary for the export of the goods.

B. The buyer must:

1.
At his own expense, contract for the carriage of the goods from the named point and give the seller due notice of the name of the carrier and of the time for delivering the goods to him.

2.
Bear all costs payable in respect of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above, except as provided in article A.4 above.

3.
Pay the price as provided in the contract.

4.
Bear all risks of the goods from the time when they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above.

4.
Subject to the provisions of article B.5 below, pay any taxes, fees and charges levied in respect of the goods because of exportation.

5.
Subject to the provisions of article B.5 below, bear all costs payable in respect of the goods until such time as they will have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above.

6.
Subject to the provisions of article B.5 below, bear all risks of the goods until such time as they have been delivered in accordance with the provisions of article A.2 above.

7.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

8.
Pay the cost of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of delivering the goods.

9.
Give the buyer without delay notice by telecommunication channels of the delivery of the goods.

10.
In the circumstances referred to in article B.5 below, give the buyer prompt notice by telecommunication channels of the occurrence of said circumstances.

11.
At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual document or other evidence of the delivery of the goods in accordance with the provisions of article A.2 above.

5.
Bear any additional costs incurred because the buyer fails to name the carrier, or the carrier named by him fails to take the goods into his charge, at the time agreed, and bear all risks of the goods from the date of expiry of the period stipulated for delivery, provided, however, that the goods will have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

6.
Bear all costs, fees and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.13 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

12.
Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

13.
Render the buyer, at his request, risk and expense, every assistance in obtaining any document other than those mentioned in article A.12 above issued in the country of departure and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

Freight/Carriage paid to (DCP)

. . . (named point of destination)

This term came into force 1980

Like C & F, »Freight/Carriage paid to...« means that the seller pays the freight for the carriage of the goods to the named destination. However, the risk of loss or damage to the goods, as well as of any cost increases, is transferred from the seller to the buyer when the goods have been delivered into the custody of the first carrier and not at the ship's rail. It can be used for all modes of transport includlng multi-modal operations and container or »roll on-roll off« traffic by trailers and ferries. When the seller has to furnish a bill of lading, waybill or carrier's receipt, he duly fulfills this obligation by presenting such a document issued by the person with whom he has contracted for carriage to the named destination.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Contract at his own expense for the carriage of the goods by a usual route and in a customary manner to the agreed point at the place of destination. If the point is not agreed or is not determined by custom, the seller may select the point at the place of destination which best suits his purpose.

3.
Subject to the provisions of article B. 3 below, bear all risks of the goods until they shall have been delivered into the custody of the first carrier, at the time as provided in the contract.

4.
Give the buyer without delay notice by telecommunication channels that the goods have been delivered into the custody of the first carrier.

B. The buyer must:

1.
Receive the goods at the agreed point at the place of destination and pay the price as provided in the contract, and bear, with the exception of the freight, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit until their arrival at the point of destination, as well as unloading costs unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the carrier at the time freight was paid.

2.
Bear all risks of the goods from the time when they shall have been delivered into the custody of the first carrier in accordance with article A.3.

3.
Where he shall have reserved to himself a period within which to have the goods forwarded to him and/or the right to choose the point of destination, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of expiry of the

5.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom of the trade to dispatch the goods unpacked.

6.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the first carrier.

7.
At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

8.
At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods, and pay any dues and taxes incurred in respect of the goods in the country of dispatch, including any export duties, as well as the costs of any formalities he shall have to fulfil in order to load the goods.

9.
Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

10.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense, every assistance in obtaining any documents. other than those mentioned in the previous article, issued in the country of loading and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

period fixed, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside or otherwise identified as the contract goods.

4.
Bear all costs and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.10 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

5.
Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

Freight/Carriage and Insurance paid to (CIP)

. . . (named point of destination)

This term came into force 1980

This term is the same as »Freight/Carriage paid to ...« but with the addition that the seller has to procure transport insurance against the risk of loss or of damage to the goods during the carriage. The seller contracts with the insurer and pays the insurance premium.

A. The seller must:

1.
Supply the goods in conformity with the contract of sale, together with such evidence of conformity as may be required by the contract.

2.
Contract at his own expense for the carriage of the goods by a usual route and in a customary manner to the agreed point at the place of destination. If the point is not agreed or is not determined by custom, the seller may select the point at the place of destination which best suits his purpose.

3.
Subject to the provisions of article B.3 below, bear all risks of the goods until they shall have been delivered into the custody of the first carrier, at the time as provided in the contract.

4.
Give the buyer without delay notice by telecommunication channels that the goods have been delivered into the custody of the first carrier.

5.
Provide at his own expense the customary packing of the goods, unless it is the custom

B. The buyer must:

1.
Receive the goods at the agreed point at the place of destination and pay the price as provided in the contract, and bear, with the exception of the freight and the cost of transport insurance, all costs and charges incurred in respect of the goods in the course of their transit until their arrival at the point of destination, as well as unloading costs, unless such costs and charges shall have been included in the freight or collected by the carrier at the time freight was paid.

2.
Bear all risks of the goods from the time when they shall have been delivered into the custody of the first carrier in accordance with article A.3.

3.
Where he shall have reserved to himself a period within which to have the goods forwarded to him and/or the right to choose the point of destination, and should he fail to give instructions in time, bear the additional costs thereby incurred and all risks of the goods from the date of expiry of the period fixed, provided always that the goods shall have been duly appropriated to the contract, that is to say, clearly set aside

of the trade to dispatch the goods unpacked.

6.
Pay the costs of any checking operations (such as checking quality, measuring, weighing, counting) which shall be necessary for the purpose of loading the goods or of delivering them into the custody of the first carrier.

7.
At his own expense, provide the buyer, if customary, with the usual transport document.

8.
At his own risk and expense obtain any export licence or other governmental authorization necessary for the export of the goods, and pay any dues and taxes incurred in respect of the goods in the country of dispatch, including any export duties, as well as the costs of any formalities he shall have to fulfil in order to load the goods.

9.
Provide the buyer with the commercial invoice in proper form so as to facilitate compliance with applicable regulations and, at the buyer's request and expense, with the certificate of origin.

10.
Render the buyer, at the latter's request, risk and expense. every assistance in obtaining any documents, other than those mentioned in the previous article, issued in the country of loading and/or of origin and which the buyer may require for the importation of the goods into the country of destination (and, where necessary, for their passage in transit through another country).

11.
Procure, at his own cost, transport insurance as agreed in the contract and upon such terms that the buyer, or any other per- or otherwise identified as the contract goods.

4.
Bear all costs, fees and charges incurred in obtaining the documents mentioned in article A.10 above, including the cost of consular documents, as well as the costs of certificates of origin.

5.
Pay all customs duties as well as any other duties and taxes payable at the time of or by reason of the importation.

son having an insurable interest in the goods, shall be entitled to claim directly from the insurer, and provide the buyer with the insurance policy or other evidence of insurance cover. The insurance shall be contracted with parties of good repute and, failing express agreement, on such terms as are in the seller's view appropriate having regard to the custom of the trade, the nature of the goods and other circumstances affecting the risk. In this latter case, the seller shall inform the buyer of the extent of the insurance cover so as to enable him to take out any additional insurance that he may consider necessary before the risks of the goods are borne by him in accordance with article B.2.

The insurance shall cover the price provided in the contract plus ten per cent and shall be provided in the currency of the contract, if procurable. When required by the buyer, the seller shall provide, at the buyer's expense, war risk insurance in the currency of the contract, if procurable[1].

1. It should be observed that the insurance provision under A.11 of the present term differs from that under A.5 of the C.I.F term.

Sagregister

accept *72 ff*
- for sen *80 ff*
- tilbagekaldelse af *82 f*
- uoverensstemmende *72, 76 ff*
- virkning af *74 f, 83*
acceptfrist *71*
- begyndelsestidspunkt for *78 ff*
accessoriske forpligtelser,
se biforpligtelser
afhjælpningspligt, sælgers *143 f*
afhjælpningsret,
- sælgers - af dokumentmangler inden overgivelsen *111*
- sælgers - af faktiske mangler inden levering *120 ff*
- sælgers - efter levering *147 ff*
afslag *71 f*
aftale,
- indgåelsestidspunkt for *83 f*
- ændring af *95 f*
aftaler, hvilke *26 ff*
annulation *200, 204*
ansvarsfritagelse *219 ff*
ansvarsfritagelsesbetingelser *221*
ansvarsfritagelsesperiode *223*
antagelse *72 ff*
anvendelsesområde *12, 20, 26 ff*
auktion *33*

baggrund *17 f*
battle of forms *76 ff*
bestillingskøb *35 f, 117 f, 178, 216 n. 3*
betaling, successiv *206 ff*
betalingssted *165 ff*
- sælger flyttet *166*
betalingstidspunkt *167 ff*
biforpligtelser,
- købers - ved betaling *160 ff*
- sælgers *104 ff*
blandede handler *32 f*
bopæl *57 f*
bortskaffelse *240*
bortsalg *238 ff*
brutto for netto *164 n. 1*

CAD *167 f*
caveat emptor *117 n. 30, 125*
COD *156 n. 3, og n. 5, 167 f*
Combiterms *100 n. 3, 101 n. 6, 187*
commodity exchange *33*
computer software *37*
consideration *96*

datatransmission *62*
deklaratorisk *43 ff*
deponering *235*
depositar *242*
detentionsret *227*
dokumenter,
- afhjælpning af fejl og mangler *111*
- fejl og mangler *111*
- overgivelse af *109 ff*
dækningskøb *216*

EDI *62*
EF-lovvalgskonvention *13*
efterleveringspligt *143*
egen skyld *224*
ejendomsret *39 f, 130 f*
elektricitet *34*
emballage *116 f*
- og vægt *164*
entreprise *36*
erstatningsberegning *210 ff*
- og gængs pris *213 ff*
- ved dækningskøb *212 f*
- ved selvhjælpssalg *212 f*

fartøjer *34*
forarbejder *18 f*
forbehold *12, 20, 29, 244*
forbrugerkøb *31 ff*

force majeure *142, 220*
fordringer *34*
fordringshavermora *233 f*
forfaldstiden *217 f*
forholdsmæssigt afslag *152 ff*
formkrav *38, 40 f, 58 ff*
formål,
- købers særlige *116*
- sædvanlige *115*
forretningssted *12 f, 22, 55 ff*
forsendelse *104 ff*
forslag om indgåelse af aftale *64 ff*
fortolkning
- af erklæringer fra parter *50 ff*
- af konvention *46 ff*
- komparativ *47 f*
forum shopping *29*
fragtdokumenter *34*
fravigelighed *43 ff*
fuldmagt *41*
Færøerne *14 f, 22, 245*

garanti *119*
gas *34*
generalklausul, Aftl. §36 *38*
gennemførsel *12, 22*
genus *140, 191*
godtgørelse af berigelse *230 f*
Grønland *14 f, 22, 245*
gyldighed *38 f*

Haagerkonventioner *17 f, 21, 249*
habilitet *40*
hovedforpligtelser, sælgers *97 f*
hævebeføjelse,
- forventet misligholdelse *204 f*
- købers *149 ff*
- købers - og tilbagelevering *227 ff*
- successiv levering *206 ff*
- sælgers *180 ff*

ikrafttræden *14, 23*
immaterialrettigheder *132 ff*
Incoterms *101, 164, 187, bilag 3*
international privatret *13, 20 f, 28 f*
internationale køb *27*
internationale overenskomster,
andre *243*

kommet frem *84 ff*
komparativ fortolkning *47 f*
kontantkøbsbetingelser *168*
kontraktsfortolkning *50 ff*
kontraktsinteresse, negativ *211*
kontraktsmæssighed, se mangler
kontraktsstatut *50*
kontraktstyper *30*
kontrolansvar *140*
kutymer *53 ff*
Købeloven, forhold til *12 f, 23*
købers råden over varen *168 ff*
købesum *162 ff*
købstyper, hvilke *30 ff*

lande, hvilke *242*
levering *100*
- delvis *154 f*
- delvis mangelfuld *154 f, 197*
- for meget *155 ff*
- for tidligt *155 ff*
- købers pligt til at tage imod *172 f*
- successiv *206 ff*
leveringsklausuler *100 f*
leveringsstedet *99 ff*
leveringstidspunkt *107 ff*
loyal oplysningspligt *129*
løsøre *26, 30*
løsørekøb, internationalt *21*

mangler,
- faktiske *112 ff*
- hvilket tidspunkt *118 ff*
- retlige *130f, 132 ff*
meddelelser *61, 82, 92 f*
- forsendelsesrisiko *92 f*
meddelelsesmiddel, forsvarligt *93*
middeltara *164 n. 2*
misligholdelse
- forudseelige følger af *210 ff*
- forventet *199 ff, 204 f, 206 ff*
- købers - af biforpligtelser *162*
- sælgers - af forpligtelser *118 f*
- væsentlig *89 f*
misligholdelsesbeføjelser
- købers *138 ff*
- sælgers *175 f*

naboland *12 f, 22, 245 f*
nachfrist *145 f, 162, 178 ff, 182*
- udløbstidspunktet for *146*
naturalopfyldelse
- købers krav på *141 ff*
- og domstole *93 ff, 142 f, 178*
- sælgers krav på *176 ff*
negotiable dokumenter *34*
Norden *21, 63, 244, 246*
nordiske køb *12 f, 22*

objektivt ansvar *220*
offentligretlige regler *41, 59, 227*
omleveringspligt *143*
- og tilbagelevering *227 ff*
omsorg hos tredjemand *237 f*
omsorgspligt *232 ff*
- købers *157*
- sælgers *232 ff*
opfyldelse af forpligtelser, indstilling af *200 ff*
opfyldelseshindringer *219 ff*
- hos tredjemand *223*
opfyldelsesinteresse, positiv *210 ff*
ophævelse
- opgøret ved *230 f*
- retsvirkninger af *225 ff*
ophævelseserklæringspligt *91, 181*
orienterende forespørgsel *72*
overgivelse
- til køber *182 f*
- til transportør *102 f, 105, 190 f*

passivitet *52*
person *66*
pligter
- købers *158 ff*
- sælgers *97 ff*
praksis *53*
pris
- gængs *214 f*
- hvilken *163 f*
processuelle regler *41*
produktansvar *41 ff, 212*
præceptiv *43 ff, 61*
påkrav *171*
påregnelige følger af misligholdelse, se misligholdelse, forudseelige følger af

ratifikation *19*
reklamation *61*
reklamationsfrist *80 f, 127 f, 135*
- begyndelsestidspunkt for *123*
reklamationspligt
- aftaleretlig *77, 80 f*
- faktiske mangler *125 ff*
- faktura *165*
- forsømt *136 f*
- retsmangler *135*
rentekrav *217 ff*
rentesats *218*
reparation *37*
repræsentation *41*
retsenhed *46 ff*
retsspørgsmål, hvilke *37 ff*
rimelighedscensur *38*
risikoovergang *186 ff*
- for svømmende ladning *192 ff*
- retsvirkningerne af *118f, 187 ff*
- sælgers væsentlige misligholdelse *196 f*
- tidspunktet for - ved transport *189 ff*
- øvrige tilfælde *194 ff*
rådighedsmangler *130 f*

salgsgenstanden *26*
samtidighedsgrundsætning *168 ff*
selvhjælpssalg *216*
skriftlighedskrav *246*
species *140, 191*
specifikationspligt, købers *183 ff*
sprog *19 f*
standarder *48 f*
standsningsret *202 f*
strejke *221 n. 2*
subskription *208 n. 10*
suspension, se opfyldelse af forpligtelser, indstilling af
svig *129, 212*
svømmende ladning *84, 192 ff*
systematik *19*
sædvane *39, 53ff*
søn- og helligdage *78, 80*

tabsbegrænsningspligt,købers *215 f*
telefax *62*
telegram *62*
telex *62*
tilbageholdsret *167 ff, 181 ff, 234 f, 235 ff*

tilbagelevere i væsentlig samme stand *227 ff*
tilbagelevering umulig, følger af *229 f*
tilbageleveringspligt *226*
tilbud *64 f*
- bortfald af *71 f*
- opfordring til at give *64 f, 67*
- tilbagekaldelse af *68 f, 69 ff*
- uigenkaldeligt *69 ff*
- virkning af *68*
tillægsforpligtelser *104 ff*
tilstrækkeligt bestemt *66 f*
tiltrædelse *243*
tingsretlige spørgsmål *40, 227*
tjenesteydelser *35 f*
transportforsikring *106*
transportør *102 n. 11 og n. 12, 103, 105*
- første *189 ff*
tredjemandskrav, se mangler, retlige
tvangsfuldbyrdelse *33*
- i andet land *94 f*
tvangssalg *33*

udelukkelse *43 ff*
udfyldning af kontrakt *51*
udskillelse af varen *191 f, 195 f*
ulempe *90, 148*
ULF *17 f, 48*
ULIS *17 f, 48*
UNCITRAL *18*
undergang
- hændelig *186 ff*
- hændelig - og væsentlig mangel *196 f*
undersøgelsespligt *123 ff*
- stedet for *123 f*
- tidspunktet for *123 f*
UNIDROIT *17*
USA *246*
uso tara *164 n. 2*

valuta, hvilken *159*
vanhjemmel *130 f*
varebørs *33*
vareprøve *116*
varer *26*
veksling *34*
videresalgspris *231 n. 4*
vægt
- hvilken *164*
- emballage *164*
værdispild *232 ff*
værksleje *35 f*